CHCETE *ještě lépe* MLUVIT ČESKY?

ХОТИТЕ ЕЩЕ ЛУЧШЕ ГОВОРИТЬ ПО-ЧЕШСКИ?

Коммуникативный курс современного чешского языка

на базе русского языка для продолжающих

УЧЕБНИК

2

Гелена Ремедиосова
Эльга Чехова

Что предлагает учебник

ХОТИТЕ ЕЩЕ ЛУЧШЕ ГОВОРИТЬ ПО-ЧЕШСКИ?

10 больших тематических единиц, охватывающих общие и узкоспециализированные области

Коммуникативная ориентация. Совершенствование устной речи. Углубленное понимание текста

Комплексный словарный запас

CHCETE ještě lépe MLUVIT ČESKY?

ХОТИТЕ ЕЩЕ ЛУЧШЕ ГОВОРИТЬ ПО-ЧЕШСКИ?

УЧЕБНИК 2

Наглядные грамматические таблицы, призванные в дальнейшем обучении служить как грамматический справочник

Расширяющий словарный запас к каждой теме

Ключ ко всем упражнениям и заданиям

Интернет-поддержка на сайте www.courseczech.com

180 минут записи диалогов, текстов и фонетических упражнений на аудио CD (продается отдельно)

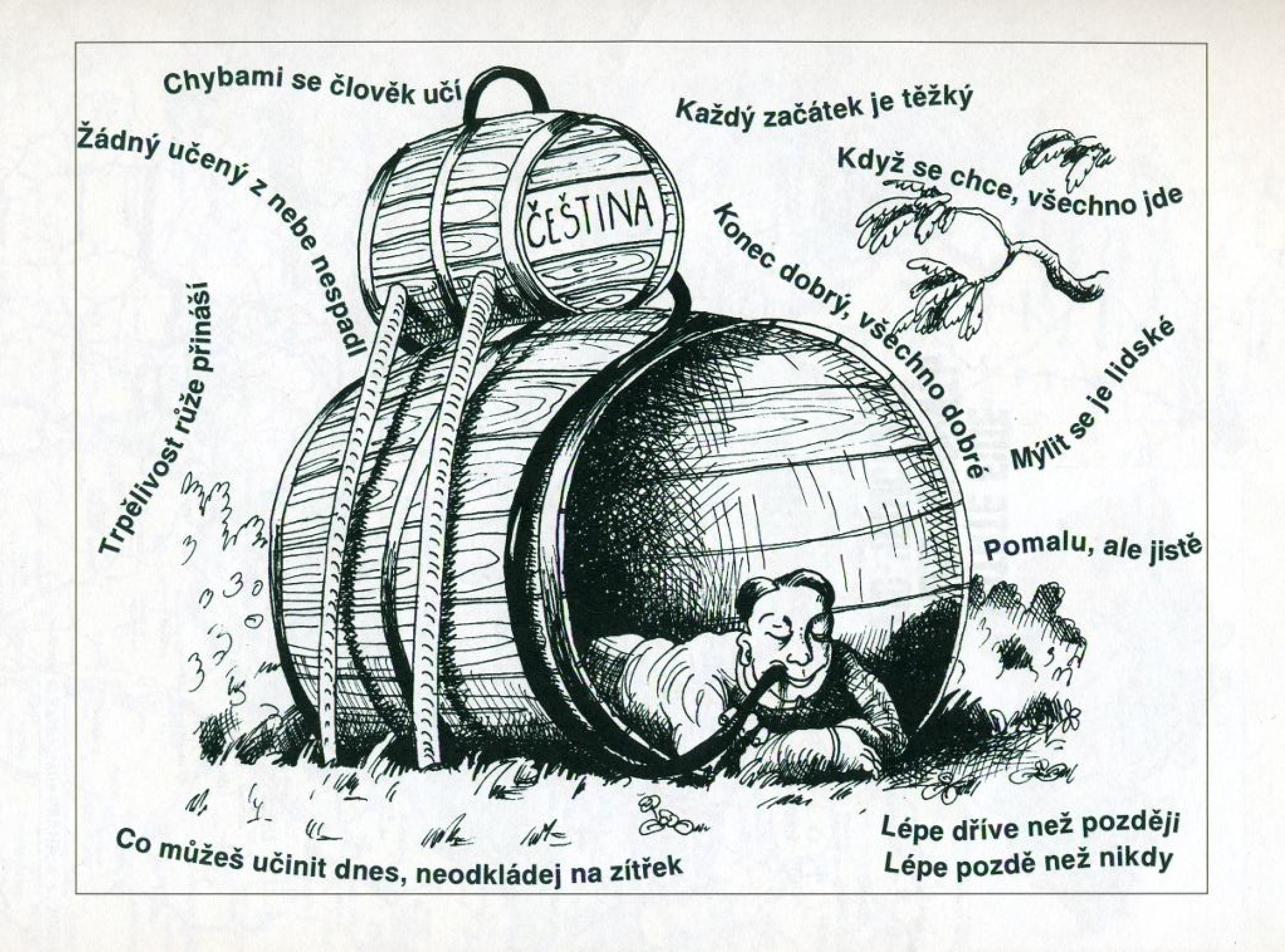
ČESKÁ REPUBLIKA
Dresden
Görlitz
Zgorzelec
Chemnitz
Zwickau
Plauen
Děčín
Ústí nad Labem
Teplice
Most
Chomutov
Litvínov
Litoměřice
Terezín
Louny
Česká Lípa
Liberec
Jablonec nad Nisou
Frýdlant
Mladá Boleslav
Kost
Jičín
Mělník
Roudnice nad Labem
Kralupy nad Vltavou
Kladno
Rakovník
Karlovy Vary
Sokolov
Cheb
Mariánské Lázně
Teplá
Křivoklát
PRAHA
Beroun
Karlštejn
Kolín
Kutná Hora
Nymburk
Poděbrady
Čáslav
Sázava
Konopiště
Benešov
Příbram
Svatá Hora
Rokycany
PLZEŇ
Kozel
Tachov
Domažlice
Klatovy
Rabí
Sušice
Strakonice
Písek
Zvíkov
Orlík n. Vlt.
Tábor
Jindřichův Hradec
Hluboká n. Vlt.
ČESKÉ BUDĚJOVICE
Český Krumlov
Vyšší Brod
Prachatice
Vimperk
Pelhřimov
Humpolec
Telč
Passau
Regensburg
Straubing
Deggendorf
0 10 20 30 40 50 km

LEGNICA
Środa Śląska
Wrocław
Lwówek Śląski
Złotoryja
Jawor
Kostomłoty
Kąty Wrocławskie
Wleń
Świerzawa
Strzegom
Jaworzyna Śl.
Jelenia Góra
Bolków
Dobromierz
Świebodzice
Szczawno-Zdrój
Świdnica
Szklarska Poręba
Kowary
Kamienna Góra
Wałbrzych
Pieszyce
Strzelin
Boguszów-Gorce
Dzierżoniów
Bielawa
Ziębice
Nowa Ruda
Ząbkowice Śl.
Vrchlabí
Trutnov
Broumov
Úpice
Červený Kostelec
Hronov
Kudowa-Zdrój
Náchod
Nové Město nad Metují
Dobruška
Kłodzko
Złoty Stok
Paczków
Otmuchów
Nysa
Korfantów
Krapkowice
Tarnowskie Góry
Dvůr Králové nad Labem
Česká Skalice
Jaroměř
Hořice
Bystrzyca Kłodzka
Dębina
Bytom
Zabrze
Gliwice
Ruda Śląska
Mikołów
Prudnik
Głuchołazy
Głogówek
Kędzierzyn-Koźle
Kuźnia Raciborska
Głubczyce
Jeseník
Vrbno pod Pradědem
Krnov
Racibórz
Rybnik
Żory
Kietrz
Wodzisław Śląski
Jastrzębie-Zdrój
HRADEC KRÁLOVÉ
Opočno
Třebechovice pod Orebem
Kostelec nad Orlicí
Rychnov nad Kněžnou
Týniště nad Orlicí
Holice
Žamberk
Přelouč
PARDUBICE
Letohrad
Choceň
Ústí nad Orlicí
Šumperk
Velké Losiny
Bruntál
Opava
Kravaře
Hlučín
Bohumín
Karviná
Orlová
Havířov
Chrudim
Vysoké Mýto
Česká Třebová
Lanškroun
Zábřeh
Rýmařov
Hradec nad Moravicí
OSTRAVA
Litomyšl
Mohelnice
Uničov
Šternberk
Vítkov
Bílovec
Vratimov
Český Těšín
Cieszyn
Ustroń
Skuteč
Hlinsko
Chotěboř
Polička
Svitavy
Moravská Třebová
Litovel
Fulnek
Studénka
Příbor
Frýdek-Místek
Odry
Havlíčkův Brod
Zelená Hora
Žďár nad Sázavou
Nové Město na Moravě
Bystřice nad Pernštejnem
Bouzov
OLOMOUC
Letovice
Hranice
Nový Jičín
Kopřivnice
Frýdlant nad Ostravicí
Jablunkov
Frenštát pod Radhoštěm
Zubří
Rožnov pod Radhoštěm
Pernštejn
Boskovice
Prostějov
Lipník nad Bečvou
Přerov
Valašské Meziříčí
Čadca
JIHLAVA
Velké Meziříčí
Blansko
Tišnov
Kojetín
Chropyně
Hulín
Holešov
Bystřice pod Hostýnem
Vsetín
Kysucké Nové Mesto
Třebíč
Náměšť nad Oslavou
Kuřim
BRNO
Rousínov
Vyškov
Kroměříž
ZLÍN
Otrokovice
Napajedla
Valašské Klobouky
Slavičín
Papradno
Bytča
Žilina
Púchov
Považská Bystrica
Rajec
Rosice
Šlapanice
Slavkov u Brna
Bučovice
Buchlov
Staré Město
Uherské Hradiště
Luhačovice
Brumov-Bylnice
Jaroměřice n. Rokytnou
Moravské Budějovice
Ivančice
Moravský Krumlov
Kyjov
Uherský Brod
Kunovice
Nemšová
Dubnica nad Váhom
Nová Dubnica
Nitrianske Pravno
Bítov
Vranov n. Dyjí
Znojmo
Hustopeče
Dubňany
Veselí nad Moravou
Strážnice
Trenčín
Valaská Belá
Raabs an der Thaya
Mikulov
Lednice
Hodonín
Skalica
Holíč
Stará Turá
Nové Mesto nad Váhom
Prievidza
Handlová
Horn
Laa a.d. Thaya
Břeclav
Lanžhot
Gbely
Senica
Myjava
Bánovce nad Bebravou
Nováky
Haugsdorf
Poysdorf
Kúty
Šaštín-Stráže
Brezová pod Bradlom
Partizánske
Bystričany
Eggenburg
Gars a. Kamp
Maissau
Hollabrunn
Mistelbach
Moravský Sv. Ján
Borský Mikuláš
Jablonica
Vrbové
Prašice
Piešťany
Bošany
Bojná
Topoľčany
Zistersdorf
Veľké Leváre
Chtelnica
Gföhl
Gajary
Rohožník
Dolná Krupá
Hlohovec
Zlaté Moravce
Langenlois
Krems
Stockerau
Wolkersdorf
Angern
Plavecký Štvrtok
Boleráz
Suchá n. Parnou
Špačince
Výčapy-Opatovce
Mautern
Traismauer
Tulln
Korneuburg
TRNAVA
Cífer
Zohor
© Kartografie PRAHA, a. s., 2009
LIBEREC
ÚSTÍ n. Labem
KARLOVY VARY
PRAHA
HRADEC KRÁLOVÉ
PARDUBICE
PLZEŇ
OSTRAVA
OLOMOUC
JIHLAVA
BRNO
ZLÍN
ČESKÉ BUDĚJOVICE

ХОТИТЕ ЕЩЕ ЛУЧШЕ ГОВОРИТЬ ПО-ЧЕШСКИ?

2

Chybami se člověk učí
Každý začátek je těžký
Žádný učený z nebe nespadl
ČEŠTINA
Když se chce, všechno jde
Konec dobrý, všechno dobré
Mýlit se je lidské
Trpělivost růže přináší
Pomalu, ale jistě
Co můžeš učinit dnes, neodkládej na zítřek
Lépe dříve než později
Lépe pozdě než nikdy

CHCETE *ještě lépe* MLUVIT ČESKY?

ХОТИТЕ ЕЩЕ ЛУЧШЕ ГОВОРИТЬ ПО-ЧЕШСКИ?

УЧЕБНИК 2

Коммуникативный курс современного чешского языка на базе русского языка для продолжающих

Гелена Ремедиосова
Эльга Чехова

2. vydání, Liberec 2010

Obálka: Graphis DTP studio, s. r. o., Liberec
Sazba: Zlata Weberová
Tisk a vazba: Finidr, s. r. o., Český Tešín

ISBN 978-80-86727-20-2

ВВЕДЕНИЕ

«**Хотите еще лучше говорить по-чешски?**» является продолжением учебника «Хотите говорить по-чешски?», **в качестве его второй части**. Обе части представляют собой единый курс чешского языка.

Учебник предназначен **для продолжающих изучение чешского языка русскоговорящих иностранцев**, овладевших основным курсом чешского языка в объеме первой части (основная грамматическая система чешского языка и словарный запас из основных областей повседневной жизни). Изучив представляемую вторую часть, Вы достигнете уровня B1 и B2 Единого Европейского Языкового Стандарта иностранных языков, одновременно приобретя основы для достижения уровня C1.

Учебник методически продолжает первую часть, **ориентируясь на коммуникативные навыки**. Грамматические явления осваиваются посредством богатой разговорной практики. В 10 уроках и грамматических таблицах в конце учебника представлена полная грамматическая система чешского языка таким образом, чтобы учебник мог служить и как **грамматический справочник при дальнейшем использовании чешского языка**. Для более простой ориентации прилагается реестр грамматических явлений. Грамматические объяснения достаточно обширны, однако непосредственно при обучении по учебнику слушатель активно использует на основании текстов и разговорной практики только самое основное и необходимое из соответствующего грамматического явления. Именно поэтому так же, как и в первой части, авторы старались избежать глубокого и излишнего погружения в грамматику.

Каждый урок воспринимается как **большая тематическая единица**. В первых 5 уроках слушатель расширяет свой словарный запас в тех областях, в которых уже умеет вести устные диалоги – **путешествие, общение, еда**. Словарный запас следующих 5 уроков ориентирован уже более узко – **работа, экономика, услуги, политическая жизнь, масс-медиа, культура, основная терминология в научных областях** (математика, физика, химия). Словарный запас по данной теме вместе с переводом обобщен в конце каждого урока, чтобы при необходимости лексику в данной области можно было легко повторить и расширить.

Целью учебника является не только совершенствование устного проявления, но и углубление понимания при работе с текстом. Во время чтения текста урока (Текст 1) слушатель уже знает всю лексику; целью расширяющего текста (Текст 2) является понимание содержания лишь с частичным знанием лексики, так, как это происходит на практике, когда слушатель встречается с чешскими текстами. Незнакомые слова переведены только в конце текста, поэтому использование переводов зависит непосредственно от уровня знаний слушателя. Таким образом, учебник призван научить активной работе с текстом – перед Текстом 1 находятся грамматические примечания, которые обращают внимание на грамматические явления и объясняют новые; а также лексические примечания, обращающие внимание на родственность слов и образование слов

определенного значения (например, лица по профессии, названия мест и т.д.). У самых частотных глаголов чешского языка (být, dělat, chodit, mít, myslet, psát, brát и т.д.) приводятся разные значения и обороты (Rodina slov – однокоренные слова).

Для совершенствования произношения в каждом уроке приводятся упражнения на произношение наиболее сложных звуков и групп звуков в чешском языке, включая скороговорки.

Учебник предназначен для русскоговорящих иностранцев – необходимые переводы и объяснения приводятся на русском языке. Так же, как и первая часть, вторая часть **может использоваться для самостоятельного изучения**: все слова переведены, в конце учебника содержится ключ с ответами на упражнения, а все тексты и устные задания можно послушать на аудио CD.

Также мы предлагаем Вам **интенсивный летний двухнедельный курс чешского языка**, который проводится ежегодно в Праге в августе месяце. Информацию можно найти на сайте www.courseczech.com.

Мы хотели бы поблагодарить Новоселову Веронику, преподавателя Института языковой и профессиональной подготовки Карлова университета, за перевод на русский язык.

С вопросами Вы можете обращаться по адресу:

harry.putz@volny.cz
www.courseczech.com
Harry Putz, P.O. BOX 89, CZ – 460 31 Liberec, Czech Republic, EU

Желаем Вам успехов и радости при изучении чешского языка.

Авторы

Каждый урок **создан как лексическая единица по следующему принципу:**
Делится на 2 части – часть А и часть В.

Часть А

- основная лексика урока
- грамматическое объяснение (Gr)
- диалоги и упражнения для закрепления грамматического материала
- грамматические примечания к Тексту 1
- лексические примечания к Тексту 1
- Текст 1
- упражнения на закрепление лексики и структуры предложения
- модельные упражнения, развивающие разговорную практику по данной теме

Часть В

- грамматический материал (Gr)
- диалоги и упражнения для закрепления грамматического материала
- Текст 2
- незнакомая лексика к Тексту 2
- упражнения, закрепляющие лексику, включая структуру, на тему Текста 2
- однокоренные слова
- образование слов

Произношение

Обобщение словарного запаса по данной теме

Pokyny ke cvičení

Říkejte podle vzoru.
Řekněte ve správném tvaru.
Doplňujte podle významu.
Doplňte prepozice, kde je to nutné.
Nahraďte substantivum zájmenem.
Ze slovesa vytvořte substantivum.
Tvořte věty.
Spojte věty konjunkcemi.
Odpovězte.
Řekněte, odpovídejte svými slovy.
Dokončete věty.
Vyberte správnou odpověď.
Nahraďte vhodným synonymem.
Odhadněte, která slova jsou příbuzná.
Popište.
Přeložte.

Задания к упражнениям

Произносите по образцу.
Образуйте правильную форму.
Дополните в соответствии со значением.
Дополните предлоги, где это необходимо.
Замените существительное местоимением.
Образуйте существительное от глагола.
Образуйте предложения.
Объедините предложения с помощью союза.
Отвечайте на вопросы.
Говорите, отвечайте своими словами.
Закончите предложение.
Выберите правильный ответ.
Замените подходящим синонимом.
Определите, какие слова родственные.
Опишите.
Переведите.

 Vzor — Образец

 Dialogy — Диалоги

 Zvuková nahrávka — Аудиозапись

LEKCE 1

Kam pojedeme?

Текст 1: Kam na víkend?
Текст 2: Musíme zlepšit turistickou nabídku

Вы научитесь:

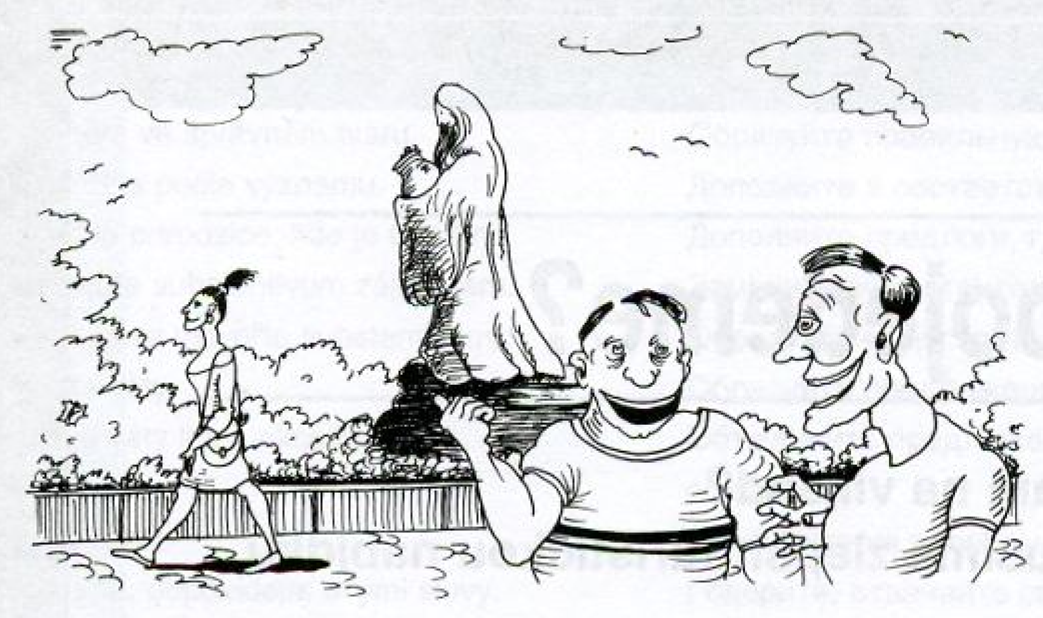
- Составить план путешествия – что посетить (информация об исторических достопримечательностях), на чем поехать
- Выразить положительные и отрицательные эмоции от посещения туристических мест
- Путешествовать «дикарем» или через турагентство?
- Какие неприятности могут произойти во время путешествия на машине?
- Рассказать, куда мы систематически ездим или ходим
- Обороты с глаголом «брать» („brát")

Произношение: Звук **«Е»**, **«А»**
Тема для разговорной практики:

Cestování, dopravní prostředky, kulturní památky
(Путешествие, транспортные средства, памятники культуры)

§ 1 Число у имен существительных (12) • § 2 Возвратные глаголы (26) • § 3 Склонение возвратной частицы „se" (28) • § 4 Образование существительных женского рода от существительных мужского рода (37)

Повторение склонения (14) • Разные приставки у глаголов *„–stupovat / –stoupit"* (16) • Написание с большой буквы (16) • Употребление глаголов движения *„jít – chodit"* (23) • Однокоренные слова: *„brát"* (33)

- Podívej se na ni, jak je krásná!
- ○ Jak jsem si jí mohl nevšimnout! Hezčí dívku jsem neviděl.
- Ale já mluvím o soše!

1A

cestovní (cesta F)	дорожный (путешествие)
daň F	налог
divit se +Dat impf. – **podivit se** pf.	удивляться – удивиться
dojem M	впечатление
doplácet na +Ak impf. – **doplatit** pf.	доплачивать – доплатить
elektrárna F	электростанция
hrad M	град, крепость
charakter M	характер
jezero N	озеро
klášter M	монастырь
kopec M, **na kopci**	холм, на холме
krajina F	край, пейзаж
lucerna F	фонарь
luxusní	роскошный
malíř(ka) M(F)	художник/ца
míjet +Ak impf. – **minout, -nu** pf.	проходить мимо – миновать
mrtvý, -á, -é x živý, -á, -é	мертвый x живой
nábřeží N	набережная
nádhera F	великолепие
nadšený, -á, -é	восторженный
být nadšený +Instr	быть восторженным, в восторге
objevit +Ak pf. – **objevovat** impf.	открыть, обнаружить, изобрести – открывать, обнаруживать, изобретать
oblast F (Gen **-i**)	область
rekreační oblast	курортная область/область для отдыха
obrátit se na +Ak pf. – **obracet se** impf.	обратиться к кому-то – обращаться
odtamtud	оттуда

palác M	дворец
plný, -á, -é +Gen	полный
pobyt M	пребывание
pohádka F	сказка
pohled M	открытка, вид
popsat +Ak, **-píšu** pf. – **popisovat** impf.	описать – описывать
potkávat +Ak impf. – **potkat** pf.	встречать – встретить
průmysl M	промышленность
průmyslový, -á, -é	промышленный
průvodce M	экскурсовод
představit si +Ak (něco) pf. – **představovat si** impf.	представить (себе) – представлять (себе)
překvapit +Ak +Instr pf. – **překvapovat** impf.	удивить – удивлять
přírodní rezervace F	заповедник
rekonstrukce F	реконструкция, ремонт
romantický, -á, -é	романтический
setmět se pf. – **stmívat se** impf.	стемнеть – темнеть
sklářský, -á, -é (sklo N**)**	стеклодувный, стекольный (стекло)
skupina F	группа
starat se o +Ak impf. – **postarat se** pf.	заботиться о ком-то – позаботиться о ком-то
stav M	состояние
středisko N = **centrum**	центр
takový, -á, -é	такой
textilní (**textil** M)	текстильный
tichý, -á, -é	тихий
třeba = **například**	например
turistický, -á, -é	туристический
turistika F	туризм
v souvislosti s +Instr	в связи с чем-то
vést, vedu (+Ak) impf.	вести, руководить
víkendový, -á, -é (víkend M**)**	выходного дня (выходные) (прил.)
všude	везде
vyfotit = **vyfotografovat** +Ak pf. – **fotit** = **fotografovat** impf.	сфотографировать – фотографировать
výhled M	вид, панорама
vyhnout se +Dat pf. – **vyhýbat se** impf.	избежать – избегать
vykoupat se pf. – **koupat se** impf.	искупаться – купаться
vymyslet +Ak pf. – **vymýšlet** impf.	выдумать – выдумывать
významný, -á, -é	известный
zámek M	зáмок, замóк
známý M, **známá** F	знакомый, знакомая
zpráva F	известие
životní prostředí N	окружающая среда

Gr

§ 1 ČÍSLO U SUBSTANTIV

Většina substantiv má formy pro singulár i plurál. Některá substantiva však mají jen singulár nebo jen plurál.

(Большинство имен существительных имеет как форму множественного, так и форму единственного числа. Однако некоторые существительные могут иметь только форму единственного, либо только форму множественного числа.)

A. **JEN SINGULÁR mají substantiva z adjektiv a sloves:**

mladý – **mladost**, chytrý – **chytrost**, spát – **spánek**, číst – **četba**
молодость, сообразительность, хитрость, сон, чтение

Substantiva mají JEN SINGULÁR, ale **označují** (обозначают) **vždy VÍCE lidí a věcí** (tzv. singularia tantum):

lidstvo, человечество; **obyvatelstvo**, население; **listí**, листва; **křoví**, кустарник; **mládež** молодежь

B. Substantiva mají **JEN PLURÁL, ale označují jen 1 věc** (tzv. pluralia tantum):

– **dveře, hodiny, kalhoty, plavky,** купальник, плавки; **brýle,** очки; **nůžky,** ножницы; **ústa,** рот, губы; **záda** спина

– **Vánoce, Velikonoce, prázdniny, narozeniny**

– **Čechy, Alpy, Atény, Helsinky, Poděbrady, Pardubice, Teplice, Mariánské Lázně, Karlovy Vary, České Budějovice, Krkonoše**

Deklinace plurálu – viz tabulky na str. 416 – 420

jako **M pl.: Hradčany** (Gen: **z Hradčan**), **Poděbrady (do Poděbrad)**, **šaty** (Lok: **v šatech**), **tepláky (v teplácích i teplákách)**, **Karlovy Vary (v Karlových Varech)**
тренировочные штаны, спортивный костюм

jako **F pl.: Čechy** (Lok: **v Čechách**), **Alpy, Filipíny, prázdniny, hodiny, noviny, dveře** (! Instr: **mezi dveřmi**), **Krkonoše** (! Gen: **do Krkonoš**), **České Budějovice, Mariánské Lázně** (Gen: **do Českých Budějovic, Mariánských Lázní**)

jako **N pl.: ústa** (Lok: **v ústech**), **záda (na zádech)**, **kamna** (Gen: **do kamen**)
рот, губы; спина; печь, печка

VÁNOCE, VELIKONOCE (F pl.) (Рождество, Пасха)

Pl.	Gen	–	**do Vánoc, do Velikonoc**
	Dat	–	**k Vánocům, k Velikonocům**
	Ak	–	**na Vánoce, na Velikonoce**
	Lok	–	**o Vánocích, o Velikonocích**
	Instr	–	**před Vánocemi, před velikonocemi**
			(i před Vánoci, před Velikonoci)

DRUHOVÉ ČÍSLOVKY:

! 1,2,3	jeden svetr	x	**jedny** kalhoty	! **Sg.**: **všechen** čaj (M)
	dva svetry	x	**dvoje** kalhoty	**všechna** káva (F)
	tři svetry	x	**troje** kalhoty	**všechno** mléko (N)
	čtyři svetry	x	**čtvery** kalhoty	(deklinace na str. 423)
	pět svetrů	x	**patery** kalhoty	
			šestery, sedmery, osmery, devatery, desatery, jedenáctery	

dvoje, troje kalhoty – mohou, ale také nemusí být stejné, nevíme to
x
dvojí, trojí kalhoty – jsou různé

- **Co koupíš manželovi k Vánocům?**
- ○ **Chtěla bych mu koupit hodinky, i když říká, že mu jedny stačí.**

- **Ta dnešní mládež! Neví, co by chtěla.**
- ○ **My jsme možná byli taky takoví.**

- **Bez brýlí to nepřečtu. Nemůžu je nikde najít!**
- ○ **Počkej, já ti to raději přečtu sama.**

- **V těch starých šatech se už nemůžu nikde ukázat!**
- ○ **Chceš mi snad říct, že už zase potřebuješ nové?**

- **Klepal někdo?**
- ○ **Nic jsem neslyšel, ale zdá se mi, že je někdo za dveřmi. Jdu se podívat.**

- **Promiň, nemůžu se dál zdržet. Autobus do Poděbrad mi jede za půl hodiny.**
- ○ **Ty bydlíš v Poděbradech? A každý den dojíždíš do Prahy?**

- Nevidím nikde zvonek.
- Budeme muset zaklepat na dveře.

- Jak to, že mají zavřeno? Vždyť jsou úřední hodiny!
- Tady na dveřích je napsáno, že o prázdninách úřední hodiny změnili.

- O Velikonocích plánuju cestu do Alp.
- Taky bych si rád zalyžoval, ale v Krkonoších už nebude sníh.

Cv

1. Řekněte ve správném tvaru.

1. K *(narozeniny)* jsem dostal nového průvodce Prahou. 2. Nemůžu číst bez *(brýle)*. 3. V *(brýle)* ti to sluší. 4. V *(které šaty)* půjdeš na recepci? 5. O *(minulé prázdniny)* jsem byl na kurzu češtiny. 6. Napsal jsem jim přání k *(Vánoce)*. 7. Viděl jsi ji v *(plavky)*? 8. Někdo je za *(dveře)*. 9. Na *(záda)* nesl velký batoh. 10. Cheb není daleko od *(Mariánské Lázně)*.11. Za chvíli budeme v *(Poděbrady, Teplice)*. 12. Znáš někoho v *(Helsinky)*? 13. Mají chatu pod *(Alpy)*, my ji máme v *(Krkonoše)*.

batoh (рюкзак)

2. Přečtěte.

Vidím 2 dveře. Kterými mám jít? – Které okno mám otevřít? Vidím 3. – Mám už 3 černé boty. – Naše kancelář kupuje 5 noviny. – Na každou cestu si beru s sebou 2 brýle. – 3 poslední Vánoce jsem strávil na horách. – Na služební cestu si vezmu 3 košile, 2 saka a 2 kalhoty. Boty stačí jen 1. – Doma máme 4 hodiny, ale ani 1 nejdou přesně. – Jsou už 4 hodiny a 5 minut.

Gr

CVIČENÍ NA OPAKOVÁNÍ DEKLINACE – viz tabulky na str. 416–420

GEN Kromě *(Praha)* neznám z *(Čechy)* nic. Nemůžu si všímat *(každý detail)*. Ta cesta vede do *(vesnice)*? Pokoj byl plný *(hosté)*. Z *(místnost)* je hezký pohled na řeku. To jsem udělala sama z *(tvrdý papír)*.

DAT Ta silnice vede k *(divadlo)*? Chtěl bych se vyhnout *(ten konkurz)*. Ty se umíš vyhnout *(všechny problémy)*. Komu jsi řekl o našem plánu? – *(Tvá rodina, tví přátelé, skoro všichni)*. Čemu se divíš? – *(Tvé krátké vlasy)*.

AK Musíme jet přes *(celá Praha)*. Zámek se změnil v *(luxusní hotel)*. Doporučuju, abyste se obrátili na *(naše firma)*. Co si dáme k obědu? – Navrhuju *(hovězí polévka a řízek s bramborem)*. Sama se stará o *(nemocná matka a dvě děti)*. O *(vaše výrobky)* je stále velký zájem.

LOK Vybral jsem si týdenní pobyt v *(Mariánské Lázně)*. Sejdeme se v osm v *(hospoda U Tomáše)*. Půjdeš se mnou po *(práce)* na vernisáž? Informace najdete na *(internetové stránky)* naší firmy. Na *(detaily)* se dohodneme později.

INSTR Míjíme jeden obchod za *(druhý)*. Rád se procházím *(staré město)*. Nevíš, kde je Alena? – Někde tam mezi *(ti turisté)*. Setkáváme se stále se *(stejné problémy)*. V souvislosti s *(rekonstrukce)* budovy jsme změnili kancelář – najdete nás v čísle 259. Nejsem spokojený s *(naše situace)*. Co s *(to)* budeme dělat?

GRAMATICKÉ POZNÁMKY

1) **Adjektiva se tvoří ze substantiv různými sufixy** (tvoření adjektiv na str. 294–295):
(Имена прилагательные образуются при помощи различных суффиксов от имен существительных:)

-ní:
příroda – přírod**ní**
textil – textil**ní**
život – život**ní**
luxus – luxus**ní**
rekreace – rekreač**ní**

-ový:
průmysl – průmysl**ový**
hotel – hotel**ový**
víkend – víkend**ový**
atom – atom**ový**
internet – internet**ový**

-cký, -ský:
turistika – turisti**cký**
Pra**h**a – pra**žský**
Staré Město – staroměst**ský**

také:
sklo – skl**ářský**

2) **Deklinace posesivních adjektiv** (viz str. 131):

Karlův most – přes Karl**ův** most (Ak) — через Карлов мост
z Karl**ova** most**u** (Gen) — с Карлова моста

Máchovo jezero – **k** Mách**ovu** jezer**u** (Dat) — к Махову озеру
v Mách**ově** jeze**ře** (Lok) — в Маховом озере

3) **Psaní velkých písmen** (souhrnně na str. 462)

Написание с большой буквы (обобщение см. на стр. 462)

a) píšou se **u vlastních jmen** (пишутся у имен собственных)

- jmen osob (**P**avel **V**eselý)
- jmen obyvatel (**Č**ech, **R**akušan, **K**anaďan, **P**ražan, **E**vropan)
- posesivních adjektiv od jmen osob (**P**etrova kniha, **P**icassův obraz)

b) **u geografických názvů** (у географических названий)

- světadílů, moří, ostrovů, pohoří atd. (континенты, моря, острова, горные цепи и т.д.) (**J**ižní **A**merika, **T**ichý oceán, **A**lpy)
- států (названий государств) (**K**anada, **S**polková republika **N**ěmecko, **S**pojené státy americké
  – !! obecná jména a adjektiva se píšou malým písmenem) (!! общие имена и прилагательные пишутся с маленькой буквы)
- měst (**L**ondýn, **K**arlovy **V**ary, **M**ariánské **L**ázně) (названий городов)
  – !! každé slovo začíná velkým písmenem) (!! каждое слово начинается с большой буквы)
- významných staveb (**N**árodní divadlo, **H**radčany) (известных строений)

4) Všimejte si **významu prefixů sloves** **–STUPOVAT / –STOUPIT**

nastupovat / nastoupit (do auta)	садиться/входить – сесть/войти (в машину)
obestupovat / obestoupit (učitele)	обступать – обступить (учителя)
odstupovat / odstoupit (z funkce)	уходить – уйти (с должности), сложить свои полномочия
postupovat / postoupit (dopředu)	продвигаться – продвинуться (вперед)
podstupovat / podstoupit (zkoušku)	подвергаться – подвергнуться (испытанию)
přestupovat / přestoupit (na rychlík)	переходить, пересаживаться – перейти, пересесть (на скорый поезд)
předstupovat / předstoupit (před žáky)	предстать – представать (перед учениками)
přistupovat / přistoupit (do kupé, na požadavky)	входить, соглашаться – войти, согласиться (в купе, на условия)
rozestupovat se / rozestoupit se	расступаться – расступиться
sestupovat / sestoupit (dolů)	спускаться – спуститься (вниз)
ustupovat / ustoupit (dozadu)	отступать – отступить (назад)
vstupovat / vstoupit (dovnitř)	входить – войти (внутрь)
vystupovat / vystoupit (nahoru, z auta)	подниматься, выходить – подняться, выйти (наверх, из машины)
zastupovat / zastoupit (nemocného kolegu)	замещать – заместить (больного коллегу)

nástup –	nástupiště –	postup –	přestup –
вход, вхождение	платформа	метод	пересадка

přístup –	sestup –	ústup –	vstup –	výstup –	zástup, zástupce
подход	спуск	отход, уступ	вход	выход	замещение; заместитель, представитель

LEXIKÁLNÍ POZNÁMKY

1) **Co ty na to?**
= Co tomu říkáš? — Что ты об этом скажешь?
= Co si o tom myslíš? — Что ты об этом думаешь?

cestou zpátky
= při cestě zpátky — на обратном пути
= na zpáteční cestě

stojí za to tam jet
= má cenu tam jet — туда стоит поехать

divit se (někomu, něčemu):
Není se čemu divit. — Нечему удивляться. Неудивительно.

dojem:
Na mě dělá dobrý **dojem.** — Он производит на меня хорошее впечатление.

2) **vést** impf. – a) **Jak se ti vede?** — Как у тебя дела?
b) + Ak **– Vede školu.** — Он руководит школой.
c) někam **– Vede na náměstí.** — (дорога) Ведет на площадь.

3) **míjet / minout** (někoho, něco):
Míjela nás kolona aut. — Мимо нас проехала колонна автомашин.
Lhůta **minula.** — Срок истек.
Naše dopisy **se minuly.** — Наши письма разминулись.
Šel, **co noha nohu mine.** — Он шел, еле передвигая ноги. (Он плелся.)
Cesta rychle **míjela.** — Дорога быстро бежала.

4) **představit si:**
Představ si, že ... — Представь себе, что ...
Nedovedeš **si představit** ... — Ты не можешь себе представить ...

představit se:
Dovolte, **abych se představil.** — Разрешите Вам представиться ...

představit:
To **představuje** hodnotu ... — Это представляет ценность ...

KAM NA VÍKEND?

Říkalo se, že všechny cesty vedou do Říma. Ale dnes bych to trochu opravil: všechny cesty vedou do Prahy. Praha je sice krásná, ale tak plná turistů, že se ztrácí, co se mi na ní líbí: tichá místa, atmosféra starých časů. Vždyť taková procházka staroměstskými uličkami, kde míjíme jeden palác za druhým, přes Karlův most, když se už setmělo a na nábřeží svítí staré lucerny, to je jak procházka v pohádce. Teď potkávám jednu turistickou skupinu za druhou, z Karlova mostu se už neotvírají romantické pohledy na Prahu, ale s problémy hledáme cestu mezi prodavači, malíři a dalšími. Vím, že to je daň turistice; takhle se změní a ztratí svůj charakter všechna místa, která objeví turisté. Ze všeho krásného se udělá průmysl. Taky už nenajdeme malé, tiché hospody s dobrým a laciným pivem, kde se můžeš setkávat se známými – změnily se v luxusní restaurace pro turisty, kde Čecha nepotkáš.

Je léto, vedro, dlouho jsme nebyli venku z Prahy.

„Vašku, vymysli něco. Co se obrátit na některou cestovní kancelář a vybrat si víkendový pobyt třeba na Moravě?" zeptal se mě můj přítel Thomas.

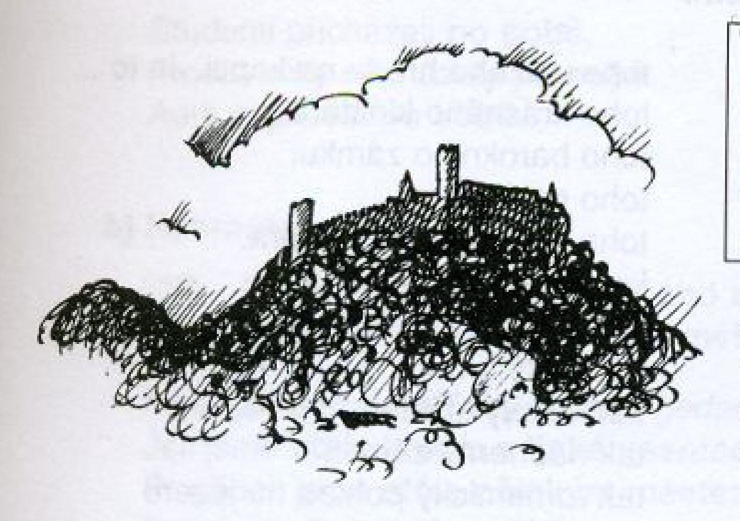
„Nezapomeň, že máme jen víkend, a to nestačí na to, abys poznal Moravu. A cestovním kancelářím se vyhneme. Ty jezdí právě do těch míst, kterým se chceme vyhnout. Asi tě to překvapí, ale navrhuju severní Čechy. Co ty na to?"

„Severní Čechy? O nich se stále mluví a píše v souvislosti s elektrárnami, mrtvými lesy, špatným životním prostředím. Víc o nich nevím. Tedy kromě toho, že jsou střediskem vašeho sklářského a textilního průmyslu."

„To víš, severní Čechy byly vždycky nejprůmyslovější část Čech a teď nejvíc doplácejí na to, že se nikdo u nás o životní prostředí nestaral. My k elektrárnám samozřejmě nepojedeme. Vybereme si hrady, zámky, kláštery, přírodní rezervace. Podívej se tady do průvodce."

BEZDĚZ (okres Česká Lípa)

L1A

Raně gotický královský hrad vybudovaný Přemyslem Otakarem II. v letech 1264–1279 na 638 m vysokém kopci. Hradní kaple je klenotem raně gotické architektury.

БЕЗДЕЗ. Округ Чешская Липа.
Королевская крепость в стиле ранней готики, построенная Пршемыслом Отакаром II. в период 1264–1279 на холме высотой 638 м. Крепостная часовня является сокровищем ранней готической архитектуры.

Všimni si tady toho hradu. To je Bezděz. Když vyjedeme v sobotu brzo ráno, stihneme si ho prohlédnout ještě dřív, než začne vedro. To je ale kopec! To bude výstup! Je odtamtud hezký výhled do krajiny. Cestou zpátky se vykoupeme v Máchově jezeře. Je to velká rekreační oblast, ale najdeme si nějaké místo bez lidí.

MÁCHOVO JEZERO

Je největší vodní plochou v severních Čechách (360 ha). Bylo vybudováno za vlády Karla IV. (1366).

Махово озеро.
Самая большая водная поверхность в Северной Чехии *(360 га)*. Было создано в период властвования Карла IV. (1366).

Divil by ses, kolik historických památek můžeš na severu najít. Některé jsou ale ve velmi špatném stavu, jen ty nejvýznamnější jsou po rekonstrukci. Prohlédni si je tady v průvodci a vyber si, které chceš navštívit.

Naplánujte, jak bude výlet pokračovat!

Vašek s Thomasem se už vrátili z výletu. Všechny památky, které navštívili, si vyfotili, a teď je ukazují svým přátelům. Představte si, že jste byl na výletě s nimi, a popište fotografie. Řekněte svůj dojem.

● **a)** Všimni si
Všimněte si

(Podívej se na + Ak
Podívejte se na + Ak)

toho velkého hradu na kopci. Je to ...
toho krásného kláštera.
toho barokního zámku.
toho paláce.
toho romantického jezera.
kolik je tam lidí, památek.

b) Že jsi ještě neviděl

tak velký hrad ?
tak krásný klášter
tak nádherný zámek
tak romantický pohled na jezero
tolik památek, paláců

○ Jsem tím nadšený.
Je to nádhera.
To je ale krása!
Nic tak krásného jsem ještě neviděl.
Líbí se mi to.

Neudělalo to na mě velký dojem.
Nic mi to neříká.
Moc se mi to nelíbí.
Nestálo za to sem jet.

Cv

❒ 3. Řekněte synonymicky nebo svými slovy.

1. Je tady **jako v pohádce.**
2. **Co ty na to?**
3. Zámek **je po rekonstrukci.**
4. **Stihneme** si zámek prohlédnout dřív, než zavřou.
5. Divím se, **kolik je tady** lidí.
6. V průvodci **píšou** jen o **nejdůležitějších** památkách.
7. Rád vzpomíná na **staré časy.**
8. Právě **jsme minuli** Památník W. A. Mozarta.
9. **Vymysli**, kam pojedeme.
10. **Obrátíme se na** cestovní kancelář?
11. **Vyhneme se** cestovní kanceláři.
12. Navrhuju **víkendový pobyt** na Moravě.
13. **Cestou zpátky se stavíme** v Mělníku.

❒ 4. a) **Nahraďte** (Замените): **„po sobě“ – jeden za druhým** (M)
jedna za druhou (F)
jedno za druhým (N)

Studenti přicházeli **po sobě.**
Prodavačky odcházely **po sobě.**
Auta odjížděla **po sobě.**

b) Nahraďte.

Potkával jsem **stále nějakého známého.** *(jednoho za druhým)* –
Potkával jsem **jednoho známého za druhým.**

Míjeli jsme **stále nějaký palác.** *(jeden za druhým)*
Jeli jsme **stále kolem nějaké vesnice.** *(jedné za druhou)*
Projížděli jsme **stále nějakým městem.** *(jedním za druhým)*
Potkávala jsem **stále nějakou známou.** *(jednu za druhou)*

❒ **5. Zopakujte si komparaci adjektiv na str. 426.**

a) Doplňte podle významu.

Nej __________ oblasti jsou střední a severní Čechy. *(průmyslový)*
Nejprůmyslovější oblasti jsou střední a severní Čechy.

velký, vysoký, nízký, dlouhý, krátký, hluboký, teplý

Nej __________ česká řeka je Vltava – měří 433 km.
Nej __________ české jezero je Černé jezero na Šumavě s plochou víc než 18 ha a hloubkou skoro 40 m.
Nej __________ minerální pramen je v Karlových Varech s teplotou 72°C.
Nej __________ vzdálenost od moře v České republice je 326 km od Štětína v Polsku.
Nej __________ teplotu -88°C naměřili v Antarktidě.
Nej __________ teplotu změřili v Libyi – +58°C.
Nej __________ jezero na světě je Bajkal, má hloubku 1620 m.

nadšený, významný, romantický, tichý, luxusní, známý

V průvodci píšou jen o nej__________ památkách.
Nej__________ jsem byl z krásné přírody.
Asi nej__________ hradem je Karlštejn.
Nej__________ obchody najdete kolem Václavského náměstí.
Stará Praha nabízí nej__________ místa.
Hledám co možná nej__________ místa, daleko od lidí.

b) Rozumíte? **Nejztracenější** den je ten, ve kterém jsem se ani jednou neusmáli.
První lež je **horší než** poslední. (lež – ложь)
Ráno **moudřejší** večera. (moudřejší – более мудрый)
To **nejlepší** přichází obyčejně poslední.
Chytřejší vždycky ustoupí.
Kdo **dřív** přijde, ten **dřív** mele. (mlít – молоть)

❒ 6. Spojte věty konjunkcemi „sice – ale“.
(Соедините предложения при помощи союзов «конечно – но»:)

Praha je krásná – plná turistů
Praha je sice krásná, ale plná turistů.

Praha je nádherná – je tam hodně lidí
Morava je zajímavá – máme málo času
Severní Čechy mají hodně památek – také velmi špatné životní prostředí
Mám rád lidi – nemusím je potkávat všude
Cesta po dálnici je delší – budete tam dřív
Všechno jsme si vyfotili – film se nám ztratil
Cestovní kancelář nabízí různé rekreační pobyty – nechci s ní jet

❒ 7. Doplňte prepozice.

Nesmím zapomenout, že dnes musím ___ cestovní kanceláře. Objednal jsem si pobyt ___ jižní Moravě ___ dvě osoby ___ tři dny ___ 10. ___ 13. srpna. „Pojď ___ mnou!“ zavolal jsem ___ kamaráda. „Nepospíchám, můžeme se projít ___ Národní třídě a jít ___ kavárny ___ kávu. ___ kavárny Slávia je hezký výhled ___ Vltavu a ___ Hradčany.“

___ problémem jsme přešli ___ druhou stranu ulice, protože jelo jedno auto ___ druhým a žádné nezastavilo. Měli jsme ___ něco chuť, ale nenašli jsme žádnou restauraci ___ laciným a dobrým jídlem. ___ cestovní kanceláři jsme čekali chvíli ___ frontě. Zatím jsme si četli ___ průvodci, který jsem ___ chvílí koupil. Dozvěděli jsme se například, že ___ hradu Bezděz věznili Václava II. ___ jménem Václav se setkáváme ___ celém Česku. Až pojedeme ___ hrad Bezděz, stavíme se ___ Mělníku. ___ tomto městě mi už někdo vyprávěl. ___ čtvrt hodiny jsem konečně zaplatil pobyt a vyšli jsme ___ přítelem ___ kanceláře ven.

věznit někoho (держать кого-то в заключении, под арестом)

8. Vyberte podle významu perfektivní nebo imperfektivní sloveso.

1. Která silnice __________ *(vést, dovést)* k nádraží?
   Můžu k tobě na návštěvu __________ *(vést, přivést)* Thomase?
2. Au, to bolí. Neumíte se __________ *(vyhýbat, vyhnout)*?
   Vašek __________ *(vyhýbat se, vyhnout se)* všem problémům.
3. Podívej, jak je nebe červené *(= jsou červánky)*. Už __________ *(stmívat se, setmět se)*.
   Venku se už __________ *(stmívat se, setmět se)*, __________ *(svítit, rozsvítit)* lucerny. Musíme v pokoji taky __________ *(svítit, rozsvítit)*.
4. Neumím __________ *(představovat si, představit si)*, že bych tě neměl! __________ *(představovat si, představit si)*, jak by ten modrý koberec vypadal u nás v hale.
5. Když to nemůžeš __________ *(měnit, změnit)* hned, musíš to __________ *(měnit, změnit)* pomalu.
6. *(Já)* __________ *(objevovat, objevit)* v Praze stále nová romantická místa.
   Za rohem __________ *(objevovat se, objevit se)* najednou bratr.
7. Co __________ *(navrhovat, navrhnout)*? – Nemůžu __________ *(navrhovat, navrhnout)* nic, protože o tom nic nevím.

9. Zopakujte si slovesa pohybu (na straně 209 a 210 1. dílu).
Slovesa **„chodit – jezdit – létat – běhat – vozit – vodit – nosit“** vyjadřují násobený děj (tj. pravidelně se opakuje) a také např. vlastnost.

Глаголы **„chodit – jezdit – létat – běhat – vozit – vodit – nosit“** выражают многократное действие (т.е. систематически повторяющееся), а также, например, особенность.

Př.: V létě **jsem** se **chodil** koupat do jezera. Летом я ходил купаться на озеро.
Syn už **chodí** do školy. (je školák) Сын уже ходит в школу (он ученик).
ALE! Několikrát **jsme šli** do centra pěšky. Несколько раз мы ходили в центр пешком.

a) Doplňte podle významu JÍT – CHODIT.

1. Dítě už __________ . 2. Do práce __________ většinou pěšky. 3. Včera jsem musel __________ pěšky do šestého patra, nejel výtah. 4. __________ rychle, jako by stále někam pospíchal. 5. __________ spát, jsem unavený. Dobrou noc! 6. Připravte se! Už __________ . 7. __________ plavat do bazénu každou středu. 8. __________ z jednoho obchodu do druhého, ale nic se jí nelíbilo. 9. Potkal jsem ho včera. __________ pomalu, neviděl, neslyšel, vypadal nemocně. 10. __________ za Karlem, chci se ho na něco zeptat. 11. Kam __________? – __________ pro

chleba. 12. Každý víkend ________ na pěší výlety. 13. Několikrát jsem se ________ podívat, jestli už je v kanceláři, ale nebyl tam. 14. Po prázdninách ________ studovat na gymnázium. 15. Od října ________ na večerní kurzy češtiny. 16. Zítra si ________ koupit nový oblek. Nechceš ________ se mnou?

b) Doplňte podle významu JET – JEZDIT, LETĚT – LÉTAT.

1. Kolem našeho domu ________ tramvaje. 2. Zítra ráno musím být v šest na letišti, protože ________ do Vídně. 3. Ve městě můžeme ________ maximální rychlostí 50 kilometrů za hodinu. 4. Auto ________ rychleji, než je dovoleno. 5. Jako pilot ________ nejčastěji na lince do New Yorku. 6. ________ do centra, nechceš ________ se mnou? 7. Rád ________ na kole. 8. Do Plzně ________ asi autobusem. 9. Do práce ________ autem, ale zítra bohužel autem ________, protože je v autoopravně. 10. Zvykl si cestovat letadlem, často totiž ________ pracovně do ciziny. 11. Protože jsem měl zpoždění, musel jsem ________ taxíkem. 12. To letadlo ________ nízko. 13. Tento rychlík ________ jen v neděli. 14. Zpráva ________ z jedné kanceláře do druhé, takže za chvíli to věděli všichni.

c) Doplňte podle významu NÉST – NOSIT, VÉST – VODIT, VÉZT – VOZIT.

1. ________ ti dobrou zprávu. 2. ________ mi snídani do postele. 3. Viděl jsem ho na nádraží, jak si ________ lyže. 4. Nemá na nic čas, práci si ________ i domů. 5. Ty kufry ________ já, vezmi jen tu tašku. 6. Musím ________ brýle. Bez nich nikoho nepoznávám. 7. Ráda ________ dlouhé sukně. 8. Cesta ________ lesem. 9. Jednání ________ za naši firmu inženýr Dvořák. 10. ________ hosty celý den po pražských památkách. 11. Okna ________ do zahrady. 12. Jak se ________ manželce? 13. Potkal jsem ho, když ________ děti na procházku. 14. Sanitka ho ________ do nemocnice. 15. Z každé cesty ________ dětem dárky. 16. Ovoce si ________ od babičky z vesnice.

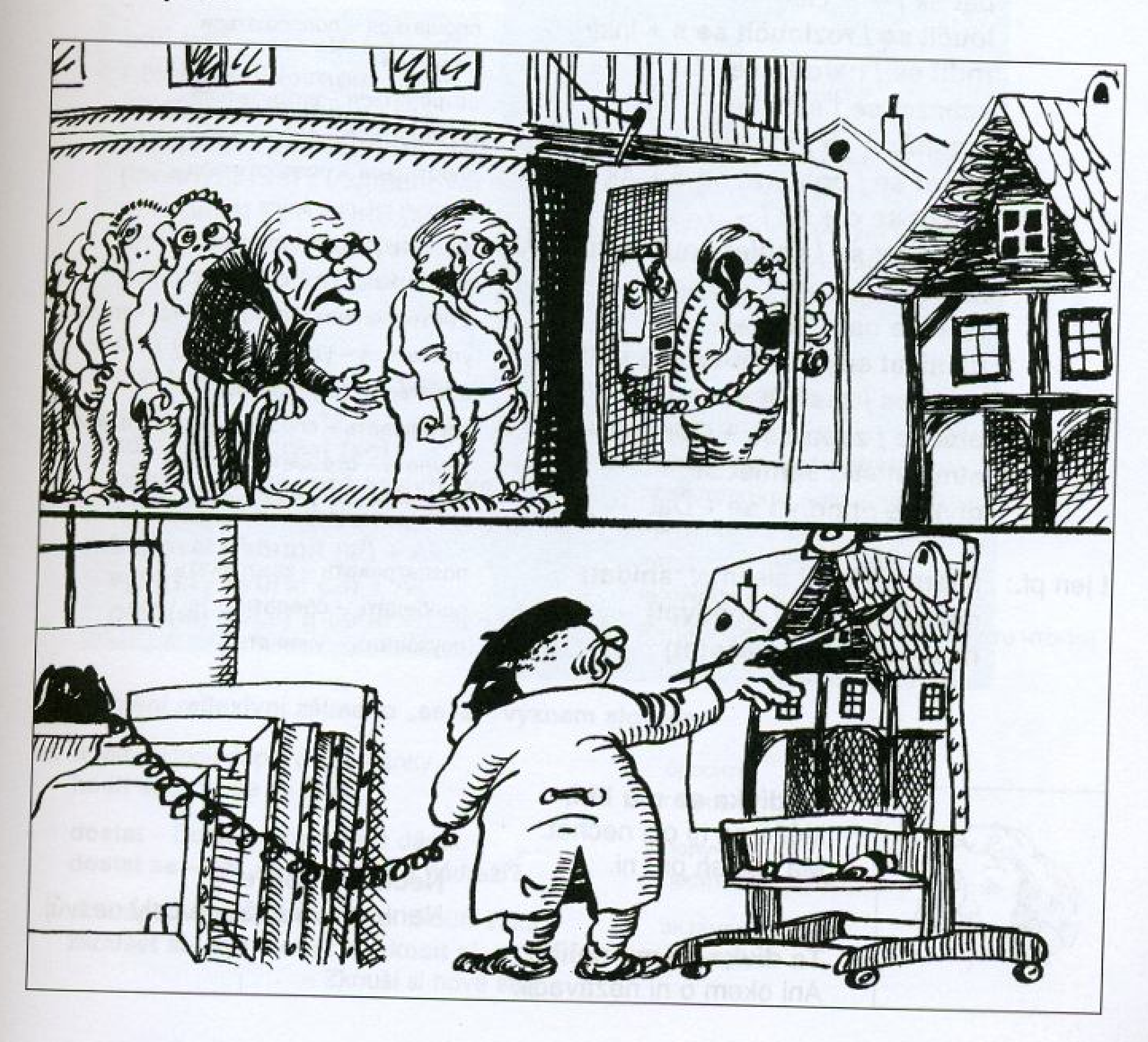
❐ 10. Dokončete věty.

1. Vymyslel jsem, že na víkend ________________.
2. Podívej se na ten klášter, jak je ________________.
3. Velký dojem na mě udělal ________________.
4. Nic tak krásného, jako je ________________, jsem ještě neviděl.
5. Při procházce Prahou míjíme ________________.
6. V Praze už nenajdeme tichá místa, ale ________________.
7. Z kopce je hezký výhled ________________.
8. U jezera se koupe hodně lidí, ale my si najdeme ________________.
9. V průvodci jsme si prohlédli ________________.
10. O Bezdězu jsem si přečetl, že ________________.
11. Lidé nechtějí do severních Čech jezdit, protože ________________.

❒ 11. Odpovídejte svými slovy.

1. Co se Vaškovi nelíbí na Praze?
2. Co je podle Vaška v Praze nejkrásnější?
3. Pro koho otvírají nové restaurace?
4. Kam chtějí jet Vašek s Thomasem na výlet? Proč ne na Moravu?
5. Co věděl Thomas o severních Čechách?
6. Proč je tam nejhorší životní prostředí?
7. Proč Vašek s Thomasem vyjedou brzo ráno?
8. Jaký je stav historických památek v severních Čechách?
9. Kde se Vašek s Thomasem zastavili?
10. Které české hrady a zámky znáte?

❒ 12. Popište!

§ 2 REFLEXIVNÍ SLOVESA

A. **STÁLÁ REFLEXIVNÍ SLOVESA mají vždy reflexivní zájmeno „se“ nebo „si“, které je stejné pro všechny osoby.**

(Постоянно возвратные глаголы имеют всегда возвратную частицу „se“ или „si“, сохраняющуюся во всех лицах.)

SE	**líbit se** / – + Dat	нравиться
	bát se / – + Gen	бояться
	loučit se / **rozloučit se s** + Instr	прощаться – попрощаться
	rodit se / **narodit se**	родиться
	scházet se / **sejít se s** + Instr	встречаться – встретиться
	rozcházet se / **rozejít se s** + Instr	расходиться – разойтись
	starat se / **postarat se o** + Ak	заботиться – позаботиться
	snažit se o + Ak / –	стараться, пытаться
	spoléhat se / **spolehnout se na** + Ak	надеяться – понадеяться на
	mýlit se / –	ошибаться
	těšit se na + Ak / –	с нетерпением ждать кого-то, чего-то
	usmívat se / **usmát se (na** + Ak)	улыбаться – улыбнуться
	smát se / **zasmát se** (+ Dat)	смеяться – рассмеяться
	ptát se / **zeptat se** + Gen **na** + Ak	спрашивать – спросить кого-то о чем-то
	stmívat se / **setmět se**	темнеть – стемнеть
	divit se / **podivit se** + Dat	удивляться – удивиться
! jen pf.:	**nasnídat se (!** ale impf. **snídat)**	позавтракать – завтракать
	naobědvat se (! obědvat)	пообедать – обедать
	navečeřet se (! večeřet)	поужинать – ужинать

Ta dívka se mu líbí.
Může na ní oči nechat.
Má oči jen pro ni.

Ta dívka se mu nelíbí.
Ani okem o ni nezavadil.

Necítí se dobře.
Není ve své kůži. Je celý nesvůj.

SI

stěžovat si / postěžovat si + Dat na + Ak	жаловаться – пожаловаться кому-то на что-то
všímat si / všimnout si + Gen	обращать внимание – обратить внимание
zvykat si / zvyknout si na + Ak	привыкать – привыкнуть
lehat si / lehnout si	ложиться – лечь
sedat si / sednout si	садиться – сесть

B. **VLASTNÍ REFLEXIVNÍ SLOVESA**

Př.: Matka obléká **dítě**. (+ **Ak,** někoho jiného) – Matka **se obléká**. (= sama sebe)
Koupil jsem **dětem** dárky. (+ **Dat**, někomu jinému) – **Koupil jsem si** svetr. (= sám sobě)

mýt (se) – viz str. 56 1. dílu	мыть(ся)
oblékat / obléknout (se)	одевать – одеть(ся)
svlékat / svléknout (se)	раздевать – раздеть(ся)
převlékat / převléknout (se)	переодевать – переодеть(ся)
jmenovat (se) / (pojmenovat + Ak)	называть – назвать(ся)
probouzet / probudit (se)	пробуждать – пробудить(ся)
omlouvat / omluvit (se)	извинять – извинить(ся)
potkávat / potkat (se)	встречать – встретить(ся)
– / zastavit (se)	остановить(ся)
cítit (se) / –	чувствовать (себя)
držet + Ak, **držet se** + Gen **/ –**	держать кого-то, что-то, держать(ся) кого-то, чего-то
zdržovat / zdržet (se)	задерживать – задержать(ся)
představovat / představit (se)	представлять – представить(ся)
představit (si) něco	представить (себе) что-то
kupovat / koupit (si) + Ak	покупать – купить (себе)
vybírat / vybrat (si) + Ak	выбирать – выбрать (себе)
přát (si) + Ak / (popřát + Dat + Ak)	желать (себе) – пожелать (кому-то что-то)

Někdy mění reflexivní zájmeno „se, si" význam slovesa:

Př. **hodit** – Hodil dopis do schránky.	бросить
hodit se – To se mi hodí.	годиться
dostat – Dostal jsem to jako dárek.	получить
dostat se – Jak se dostanu na nádraží?	пройти, попасть
zkoušet / vyzkoušet – Učitel zkouší žáka.	экзаменовать
zkoušet si / vyzkoušet si, zkusit si – Zkouší si nové šaty.	примерять

stát – Kolik to stojí? Stojí tamhle. стоить, стоять
stát se – Co se stalo? случиться
+ Instr – Stal se učitelem. стать

učit – Ekonomii učí profesor Černý. преподавать
učit se – Student se učí dobře. учиться

Poznámka: **Říká se,** že .... **Musí se** to **udělat**. **Vaří se** to jen 5 minut.
– reflexivní pasivum (viz str. 90)

§ 3 DEKLINACE zájmena „SE"

Gen	**sebe**	seděli vedle sebe	сидели рядом друг с другом
Dat	**si, sobě**	kupuju si, sobě	я покупаю себе
Ak	**se, sebe**	oblékám se,	я одеваюсь
		dívám se na sebe	я смотрю на себя
Lok	**o sobě**	mluvím o sobě	я говорю о себе
Instr	**sebou**	s sebou si beru kufr	я беру с собой чемодан

si – (k) sobě
se – (na) sebe

dlouhá forma po prepozici nebo na začátku věty
(полная форма после предлога или в начале предложения)

Pozor! koupil **sis**, díval **ses** – viz str. 144 1. dílu

Příklady: Knihu jsem si koupil **pro sebe**. **Přeložte.**
Máš **u sebe** dost peněz?
Musím si vzít **s sebou** peníze.
Je spokojený sám **se sebou**.
Má **na sobě** nové šaty.
Kolega Černý nás pozval **k sobě** na návštěvu. (pozvat – позвать, пригласить)

● **Říkal ti něco o mně?**
○ **Ale ne, mluvil jen o sobě.**

● **Kam jsem si zase dal pero?**
○ **Máš ho před sebou.**

● **Chceš jet s námi odpoledne?**
○ **Nemůžu, nemám u sebe pas.**

● **Už jsi byl na tom konkurzu?**
○ **Ano, jsem rád, že už ho mám za sebou.**

- Já se divím, co všechno Petr pro Janu dělá.
- Nediv se, má ji moc rád.

- My se známe!
- Musíte se mýlit, já vás neznám.

- Představ si, že mi nechtěl pomoct.
- Já vždycky říkám, že člověk se může spoléhat jen sám na sebe.

Cv

❐ 13. Odpovězte.

Kdy se s ním sejdeš? *(dneska večer)*
Na koho se usmíváš? *(na tebe ne)*
Čemu se směješ? *(tomu, co vypráví)*
Zastavíš se ráno pro mě? *(nemůžu)*
Bude se ti hodit ta kniha? *(ano)*
To se ti jen zdálo! *(ne, je to pravda)*
Kam jsem si mohl položit tu tašku? *(sem dozadu)*
Nemýlíš se? *(vůbec ne)*
Zeptal ses někoho? *(nikoho)*

❐ 14. Doplňte „se", nebo „si".

1. Rozloučili jsme ___ s asistentkou. 2. Podepište ___. 3. Stěžovali ___ na studené jídlo. 4. Nelíbilo ___ mi, co jsi řekl. 5. Už ___ setmělo. 6. Nevybral jsem ___ nic. 7. Nikdo ___ nestará o pořádek v parku. 8. Všiml ___ té paní? 9. Divím ___ ti, proč to děláš. 10. Ještě jsme ___ nezvykli na české jídlo. 11. Prohlédni ___ to dobře. 12. Manžel ___ zdržel v práci.

❐ 15. Doplňte.

a) připravit – připravit se – připravit si (pf.)

Materiály __________ kolega Dvořák.
Musím __________ na zítra ty dopisy.
__________ ! Za chvíli začínáme.

b) představit – představit se – představit si (pf.)

Dovolte, abych vám __________ svou ženu.
Chtěl bych __________ . Jsem Jan Čapek.
Neumíš __________ , jak dlouho jsem to dělal.

c) obléknout – obléknout se – obléknout si (pf)

Počkej, musím ještě ____________ Janičku.
Nechceš ____________ ještě bundu? Je zima.
Jen ____________ a hned půjdu.

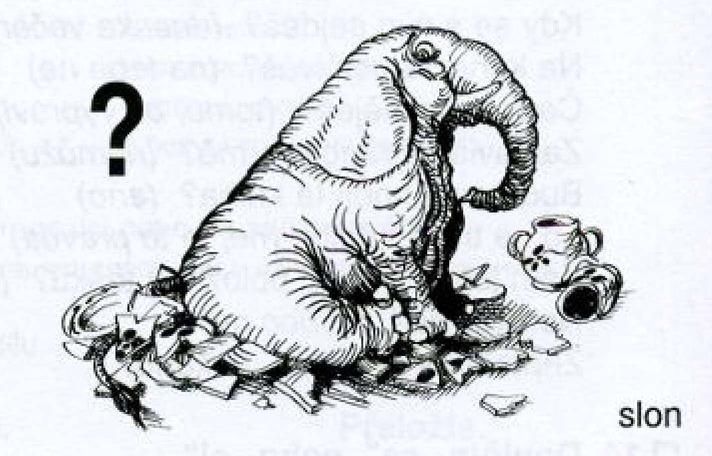
d) dát – dát si – dát se (pf.)

____________ něco dobrého. – ____________ mi s sebou něco k jídlu! – ____________ zatím aperitiv. – K narozeninám jsem mu ____________ knihu. – To (ne-) ____________ nic dělat.

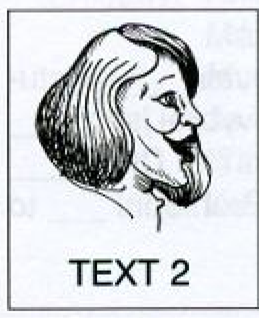
Dostal se k tomu jak slepý k houslím.
Попал, как кур во щи. (На него это свалилось, как снег на голову).

Usmívá se jako sluníčko (měsíček).
Он улыбается, как солнышко (как месяц).

Chová se, jako když nemá všech pět pohromadě.
Он себя ведет, как будто у него не все дома.

slon

TEXT 2

MUSÍME ZLEPŠIT TURISTICKOU NABÍDKU

Kromě zahraničních turistů, kteří v České republice aspoň jednu noc přenocují[1], zaplavují[2] republiku jednodenní hosté – letos jich má přijet několik desítek miliónů. Pro srovnání[3] – zahraničních[4] turistů má přijet jen asi 13 milionů. Tito jednodenní hosté přinášejí problémy. Ráno překročí[5] hranice[6], dojedou do Prahy, projdou Karlův most a Hradčany, koupí si hamburger, sednou si na chodník[7] a večer zase odjedou. Dělí se[8] však o infrastrukturu se skutečnými[9] turisty, kteří v Praze nocují a nechávají tu i peníze. Tito turisté se můžou cítit poškození[10]. Nemůžou se třeba ani projít po Karlově mostě, protože se tam nevejdou[11].

Získat[12] více skutečných turistů je dlouhodobý proces, kterého se musí účastnit každý, kdo je spojený[13] s cestovním ruchem[14] – od vlády[15] přes ministerstva hospodářství[16], dopravy, průmyslu až po cestovní kanceláře, hoteliéry, restaurace, města i taxikáře.

O propagaci české turistické nabídky[17] se stará[18] Česká centrála cestovního ruchu – vydává[19] prospekty, točí[20] filmy, účastní se veletrhů[21] cestovního ruchu v zahraničí. Zve[22] zahraniční novináře, aby vše viděli na vlastní oči, otvírá zahraniční zastoupení[23].

Nabídka zahraničním turistům je stále málo nápaditá[24], málo přitažlivá[25]. Zahraniční turista je náročný[26] a často mu nestačí kvalita nabízených služeb[27].

Postupně[28] se však nabídka rozšiřuje[29] – např. letní nabídka v Praze v oblasti kultury byla až příliš široká[30]. Daří se také přitáhnout[31] turisty do jiných regionů než jen do Prahy, i když ta samozřejmě zůstane vždycky turistickou atrakcí číslo jedna. Cizinec ji přece může navštívit, i když bude ubytovaný[32] v jiném městě. Velké rezervy jsou např. v jižních Čechách, turisticky velmi zajímavé oblasti, kde však bylo ubytováno nejméně zahraničních turistů v celé republice.

---

1 – переночевать, 2 – заполнять, 3 – для сравнения, 4 – иностранный, 5 – пересечь, 6 – граница, 7 – тротуар, 8 – делиться, 9 – настоящий, 10 – чувствовать себя ущемленным, 11 – войти, уместиться, 12 – приобрести, получить, 13 – быть связанным, 14 – туристическое движение, 15 – правительство, 16 – экономика, 17 – предложение, 18 – заботиться, 19 – издавать, 20 – снимать, 21 – ярмарки, 22 – звать, приглашать, 23 – представительства, 24 – изобретательный, находчивый, 25 – притягивающий, 26 – требовательный, 27 – предлагаемые услуги, 28 – постепенно, 29 – расширяться, 30 – широкий, 31 – привлечь, 32 – разместить, поселить

Cv

❒ 16. Řekněte, jestli je informace správná, nebo ne.

1. Praha s radostí vítá jednodenní turisty.
2. Několik desítek milionů zahraničních turistů ročně přenocuje v České republice aspoň jednu noc.
3. Po Karlově mostě se procházíme bez problémů.
4. Víc turistů se už na Karlův most nevejde.
5. Jednodenní turisté nechávají hodně peněz v restauracích.
6. Také ministerstva se musí starat o cestovní ruch.
7. Česká turistická nabídka není příliš přitažlivá.
8. Hlavní nabídkou zůstává Praha.
9. Nabízené služby nestačí svou kvalitou náročným turistům.
10. Ministerstvo kultury zve zahraniční novináře, aby si všechno prohlédli na vlastní oči.
11. Hodně zahraničních turistů nocuje např. v jižních Čechách.

❒ 17. Odhadněte, která slova jsou příbuzná.
(Определите)

nápad	zaplavit (město)
noc	přitáhnout (turisty)
široký	přenocovat (v hotelu)
plavat	chodník
pobyt	rušná (ulice)
noviny	hoteliér
nabízet	nápaditý
přitažlivý	nabídka
léto	nabízené (zboží)
chodit	novinář
ruch	zastoupení
nabídnout	rozšiřovat (nabídku)
hotel	ubytovaný (turista)
zástupce	letní

❒ 18. Všímejte si významů slov.

a) spojit se s někým (объединиться с кем-то) **– spojený – spojení**

Musíme **se spojit s**(e) | ministerstvem průmyslu.
telefonní centrálou
zahraničním zastoupením
naší ambasádou

Rekreační oblast má velmi dobré **spojení s** Prahou.
Bydleli jsme na samotě, neměli jsme žádné **spojení se** světem.

Spojené státy americké (USA), **Spojené** království Velké Británie a Severního Irska, Organizace **spojených** národů (OSN = OOH)

b) škoda (ущерб, вред, убыток) **– poškodit někoho, něco – poškozený**

To je **škoda**, že jste nemohl přijít.
Za tu **škodu** nemůžu. **Škody** nebyly velké.

Poškodil zájmy naší firmy. Cítíme se **poškození**.
Vítr **poškodil** chatu souseda. Chata je jen trochu **poškozená**.
To zboží jsem **nepoškodil** já. Koupil jsem ho už **poškozené**.

c) nabídka (предложение) **– nabídnout, nabízet někomu něco – nabízený**

Nabídka televizorů je velmi široká.
Přijal jeho **nabídku**, že mu s tím pomůže.

Nabídla hostům něco k jídlu a pití. Hosté si vybrali z **nabízeného** jídla a pití.
Cestovní kancelář **nabízí** pobyty v celé republice. Z **nabízených** pobytů jsem si nevybral.

❒ **19. Všimněte si.**

10 – **desítka** (Pojedu tramvají číslo deset. = Pojedu **desítkou.**)
20 = dvě desítky, 50 = pět desítek .... **několik desítek = desítky**

100 – **stovka** (Platil **stovkou**. = bankovkou 100 Kč
Pojedu **stovkou**. = Pojedu autobusem číslo sto.
Jedu **stovkou**. = Jedu rychlostí 100 km/h.)
(Я еду со скоростью 100 км в час.)
200 = dvě stovky, 500 = pět stovek .... **několik stovek = stovky**

Řekněte. (x0 = **desítka**, x00 = **stovka**)

Na náměstí bylo několik ____________ (x00) lidí.
Na parkovišti stálo několik ____________ (x0) autobusů.
Na hranicích čekaly ____________ (x00) kamionů.
Nový obchod už navštívily ____________ (x0) zákazníků.

❒ **20. Rodina slov: BRÁT**

Všímejte si významu prefixů!

dobírat / dobrat – dobírka — дополучать / получать остаток, израсходовать – наложенный платеж

Musel si dobrat dovolenou. — Он должен был взять неизрасходованный отпуск.
Objednal jsem si zboží na dobírku. — Я заказал товар наложенным платежом.

nabírat / nabrat — набирать / набрать

Nabírá si příliš práce. — Он берет слишком много работы.
Nabral jsem si z potoka vodu. — Я набрал воды из ручья.

obírat / obrat — обирать / обобрать

Obral všechny kosti. — Он обгрыз (обгладал) все кости.
Obral je o všechny peníze. — Он полность их обобрал (лишил всех денег).

odebírat / odebrat – odběr	получать / получить – потребление
Pravidelně odebírám dva deníky.	Я систематически подписываюсь на два ежедневны издания.
Zítra ráno musím jít na odběr krve.	Завтра утром я должен сдать кровь.
pobírat / pobrat	получать / получить
Pobírá důchod.	Он получает пенсию.
Nemůžu všechno pobrat sám.	Я не унесу все один.
probírat / probrat	проходить / пройти
Probrali mezinárodní situaci.	Они обсудили международную ситуацию.
Probral se z těžkého snu.	Он пришел в себя / очнулся от тяжелого сна.
přebírat / přebrat	принимать, перенимать / взять, позаимствовать
Přebral jsem pro tebe balík.	Я забрал за тебя посылку.
Tak dlouho vybíral, až přebral.	Так долго выбирал, что просчитался.
přibírat / přibrat – příbor	полнеть, получать / получить – прибор
Stále přibírá na váze.	Он постоянно полнеет (прибавляет в весе).
Přibrali jsme ho do party.	Мы взяли его в компанию.
rozebírat / rozebrat – rozbor	анализировать / проанализировать – анализ
Noviny rozebírají situaci před volbami.	Газеты анализируют ситуацию перед выборами.
Kniha už je bohužel rozebrána.	Книга, к сожалению, распродана.
sbírat / sebrat	собирать / собрать
– sbírka – sběr – sběrna	– коллекция – сбор – пункт приема
Sebrala papíry, které jí spadly na zem.	Она собрала упавшие на землю бумаги.
Škola organizuje sběr papíru.	Школа организует сбор макулатуры.
ubírat / ubrat	убирать, сбавлять / убрать, сбавить
Těch brambor je moc, uber trochu.	Картошки много, отложи немного.
Ubral na váze.	Он похудел (сбросил вес).

vybírat / vybrat – výběr — выбирать / выбрать – выбор

Vybrali si peníze z banky. — Мы взяли деньги из банка.
Vyberte si! — Выберите (себе)!

zabírat / zabrat – záběr — отбирать, захватывать / отобрать – кадр

Ten stůl zabírá moc místa. — Этот стол занимает очень много места.
Tenhle záběr se ti povedl. — Этот кадр тебе удался.

Rozumíte frázím?

Bere na sebe těžký úkol. (Přijímá těžký úkol.)
Beru si ho na starost. (Budu se o něj starat.)
Bere tři schody najednou. (Rychle jde do schodů.)
Bere si ho za muže. (Vdává se za něj.)
Brali se z lásky. (Uzavřeli sňatek z lásky.)
Bere to za správný konec. (Začíná to dělat dobře.)
Práce nebere konce. (Práce stále nekončí.)
Beru tě za slovo. (Žádám, abys splnil slib.)
Křičí, jako když ho na nože berou. (Křičí velmi silně.) (křičet – кричать)
Bere nohy na ramena. (Utíká před někým, něčím pryč.)
Bere všechno na lehkou váhu. (Ničemu nedává velký význam.)
Moc si to bere. (Trápí se pro to hodně.) (trápit se – мучаться)
Neber si to tak. (Netrap se tak kvůli tomu.)

Přísloví (Поговорки):

Kde nic není, ani smrt nebere. — Где ничего нет, там и смерть не возьмет.
Blázen, kdo dává, větší, kdo nebere. — Дурак, кто дает, еще дурнее, кто не берет.

❒ **a) Řekněte, že už jste to udělal(a).**

Berete si dovolenou? – Ne, už **jsem si** ji **vzal** minulý měsíc.
Žádnou už nemám, **dobral jsem** ji minulý měsíc.

1. Bereš s sebou na výlet sestru?
2. Bereš ještě penicilin?
3. To ještě pořád rozebíráte ten problém?
4. Přebíráš práci za nemocného kolegu?
5. Zdá se mi, že pořád přibíráš na váze.
6. Probíráš došlou poštu?
7. Slyšel jsem, že v našem podniku přibírají další lidi. Je to pravda?
8. Nějak moc dlouho si vybíráš! To se ti žádný svetr nelíbí?
9. Ty si na víkend bereš k sobě její děti?
10. Já si s sebou beru plavky. Ty taky?

❐ b) Která slova se k sobě hodí?

vzít si
brát si
sbírat
dobrat
odebrat
pobírat
přibrat
sebrat
rozebrat
vybírat si

něco k jídlu
starý papír
lék
zboží
renta
2 kila
budík
papíry ze země
práce domů
košile a kravata

Ivan Steiger vystavuje na Pražském hradě

V Německu žijící výtvarník Ivan Steiger je nejznámější český karikaturista ve světě. Jeho karikatury publikovaly přední světové deníky, především Frankfurter Allgemeine Zeitung, kde mu za posledních 37 let vyšlo víc než 8500 karikatur. Za své kresby a animované filmy získal řadu ocenění.
Dnes sedmdesátiletý Ivan Steiger, který v roce 1968 emigroval z okupovaného Československa do Německa, je nejen osobitý malíř, scenárista a spisovatel, ale i sběratel hraček. Se svou ženou celý život sbírá hračky. V Mnichově vybudoval unikátní Muzeum hraček. Po roce 1989 se často vrací do Prahy a roku 1994 na Pražském hradě otevřel také Muzeum hraček. Od 11. prosince můžete v muzeu navštívit výstavu Od Vánoc do Vánoc, na které Ivan Steiger představuje svou sbírku nejrůznějších vánočních předmětů posledních dvou století – stromků, ozdob, přáníček, dárků, fotografií atd. V českých zemích se vánoční stromek poprvé objevil počátkem 19. století, a to v rodině režiséra Stavovského divadla Liebicha. Po roce 1820 se tento zvyk rozšířil do aristokratických rodin a od 70. let 19. století se stal běžným v nejširších vrstvách. Expozice je otevřena denně od 10 do 17 hodin.

§ 4 TVOŘENÍ SUBSTANTIV – PŘECHYLOVÁNÍ

(tvoření feminin od maskulin pomocí sufixů)
(Образование существительных женского рода от существительных мужского рода при помощи суффиксов)

-ka doktor**ka** (doktor), Angliča**nka** (Angličan), turist**ka** (turist**a**), pianist**ka** (pianist**a**), cizin**ka** (cizin**ec**), Něm**ka** (Něm**ec**), matemati**čka** (matemati**k**), biolo**žka** (biolo**g**)

diva**čka** (divák) – зрительница, pedago**žka** (pedago**g**) – преподавательница, here**čka** (here**c**) – актриса, právni**čka** (právn**ík**) – юрист (женщина)

! Sloven**ka** (Slov**ák**) – словачка, Pol**ka** (Pol**ák**) – полька

M **-ec** > F **-ka (-ečka)**
M **-ák** > K **-ka (-ačka)**

změny hlásek: **k > č**, **g, h > ž**, **c > č** (přehled na str. 414–415)

-yně sportov**kyně** (sportov**ec**), běž**kyně** (běž**ec**) – бегунья, průvod**kyně** (průvod**ce**) – экскурсовод (женщина)

zástup**kyně** (zástup**ce**) – заместительница, soud**kyně** (soud**ce**) – судья (женщина), ministr**yně** (ministr) – министр (женщина)

mistr**yně** (mistr světa) – чемпионка мира, žák**yně** (žák) – ученица, přítel**kyně** (přítel) – приятельница, koleg**yně** (koleg**a**) – коллега (женщина)

M **-ec, -ce** > F **-kyně**

-ice obchodn**ice** (obchodn**ík**) – торговка, pomocn**ice** (pomocn**ík**) – помощница, tlumočn**ice** (tlumočn**ík**) – переводчица

děln**ice** (děln**ík**) – рабочая, kadeřn**ice** (kadeřn**ík**) – парикмахер (женщина), tajemn**ice** (tajemn**ík**) – секретарь (женщина), úředn**ice** (úředn**ík**) – чиновница

M **-ík** > F **-ice**

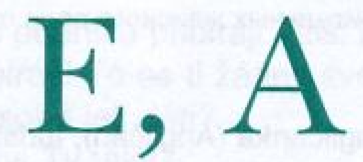
-ovna král**ovna** (král) – королева, císař**ovna** (císař) – императрица

-ová mistr**ová** (mistr v dílně) – мастерица, мастер (женщина), krejč**ová** (krejčí) – портниха

Novák – Novák**ová**
Procházk**a** – Procházk**ová**
(příjmení manželek a dcer z příjmení manžela, otce + **„-ová"**)

Vesel**ý** – Vesel**á** (forma adjektiva: **-ý – -á**)

Eda, Eva, Véna,
mají pěkná jména.
Eva tam, Eda sem
a ten Véna půjde ven.

Eva k tetě jede,
Emu také vede.
Budou tam jen jeden den,
pojedou i k vodě ven.

Jedem, jedem, jedeme,
melem, melem, meleme.
Budem v mlýně mouku mlít,
na chleba ji budem mít.

Ян	**Jan**	–	**jen**	только
как	**jak**	–	**jek**	визг
светло	**jas**	–	**jez!**	ешь!
обнял	**objal**	–	**objel**	объехал
рак	**rak**	–	**rek**	витязь
рай	**ráj**	–	**rej**	хоровод
живодер	**ras**	–	**rez**	ржавчина
испуг	**lek**	–	**lék**	лекарство
лак	**lak**	–	**lák**	рассол
тетя!	**teto!**	–	**této**	это

Petře, nepřepepři toho vepře!
Šetři pepřem, Petře, při pepření vepře!
Zaletujete-li mi to, nebo nezaletujete-li mi to?
Doleje-li mi Julie oleje, naolejuji olejem koleje.
Litujete-li tele u jetele, politujte i majitele!

Nesnese se se sestrou. – Dnes nechceme jet bez tebe. – Dnes je ten den. – Hele, ten pes zde bere ementál. – Nemeleme, nepereme, nebereme, vesele jdeme k jedné hezké Heleně. – Jetelem letěl jelen. – Dejte Evě ten med. – Dej je vedle sebe. – Jana mává. – Žák má strach. – Chata chátrá. – Má matka má sama samá másla. – Zdravá strava – to je základ.

Téma: Cestování

L1T

a) DOVOLENÁ, PRÁZDNINY

Říkejte krátké věty.

Jsem na ____________ . Beru si ______________ příští týden. Odjeli na ____________ . Každý rok trávím ______________ na chatě. Zaplatil jsem si ____________ v cestovní kanceláři. Zaplatil jsem za ____________ pár tisíc. O ____________ jen odpočívám.

Představujete si také takové cestování?

Dovolenou plánuju už dlouho dopředu, tak od března. Nejdřív se jako rodina dlouho radíme, vybíráme, kam bychom tento rok mohli jet. Manželka, jako obyčejně, je pro pobyt u moře, dcera, jako obyčejně, s námi nechce jet. Skončí to jako vždy: cestu vyberu já. Potom připravím podrobný (detailní) cestovní plán: kdy vyjedeme, kudy pojedeme, kde se zastavíme, kde přenocujeme. Jezdit budeme hodně. Cestou si prohlédneme každé zajímavé město, zámky, hrady, kláštery. Proto si koupím průvodce, abychom se městem netoulali bez cíle, ale chodili přesně podle plánu a nenechali si ujít žádnou historickou zajímavost. Počítám s tím, že manželka si bude chtít zvědavě prohlížet krámky a koupit si nějaké suvenýry, takže i na to naplánuju nějaký čas. Každou dovolenou si takto perfektně připravím a nic mě potom nemůže nemile překvapit. Nedovedu pochopit, proč dcera s námi nechce jezdit.

Proč asi?

podrobný cestovní plán – **přenocovat** – **toulat se bez cíle**
подробный план путешествия – переночевать – бесцельно бродить

– **nenechte si ujít prohlídku zámku** – **historická zajímavost**
не пропустите осмотр замка – исторически любопытная деталь

– **zvědavě si prohlížet** – **koupit v krámku suvenýr** – **perfektně** = **dokonale**
осматривать с интересом – купить в ларьке сувенир – отлично = идеально

– **překvapit někoho nemile** – **nedovedu** = **neumím pochopit**
неприятно кого-то удивить – не сумею = не могу понять

HISTORICKÉ PAMÁTKY:

hrad –	**zámek** –	**palác** –	**obrazárna** –	**klášter** –	**kaple** –
крепость	замок	дворец	картинная галерея	монастырь	часовня

kostel –	**chrám** –	**klenotnice** –	**stará čtvrť města** –	**historické jádro**
церковь	храм	сокровищница	старый район города	исторический центр

Co je vystaveno na zámku? — Что экспонируется в замке?

v obrazárně – obrazy, malby, portréty	в картинной галерее – картины, живопись, портреты
sbírka gobelínů a tapisérií	коллекция гобеленов
historický nábytek	историческая мебель
porcelán, sklo, cínové nádobí	фарфор, стекло, цинковая посуда
sbírka zbraní a brnění	коллекция оружия и доспехов
lovecké trofeje	охотничьи трофеи
v zámecké knihovně – knihy a rukopisy	в библиотеке замка – книги и рукописи
v klenotnici – klenoty	в сокровищнице – драгоценности

Hrad, zámek: středověký – **královský (patřil králi, královně)** – **šlechtický**
средневековый — королевский (принадлежал королю, королеве) — дворянский

(patřil šlechtickému rodu, šlechtici)
(принадлежал дворянскому роду, дворянину)

je postaven, vybudován: (построен) **v gotickém** – **renesančním** – **barokním** –
в готическом стиле — в стиле ренессанса — в стиле барокко

rokokovém – **klasicistním** – **secesním stylu** –
в стиле рококо — в стиле классицизма — в стиле модерн

přestavěn v barokním stylu
перестроен в стиле барокко

byl postaven, vybudován v polovině 14. století – **pochází z konce 15. století**
был построен в середине 14 века — он относится к концу 15 века

Hrad Karlštejn

Gotický hrad Karlštejn založil český král a římský císař Karel IV. v roce 1348 jako místo pro uložení královských pokladů, především sbírek svatých relikvií a korunovačních klenotů.

Otevírací doba: od března do října kromě pondělí
od 9 do 16 hodin (III., IV., X. měsíc), do 17 hodin (V., VI., IX. měsíc)
a do 18 hodin (VII., VIII. měsíc)

Prohlídková trasa pouze s průvodcem, délka prohlídky 50–60 minut, maximálně 55 osob.

b) Spojte sloveso se substantivem.

vyhnout se	rekreační pobyt
přenocovat	rodinu dárkem
udělat si plán	luxusním hotelům
bydlet	prohlídku města
vybrat si	turistice
nenechat si ujít	v luxusním hotelu
věnovat se	na pěší výlet do hor
vydat se	v levném penzionu
překvapit	na léto

VYDAT SE na cestu = **vyrazit na** cestu = **podniknout cestu** (pf.)
отправиться в путь | отправиться в дорогу | предпринять путешествие

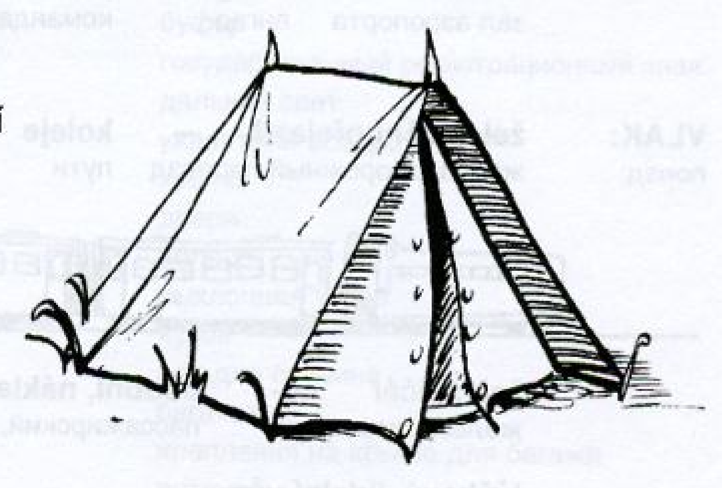
podniknout	studijní cestu	
	obchodní cestu	
	cestu kolem světa	(путешествие вокруг света)
	okružní cestu	(кольцевая дорога – обзорная экскурсия)

c) Hledáte levné (drahé) ubytování. Kde se ubytujete?

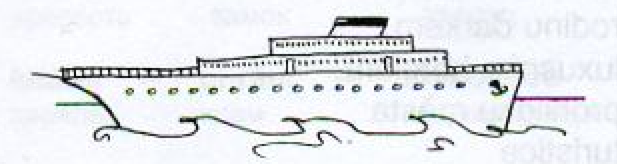
- třihvězdičkový hotel (***) (трехзвездочная гостиница)
- soukromý penzion (частный пансион)
- mládežnická ubytovna (молодежный хостел)
- turistická chatka pro 4 osoby (туристический домик на 4 человека)
- stan (ve stanu) (палатка, в палатке)

Čím pojedete (poletíte, poplujete)?
- autem, vlakem, autobusem
  s cestovní kanceláří, letadlem, lodí

Na čem pojedete?
- na jízdním kole (bicyklu),
  na motocyklu (na motorce),
  na koni
  (на лошади)

LOĎ: **plavit se po moři – plavba – vy-, odplouvat / vy-, odplout –**
корабль: ходить по морю морское путешествие отплывать / отплыть

plavební řád – lodní lístek –
расписание судоходства билет на корабль

jachta – plachetnice –
яхта парусник

plachta – parník – cisternová loď – kotva – kotvit – paluba – kajuta –
парус корабль танкер якорь бросить якорь палуба каюта

kormidlo – siréna houká – kapitán – kormidelník – námořník –
штурвал сирена воет капитан штурман матрос

přístav – maják – pobřeží – potopit se – ztroskotat
порт маяк побережье нырнуть, потонуть потерпеть крушение

LETADLO: **letecká společnost – letecká linka, letecké spojení mezi Prahou a ... –**
самолет: авиакомпания аэролиния воздушное сообщение между Прагой и ...

letový řád – letenka –
расписание полетов авиабилет

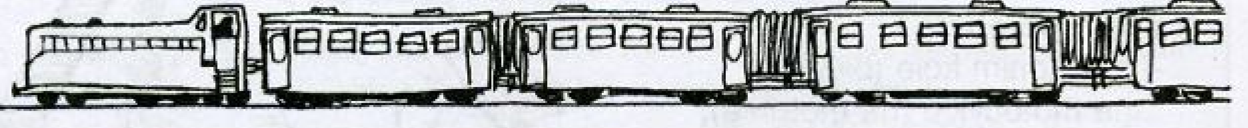
palubní lístek – noční let –
посадочный талон ночной полет

startovat – stoupat – letět – klesat –
взлетать набирать высоту лететь снижаться

přistávat / přistát – mezipřistání – přistávací plocha – letiště –
приземляться промежуточная посадка посадочная полоса аэропорт

letištní hala – hangár – posádka – pilot – letuška – stevard
зал аэропорта ангар команда пилот стюардесса стюард

VLAK: **železniční přejezd – koleje – závory – strojvůdce – průvodčí –**
поезд: железнодорожный переезд пути шлагбаум машинист проводник

železničář – osobní, nákladní vlak – rychlík –
железнодорожник пассажирский, грузовой поезд скорый поезд

lůžkový, jídelní vůz – přímé vozy do ... –
поезд дальнего следования, вагон-ресторан прямые вагоны до ...
(вагоны без пересадки)

místenkové kupé – плацкартное купе

spolucestující – попутчик

vlakové nádraží – железнодорожный вокзал

nástupiště – платформа

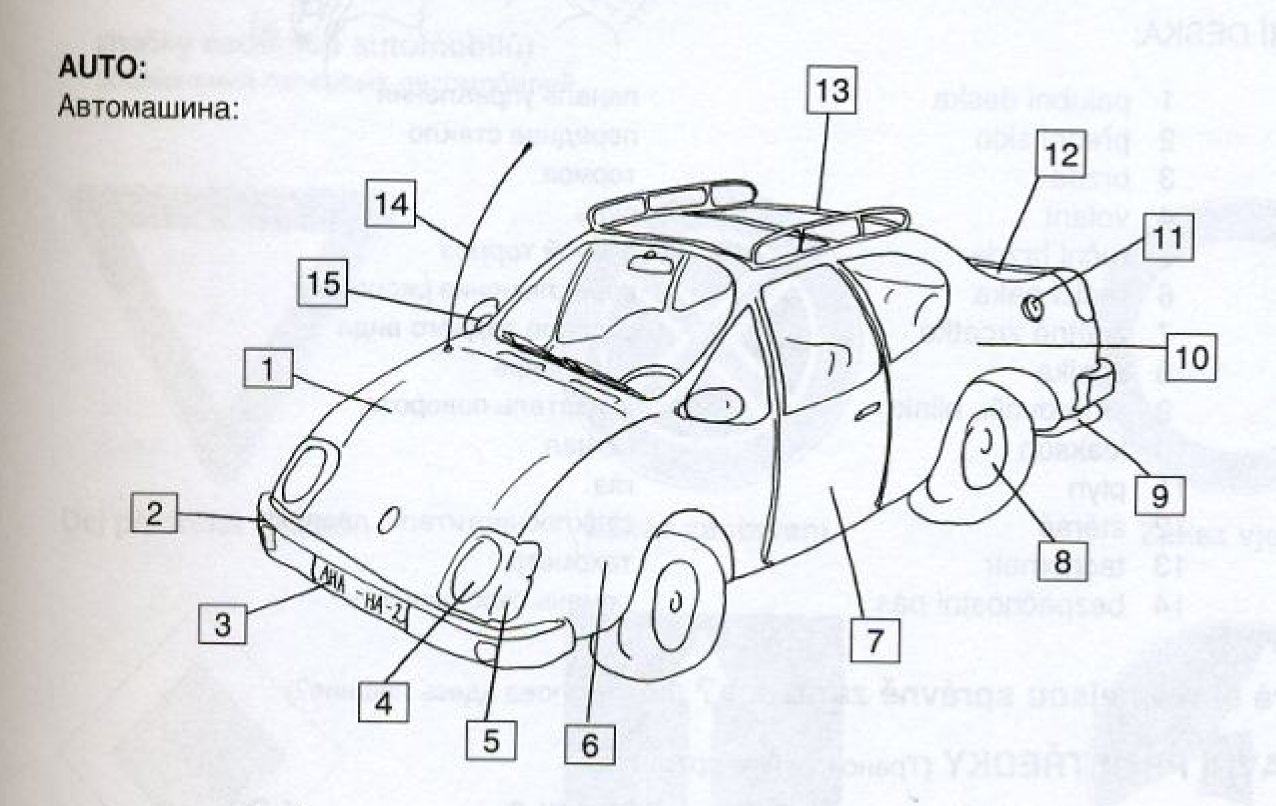
úschovna zavazadel – камера хранения

zpáteční jízdenka – обратный билет

rychlíkový příplatek – доплата за экспресс

zmeškat vlak – опоздать на поезд

AUTO:
Автомашина:

1	kapota	капот
2	nárazník	буфер
3	státní poznávací značka	государственный регистрационный знак
4	dálková světla	дальний свет
5	blinkr, směrovník	указатели поворота
6	blatník	крыло
7	dveře	двери
8	kolo	колесо
9	výfuk	выхлопная труба
10	karosérie	кузов
11	benzinová nádrž	бак для бензина
12	kufr = zavazadlový prostor	багажник
13	střešní nosič	крепления на крыше для багажа
14	anténa	антенна
15	zrcátko	зеркало

PALUBNÍ DESKA:

1	palubní deska	панель управления
2	přední sklo	переднее стекло
3	brzda	тормоз
4	volant	руль
5	ruční brzda	ручной тормоз
6	řadicí páka	переключение скоростей
7	zpětné zrcátko	зеркало заднего вида
8	spojka	сцепление
9	směrovník, blinkr	указатель поворота
10	klakson	сигнал
11	plyn	газ
12	stěrač	стеклоочиститель, дворник
13	tachometr	тахометр
14	bezpečnostní pás	ремень безопасности

d) Která slova nejsou správně zařazena? (Какие слова здесь лишние?)

DOPRAVNÍ PROSTŘEDKY (Транспортные средства):

VLAK **železniční doprava**	**AUTO** **automobilová doprava**	**LETADLO** **letecká doprava**	**LOĎ** **lodní doprava**
zpáteční jízdenka	pneumatika	obsazená linka	plavba
mezipřistání	stěrač	sedadlo	kotva
koleje	noční let	volant	letuška
přejezd	jachta	spolucestující	zpětné zrcátko
strojvůdce	spojka a plyn	celní prohlídka	plachetnice
tachometr	letový řád	jízdní řád	lodní lístek
karosérie	průvodčí	letiště	plavební řád
lůžkový vagon	letecká společnost	paluba	řadicí páka
výfuk	železničář	kajuta	letenka
jídelní vůz	parkovací světla	mořská nemoc	pilot
startér	brzdy	nástupiště	kotvit v přístavu
námořník	rychlík	vrtulník (helikoptéra)	přední kolo

e) Doplňte nadřazený pojem (Дополните обобщающее понятие).

______________: Super, Normal, bezolovnatý benzin, nafta
______________: jízdní kolo, motocykl, nákladní automobil, letadlo
______________: silnice, most, tunel, cesta, koleje, říční kanál
______________: Škoda, Volvo, Fiat, Renault, Audi, Bentley
______________: řidičský průkaz, občanský průkaz / pas, technický průkaz

(**pohonné hmoty,** топливо, горючее **dopravní prostředky,** транспортные средства, **dopravní cesty,** транспортные пути, **doklady řidiče,** документы водителя, **značky osobních automobilů)** обозначения легковых автомобилей

Dej přednost v jízdě

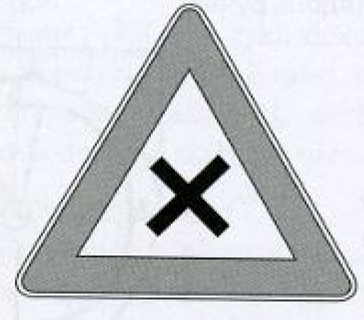
Zákaz zastavení

Zákaz vjezdu

Hlavní ulice

Jednosměrná ulice

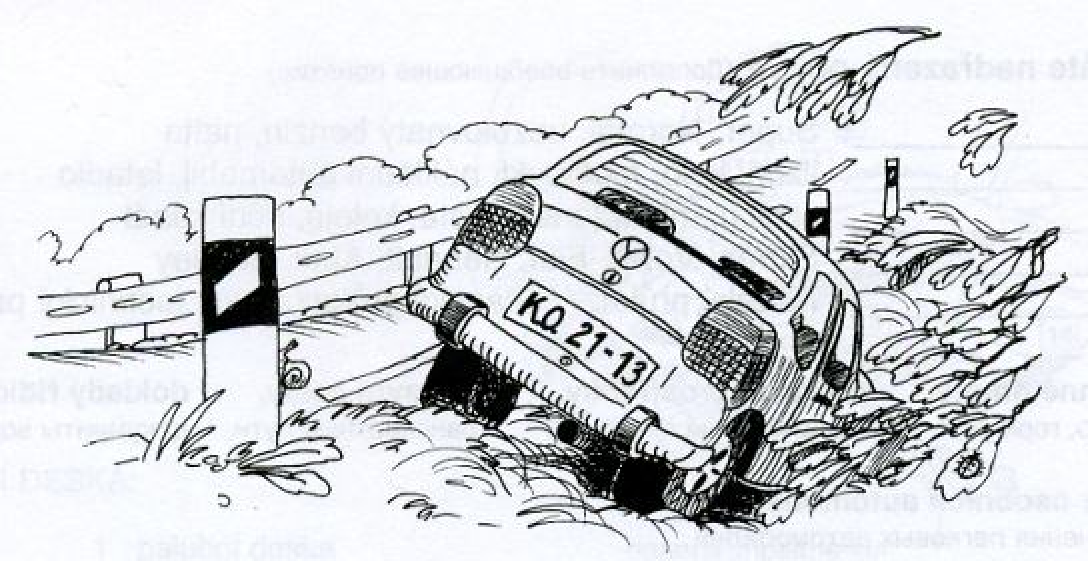
Přikázaný směr jízdy

Křižovatka

Přechod pro chodce

(na)startovat – **(za)brzdit** – **zpomalovat / zpomalit** – **zrychlovat / zrychlit** –
запустить мотор (за)тормозить снижать / снизить скорость набирать /набрать скорость

zastavit – **(za)parkovat** – **vypnout motor** – **(za)houkat** – **předjíždět / předjet** +Ak –
остановить (за)парковать выключить мотор (по)сигналить обгонять / обогнать

objíždět / objet +Ak – **dát přednost v jízdě** +Dat – **dostat smyk na mokré silnici** –
объезжать / объехать уступить дорогу машину занесло на мокрой дороге

sjet ze silnice – **srazit se s** +Instr – **přejet křižovatku na červenou** – **semafor**
съехать с шоссе столкнуться проехать перекресток на красный свет светофор

mít nehodu – **porušovat / porušit dopravní předpisy** – **pokuta** – **dopravní zácpa** –
попасть в аварию нарушать / нарушить правила движения штраф пробка

dopravní špička – **vedlejší, hlavní ulice** – **dálnice** – **dálniční poplatek**
«час пик» второстепенная, главная улица автобан оплата за использование автобана

f) UMÍTE SI PŘEDSTAVIT DOVOLENOU BEZ AUTA?

Jdete na pěší túru. Kam se vydáte?

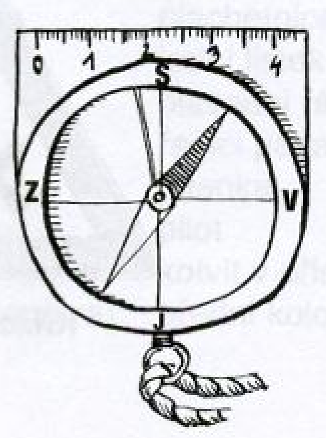
nížina – **pohoří** – **hory (do hor, na hory)** – **údolí** – **kopec** – **svah** – **jeskyně**
низменность горный массив горы долина холм откос пещера

k vodě: jezero – **rybník** – **řeka** – **pramen řeky** – **břeh (po břehu)** – **moře** –
к воде: озеро пруд река источник реки берег (вдоль берега, по берегу) море

oceán – **záliv** – **zátoka** – **potok (podél potoka)** – **vodopád**
океан залив бухта ручей (вдоль ручья) водопад

Umíte se orientovat podle kompasu?

Vydáte se | na sever, jih, východ, západ?
na jihozápad, severovýchod?

Poznáte druhy stromů?

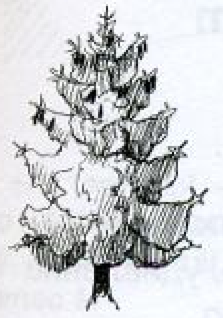
jehličnatý, listnatý les – **strom** – **paseka** – **smrk** – **borovice** – **jedle** –
хвойный лес, лиственный лес дерево вырубка ель сосна пихта

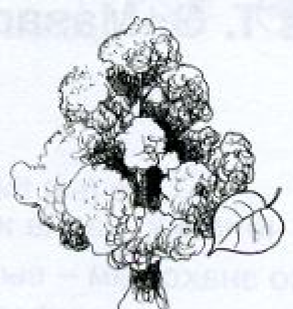
lípa – **kaštan** – **bříza** – **dub** – **buk** – **jasan** – **javor** – **topol** – **keř**
липа каштан береза дуб бук ясень клен тополь куст

Sbíráte houby? **jedlé houby** – **hřib** – **jedovaté houby** – **muchomůrka**
Вы собираете грибы? съедобные грибы белый гриб ядовитые грибы мухомор

Trháte na loukách květiny? **luční květiny** – **kopretina** – **pampeliška** –
Вы собираете на лугах цветы? луговые цветы ромашка одуванчик

fialka – **konvalinka** – **sněženka** – **petrklíč** – **zvonek**
фиалка ландыш подснежник первоцвет колокольчик

Výlety do přírody

Prázdniny bez výletů nejsou pravé prázdniny. Cestujte pěšky, autem, autobusem, vlakem nebo lodí, sjeďte si některou z českých řek na kanoi, vypůjčte si kolo a udělejte si několikadenní výlet s přespáním v kempech nebo jen tak pod širákem. 38 500 km pěších tras a 19 000 km tras pro cyklisty různé náročnosti vedoucích nádhernou přírodou představuje nabídku, které neodoláte. Na vašich výletech vás spolehlivě provede vynikající systém českého turistického značení, který patří k nejdokonalejším v Evropě.

Vydejte se na příjemný pěší nebo cyklistický výlet do některého z **českých skalních měst**, která jsou evropským unikátem. Český ráj, České Švýcarsko a Adršpašsko-teplické skály vás okouzlí.

- **Český ráj**, pozoruhodná oblast České republiky rozkládající se mezi Mnichovým Hradištěm, Jičínem a Turnovem, nese své označení právem. Romantická údolí se skalními městy se zde střídají s loukami, roubenými staveními a skalními vyhlídkami, které nabízejí kouzelný výhled do okolí. Kraj je neobyčejně bohatý i na historické památky. Doslova na každém kroku překvapí stavba hradu nebo zámku. Za všechny jmenujme známou **zříceninu hradu Trosky** či **renesanční zámek Hrubá Skála**.
  Pokud už v Českém ráji budete, nezapomeňte se seznámit s jedním z jeho unikátů, totiž s drahým kamenem – krvavě rudým **českým granátem**. Spoustu informací o jeho historii, zpracování a jeho použití ve šperkařství se dozvíte v **Muzeu Českého ráje v Turnově**. O významu Českého ráje svědčí i skutečnost, že byl roku 2005 zařazen mezi **evropské geoparky UNESCO**.

- Oblast **Českého Švýcarska** se nalézá v severozápadní části České republiky. K nejvyhledávanějším útvarům národního parku patří **Pravčická brána**, pískovcový skalní most, který je největším svého druhu v Evropě.

LEKCE 2

Zase jsme se setkali

Текст 1: V hotelovém baru
Текст 2: Hovory s T. G. Masarykem

Вы научитесь:

- Рассказать о семье
- Описать, как выглядит человек, какие имеет особенности
- Общение при встрече со знакомым – выразить удивление от встречи, реагировать на новую информацию
- Обменяться визитками, пригласить к столу
- Вы не можете вспомнить, где уже встречались
- Сказать, что нам удалось что-то сделать
- Сказать, чему отдаете предпочтение, что делаете с удовольствием
- Обороты с глаголом «ходить» (*„chodit"*)

Произношение: Звук «Ц» („С")
Тема для разговорной практики:

Rodina, člověk – jak vypadá? jaký je?
(Семья, человек – как выглядит? Какой?)

§ 5 Склонение *„kuře, ruce, nohy, oči, uši"* (51) • § 6 Глаголы с предлогом *„o"* (52) • § 7 Склонение заимствованных существительных (71) • § 8 Названия жителей (78)

Значения приставки *„s-"* (55) • Инфинитив в значении условного наклонения (55) • Сравнительные степени наречий «чем больше – тем больше» *(„čím víc – tím víc")* (63) • Однокоренные слова: *„chodit"* (68)

- Říkal jsem ti, že dávám přednost malým tichým hotelům!
- Bohužel nás ubytovali přímo nad barem asi právě proto, že je hotel malý.

2A

bavit +Ak **(se)** impf. – **pobavit (se)** pf.	общаться, развлекать(ся) – развлечь(ся)
blízko – blíž(e) (+Dat)	близко – ближе
blízký, -á, -é – bližší	близкий – более близкий
bratranec M	двоюродный брат
cit M	чувство
čím víc – tím víc	чем больше – тем больше
článek M	статья
dařit se impf. **(daří se mi dobře)**	удаваться (у меня все хорошо)
dávat / dát přednost +Dat **před** +Instr	отдавать предпочтение / дать
divný, -á, -é	странный
domácí	домашний
jinak	по-другому
klidný, -á, -é (klid M)	спокойный
konečně	наконец
náhoda F – **náhodou**	случай – случайно
napadnout +Ak pf. – **napadat** impf.	напасть, прийти в голову – нападать, приходить в голову
navštívenka F	визитная карточка
novinář(ka) M(F)	журналистка
pár – 1) = **několik,** 2) = **dva**	пара – несколько, два
párkrát = několikrát	пару раз = несколько раз
pocit M	чувство, ощущение
podařit se +Dat +Ak pf.	удаться, получиться
podobat se +Dat impf.	быть похожим
být podobný, -á, -é +Dat	быть похожим
pochopitelně = samozřejmě	понятно = само собой разумеется
pojištění N	страховка
pojišťovna F	страховая компания

pozvání N	приглашение
pozvat +Ak pf. – **zvát** impf.	пригласить, позвать – звать
přátelský, -á, -é	дружественный
přednost F (Gen **-i**)	преимущество
přehánět impf. – **přehnat, přeženu** pf.	преувеличивать, перебарщивать
překlad M	перевод
překvapení N	сюрприз
překvapený, -á, -é	удивленный
přemýšlet o +Lok impf.	думать
přestěhovat se pf. – **stěhovat se** impf.	переехать – переезжать
příbuzný M, **příbuzná** F	родственник, родственница
připomínat +Dat +Ak impf.	напоминать, вспоминать
si +Ak – **připomenout** pf.	напомнить, вспомнить
přisednout (si) pf.	присесть
rozhodnout se o +Lok pf. – **rozhodovat se** impf.	решить(ся) – решать(ся)
rozvést se, -vedu pf. – **rozvádět se** impf.	развестись – разводиться
seznámit se s +Instr pf. – **seznamovat se** impf.	познакомиться – знакомится
shodovat se s +Instr impf.	совпадать
shoda F	совпадение
společnost F (Gen **-i**)	общество
stát se +Instr, **stanu** pf. – **stávat se** impf.	стать – становиться
strašně (moc)	ужасно, очень
strašný, -á, -é	страшный, ужасный
svatba F	свадьба
svědek M – **být za svědka** (za +Ak) **být svědkem** +Gen	свидетель – быть свидетелем
tlustý, -á, -é x hubený, -á, -é	толстый x худой
ubytování N	размещение, проживание
ubytovat +Ak **(se)** pf. – **ubytovávat** impf.	разместить, поселить – поселять
vizitka F	визитка
zahrát si +Ak, **zahraju** pf. – **hrát** impf.	сыграть, поиграть – играть
zlý, -á, -é	плохой
ztloustnout pf. – **tloustnout** impf.	потолстеть – толстеть
žít (s +Instr), **žiju (-i)** impf.	жить
život M	жизнь

§ 5 NEPRAVIDELNÁ DEKLINACE (Неправильные склонения)

A. Deklinace typu „**KUŘE**" (N):

děvče, **kotě**, **štěně**, **mládě**, — **dítě – ! N jen sg.** x pl. děti = F

девочка, котенок, щенок, детеныш,

	Sg.	Pl.
Nom	**KUŘE**	**KUŘATA**
Gen	kuřete	kuřat
Dat	kuřeti	kuřatům
Ak	kuře	kuřata
Lok	o kuřeti	o kuřatech
Instr	kuřetem	kuřaty

Sg. N	X Pl. F	Pl. M
DÍTĚ	**DĚTI**	**LIDI, LIDÉ**
dítěte	dětí	lidí
dítěti	dětem	lidem
dítě	děti	lidi
o dítěti	o dětech	o lidech
dítětem	dětmi	lidmi

Sg.: deklinace jako „**moře**" + **-et-**
Pl.: jako „**města**" + **-at-**

jako „místnosti"

B. Deklinace „**RUCE, NOHY, OČI, UŠI**" (**F pl.**) (руки, ноги, глаза, уши)

	Pl.	Pl.	Srovnejte	Pl.	Pl.
Nom	**RUCE**	**NOHY**	dva / dvě	**OČI**	**UŠI**
Gen	**rukou**	**nohou, noh**	**dvou**	**očí**	**uší**
Dat	**rukám**	**nohám**	dvěma	**očím**	**uším**
Ak	**ruce**	**nohy**	dva / dvě	**oči**	**uši**
Lok	**o rukou** **o rukách**	**o nohou** **o nohách**	**dvou**	**o očích**	**o uších**
Instr	**rukama**	**nohama**	**dvěma**	**očima**	**ušima**

Poznámka: **člověk s oběma** ruk**ama**, noh**ama**, oč**ima**, uš**ima**

x ALE! **stůl se** čtyřmi noh**ami**
hrnec má dvě **ucha** (x uši) – **s** dvěma **uchy** (кастрюля, ручки)
na polévce jsou mastná **oka** (x oči) (жирные пятна, жиринки)

Příklady:

Dejte mi **dvě kuřata**. — Дайте мне два цыпленка.
Dejte mi **půlku** grilovaného **kuřete**. — Дайте мне половину цыпленка-гриль.
Ke kuřeti chci rýži. — К курице я хочу рис. / Я хочу рис с курицей.
Přijde **s oběma dětmi**. — Он придет с обоими детьми.
Dal jablko **jednomu dítěti**. — Он дал яблоко одному ребенку.
Všimni si té dívky **s** krásn**ýma** modr**ýma** **očima** a dlouh**ýma** **nohama**. — Обрати внимание на ту девушку с красивыми голубыми глазами и длинными ногами.
(! adjektivum opakuje deklinaci substantiva)

Umí chodit **po rukou.** — Он умеет ходить на руках.
V obou rukách měla tašky. — В обеих руках у нее были сумки.
Vysvětloval to **rukama nohama**. — Он объяснял и руками, и ногами (жестами и мимикой).

K nohám jí spadlo jablko. — К его ногам упало яблоко.
Zelená barva jí jde **k očím**. — К ее глазам идет зеленый цвет.
Měla **na očích** brýle. — Она была в очках.
Je mi zima **na ruce**. — У меня мерзнут руки.
Je **na nohou** už od rána. — Он (она) с утра на ногах.

§ 6 SLOVESA S PREPOZICÍ „O“

O + AKUZATIV

bát se o / – (dceru)	бояться (за дочь)
bojovat o / – (život)	бороться (за жизнь)
hrát / zahrát si o (peníze)	играть (на деньги)
opírat se / opřít se (opřu) o (stůl)	опираться / опереться (на стол)
pečovat o / – (nemocného) =	заботиться (о больном)
starat se / postarat se o (nemocného)	заботиться (о больном)
pokoušet / pokusit se o (opravu)	пробовать / попробовать (починить)
prosit / poprosit o (pomoc)	просить / попросить (о помощи)
přicházet / přijít o (život)	лишаться / лишиться (жизни)
snažit se o / – (úspěch) =	стараться, бороться (за успех)
usilovat o / – (úspěch)	стремиться (к успеху)
stát o / – (tu práci)	придавать значение (работе)

zajímat se o / – (hudbu)	интересоваться (музыкой)
mít zájem o (hudbu)	интересоваться (музыкой)
žádat / požádat o (informaci)	просить / попросить (информацию)

jde o něco	о чем-то идет речь
jedná se o něco	дело касается чего-то

Poznámka:

! **bojovat** s nepřítelem (s +Instr)	бороться с врагом
proti nepříteli (proti +Dat)	против врага
za svobodu (za +Ak)	за свободу
o zlatou medaili (o +Ak)	за золотую медаль

O + LOKÁL

diskutovat o / – (problému) (x pf. prodiskutovat + Ak)	дискутировать, обсуждать (проблему) х обсудить
hovořit / pohovořit si o (dovolené) =	говорить / поговорить (об отпуске)
mluvit / promluvit si o (dovolené) =	говорить / поговорить (об отпуске)
povídat / povědět (+ Dat) **o** (dovolené)	рассказывать / рассказать (об отпуске)
vypravovat = vyprávět o / – =	рассказывать / рассказать (об отпуске)
vykládat o / – (dovolené)	рассказывать / рассказать (об отпуске)
dozvídat se / dozvědět se o (nehodě)	узнавать / узнать (об аварии)
číst / dočíst se o (nehodě)	читать / прочитать (о несчастном случае)
psát / napsat o (návštěvě)	писать / написать (о посещении)
informovat (se) o / – (situaci)	получать информацию (о ситуации)
jednat o / – (smlouvě) (x pf. projednat + Ak)	вести переговоры (о договоре) х обсудить
pochybovat o / – (správnosti)	сомневаться (в правильности)
mít pochyby o (správnosti)	иметь сомнения (в правильности)
přesvědčovat se / přesvědčit se o (správnosti)	убеждаться / убедиться (в правильности)
přemýšlet o / – (večeru) =	размышлять (о вечере)
uvažovat o / – (večeru)	думать (о вечере)
rozhodovat / rozhodnout o (termínu)	принимать решение / принять решение (о сроках)
svědčit o / – (dobré práci)	свидетельствовать (о хорошей работе)

- Co ti tak dlouho povídal?
- ○ Vyprávěl mi o své cestě do New Yorku.

- Pořád přemýšlíš o těch ztracených dokumentech?
- ○ Hm. Přemýšlím, kde jsem je mohl nechat. Nemohly se ztratit!

- Rád bych tě poprosil o jednu laskavost. Nezkontrolovala bys po mně ten překlad?
- ○ To víš, že ano. Kdy ho potřebuješ?

- Musím tě požádat o kopii mé zprávy. Nemůžu najít svůj originál.
- ○ Nenechal jsi ho u kopírky?

- Kdybyste měl zájem o další informace, tady je moje vizitka.
- ○ Určitě se na vás obrátím.

- Rád bych se informoval o pojištění bytu.
- ○ Jedná se o byt v Praze? To je nejdražší pojištění.

- Rád bych si koupil nějakou knihu o Praze.
- ○ Zajímáte se také o pražskou historii? Máme tuto krásnou publikaci.

- Už ses rozhodl, jestli přijmeš to místo v bance?
- ○ Teprve o tom uvažuju.

- Kam pojedete o Velikonocích?
- ○ Uvažujeme o Mnichovu.

- Tak co, už ses rozhodl? Pojedeš s námi?
- ○ Rád bych, ale pochybuju, že budu včas hotový.

- Co to říkají o švédském trajektu?
- ○ Strašné! Při jeho havárii přišlo o život nejméně 900 osob.

- Já o jeho slovech nepochybuju.
- ○ Ty jsi mu vždycky moc věřil. Já mám pochyby.

❒ **1. Dokončete větu.**

1. Rád mluví o ________________ .
2. Přijel jsem do vaší firmy, abych se informoval o ________________ .
3. Přemýšlel jsem o ________________ a nesouhlasím.
4. Sama se stará o ____________ . Není zdravé, jak se bojí o ____________ .
5. V sanatoriu pečují dobře o ________________ .
6. Rád bych tě poprosil o ________________ , nerozumím tomu.
7. Mohl bych tě požádat o ____________? Zapomněl jsem doma peněženku.
8. Mám rád hudbu, nejvíc se zajímám o ________________ .

GRAMATICKÉ POZNÁMKY

1) **Adverbia se tvoří z adjektiv nejvíce sufixy „-e/ě" a „-y":**

příjemný – příjemně
šťastný – šťastně
strašný – strašně
klidný – klidně, tichý – tiše

sympatický – sympaticky
český – česky

zlý – zle
spokojený – spokojeně
tlustý – tlustě
hubený – hubeně
nervózní – nervózně

2) **Infinitiv ve funkci kondicionálu:** (Инфинитив в значении условного наклонения)

Kdybych byl vámi = **Být** vámi — Будь я на вашем месте ...
Kdybych byl na vašem místě = **Být** na vašem místě — Если бы я был на Вашем месте = Быть на Вашем месте

3) hrát – zahrát **si** volejbal (pf.) = **provádět děj s chutí, pocitem uspokojení** (se „**si**"): (Осуществлять действие с удовольствием, с чувством удовлетворенности)

zaběhat **si** — побегать
zaplavat **si** — поплавать
zazpívat **si**, zahrát **si** na kytaru — попеть, спеть
zatancovat **si**, zakouřit **si** — потанцевать, покурить

4) **Významy prefixu „S –":**

a) **směr shora dolů:** — направление сверху вниз:
Seběhl dolů. — Он сбежал вниз.

Sjeli jsme do údolí. — Мы спустились в долину.
Spadlo mi to na zem. — Я уронил это на землю.
Svlékl si kabát. — Он снял пальто.

b) **směr dohromady:** — Направление вместе:

Sejdeme se pozítří. — Мы встретимся послезавтра.
Seber všechny rozházené hračky. — Собери все разбросанные игрушки.
Složila svetr a uložila ho do skříně. — Она сложила свитер и положила его в шкаф.
Sečetl jsem všechny výdaje. — Я сосчитал все расходы.

c) **dělat něco s někým:** — Делать что-то вместе с кем-то:

S Petrem **se** už **nestýkám**. — С Петром я больше не общаюсь.
Můžu se **s** tebou **svézt** (v autě)? — Можно с тобой подъехать (на машине)?

LEXIKÁLNÍ POZNÁMKY

1) **bavit se:**

a) To **mě nebaví.** — Мне это не нравится.

b) **Nebav se s** ním! — Не общайся с ним!
S tebou **se** nikdo **nebaví.** — С тобой никто не разговаривает.

zábava F — развлечение
zábavný člověk — интересный потешный человек

2) **napadat / napadnout:**

a) **Napadlo** hodně sněhu. — Нападало много снега.

b) Co **tě** to **napadá**? — Что это тебе пришло в голову?
To **mě nenapadlo.** — Мне это в голову не пришло.

c) **Napadl mě** v diskusi. — Он нападал на меня в дискуссии.

d) **Napadá** na jednu nohu. — Он прихрамывает на одну ногу.

nápad M — идея
nápadný člověk — заметный человек

3) **seznamovat se / seznámit se s někým**
seznamovat / seznámit někoho s někým

seznámení N — знакомство
seznamovací večírek — вечер знакомств

4) **stihnout** + Ak pf. / **stíhat** impf.:

Už **jsem nestihl** vlak. — Я уже опоздал на поезд.

Stihneme to do večera? — Мы успеем (это) до вечера?
Stihnout práci před lhůtou. — Успеть досрочно сделать работу.

5) **vést se někomu nějak** impf.:

Vede se mu dobře. — У него все хорошо.

vést si nějak impf.: **Vede si dobře.** — Он держит себя хорошо.

6) **vypadat / –:** a) **Vypadáte** dobře. — Вы выглядите хорошо.
Jak to **vypadáš**? — Как ты выглядишь?
To **vypadá** dobře. — Это выглядит неплохо.
Není tak hloupý, jak **vypadá**. — Он не такой глупый, как выглядит.
Vypadá, jako by neuměl do pěti počítat. — Он прикидывается дурачком.

vypadat / vypadnout:
b) Vlasy mu **vypadaly**. — У него выпадали (вылезли) волосы.

7) **stávat se / stát se:**
a) **Co se stalo? To se stává.** — Что случилось? Это бывает.
b) **Stal se** známým umělcem. (+ Instr) — Он стал известным художником.
Brzy **se** z něho **stane** známý umělec. — Он скоро станет известным художником.

8) **Co tě nemá!** (= Mýlíš se! Pleteš se!) — Ты ошибаешься!

Rychlé rande, rychlé seznámení

Moderní trend v seznamování je rychlé rande (speed dating). Tento úžasný nápad reaguje na dnešní uspěchanou dobu - je to dokonalý způsob seznamování pro lidi, kteří nemají většinou kvůli nedostatku volného času moc příležitostí se seznámit s novými lidmi.
Funguje to zhruba tak, že pořadatelská agentura pozve účastníky, kteří se na akci přihlásili, například do nějaké kavárny. Ženy se posadí ke stolům a postupně si k nim přisedají muži - na seznámení mají tři minuty a můžou si povídat o všem možném. Po třech minutách se každý muž zvedne a sedne si k jiné ženě. Celou dobu mají na sobě jednotliví účastníci cedulku s číslem nebo s nějakou přezdívkou. Muž se ženou si navzájem na sebe nedávají žádné kontakty, a to i když si jsou sympatičtí. Funguje to tak, že poté, co se všichni prostřídají, odejdou domů a mají nějaký čas na rozmyšlenou. Potom nahlásí agentuře čísla lidí, se kterými by se chtěli ještě někdy sejít. Pokud bude mít i druhá strana zájem o další seznámení, pořadatel jim dá na sebe navzájem kontakt.
Rychlé rande je ideální v tom, že během jednoho jediného večera potkáte třeba 10 žen (či mužů), u kterých víte, že také někoho hledají, a možnost si s nimi promluvit. Pravděpodobnost, že potkáte budoucího partnera, je velmi vysoká.

V HOTELOVÉM BARU

Vašek s Thomasem se rozhodli, pochopitelně se svými manželkami, strávit večer v hotelovém baru. Jsou na nohou už od šesti ráno, aby stihli program, který si pro výlet naplánovali. Teprve večer, když už byli opravdu unavení, se ubytovali v hotelu v Liberci. Hotel byl příjemně domácí a cítili se v něm dobře. A tak po večeři dali před městem přednost hotelovému baru.

Vašek: „Nejdřív si připijeme na náš výlet a na dnešní večer. Je tady příjemně, viďte?"

Thomas: „Je, a taky společnost v baru vypadá sympaticky. Podařilo se nám vyhnout se turistům a mám konečně pocit, že jsem mezi Čechy. Stavíme se zítra, Vašku, u tvých příbuzných, jak jsi říkal ráno?"

„Byl bych rád, kdybychom měli čas se u nich stavit. Já je mám moc rád. Honza, můj bratranec, neměl v životě moc štěstí. Nemohl dělat, co ho bavilo, svou práci. Byl novinář. Se svou první ženou si vůbec nerozuměl. Byla zlá, myslela jen na sebe. Když se konečně rozvedl, byl Honza ještě nešťastnější, i když se zdál na první pohled klidný a spokojený. Je to strašně hodný člověk, všem pomůže a zapomíná myslet na sebe. Pak se seznámil se Zuzanou. Čím víc se poznávali, tím si byli bližší a víc si rozuměli. Skončilo to šťastně svatbou, já jsem jim byl za svědka. Od té doby jsem je viděl jen párkrát. Určitě se jim vede dobře. Honzovi se konečně podařilo vrátit se ke své práci v novinách. Myslím, že ti budou sympatičtí."

„Podívej se," obrátil se Vašek na manželku, „není tamten tlustý pán v hnědém saku Kovařík? Víš, ten kolega, který před pěti lety odešel z naší pojišťovny. Ten se ale změnil!"

Manželka: „Ztloustl a je o pět let starší. Ale vypadá dobře. Pozvi ho k nám na chvíli. Co tady dělá? Asi se sem z Prahy přestěhoval."

Vašek: „Nebude ti, Thomasi, vadit, když si k nám na chvíli přisedne?"

Pokračujte dál sami v rozhovoru: Vašek jde pozvat známého ke stolu. Pozdraví se. Známý je překvapený. Přijme pozvání. Vyprávějí si o sobě. Změnili se? Co dělá Kovařík v Liberci?

Na závěr si vyměňte vizitky, navštívenky (adresy, telefon):

- ○ Tady je moje vizitka.
- ○ Vezměte si (vezmi si) mou vizitku.

  Kdybyste něco potřeboval, víte, kde mě hledat.
  Kdybych vám v něčem mohl pomoct, víte, kde mě najdete.
  Až přijedeš do Prahy, zavolej mi.

POZVÁNÍ:
- ○ Nechceš si jít k nám sednout? Nechceš si přisednout?
- ○ Budeme rádi, když si k nám sedneš.
- ○ Byli bychom rádi, kdyby sis k nám přisedl.

PŘEKVAPENÍ:
- ○ Co tady děláš?
- ○ Kde se tady bereš?
- ○ To je ale náhoda! Jak dlouho jsme se neviděli!
- ○ No ne, tebe bych tu nečekal.
- ○ Nenapadlo by mě, že tě tady potkám.

JAK SE LOUČÍ?

Př.:

- ○ Děkujeme za hezký večer. Musíte k nám taky brzo přijít. Dobrou noc!
- ○ Takže nezapomeň – večer v osm u mě! Ahoj!
- ○ Šťastnou cestu! Dávejte na sebe pozor! Pošlete nám pohled!
- ○ Jsem rád, že jsem vás poznal. Tady je moje vizitka. Budu se těšit na další setkání. Na shledanou!
- ○ Jsem rád, že jsme se po tak dlouhé době zase viděli. Telefon na mě máš, někdy se ozvi. Pozdravuj manželku! Přeju ti hezký večer.

❐ 2. ○ Neznáme tamtoho pána v / tamtu ženu | červený kabát / modrý oblek / žlutý svetr / zelené šaty / krátké kalhoty ?

● To je přece ______________ .
Ten se ale změnil(a)! ztloustl *(tlustý)* zestárl *(starý)*
zhubl *(hubený)* omládl *(mladý)*

❐ 3. ● Jaký je doopravdy? (действительно, в действительности)

Zdá se	klidný,	ale je dost nervózní.
	přátelský,	ale je bez citu.
	tvrdý,	ale má měkké srdce.
	tichý,	ale jen mezi cizími lidmi, s přáteli je velmi společenský.
	velký optimista,	ale vidí jen špatné konce.

ŠTĚSTÍ: **Má v životě štěstí.** Co říkají tyto věty?
Přálo mu štěstí.
Nepoznal v životě štěstí.
Stál v cestě jeho štěstí.
Potkalo ho neštěstí.

❐ 4. a) **PÁR = několik, párkrát = několikrát** X **pár** (M) **= dvojice lidí, dva lidé**

Řekněte jinak.

Párkrát to ještě zopakujeme.
Ve vlaku jsem se seznámil **se sympatickým mladým párem.**
Lavička je bohužel obsazená, sedí tam nějaký **starší pár.**
Pár těch učebnic jsem v obchodě ještě viděl.
Máme ještě dost papíru? – Ano, je tam ještě **pár** balíků.
Mladí lidé se procházeli **v párech** (po dvou).

b) **PŘISEDNOUT SI** pf. („při-" = směr k něčemu) X **ODSEDNOUT SI**

Řekněte opak. ⟹ **Přisedl si k nám. – Odsedl si od nás.**

Přisedl si **k** našemu stolu.
Přiletěla delegace **z** Berlína.
Do tramvaje **při**stoupilo pár lidí.
Do našeho domu se **při**stěhovala nová rodina.
Chceš něco **při**psat do dopisu?
Nejsem s vámi spokojený, stále **při**cházíte **pozdě**.
Na páté nástupiště **při**jíždí vlak **z** Vídně.

❐ 5. Odpovězte kolegovi.

 ○ Měl jsi připravit materiály pro šéfa. Podařilo se ti to?
● **Ano, podařilo se mi je připravit.**

1. Podařilo se ti vrátit se domů včas, abyste stihli koncert?
2. Podařilo se ti udělat ten konkurz?
3. Podařilo se ti najít tu knihu, kterou ti Petr půjčil?
4. Podařilo se ti přeložit ten e-mail do češtiny?
5. Podařilo se ti už konečně najít práci?
6. Podařilo se ti najít pro nás v Praze ubytování?
7. Měl jsi připravit plán práce na příští měsíc. Podařilo se ti to?
8. Včera jsi chtěl uvařit rodině dobrou večeři. Podařila se ti?
9. Chtěla jsi zkusit uvařit tu novou francouzskou polévku. Podařilo se ti to?

❐ 6. DÁVÁM PŘEDNOST něčemu (před něčím) = BAVÍ MĚ něco (dělat víc než to druhé)

Ptejte se kolegy.

○ Co tě (vás) baví víc?
Čemu dáváš (dáváte) přednost?

– večer(u) v baru, nebo v kině?
– cestovat sám, nebo s cestovní kanceláří?
– večeřet doma, nebo v restauraci?
– tichá místa, nebo místa plná lidí? (tichým místům, nebo místům plným lidí)
– číst si, nebo jít do divadla?
– bydlet v soukromí, nebo v hotelu?
– vidět příbuzné často, nebo párkrát za rok?
– výlet(u) do severních, nebo jižních Čech?
– opravě v našem servisu, nebo si to opravíte sám?

● ______________________

❒ 7. **Spojte: ČÍM VÍC – TÍM VÍC** (čím, tím + komparace)

➡ Poznávali se. – Rozuměli si. Byli si bližší.
Čím víc se poznávali, **tím víc** si rozuměli.
Čím víc se poznávali, **tím** si byli **bližší.**

1. Poznával ho. – Byl mu sympatičtější.
2. Cestuje. – Má Čechy raději.
3. Je starší. – Je krásnější.
4. Jede rychleji. – Bojím se.
5. Směje se. – Je nervóznější.
6. Má víc peněz. – Je nespokojenější.
7. Jsem tlustší. – Mám větší chuť k jídlu.
8. Je hubenější. – Vypadá lépe.
9. Venku je chladněji. – Musím se obléknout tepleji.

❒ 8. **Doplňte kondicionál.**

➡ ______ *(jsem)* rád, kdybys přišel.
Byl bych rád, kdybys přišel.

1. Myslíte, že je lepší přespat tady ve městě v hotelu, nebo jet na noc?
   – Kdybych byl na vašem místě, ______ *(přespat ve městě)*.
   ______ *(jet na noc dál)*.

2. Myslíte, že je lepší do Bratislavy letět, nebo jet autobusem?
   – Být vámi, ______ *(jet autobusem)*.
   ______ *(letět do Bratislavy)*.

3. Jedete do Prahy? Na vašem místě ______ *(rezervovat si hotel)*.

4. Co si myslíš? Je lepší jet na letiště autobusem, nebo si vzít taxi?
   – Na tvém místě ______ *(vzít si taxi)*, ale ______ *(vyjet hodinu a půl dřív, protože je dopravní špička)*.

5. Myslíš, že budou volné místenky v rychlíku do Frankfurtu?
   – Být tebou, ______ *(zavolat na informace)*.

6. Nevím, jestli mám jít večer na recepci do hotelu Atrium. Není mi dobře.
   – Jak se tak na tebe dívám, ______ *(zůstat v posteli)*.
   Být na tvém místě, ______ *(odpočinout si hodinu a jít o trochu později)*.

❐ 9. Odpovídejte podle vzoru.

○ Nepůjdeš **si** se mnou **zahrát** tenis?
● **Je mi líto, ale neumím hrát** tenis.
Lituju, ale ...
Bohužel ...

○ Nepůjdeš si se mnou zaplavat?
○ Nepůjdeš si se mnou zahrát šachy?
○ Nezahraješ si se mnou na kytaru?
○ Nezazpíváš si se mnou?
○ Nezatancuješ si se mnou polku?

❐ 10. Doplňte chybějící slovesa.

ubytovat se, rozumět si, představit si, strávit, napadnout, divit se, cítit se, vzpomenout si

1. Ještě se rozhodujeme, kde ____________ dnešní večer.
2. ____________ se v hotelu, ale příště se ____________ v soukromí.
3. Já se ti ____________ . To nemůžeš dávat pozor, kam dáváš peníze?
4. Jak se tady ____________ ? Mně je tu dobře.
5. Velmi dobře si s novým kolegou ____________ . Jsem rád, že s ním můžu pracovat.
6. Nemůžu si ____________ , kam jsem si dal jeho vizitku.
7. Neumíš si ____________ , jak to bylo krásné!
8. ____________ mě, jak to můžeme udělat.

❐ 11. Zahrajte s kolegou dialog.

Potkáte známého, ale nemůžete si vzpomenout, odkud ho znáte.

	VY	ZNÁMÝ
a)	● Myslíte si, že ho znáte z fakulty, potkával jste ho často ve fakultní kavárně. ● Ne, ale byl jste na návštěvě u kolegy Holuba, který vám představil hodně lidí.	○ Myslí si, že vás zná z letiště, kde pracuje. ○ To bude ono. Je blízký přítel Jindřicha Holuba.
b)	● Máte pocit, že jste ho viděl v bazénu, kam chodíte pravidelně plavat. ● Ano. Je bratr vaší kolegyně z práce – Petry Veselé.	○ Nechodí plavat, ale asi jste přítel jeho sestry Petry.
c)	● Asi nakupuje často v obchodě, kde pracujete. ● Opravdu večer chodíte na kurzy ruštiny.	○ Myslí si, že studujete nějaký kurz ve stejné večerní škole jako on.

❐ 12. Následující fakta vás překvapují, ale vašeho přítele ne, protože má více informací.

Jedni vaši známí se rozvedli. Vypadali tak spokojeně.	Přítel však ví, že v poslední době spolu nežili.

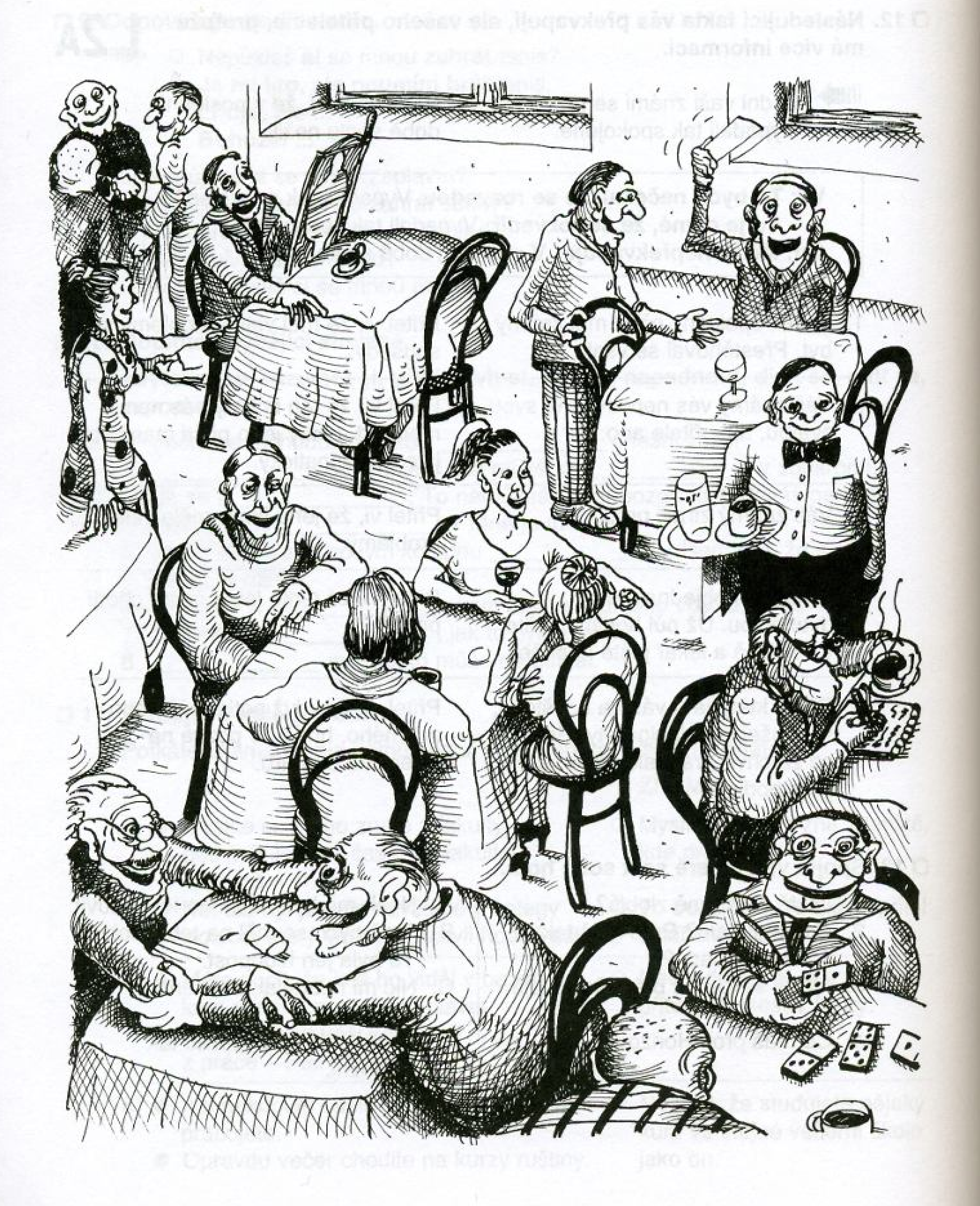
Vy: To bych nečekal, že se rozvedou. Vypadali tak spokojeně.
To je divné, že se rozvedli. Vypadali tak spokojeně.
On: Mě to nepřekvapuje. V poslední době spolu nežili.

1. Jeden společný přítel měl krásný byt. Přestěhoval se však.	Přítel ví, že měl velké problémy se sousedy.
2. Váš známý vás nepozval na svou svatbu, ale přítele ano.	Přítel ví, že ten známý vás nemá moc rád a taky jeho příští manželce jste nesympatický.
3. Váš známý ztratil práci.	Přítel ví, že jeho firma měla velké problémy.
4. Lékař vás objednal na půl dvanáctou. Už půl hodiny sedíte v čekárně a lékař ještě nepřišel.	Přítel ví, že tento lékař často chodí pozdě.
5. Přítel, který je u vás na návštěvě, si odešel koupit cigarety. Řekl, že se za chvíli vrátí, ale už je venku přes hodinu.	Přítel ví, že když potká nějakého známého, hned ho pozve na skleničku do baru.

❐ 13. Spojte věty, které se k sobě hodí.

1. Ještě se na mě zlobíš?
2. Co se ti stalo? Proč máš tak špatnou náladu?
3. Musíš se naučit brát věci klidně.
4. Co máš proti Honzovi?

A. Nech mě být, nechci o tom mluvit.
B. Proč bych se měl na tebe zlobit? To byla jen hloupost.
C. Nic mi neudělal, ale není mi sympatický.
D. Já vím, ale jsem pořád tak nervózní.

KDO ŘÍKÁ V KAVÁRNĚ JEDNOTLIVÉ DIALOGY?

Ty dvě ženy, které sedí u prostředního stolku s dalšími lidmi (dvěma osobami).

1. ● Ty, tady! Tak dlouho jsme se neviděli!
   ○ Mám pocit, že jsem tě neviděl sto let. Kam ses ztratil? Jsem tak rád, že tě vidím.

2. ● Je volná tato židle? Můžeme si ji vzít?
   ○ Ano, samozřejmě. Neznáme se odněkud?
   ● Zdá se mi, že ano, ale nemůžu si vzpomenout odkud.
   ○ Nejste přítelkyní Ivany, mé sestřenice?
   ● Ne, neznám žádnou Ivanu. Ale nebyl jste v létě náhodou na Mallorce?
   ○ Ano, už si vzpomínám. Bydlela jste vedle nás v hotelu.

3. ● Vzpomínáš, kdo to je?
   ○ Je ti podobný. Není to tvůj bratr?
   ● No jistě. Znáte se přece od Pavla. Představil jsem ti ho na oslavě jeho narozenin. (празднование дня рождения)
   ○ Omlouvám se, že jsem vás hned nepoznal. Těší mě, že se s vámi zase setkávám.

4. ● Posaď se ke mně. Co si dáš? Právě si objednávám.
   ○ Posadím se rád, ale nemám na nic chuť.
   ● Opravdu ne? Zvu tě na skleničku.
   ○ Ne, snad později. Teď bych si dal jen kávu.
   ● Jednou espreso a jednou koňak, prosím vás.

5. ● Každý den jsi krásnější.
   ○ Přeháníš. Nesmíš mi tak lichotit. (льстить)
   ● Vůbec nepřehánim. Ten nový účes ti velmi sluší. účes (прическа)

6. ● Nezahrál byste si domino?
   ○ A víte, že ano? Už jsem ho dlouho nehrál. Většinou hraju šachy, ale teď se mi je nechce hrát, jsem unavený.

7. ● Podívej se na tamtoho pána v červeném svetru, který něco píše. Nepřipomíná ti někoho?
   ○ Ten nesympatický pán? Ne.
   ● Myslím, že to je kolega mého bratra, pracují spolu v redakci.
   ○ On je novinář? Asi píše nějaký článek. O čem asi? Ale je o dost starší než tvůj bratr, ne?
   ● Ne, co tě nemá, vypadá starší, než kolik mu je.

❒ 14. Rodina slov: CHODIT

Všímejte si významu různých prefixů.

docházet / dojít – docházka – důchod	доходить, приходить, кончаться / дойти – посещение – пенсия
nacházet (se) / najít	находиться / найти
nadcházet (si) / nadejít (si) – nadchod	сокращать, приближаться / сократить – надземный переход
obcházet / obejít – obchůzka – obchod	обходить / обойти – обход – магазин
odcházet / odejít – odchod	уходить / уйти – уход
pocházet / –	происходить, быть родом
podcházet / podejít – podchod	проходить под чем-то / пройти – подземный переход
procházet / projít (kudy?) **– průchod**	проходить / пройти – проход
procházet se / projít se – procházka	прохаживаться / пройтись – прогулка
přecházet / přejít – přechod	переходить / перейти – переход
předcházet / předejít (něčemu, + Dat)	опережать, предупреждать / опередить
přicházet / přijít – příchod	приходить / прийти – приход
rozcházet se / rozejít se – rozchod	расходиться / разойтись – расход
scházet se / sejít se – schůzka – schůze	сходиться / сойтись – встреча – собрание
scházet / sejít – schod	спускаться / спуститься – ступенька
ucházet / ujít	хлопотать, добиваться / уйти, пройти
ucházet se o (něco, + Ak) **/ – uchazeč**	добиваться – кандидат
vcházet / vejít – vchod	входить / войти – вход
vycházet / vyjít – východ – vycházka	выходить / выйти – выход – прогулка
zacházet / zajít – záchod	заходить, обращаться с чем-то / зайти – туалет

chod	–	**chůze**	–	**chodec**	–	**chodník**	–	**chodidlo**	–	**chodba**	–	**pochod**
ход		ходьба		пешеход		тротуар		ступня		коридор		шаг, марш, поход

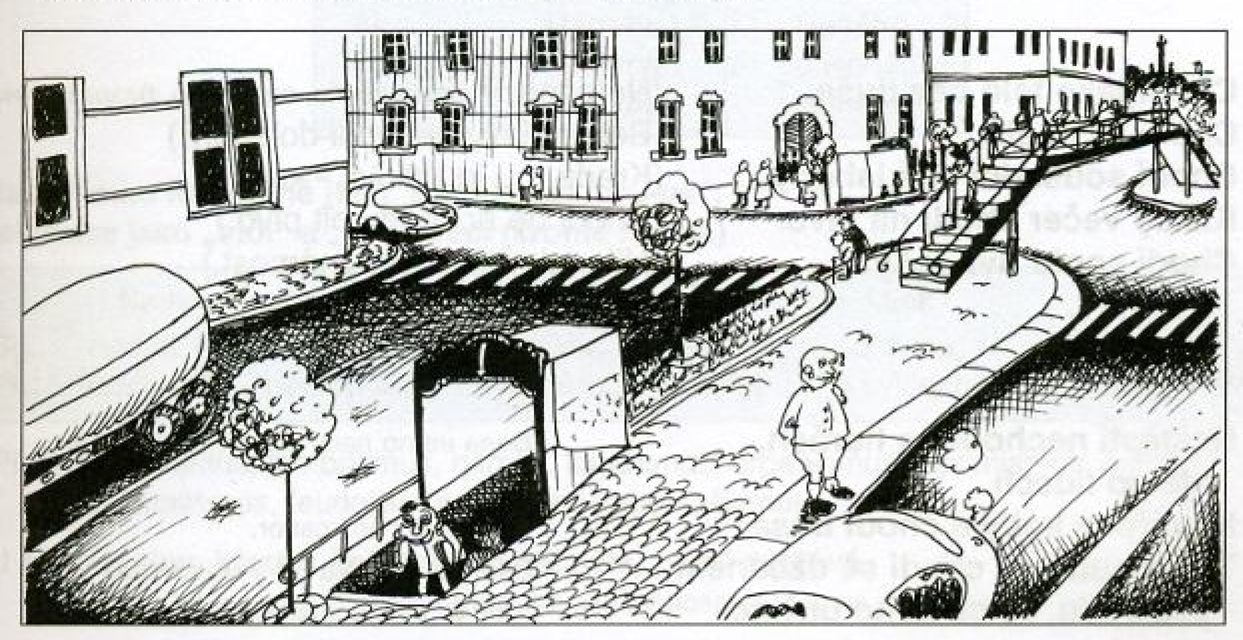
❒ a) **Význam ve větě vyjádřete prefixem.**

➡ **Jděte přes** park. – **Projděte parkem.**

1. **Šel přes** most. – ____________
2. Už **šla dovnitř.** – ____________
3. Nakonec **od sebe odešli**. – ____________
4. **Jděte na druhou stranu.** – ____________
5. **Šli jsme okolo** pole a potom **jsme šli do** lesa. – ____________
6. **Dáme si schůzku** před divadlem. – ____________
7. Právě **sem jde** můj kolega. – ____________
8. Můj přítel už **jde pryč.** – ____________
9. Viděl jsem ji, jak **šla** právě **do** banky. – ____________
10. Potkal jsem ho, když právě **šel ven** z obchodu. – ____________

❒ b) **Doplňte vhodné sloveso nebo substantivum. Substantivum řekněte ve správném tvaru.**

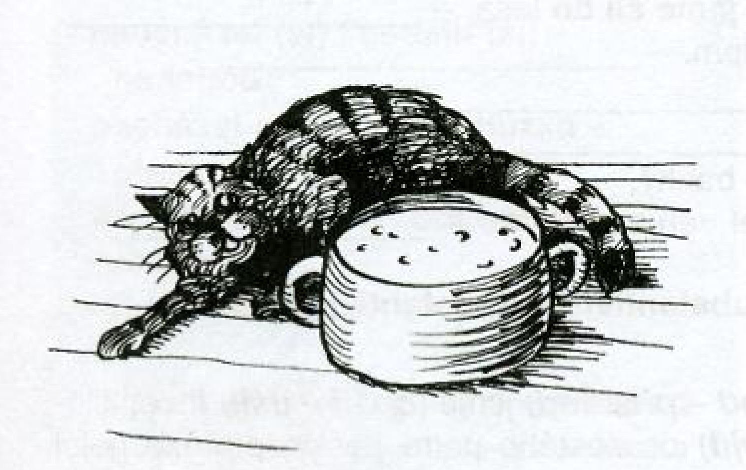
1. Na sobotním turistickém ***(pochod – přechod)*** jsme ***(došli – ušli)*** třicet kilometrů. 2. Museli jsme ***(vejít – vyjít)*** do šestého patra pěšky, protože nejel výtah. 3. ***(Obchůzka – schůzka)*** byla příjemná, ***(rozešli – sešli)*** jsme se až o půlnoci. A to ještě někteří s ***(rozchod – příchod)*** nesouhlasili. 4. ***(Zašli – vešli)*** jsme do sálu jako poslední. 5. Otec ***(pochází – dochází)*** z jižní Moravy. 6. Máchovo jezero ***(nachází se – schází)*** v severních Čechách. 7. Vaše pozdní ***(odchody – příchody)*** nebudu tolerovat! 8. Chřipce můžete ***(předejít – nadejít)***. 9. Hodinky se mi ***(rozcházejí – předcházejí)***. 10. Dostanu se ***(tento průchod – tento přechod)*** na náměstí? 11. Až budete ***(vcházet – přicházet)*** do obchodu, dejte pozor na ***(schody – chodby)***!

❒ **Pojmenujte!**

Rozumíte frázím?

Nechoď ještě! (Neodcházej!)
Nechoď mi na oči! (Nechci tě vidět!)
Umí v tom chodit. (Dovede si v té situaci poradit.)

Chodí kolem toho jako kočka okolo horké kaše.
(Nechce to řešit. Bojí se to přímo říct.)

Chodí spát se slepicemi.
(Chodí spát brzo.)

Chodí jako tělo bez duše. (Netečně. = безучастно, апатично, безразлично)
Chodí za školu. (Bez omluvy nechodí do školy.)
Chodí sousedovi na jahody. (Krade mu je.) (krást = красть)
Každý večer chodí na pivo. (Chodí do hospody pít pivo.)
Chodí spolu dva roky. (Milenci mají spolu známost.)

Přísloví:

Neštěstí nechodí po horách, ale po lidech. Беда не по лесу ходит, а по людям.
Kovářova kobyla chodí bosa. Сапожник без сапог.
Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne. Заставь дурака Богу молиться, он и лоб расшибет.

§ 7 DEKLINACE CIZÍCH SUBSTANTIV

A. a) **Maskulinum životné** (Mž), které **končí na „-es, -as, -us, -os“: deklinace jako „pán“, „-es, -as, -us, -os“ ztrácí.**

Př.: Kolumb**us** – kniha o Kolumb**ovi**
Pythagor**as** – podle Pythagor**a**
Archimed**es** – podle Archimed**a**

GÉNIUS – v sg. deklinace jako „pán“, v pl. jako „muž“

	Sg.	Pl.
Nom	géni**us**	géni**ové**
Gen	géni**a**	géni**ů**
Dat	géni**ovi**	géni**ům**
Ak	géni**a**	géni**e**
Lok	o géni**ovi**	o géni**ích**
Instr	géni**em**	géni**i**

b) **Mž**, které **končí na „-i, -y, -e“: deklinace jako adjektivum M sg.**

Nom	Harry	René
Gen	Harry**ho**	René**ho**
Dat	Harry**mu**	René**mu**
Ak	Harry**ho**	René**ho**
Lok	o Harry**m**	o René**m**
Instr	Harry**m**	René**m**

B. **Maskulinum neživotné** (Mn), které **končí na „-us“: deklinace jako „stůl“ a „-us“ ztrácí (kromě Ak sg.)**

	Nom	Gen	Dat	Ak	Lok	Instr
Sg.:	cyklus –	bez cykl**u**,	k cykl**u**,	cykl**us**,	o cykl**u**,	s cykl**em**
Pl.:	cykl**y** –	bez cykl**ů**,	k cykl**ům**,	cykl**y**,	o cykl**ech**,	s cykl**y**

Př.: mechanismus, motorismus, rytmus, logaritmus, organismus, pesimismus, optimismus, individualismus, feudalismus, romantismus, fašismus

!! ALE: **u slov, která v češtině zdomácněla, „-us“ zůstává**
(у прижившихся в чешском языке заимствованных слов окончание „-us“ остается)

Př.: cirk**us** – v cirk**use**, s cirk**usem**, dva cirk**usy**
lux**us** – hodně lux**usu**, kakt**us** – krásné kakt**usy** atd.

C. a) **Neutrum,** které **končí na „-um": deklinace jako „centrum" a „muzeum"** (na str. 299 1. dílu)

	Nom		Gen	Dat	Ak	Lok	Instr
Sg.:	muze**um**	–	bez muze**a**,	k muze**u**,	muze**um**,	o muze**u**,	s muze**em**
Pl.:	muze**a**	–	bez muze**í**,	k muze**ím**,	muze**a**,	o muze**ích**,	s muze**i**
	centr**a**	–	bez cent**er**,	k centr**ům**,	centr**a**,	o centr**ech**,	s centr**y**

Př.: album, publikum, minimum, maximum, datum, spektrum, sérum, substantivum, adjektivum

b) **Neutrum,** které **končí na „-ma":**

	Sg.	**Pl.**
Nom	téma	téma**ta**
Gen	téma**tu**	téma**t**
Dat	téma**tu**	téma**tům**
Ak	téma	téma**ta**
Lok	o téma**tu**	o téma**tech**
Instr	téma**tem**	téma**ty**

Př.: klima, drama, schéma, panoráma, aroma

D. **Feminina,** která **končí na „-ea, -ua":**
deklinace částečně (частично) **jako „žena", částečně jako „židle"**

	Sg.	**Pl.**
Nom	ide**a**	ide**je** / ide**y**
Gen	ide**je** (ide**y**)	ide**jí**
Dat	ide**ji**	ide**jím** / ide**ám**
Ak	ide**u**	ide**je** / ide**y**
Lok	o ide**ji**	o ide**jích** / ide**ách**
Instr	ide**jí** / ide**ou**	ide**jemi** / ide**ami**

Sg.
Nikarag**ua**
Nikarag**uy**
Nikarag**ui**
Nikarag**uu**
o Nikarag**ui**
Nikarag**uou**

! ALE jen: **Korea – do** Koreje, **Guinea – z** Guineje

Cizí feminina, která **končí na „-ia", se často skloňují, jako by končila na „-ie" (deklinace „židle"):**

př. Mar**ia** – bez Mar**ie** – k Mar**ii** – Mar**ii** – o Mar**ii** – s Mar**ií**, ale také: Már**ia** – Már**iu**, s Már**iou**

E. **Substantiva**, která se neskloňují, tj. **nemají deklinaci** (nemůžeme je zařadit do české deklinace):
(Несклоняемые имена существительные, т.е. те, которые нельзя включить в чешские склонения:)

(N) **-á**: angažmá, apartmá
-e: finále, skóre, penále
-é: turné, kupé, filé, resumé, foyer, klišé
-i: alibi, taxi, dementi
-ú: ragú, interview
-u: tabu, Peru
-y: brandy, derby

(M) **-é**: atašé

(F) – cizí jména žen, která **končí na tvrdý nebo obojetný konsonant:** Ingrid, Margaret, Karin, Rachel, Ester
– **končí na tvrdý konsonant + „e"**: Karoline, Ute
– **končí na „-y, -i"**: Mary, Hillary, Noemi

Př.: Půjdu tam **s** Karin, **s** Ute, **s** Mary, **s** Karoline (ale také **s** Karolinou – podle jména v češtině Karolina – s Karolinou)

Cv

15. Řekněte ve správném tvaru.

1. Půjčil jsem si od *(Larry)* slovník. 2. Večer půjdu na návštěvu k *(Christine)*. 3. Vidíš tady někde *(Julius)*? 4. Seznámili jsme se s *(Ingrid)*. 5. Učitel vyprávěl dětem o *(Archimedes)*. 6. S *(Henry)* se setkám večer před *(muzeum)*. 7. Nezapomněl jsi poblahopřát *(Betsy)*? 8. Nemluvili jsme o *(Claudia)*, ale o *(Esther)*. 9. Do *(finále)* postoupila Brazílie a Itálie. 10. V jejich evropském *(turné)* je i Praha. 11. Do *(kupé)* přistoupili ještě dva lidi. 12. Pro *(Johnny)* to udělám, ale pro tebe ne. 13. Večer si půjdu s *(Jeremy)* zaplavat. 14. Dozvěděl jsem se to od *(Elisabeth)*.

16. Řekněte ve správném tvaru.

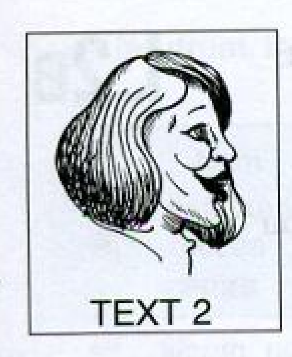
1. **kulturní ataše:** V televizi byl rozhovor s ____________ .
2. **datum:** Do tohoto ____________ to musíte stihnout.
3. **luxus:** Setkal jsem se tam s velkým ____________ .
4. **apartmá:** V hotelu si rezervovali dvě ____________ .
5. **jubileum:** Poblahopřál jsem mu k významnému životnímu ____________ .
6. **cirkus:** Jako dítě jsem nechodil rád do ____________ .
7. **publikum:** Sopranistka dostala mnoho květin od ____________ .
8. **gymnázium:** Moje dcera chodí do klasického ____________ .

17. Doplňte do vět.

a) idea: Ta kniha je bez ____________ . Mluvili jsme o její ____________ .
Nesouhlasím s ____________ tohoto článku.
Všemu nerozumím, ale hlavní ____________ poznávám.

b) cyklus: Těším se na ____________ filmů z šedesátých let 20. století.
Hodně filmů tohoto ____________ jsem už viděl.
V továrně jsme se seznámili s výrobním ____________ .

c) téma: O tomto ____________ stále slyším.
V dnešním ____________ budeme ještě pokračovat.
Pět ____________ už je připraveno, ještě chybí dvě ____________ .
Začne mluvit o mnoha ________ , ale ani jedno ________ nedokončí.
Na začátku nás seznámili s oběma novými ____________ .

TEXT 2

KAREL ČAPEK: HOVORY S T. G. MASARYKEM

V létě 1877 jsem prožil osudovou událost[1], která ovlivnila[2] celý můj život: seznámil jsem se s Charlottou Garriguovou. Do Lipska, kde jsme se seznámili, ji poslal otec, aby studovala na konzervatoři hru na klavír. Bydleli jsme ve stejném penzionátě a jednou, když jsem byl nemocný, jsem jí navrhl společné čtení[3]. Četli jsme anglické knihy a hlavně básně[4]. Tehdy[5] jsme se sblížili[6].

Potom Charlie odjela do Ameriky a já do Vídně. Pustil jsem se do[7] habilitační práce o sebevraždě[8]. Najednou jsem dostal telegram od pana Garrigua, že je Charlotta nemocná, abych přijel. Pan Garrigue pocházel z Kodaně, Charlottina matka byla Američanka a celá rodina, Charlotta byla z jedenácti dětí, žila v Americe. Než jsem se dostal do Ameriky, tehdy cesta trvala čtrnáct dní, Charlotta se skoro uzdravila. Ale co teď? Přemýšlel jsem, jestli mám zůstat v Americe a najít si nějaké zaměstnání, protože práci ve Vídni – hodiny, které jsem dával – jsem odjezdem ztratil. Nakonec jsme se rozhodli, že se vrátím a dodělám svou habilitaci. Požádal jsem[9] pana Garrigua, aby nám dal peníze na tři roky, než budu moci uživit[10] rodinu. Pan Garrigue jako Američan, v Americe je samozřejmé, že člověk, který se žení[11], dovede svou rodinu uživit, to nejdřív odmítl[12]. Nakonec nám přece jen dal tři tisíce marek a lístky na cestu. Za týden po svatbě[13] jsme už byli na cestě do Vídně.

Charlotta byla krásná a chytrá. Charakteristické je, že milovala[14] matematiku. Toužila[15] celý život po přesném poznání, ale tím v ní netrpěl[16] cit. Byla nekompromisní a nikdy nelhala[17], její pravdivost a nekompromisnost na mne měly velký vliv[18]. Neměla v sobě ani trochu mravního[19] anarchismu, který se tak rozšířil[20] v Evropě. Proto byla přesná a pevná[21] v politice a otázkách sociálních. V Lipsku, v těch společných diskusích, jsem poznal její hlubokost[22]: její básníci[23] byli jako moji, ale viděla v nich hlouběji než já. Dělali jsme všechno spolu, i Platóna jsme spolu četli: celé naše manželství bylo spoluprací. Co bych vám o tom říkal! Bylo to tak silné spojení[24]. Američanka se stala Češkou, mravně i politicky: věřila v génia našeho národa[25], pomáhala mně v celé mé politické činnosti[26]. Až tehdy za války jsem musel pracovat bez ní, ale věděl jsem, že vše, co dělám, dělám ve shodě s ní. Nemyslím, že to je telepatie, ale paralelní myšlení a cítění[27] lidí, kteří se ve všem shodují a stejně se dívají na svět. Žena, to byl její názor[28], nežije jen pro muže a muž nežije jen pro ženu, oba mají hledat zákony boží[29] a uskutečňovat[30] je.

(Adaptace kapitoly Miss Garrigue)

1 – событие, 2 – повлиять на, 3 – чтение, 4 – стихи, 5 – тогда, 6 – сблизиться, 7 – заняться, взяться за что-то, 8 – самоубийство, 9 – попросить, 10 – содержать, кормить, 11 – жениться, 12 – отвергнуть, 13 – свадьба, 14 – любить, 15 – мечтать о чем-то, 16 – страдать, 17 – лгать, 18 – влияние, 19 – моральный, 20 – распространиться, 21 – крепкий, прочный, 22 – глубина, 23 – поэты, 24 – связь, 25 – народ, 26 – деятельность, 27 – чувства, 28 – мнение, 29 – законы Божьи, 30 – осуществлять

Česká jména měst a zemí

Petrohrad (Санкт – Петербург)
Sibiř (Сибирь)
Volha (Волга)

Rýn (Рейн)
Labe (Эльба)
Německo (SRN) (Германия – ФРГ)
Drážďany (Дрезден)
Lipsko (Лейпциг)
Mnichov (Мюнхен)
Kolín nad Rýnem (Кёльн)

Švýcarsko (Швейцария)
Curych (Цюрих)
Basilej (Базель)
Lucembursko (Люксембург)

Rakousko – Vídeň
(Австрия – Вена)

Itálie – Řím (Италия – Рим)
Benátky (Венеция)
Neapol (Неаполь)
Janov (Генуя)

Velká Británie (Великобритания)
Londýn (Лондон)
Anglie (Англия)
Skotsko (Шотландия)
Irsko (Ирландия)

Španělsko, Pyreneje
(Испания, Пиренеи)
Řecko – Athény
(Греция – Афины)
Francie – Paříž
(Франция – Париж)
Belgie – Brusel
(Бельгия – Брюссель)
Dánsko – Kodaň
(Дания – Копенгаген)
Polsko – Varšava
(Польша – Варшава)
Ukrajina – Kyjev
(Украина – Киев)
Srbsko – Bělehrad
(Сербия – Белград)
Chorvatsko – Záhřeb
(Хорватия – Загреб)
Bulharsko – Sofie
(Болгария – София)
Rumunsko – Bukurešť
(Румыния – Бухарест)
Maďarsko – Budapešť
(Венгрия – Будапешт)
Slovinsko (Словения)
Slovensko (Словакия)

Spojené státy americké – USA
(Соединенные Штаты Америки – США)
Asie (Азия)
Japonsko (Япония)
Čína (Китай)

❒ 18. Být někým, stát se někým, seznámit se s někým, shodovat se s někým (s něčím)

a) Byli dobrými přáteli. = Byli dobří přátelé.

Byli ______________ *(výborní kolegové).*
Je ______________ *(dobrý obchodník).*
Určitě bude ______________ *(dobrý pedagog).*

b) Ředitel**em** školy **se stal** doktor Hudec.

Brzo se stanu ______________ *(vedoucí oddělení).*
Marie se stala ______________ *(moje nejlepší přítelkyně).*
Charlotta Masaryková, Američanka, se stala ______________ *(Češka).*
V nové České republice se stal ______________ *(prezident)* Václav Havel.

c) Doplňte sloveso **seznámit se s někým,** nebo **shodovat se s někým.**

Mladý Masaryk ______________ se svou ženou r. 1877.
______________ s ní ve všech důležitých otázkách.
Myslím, že naše názory ______________ .
Chtěl bych ______________ s politickou situací vašeho státu.

❒ 19. a) Vytvořte věty: navrhnout někomu něco (pf.) – navrhovat (impf.)

Navrhl jsem	*kolega,*	abychom ten úkol skončili ještě dnes.
Chci navrhnout	*má žena*	dovolenou ve Španělsku.
	děti,	abychom v neděli jeli na safari.
	přítel,	že mu pomůžu přeložit ten text.

b) Doplňte do vět slovesa: požádat někoho o něco (pf.) – **žádat** (impf.)
věřit někomu něco, v něčem
přemýšlet o něčem

1. Nikdy mě nechtěl ______________ o pomoc.
2. ______________ jeho slovům, protože byl jeho přítel.
3. Co si o tom myslíš? – Nevím, ještě jsem o tom ______________ .
4. Nech mě chvíli ______________ , hned si vzpomenu.
5. ______________ všemu, co říkala, a to byla chyba.

❒ 20. Řekněte ve futuru.

➡ Jana to **nevěděla**. – Jana to **nebude vědět**. (impf.)
Dopis **jsem si přečetl** večer. – Dopis **si přečtu** večer. (pf.)

1. Poslal jsem jí dopis, že ji musím vidět, že přijedu.
2. Bydlel jsem v jednom hotelu u Dunaje.
3. Navrhl jsem šéfovi jak vyřešit ten problém.
4. Manželka odjela hned ráno do Českých Budějovic.
5. Chtěla, abych na ni večer čekal u rychlíku.
6. Odjezdem do Ameriky jsem ztratil práci.
7. Cesta trvala deset hodin, ale nebyl jsem unavený.
8. Nikdy jsem ti nelhal.
9. Neuměl jsem jí nikdy nic odmítnout.
10. Pomáhal jsem jí, jak jsem mohl.
11. Zaměstnání jsem našel brzo.

❒ 21. Na kterou otázku jste odpověděl(a)?

1. Rozhodli jsme se, že už odjedeme.
2. Myslím, že jste se rozhodl dobře.
3. Seznámil jsem se s ní před třemi lety.
4. Nevím, jak se to mohlo stát.
5. Já jsem to navrhl.
6. Přišla do Vídně studovat ekonomii.
7. Požádal jsem o pomoc kolegu Hudce.
8. Určitě to udělám dobře.
9. Ano, věřím ti, že říkáš pravdu.
10. Nevím, co si mám o ní myslet.
11. Myslím, že situace je velmi špatná.
12. Ještě nevím, co odpovím.

❒ 22. Doplňte prepozice.

1. Pustím se ___ práce, hned jak odejdeš. 2. Nejdřív se musím seznámit ___ fakty, abych se mohl pustit ___ té analýzy. 3. Diskutoval jsem ___ ní hlavně ___ knihách a hudbě. 4. Dostal jsem ___ ní zprávu, abych ___ ní hned přijel. 5. Byla pevná ___ svých názorech, měla ___ mě velký vliv. 6. Slyšel jsem hodně ___ Janě a její rodině. Dozvěděl jsem se, že její rodina pochází ___ jižní Francie. 7. ___ výletě jsem spadl ___ vody a byl jsem ___ toho nemocný. 8. Dlouho jsem hledal zaměstnání, chtěl jsem se dostat ___ univerzitu nebo ___ novinám. 9. ___ cestě ___ Vídně jsem se seznámil ___ rodinou Fischerových. 10. Byl jsem daleko ___ rodiny a stále jsem ___ ni vzpomínal.

❒ 23. Vyprávějte svému příteli o tom, jak jste potkal známého. (Slovesa řekněte ve vhodném tvaru – pozor na pozici zájmena „se".)

Po dlouhé době (***setkat se***) s kolegou Mirkem, který (***odstěhovat se***) z Prahy. (***Potkat se***) náhodou na ulici, a protože pár let (***nevidět se***), (***zajít si***) na kávu, abychom (***moci si popovídat***). Mirek (***vyprávět***), že mu (***vést se***) dobře. (***Pracovat***) ve vyšší funkci v bance, práce ho (***bavit***). Tady v Praze (***být***) služebně, právě (***skončit***) jednání. (***Být***) rád, že mě (***potkat***), protože stejně (***chtít se zastavit***) u nás v kanceláři, aby (***dozvědět se***), co je nového. (***Povědět***) mi o své nové rodině – vloni znovu (***oženit se***) s o deset let mladší učitelkou. (***Seznámit se***) s ní o dovolené v Tatrách a už po dvou měsících (***rozhodnout se***), že (***vzít se***). Letos v létě (***narodit se***) jim syn Míša.
Mirek (***vypravovat***) také o své práci a o Liberci, kde teď s rodinou (***bydlet***). (***Pozvat***) mě, abych (***přijet se podívat***) na ně i s rodinou a (***prohlédnout si***) město. Hned (***navrhnout***), co v Liberci (***navštívit***), a také výlet na horu Ještěd, kde je hotel s rozhlednou. Nahoru (***moci vyjet***) lanovkou. (***Dát***) mi svou vizitku s telefonem domů i do práce a (***vzít si***) moji. (***Slíbit***), že mu určitě (***zavolat***) a že možná (***přijet***).

Domácí jména:
Antonín – Tonda, Toník
Bohuslav, Bohumil – Bohouš
František – Franta, Fanda
Jan – Honza, Jenda, Jeník
Jaroslav, Jaromír – Jarda
Jindřich – Jindra
Jiří – Jirka
Josef – Pepa, Pepík
Karel – Kája
Ladislav – Láďa
Michal – Míša
Miloslav – Míla, Slávek
Miroslav – Mirek
Stanislav – Standa
Václav – Vašek, Venca, Véna
Vladimír, Vladislav – Vláďa
Marie – Maruška, Mařenka, Máňa, Mařka, Majka
Anna – Andulka, Anička, Áňa
Dagmar – Dáša

Gr

§ 8 TVOŘENÍ SUBSTANTIV – JMÉNA OBYVATELSKÁ

(Названия жителей)

(osoby podle země, odkud jsou, podle místa, kde bydlí)
(лица в соответствии со страной происхождения, местом жительства)

Tvoříme je **z geografických názvů sufixy:**
(Образуются от географических названий при помощи суффиксов:)

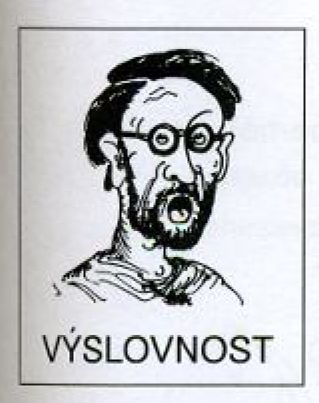
-an Pražan, Ostravan, Plzeňan, Moravan, Rakušan, Angličan, Holanďan, Belgičan, Evropan, Američan, Afričan, Australan, Kanaďan, Číňan, Mexičan, vesničan

-ák Slovák, Polák

-ec cizinec, Němec, Portugalec, Ukrajinec, Japonec, Kubánec, Argentinec

Θ Čech, Maďar, Švýcar, Dán, Švéd, Nor, Fin, Francouz, Brit, Skot, Ir, Španěl, Ital, Řek, Bulhar, Rumun, Rus, Ind

C

Máma dala na polici
táčky, cedník i poklici
Na ovoce táčky má,
na ně dětem něco dá

Macku, Macku, Macinku,
dej bolavou pacinku!
Medicínu a lék máme,
hned je na tvou packu dáme.
Medicína má tu moc,
jde nemocným na pomoc.

C – S, Š

коса	**cop**	–	**sob**	северный олень
сталь	**ocel**	–	**osel**	осел
цедит	**cedí**	–	**sedí**	сидит
ночи	**noci**	–	**nosy**	носы
уважение	**úcta**	–	**ústa**	рот
честь	**čest**	–	**šest**	шесть
учи!	**uč**	–	**už** [uš]	уже
посудомоечная машина	**myčka**	–	**myška**	мышка

C – Č

цеха	**cechy**	–	**Čechy**	Чехия
дорóг (род. п. мн. ч. от дорога)	**cest**	–	**čest**	честь
уважение (мн. ч.)	**pocty**	–	**počty**	количество
весь, целый	**celý**	–	**čelí**	противостоит

Na celnici cizí synci
clí víc cizích cenných mincí.
Mincí clili synci moc,
clili mince celou noc.

v písničce o černé kočičce – líčí babičce – chceš celý citron – chlapec sčítá celá čísla

Téma: Rodina, člověk

RODINA

PRARODIČE (DĚDEČEK + BABIČKA)	бабушка, дедушка
RODIČE (OTEC + MATKA)	родители
SYN, DCERA – VNUK, VNUČKA	сын, дочь – внук, внучка
BRATR, SESTRA (SOUROZENCI)	брат, сестра
STRÝC, TETA	дядя, тетя
SYNOVEC, NETEŘ	племянник, племянница
BRATRANEC, SESTŘENICE	двоюродный брат, двоюродная сестра
ZEŤ, SNACHA	зять, сноха / невестка
ŠVAGR, ŠVAGROVÁ	шурин / деверь / зять, золовка / невестка / свояченица
TCHÁN, TCHYNĚ	тесть / свекор, теща / свекровь

Teta je sestra mého otce (matky). **Strýc** je bratr mého otce (matky). Já jsem **synovec** své tety a strýce, má sestra je jejich **neteř**. Já jsem **vnuk** mého dědečka a babičky, má sestra je jejich **vnučka**. Manžel mé sestry je můj **švagr**, moje manželka je pro mou sestru **švagrová**. Má matka je pro mou manželku **tchyně**, otec je pro ni **tchán**. Pro mé rodiče je moje manželka **snacha**, manžel sestry je jejich **zeť**. Dcera tety a strýce je moje **sestřenice**, jejich syn je můj **bratranec**.

a) Vybrat **manželku** pro císaře Františka Josefa se rozhodla **matka** Žofie. Vybrala svou **neteř**, **dceru** své nejmladší **sestry** Ludoviky, Helenu. František se však zamiloval do její **mladší sestry** Elisabeth, které doma říkali Sissy, do své **sestřenice**. **Svatbu** měli 24. dubna 1854 ve Vídni. První týdny po svatbě prožívali **novomanželé** na zámku Laxenburg ve Vídeňském lese a v červnu v Čechách, na zámku Nelahozeves. Z **tety** Žofie se stala **tchyně**, která negativně ovlivňovala **manželství** Františka Josefa se Sissy. Když se jim narodily **dcery** Sophie a Gisela, **matka** císaře se rozhodla ovlivňovat výchovu svých **vnuček**. Konflikty mezi **tchyní** a **snachou** pokračovaly. Také když se Sissy narodil **syn** Rudolf, Žofie v boji o vliv na výchovu **vnuka** znovu zvítězila.

SVATBA

Svatební oznámení

извещение о свадьбе

Lenka Tichá
Petr Stovíček

oznamují, že budou oddáni
9. července 2009 v 11 hodin
v obřadní síni MÚ v Uherském Brodě

Za projevená blahopřání předem děkujeme

Přání novomanželům: Do společného života Vám přejeme hodně štěstí, lásky a vzájemného porozumění.
(взаимопонимание)

zamilovat se (do někoho) – **milovat, mít rád(a) (někoho)** – **milenec, milenka, milenci** –
влюбиться (в кого-то) любить (кого-то) любовник, любовница, любовники

miláčku! – **láska** x **nenávist** (F) – **nenávidět (někoho)** – **požádat o ruku (někoho)** –
любимый! любовь x ненависть ненавидеть (кого-то) просить руки (кого-то)

zasnoubit se (s někým) – **slavit zasnoubení** – **snoubenec, snoubenka** –
обручиться (с кем-то) (от)праздновать помолвку жених, невеста (обрученные)

chodit s někým x **rozejít se s někým** – **svatba** (F) – **ženich, nevěsta** –
встречаться, ухаживать разойтись (с кем-то) свадьба жених, невеста

svědek, svědkyně – **novomanželé** – **ženit se, oženit se (s někým)** –
свидетель, свидетельница молодожены жениться, пожениться

vdávat se, vdát se (za někoho) – **svatební cesta** – **líbánky** – **líbat se (s někým)** –
выходить замуж, выйти замуж свадебное путешествие медовый месяц целоваться

políbit (někoho) – **zlatá svatba** – **manželství** – **manžel, manželka = manželé** –
поцеловать золотая свадьба супружество муж, жена = супруги

můj muž, má žena – **uzavřít manželství** x **rozvádět se / rozvést se (s někým)** –
мой муж, моя жена – заключить брак x разводиться / развестись

rozvod (M) – **platit alimenty** – **žárlit (na někoho)** – **být žárlivý** – **být nevěrný** –
развод – платить алименты – ревновать к кому-то – быть ревнивым – изменять

nevěra (F)
измена

Rodinný stav:		
	svobodný – svobodná	холостой – не замужем
	ženatý – vdaná	женатый – замужем (замужняя)
	rozvedený – rozvedená	разведенный – разведенная
	vdovec – vdova	вдовец – вдова

Co říká věta?

Je zamilovaný až po uši.
Chodí s ní už rok.
Požádal ji o ruku.
Vzal si ji za ženu.
Oženil se z rozumu.
Láska hory přenáší.

INZERÁT: **Chcete se seznámit?**

SŠ - středoškolák
VŠ - vysokoškolák
44/182 - 44 let, výška 182 cm

Hledám hodnou a spolehlivou ženu nekuřačku, která vidí štěstí v citovém vztahu a pěkném domově. Jsem SŠ, 44/182, rozvedený. Odepišu všem.

Facebook

Facebook je rozsáhlý společenský webový systém, který slouží hlavně k tvorbě sociálních sítí, komunikaci mezi uživateli, sdílení multimediálních dat, udržování vztahů a zábavě. Se svými více než 350 miliony aktivních uživatelů (v listopadu 2009) je jednou z největších společenských sítí na světě. Je přeložen do 65 jazyků.

Facebook založil Mark Zuckerberg, bývalý student Harvardovy univerzity, v roce 2004. Původně byl tento systém určený jen pro studenty Harvardovy univerzity. Do konce roku se však připojovaly další a další univerzity, až nakonec byl přístup otevřen všem uživatelům s univerzitní e-mailovou adresou (.edu, ac.uk, ...).

V roce 2005 mělo na Facebooku profil 85 % studentů amerických univerzit, z nichž se 60 % přihlašovalo denně, 85 % alespoň týdně a 93 % alespoň jednou měsíčně. Od 27. února 2006 se začaly do systému připojovat některé velké společnosti a od 11. srpna 2006 se může připojit kdokoli starší než 13 let. Začátkem prosince 2007 se stal Facebook se svými 57 miliony aktivními členy stránkou s největším počtem uživatelů mezi studentskými weby. Od září 2006 do září 2007 se Facebook dostal z 60. na 7. pozici mezi nejnavštěvovanějšími stránkami světa. V USA je Facebook jedničkou pro on-line sdílení fotografií – každý týden je nahráno více než 60 milionů fotografií. Jméno serveru vzniklo z papírových letáků zvaných Facebooks, které se rozdávají prvákům na amerických univerzitách.

Tyto letáky slouží k bližšímu seznámení studentů mezi sebou. Registrace je povinná. Když se uživatel zaregistruje, může vyplnit svůj detailní profil (věk, záliby ...). Potom se konečně může připojovat k různým skupinám a získávat nové přátele. Jestliže jiný uživatel souhlasí s tím, že je váš přítel, můžete vidět také jeho profil. Uživatelé mezi sebou komunikují pomocí zpráv nebo diskusních fór.

JAK VYPADÁ? (VZHLED) (внешний вид)

Postava:	**vysoká** –	**střední** –	**malá** –	**hubená** –	**štíhlá** –	**tlustá** –	**obézní**
Фигура:	высокая	средняя	маленькая	худая	стройная	толстая	чрезмерно толстая

Obličej, tvář:	**kulatý** –	**oválný** –	**podlouhlý** –	**hranatý**
Лицо:	круглое	овальное	вытянутое	угловатое

Pleť:	**suchá** –	**mastná** –	**jemná, hladká** –	**hrubá** –	**pihovatá (piha)** –	**světlá** –
Кожа:	сухая	жирная	нежная, гладкая	шершавая	веснушчатая	светлая веснушка
	snědá –	**opálená**				
	смуглая	загоревшая				

b) Jak se vám líbí?

Je hezká.
Má krásnou postavu.
To je ale kočka!
Je elegantní, půvabná.
Není hezká, ale je sympatická.
Je štíhlá.
Má dlouhé, štíhlé nohy.
Je moc hubená.
Je tlustá.
Není ošklivá, ale hezká také ne.
Má milou tvář.

Jaké má vlasy? světlé – je blondýna, hnědé, kaštanové – je brunetka, zrzavé (рыжий), tmavé, černé, šedivé = šedé (седой)

rovné,	vlnité,	kudrnaté,	dlouhé,	krátké
прямые	волнистые	кудрявые	длинные	короткие

Má moderní účes. (прическа)

Jaké má oči? modré, zelené, hnědé, šedé, černé

Popište ji! Popište svého kolegu!

JAKÝ, JAKÁ JE? (LIDSKÉ VLASTNOSTI) КАКОЙ? КАКАЯ?
(характеристики человека)

– **chytrý,** умный, **rozumný,** разумный, **moudrý,** мудрый, **inteligentní,** интеллигентный, **nadaný (talentovaný)** талантливый **x**

hloupý, глупый, **nerozumný,** бестолковый, **pošetilý** сумасбродный

– **pilný,** старательный, **pracovitý,** трудолюбивый, **aktivní,** активный, **energický,** энергичный, **vytrvalý,** настойчивый, **důsledný,** последовательный,

spolehlivý, надежный, **trpělivý,** терпеливый, **přesný,** точный, **odpovědný,** ответственный, **ctižádostivý (ambiciózní),** амбициозный, честолюбивый, **sebevědomý,** самоуверенный,

má silnou vůli волевой **x** **líný,** ленивый, **pasivní,** пассивный, **nerozhodný = váhavý,** нерешительный = колеблющийся, **nestálý,** непостоянный,

nespolehlivý, ненадежный, **nemá ctižádost,** без амбиций, **podceňuje se,** с заниженной самооценкой, **nemá vůli** слабовольный

– **poctivý,** добросовестный, **čestný,** честный, **spravedlivý,** справедливый, **upřímný,** откровенный, **pravdomluvný,** прямолинейный, **skromný,** скромный,

důvěřivý доверчивый **x** **nespravedlivý,** несправедливый, **podlý,** подлый, **pokrytecký,** лицемерный, **falešný,** неискренний, **lhář,** врун, **pyšný** гордый

– **veselý,** веселый, **pohotový,** находчивый, **temperamentní,** темпераментный, **hysterický,** истеричный, **upovídaný,** говорливый, **lehkomyslný** легкомысленный **x**

vážný, серьезный, **smutný,** грустный, **pomalý,** медленный, **klidný,** спокойный, **mlčenlivý,** молчаливый, **uzavřený,** закрытый, **tichý,** тихий, **vyrovnaný** уравновешенный

– **optimistický (optimista),** оптимист, **citlivý,** чувственный, **hodný,** хороший, **laskavý,** доброжелательный, **štědrý** щедрый **x**

pesimistický (pesimista), пессимист, **necitelný,** бесчувственный, **chladný,** холодный, **zlý,** плохой, **hrubý,** грубый, **lakomý,** жадный,

závistivý, завистливый, **žárlivý,** ревнивый, **zvědavý** любопытный

– **zdvořilý,** вежливый, **slušný,** порядочный, **ochotný,** любезный, **obětavý,** жертвенный, **statečný = odvážný,** мужественный = отважный, **přátelský,** дружеский

společenský общительный **x** **drzý,** дерзкий, **sobecký (egoista),** эгоист, **zbabělý,** трус, **bojácný,** боязливый, **ostýchavý (stydí se)** застенчивый

c) **Které sloveso a substantivum patří k sobě?**

uklidnit se – klid

lhát milovat
plakat (brečet)
rozesmát se zesmutnět
bát se podvádět
stydět se věřit nenávidět
odvážit se rozveselit se
rozzlobit se

podvod
důvěra veselost
lež nenávist láska
pláč
strach smích smutek
stud odvaha
zlost, hněv

Lež, má krátké nohy.
(Lež má krátké nohy.)

SMÍCH: **Dal se do smíchu.** **Přišlo mu to k smíchu.**
Смех: **Nebylo mu do smíchu.** **Bylo to k smíchu.**

SMÁT SE někomu
смеяться (над кем-то)

USMÍVAT SE na někoho
улыбаться (кому-то)

Spojte podle významu.

Smál se Petrovi,	protože měl radost z dárku.
Smál se na Petra,	protože řekl hloupost.
Usmíval se na Petra,	protože byl rád, že ho vidí.

d) LÍBÍ SE MI NA TOBĚ:

- Nejvíc se mi na tobě líbí, že
  Nejvíc si na tobě vážím, že

  jsi upřímný
  jsi velmi dobrý člověk
  nikdy neztrácíš dobrou náladu
  máš se mnou trpělivost
  ti můžu ve všem věřit
  máš dobré srdce
  máš rád lidi
  všechno řešíš klidně
  máš hodně přátel, protože tě lidi mají rádi

○ Ale ne, nevěř tomu.
Myslíš?
Já? To si myslíš ty.
No, snad někdy.

Naopak. Ty jsi

upřímný
dobrý člověk
stále veselý
trpělivý
přátelský
klidný
společenský

NELÍBÍ SE MI NA NĚM / NA NÍ:

- Nelíbí se mi na něm (ní), že
  Nevážím si ho (jí), protože

  je moc sebevědomý
  je hysterická
  je egoista
  je moc velký individualista
  je moc velký pesimista
  nikdy neřekne, co si myslí
  na nic nemá svůj názor
  se o nikoho a o nic nezajímá

e) Najděte opozita:

chytrý	–	falešný, pokrytecký
pracovitý	–	pyšný
veselý	–	lehkomyslný
jednoduchý	–	líný
skromný	–	necitelný
citlivý	–	smutný
vážný	–	složitý
upřímný	–	hloupý

LEKCE 3

V nouzi poznáš přítele

Текст 1: Neuvěřitelné příhody doktora Bábka
Текст 2: Pokračování

Вы научитесь:

- Встреча с приятелем, с которым давно не виделись. Договориться о встрече
- Рассказать о знакомстве с друзьями
- В ситуации, когда приятель на Вас сердится, объяснить, что Вы не виноваты
- Рассказать, что случилось бы, если бы ...
- Выразить, чем одна вещь отличается от другой
- Выразить свое мнение разными способами
- Спросить друга о его мнении
- Поговорить о погоде
- Обороты с глаголом «иметь» *(„mít“)*

Произношение: Согласные **«П – Б»** („P – B“)
Тема для разговорной практики:

Čas, počasí, příroda, sport
(Время, погода, природа, спорт)

§ 9 Возвратный и сложный пассив (90) • § 10 Особенности склонения существительных (105) • § 11 Прошедшее время условного наклонения (112) • § 12 Названия особенностей и носителей особенностей (114)

Значения приставки *„od-“* (97) • Уменьшительные формы слов (110) • Выражение времени (117)

- Jano, jsi to ty? Po tolika letech! Musíme oslavit naše setkání.
- Nepředstavíš mě?

3 A

ačkoli(v) = i když	хотя, несмотря на
autor(ka) M (F)	автор
během +Gen	в течение
bezstarostný, -á, -é	беззаботный
cena F	цена
domyslet +Ak pf. – **domýšlet** impf.	додумать – додумывать
chalupa F	дача
jediný, -á, -é	единственный
kdekoli(v)	где угодно
lednička F	холодильник
lišit se od +Gen impf.	отличаться
litovat +Gen impf. – **politovat** pf.	жалеть – пожалеть
naopak	наоборот
naštěstí	к счастью
názor M	мнение
nehoda F	несчастье
neuvěřitelný, -á, -é	невероятный
nutný, -á, -é	необходимый
očekávat +Ak impf.	ожидать
oponovat +Dat impf.	оппонировать, возражать
opora F	опора
oslavit +Ak pf. – **slavit** impf.	отметить – отмечать
pamatovat si +Ak (**na**+Ak) impf. – **zapamatovat si** pf.	помнить – запомнить
(ne)placený, -á, -é	(не)оплаченный
podmínka F	условие
podnik M	предприятие

podrobnost F (Gen **-i**)	подробность
podrobný, -á, -é	подробный
podstatný, -á, -é	существенный, принципиальный
pokračování N	продолжение
pokusit se + inf., **o** +Ak pf. – **pokoušet se** impf.	попробовать – пробовать
poskytnout +Dat +Ak pf. – **poskytovat** impf.	предоставить – предоставлять
považovat +Ak **za** +Ak impf.	считать (кого-то кем-то, что-то чем-то)
povídka F	рассказ, повесть
přátelství N	дружба
příhoda F	случай
připadat +Dat impf.	казаться
reklama F	реклама
reportáž F	репортаж
setkání N	встреча
skála F **(zledovatělá)**	скала (обледеневшая)
slabý, -á, -é x **silný, -á, -é**	слабый х сильный
slíbit +Dat +Ak pf. – **slibovat** impf.	пообещать – обещать
soutěž F **v něčem, o něco**	соревнование (в чем, за что)
splnit +Ak pf. – **plnit** impf.	исполнить – исполнять
tehdy	в тот раз, тогда
tendence F	тенденция
tragický, -á, -é	трагический
trvat na +Lok impf.	настаивать (на чем-то)
tušit +Ak impf. – **vytušit** pf.	предчувствовать – почувствовать
uklidnit +Ak pf. – **uklidňovat** impf.	успокоить – успокаивать
uklouznout, -nu pf. – **klouzat** impf.	поскользнуться – скользить
umělec M, **umělkyně** F	художник, художница (в широком смысле)
umělecký, -á, -é	художественный
urážet +Ak **(se)** impf. – **urazit** pf.	оскорблять(ся) – оскорбить
určitý, -á, -é	определенный
ušít +Ak, **ušiju** pf. – **šít** impf.	сшить – шить
ušil na mě boudu	устроил мне ловушку
vánice F	вьюга
vážit si +Gen impf.	уважать
věcně	по существу
vina F	вина
vítězný, -á, -é	победный
vyhrát, -hraju pf. – **vyhrávat** impf.	выиграть
vyjednat +Ak pf. – **vyjednávat o** +Lok impf.	договориться – договариваться
vypsat +Ak pf. – **vypisovat** impf.	выписать – выписывать
zabrzdit pf. – **brzdit** impf.	притормозить – тормозить
zachránit +Ak **(se)** pf. – **zachraňovat** impf.	защитить(ся) – защищать, спасать
zaměstnávat +Ak impf. – **zaměstnat** pf.	принять на работу – принимать на работу
zaměstnavatel M	работодатель
zbýt pf. – **zbývat** impf.	остаться – оставаться

zdůvodňovat +Dat +Ak impf. – **zdůvodnit** pf. обосновывать – обосновать
zítřek M завтрашний день
zlomený, -á, -é сломанный
zlomit si +Ak pf. – **lámat** +Ak impf. сломать – ломать
zmrznout pf. – **mrznout, mrzne** impf. похолодать – холодать

Gr

§ 9 PASIVUM (Страдательный залог)

Očekáváme důležitou návštěvu. – Мы ждем высокопоставленных гостей.

I. **Očekává se důležitá návštěva.** Ожидаются высокопоставленные гости.

II. **Je očekávána důležitá návštěva.** Ожидаются высокопоставленные гости.

I. REFLEXIVNÍ PASIVUM se „se" (Возвратный страдательный залог)

Musím napsat zprávu. – **Zpráva (se) musí napsat.** Необходимо написать отчет. (Отчет должен быть написан.)

Ak → Nom 2. pozice ve větě

Mluvili jsme o tom. – **Mluvilo se** o tom. Это обсуждалось. (Об этом говорили.)
Na oslavě **se jedlo a pilo.** На торжестве ели и пили.

↓
-o: 3. osoba sg. N
(jako: Bylo zima. Bylo 5 hodin.)

Zájem o počítače Mac roste, čeká se nový rekord prodejů

Po roce se obnovila výroba ve sklárně Crystalex v Novém Boru

Vyřeší se problémy největší hypoteční banky v USA?

V americké poušti se začíná stavět první komerční kosmodrom na světě podle návrhu Normana Fostera. Přes to, že jeden let do vesmíru vyjde na 200 tisíc dolarů, prvních 200 míst se už vyprodalo.

Věra Špinarová zpívá téměř pětačtyřicet let a říká se jí „česká Janis Joplin"

II. SLOŽENÉ PASIVUM (Сложный страдательный залог)

A. **Prézens** (Настоящее время)

Jsem +	**očekáván** (M)	Я ожидаем(а,о)
Jsi (jseš) +	**očekávána** (F)	Ты ожидаем(а,о)
Je +	**očekáváno** (N)	Он, она, оно ожидаем(а,о)
Jsme +	**očekáváni** (Mž)	Мы ожидаемы
Jste +	**očekávány** (Mn+F)	Вы ожидаемы
Jsou +	**očekávána** (N)	Они ожидаемы
Jste	**očekáván(a)** (M,F)	Вы ожидаемы (M+F sg.) (вежл. форма)

B. **Préteritum** (Прошедшее время)

Byl(a), (o) jsem M (F) (N) +	**očekáván** (M)	Я был(а,о) ожидаем(а,о)
Byl(a), (o) jsi +	**očekávána** (F)	Ты был(а,о) ожидаем(а,о)
Byl(a), (o) – +	**očekáváno** (N)	Он, она, оно был(а,о) ожидаем(а,о)
Byli, (y), (a) jsme Mž (Mn+F) (N) +	**očekáváni** (Mž)	Мы были ожидаемы
Byli, (y), (a) jste +	**očekávány** (Mn+F)	Вы были ожидаемы
Byli, (y), (a) – +	**očekávána** (N)	Они были ожидаемы
Byl(a) jste	**očekáván(a)** (M,F)	Вы были ожидаемы (вежл. форма)

C. **Futurum** (Будущее время)

Budu +	**očekáván** (M)	Я буду ожидаем(а,о)
Budeš +	**očekávána** (F)	Ты будешь ожидаем(а,о)
Bude +	**očekáváno** (N)	Он, она, оно будет ожидаем(а,о)
Budeme +	**očekáváni** (Mž)	Мы будем ожидаемы
Budete +	**očekávány** (Mn+F)	Вы будете ожидаемы
Budou +	**očekávána** (N)	Они будут ожидаемы
Budete	**očekáván(a)** (M,F)	Вы будете ожидаемы (вежл. форма)

D. **Kondicionál** (Условное наклонение)

Byl(a), (o) bych **Byl(a), (o) bys** **Byl(a), (o) by**	+ **očekáván** (M) **očekávána** (F) **očekáváno** (N)	Я был(а,о) бы ожидаем(а,о) Ты был(а,о) бы ожидаем(а,о) Он, она, оно был(а,о) бы ожидаем(а,о)
Byli, (y), (a) bychom **Byli, (y), (a) byste** **Byli, (y), (a) by**	+ **očekáváni** (Mž) **očekávány** (Mn+F) **očekávána** (N)	Мы были бы ожидаемы Вы были бы ожидаемы Они были бы ожидаемы
Byl(a) byste	**očekáván(a)** (M,F)	Вы были бы ожидаемы (вежл. форма)

PASIVNÍ FORMA SLOVES

– tvoří se **z infinitivu pf. a impf. sloves**: kupov~~at~~ + **-án** = **kupován**
koup~~it~~ + **-en** = **koupen**

(Пассивная форма глаголов образуется от инфинитива совершенного и несовершенного вида:)

Infinitiv	**Pasivní forma**				
-ovat **-at, -át**	M sg. F N	**-án** **-ána** **-áno**	Mž pl. Mn+F N	**-áni** **-ány** **-ána**	kupovat – kupován psát – psán počítat – počítán
-et, -ět **-it**		**-en** **-ena** **-eno**	**-eni** **-eny** **-ena**		slyšet – slyšen vidět – viděn koupit – koupen
-(n)out		**-ut, -en**			**! mnoho výjimek** (много исключений!) viz Výjimky B s. 93, 94
1 slabika **-ít, -ýt**		**-t** **-ta** **-to**	**-ti** **-ty** **-ta**		(u)mýt – (u)myt (vy)pít – (vy)pit !! ale: vzít – **vzat**

!! **číst** – **čten**
říct – **řečen**
klást – **kladen** (возложен, поставлен)
vést – **veden** (руководим)
odpově**dět** – odpově**zen**

Modální slovesa:

Referát **musí**	**být**	**připraven.**	**může**	**být**	**napsán**
musel	**být**	**připraven.**	**mohl**	**být**	**napsán**
bude muset	**být**	**připraven.**	**bude moci**	**být**	**napsán**
by musel	**být**	**připraven.**	**mohl by**	**být**	**napsán**

Příklady:

Pane Černý, **jste očekáván.**	Господин Черны, Вас ожидают (Вы ожидаемы).
Materiál musí **být připraven** včas.	Материал должен быть подготовлен в срок.
Chtěla bych **být pozvána** na jejich recepci.	Я хотела бы быть приглашенной на их прием (я хотела бы, чтобы меня пригласили на их прием).
Ta zpráva **byla napsána** fundovaně.	Отчет был написан основательно.
Vaše požadavky **budou akceptovány.**	Ваши требования будут приняты во внимание.
Vstupenky **jsou** už **koupeny.**	Билеты уже куплены.

VÝJIMKY (Исключения)

A. Slovesa **s infinitivem „-it" – před „-en/-ěn" se často mění konsonant:**
(Глаголы, в инфинитиве заканчивающиеся на „-it", перед „-en/-ěn" часто меняют согласный:)

s > š	pros**it** – pro**šen**	просить (прошен)
z > ž	voz**it** – vo**žen**	возить (везен, отвезен)
	ALE! zobraz**it** – zobra**zen**	изобразить (изображен)
	zamez**it** – zame**zen**	ограничить (ограничен)
t > c	plat**it** – pla**cen**	платить (оплачен)
d > z	hod**it** – ho**zen**	бросить (брошен)
	odpově**dět** – odpově**zen**	ответить (отвечен)
	ALE! hroma**dit** – hroma**děn**	собирать (собран)
	shromáž**dit** – shromáž**děn**	
	tří**dit** – tří**děn**	сортировать (отсортирован)
	dě**dit** – dě**děn**	наследовать (наследован)
st > šť	či**stit** – či**štěn**	чистить (очищен)
	ALE! přemí**stit** – přemí**stěn**	переместить (перемещен)
zd > žď	zpo**zdit** – zpo**žděn**	задержать, опоздать (задержан)
sl > šl	mys**let** – my**šlen**	думать (обдуман)

B. Slovesa **s infinitivem „-(n)out":**

Pasivní forma končí na (Форма пассива заканчивается на)

a) **-(n)ut:**

zapome**nout** – zapome**nut**	забывать (забыт)
dohod**nout** – dohod**nut**	договориться, согласовать (обговорен, согласован)
ob**out** – ob**ut**	обуть (обут)

b) často **2 formy:** **-nut, -en**

oblék**nout** – oblék**nut** i oble**čen**	одеваться (одет)
tisk**nout** – tisk**nut** (ruka) i ti**štěn** (kniha)	пожимать, печатать (пожат, напечатан)
vytrh**nout** – vytrh**nut** i vytr**žen**	вырвать (вырван)

c) infinitiv **„-hnout" > -žen:**

dosá**hnout** – dosa**žen**	достичь (достигнут)
zasá**hnout** – zasa**žen**	вмешаться (задет, поражен)
obsá**hnout** – obsa**žen**	занять, охватить, содержать (занят, охвачен, вмещен)
odtr**hnout** – odtr**žen**	оторвать (оторван)
zdvi**hnout** – zdvi**žen**	поднять (поднят)

infinitiv **„-chnout" > -šen:**

nad**chnout** – nad**šen**	вдохновить (вдохновлен)

C. Některá slovesa mají **formu „-at":**
(Некоторые глаголы имеют форму, заканчивающуюся на „-at")

přijmout (přijmu)	–	**přijat**	принять (принят)
vyjmout (vyjmu)	–	**vyňat**	вынуть, извлечь (вынут, извлечен)
odejmout (odejmu)	–	**odňat**	отобрать (отобран)
zajmout (zajmu)	–	**zajat**	взять в плен (взят в плен, пленен)
začít (začnu)	–	**začat**	начать (начат)
vzít (vezmu)	–	**vzat**	взять (взят)

Příklady:

Delegáti už **byli** všichni **shromážděni** v sále.	Все делегаты уже были собраны в зале.
Faktura musí **být zaplacena** do 14 dnů.	Счет-фактура должна быть оплачена в течение 14 дней.
Všechny podmínky **jsou zajištěny.**	Все условия созданы (обеспечены).
Údaje **jsou obsaženy** v této knize.	Данные содержатся в этой книге.
Nahoře **je rozsvíceno.** Kdo tam může být?	Наверху горит свет. Кто там может быть?
To **nebylo myšleno** vážně.	Это было несерьезно. / Это не мыслилось серьезно.
Vloni **bylo dosaženo** zvýšení o 5 procent.	В прошлом году они достигли повышения на 5 процентов (было достигнуто повышение).

Poznámka:

Petr mě pozval na večeři. (Петр меня пригласил на ужин.)
Byl jsem pozván na večeři **Petrem**. – **Kým? Čím?** (= Instrumentál)
(Я был позван на ужин Петром.)

Naše oddělení vypracovalo plán. (Наш отдел разработал план.) – **Plán byl vypracován naším oddělením.** (= Instr.) (План был разработан нашим отделом.)

- **Slyšel jsem, že se o mně neříká nic dobrého.**
- **Nic si z toho nedělej.**

- **Mají v bance otevřeno?**
- **Ne, zavřeno. Ale vedle směnárna má otevřeno.**

- **Je tady dovoleno fotografovat?**
- **Bohužel, je to zakázáno. Můžete si ale vybrat krásné pohlednice.**

Co říká toto přísloví? **Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá.**

- **Můžeš mi poradit, jak se dělá bramborák?**
- **Já nebudu ten nejlepší. Řeknu Janě, ať ti dá recept.**

- **Honzo! Udělej, prosím tě, kafe. Už se vaří voda a já právě telefonuju.**
- **Hned, jen co dopíšu větu.**

- **Kdo dojde vedle do hospody pro další pivo?**
- **To se už všechno vypilo? Vždyť jsme ho měli tolik!**

- **Jsem tím výhledem na řeku úplně nadšena!**
- **To jsem rád. Věděl jsem, že se ti bude líbit.**

- **Máme zpoždění. Už se na nás čeká.**
- **Ještě nemáme zaplaceno. Kde je ten vrchní?**

Cv

❒ 1. Řekněte volně bez pasiva.

➡ **Je rozsvíceno. – Někdo rozsvítil. Někdo svítí.**

1. Nikdy už **nebude pozvána**.
2. Na ministerstvu zahraničí **byla přijata** rakouská delegace.
3. Několik vlaků **bylo zpožděno**.
4. Jak to **bylo myšleno**?
5. Účet **byl zaplacen** naší firmou.
6. **Jste očekáván** panem ředitelem.
7. Tyto dokumenty musí **být vráceny** včas.
8. To víno **je** už **vypito**?
9. Nevím, co všechno tu už **bylo řečeno**.
10. Musí **být dohodnut** termín návštěvy.

❒ 2. Řekněte v reflexivním pasivu se „se".

➡ Píšou tady o tobě. – **Píše se** tady o tobě.
Vařím kávu. – Káva **se vaří**.

1. Jedeme na výlet.
2. V bance zavírají brzy.
3. Minerálku pijte studenou.
4. Tady kávu neprodávají.
5. Platíte tamhle u pokladny.
6. Všude mluvili o vašem novém výrobku.
7. Knihu musíš vrátit brzo.
8. Tady nesmíte kouřit.
9. Říkají, že už zítra nastupuješ na nové místo v bance.

GRAMATICKÉ POZNÁMKY

1) **Další tvoření adjektiv:**

sníh – sněh**ový**
září – září**jový**

kavárna – kaváren**ský**
spolu – spole**čný**

fakulta – fakult**ní**
večer – večer**ní**
den – den**ní** (čtrnáct dní – čtrnáctidenní)

2) **Tvoření sloves:** (dále v § 18 na str. 170)

klidný – **u**klidň**ovat** / uklidnit
nervózní – **z**nervózň**ovat** / znervóznit
veselý – **roz**vesel**ovat** / rozveselit
rychlý – **z**rychl**ovat** / zrychlit
důvod – **z**důvodň**ovat** / zdůvodnit

спокойный – успокаивать / успокоить
нервозный – нервировать
веселый – веселить / развеселить
быстрый – ускорять / ускорить
причина – обосновывать / обосновать

3) **zaměstnávat / zaměstnat** někoho: принимать / принять на работу

zaměstnavatel(ka) (= ten, kdo zaměstnává) работодатель / ница M F
zaměstnanec, zaměstnankyně (= ten, kdo je zaměstnaný,-á) сотрудник / ца M F
mít zaměstnání = být zaměstnaný работать
nemít zaměstnání = být nezaměstnaný быть безработным

4) **je nutné se rozhodnout** (+ inf.) = необходимо принять решение =

je nutné, abychom se rozhodli (+ aby) необходимо, чтобы мы приняли решение

bylo nutné se připravit se (3. osoba sg. N) =
bylo nutné, abychom se připravili

5) **Významy prefixu „OD-“:**

a) **vzdálit se od něčeho:** отдалиться от чего-то:

Odešel před hodinou. Он ушел час назад.
Musíme **odklidit** sníh z chodníku. Мы должны убрать снег с тротуара.
Balík **byl odeslán** včera. Посылка была отправлена вчера.
také: **oddělit část od celku** отделить часть от целого

b) **zbavit se něčeho, odstranit něco:** избавиться от чего-то, устранить что-то:

Někdo **odemyká.** Кто-то открывает дверь.
Chci se **odnaučit** kouřit. Я хочу бросить курить.
Pozemek **odvodnili.** Участок осушили.

c) **děj je vyvolán jiným dějem:** действие, вызванное иным действием:

Neodpověděl mi. Он мне не ответил.
Musím mu **odepsat.** Я должен ему написать ответ.
Neodmlouvej! Не возражай! / Не дерзи!

d) **splnit nějakou povinnost:** исполнить какую-то обязанность:

Odpracoval si neomluvenou absenci. Он отработал то время, когда отсутствовал без уважительной причины.
Odehrál zápas, i když se necítil dobře. Он отыграл матч, хотя плохо себя чувствовал.

LEXIKÁLNÍ POZNÁMKY

1) **vyhrávat / vyhrát** (něco, nad někým) x	выигрывать (в чем-то у кого-то)
prohrávat / prohrát (něco, s někým)	проигрывать (в чем-то кому-то)
hrát tenis / **zahrát si** tenis (na kytaru)	играть в теннис, на гитаре
2) **urazit** – a) **někoho** pf.:	оскорбить (кого-то):
To mě urazilo!	Меня это оскорбило!
On se urazil.	Он обиделся (оскорбился).
b) **nějakou vzdálenost:**	пройти какое-то расстояние:
Urazili jsme 10 km.	Мы прошли 10 км.
vrazit do někoho (do kolemjdoucího)	натолкнуться (на проходящего мимо)
narazit do něčeho (do stromu)	столкнуться, врезаться (в дерево)
srazit se s někým: Auta se srazila.	врезаться в кого-то: Машины врезались друг в друга / столкнулись.
vyrazit někam (na výlet)	отправиться куда-то (на экскурсию)
dorazit do cíle (do vesnice večer)	добраться до цели (дойти вечером до деревни)
3) **zbývat / zbýt:**	оставаться / остаться
Co mi **zbývá**?	Что мне остается? (делать)
Nezbyly mi žádné peníze.	У меня совсем не осталось денег.
zbytek M	остаток
přibývat / přibýt (+ Gen):	увеличиваться, прибавляться
přibývá, přibylo zákazníků (při neurčitém počtu + Gen)	увеличивается количество покупателей *(при неопределенном количестве с родительным падежом)*
! x přibyli 2 zákazníci (při přesném počtu)	Пришли 2 покупателя *(при точном количестве)*
ubývat / ubýt (+ Gen):	убывать, уменьшаться
ubývá, ubylo zákazníků	количество покупателей уменьшилось
! x ubyli 2 zákazníci	ушли 2 покупателя
úbytek M	убывание, уменьшение
4) **trvat / potrvat – jak dlouho?:**	длиться / продлиться – как долго?
Už to **trvá** moc dlouho.	Это длится уже слишком долго.
trvat na něčem:	настаивать на чем-то:
Trvá na svém názoru.	Он настаивает на своем мнении.

5) **připadat** impf.: казаться:

a) **Připadá mi to** normální. = Я думаю, это нормально. =
Zdá se mi to normální. = Мне кажется это нормальным. =
Považuju to za normální. Я считаю это нормальным.

b) **připadat / připadnout:** попадать:

23. květen **připadá na** středu. 23 мая выпадает на среду.

6) Přítel **na mě ušil boudu.** Друг мне приготовил ловушку
(= připravil na mě léčku, podvod) *(= устроил западню.)*

TEXT 1

NEUVĚŘITELNÉ PŘÍHODY DOKTORA BÁBKA

Jedno zářijové úterý vstoupil do mé pracovní místnosti, knihovny, přítel Emil Hrabě a řekl:

„Co byste tomu říkal, milý Bábku, strávit čtrnáct bezstarostných dní na chalupě v horách?"

Ačkoliv se známe již hezkou řadu let, Emil mi vyká. Zdůvodňuje to tím, že v době, kdy každý každému na potkání tyká, by mne, kterého si velmi váží, tykáním urážel. A opravdu mi tyká jen tehdy, když mě chce urazit.

„Proti bezstarostnému pobytu na horách nemám nikdy nic," řekl jsem. „Ale mně už nezbyl z dovolené ani den."

„Milý příteli, nemluvte o podrobnostech, když se vás ptám na podstatné. Jel byste?"

Bylo mi jasné, že na mne ušil nějakou boudu. A on se přiznal: „Napsali jsme spolu povídku," řekl. „Ale," podivil jsem se.

„Před určitým časem vypsal Barevný týden, populární časopis, soutěž o krátkou povídku na téma: Můj přítel – má opora. A my dva jsme soutěž vyhráli."

„Nic jsem nepsal," řekl jsem věcně. „A kdo je tím přítelem – oporou?"

„Vy! Nemohl jsem tušit, že dostaneme první cenu," omlouval se Hrabě.

„To tě neomlouvá. Hned mi tu povídku ukaž!" Neměl ji u sebe. „Chci vědět, o čem to je," trval jsem na svém.

„Proč se tak zlobíte? Povídka popisuje tragickou nehodu v horách. Pamatujete se, jak jsem uklouzl na zledovatělé skále a spadl dolů, naštěstí do sněhu. Když jsem se potom pokusil vstát, nemohl jsem, protože jsem měl zlomenou nohu. Každý na vašem místě by měl tam nechal zmrznout, byla sněhová vánice, ale vy jste mi zachránil život."

„Má to jediné slabé místo," přiznal jsem. „Nikdy jsi z žádné skály nespadl. To celé není vůbec pravda."

„Je to pravda," oponoval Emil. „I když pravda umělecká, a ta se, jak známo, liší od pravdy faktografické. A já jako umělec jsem domyslel tendence. Zůstal byste u mne, kdybych spadl ze skály a zlomil si nohu?" Emil se mi podíval do očí a asi v nich našel odpověď.

Časopis Barevný týden jako první cenu za vítěznou povídku poskytl autorům čtrnáctidenní pobyt v horách a vyjednal u zaměstnavatele neplacenou dovolenou. Pro podnik, který zaměstnává tak významné autory, to totiž bude reklama. A navíc, jestliže splníme všechny podmínky pobytu, chalupa by měla být naše.

(Miroslav Skála: Uvěřitelné příhody doktora Papula – adaptace)

Cv

❒ 3. Které dvě věty mají stejný nebo podobný význam?

1. Vstoupil do místnosti.	A. Vzpomínáte si na tu havárii?
2. Strávím tam dva týdny.	B. Musíš mi říct důvody.
3. Trvám na svém návrhu.	C. Co ty na to?
4. Oponoval mi.	D. Vešel do pokoje.
5. Pamatujete se na tu nehodu?	E. Nesouhlasil se mnou.
6. Moje důvody se liší od tvých.	F. Ušli jsme jen několik kilometrů.
7. Musíš mi to zdůvodnit.	G. Zůstanu tam čtrnáct dní.
8. Co tomu říkáš?	H. Nezměním svůj názor.
9. Tušil jsem to řadu dní.	I. Moje důvody nejsou stejné jako tvoje.
10. Urazili jsme jen pár kilometrů.	J. Věděl jsem to dlouho.

❒ 4. Můj přítel se jmenuje **Emil Hrabě.** (Hrabě – deklinace jako „dítě", Ak – Hraběte, Dat, Lok – Hrabětovi)

Harry Švarc (Harry – deklinace jako adjektivum)

Moje přítelkyně se jmenuje **Věra Malá, Marie Bártová.**

Řekněte ve správném tvaru.

1. Strávil jsem dva týdny na horách s ________ .
2. ________ (komu?) tykám, ale ________ vykám.
3. Velmi si vážím ________ . Nikdy bych nechtěl ________ urazit.
4. V minulém dopise jsem mu podrobně psal o ________ .
5. Slavíme narozeniny ________ . Koupil jsi ________ dárek?
6. Pamatuješ se na mého přítele (mou přítelkyni) ________ ? Zítra se s ________ znovu setkáš.

❒ 5. Ptejte se.

 V čem **se liší** | tento salát | **od** | tamten salát? Nevím, který objednat.
V čem **se liší tento salát od tamtoho salátu?** Nevím, který objednat.

V čem se liší

tento druh kávy	od	*tamten druh?*	Nevím, který si koupit.
tyto zákusky		*tamty zákusky?*	Chci ty méně sladké.
tahle nová lampa		*naše stará,*	že jsi je vyměnila?
jejich děti		*naše děti,*	že je pořád kritizuješ?
toto téma		*tamto téma,*	že jsme ho museli změnit?
můj návrh		*tvůj návrh,*	že jsi proti němu?
moji přátelé		*tvé přítelkyně,*	že je nemáš tak ráda?

❒ 6. a) Řekněte ve správném tvaru.

Popsala jsem **přítelkyni cestu**. (Popsala jsem | *přítelkyně* | *cesta.)*

	NĚKOMU	NĚCO
Slíbil(a) jsem	*dcera*	*návštěva zoologické zahrady*
Poskytl(a) jsem	*mé děti*	*dovolená na horách*
Popsal(a) jsem	*hosté*	*fotografie z hor*
	přítel	*moje chalupa na léto*
	redaktor	*rozhovor pro časopis*
	zraněný	*první pomoc*
	přátelé	*naše chata*
	matka	*ta příhoda z neděle*

b) Tvořte věty.

POKOUŠET SE / POKUSIT SE něco udělat, o něco

Pokouším se	o vysvětlení celé záležitosti
Pokusil(a) jsem se	vysvětlit vám to
Pokoušel(a) jsem se	nekouřit
Pokusím se	zavolat vám, ale bylo stále obsazeno
	udělat to, ale neumím to
	přijít včas, ale nic neslibuju
	o úsměv
	usmát se na ni
	naučit lyžovat, ale nemám na to talent

❒ 7. **Doplňte konjunkce.**

1. _____ se známe už hodně let, tykáme si. 2. _____ vstoupil do mé pracovny, pozdravil a zeptal se, _____ se mám. 3. Rád bych s tebou na hory jel, _____ nemám už ani den dovolené. – _____ měl volno, jel bys se mnou? ptal se přítel dál. 4. Věděl jsem, _____ mi neříká celou pravdu. A on se přiznal, _____ mi udělal. 5. Omlouval se, _____ nemohl vědět, _____ to skončí. 6. Nevím, _____ se na mě zlobíte. Nic jsem vám neudělal. 7. Trvám na tom, _____ mám pravdu, _____ vy mi nevěříte. 8. _____ jsem chtěl vstát, nemohl jsem, _____ jsem měl zlomenou nohu.

❒ 8. **Dokončete větu podle textu.**

1. Můj přítel Emil mi navrhl, abychom ______________________________ .
2. Říká, že mi vyká, protože ______________________________ .
3. Rád bych jel na hory, ale ______________________________ .
4. Pobyt na horách jsme vyhráli v soutěži ______________________________ .
5. Zlobil jsem se na Emila, protože ______________________________ .
6. „Zachránil jste mi život, když ______________________________," vysvětloval Emil.
7. První cena za nejlepší povídku byl(a) ______________________________ .
8. Nevím, jestli můj zaměstnavatel ______________________________ .
9. Chalupa bude naše, když ______________________________ .

❒ 9. **SOUDÍME, HODNOTÍME** (Мы судим, мы оцениваем).

a)

Považuješ za	nutné	mluvit o tom?
Připadá ti	důležité	říct jim to?
Zdá se ti	zbytečné	, že nám nic neřekli?
Myslíš, že je	logické	, jak se rozhodli?
	správné	, že tě nepozdravil?
	dobré	, že mi nechce půjčit své auto?
	špatné	, abych přišel?
	normální	to vysvětlit?
	přirozené	, co jsem udělal?
	vážné	, že chce vyhrát za každou cenu?

b) Zeptejte se kolegy, jaký má názor na to, co se stalo.

Zakázali vjezd automobilů do ulice v centru města, kde bydlíte.

● **Zdá se ti** logické, že nemůžu vjet autem do své ulice?
Připadá ti
Považuješ za
Myslíš, že je

○ **Já si myslím, že je** dobře, že tam auta mají zakázaný vjezd. Dříve tam vznikaly velké zácpy.

- Je léto, stále prší a je zima.
- Náhodou jste se dozvěděl, že dva vaši přátelé se před měsícem vzali a nikomu nic neřekli.
- Váš přítel vám dlouho nevrací knihy, které jste mu půjčil, a vy se na něj proto zlobíte.
- Emil přihlásil svého přítele do soutěže a nic mu o tom neřekl.
- Koupil jste letní zájezd pro sebe a pro manželku jako překvapení, ale trochu se bojíte, jestli se jí bude hodit termín a cíl cesty.
- Přítel vám slíbil, že vám pomůže při stěhování, ale nepřišel a ani později vůbec nezavolal a neomluvil se.

❐ 10. Zahrajte dialog.

Potkáte starého přítele, kterého jste už dlouho neviděl.

VY	PŘÍTEL
– Jste překvapený. Pozdravíte.	– Odpoví na pozdrav.
– Pozvete ho na skleničku do baru oslavit setkání.	– Navrhne posadit se tady na ulici ke kavárenskému stolku.
– Souhlasíte. Jste překvapený, jak se změnil.	– Vysvětluje, že byl dlouho nemocný a teď hodně pracuje. Proto tak zhubl.
– Uklidníte ho, že to není tak strašné.	– On si všimne, že vy jste naopak ztloustl.
– Vzpomínáte hodně na dobu, kdy jste spolu studovali.	– Taky na tu dobu vzpomíná jako na nejkrásnější léta.
– Musíte odejít. Omluvíte se proč, a dohodnete si schůzku.	– Lituje toho. Souhlasí se zítřkem, ještě bude tady ve městě. Vybere si jeden bar.
– Rozloučíte se.	– Rozloučí se.

❐ 11. Řekněte svému kolegovi, jak nebo kde jste se seznámil(a).

- se svým nejlepším přítelem (svou nejlepší přítelkyní)
- s manželem, manželkou
- s člověkem, kterého si velmi vážíte
- s poslední osobou, s kterou jste se seznámil(a)

❐ 12. Vy a váš přítel se dostanete do této situace.

Jdete na večeři ke společnému příteli. On se zlobí, protože jste nepřišli včas a ani jste nezavolali, že se zdržíte. Přišli jste pozdě, protože váš přítel Luboš chtěl jít pěšky.

Rozhovor:

- ○ **Nemohl jsi zavolat, že přijdeš pozdě?**
- ● **Omlouvám se. Nebyla to moje vina. Luboš totiž chtěl, abychom šli pěšky.**
- (● **Je to vina Luboše, že jsme přišli pozdě. On totiž chtěl, abychom šli pěšky.)**

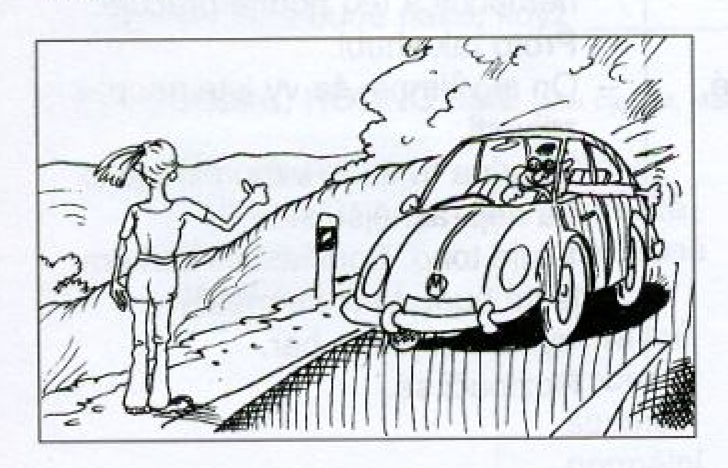
Podle následujících situací tvořte rozhovory.

a) Otevřete ledničku, abyste si vzal minerálku, ale není tam. Myslíte si, že váš kolega, který vám ji slíbil ráno koupit, na to zapomněl.
On však minerálku koupil, ale vypila ji kolegyně Anna.

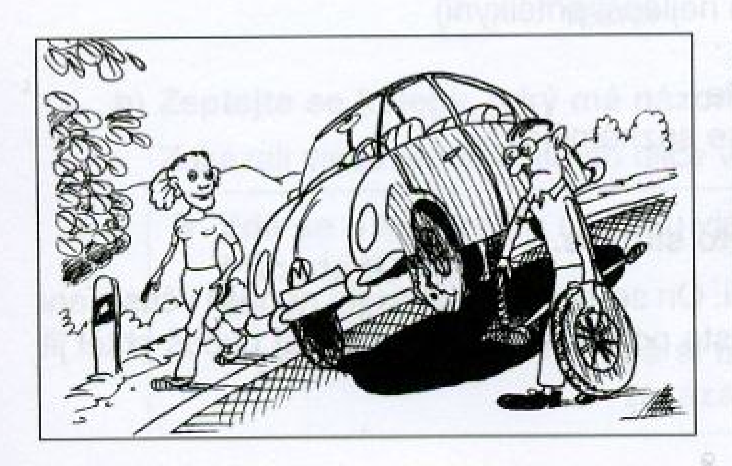
b) Váš přítel, který řídí, právě lehce narazil do jiného auta. Myslíte si, že včas nezabrzdil.
To druhé auto však jelo na červenou.

c) Probudil jste se až v sedm, zatímco jste měl vstávat už v půl sedmé. Myslíte si, že vás manželka zapomněla probudit. Sama právě připravuje snídani.
Neřekl jste jí však včera v noci nic o tom, že chcete vstávat o půl hodiny dřív.

Popište!

§ 10 NĚKTERÉ ZVLÁŠTNOSTI DEKLINACE SUBSTANTIV

(Некоторые особенности склонения имен существительных)

A. MASKULINA

přítel –	jako „muž", pl. N **přátelé**, G bez **přátel**, D k přátelům, Ak přátele, L o přátelích, I s přáteli
obyvatel –	jako „muž", pl. G hodně obyvatel i obyvatel**ů**
host – (гость)	jako „pán", pl. N host**é** (i host**i**), G bez host**ů** i host**í**, Ak host**y**, I s host**y** (i host**mi**)
manžel –	jako „pán", ale v sg. vokativ: manželi! – pl. N manžel**é**, Ak manžel**e** i manžel**y**, I s manžel**i** i manžel**y**
člověk, lidé –	pl. N lid**é** i lid**i**, G bez lid**í**, D k lid**em**, Ak lid**i**, L o lid**ech**, I s lid**mi**
kůň – (лошадь)	sg. jako „muž", pl. N **koně**, G bez kon**í** i koň**ů**, D ke kon**ím** i koň**ům**, Ak kon**ě**, L o kon**ích**, I s kon**i** i koň**mi**
cíl, pytel – (цель, мешок)	jako „pokoj", ale L pl. o cíl**ech**, o pytl**ech** (i o pytl**ích**)
den –	sg. N + Ak den, G **dne**, D **dni** i **dnu**, L o **dni** i **dnu**, ale **ve dne**, I **dnem** pl. N + Ak **dni** i **dny**, G **dní** i **dnů**, D **dnům**, L o **dnech**, I **dny**
hotel –	jako „stůl", L sg. jen v hotel**u**, L pl. v hotel**ích** i hotel**ech**
les – (лес)	jako „stůl", G sg. do les**a**, L sg. jen v les**e**, L pl. v les**ích**
kámen, týden (камень, неделя)	sg. G kamen**e**, týdn**e**, D + L (o) kamen**i** i kamen**u**, (o) týdn**u**, I kamen**em**, týdn**em** – pl. jako „stůl"
pramen, hřeben (источник, гребень)	jako „kámen", G sg. pramen**e** i pramen**u**, hřeben**e** i hřeben**u**
peníze (pl.) –	pl. N + Ak peníze, G bez pen**ěz**, D k pen**ězům**, L o pen**ězích**, I s pen**ězi**
tisíc –	jako „pokoj", G pl. tisíc, ale **jeden z tisíců**

B. FEMININA

dcera –	jako „žena", D+L sg. (k, o) dce**ři**
čtvrť – (район)	jako „židle", G sg. čtvrt**i** i čtvrt**ě**, pl. N + Ak čtvrt**i** i čtvrt**ě**
loď – (корабль)	jako „židle", G sg. lod**ě** i lodi, pl. N + Ak lodi i lod**ě**, I s loď**mi** i lod**ěmi**
zeď – (стена)	jako „místnost", pl. D zd**em** i zd**ím**, L o zd**ech** i o zd**ích**, I zd**mi**
paměť – (память)	jako „místnost", pl. D pamět**em** i pamět**ím**, L o pamět**ech** i pamět**ích**, I paměť**mi** i pamět**mi**
odpověď –	jako „místnost", pl. D odpověd**ím**, L o odpověd**ích**, I odpověď**mi** i odpověd**mi**,
noc –	jako „místnost", ale pl. D noc**ím**, L o noc**ích**, I noc**emi**
věc –	jako „místnost", pl. D věcem, L o věcech, I věc**mi**
neděle –	G pl. nedělí i neděl (nedělí = nedělních dnů; neděl = týdnů)

C. NEUTRA

vejce –	jako „moře", G pl. **vajec**
dítě –	**sg. N** jako „kuře", **pl. F** N + Ak ty **děti**, G dětí, D dět**em**, L o dět**ech**, I dět**mi**
rameno – (плечо)	sg. jako „město" i „moře": G ramen**a** i ramen**e**, D ramen**u** i ramen**i**, L na ramen**u**, ramen**ě** i na ramen**i**, I ramen**em** pl. N + Ak ramena, G ramen**ou** i ramen, D ramen**ům**, L o ramen**ou** i ramen**ech**, I ramen**y**
oko –	sg. jako „město", **pl. F** N + Ak ty **oči**, G očí, D očím, L o oč**ích**, I oč**ima** ale! **pl. N** ta **oka** na polévce
ucho –	sg. jako „město", **pl. F** N + Ak ty **uši**, G uší, D uším, L o uš**ích**, I uš**ima** ale! **pl. N** ta **ucha** u hrnce

- Jak dlouho tam zůstaneš?
- ○ Jen několik dní, v pátek už jsem zpátky.

- Pokoj je plný hostů. Začneme podávat aperitiv?
- ○ Ještě chvilku počkáme. Právě volal doktor Hudec, že tu bude za pár minut.

- Kolik obyvatel má Liberec?
- ○ Už přes sto tisíc.

- Řekl ti, jaké mají plány?
- ○ Mluvili jsme o mnoha zajímavých věcech, ale o tomhle ne.

- Kam plánujete jít s hosty večer?
- ○ Někteří si přáli jít na operu, další hosté zase do vinárny.

- Vypadáš velmi unaveně.
- ○ Skoro jsem nespal, pracoval jsem na tom ve dne v noci.

- Někam jsem položila obálku s penězi. Nevidíš ji někde?
- ○ Jak tě znám, může být kdekoliv.

Cv

13. a) Říkejte věty.

Zůstanu tam	4	dni, dny.
Byl jsem tam	5	dní, dnů.
Vyprávěl mi o	1	dni, dnu.
Povídal něco o	2	dnech.
Stihneme to s	1	dnem navíc.
Vrátil jsem se před	3	dny.

b) Doplňte.

Lidi: Mluvil jsem s těmi ______ . Divím se těm ______ , že si to kupují. Karlův most je plný ______ . Ztratil se mi někde tam vzadu mezi ______ . Nad hlavami ______ létali holubi. (holub – голубь) Proč tam ti ______ stojí? Není vidět za ty ______ . Z reportáže se dozvíme hodně zajímavého o ______ , kteří tam žijí.

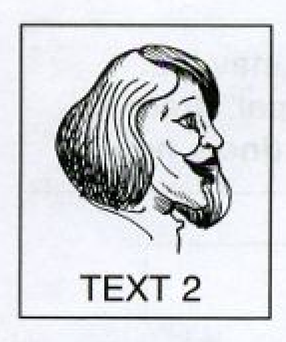
❒ 14. **Řekněte ve správném tvaru.**

Mluvil o – *ten přítel, ti obyvatelé, ti manželé, ten hnědý kůň, ti zajímaví lidé, má dcera, její modré oči, hezký den, ty peníze, to dítě, 3 tisíce korun, důležité věci, dlouhý týden, ty velké lodě*

To jsou (pl.) – *můj přítel, starý hotel, dlouhý den, černé oko, velké ucho, milý host, starý člověk, obchodní loď, průmyslový okres, mladý manžel, malé dítě, krátká noc, černý kůň, tmavý les*

Pomáháme – *všichni přátelé, ti lidé, někteří hosté, naše dcera, její mladý manžel, náš přítel Harry, přítelkyně Maria, všichni obyvatelé Prahy, naše děti, géniové*

Nejsme spokojeni s – *ta idea, to nezajímavé téma, jeho cíle, tví hosté, jejich malé děti, nová městská čtvrť, její rodiče, přítel Henry, takové dny, vaši přátelé, vaše odpovědi*

TEXT 2

NEUVĚŘITELNÉ PŘÍHODY DOKTORA BÁBKA – pokračování

Do horského střediska Kopanice jsme dorazili o 10 dní později. Sotva[1] jsme vystoupili z autobusu, vrhl se[2] k nám redaktor Barevného týdne Kerblík. „Vítám vás v horách, kluci," volal. Vedl nás horským střediskem, kde sice letní sezóna ještě neskončila, ale vládla[3] tu už ospalost[4]. Vydali jsme se k domku horala[5], který nám měl vyvézt naše batohy[6] na koních do hor. Po deseti minutách jsme uviděli krásnou vilu, horal už dávno nebyl chudý[7], vydělával[8] na rekreantech z města. Redaktor Kerblík navázal[9] kontakt s horalem profesionálně. Zajímal se o věci, které ho vůbec nezajímaly, soudě podle toho[10], že otázku sice položil, ale odpověď už neposlouchal. Další otázku položil většinou dřív, než byl horal s předcházející[11] hotový. Když si to horal uvědomil[12], na delší dobu se odmlčel[13].

Šli jsme pomalu za koňmi. Čekal nás tříhodinový výstup. Chalupa, kterou zakoupil Barevný týden a kterou bychom měli po čtrnácti dnech, jestliže splníme určité podmínky, získat, nebyla sice ve velké nadmořské výšce[14], ale zato daleko od lidí. Neustále[15] jsme stoupali[16]. Chalup i chat ubývalo, nakonec jsme šli liduprázdnou[17] krajinou. Ukázalo se, že Kerblík naši chalupu nikdy neviděl a nic o ní neví.

Po dvou a půl hodině jsme konečně vyjeli na malou rovinku[18], ze které jsme uviděli na protější[19] straně starou chaloupku s malými okénky. Vypadala jako perníková chaloupka[20]. Když jsme se však přiblížili[21], viděli jsme, že se o ni už dlouho nikdo nestará. Zlé děti odloupaly[22] hodně perníku ze střechy[23] a do chaloupky jistě pořádně fouká a teče[24]. Jeníček s Mařenkou zase zničili[25] dveře a odnesli, co se dalo. To ostatní bylo rozbité[26].

„Budeme jako robinsoni, zvítězíme[27] sami nad sebou!" zvolal Kerblík.

„Těžko je dělat robinsona uprostřed Čech, na místě, z kterého je jen dvanáct kilometrů do hotelu. Kromě toho, Robinson snad ani nechtěl být robinsonem, neměl na vybranou[28]. A jak je to vůbec s jídlem?" zeptal se můj přítel Emil. „Co dům dal," řekl Kerblík a začal prohlížet kuchyň, kde nenašel nic.

„A co voda? Přece tu musí být nějaký pramen," rozhlížel jsem se[29] okolo chalupy. „Člověk zemře[30] žízní daleko dřív než hladem," připomněl Emil. „Nevím, jestli máte naději[31] přežít. Zásoba vody[32] vydrží[33] malým lidem déle," dodal směrem ke Kerblíkovi, který byl o hlavu větší než já s Emilem.

Po delším hledání jsme pod kopcem našli pramínek. Deset minut chůze z kopce a do kopce. „Určitě tu těch čtrnáct dní vydržíme a potom bude chaloupka vaše," přemlouval[34] nás Kerblík. On sám ale, a to neřekl, musí napsat o našem přátelství a pobytu na horách reportáž. „Teď večer všechno vidíte černě, ale počkejte ráno. Slibte mi, že se rozhodneme až ráno," pokračoval Kerblík. To jsme mu slíbili. Na cestu dolů už stejně bylo pozdě.

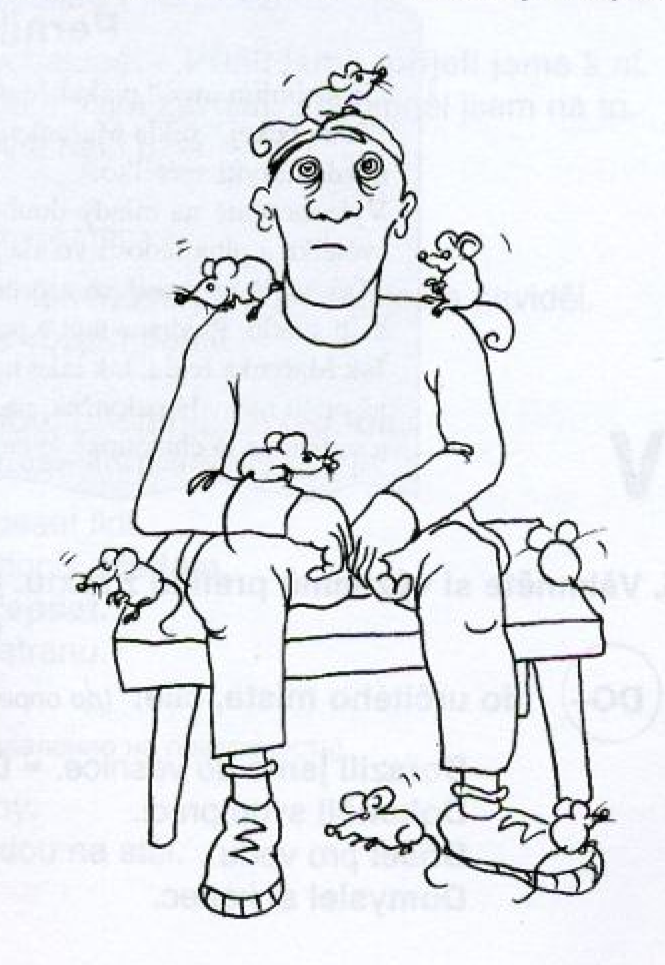
Bylo potřeba se připravit na spaní. Společnými silami[35] jsme opravili dveře. Já jsem trochu zametl[36] a Emil došel pro vodu. Každý z nás snědl zbytek toho, co si vzal ráno na cestu. Bylo nutné rozhodnout, kdo z nás dostane jedinou peřinu[37], kterou jsem nejdřív zašil[38]. „Navrhuju los," řekl Kerblík. Hledal dramatické situace pro svou reportáž a kromě toho vyhrál. Vytáhl si[39] nejdelší sirku[40].

Zatímco si Kerblík spokojeně lehl pod peřinu, Emil zatopil[41]. Brzo bylo teplo, sedl jsem si s Emilem ke kamnům a Kerblík začal něco vyprávět. Už to nedokončil. V rozích místnosti rostl nějaký neklid. Myši[42].

Začaly běhat po celé místnosti a já polekaně[43] vyskočil[44], když mi jedna přeběhla těsně[45] u nohy. Bylo jasné, že se nevyspíme. Za chvíli zařval[46], vyskočil a začal běhat po místnosti Emil, potom, co se mu jedna myška objevila na židli za hlavou.

Myší přibývalo. Jako poslední zařval Kerblík. Vyskočil z postele a odhodil[47] od sebe peřinu. „Jsou uvnitř v peřině. Vy jste je tam zašil!" křičel[48] na mne jako šílený[49]. Peřina se skutečně hýbala[50] sama od sebe.

Kerblík beze slova vyběhl z chalupy. (Adaptace)

1 – едва, как только, 2 – броситься, 3 – господствовать, 4 – сонливость, 5 – горец, 6 – рюкзак, 7 – бедный, 8 – зарабатывать, 9 – установить контакт, 10 – судя по тому, 11 – предыдущий, 12 – осознать, 13 – умолкнуть, 14 – на уровнем моря, 15 – непрерывно, 16 – подниматься, 17 – безлюдный, 18 – равнина, 19 – противоположный, 20 – пряничный домик, 21 – приблизиться, 22 – отковырять, 23 – крыша, 24 – протекать, 25 – испортить, 26 – сломанный, разбитый, 27 – победить, 28 – не иметь выбора, 29 – осмотреться, 30 – умереть, 31 – надежда, 32 – запас воды, 33 – продержаться, выдержать, 34 – уговаривать, 35 – совместными усилиями, 36 – подмести, 37 – одеяло, 38 – зашить, 39 – вытащить, 40 – спичка, 41 – затопить, 42 – мыши, 43 – испуганно, 44 – выскочить, 45 – вплотную, 46 – закричать, заорать, 47 – отбросить, 48 – кричать, 49 – сумасшедший, 50 – двигаться

Deminutiva (уменьшительная форма):

malý stůl = **stolek**, malý dům = **domek** (M – sufix **„-ek“**)
malá lžíce = **lžička**, malá sklenice = skle**nička,** kniha – kní**žka** (F – sufix **„-ka“**)
malé okno = ok**énko,** malé oko = o**čičko**, pl. očičk**a** (N – sufix **„-ko“**)

Z textu: malá chalupa – chal**oupka**, malá myš – myš**ka,** malá rovina – rovin**ka**
Jan a Marie – **Jeníček a Mařenka** (Иван да Марья)
malý pramen – pram**ínek**

Tvoření deminutiv v § 42 na str. 365

Perníková chaloupka

„Já se bojím tmy,“ plakal Jeníček.
„Tak počkej,“ řekla Mařenka, „já vylezu na strom a podívám se, jestli tady někde nesvítí světélko.“
Vylezla hbitě na mladý doubek a rozhlédla se kolem. Vtom uviděla malé světélko a plna radosti volala na Jeníčka:
„Tak vidíš, nemusíš se ničeho bát. Kousek odsud je chaloupka, ještě v ní svítí světlo. Půjdeme tam a poprosíme o nocleh.“
Jak Mařenka řekla, tak také udělali. Šli tím směrem, kam Mařenka ukázala, až přišli na malý palouček, na němž stála roztomilá chaloupka. Došli až k ní a viděli, že ta chaloupka je celá z perníku.

Cv

❒ **15. Všimněte si významů prefixů z textu.** (Přehled prefixů najdete na str. 441.)
(Описание суффиксов см. на стр. 441.)

(DO–) **do určitého místa, cíle:** (до определенного места, цели)

Dorazili jsme do vesnice. = **Došli jsme, dojeli jsme** do vesnice.
Dokončil svou práci.
Došel pro vodu.
Domyslel si konec.

VY– **nahoru nebo ven:** (наверх или наружу)

Vystoupili jsme z autobusu. – Ukončete **výstup**.
Vystoupili jsme až nahoru. – Čekal nás **výstup** nahoru.
Vyjeli jsme na kopec. **Vyšli jsme** na kopec.
Vyvezl nám zavazadla až nahoru k chalupě.
Vyskočil z postele a **vyběhl** ven.
Vytáhl z tašky noviny.
Na výlet **vyrazili** brzo ráno.

získat něco dějem: (приобрести что-либо при помощи действия)

Vydělal si za týden hodně peněz.
Losovali jsme a Kerblík **vyhrál**.

OD– **směr od něčeho, pryč:** (направление от чего-либо, прочь)

Všechno **odnesli**, nic tam nezůstalo.
Neuměl **odpovědět,** proto se **odmlčel**.
Odhodil od sebe peřinu a vyskočil z postele.

PŘI– **směr k něčemu:** (направление к чему-либо)

Přiblížili jsme se k chalupě. – **Přišli jsme, přijeli jsme** k ní.
Připomněl mi, že mu musím zavolat. Zapomněl jsem na to.
Lidí **přibývalo**, až byla hala plná.

ROZ– **na různé strany:** (в разные стороны)

Rozhlížel jsem se kolem domu, ale nikoho jsem neviděl.
V neděli se rekreanti **rozjeli** domů.

PŘE– **z jedné strany na druhou, udělat ještě jednou:**
(с одной стороны на другую, сделать повторно)

Havárii **přežilo** jen deset lidí.
Spolehněte se, ten dopis **předám**.
Ten dopis musíte **přepsat.**
Přeběhl na druhou stranu.

PO– **směr na povrch:** (направление на поверхность)

Položil na stůl noviny.
Postavil hrnec s vodou na stůl.

❐ **Vysvětlete rozdíl ve směru, ve významu.**
(Объясните разницу в направлении, в значении).

Předal jsem mu dopis. – **Při**dal jsem do jídla sůl.
Došel jsem na poštu. – **Pře**šel jsem celé náměstí.
Dopsal jsem dopis. – **Při**psal jsem ještě něco.
Lidé musí v metru rychle **na**stupovat a **vy**stupovat.
Vyndal z tašky noviny. – **Roz**dal jsem dětem bonbony.
Vzpomněl jsem si nakonec. – Musel jsem mu to **při**pomenout.
Není to dobré, musíš ti **pře**dělat. – Kolik sis **vy**dělal?
Rozhlížel se kolem. – Nehodě **při**hlíželo hodně lidí.
Domů jsme **do**razili až pozdě večer. – **Vy**razili jsme na výlet brzo ráno.

❐ **16. Doplňte prefixy.**

Na chalupu jsme ___razili o týden později. Když jsme ___stoupili z auta, ___běhl k nám pes našich sousedů. Za ním ___cházel i soused. Volal na nás, že už se o nás báli. Chvíli jsme si s ním ___vídali, po pěti minutách jsme se konečně ___loučili a mohli ___jít do naší chalupy. ___nesli jsme všechny věci z auta, ___klidili jsme trochu a ___obědvali se. Po obědě jsme si ___kouřili cigaretku, ___pili kávu, ___nědli zákusky, které jsme si ___vezli s sebou, a ___razili do přírody. ___stoupili jsme na kopec, odkud je krásný výhled, ___hlíželi jsme se po krajině. Potom jsme se ___cházeli v lese a pomalu jsme se vraceli do chalupy. Zase nás ___vítal pes a chtěl s námi ___běhnout do chalupy. Soused si pro něj musel ___jít, vzal ho do rukou a ___nesl si ho.

Gr

§ 11 MINULÝ KONDICIONÁL

Rád **bych** tam **jel**. – děj se může v přítomnosti nebo budoucnosti uskutečnit
(= **kondicionál přítomný**)
– действие может осуществиться в настоящем или будущем времени
(= условное наклонение настоящего времени)

Byl bych tam rád **jel** (včera). – v minulosti (včera) byl děj možný, ale neuskutečnil se
(= **kondicionál minulý**)

Я бы туда с удовольствием поехал (вчера). – в прошлом (вчера) действие было возможно, но не осуществилось
(= условное наклонение прошедшего времени)

Tvoří se: **kondicionál přítomný + sg. „byl, -a, -o“, pl. „byli, -y, -a“**

jel bych + **byl** – **byl bych jel** я бы поехал
řekla bych + **byla** – **byla bych řekla** я бы сказала
1. 2.

! Obyčejně se v mluvené řeči místo kondicionálu minulého používá kondicionál přítomný:
Обычно в устной речи вместо условного наклонения прошедшего времени используется условное наклонение настоящего времени:

Kdybych měl včera čas, **byl bych jel** s vámi.
(místo: Kdybych byl měl včera čas, ...)

Kdybych měl včera čas, **jel bych** s vámi.
(místo: Kdybych byl měl včera čas, byl bych jel s vámi.)

Cv

❐ 17. Vyprávějte: Co by se stalo, kdyby .....?

➡ Dva přátele ráno nevzbudil budík, nestihli proto autobus do Londýna. Ještě ten den večer se dozvěděli, že autobus ve Francii havaroval.
Kdyby dva přátele **vzbudil** budík, **byli by stihli** autobus do Londýna.
Kdyby jeli tím autobusem, **byli by havarovali**.

a) Emil ráno vyšel z domova pozdě. K autobusové zastávce proto musel běžet. Na zledovatělém chodníku uklouzl a zlomil si nohu.

b) Do horské vesnice jsme dojeli autobusem až pozdě odpoledne. Z vesnice jsme vyšli pěšky, ale cestou na chalupu jsme se ztratili v lese. Tam nás zastihla noc.

c) Eva uviděla v čekárně u doktora ležet na podlaze kabelku. V kabelce bylo napsáno jméno a tak se zeptala zdravotní sestry na adresu. Došla tam a seznámila se se sympatickou paní, se kterou se brzo spřátelila.

❐ 18. Sloveso MÍT: **Rozumíte těmto frázím?**

Co tě nemá!	(Mýlíš se!)
Koupil bych si to, ale **nemám na to.**	(Nemám na nákup peníze.)
Nemůžu si vzpomenout. **Už to mám!**	(Vzpomněl jsem si.)
Mám to na jazyku.	(Vím to, ale teď si nemůžu vzpomenout.)
Už jsem to měl na jazyku.	(Právě jsem to chtěl říct.)
Má oči všude.	(Všechno vidí, všeho si všímá.)
Má za ušima.	(Je chytrý, -á, vychytralý, -á.)

Mám toho až po krk.	(Mám toho dost, obtěžuje mě to.)
A mám to z krku.	(Něco nepříjemného jsem zařídil.)
Má to v krvi.	(Je mu to vrozené.)
A vítězství má v kapse.	(Má už vítězství jisté.)
Proč jsi to udělal? **Co z toho máš?**	(Jaký z toho máš užitek?)
Mám po zkoušce.	(Absolvoval jsem, vykonal ji.)
Všechno má svůj konec.	(Všechno jednou skončí.)
To nemá konec.	(Už to trvá moc dlouho.)
Co spolu máte?	(Čeho se týká váš vztah?)
Mám za to, že odešel.	(Myslím si, že odešel.)
To máme dnes hezky.	(To je dnes hezky.)
Má pro strach uděláno.	(Nebojí se.)
Nemá na růžích ustláno.	(Nežije se mu / jí lehce.)
V rodině má hlavní slovo.	(Rozhoduje v rodině.)

Gr

§ 12 TVOŘENÍ SUBSTANTIV – NÁZVY VLASTNOSTÍ A NOSITELŮ VLASTNOSTÍ

(Образование имен существительных – названия свойств и носителей свойств)

A. **Názvy vlastností** tvoříme **z adjektiv sufixy:**

(Названия свойств образуются от прилагательных при помощи суффиксов:)

-ost

radost, радость; **vytrvalost**, настойчивость; **schopnost**, способность; **nutnost**, необходимость; **zajímavost**, занятность; **pozornost**, внимательность

chytrost, ум; **hloupost**, глупость; **bezpečnost**, безопасность; **přítomnost**, присутствие; **současnost**, современность; **minulost**, прошлое

budoucnost, будущее; **možnost**, возможность; **těžkost**, тяжесть; **velikost**, размер; **pravdivost**, правдивость; **zvědavost** любопытство

-ota

dobrota, доброта; **čistota**, чистота; **teplota**, температура; **ochota**, готовность; **samota**, одиночество; **prázdnota**, пустота; **jistota** уверенность

-oba

staroba, старость; **chudoba** бедность

-ka	**výška,** высота	**šířka,** ширина	**délka,** длина	**hloubka** глубина		
-ství, -ctví	**přátelství,** дружба	**tajemství,** тайна	**zoufalství,** отчаяние	**bohatství,** богатство	**vlastenectví,** патриотизм	**sobectví** эгоизм
-í	**stáří,** старость	**mládí,** молодость	**zdraví,** здоровье	**nebezpečí,** опасность	**veselí,** веселье	**štěstí** счастье
-a	**krása,** красота	**síla,** сила	**pravda** правда			
-o	**dobro,** добро	**zlo** зло				
Θ	**zeleň,** зелень	**modř,** голубизна	**červeň,** красный цвет	**čerň,** черный цвет	**hněď,** коричневый цвет	
	žluť, желтый цвет	**běl** белый цвет				

B. **Jména nositelů vlastností** tvoříme také **z adjektiv sufixy**:
(Имена носителей свойств образуются также от прилагательных при помощи суффиксов:)

-ec	**stařec,** старец	**zaměstnanec,** сотрудник	**lakomec,** жадина	**slepec,** слепой	**žárlivec,** ревнивец	**opilec** пьяный
-(n)ík	**mladík,** молодой человек	**nešťastník** бедняга				
-án	**dlouhán,** дылда	**velikán** великан				
-ák	**silák,** силач	**dobrák,** добряк	**levák,** левша	**hlupák,** дурак	**chytrák,** хитрец	**chudák** бедняк
-och	**černoch,** негр	**běloch,** белый человек	**slaboch,** слабак	**lenoch,** лентяй	**tlusťoch** толстяк	

Člověk je tím, co si o sobě myslí

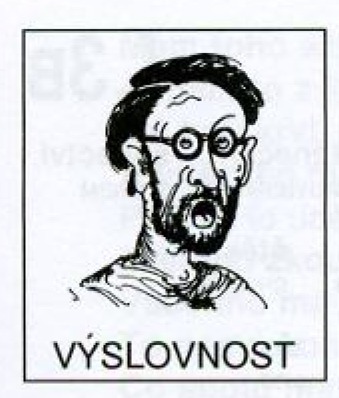
Tento test je původně určený zejména teenagerům. Určí, jak zralá je vaše osobnost.
Přečtěte si sedm charakteristik vašeho já a zvolte tu z nich, která nejlépe vystihuje vaši osobnost:

1. Jsem to, čemu věřím.
2. Jsem to, co mohu svobodně dělat.
3. Jsem to, co dovedu.
4. Jsem to, co dělám.
5. Jsem to, co po mně zůstane.
6. Jsem to, co poskytuji.
7. Jsem to, co miluji.

První charakteristiku máte vybranou; teď zvolte ze stejného seznamu ještě jednu, která by se umístila na druhé pozici.

První názor, který jste si zvolili, určuje vaši zralost, druhý názor pak míru zralosti, ke které občas sklouznete (hlavně ve stresu a rozladění).
2 - batole, 4 - předškolní věk, 3 - mladší školní věk, 1 - starší školní věk (puberta), 7 - adolescence - raná dospělost, 6 - dospělost, 5 - zralá, vyrovnaná dospělost

Několik příkladů možných kombinací:
Jestliže jste zvolili názor 5 a 6, máte optimálně zralou osobnost. Jestliže vaše volba byla 1 a 7, boj s pubertou, zdá se, ještě neskončil (nic ve zlém). A jestli jste vybrali 2 a 5, znamená to, že známky infantility ve vaší osobnosti jsou ještě výraznější. Volba 5 a 1 odpovídá charakteristice zralého člověka s občasnými výpadky.

P – B

стирает	**pere**	–	**bere**	берет
пьет	**pije**	–	**bije**	бьет
подаст	**podá**	–	**bodá**	укусит
ползет	**plíží se**	–	**blíží se**	приближается
обжигает	**pálí**	–	**balí**	упаковывает
собака	**pes**	–	**bez**	без
паспорт	**pas**	–	**bas**	бас
тост	**přípitek**	–	**příbytek**	жилище
пьянка	**pitka**	–	**bitka**	драка
вскрытие	**pitva**	–	**bitva**	битва
рогатка	**prak**	–	**brak**	брак
поджигатель	**palič**	–	**balič**	упаковщик
землю, чердак (вин. падеж)	**půdu**	–	**budu**	я буду
складка, шайба	**puk**	–	**buk**	бук
под	**pod**	–	**bod**	точка, балл

ob patro [o**p**patro] – ob balkon
ob chatu [o**p**chatu] – ob hodinu
ob týden [o**p**týden] – ob den
ob farmu [o**p**farmu] – ob vilu
ob stanici [o**p**stanici] – ob zastávku

Cheb [Che**p**] – v Chebu
Jakub [Jaku**p**] – Jakube!
způsob [spůso**p**] – způsobem
pohyb [pohy**p**] – v pohybu
sběr hub [**z**bjer hu**p**] – sbírat houby

Pradlena bere prádlo pro Bohouše a pere pak prádlo u potoka. – Paličatá Barborka papá brambůrky. – Pes Brok běhá bez pána. – Pobožný Prokop se blíží pomalým poklusem. – Patočko, proč se plížíte tak pomalu podle baráku? – Podobá se buk puku? – Nejdřív pije, potom bije; nejdřív pitka, potom bitka.
V novém příbytku se neobejdou bez přípitku. – Podej mi ten prak! – Bodá pořád do stejného bodu. – Balič Palička balí panenku do papíru.

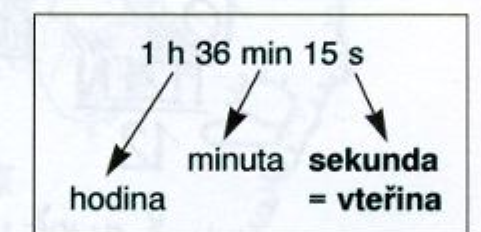

Téma: Čas, počasí, příroda, sport L3T

- **ČAS**: **ZA** dva dny (= 2 dny nato) X **ZA** tmy, za bílého dne, za svítání (рассвет)
  (za + Ak) (через) — **(za + Gen)** (в течение, во время)

OB den, obden = každý druhý den **(ob+Ak), občas**
(каждый второй день, иногда)

dnes – **DNEŠEK** (M), zítra – **ZÍTŘEK** (M)
(během dneška nebo zítřka)

a) Doplňte.

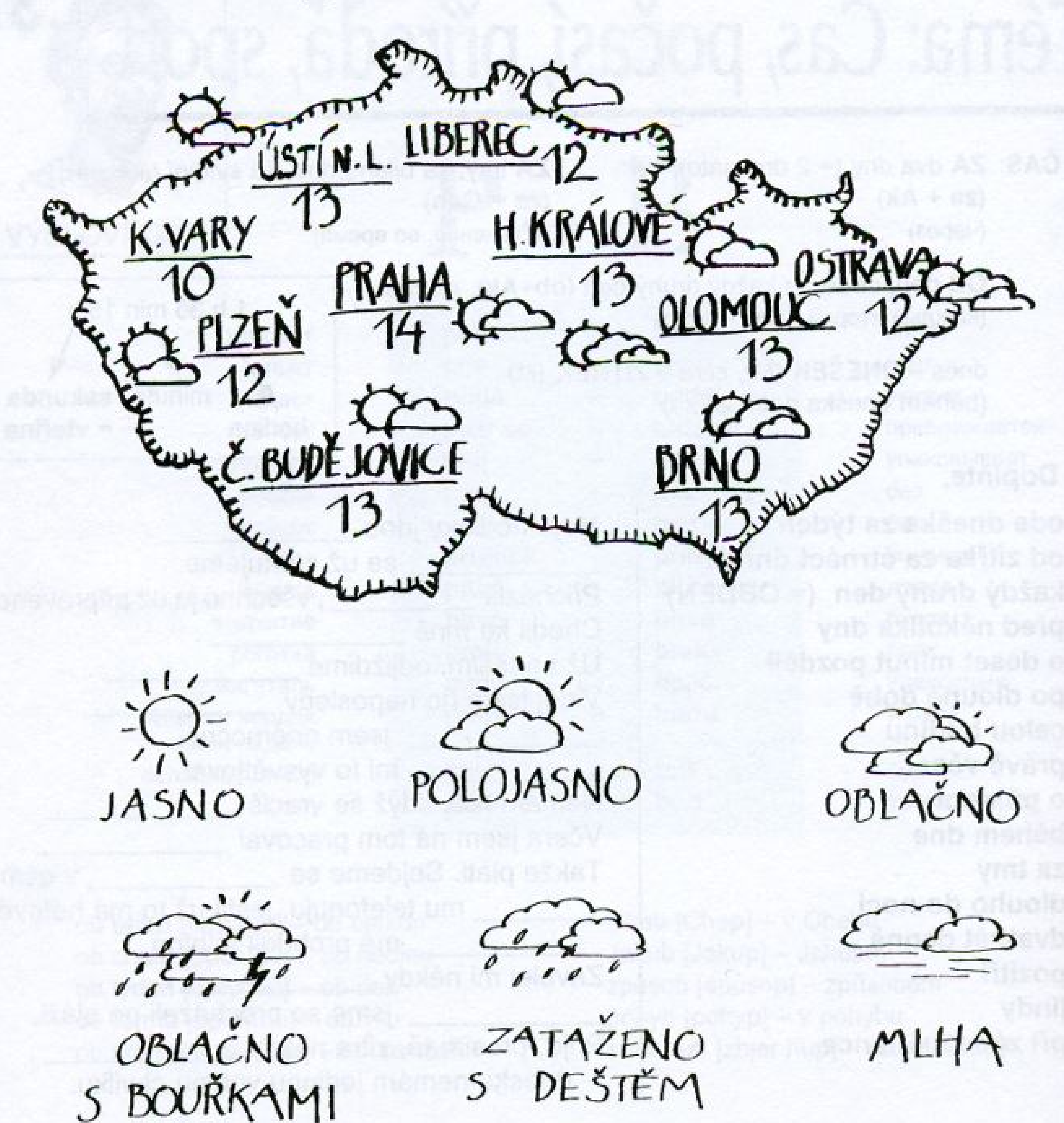
ode dneška za týden	Moje hodinky jdou ____________ .
od zítřka za čtrnáct dní	____________ se už stěhujeme.
každý druhý den (= OBDEN)	Přicházíš ________ , všechno je už připraveno.
před několika dny	Chodil ke mně ____________ .
o deset minut později	Už se těším, odjíždíme ____________ .
po dlouhé době	Viděl jsem ho naposledy ____________ .
celou hodinu	____________ jsem onemocněl.
právě včas	____________ mi to vysvětloval.
o půlnoci	Nemám rád, když se vracíš ____________ .
během dne	Včera jsem na tom pracoval ____________ .
za tmy	Takže platí. Sejdeme se ____________ v osm.
dlouho do noci	________ mu telefonuju, jestli už to má hotové.
dvakrát denně	____________ mě probudil telefon.
pozítří	Zavolej mi někdy ____________ .
jindy	____________ jsme se procházeli po pláži.
při západu slunce	Přijď, prosím tě, zítra někdy ____________ , dneska nemám jedinou volnou chvilku.

b) Říkejte, kdy přesně v měsíci, v roce, ve filmu, v 19. století atd.

začátkem = na začátku	**uprostřed, během**	**koncem = na konci**
+ Gen	+ Gen	+ Gen

Př.: Dopis od něho přišel **začátkem měsíce (roku).**
Potřebuju to až **koncem měsíce (roku).**
Odešel **uprostřed filmu**, asi se mu nelíbil.
Na přesné datum si nevzpomenu, bylo to **během minulého roku.**
Budova byla postavena **na konci 19. století.**

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ (прогноз погоды)

Studená, teplá fronta postupuje – холодный, теплый фронт перемещается

jasno – ясно

polojasno – незначительная облачность

zatahuje se – становится пасмурно

zataženo s deštěm – пасмурно с дождем

oblačno s přeháňkami, srážkami – облачно с кратковременным дождем, снегом

sněhové přeháňky na horách – в горах местами снег

od středních poloh – místy mlhy – в низких областях местами туман

ojediněle bouřky – **vane, bude vát** – **severní, jihozápadní vítr** –
в отдельных местах грозы выюга, метель северный, юго-западный ветер

nejvyšší, nejnižší denní teploty
максимальная, минимальная дневная температура

c) Popisujte.

Je nesnesitelné vedro.	Невыносимо жарко.
Je mi zima na nohy.	У меня мерзнут ноги.
Jsem celý zmrzlý.	Я весь замерз.
Slunce hřeje, pálí.	Солнце греет, жарит.
Musím jít do stínu.	Мне надо спрятаться в тень.
Je strašná zima.	Очень холодно.
Je vlhké dusno.	Большая влажность и душно.
Nemůžu horkem dýchat.	От жары невозможно дышать.
Mrzne.	Холодает.
Proč jsem si nevzal rukavice?	Почему я не взял с собой перчатки?

POČASÍ SE ZLEPŠILO x ZHORŠILO, ZKAZILO.
Погода улучшилась x погода испортилась

PRŠÍ. – **Schoval jsem se před deštěm.** – **Je liják.** – **Leje jako z konve.** –
Идет дождь. Я спрятался от дождя. Ливень. Льет, как из ведра.

Nechci zmoknout, vezmu si deštník. – **Hřmí.** – **Blýská se.** –
Я не хочу промокнуть, возьму с собой зонтик. Гремит гром. Сверкает молния.

Uhodil blesk. – **Přestalo pršet.** – **povodeň, potopa** –
Ударила молния. Дождь закончился. наводнение, потоп

Po dešti se objevila duha.
После дождя появилась радуга.

FOUKÁ studený, ledový vítr. – **Vítr slábne x sílí.** – **vichřice** –
Дует холодный, ледяной ветер. Ветер ослабевает x усиливается. шквальный ветер, шторм

vánice
вьюга, метель

MRZNE. – **Napadlo hodně sněhu.** – **Postavíme sněhuláka.** – **Vezmi si**
Холодает. Нападало много снега. Слепим снеговика. Возьми с собой

brusle (sáňky), půjdeme bruslit (sáňkovat). – **Nemám sjezdové**
коньки (санки), пойдем кататься на коньках (на санках). У меня нет горных

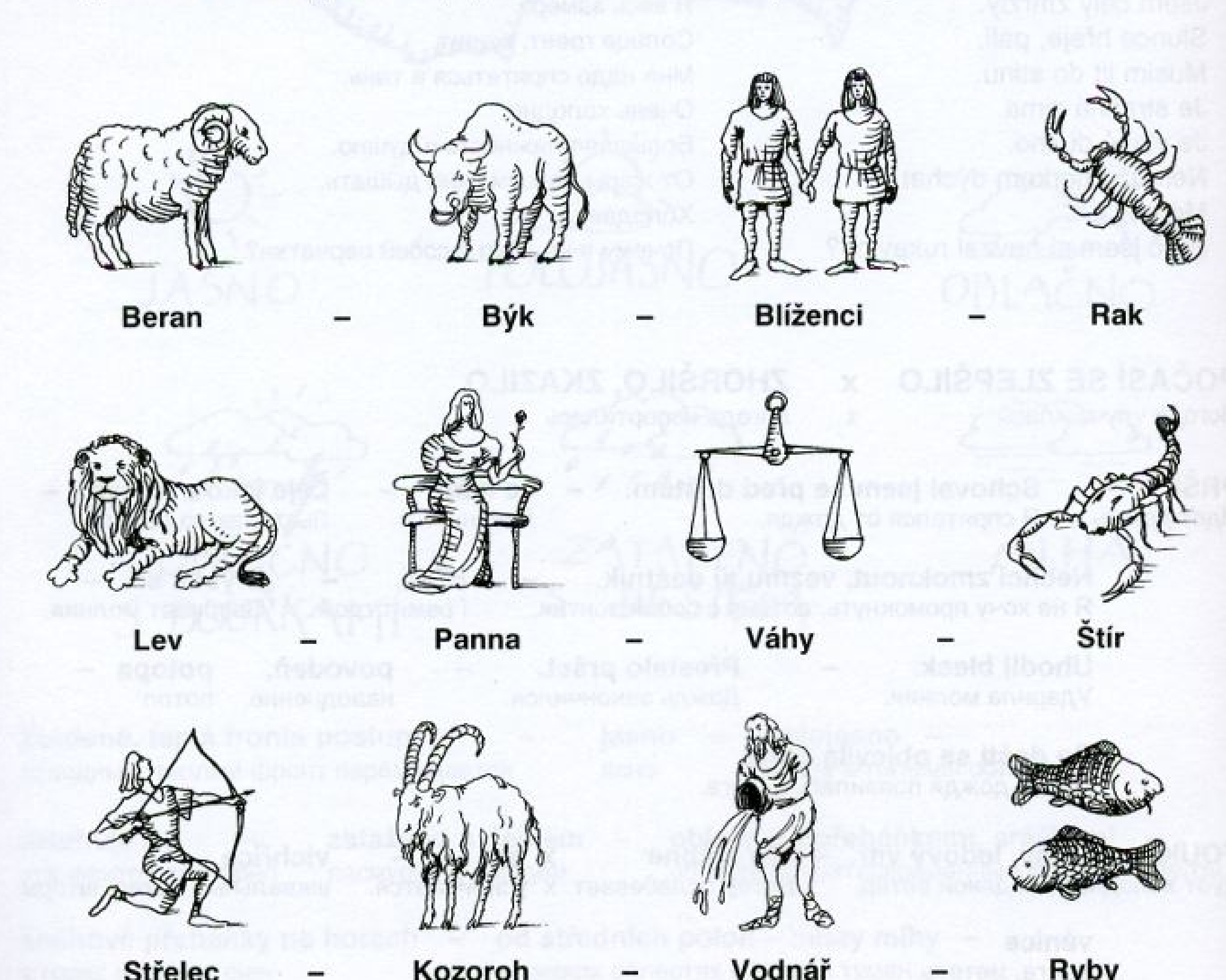
lyže, lyžuju jen na běžkách. – **Vyjedeme lanovkou na sjezdovku.** –
лыж, я катаюсь только на беговых. Поднимемся по канатной дороге на трассу для спуска.

Ze střechy visí rampouchy. – **Led taje.** – **Přišla obleva.**
С крыши висят сосульки. Лед тает. Наступила оттепель.

Když padá **HVĚZDA**, přejete si něco? Вы загадываете желание, когда падает звезда?

Poznám **souhvězdí Malý a Velký vůz.** – **Měsíc je v úplňku.**
Я могу найти созвездие Большой и Малой Медведицы. Полнолуние.

d) Ve kterém **znamení zvěrokruhu** jste se narodil? Věříte **horoskopům**?
Под каким знаком зодиака Вы родились? Вы верите в гороскопы?

Beran – **Býk** – **Blíženci** – **Rak**

Lev – **Panna** – **Váhy** – **Štír**

Střelec – **Kozoroh** – **Vodnář** – **Ryby**

e) Chodíte na ryby? Вы ходите ловить рыбу?
Chytil jste: Вы поймали:

kapr – **pstruh** – **štika** – **úhoř** – **žába**
карп форель щука угорь лягушка

Kdo to zpívá? Kdo tam letí?

pták – **holub** – **racek** – **čáp** – **labuť** – **vrabec** – **pěnkava** – **sýkora** – **vlaštovka** –
птица голубь чайка аист лебедь воробей зяблик синица ласточка

slavík – **havran** – **vrána** – **orel** – **sokol** – **jestřáb** – **sova** – **kukačka**
соловей ворон ворона орел сокол ястреб сова кукушка

Vadí vám **hmyz**? (Вам мешают насекомые?)

moucha – **komár (štípe)** – **pavouk, pavučina** – **vosa (dává žihadlo)** – **včela** –
муха комар (кусает) паук, паутина оса (жалит) пчела

čmelák – **brouk** – **mravenec, mraveniště** – **housenka** – **motýl** – **červ**
шмель жук муравей, муравейник гусеница бабочка червяк

Kdo žije v lese?

divoké zvíře – **šelma** – **medvěd** – **vlk** – **rys** – **divoké prase (divočák)** –
дикие животные хищник медведь волк рысь кабан

jelen, laň – **srnec, srna** – **liška** – **zajíc** – **bažant** – **koroptev** –
олень, лань серна лиса заяц фазан куропатка

tetřev – **veverka** – **kuna** – **had**
тетерев белка куница змея

LIDOVÉ PRANOSTIKY (народные предсказания):

leden	V lednu sníh a bláto, v únoru tuhé mrazy za to.
únor	Únor bílý – pole sílí.
březen	Březen – za kamna vlezem.
duben	Duben – ještě tam budem.
květen	Máj – vyženem kozy v háj.
červen	Červen stálý – prosinec dokonalý.
červenec	Jaký červenec, takový leden.
srpen	Nejsou-li v srpnu hřiby, nebude v zimě sněhu.
září	Teplé září – dobře se ovoci i vínu daří.
říjen	Září víno vaří, říjen víno pije.
listopad	Stromy-li v listopadu kvetou, sahá zima až k létu.
prosinec	Mnoho sněhu v prosinci – mnoho ovoce a trávy.

● SPORT

sportovní hřiště – **fotbalový stadion** – **krytá hokejová hala** – **tělocvična** – **bazén** –
спортплощадка футбольный стадион крытый зал для хоккея гимнастический зал бассейн

běžecká dráha, trať – **skokanský areál** – **pěstovat, dělat sport závodně, rekreačně** –
беговая дорожка прыжковый зал заниматься спортом профессионально, для отдыха

věnovat se nějakému druhu sportu – **hrát fotbal** – **sportovat** – **cvičit** –
заниматься каким-то видом спорта играть в футбол заниматься спортом тренироваться

závodit – **profesionálně, amatérsky** – **profesionál, amatér** –
соревноваться профессионально, любительски профессионал, любитель

fotbalové utkání, zápas – **mezinárodní závod(y), soutěž** – **republikové,**
футбольный матч международные соревнования республиканские

národní mistrovství – **mistrovství Evropy, světa** – **Olympijské hry (olympiáda)** – **Pohár**
национальное первенство чемпионат Европы, мира Олимпийские игры (олимпиада) кубок

postoupit do finále – **vyhrát závod** – **stát se mistrem, mistryní světa, Evropy** –
пройти в финал выиграть соревнование стать чемпионом, чемпионкой мира, Европы

vytvořit světový rekord – **držitel rekordu** – **překonat rekord** –
установить мировой рекорд рекордсмен побить рекорд

získat zlatou, stříbrnou, bronzovou medaili – **vztyčit vlajku** – **zahrát hymnu**
выиграть золотую, серебряную, бронзовую медаль поднять флаг сыграть гимн

SPORTOVNÍ DISCIPLÍNY (Спортивные дисциплины)

ATLETIKA (Атлетика):

běh na 100, 400 metrů – **start** – **rozběh** – **(semi)finále** – **překážkový běh** –
бег на 100, 400 метров старт разбег (полу)финал бег с препятствиями

110 metrů překážek – **štafeta 4 x 100 metrů** – **maraton** –
110 метров с препятствиями эстафета 4 x 100 метров марафон

doběhnout do cíle s časem ... – **chůze na 50 kilometrů** –
достичь цели со временем ... ходьба на 50 километров

vrh, hod oštěpem, diskem, kladivem, koulí – **skok vysoký (do výšky)** –
метание копья, диска, молота, ядра прыжки в высоту

skok daleký (do dálky) – **skok o tyči** – **tyčka** – **trojskok** –
прыжки в длину прыжки с шестом шест тройной прыжок

doskočiště – **pětiboj** – **desetiboj**
яма для прыжков / приземления пятиборье десятиборье

LYŽOVÁNÍ (lyžovat) Катание на лыжах (кататься на лыжах):

sjezd – **sjezdové lyže, vázání, lyžařské hůlky** – **obří slalom** – **sjezdovka** –
спуск горные лыжи, крепления, лыжные палки слалом-гигант трасса для спуска

běh na lyžích – **běžky** – **skoky, lety na lyžích** – **skokanský můstek**
бег на лыжах беговые лыжи прыжки, полеты на лыжах трамплин

BRUSLENÍ (bruslit) Катание на коньках (кататься на коньках):

krasobruslení – **krasobruslař(ka)** – **tance na ledě** – **sportovní dvojice** –
фигурное катание фигурист(ка) танцы на льду спортивная пара

dvojité, trojité skoky – **pirueta** – **rychlobruslení** – **brusle**
двойной, тройной прыжок пируэт бег на льду коньки

SÁŇKOVÁNÍ (sáňkovat): **sáně** – **sáňkařská dráha**
Катание на санках (кататься на санках): санки санная дорога

JÍZDA NA BOBECH – **dvojbob, čtyřbob** – **bobová dráha**
Бобслей двойной боб, четверной боб трасса для бобслея

PLAVÁNÍ (plavat) Плавание (плавать):

krytý bazén – **plavat volný způsob, kraul, prsa, znak, motýlek** –
крытый бассейн плавать вольным стилем, кролем, брассом, на спине, баттерфляй

sportovní potápění (potápět se / potopit se) – **skoky do vody (skákat / skočit)**
спортивное погружение под воду (подводное плавание) прыжки в воду (прыгать / прыгнуть)

GYMNASTIKA (Гимнастика):

sportovní, moderní gymnastika – **nářadí:** **kladina,** **koza,**
спортивная, современная гимнастика гимнастические снаряды: бревно, козел,

kůň, **kruhy,** **hrazda,** **bradla,** **žebřiny** – **přeskok** – **prostná** –
конь, кольца, перекладина, брусья, стенка – прыжок (скачок) вольные упражнения

šplh (šplhat) po tyči, **po laně**
забираться по шесту, по канату

CYKLISTIKA: **horské,** **závodní kolo** – **závod jednotlivců, družstev** –
Велоспорт: горный, гоночный велосипед соревнование одиночек, команд

stíhací závod – **závod kolem ...** – **jet rychlostí 60 km/h** – **stoupání**
гонка преследования соревнования вокруг ... ехать со скоростью 60 км/час подъем

MOTOCYKLISMUS – **AUTOMOBILISMUS** – **AKROBATICKÉ LÉTÁNÍ** –
Мотоспорт Автомобилизм Акробатические полеты

PARAŠUTISMUS (padák) – **BOX** – **VZPÍRÁNÍ** – **ZÁPAS** – **JUDO** – **ŠERM**
Парашютизм (парашют) Бокс Поднятие тяжестей Борьба Дзюдо Фехтование

HOROLEZECTVÍ (lézt po horách): **výstup na horu** – **jistit se** – **lano, skoba**
Альпинизм (лазать по горам): подъем в гору страховаться канат, скоба

JEZDECTVÍ (jízda, jezdit na koni): **jezdecké skokanské soutěže** –
Конный спорт (верховая езда, ездить на конях): конные соревнования с препятствиями

dostihy – **dostihová dráha** – **zvítězila tříletá klisna ... s jezdcem ... ze stáje ...**
скачки ипподром победила трехлетняя кобыла ... с наездником ... из конюшни ...

VESLOVÁNÍ (veslovat): **závody osmiveslic** – **čtyřka bez kormidelníka** – **dvojskif**
Гребля (грести): соревнования восьмивесельной лодки четверка без рулевого двойная одиночка

KANOISTIKA: **kanoe** – **kajak** – **pádlo, pádlovat**
Каноэ: каноэ байдарка весло, грести

STŘELBA (střílet): **na pohyblivý cíl** – **vystřelit na cíl** – **z pistole** –
Стрельба (стрелять): по движущейся мишени выстрелить в цель из пистолета

z malorážky – **lukostřelba** – **luk, šíp**
из малокалиберной винтовки стрельба из лука лук, стрела

MÍČOVÉ HRY (Игры с мячом):

míč – vyhrát, prohrát zápas – **turnaj** – **přátelské utkání** –
мяч выиграть, проиграть соревнование турне дружественная встреча

zvítězit v prodloužení – **porazit 5 : 1** (pět jedna) – **vítězství, porážka** =
победить в дополнительном времени победить со счетом 5 : 1 победа, поражение

výhra, prohra – **hrát nerozhodně** = **remíza** – **vyrovnat** – **poločas** –
выигрыш, проигрыш играть нерешительно ничья выровнять половина игры, перерыв

třetina – **družstvo** – **rozhodčí** – **diváci, fanouškové**
треть команда судья зрители, фанаты

KOPANÁ (FOTBAL) (Футбол):

dát branku = **gól** – **kopat / kopnout do míče** – **přihrát** – **být vyloučen** –
попасть в ворота = гол ударять / ударить по мячу передать мяч быть удаленным с поля

útočník – **obránce** – **křídlo** – **spojka** – **brankář** – **náhradník** –
нападающий защитник крайний нападающий полусредний вратарь запасной

nejlepší střelec turnaje – **aut** – **trestný kop** = **penalta** – **rohový kop** –
лучший голкипер матча аут штрафной удар = пенальти угловой удар

hrát národní, oblastní ligu – **skončit na čtvrtém místě**
играть в национальной, областной лиге остановиться на четвертом месте

Rekordní vítězství fotbalové ligy: Sparta – Liberec 7:1
Pro liberecké fotbalisty znamená porážka sestup z třetího na čtvrté místo 1. fotbalové ligy.

Slavia vyhrála v Jablonci a Spartu před sebe nepustila: Jablonec – Slavia 0:2
Branky: 54. Novotný, 76. Bejbl. **Rozhodčí:** Krondl. **Diváků:** 11 112. **Poločas:** 0:0

1. Slavia (1)	22	14	6	2	39:14	48
2. Sparta (2)	22	14	4	4	48:15	46
3. Brno (4)	22	11	7	4	36:19	40
4. Liberec (3)	22	12	2	8	37:35	38

(Číslo v závorce za názvem klubu znamená pořadí po minulém kole, dále je uveden celkový počet zápasů, počet výher, proher a remíz, celkové skóre a celkový počet bodů.)

KOŠÍKOVÁ (BASKETBAL): Баскетбол **dát koš** забросить в корзину – **trestný hod** штрафной бросок

ODBÍJENÁ (VOLEJBAL): Волейбол **hřiště na odbíjenou** площадка для волейбола – **síť** сетка – **nahrát** подать – **smečovat** гасить

TENIS: Теннис **tenisový kurt** теннисный корт – **raketa** ракетка – **míček** мячик – **dvouhra, čtyřhra** играть вдвоем, играть вчетвером – **získat bod** получить очко – **vyhrát set** выиграть сет –

mít podání подавать – **výhoda** преимущество – **shoda** совпадение – **postoupit do semifinále** пройти в полуфинал – **Davisův pohár** кубок Дэвиса

HÁZENÁ Гандбол – **RAGBY** Регби – **BASEBALL** Бейсбол **(jedno kolo hry** (один раунд игры – **nahazovat** подавать – **odpálit** отбить – **obíhat metu)** получить номер)

LEDNÍ, POZEMNÍ HOKEJ: Ледовый хоккей, хоккей на траве: **hokejka** клюшка – **puk** шайба – **střelit gól** забить гол – **brankář** вратарь –

obránce защитник – **útočník** нападающий – **nominace na světový šampionát** номинация на чемпионат мира – **reprezentant** репрезентант, представитель –

reprezentovat svou zemi представлять свою страну – **národní mužstvo** национальная команда

f) Který druh sportu dělá?

atlet – gymnastka – krasobruslařka – sjezdař – skokan na lyžích – výškař – horolezec – parašutista – cyklista – potápěč – plavkyně – veslař – sprinter – běžkyně – desetibojař – rychlobruslař – boxer – zápasník – judista – vzpěrač – lukostřelec – šachista – házenkář – fotbalistka – basketbalistka – hokejista

Fakta z hokejové historie

Český svaz hockeyový byl založen 11. 12. 1908 v Praze, ve stejném roce se Čechy staly členem Mezinárodní federace ledního hokeje jako druhá zakládající země. V roce 1909 Čechy v prvním mezistátním zápase prohrály ve Francii 1:8. V roce 1911 se staly v Berlíně mistry Evropy. Na prvním mistrovství světa v roce 1920 skončilo Československo třetí za Kanadou a USA. Mistrem světa se stalo poprvé v roce 1947, potom ještě v roce 1949, 1972, 1976, 1977 a 1985. Na 57. světovém šampionátu v Německu v roce 1993 startuje poprvé samostatná Česká republika (skončila na třetím místě). V letech 1996, 1999, 2000 a 2001 se stala mistrem světa. V r. 1998 získalo Česko v Naganu zlatou olympijskou medaili.

První utkání finále Ligy basketbalistů: Vyšehrad – Brno 83:73

Praha, 15. 4.: Po fantastickém výkonu Jelínka, který dal 42 bodů, vyhráli včera basketbalisté Vyšehradu v prvním zápase finále play off nad Brnem 83:73 (44:33). Hráči obou týmů začali technickými chybami a nepřesnou střelbou, první koš padl až na začátku třetí minuty z ruky brněnského Jeřábka. Brno si drželo do 15. minuty vyrovnané skóre, ale domácím vyšel závěr poločasu. Druhé vzájemné utkání se hraje dnes od 17 hodin.

Zimní olympijské hry v Kanadě

XXI. zimní olympijské hry 2010 se konaly v únoru 2010 **v kanadském Vancouveru.** Po **Montrealu** a **Calgary** je Vancouver třetím kanadským olympijským městem. Zimní olympijské hry se tímto vrací do Kanady po dvaceti dvou letech od olympiády v Calgary a do Severní Ameriky po osmi letech od her v Salt Lake City. Kromě Vancouveru se jednotlivá sportoviště a ubytovací prostory nacházejí i v areálu **Univerzity Britské Kolumbie**, ve městech **West Vancouver a Richmond** a ve středisku zimních sportů ve **Whistleru**.
Vancouver se dostal na konečný seznam kandidátů na pořadatelství zimních her spolu s městy Pchjongčchang v Jižní Koreji a Salzburgem v Rakousku. Vítězství Vancouveru bylo oznámeno na 115. zasedání Mezinárodního olympijského výboru (MOV), které se konalo v červenci 2003 v Praze.
Na XXI. zimních olympijských hrách se soutěžilo v 15 sportovních disciplínách. Jsou to: alpské lyžování, biatlon, boby, běh na lyžích, curling, krasobruslení, akrobatické lyžování, lední hokej, saně, severská kombinace, short track, skeleton, skoky na lyžích, snowboarding a rychlobruslení.
Olympiády se zúčastnilo přibližně 2 600 sportovců z 82 zemí. Nejúspěšnější zemí je Kanada - se svými 14 zlatými, 7 stříbrnými a 5 bronzovými medailemi předstihla sportovní supervelmoci USA a Německo. USA získaly největší počet medailí - 37 (9 zlatých, 15 stříbrných a 13 bronzových). Česko zažilo nejúspěšnější zimní olympiádu v historii - získalo celkem 6 medailí (2 zlaté a 4 bronzové). O úspěch se zasloužila fenomenální rychlobruslařka Martina Sáblíková - dvojnásobná olympijská vítězka (zlato v jízdě na 3 km a 5 km, bronz na dráze 1 500 m).
Zlaté medaile jsou nejtěžší v historii, každá váží 500-576 gramů a poprvé má nepravidelný tvar - ani jedna z 1014 medailí není dokonale kulatá a nenajdou se mezi nimi 2 tvarově naprosto identické medaile.
Příští zimní olympijské hry hostí v roce 2014 Rusko, pořadatelským městem bude Soči.

LEKCE 4

Při dobrém jídle

Текст 1: Jak to dopadlo?
Текст 2: Nejdražší ve střední Evropě

Вы научитесь:

- Рассказать, чем закончилась история
- Повторить названия продуктов и блюд. Разговаривать о еде
- Описать приготовление какого-либо блюда. Сделать заказ в ресторане
- Объяснить, что мы сделаем что-либо только на определенных условиях
- Объяснить предназначение некоторых предметов
- Поговорить с другом о том, не трудно ли ему что-то сделать. Спросить о деталях того, что он делает
- Рассказать о своих увлечениях
- Обороты с глаголом «думать» *(„myslet“)*

Произношение: Согласные **„H–CH“**
Тема для разговорной практики:

Hobby, koníčky, záliby
(Увлечения, хобби)

§ 13 Притяжательные прилагательные (130) • § 14 Краткие формы прилагательных (133) • § 15 Причастия страдательного залога (150) • § 16 Глаголы с предлогом *„na“* (151) • § 17 Названия инструментов и средств (158)

Значения приставок *„roz-, do-“* (135, 136) • Разные приставки глагола *„padat“* (137) • Значения предлога *„na“* (145) • Однокоренные слова: *„myslet“* (148)

- ● Pane vrchní, pane vrchní, už vás volám počtvrté!
- ○ Prosím, k službám. Čím mohu posloužit?
- ● Vepřovou s knedlíkem a zelím. Už ji objednávám počtvrté.
- ○ To nás těší, že vám tak chutná.

4 A

buď – nebo	или – или
cvičit impf. – **zacvičit si** pf.	тренироваться – потренироваться
dopadnout pf.	получиться, упасть, поймать
dovolovat +Dat +Ak impf. – **dovolit** pf.	позволять – позволить
druh M	вид
držet dietu impf.	соблюдать диету
hra F	игра, пьеса
chování N	поведение
jediný, -á, -é	единственный
jestli(že)	если
koníček M (**hobby** N)	хобби, увлечение
kraj M	край
kvůli +Dat	благодаря (чему-то, кому-то)
kytice F	букет
kývnout na +Ak pf. – **kývat** impf.	согласиться – соглашаться
nápoj M	напиток
nařídit +Dat +Ak pf. – **nařizovat** impf.	приказать– приказывать
nastat, nastane pf. – **nastávat** impf.	наступить – наступать
naštěstí	к счастью
nechat (+Dat) +Ak impf. +Gen	оставить

občerstvení N	закуска, легкая еда, перекус
odhalovat +Ak impf. – **odhalit** pf.	открывать – открыть
odmítnout +Ak pf. – **odmítat** impf.	отвергать – отвергнуть
oheň M	огонь
ostatní	остальные
počest F, **na počest** +Gen	честь, в честь
podávat (+Dat) +Ak impf. – **podat** pf.	подавать – подать
podobat se +Dat impf.	быть похожим
podvádět +Ak impf. – **podvést, -vedu** pf.	обманывать, изменять – обмануть, изменить
podvod M	обман
pohodlný, -á, -é	уютный
popelník M (**popel** M)	пепельница (пепел)
poradit si s +Instr pf.	посоветоваться
pořádat +Ak impf. – **uspořádat** pf.	организовывать – организовать
použít, použiju + Ak pf. – **používat** impf.	использовать
prozradit +Dat +Ak pf. – **prozrazovat** impf.	выдать, открыть – выдавать
průvan M	сквозняк
předkrm M	закуска
přemluvit +Ak pf. – **přemlouvat** impf.	уговорить – уговаривать
přesolit +Ak pf. – **solit** impf. (**sladit**)	пересолить – солить (сладить)
přestat +Inf., **-stanu** pf. – **přestávat** impf.	перестать – *переставать*
příběh M	история
přistoupit na +Ak pf. – **přistupovat** impf.	согласиться (на что-то) – соглашаться
přivést do rozpaků , -vedu pf. – **přivádět** impf.	привести в недоумение – приводить
rozložit +Ak pf. – **rozkládat (se)** impf.	разложить – раскладывать
rozveselit +Ak **(se)** pf. – **rozveselovat** impf.	развеселить – веселить
sehnat +Ak, **seženu** pf. – **shánět** impf.	найти – искать
skutečný, -á, -é	действительный, настоящий
sledovat +Ak impf.	следить (за кем-то)
souhlas M	согласие
spropitné N	чаевые
špinavý, -á, -é x čistý, -á, -é	грязный x чистый
točit se, točit +Instr impf.	вращать, цедить, накручивать
tvrdit +Ak impf. – (potvrdit pf.)	утверждать
ubrousek M	салфетка
váza F	ваза
vejít se (někam), vejdu se pf.	войти
venkov M	деревня
věnovat pozornost +Dat impf.	*обращать внимание*
většinou	в большинстве
vydržet pf.	выдержать
vyjít (kniha vyšla) pf. – **vycházet** impf.	выйти – выходить

vyřešit +Ak pf. – **řešit** impf.	решить – решать
vytáhnout +Ak pf. – **vytahovat** impf.	вытащить – вытаскивать
vyzkoušet +Ak pf. – **zkoušet** impf.	попробовать – пробовать
zábava F	веселье
začátek M	начало
zastávka F	остановка
získat +Ak pf. – **získávat** impf.	приобрести – приобретать
značka F	фирма, марка
zvyk M, **mít ve zvyku**	привычка, иметь привычку
žádat +Ak **o**+Ak impf. – **požádat** pf.	просить – попросить
živit se +Instr impf.	питаться, жить на что-то

Jízdárna Pražského hradu

JOSEF ČAPEK (1887-1945)

7. říjen - 17. ledna

Retrospektivní výstava **Čapkových** děl nabízí na tisíc obrazů, kreseb a ilustrací. Mnoho děl bylo možné naposledy vidět roku 1946 na **Čapkově** posmrtné výstavě v Praze, některé **Čapkovy** obrazy byly považovány za ztracené, ale tvůrci expozice je objevili v soukromých sbírkách.

Gr

§ 13 POSESIVNÍ ADJEKTIVA (Притяжательные прилагательные)

Př.: Dívám se z **Karlova** mostu. Koupu se v **Máchově** jezeře.
(Я смотрю с Карлова моста. Я купаюсь в Маховом озере.)

= patří určité osobě, tvoří se proto **jen ze substantiv, která označují určitou osobu – M a F sg.** (otec, Jana, ...)
(= принадлежит определенному лицу, поэтому образуется только от существительных, означающих определенное лицо – мужского и женского рода единственного числа)

TVOŘÍ SE:

ze subst. **M**:	**-ův**	bratr + ův = bratrův byt	! **otec** – otcův	
	-ova	bratr + ova = bratrova žena	Kare**l** – Karlův	
	-ovo	bratr + ovo = bratrovo auto	tatín**e**k – tatínkův	
ze subst. **F**:	**-in**	sestr(a) + in = sestřin byt	! ses**tra** – sestřin	**r** > **ř**
	-ina	sestr(a) + ina = sestřina dcera	mat**ka** – matčin	**k** > **č**
	-ino	sestr(a) + ino = sestřino auto	Ol**ga** – Olžin	**g, h** > **ž**

DEKLINACE: v sg. jako substantivum (pán / stůl, žena, město)
kromě Instr – Instr sg. jako adjektivum
(кроме творительного падежа)

Singulár	Mž	Mn	N	F
Nom	bratr**ův** (syn) sestř**in**	bratr**ův** (byt) sestř**in**	bratr**ovo** (auto) sestř**ino**	bratr**ova** (žena) sestř**ina**
Gen		bratr**ova** (syna, auta) sestř**ina**		bratr**ovy** (ženy) sestř**iny**
Dat		bratr**ovu** (synu,-ovi, autu) sestř**inu**		bratr**ově** (ženě) sestř**ině**
Ak	bratr**ova** (syna) sestř**ina**	bratr**ův** (byt) sestř**in**	bratr**ovo** (auto) sestř**ino**	bratr**ovu** (ženu) sestř**inu**
Lok		o bratr**ovu, -ě** (bytu, bytě, autu, autě) o sestř**inu, -ě**		bratr**ově** (ženě) sestř**ině**
Instr		bratr**ovým** (synem, autem) sestř**iným**		bratr**ovou** (ženou) sestř**inou**

Příklady:

Studuje **na Karlově** univerzitě. — Он учится в Карловом университете.
Mluvil jsem **s Petrovým** otcem. — Я разговаривал с отцом Петра.
Přečetl jsem si **Havlovu** hru Asanace. — Я прочитал пьесу Гавела «Ассенизация».

Plurál	Mž	Mn	F	N
Nom	bratr**ovi** (syni,-ové) sestř**ini**	bratr**ovy** (obrazy) sestř**iny**	bratr**ovy** (knihy) sestř**iny**	bratr**ova** (auta) sestř**ina**
Ak		bratr**ovy** / sestř**iny** (syny, obrazy, knihy)		bratr**ova** (auta) sestř**ina**
Gen		bratr**ových** / sestř**iných** (synů, aut, knih)		
Dat		bratr**ovým** / sestř**iným** (synům, autům, knihám)		
Lok		o bratr**ových** / sestř**iných** (synech, autech, knihách)		
Instr		bratr**ovými** / sestř**inými** (syny, auty, knihami)		

Příklady:

Navštívili nás **manželovi** přátelé. — У нас в гостях были друзья жены.
Znám hodně **Pavlových** přátel. — Я знаю много друзей Павла.

Janiny děti si hrají na zahradě. Дети Яны играют в саду.
Novák**ovi**, Čech**ovi** – označuje rodinu Семья Новаковых, Чеховых

Poznámka:

a) **K**arel – **K**arlovo náměstí – posesivní adjektivum ze jmen osob má **velké počáteční**
Tomáš – **T**omášovi rodiče **písmeno**
(Притяжательное прилагательное, образованное от имен, пишется с большой буквы)

b) Cizí jména: **ztrácejí „-us, -as, -es, -is"** jako v deklinaci (viz str. 71)
(Заимствованные имена отбрасывают окончание „-us, -as, -es, -is", как и в склонении – см. стр. 71.)

Kolumb**us** – **Kolumbova** cesta
Archimed**es** – **Archimedův** zákon

! Harry, René – netvoří posesivní adjektivum (не образуют притяжательное прилагательное)

ale: Harry**ho** byt = Gen sg.
René**ho** auto

Gatesův zákon: Software se každých 18 měsíců zpomalí
Root.cz/Humor

Madonnin syn Rocco oslavil v Praze deváté narozeniny
iDnes/Revue

Cameronův Avatar jde do kin se stejnými ambicemi jako Titanic
lidovky.cz

Cv

❐ 1. Posesivní adjektiva nahraďte substantivem v genitivu.

Petrův otec už nepracuje. – **Otec Petra** už nepracuje.
Otec mého přítele Petra už nepracuje.

1. **Bratrova manželka** je doma a stará se o dítě.
2. Šel jsem na návštěvu **k Aleninu příteli.**
3. Thomas poznal **Vaškovy příbuzné.**
4. Prohlédl jsem si **Picassovy obrazy.**
5. Prvního ledna jsem si poslechl **prezidentův projev**. (выступление)
6. V sobotu jsme opravovali **přítelovo auto.**
7. **Matčina kuchyně** je nejlepší na světě.
8. **Strýcovo pozvání** mě potěšilo.
9. Zazvonil jsem u **sousedova bytu.**

10. Řídil jsem se **doktorovou radou.**
11. **O Einsteinově životě** jsem si přečetl mnoho zajímavého.
12. **S asistentovou prací** jsem spokojený.
13. Nesouhlasil jsem **s kolegovým názorem.**

❐ **2. Doplňte.**

a) Karlova univerzita:
Absolvoval na ______________ *(kde?).*
Přijel na stáž na ______________ *(kam?).*
Některé evropské univerzity mají dobré kontakty s ______________ *(kým?).*
Karolinum, historickou budovu ______________ *(čeho?),* navštěvují státní návštěvy.

b) Karlovo náměstí:
Přes ______________ *(co?)* jezdí hodně tramvajových linek.
Vyhněte se raději ______________ *(čemu?),* jeďte jinou cestou.
Novoměstská radnice je na ______________ *(kde?).*
Botanická zahrada je za ______________ *(čím?).*

c) Janin manžel:
Mluvil jsem jen s ______________ *(kým?),* ona nebyla doma.
Tamhle poznávám ______________ *(koho?).* Jdu ho pozdravit.
Dozvěděl jsem se to od ______________ *(koho?).*
______________ *(komu?)* se čtvrtek nehodí, takže Jana chce jet jindy.

Gr

§ 14 KRÁTKÉ ADJEKTIVNÍ FORMY

(tzv. jmenné formy – jako substantivum)
(так называемые краткие формы – как имя существительное)

Jen ve větách typu:	**Cítí se mlád. Je spokojen.**	Он чувствует себя молодо. Он доволен.
(v predikátu)	Cítí se mladý. Je spokojený.	Он чувствует себя молодым. Он довольный.

Sg.	M	mlád	Pl.	Mž	mládi, Mn známy
	F	mláda		F	mlády
	N	mládo		N	mláda

(stejné jako: rád, ráda, rádo, rádi, rády, ráda
sám, sama, samo, sami, samy, sama)

Dnes se používají málo, nejčastěji v některých frázích:
(В настоящее время используется редко, чаще всего в устойчивых выражениях:)

Jste velmi laskav(a).
Jsem šťasten (šťastna), že vás poznávám.

Také:	**Jsem připraven.**	Я готов.
	Jsem hotov.	Я готов.
	Jsem si jist, že	Я уверен, что ...
	Je nemocen, mrtev.	Он болен, мертв.
	Není přítomen.	Он отсутствует.
	Není toho schopen.	Он на это не способен.
	Jsem spokojen.	Я доволен.
	Jsem zvědav.	Мне любопытно.
	Jsem rozhodnut.	Я решился.
	Vrátil se živ a zdráv.	Он вернулся живым и здоровым.
	Kouření zakázáno.	Курить запрещено.
	Vstup není povolen (dovolen).	Вход запрещен (разрешен).

Často se používají ve formě **N sg.**
(Часто используются в форме именительного падежа единственного числа.)

Je nutno se rozhodnout. = Je nutné se rozhodnout. Je nutné, abychom se rozhodli.
(Необходимо принять решение. = Необходимо принять решение. Необходимо, чтобы мы приняли решение.)

Je známo, že .... (je známé).
Je možno ...... (je možné).
Je patrno, že ..... (je patrné) (понятно, что ...)
Je zakázáno, není dovoleno zde kouřit.

Berounský festival

Festivalový areál se nachází na břehu řeky Berounky u autobusového nádraží. Do areálu je zakázáno vnášet jakékoliv zbraně, drogy, skleněné a PET lahve, plechovky, veškerou zábavnou pyrotechniku. Také není povolen vstup se psy. Prosíme návštěvníky, aby dbali těchto pravidel, jinak mohou být z areálu vykázáni bez náhrady vstupného, případně nebudou do areálu vůbec vpuštěni.

Děkujeme

Cv

❒ 3. Doplňte větu.

1. O Češích je známo, že ______________________ .
2. Jsem si jist(a), že ______________________ .
3. Jsem zvědav(a), jestli ______________________ .
4. Budu s tím hotov(a) do ______________________ .
5. Bude nutno, abychom ______________________ .
6. Jste velmi laskav(a), že ______________________ .
7. Bohužel, ______________ není přítomen (přítomna).

GRAMATICKÉ POZNÁMKY

1) **Další tvoření adjektiv:**

celý den – celo**denní** výlet	экскурсия на весь день
léto – let**ní** šaty	летнее платье
příroda – přírod**ní** řízek	натуральный шницель
zahrada – zahrad**ní** večírek	празднование в саду
humor – humor**ný** příběh	юмористическая история
jablko – jable**čný** závin	шарлотка
ovoce – ovoc**ný** koláč	фруктовый пирог
brambora – brambor**ová** kaše	пюре
čočka – čočk**ová** polévka	суп из чечевицы
hlad – jsem hlad**ový**	я голоден
hrách – hrach**ová** polévka	гороховый суп
nápoj – nápoj**ový** lístek	меню напитков
okurka – okurk**ový** salát	салат из огурцов
pomeranč – pomeranč**ový** džus	апельсиновый сок
kuchař – kuchař**ský** recept	рецепт повара

2) **ať = aby**

Požádal jsem je, **ať odejdou.** = Я попросил, чтобы они ушли.
Požádal jsem je, **aby odešli.** Я попросил, чтобы они ушли.

3) **Významy prefixu „ROZ-":**

a) **směr na různé strany:** — направление в разные стороны:

Po škole **jsme se rozešli.** — После школы мы разошлись.
Rozdělili jsme se na dvě skupiny. — Мы разделились на две группы.
Všem dětem **rozdal** bonbony. — Всем детям он раздал конфеты.

b) **začátek děje:** — начало действия:

Rozbolela mě hlava. (= začala mě bolet) — У меня разболелась голова (начала болеть).
Venku **se rozpršelo**. (= začalo pršet) — Начался дождь.
Rozběhl se domů. — Он бросился домой.
Všichni **se rozesmáli**. — Все рассмеялись.

c) **nedokončený děj:** — незаконченное действие:

Rozdělali práci a odešli pryč. — Мы начали работу и ушли.
Dopis **jsem rozepsal**, ale nedokončil. — Я начал письмо, но не закончил.
Knihu mám **rozečtenou**. — Я начал читать книгу.

4) **Významy prefixu „DO-“:**

a) **směr k nějakému cíli, dovnitř něčeho:**	направление к цели, внутрь чего-то:
Došli jsme k lesu, do lesa.	Мы дошли до леса.
Na skříň **nedosáhnu.**	Я не достану до шкафа.
Zboží **dodáváme** až do domu.	Товар мы доставляем домой.
b) **dokončení děje:**	окончание действия:
Už **jsi dočetl** ten román?	Ты уже дочитал роман?
Dopovím vám to zítra.	Я дорасскажу вам завтра. / Я закончу рассказ завтра.
Dokouřil. Dovařila oběd.	Он докурил. Она приготовила обед.
také – **děj dokončit dodatečně**:	также – дополнительное окончание действия:
Dovřel okno. (předtím ho nezavřel úplně, teď to dokončil)	Он плотно закрыл окно. (Перед этим не закрыл его полностью, а сейчас закончил действие).
Dolil si víno.	Долил себе вина.
Doplnil své znalosti.	Дополнил свои знания.
c) **úspěšně dosáhnout výsledku** (s reflexivním zájmenem **„se“**):	успешное достижение результата:
Dovolal jsem se mu až odpoledne.	Я дозвонился ему только после обеда.
Dočetl jsem se o zajímavé výstavě.	Я прочитал об интересной выставке.
Dozvěděl jsem se to pozdě.	Я узнал об этом поздно.

5) Všímejte si významu **prefixů slovesa** **-PADAT / -PADNOUT** (падать):

dopadat / dopadnout (na zem, nějak)	падать (на землю), закончиться (как-то)
napadat / napadnout (někoho)	приходить в голову
opadat / opadnout (listí, popularita)	опадать / опасть, упасть (листва, популярность)
odpadat / odpadnout (od něčeho)	отпадать / отпасть (от чего-то)
popadat / popadnout (něco do ruky)	схватить / хватать (что-то в руку)
propadat / propadnout (u zkoušky)	проваливаться / провалиться (на экзамене)
přepadat / přepadnout (někoho v noci)	нападать / напасть (на кого-то ночью)
připadat / připadnout (na 1 obyvatele)	приходиться / прийтись (на 1 жителя)
rozpadat se / rozpadnout se	распадаться / распасться
spadnout pf. (ze stromu)	упасть (с дерева)
upadat – upadnout (na zem)	падать / упасть (на землю)
vypadat – vypadnout	выглядеть, исчезнуть – исчезать
(slunce) **zapadat / zapadnout**	(солнце) заходить / зайти

nápad –	**odpad, odpadky** –	**přepadení** –	**případ** –	**rozpad** –
идея	мусор, остатки	нападение	случай	распад

úpadek –	**západ** –	**dopad** –	**spad** –	**výpadek**
упадок	заход	окончание	падение	выпадение

LEXIKÁLNÍ POZNÁMKY

1) **na**klepat kotlety — отбить котлеты

naklást na kotlety žampiony — нафаршировать котлеты шампиньонами
narovnat kotlety na plech — выложить котлеты на сковородку
nakrájet brambory na plátky — нарезать картошку на дольки

2) **o**mýt brambory — помыть картошку

osolit brambory — посолить картошку
opepřit, **o**paprikovat — поперчить

3) **nechat**:

a) **(někomu) něco, někoho** — оставить (кому-то) что-то

Nechal jsem to na stole. — Я оставил его на столе.
Nechal jsem jim půlku. — Я оставил им половину.
Nech mě! — Оставь меня в покое!
Nech mě mluvit! — Дай мне сказать!

b) **něčeho** = přestat něco dělat — перестать что-то делать

Nechal studia. = Přestal studovat. — Он бросил учебу.
Nechte toho! — Перестаньте!

4) **dopadnout** pf.:

a) = pořídit nějak — закончиться каким-то образом

Jak jsi dopadl? — Чем все закончилось?
Věděl jsem, že **to s ním dopadne špatně.** — Я знал, что он плохо кончит.

b) impf. dopadat — падать, заканчиваться

Dopadl tvrdě **na zem.** — Он сильно ударился о землю.
Policie **dopadla pachatele.** — Полиция поймала преступника.

dopad M — падение, приземление

5) **jde to** udělat = je možné, může se to udělat — Это можно сделать.

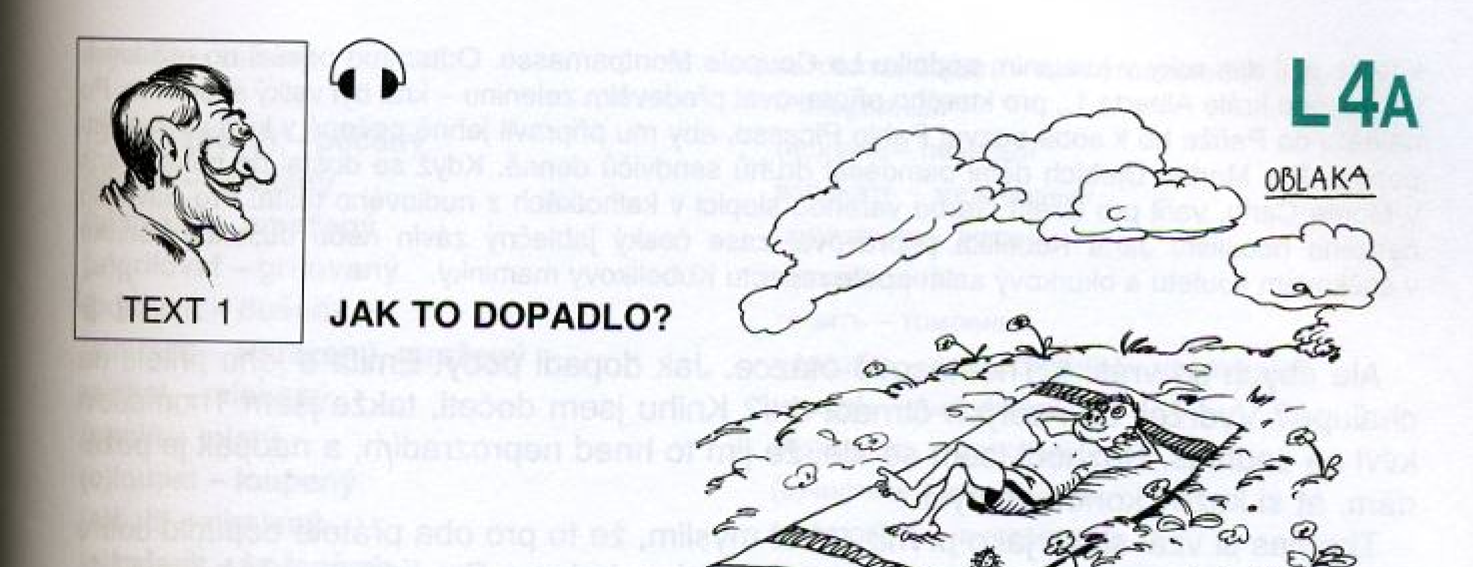
Nešlo to tak, jak jsem si představoval. — Так, как я себе это представлял, было невозможно.

Karel Čapek: PŘÍPAD S DÍTĚTEM

„Když už tu je řeč o tom komisaři Bartoškovi," pravil pan Kratochvíl, „tak si vzpomínám na jeden případ s dítětem. Tak jednou přiběhla na komisařství k tomu Bartoškovi taková mladá paní, žena nějakého pana Landy, s ukrutným pláčem, že nemohla ani dechu popadnout."
„Pa-pane," zakvílela ta mladá panička, „mně na-na ulici ukradli dítě!"
„Ale jděte," řekl pan komisař nedůvěřivě, „co by dělali s dítětem? Třeba jenom uteklo."
„Neuteklo," plakala ta nešťastná maminka, „vždyť jsou Růžence teprve tři měsíce!"
„Aha," pravil pan Bartošek, který neměl ani zdání, kdy takové dítě začíná chodit. „A jak vám ho, prosím vás, mohli ukrást?"
Pomalu to z ní dostal. Zatímco byla v krámě, nechala stát kočárek s Růženkou venku; když vyšla ven, byla Růženka i s kočárkem tatam.
„Já chci dostat svou Růženku zpátky," křičela paní Landová zoufale. „Tak to nám, paní, musíte dát fotografii nebo popis toho dítěte," řekl komisař úředně.
„Ale, pane komisaři," plakala ta mladá paní, „to víte, děti do jednoho roku se nemají fotografovat! To prý není dobře, prý dítě pak nechce růst –"
„Hm," řekl komisař, „tedy nám aspoň to mimino přesně popište."
To tedy ta maminka udělala velmi zeširoka; prý má Růženka takové pěkné vlásky, a nosánek, a taková krásná očička; a váží čtyři tisíce čtyři sta devadesát gramů, a má takový krásný zadeček –
„Prosím vás, podle toho vašeho popisu ji nepoznáme," řekl komisař, „vždyť jsou všechny děti stejné! Jakpak mám udělat popis?" „To je těžký případ," vzdychl, sotva se za paní Landovou zavřely dveře.
Den nato byly všechny matky v Praze přímo u vytržení. Jak vyšly ven s dítětem v kočárku, už byl u nich uniformovaný policajt a usmíval se na to jejich rozkošné děťátko. „To máte hezké děťátko, paní," říkali přívětivě, „jakpak je staré?" – No zkrátka byl to pro všechny maminky den radosti a pýchy. A už v jedenáct ráno přivedl jeden policajt ke komisaři Bartoškovi takovou bledou ženskou. „Tak tady ji máme, pane komisaři," hlásil služebně. „Já ji potkal s kočárkem, a když jsem jí řekl, jejej, to máte rozkošné děťátko, jakpak je staré? – tak vám po mně tak zle střelila očima a schovala dítě za záclonky. Tak jsem jí řekl, pojďte se mnou, paničko."
„Dojděte pro paní Landovou," řekl komisař. „A vy, osobo, mně prokristapána řekněte, proč jste to dítě ukradla!"
Ta osoba byla svobodná holka a měla holčičku s jedním pánem. Holčička jí doma zemřela, šla to hlásit na faru, ale cestou viděla ten kočárek paní Landové, a tu ji napadlo, že když bude mít jiné dítě, že jí ten pán bude platit alimenty dál.
A to už je konec případu s dítětem.

(Povídky z druhé kapsy, adaptace)

TEXT 1 **JAK TO DOPADLO?**

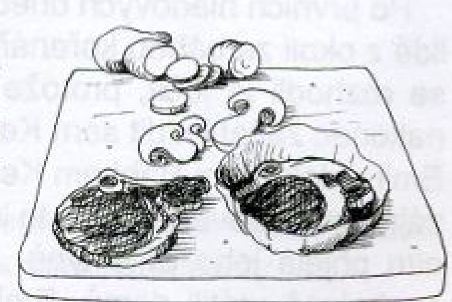
„Dočetl jsi knížku o doktoru Bábkovi a jeho příteli Emilovi?" zeptal se mě po týdnu Thomas, kterého začátek příběhu o dvou přátelích pobavil. Při zpáteční cestě z Liberce jsme si totiž udělali malou zastávku v jedné vesnické hospodě – domácí jídlo nám moc chutnalo, a tak jsme se po obědě rozhodli pro malou siestu. Vytáhli jsme deky, rozložili se po louce, a protože se mi nechtělo jen tak se dívat do oblak, začal jsem si číst. Ostatní mě brzo přemluvili, abych jim četl nahlas. Humor nás všechny rozveselil a kniha nás spolu s výborným obědem inspirovala ještě dál. V autě se hovor točil kolem jediného tématu – jídla. Přátele zajímalo, jestli oba přátelé vydrží celých čtrnáct dní beze všech kontaktů a také jestli si poradí s jídlem. My sami, čím blíž k Praze, jsme dostávali stále větší hlad a začali si vymýšlet:

Co bychom si dali po celodenním výletu na lyžích?
Na co bychom měli chuť horký letní večer?
Co bychom nabídli hostům k občerstvení?
Co bychom si přáli k obědu pořádaném na naši počest?
Co bychom si vybrali k snídani podávané do hotelového pokoje?
Co bychom byli schopni uvařit na ohni uprostřed přírody?

Inspirujte se! Nerozumíte některým názvům jídel? Podívejte se na str. 141.

Kotlety v alobalu

Naklepal jsem kotlety, osolil je, opaprikoval, oloupal brambory, nakrájel je na plátky, omyl a nakrájel žampiony. Z alobalu jsem vyrobil čtyři misky, položil do nich kotlety, nakladl na ně plátky žampionů a osolených brambor a všechno zalil smetanou. Nakonec jsem alobalové misky nahoře uzavřel a narovnal je na plech elektrické trouby. Je také možné je dát na ohniště do popela.

Slavní strávníci kuchaře Trejbala

Jaromír Trejbal se – jako čtrnáctiletý – začal učit v Praze kuchařem. Jeho prvním slavným strávníkem byl prezident Masaryk. Připravil pro něj srnčí hřbet a plněného candáta. Roku 1928 odešel do Paříže,

kde se učil dva roky v luxusním podniku La Coupole Montparnasse. Odtamtud odešel do rezidence belgického krále Alberta 1., pro kterého připravoval především zeleninu – král byl velký sportovec. Po návratu do Paříže ho k sobě pozval Pablo Picasso, aby mu připravil jehně pečené v kůži ve žhavém popelu. Pro Marlen Dietrich dělal osmdesát druhů sendvičů denně. Když se dostal do hotelu Paris v Monte Carlu, vařil pro Gretu Garbo vařenou slepici v kalhotkách z nudlového těsta. Pro slavného českého houslistu Jana Kubelíka připravoval zase český jablečný závin nebo dušenou perličku v čočkovém šouletu a okurkový salát podle receptu Kubelíkovy maminky.

Ale abych se vrátil k Thomasově otázce. Jak dopadl pobyt Emila a jeho přítele na chalupě? Vydrželi tam celých čtrnáct dní? Knihu jsem dočetl, takže jsem Thomasovi kývl na souhlas. Rozhodl jsem se ale, že jim to hned neprozradím, a naopak je požádám, ať si každý konec domyslí.

Thomas si vzal slovo jako první: „Já si myslím, že to pro oba přátele dopadlo dobře – totiž že tam ty dva týdny vydrželi a získali tím chalupu. Pro jídlo si určitě chodili do města a nevadilo to, protože časopisu šlo jen o to, aby měl svou reportáž. A Emil s doktorem Bábkem se postarali o to, aby měl redaktor Kerblík o čem psát."

„S takovým podvodem by nesouhlasili," nenechala ho domluvit manželka. „Když hra, tak hra. Živili se tím, co les dal, ale možná, že jim skutečně někdo donesl něco k jídlu. Oni sami by určitě nepodváděli!"

„Myslíš si, že by přistoupili na takovou hru se sebou samými jen pro něco tak materiálního, jako je získat chalupu? Omyl! V tom musí být něco jiného. Buď to celé považovali za velkou zábavu, při které si chtěli odpočinout, nebo hru hráli s někým jiným – např. s Kerblíkem. Chtěli vyzkoušet, jaký Kerblík je, co vydrží."

Kdo má pravdu? Přečtěte si, jak příběh skutečně dopadl, a dovyprávějte ho přátelům.

Po první těžké noci byli sice Emil s doktorem Bábkem rozhodnuti se vrátit, ale Kerblíkovo chování v nich probudilo chuť si s ním hrát, tak jak to měl ve zvyku Emil: připravovat mu situace, ve kterých by se odhalovaly jeho vlastnosti, rozumí se, že očekávali vlastnosti negativní. Se zájmem sledovali první Kerblíkovo rozhodování: zvítězí v něm ambiciózní redaktor a zůstane s nimi na chalupě, nebo pohodlný Kerblík a vrátí se do města? Zůstal.

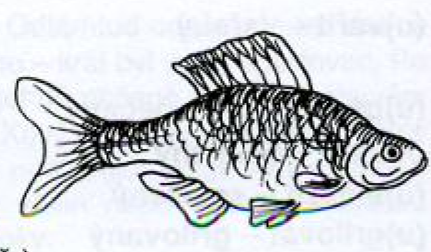
Po prvních hladových dnech se vyřešil problém s jídlem – do chalupy začali přicházet lidé z okolí za bábou kořenářkou, která v chalupě dříve žila, a Emil s doktorem Bábkem se rozhodli je léčit, protože s sebou přinášeli domácí jídla. Do města pro potraviny nakonec začal jezdit sám Kerblík, i když to podmínky pro získání chalupy nedovolovaly. Emil s doktorem Bábkem Kerblíkovi vyprávěli vymyšlené příběhy o svém přátelství a se zájmem sledovali, jaký je to konvenční a malý člověk. Zajímavé situace nastaly, když za ním přijela jeho přítelkyně. Po dvou týdnech strávených na chalupě se oba přátelé spokojeně vrátili domů, Emil o to spokojenější, že přítelkyně se s Kerblíkem rozešla a začala věnovat pozornost jemu. Chalupu od časopisu získali naštěstí ještě před tím, než vyšla Kerblíkova reportáž, protože ta se skutečnému pobytu podobala velmi málo.

(u)vařit – vařený	готовить, варить – приготовленный, сваренный
(u)péct (peču) – pečený	(ис)печь – печеный
opékat – opékaný	запекать – запеченный
(u)smažit – smažený	(по)жарить – жареный
(u)grilovat – grilovaný	делать гриль
(po)dusit – dušený	томить – томленый
(z)mrazit – zmrazený, mražený	морозить – замороженный, мороженый
míchat – míchaný	мешать – смешанный
(u)mlít – mletý	(по)молоть – молотый
(o)loupat – loupaný	(о)чистить – очищенный
(o)balit – obalený	панировать – в панировке
(o)kořenit – kořeněný	использовать специи
(o)solit – osolený	(по)солить – соленый
(o)sladit – oslazený	(по)сладить – сладкий
spálit – spálený	сжечь – сожженный
připálit – připálený	пригоревший
kotleta F	котлета
žampion M	шампиньон
srnčí hřbet M	спинка серны
plněný candát M	фаршированный судак
jehněčí maso N	ягнятина
slepice F	курица
nudle F pl.	макароны
omáčka F	соус
těsto N	тесто
jablečný závin (štrúdl) M	шарлотка
perlička F	жемчужинка
kůže F	кожа
plátek M	ломтик, кусок
elektrická trouba F	электрическая духовка
ohniště N	кострище
kuchař M	повар
strávník M	столующийся

Přísloví:

Láska prochází žaludkem.	Путь к сердцу мужчины лежит через желудок.
Jak k jídlu, tak k dílu.	Как полопаешь, так и потопаешь. / Каков у хлеба, таков у дела.
Nic se nejí tak horké, jak se uvaří.	Не так страшен черт, как его малюют.

Roste jako z vody. (Roste velmi rychle.)
S jídlem roste chuť. (Kdo něco získal, chce ještě víc.)
Umírám hlady. (Mám hrozně velký hlad.)
Jde to jako po másle. (Jde to rychle, bez problémů.)
Má oči jako mandle. (Má velké hnědé oči.)
Je na něho jako pes. (Chová se k němu tvrdě, přísně.)
Je jako ryba bez vody. (Necítí se někde dobře, spokojeně.)
Přilévá oleje do ohně. (Zvětšuje problémy.)
Mám z toho husí kůži. (Bojím se toho.)

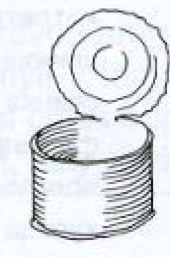
Cv

❒ 4. a) Co z čeho pijete, jíte?
Co v čem vaříte, smažíte, připravujete?

➠ Nejraději (nejčastěji, většinou) piju pivo z plechovky.

pivo, čaj, mléko, pomerančový džus, víno, voda, káva, aperitiv, vajíčka, brambory, řízek, maso, polévka, salát

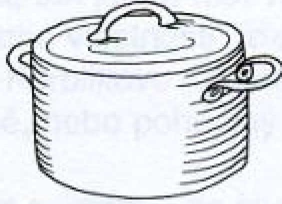
skleničká, plechovka, láhev, šálek, hrníček, prkénko, brčko, talíř, džbán, hrnec, pánev, mísa

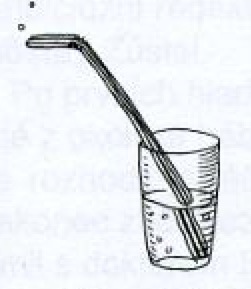
plechovka (консервная [металлическая] банка)

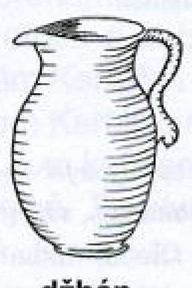

pánev (сковородка)

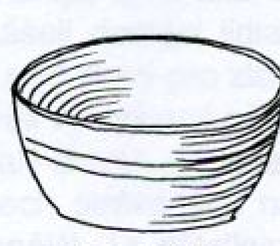

hrnec (кастрюля)

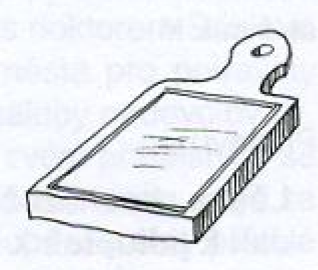
sklenička s brčkem (стакан с трубочкой)

džbán (кувшин)

mísa, miska (миска)

prkénko (разделочная доска)

b) Co si dáte k čemu?

➡ **K řízku si dám bramborovou kaši.**

smažený řízek, grilované kuře, snídaně, káva, ryba, biftek, párek, pečená kachna, přírodní kotleta, uzené maso, zvěřina, vepřová pečeně, dušená šunka, roštěná, karbanátek

bramborová kaše, červené víno, zákusek, hranolky, zeleninový salát, chléb, vajíčka, zelí, hořčice, vařené brambory s máslem, rýže, špenát, těstoviny, špagety, knedlíky, čočka, hrachová kaše, pivo

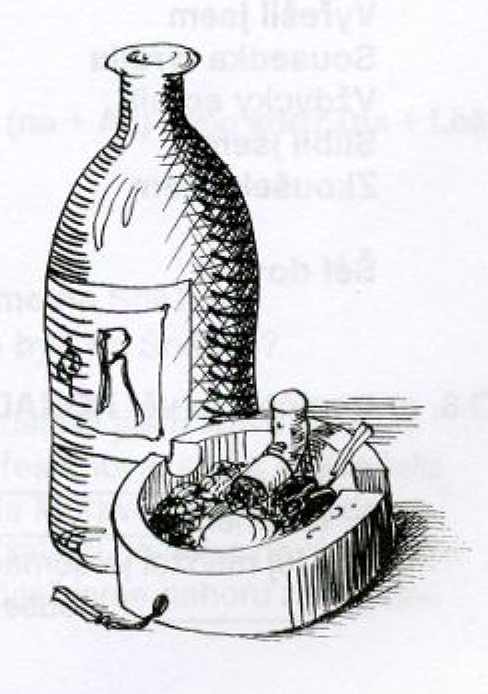
párek (сосиска) **zvěřina** (зверина, дичь)

❒ **5. a) V restauraci se zeptejte číšníka.**

- na sůl a pepř, protože na vašem stole chybějí
- na určitou značku vína
- na druhy ovocných čajů
- na popelník, protože chcete kouřit, ale nevíte, jestli je to dovoleno
- na vázu, protože číšník ji nedonesl, i když si musel všimnout, že vaše partnerka má s sebou krásnou kytici

b) Řekněte číšníkovi.

- vybrali jste si stůl v rohu u okna
- ubrus je špinavý a chcete ho vyměnit
- chcete zavřít okno, protože je průvan
- pivo je teplé, chcete jiné
- polévka je přesolená
- maso je moc tvrdé
- do vína spadla moucha (муха)
- popelník je už plný
- jste nespokojený, protože čekáte už přes čtvrt hodiny na kávu
- účet není správný

❐ 6. Změňte podle vzoru.

➡ Řekl mu, **ať odejde.** – Řekl mu, **aby odešel**.

Řekl mi	ať hodně odpočívám	abych ______
Požádal nás	ať ještě neodcházíme	______
Poprosil mě	ať mu dovyprávím konec filmu	______
Poradil mi	ať se obrátím na agenturu	______
Doporučil mu	ať se stará sám o sebe	______
Lékař nařídil	ať se vyhnu vedoucímu	______
	ať se rozhodnu brzo	______
	ať to nikomu neřekneme	______
	ať se přestěhuje na venkov	______
	ať přestanu kouřit	______
	ať začnu pravidelně cvičit	______
	ať zítra přinesu ten recept	______

❐ 7. a) Tvořte věty, řekněte ve správném tvaru.

	NĚKOMU	NĚCO
Nařídil jsem	*mé děti*	*vrátit se včas*
Manželka nechala	*já*	*večeře v ledničce*
Neprozradil jsem	*nikdo*	*ani slovo*
Odmítl jsem	*číšník*	*dát spropitné*
Uspořádali jsme	*kolegyně*	*malá oslava na počest narozenin*
Firma poskytla	*zaměstnanci*	*týden dovolené navíc*
Sehnal jsem	*dcera*	*kniha, kterou dlouho sháněla*
Vyřešil jsem	*rodiče*	*jejich problém s bytem*
Sousedka tvrdila	*ostatní*	*něco, co nebyla pravda*
Vždycky splnil	*všichni*	*všechno, co slíbil*
Slíbil jsem	*asistentka*	*na odpoledne volno*
Zkoušela jsem	*„se"*	*dvoje kalhoty, ale žádné jsem nekoupila*
Šéf dovolil	*jen někdo*	*odejít dřív domů*

❐ 8. a) Doplňte do vět PORADIT NĚKOMU NĚCO – PORADIT SI S NĚČÍM.

1. Neuměla ____________ s předkrmem, takže jsme obědvali bez něj.
2. Neuměl mi __________, co mám dělat, proto jsem se musel rozhodnout sám.
3. Můj manžel je domácí kutil, se vším ____________ sám.
4. ____________ sousedce, které koření dát do omáčky.

b) Doplňte do vět NECHAT NĚČEHO (nějaké činnosti), PŘESTAT NĚCO DĚLAT imperativ: přestaň(te)!

1. Dost! ____________! Bolí mě z toho hluku hlava.
2. Manželka mě (ne)____________ ani domluvit.
3. ____________ hrát závodně tenis před dvěma lety.
4. ____________ tenisu před pár lety.
5. Řekla jsem, že na večeři nepůjdu, ale on mě (ne)____________ přemlouvat.

9. Vyjádřete podmínku.

○ Poletíš v červenci k moři do Španělska?

- Ano, ale jen **v tom případě, že** si budu moct vzít dovolenou.
- **Když (Jestli, jestliže)** si budu moct vzít dovolenou, tak ano.

Přítel se vás ptá, jestli:	Odpovězte mu, že to uděláte, jestli(že), když, v tom případě, že:
jet na dovolenou k moři	najít laciné ubytování blízko pláže
půjčit mu byt na víkend	odjet navštívit rodiče
koupit si tuhle knihovnu	vejít se do pokoje
jít dnes večer do divadla	budou lístky
dovyprávět mu děj filmu	pozvat vás na skleničku
odmítnout šéfovo pozvání na večeři	manželce nebude dobře

10. Všímejte si významu prepozice „NA".

(Обратите внимание на значение предлога „NA".)

a) místo (většinou na povrchu) – na otázku **kam? (na + Ak)** nebo **kde? (na + Lok)**

(место, чаще всего на поверхности)

Změňte na větu s „kde?".

Vystoupili jsme na Sněžku. – **Byli jsme na** Sněžce.
Vy jste byli na Sněžce?

O Vánocích pojedeme na hory.
Půjdeme si prohlédnout hrad.
Vyšel jsem si ven na čerstvý vzduch.
Uvidíš to, až přejdeš na druhou stranu.
Položil jsem ti na stůl dopis.
Postavil jsem láhve na zem.
Přestěhoval se na kraj města.
Na Moravu teprve pojedeme.
Vzala si na sebe nový kostým.
Vyjeli jsme nahoru na terasu.

b) čas (na + Ak, Lok)

Řekněte ve správném tvaru.

Přišel na *(poslední chvíle)*.
Kolik je hodin? – Bude čtvrt na *(jedna)*.
Do školky přijímáme vždy na *(podzim a jaro)*.
Říká se: Na *(svatý Jiří)* vylézají štíři. (вылезают скорпионы)
Přišel jen na *(začátek)* jednání. Na *(konec)* jednání jsem ho už neviděl.
Na *(konec)* schůze jsem už nečekal. Všechno důležité se projednalo už na *(začátek)*.

c) účel činnosti (na + Ak) (цель деятельности)

Spojte podle významu.

Chodí k nám často	na cestu?
Zůstaneš	na šaty
Děti už zítra odjedou	na návštěvu
Máš peníze	na památku
Půjčil si od nás peníze	na večeři?
Koupila si látku	na dovolenou
Připijme si	na prázdniny
Kývl jsem	na ryby?
Schoval jsem si to	na oběd
Večer se stavím	na souhlas
Půjdeš se mnou	na zdraví
Pozvali nás	na kus řeči

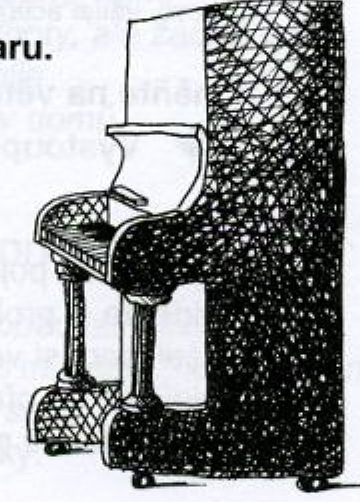
Na co to je? = **Nač** to je?

lístky	na ovoce
pozvánka	na automobily
továrna	na koncert
voda	na konferenci
mísa	na rozloučenou
ubrousek	na prodej
šaty	na otce
zboží	na mytí
dopis	na čelo
památka	na večer
obklad	na ruce
pohled	na krajinu

d) prostředek, nástroj (na + Ak, Lok), jejichž pomocí se děj uskutečňuje
(средство, инструмент, при помощи которого осуществляется действие)

Spojte podle významu a řekněte ve správném tvaru.

Hraje	na	*klíč*
Zvoní		*kůň*
Zamkl		*kolo*
Viděl to		*piano*
Jezdí		*počítač*
Píše		*vlastní oči*
Vaří		*zvonek*
		elektrický sporák
		kytara

11. Slova v závorkách řekněte ve správném tvaru a přečtěte si humornou příhodu, která se stala českým turistům v Koreji.

Nač jsou mokré bílé ubrousky?

Servírky nám *(začít)* rozdávat mokré bílé ubrousky. Část skupiny si myslela, že si *(ty ubrousky)* máme umýt misky na stole, druhá část *(tvrdit)*, že mokrý ubrousek patří pod *(sklenice)* s *(nápoj)*, aby *(ochladit se)*, a další část ho *(odmítnout)* vůbec, protože prostě *(nevědět)*, co s ním. Naštěstí nám servírky *(ukázat)*, že si *(ubrousek)* máme umýt ruce, a to nám *(líbit se)*. Venku i v restauraci bylo vlhké dusno jako v *(prádelna)* a mít osvěžené, mokré ruce *(být)* příjemné. Část skupiny naopak *(funkce ubrousků)* vylepšila a *(použít)* je jako obklad na čelo. To zase *(přivést)* servírky do *(rozpaky)*, protože ubrousky musely vrátit. Nakonec je přece od našich lidí *(vybrat)* a *(přinést)* předkrm.

(Podle Františka Nepila z knihy Malý atlas mého srdce)

mokrý (мокрый), **prádelna** F (прачечная), **osvěžit se** pf. (освежиться)

12. Zeptejte se kolegy, jestli bude dělat některou z následujících věcí. Zahrajte dialog.

VY	**– Přemýšlíš o tom, že změníš práci?**
	– Chceš změnit práci?
	– Změnil(a) bys práci, kdyby to bylo možné? (kdyby to šlo?)
ON(A)	**– Chtěl(a) bych, ale zatím nemůžu najít (sehnat) nic jiného.**
	to není možné.

- změnit práci
- nechat studia češtiny
- odmítnout jejich prosbu
- vzít s sebou na dovolenou bratrovy děti
- sám / sama uvařit večeři pro hosty
- uspořádat oslavu narozenin
- vylepšit svůj byt
- přestěhovat se do většího bytu
- přemluvit manžela / manželku, abyste jeli s námi

13. Váš přítel, vaše přítelkyně asi: hraje na kytaru
koupil(a) si chalupu na horách
drží dietu, protože chce zhubnout
sbírá kuchařské recepty
pořádá zahradní večírek
stráví dovolenou v přírodě pod stanem
našel (našla) si práci v bance

chce se přestěhovat kvůli práci do Brna
nemůže si zvyknout na práci v obchodě

Zeptejte se ho (jí) na další detaily.

VY	–	**Hraješ na kytaru?**
ON(A)	–	**Ne, teď už ne.**
VY	–	**Ale dřív jsi hrál(a), ne?**
ON(A)	–	**Ale ano, na univerzitě jsme hráli hodně, ale potom jsem toho nechal(a).**

❐ 14. Rodina slov: MYSLET (MYSLIT)

myslet / pomyslet na něco	думать / подумать о ком-то
myslet si / pomyslet si něco	думать / обдумывать что-то
domýšlet (si) / domyslet (si) něco	додумывать, представлять себе
domýšlet se / domyslet se	догадываться
být namyšlený, -á, -é	быть заносчивым
pomýšlet / pomyslet na něco	подумать о чем-то
promýšlet (si) / promyslet (si) něco	обдумывать что-то
přemýšlet o něčem / —	размышлять о чем-то
rozmýšlet (si) / rozmyslet (si) něco	передумать, обдумать
rozmýšlet se / rozmyslet se	обдумывать, продумывать
smýšlet něco **o** něčem / –	быть какого-то мнения о чем-то, относиться к чему-то
– / **usmyslet si** něco – **úmysl**	придумать, выдумать – умысел
vmýšlet se / vmyslet se do něčeho	вдумываться во что-то, входить в положение
vymýšlet (si) / vymyslet (si) něco – **výmysl**	выдумывать / выдумать – вымысел
zamýšlet se / zamyslet se nad něčím	задуматься над чем-то
myšlenka – mysl – myslitel	идея – мысль – мыслитель

Rozumíte frázím?

Mám na mysli tu včerejší příhodu.	(Mluvím o té příhodě.)
Je mi to **proti mysli.**	(Je to proti mým názorům.)
Přísloví: **Veselá mysl – půl zdraví.**	(Veselá nálada prospívá zdraví.)
Myslí mu to dobře.	(Je chytrý.)

Myslí jen na sebe. (Stará se jen o sebe.)
Moc si o sobě myslí. (Je domýšlivý.) (заносчивый, самонадеянный)
Myslí si o tom svoje. (Má na to svůj jiný názor.)
Myslí to s ním dobře. (Snaží se mu pomoct.)
Je **myslím** doma. (Je asi doma.)

❒ **a) Doplňte ve správném tvaru.**

Myslí na ______________________________ .
(jeho kolegové – kolega Černý – kolegyně Claudia – pozvaní hosté – přítelova nabídka – přátelská pomoc – středeční recepce)

Nemyslí si o ______________________ **nic špatného.**
(jeho kolegové – kolegova kariéra – přítelova slova – bratrova manželka – sousedovy děti – redaktor Procházka)

Už ses zamyslel nad ______________________ ?
(plány na léto – tvá slova – vhodná odpověď – ty dvě dívky – téma, které si chceš vybrat – to, odkud ho znáš)

❒ **b) Doplňte spojovací výrazy „že, proč, co, jak, jaký, než, kam, kolik, jestli".**

1. Myslím, ___ už to brzo začne. 2. Přemýšlím o tom, ___ jsi řekla. 3. Už jsem vymyslel, ___ to uděláme. 4. Myslím, ___ by to šlo. 5. Musíme si promyslet, ___ pojedeme v létě. 6. Celý den myslím na to, ___ včera nepřišel. 7. Už sis rozmyslel, ___ s námi půjdeš? 8. Už ses zamyslel nad tím, ___ moc jsi jí ublížil? 9. Dobře si to promyslete, ___ odpovíte. 10. Přemýšlel jsi o tom, ___ hostů pozveme? 11. Teď promýšlím, ___ jídelníček hostům nabídnu.

Díky vynálezu Otta Wichterleho vidí stamiliony lidí

Geniální český chemik Otto Wichterle (1913–1998) přišel na myšlenku kontaktních čoček v roce 1952 při rozhovoru ve vlaku z Olomouce do Prahy. Wichterle si uvědomil, že lidské oko může dobře snášet umělou hmotu a řešení našel v hydrofilních gelech.
První prototyp čoček vyrobil a vyzkoušel roku 1957, potom ho z politických důvodů vyhodili z vysoké školy a Wichterle svou práci dokončil v r. 1961 doma – na přístroji z dětské stavebnice Merkur. Tehdejší Československo hodně vydělávalo na licencích, ale – zase z politických důvodů – bez Wichterleho vědomí prodalo jeho patenty za velmi nízkou cenu do USA.
Uznání se Otto Wichterle dočkal až po pádu komunismu po r. 1989. I když byl autorem či spoluautorem asi 150 patentů (kromě kontaktních čoček vynalezl silon), nikdy nezbohatl.

§ 15 VERBÁLNÍ ADJEKTIVUM PASIVNÍ

(Отглагольные пассивные прилагательные)

– tvoří se **z pasivní formy slovesa** (perfektivního a imperfektivního)
(образуются от пассивной формы глагола совершенного и несовершенного вида)

Př.: **koupený** oblek – (oblek byl) koupe**n** + **-ý, -á, -é**
zaplacený účet – (účet byl) zaplace**n** + **-ý, -á, -é**

platit	– placen	– **placené** služby	платные услуги
zaplatit	– zaplacen	– **zaplacený** účet	оплаченный счет
vysvětlit	– vysvětlen	– **vysvětlený** problém	разъясненная проблема
vysvětlovat	– vysvětlován	– **vysvětlovaný** problém	разъясняемая проблема
přečíst	– přečten	– **přečtená** kniha	прочитанная книга
zapomenout	– zapomenut	– **zapomenutá** taška	забытая сумка
dosáhnout	– dosažen	– **dosažený** výsledek	достигнутый результат
přijmout	– přijat	– **přijatý** kandidát	принятый кандидат

Pozice ve větě:

Vrátil jsem se **pro zapomenutou knihu**. (Я вернулся за забытой книгой.)
1. 2.

Vrátil jsem se **pro knihu zapomenutou na stole**. (Я вернулся за книгой, забытой на столе.)
1. 2.

Cv

❒ 15. Změňte pomocí zájmena „který, -á, -é".

Vrátil jsem se pro **zapomenutou** knihu. –
Vrátil jsem se pro knihu, **kterou jsem zapomněl (na stole)**.

1. Vyhodil jsem **přečtené** noviny.
2. Diskutovali jsme o **přečtené** zprávě.
3. Delegace **přijatá primátorem Prahy** si prohlédla radnici.
4. Se **zaplaceným** účtem jsem se vrátil pro zboží.
5. **Zakoupené** zboží vám dovezeme dnes večer.

6. **Vybrané** zboží dávejte do košíku.
7. A tady budou sedět hosté **pozvaní Petrem.**
8. Věci **připravené včera večer** jsem jen rychle hodil do kufru.

16. Doplňte názvy jídel nebo potravin (pomůže vám str. 141).

vařený	____________	kuře
pečený	____________	zelenina
opékaný	____________	špenát
smažený	____________	kompot
grilovaný	____________	slepice
dušený	____________	jehněčí maso
zmrazený, mražený	____________	párek
míchaný	____________	květák
mletý	____________	řízek
(o)loupaný	____________	cukr = karamel
obalený, obalovaný	____________	omáčka
kořeněný	____________	pepř
osolený	____________	čaj
oslazený	____________	maso
pálený	____________	brambory
připálený, spálený	____________	jídlo

Chutná vám losos?

Můžete si dát pečeného lososa s rajčátky, grilovaného lososa, lososa na zelenině, losasa na mexický způsob, lososa ve smetnové omáčce s medem, lososa na másle.

Gr

§ 16 SLOVESA S PREPOZICÍ „NA“

NA + AKUZATIV

čekat / počkat na (kolegu)	ждать / подождать (коллегу)
dbát, nedbat / – (na pořádek)	следить, не следить (за порядком)
dívat se / podívat se na (film)	смотреть / посмотреть (фильм)
= **hledět / pohlédnout na** (hodinky)	= смотреть / посмотреть (на часы)
chystat se na (cestu) / –	собираться (в дорогу)
= **připravovat se na** (cestu)	= готовиться (в дорогу)

koncentrovat se na / – (studium) **= soustředit se na** (studium)	концентрироваться (на учебе) = сосредоточиться (на учебе)
kývat / kývnout na (souhlas, známého)	кивать (в знак согласия), махать (знакомому)
myslet / pomyslet na (rodinu)	думать / подумать (о семье)
odpovídat / odpovědět na (otázku)	отвечать / ответить (на вопрос)
pamatovat se na / – (tu nehodu) (**pamatovat si** + Ak)	помнить (об аварии)
připravovat se / připravit se na (konkurz) **být připravený, -á, -é na** (konkurz)	готовиться / приготовиться (к конкурсу) быть готовым (к конкурсу)
ptát se / zeptat se na (číslo telefonu)	спрашивать / спросить (номер телефона)
působit = mít vliv / zapůsobit na (žáky)	влиять, действовать = иметь влияние / подействовать (на учеников)
reagovat / zareagovat na (otázku)	реагировать / среагировать (на вопрос)
smát se / usmát se na (kolegu) x smát se někomu, něčemu	смеяться / улыбнуться (коллеге) смеяться над кем-то
spoléhat se / spolehnout se na (přítele)	полагаться, надеяться / понадеяться (на друга)
stačit na / – (práci)	справиться (с работой)
stěžovat si / postěžovat si na (podmínky)	жаловаться / пожаловаться (на условия)
těšit se na / – (dovolenou)	с нетерпением ждать (отпуска)
ukazovat / ukázat na (nedostatky)	показывать / показать (на недостатки)
upozorňovat / upozornit na (chyby)	обращать / обратить внимание (на ошибки)
vyptávat se / vyptat se na (detaily)	выспрашивать / выспросить (о деталях)
vzpomínat si / vzpomenout si na (jeho jméno)	вспоминать / вспомнить (его имя)
volat / zavolat na (známého)	звать / позвать (знакомого)
zapomínat / zapomenout na (povinnosti)	забывать / забыть (об обязанностях)
zlobit se / rozzlobit se na (děti)	сердиться / рассердиться (на детей)
zvykat si / zvyknout si na (jiné podmínky)	привыкать / привыкнуть (к другим условиям)
žárlit / zažárlit na (jeho úspěchy)	ревновать, завидовать / приревновать, позавидовать (его успехам)

NA + LOKÁL

– / dohodnout se na (termínu)	договориться (о термине)
domlouvat se / domluvit se na (termínu)	договариваться / договориться (о сроке)
podílet se na / – (činnosti)	участвовать (в деятельности)
stát = trvat na / – (svém názoru)	настаивать (на своем мнении)
zakládat se na / – (těchto faktech)	опираться, основываться (на этих фактах)
být založen, -a, -o na (faktech)	быть основанным (на фактах)
záležet na / – (příteli)	зависеть, быть важным для кого-то (друг)
záviset na / – (počasí)	зависеть (от погоды)
být závislý, -á, -é na (počasí)	быть зависимым (от погоды)
usnášet se / usnést se na (programu jednání)	постановлять, принимать решение / принять решение (о программе переговоров)

● Na čem jste se dohodli?
○ Na tom, že pojedeme až v sobotu ráno.

● Vůbec ti nezáleží na tom, co si o nás budou myslet!
○ Ne, záleží mi jen na tom, co je pro nás důležité.

● Pamatuješ se na mého kolegu?
○ Ale ano. Těší mě, že vás zase vidím.

● Vůbec nemyslíš na to, co odpovídáš!
○ Promiň, nesoustředil jsem se. Myslel jsem na něco jiného.

● Pojedete o víkendu na chalupu?
○ To závisí na počasí.

● Už jsi připravená?
○ Na koncert ano, ale ještě musím krátce zavolat.

● Nechceš zůstat na večeři?
○ Nemůžu, čeká na mě manžel.

- ● Kdy vyjedeme?
- ○ To záleží na tobě. Jestli všechno včas připravíš, můžeme vyjet brzo.

- ● Co mu je? Nevypadá dobře.
- ○ Stěžuje si na bolesti hlavy.

- ● Už sis zvykl na nového kolegu?
- ○ Velmi rychle. Jsem rád, že s ním pracuju, můžu se na něj ve všem spolehnout.

- ● Na koho jsi to kýval?
- ○ To byl můj kolega z práce.

- ● Myslíš, že na tu práci stačíš sám?
- ○ Neboj, nedělám to poprvé.

- ● Pozvali nás na návštěvu. Trefíš k nim?
- ○ Ne. Ale zavolám jim a vyptám se podrobně na cestu.

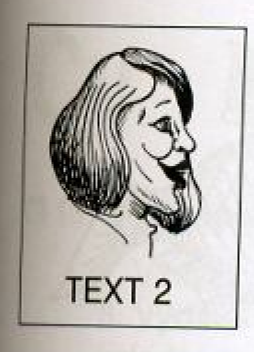
- ● Tak co? Už se chystáte na stěhování?
- ○ Ani nám to nepřipomínej! Ještě jsme nezačali.

Cv

❒ **17. Vyberte vhodné synonymum.**

Jsi na velkém omylu!
Byl jsem na pochybách, jestli to mám přijmout, nebo ne.
Na svou omluvu **uvedl**, že o tom nevěděl.
Pohlédl na svého kolegu, jako by mu chtěl říct, že s ním nesouhlasí.
Pořád **přemýšlíš o** hloupostech.
Vyptej se pořádně na cestu, abychom nezabloudili.
Sice stále **ukazuje** na nedostatky, ale sám nehne ani prstem.
Lidi vždycky závidí. Proto nikdy **nedbám na** řeči.
Myslím, že **na tu práci** sám **nestačí**.
Naše celá rodina **se** už **chystá** na dovolenou.
Nechci tě do ničeho nutit. **Závisí** to jen na tobě, jak se rozhodneš.
Hodně na něj **zapůsobilo**, jak jste mu pomohli.
Je na něj ve všem **spolehnutí**.
Na svých slovech **si stojím**. Pravdu mám já.
Nemohli jsme **se dohodnout**, kdy vyjedeme.

podívat se
upozorňovat
zeptat se
mýlit se
říct
nevšímat si
záležet
mít vliv
nevědět
myslet na
připravovat se
domluvit se
spolehnout se
dokázat (něco udělat)
trvat

TEXT 2

OTA PAVEL: NEJDRAŽŠÍ VE STŘEDNÍ EVROPĚ

Maminka strašně[1] toužila jet před válkou[2] do Itálie. A tak se vždycky na jaře ptala tatínka: „Leošku, pojedeme letos?" Můj tatínek Leo obvykle[3] odpověděl, že právě letos nemáme dost peněz a že podle jeho názoru je to na Berounce o moc lepší. Můj tatínek měl totiž úplně jiné starosti[4].V popředí[5] jeho zájmu stál obchod a ryby. Rybám však dával přednost, a to byla škoda pro naši rodinu a také pro švédskou firmu Elektrolux, kde dělal obchodního cestujícího[6] s ledničkami a vysavači[7]. Často se ztratil[8] z obchodní cesty a našli ho obvykle na Berounce, jak chytá ryby[9]. Jeho láska k rybám vyvrcholila[10] rozhodnutím, že zakoupí pro naši rodinu rybník[11] i s kapry. Budeme mít nejen vlastní[12] kapry, ale ještě na nich vyděláme hodně peněz. Maminka se na to dívala dost skepticky, ale moc neprotestovala, protože tatínek při takové příležitosti[13] dost křičel.

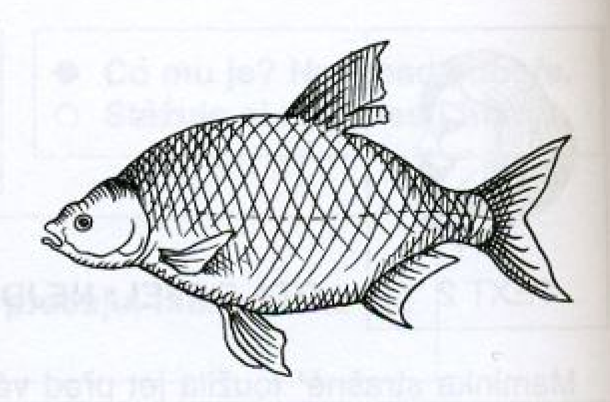
A tak tatínek začal hledat rybník podle svých představ[14]. Nenašel ho. Až za ním přišel jeden známý, pan doktor Václavík, jestli by nechtěl koupit jeho ryby. Tatínek se jen zeptal. „Co by to stálo, pane doktore?" „Deset tisíc. Přinesu vám účet, abyste viděl, kolik jsem dal před lety za malé kapry. Od té doby hodně vyrostli[15]. Však uvidíte." Tatínek na to jen: „Vám já věřím, pane doktore."

A šli se podívat na kapry. U rybníka vytáhl pan doktor Václavík z kapsy[16] housku, půlku hodil do vody a najednou se z vody vynořilo[17] velké tělo kapra a houska zmizela[18]. To tatínkovi stačilo. Zajel domů pro všechny naše peníze a rybník s kapry byl náš.

Blížil se podzim a s ním výlov[19] našeho prvního rybníka. Naše rodina se připravovala na ten den jako na velký svátek. Tatínek si vzal u své firmy volno, k rybníku přijeli naši příbuzní i s rodinami a mnoho dalších hostů. Výlov začal. Z rybníka začala vytékat[20] voda a na kapry čekaly dva nákladní automobily[21] značky Praga. K svačině[22] byly teplé buřty, housky a pivo. Nálada stoupala, jen tatínek nepil.

Ve tři hodiny v rybníku zbylo už jen málo vody. Napětí[23] stoupalo. V tomto okamžiku už se měli objevovat kapři. Ale nic se neobjevovalo. A tatínek bledl[24]. Ve vodě opravdu nic nebylo, až na jednoho kapra. Tatínek kapra poznal a zaúpěl[25]. Všichni se rozesmáli, kromě mé maminky a mého tatínka. Ten nejdřív seběhl k rybníku a prohlížel si rybu, jako by poprvé v životě viděl kapra. Potom se rozeběhl k vile pana doktora Václavíka, rozhodnutý vyřídit[26] celou záležitost[27] boxerským způsobem[28]. Pan doktor však odjel s paní na dovolenou do Itálie.

K večeři jsme měli ten den kapra. Maminka s tatínkem pochopitelně nemluvila, a jen když tatínek řekl: „Když jsme ho zaplatili, tak si ho, děti, sníme," maminka dost vztekle[29] prohlásila[30], že to je trochu drahá večeře. A v tom měla pravdu. Byl to pravděpodob-

ně[31] nejdražší kapr nejen v Čechách, ale v celé střední Evropě. Stál tatínka rovných jedenáct a půl tisíce.

Uběhlo[32] pár let. Tatínek v nich prodával ledničky a vysavače a chytal ryby na Berounce. Jednou zase seděl ve své kanceláři, když vešel – pan doktor Václavík. Tatínek nejdřív vztekem zrudl[33], ale pak se uklidnil a nic neříkal. Něco mu říkalo, aby počkal, že všechno teprve přijde.

„Přišel jsem za vámi, protože manželka chce koupit ledničku. Vím, že nám nejlépe poradíte." A usmál se na tatínka.

„Samozřejmě, pane doktore. Doporučuji vám typ GV, systém Platr-Munters s mramorovou deskou[34] nahoře, cena deset tisíc tři sta padesát korun." Pan doktor Václavík nevěděl nic o systému Platr-Munters, ale prohlédl si ledničku a byl velmi spokojený. Navíc se mu líbila ta mramorová deska nahoře. Tatínek mu nabídl koňak a vyprávěli si. Nakonec mu tatínek slíbil, že firma sama doparví[35] ledničku do tří dnů, ale že musí zaplatit hned. Pan doktor zajel do banky pro peníze, vrátil se za hodinu a zaplatil.

Po odchodu pana doktora zavolal tatínek do skladu[36]: „Máte tam nějakou starou ledničku?" „Jedna se tu ještě najde." Tatínek přikázal[37], aby z ní vyndali vnitřek[38], takže zůstala jen prázdná bedna[39]. Zabalil[40] ji do obalu[41] Made in Sweden a myslel na to, že ten rybník byl také na první pohled krásný. A poslal ledničku panu doktoru Václavíkovi.

Pan doktor si zavolal montéra, aby stroj zapojil[42]. Ten utekl[43], že s tím nechce mít nic společného. Okamžitě vztekle telefonoval tatínkovi, ale tatínek na to řekl: „Jó, pane doktore, to se nedá nic dělat. To je jako s tím rybníkem. Ten taky neměl vnitřek a jinak vypadal moc hezky." A položil sluchátko[44].

Pan doktor Václavík si to nepřijel vyřídit s tatínkem boxerským způsobem. Ale museli mít u Václavíků smutný[45] večer, stejně jako my po výlovu rybníka. Vždyť[46] koupili nejdražší bednu nejen v Čechách, ale v celé střední Evropě.

Berounka (река недалеко от Праги)

(Adaptace)

---

1 – очень, 2 – до войны, 3 – обычно, 4 – заботы, 5 – во главе, 6 – коммивояжер, 7 – пылесос, 8 – потеряться, 9 – ловить рыбу, 10 – достичь вершины, 11 – пруд для разведения рыбы, 12 – собственный, 13 – возможность, 14 – представление, видение, 15 – вырасти, 16 – карман, 17 – вынырнуть, 18 – исчезнуть, 19 – улов, 20 – вытекать, 21 – грузовик, 22 – полдник, 23 – напряжение, 24 – бледнеть, 25 – застонать, завопить, 26 – выяснить, 27 – событие, 28 – способ, образ, 29 – взбешенно, 30 – заявить, 31 – вероятно, 32 – пройти, миновать, 33 – побагроветь, 34 – мраморное покрытие, 35 – доставить, 36 – склад, 37 – приказать, 38 – внутренности, 39 – оболочка, 40 – упаковать, 41 – упаковка, 42 – подключить, 43 – убежать, 44 – трубка, 45 – грустный, 46 – ведь.

❒ **18. Řekněte synonymem.**

1. Vždycky **toužila po tom**, co nemohla mít. 2. Letos začala zima dřív než **vloni**. 3. **Vydělal si** na brigádě jen **pár** tisíc. 4. **Dělá si starosti o** svého syna. 5. **Za** to kolo **jsem dal** deset tisíc korun. 6. Za hodinu **jsem zpátky.** 7. **Blíží se** podzim. 8. **V tom okamžiku** zazvonil telefon. 9. Mám **řadu** problémů. 10. Firma vám **dopraví** zboží až domů. 11. **Šéf prohlásil**, že je se mnou spokojený. 12. **Až na** jednoho hosta **tam nikdo nebyl.**

❒ **19. Doplňte prefixy.**

1. *(vy-/za-)* ___ndal jsem z kapsy klíče a *(ode-/za-)* ___mkl jsem.
2. O dovolené jsem *(ob-/pro-)* ___jel celé Švýcarsko.
3. Teď musím *(do-/od-)* ___jet pro děti do školky, *(do-/při-)* ___vezu je domů a ve tři jsem zpátky.
4. Někdo zaklepal a *(při-/ve-)* ___šel. Hned se *(roz-/s-)* ___loučil a *(ode-/do-)* ___šel.
5. Doporučuju vám, abyste si *(do-/vy-)* ___jeli nahoru na terasu. Je odtud hezký *(po-/vý-)* ___hled na město.
6. Z okna *(pro-/vy-)* ___hlédla dcera a něco na mě křičela.
7. *(do-/se-)* ___běhl jsem dolů do recepce, kde na mě čekala návštěva.
8. Z čekárny někdo rychle *(vy-/se-)* ___běhl a běžel za vlakem, který už *(vy-/od-)* ___jížděl.
9. Pavel není doma. Mám mu něco *(vy-/za-)* ___řídit?
10. *(roz-/do-)* ___hodl se, že mu všechno vrátí.
11. *(roz-/do-)* ___hodli se na obchodu.

❒ **20. Řekněte ve správném tvaru.**

Hned na začátku *(válka)* vzali Němci *(tatínek)* rybník. Rybník se stal *(tatínkova láska)*. Často chodil k *(on)* za *(kapři)*. Když *(oni)* hodil do *(voda)* *(houska)*, objevili se a za *(chvíle)* zmizeli s *(houska)* pod *(voda)*. Chodil tam za *(světlo)* i za *(tma)*. Jednou v *(noc)* mě probudil. Oblékl jsem se. Něco se stalo a já nevěděl co. Sešel jsem ze *(schody)*, stál tam tatínek se *(sekera)* v *(ruka)*. „Pojď," řekl *(já)*. Šel jsem za *(on)* po *(tvrdý sníh)*, pod *(nohy)* to dělalo řach-řach. Když jsme došli k *(rybník)*, tatínek udělal nejdřív do *(led)* *(díra)*. Obrátil se ke *(já)*: „Za *(okamžik)* připlavou." Za několik *(sekundy)* se opravdu kapři objevili. Tatínek si s *(kapři)* nejdřív hrál jako s *(děti)* a potom je začal vytahovat z *(voda)* a dávat do *(pytel)*. Teprve teď jsem to pochopil: tatínek nemohl nechat *(kapři)* *(Němci)*. Strašně

jsem se bál, ale nosil jsem je na *(záda)* v *(pytel)* domů a maminka je dávala do *(vana a hrnce)*. Ráno jsme byli zmrzlí a rybník byl prázdný. Ještě ten den jsme začali vyměňovat *(kapři)* za *(mouka, cukr, chléb, cigarety)*. Bylo před *(Vánoce)* a kapři *(my)* otvírali dveře do *(všechny domy)*.

(Volně podle Oty Pavla: Kapři pro wehrmacht)

sekera F (топор), **pytel** M – Gen pytle (мешок), **díra** (дыра), **vana** (ванна)

❐ 21. Spojte podle významu.

vyřídit	přátelům o svém životě
zapojit	mi málo peněz
utéct, uteču, utekl	před deštěm
zbýt	ze skříně kabát
rozběhnout se	kolegovi vzkaz
poradit	návštěvě koňak
nabídnout	novou ledničku
vyprávět	ten nejlepší způsob řešení
dávat přednost	z kapsy řidičský průkaz
protestovat	za autobusem
vyndat	proti jeho slovům
vytáhnout	práci před odpočinkem

Gr

§ 17 TVOŘENÍ SUBSTANTIV – NÁSTROJE, PROSTŘEDKY

(Инструменты, средства)

Tvoříme je většinou od sloves (ale také od substantiv) sufixy:

(От большинства глаголов [а также имен существительных] образуются при помощи суффиксов:)

-dlo

mýdlo,	**umývadlo,**	**zrcadlo,**	**letadlo,**	**vozidlo,**	**stínidlo,**	**platidlo,**
мыло	умывальник	зеркало	самолет	автомашина	абажур	платежное средство
lepidlo,	**opěradlo,**	**držadlo,**	**prádlo,**	**prostěradlo,**	**strašidlo,**	**čerpadlo**
клей	подпорка	рукоять	белье	простыня	страшилище / привидение	насос

-tko

pravítko (x pravidlo = zákon),	**lízátko,**	**řidítko,**	**párátko,**	**měřítko,**	**razítko**
линейка (правило = закон)	леденец на палочке	руль	зубочистка	масштаб	печать

-ivo	**palivo,**	**léčivo,**	**krmivo,**	**hnojivo,**	**pečivo,**	**kladivo,**	**učivo**
	топливо	медикаменты	корм	удобрения	хлебобулочные изделия	молот	учебный материал

-ník	**kapesník,**	**deštník,**	**ručník,**	**slovník,**	**ceník,**	**deník,**
	носовой платок	зонтик	полотенце для рук	словарь	ценник	ежедневник
	pilník,	**šatník,**	**seník,**	**desetník**		
	напильник	платяной шкаф	сенник	десять геллеров		

-ák	**držák,**	**smeták,**	**věšák,**	**padák,**	**šroubovák,**	**leták**
	рукоятка	веник	вешалка	парашют	отвертка	листовка

-č	**vařič,**	**počítač,**	**vysavač,**	**kartáč,**	**květináč,**	**koláč**
	кипятильник	компьютер	пылесос	щетка	цветочный горшок	калач

-ka	**žehlička,**	**pračka,**	**lednička,**	**hračka,**	**přikrývka,**	**vrtačka,**	**vysílačka**
	утюг	стиральная машина	холодильник	игрушка	покрывало	дрель	рация

-ice	**sklenice,**	**učebnice,**	**družice,**	**náušnice,**	**stavebnice,**	**hadice,**	**kružnice**
	стакан	учебник	спутник	сережка	конструктор	шланг	окружность

Cv

❒ **22. a) Od kterého slova byla vytvořena substantiva?**

vstupenka, počítač, ukazovátko, deštník, pračka, věšák, ručník, platidlo, lepidlo, šatník, sedadlo, sedačka, měřítko, držák, padesátník, padák, sklenička, lednička, řídítko

b) Co jsou (je)

potřeby domácího kutila?
kuřácká potřeba?
předměty v koupelně?
k jídlu?

lízátko
šroubovák pračka
popelník mýdlo
ručník zrcadlo věšák
kartáč
kladivo pečivo pilník
lepidlo koláč
umývadlo

H – CH

бросок	**hod**	–	**chod**	ход
бросит	**hodí**	–	**chodí**	ходит
набрасывает	**nahází**	–	**nachází**	находит
движения	**pohyby**	–	**pochyby**	сомнения
металлургический завод	**huť**	–	**chuť**	вкус
мелькать	**míhat se**	–	**míchat**	мешать
голод	**hlad**	–	**chlad**	холод
усилие	**snaha**	–	**snacha**	сноха
плотный	**hutný**	–	**chutný**	вкусный
гладит	**hladí**	–	**chladí**	холодит
подходящий	**vhod**	–	**vchod**	вход

obsah [opsach] – **v obsahu** [fopsahu]
výtah [výtach] – **ve výtahu** [vevýtahu]
břeh [břech] – **na břehu** [nabřehu]
příběh [příbjech] – **v příběhu** [fpříbjehu]

jih [jich] – **na jihu** [najihu]
trh [trch] – **na trhu** [natrhu]
dluh [dluch] – **bez dluhu** [bezdluhu]
kruh [kruch] – **bez kruhu** [beskruhu]

Chytrý Honza chodí rychle nahoru po schodech. – Hodná tchyně Hana chystá hladovému Hansovi v kuchyni chutné buchty. – Rychlík rychle uháněl vichřicí a chumelenicí. – Kuchtík Hluchý má chuť na rohlík a bochník chleba. – Hustá mlha ještě houstne. – Ten vchod za rohem mi není vhod. – Chrám je chloubou Chlumce. – Chůva nechce ani suchar ani housku. – Pihovatý hoch naházel houby do batohu a spěchal na procházku do hor, kde nacházel na loukách blatouchy a hady a v hájích chocholouše.

Téma: Hobby, koníčky, záliby L4T

A TEĎ UŽ SNAD KONEČNĚ BUDEME MÍT ČAS NA SVÉ KONÍČKY

ON a ONA odešli do důchodu. ON má spoustu času na svoje koníčky, zatímco ONA ....

ON: Blíží se květen. Už se musíme rozhodnout pro nějaký zájezd, jak jsme si slíbili na nový rok.

ONA: Co jsi říkal? Neposlouchala jsem. Nevidíš, že teď musím dávat pozor na vaření?

ON: Tak kdy si s tebou mám promluvit! Pořád jsi v jednom kole, nebo nejsi doma. To jsem si náš důchod představoval jinak!

ONA: Nezapomeň, že já jsem šla do důchodu jen proto, abych pomohla naší Janě s malým. Ne proto, abych měla čas na své koníčky. Taky to, co teď dělám, rozhodně není mým koníčkem. Nebo si myslíš, že mě vaření tak baví? Nech mě to, prosím tě, dodělat. Už jsi byl na zahradě? Nebo proč se nevěnuješ svým známkám?

ON: Nad známkami jsem seděl od rána a teď jsem se vrátil ze zahrady. Zasadil jsem kopretiny a připravil jsem další záhon na jiřiny. Tulipány jsou nádherné!

ONA: Letos taky nezasadíš zeleninu?

ON: Ale ne, víš, že chci mít ze zahrady klidné místo k odpočinku a dívat se na zelený trávník a květiny. Opravdu si pro mě nemůžeš udělat chvíli čas? Odpoledne půjdu do filatelistického klubu a rád bych se stavil v cestovní kanceláři.

ONA: Už jsem skončila. Poslouchám. Po obědě jdu stejně hlídat malého, protože Jana si musí něco zařídit, a vrátím se až večer.

ON: Já bych navrhoval buď týdenní Paříž, nebo pětidenní Istanbul.

ONA: Víc mě láká Istanbul. V květnu by tam nemuselo být ještě tak horko. Letí se tam?

ON: Vybrali bychom si pochopitelně letecký zájezd, jet autobusem takovou dálku by bylo strašné. Taky jsem víc myslel na Istanbul. To je svět, který ještě neznáme.

ONA: Počkej, vezmu si kalendář, hned si naplánujeme termín. První polovinu května jet nemůžeme. Na první květnový týden jsem pozvala sestřenici Boženu.

ON: To nemyslíš vážně! A mně se nic neřekne. Škoda, že nechodím na ryby, strávil bych u řeky celý víkend. Však já si najdu nějakou výmluvu, aby Boženě nepřipadalo divné, že nejsem doma. Božena stejně povede nekonečné hovory a potom si maximálmě zahrajete karty. U toho být nemusím.

ONA: Přeháníš. Božena je docela sympatická. Ale k věci. Další víkend mě poprosila Jana, abychom jí pohlídali malého, jedou někam pryč. Už jsem jí to slíbila. Kromě toho, kdyby byla pryč, nebyl by nikdo, kdo by nám zaléval květiny. Musíme se jí zeptat, kdy ona bude mít čas, aby se nám postarala o dům. Takže vyber nějaký termín v druhé polovině května.

a) **Vyber si! Buď**

Buď	známky,	**nebo**	já.
	odejdu já,		sestřenice Božena.
	přijdeš včas,		půjdu bez tebe.
	bude teplý oběd,		se projedeme na kole.
	desetidenní Egypt,		čtrnáctidenní Kanárské ostrovy.

b) **Dejte najevo svou nespokojenost!**

 Váš přítel stále nemá čas si s vámi promluvit.

- **Kdy si konečně uděláš na mě čas!**
- **Tak kdy si s tebou mám promluvit!**

– Čekáte dlouho doma na přítele, který se má pro vás stavit, protože spolu někam jdete. Domluvená hodina je pryč a přítel vám zavolá. Pochopitelně se zlobíte.

– Jdete do divadla a manželka se dlouho připravuje. Vy jste nervózní, že nepřijdete včas.

– Máte hrozný hlad, celé dopoledne jste sportoval a čekáte, až bude oběd hotový. Krásně to z kuchyně voní, ale trvá to nějak dlouho.

– V zimě už za tmy čekáte na autobus, který dlouho nejede. Je vám hrozná zima a jste unavený. Postěžujete si dalšímu cestujícímu.

c) **Řekněte jinými slovy.**

Je pořád v jednom kole.
Naši dovolenou jsem si tedy představoval jinak.
Děti tě už skoro neznají, celé dny trávíš nad svými známkami.
Domácí práce rozhodně nepatří k mým koníčkům.
Jeho největší láskou je zahrada.
Každý člověk musí mít své klidné místo.
Pořád hledáš nějaké výmluvy, abys mi nemusel pomoct.
Dva dny strávené v autobuse byly hrozné.

HOBBY, KONÍČKY

● **SBÍRAT** něco (собирать):

sbírat známky – **sbírka známek** – **filatelista** – **album na známky** – **lupa** –
собирать марки коллекция марок филателист альбом для марок лупа

pinzeta – **náměty známek** – **kompletní, úplná série** – **vyměňovat si známky** –
пинцет темы марок полная серия обмениваться марками

vytvořit sbírku – **doplňovat, doplnit sbírku o co** – **zařadit do své sbírky** –
собрать коллекцию дополнять коллекцию чем-то включить в свою коллекцию

vášnivý sběratel – **sběratel mincí (numizmatik)** –
страстный коллекционер – коллекционер монет (нумизмат)

sběratel obrazů, pohledů – **sbírat starožitnosti**
коллекционер картин, открыток – собирать антиквариат

● **PĚSTOVAT** něco (выращивать):

pěstovat pokojové květiny, rostliny – **květináč** – **zasadit, přesadit květinu** –
выращивать комнатные цветы, растения – цветочный горшок – посадить, пересадить цветок

vyměnit vodu ve váze – **zalévat, zalít květiny** – **pěstovat květiny, zeleninu na zahradě,**
поменять в вазе воду – поливать, полить цветы – выращивать цветы, овощи в саду,

ve skleníku – **mít záhon růží** – **obdělávat zahradu** – **vyplít záhon** –
в парнике – иметь клумбу, грядку роз – ухаживать за садом – прополоть грядку

kopretiny, **jiřiny,** **astry,** **tulipány**
златоцвет, георгины, астры, тюльпаны

● **CHOVAT** někoho, něco (растить, разводить):

chovat rybičky v akváriu – **krmit rybičky** – **krmivo** – **vyměňovat vodu** –
держать рыбок в аквариуме – кормить рыбок – корм – менять воду

chovat psa, kočku, morče – **vodit psa na procházku** –
держать собаку, кошку, морскую свинку – водить собаку на прогулку

cvičit psa – **chovat andulky, papouška, kanárka v kleci** –
тренировать собаку – держать попугая, канарейку в клетке

chovat králíky – **králíkárna** – **chovat slepice** –
выращивать кроликов – крольчатник – держать куриц

kurník – **chovat včely** – **včelař** – **úl** – **med**
курятник – держать пчел – пчеловод – улей – мед

Vítáme Vás v e-shopu Hafani.cz - Chovatelské potřeby a krmiva

Tento e-shop se specializuje na prodej **krmiva pro psy a krmiva pro kočky**, dále na **prodej chovatelských potřeb pro psy a kočky**, koupit si v něm můžete i doplňky výživy a vitamíny pro koně, klece pro hlodavce nebo potřeby pro fanoušky teraristiky.
Objednané zboží vám můžeme zaslat na dobírku po celé ČR, nebo si objednávku můžete vyzvednout osobně v našem skladu v Ústí nad Labem. Při pravidelném nákupu na jeden uživatelský účet můžete **získat slevu až 10 %** na veškerý sortiment zboží.
Sháníte-li nějaké chovatelské potřeby, které jste nenalezli v nabídce, napište nám a rádi se Vám je pokusíme zajistit.

Příjemné nakupování přejí **Hafani.cz**

● FOTOGRAFOVAT někoho, něco:

prohlížet si album se svatebními fotografiemi = fotkami – **digitální fotoaparát = foťák** –
рассматривать альбом со свадебными фотографиями / цифровой фотоаппарат

objektiv – **automaticky zaostřuje** – **fotit s bleskem** – **vybité baterie**
объектив / автоматически наводит резкость / фотографировать с блеском / разряженная батарейка

(vy)fotografovat = (vy)fotit někoho, něco – **vyfotit tuhle krajinu, skupinu osob** –
(с)фотографировать / сфотографировать пейзаж, группу людей

podařilo se mi udělat krásný snímek – **dát se vyfotit na pas, průkaz** –
мне удалось сделать красивый снимок / сфотографироваться на паспорт, документ

objednat si fotografa na svatbu – **fotky se povedly** – **pracuju jako fotograf u novin,**
заказать фотографа на свадьбу / фотографии удались / я работаю фотографом в газете,

fotoreportér – **dát vytisknout fotografie na lesklý, matný fotografický papír** –
фоторепортером / отдать напечатать фотографии на глянцевую, матовую фотобумагу

kamera – **filmovat** – **sám si tisknu fotky** – **zvětšuju** – **zmenšuju** –
видеокамера / снимать на камеру / я сам печатаю фотографии / увеличиваю / уменьшаю

● POČÍTAČ

pracovat, psát na počítači, notebooku – **klávesnice nefunguje** – **zmáčknout klávesu** –
работать, набирать на компьютере, ноутбуке / не работает клавиатура / нажать клавишу

myš – **pořídit si nový operační systém** – **kopírovat soubor** – **připojit tiskárnu** –
мышь / установить новую операционную систему / копировать файл / подключить принтер

tisknout černobíle, barevně – **hrát počítačové hry** – **hrát s někým po síti** –
печатать / распечатать черно-белый, цветной (вариант) / играть в компьютерные игры / играть с кем-то он-лайн, в сети

pouštět si filmy v počítači – **vypalovat / vypálit na CD, DVD** – **stahovat si / stáhnout si**
смотреть фильмы на компьютере / записывать/записать на CD, DVD / скачивать / скачать

hudbu z internetu – **surfovat po internetu** – **chatovat** – **hledat na webu** –
музыку из интернета / сидеть в интернете, гулять по интернету / чатиться, чатовать / искать в интернете

nejpoužívanější vyhledávač
самый популярный поисковик

d) Zeptejte se kolegy.

jaký má fotoaparát – jestli dává přednost automatickému foťáku – jestli hodně fotí – jestli si tiskne fotky sám – jestli vám vypálí fotky ze společné cesty na CD – jak dopadly fotky z dovolené – jestli si je prohlíží jen v počítači – kolik stojí jedna barevná fotografie 10x15 cm – kdy vám ukáže fotografie z Islandu

- **SPOLEČENSKÉ HRY** (игры):

vyhrát, prohrát, vzdát partii – выиграть, проиграть, отказаться от партии
nerozhodná hra – ничья
šachy – шахматы

šachista – шахматист
šachovnice – шахматная доска
král – король
dáma – дама
střelec – слон
kůň – конь
věž – ладья
pěšec – пешка

táhnout – делать ход
jsi na tahu – твой ход
dát šach mat – поставить шах, мат
nevýhoda tahu невыгода хода

domino – домино
Člověče, nezlob se – «Дружище, не сердись» (настольная игра)
kostky – кубики
ruleta – рулетка
kulečník – бильярд

kuželky – кегли
hrát karty – играть в карты
zamíchej karty – перемешай карты
rozdej je – раздай их
snímej – снимай
vynášej ходи

- **RUČNÍ PRÁCE** (ручная работа):

plést (pletu), uplést svetr – вязать спицами, связать свитер
párat, rozpárat – пороть, распороть
háčkovat – вязать крючком
vyšívat – вышивать

šít, ušít (ušiju si) sukni – шить, сшить (сошью) юбку
tapetovat – клеить обои
natírat, natřít skříň – покрасить шкаф
domácí kutil домашний мастер

PLÉST:
1. Jana hezky **plete**. Яна красиво вяжет.
2. To **se** tedy **pleteš**! Ты сильно ошибаешься!
3. Vždycky všechno **poplete**. Он всегда все перепутает.
4. **Nepleť se** mi tady! Не мешайся у меня под ногами!
5. Do toho **se nepleť**! Ты в это не вмешивайся!
6. **Spletla si** číslo. Она перепутала номер.
7. **Popletla** mu hlavu. Она вскружила ему голову.

e) 1. **Čemu byste dal(a) přednost pro čtyři volné dny?**
cestování – jarní práce na zahradě – návštěva příbuzných – váš oblíbený sport

2. **Kterého koníčka byste viděl raději u své manželky?**
plést svetry – vařit a péct – divadlo a film – jezdit na kole

Kterého koníčka byste viděla raději u svého manžela?
sbírat známky – létat na rogale – pěší turistika – moderní hudba – pěstovat ovoce a zeleninu

3. **Věnujete se pravidelně nějakému koníčku? Jak často?**
Které zvíře byste doma nejraději choval(a)?

4. **Jaké vlastnosti má asi filatelista? Jaký asi bude člověk, který má rád zvířata?**

- **LOTERIE, SÁZKA** (лотерея, пари):

sázet v loterii – делать ставки в лотерее

koupit si los – купить себе лотерейный билет

vyhrát v loterii první cenu – выиграть в лотерее главный приз

mít hlavní výhru – получить главный приз

nikdy nic nevyhrál – он никогда ничего не выиграл

slosování, tah bude příští týden – розыгрыш призов будет на следующей неделе

sázet na koně – делать ставки на лошадей

sportovní sázení – спортивная лотерея

vyplnit tiket, sázenku – заполнить лотерейный билет

o co se vsadíme? на что спорим?

- **KŘÍŽOVKA** (кроссворд):

luštit, vyluštit křížovku – разгадывать, разгадать кроссворд

křížovka s tajenkou, o ceny – кроссворд с тайным словом, на приз

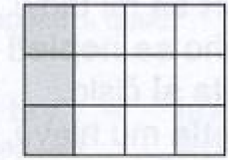
vodorovně, svisle – горизонтально, вертикально

chybí mi jedno slovo na 7 písmen, začíná na „p“ a končí na slabiku „-ka“, je to postava z pohádky (POPELKA) мне не хватает одного слова из 7 букв, начинается на „р“, заканчивается на „ka“, это фигура из сказки («Popelka (Золушка)»)

- **HÁDANKA:** Загадка: **hádat** – отгадывать **dát někomu hádanku** – загадать кому-то загадку **uhádnout** – отгадать

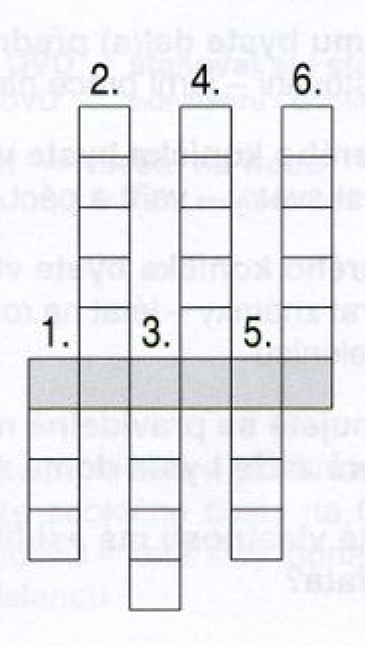
f) CO JE TO?

Ve dne malá jako myš,
v noci všechno přerostu,
když mě vidíš,
nevidíš.

otec
trochu
dopravní prostředek

Odpověď je v tajence.

1. dopravní prostředek na kolejích
2. přicestoval
3. valčík, polka, tango, rumba …
4. sbírá to filatelista (v sg.)
5. nádoba na řezané květiny
6. svítí v noci na obloze

LEKCE 5

Pracovní plány

Текст 1: Pavla a Zdeněk
Текст 2: Životopis – Josef Hrabec

Вы научитесь:

- Планирование карьеры. Поговорить о своей работе
- Объяснить плюсы и минусы определенных профессий. Аргументировать «за» или «против», выразить согласие или несогласие
- Спросить мнение остальных, высказать свое мнение
- Сказать, без чего не обойтись
- Написать автобиографию, указать данные об образовании и практике
- Ответить на объявления по набору на работу
- Спросить об условиях работы
- Обороты с глаголом «делать» *(„dělat")*

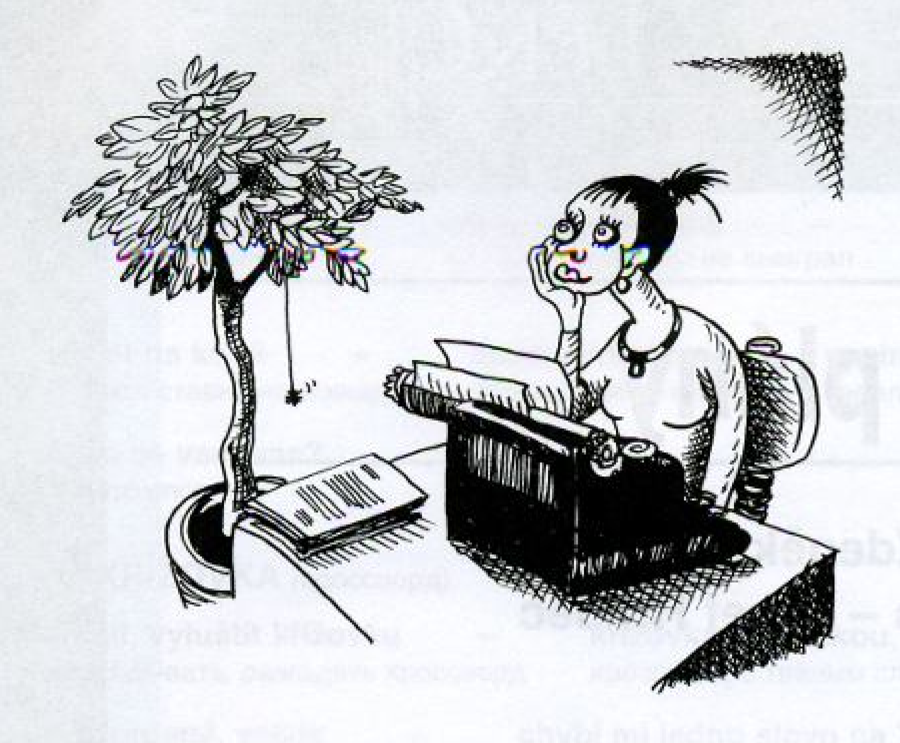
Произношение: Согласные **„T–D, Ť–Ď"**, ассимиляция

Тема для разговорной практики:

Práce, zaměstnání, školní vzdělání
(Работа, место работы, образование)

§ 18 Образование глаголов от прилагательных (170) • § 19 Причастие действительного залога (172) • § 20 Относительные местоимения *„jehož, jejíž, jejichž"* (185) • § 21 Функция родительного падежа у существительных, прилагательных и глаголов (186) • § 22 Названия лиц по профессии, роду деятельности (196)

Сравнительная степень прилагательных *„co nejdřív"* (174) • Значения приставок *„na-, nad-, pod-"* (175, 176) • Разные приставки глагола *„vést"* (176) • Значения предлога *„za"* (194) • Однокоренные слова: *„dělat"* (195)

- Moje práce rozhodně nesmí být stereotypní.

5 A

budoucí	будущий
budoucnost F (Gen **-i**) – **v budoucnosti**	будущее – в будущем
v budoucnu	
dokázat +Ak pf. - **dokazovat** impf.	доказать – доказывать
dokázat (něco udělat), dokážu pf.	суметь (что-то сделать)
dosáhnout +Gen pf. – **dosahovat** impf.	достичь – достигать
dostatečný, -á, -é	достаточный
dovést +Ak **(do konce), dovedu** pf.	довести (до конца)
+Ak **někam**	
náročný, -á, -é	сложный
navázat kontakt (+Ak) pf. – **navazovat** impf.	установить контакт (связь) – устанавливать
navázat na +Ak pf. – **navazovat** impf.	продолжить что, сослаться на что – продолжать что, ссылаться на что, исходить из чего
nedostatek M +Gen	недостаток
neustálý, -á, -é	постоянный
nezávislost F (**nezávislý, -á, -é**)	независимость (независимый)
obejít se bez +Gen pf.	обойтись без
obor M	специальность
odborně	профессионально
ovládnout +Ak pf. – **ovládat** impf.	справиться – справляться
podnikatel M	предприниматель
pracovní	рабочий
pravdivý, -á, -é	правдивый
prostor M	пространство

předpoklad M	предположение
předpokládat +Ak impf.	предполагать
představa F **o** +Lok	представление о чем-то
předvádět +Ak impf. – **předvést, -vedu** pf.	показывать, демонстрировать
přehlídka F	показ
přesvědčit +Ak **o**+Lok pf. – **přesvědčovat** impf.	убедить – убеждать
příležitost F (Gen **-i**)	возможность
původně	первоначально
rozhodně	решительно
růst, rostu impf. – **vyrůst, vzrůst** pf.	расти – вырасти, возрасти
současnost F (Gen **-i**)	современность
současný, -á, -é	современный
společník M	компаньон
spolehlivý, -á, -é	надежный
strojní	машиностроительный
střídat +Ak (**se**) impf. – **vystřídat** pf.	чередовать(ся) – заменить
styk M (**stýkat se s** +Instr impf.)	связь, контакт (встречаться с кем-то)
tlumočit impf.	переводить (устно)
toužit po +Lok impf. – **zatoužit** pf.	страстно желать чего-то
trh M – **tržní**	рынок – рыночный
účetní M, F	бухгалтер
údaj M	данные
umožňovat +Dat +Ak impf. – **umožnit** pf.	позволять – позволить
úspěšný, -á, -é	успешный
uvádět +Ak impf. – **uvést, uvedu** pf.	показывать, представлять – показать
věnovat se +Dat impf.	посвящать себя
vhodný, -á, -é	подходящий
vlastní	собственный
vydělat si pf. – **vydělávat si** impf.	заработать – зарабатывать
výhoda F	преимущество
vyhovovat +Dat impf. – **vyhovět** pf.	соответствовать, подходить – выйти навстречу
vyjít +Dat pf. – **vycházet** impf.	выйти – выходить
vyslat +Ak, **vyšlu** pf. – **vysílat** impf.	выслать – высылать
vysoká škola F	институт
vzdělání N	образование
zahraničí N	заграница
zahraniční	иностранный
založit +Ak pf. – **zakládat** impf.	основать – основывать
zaměstnání N	работа
zapsat +Ak pf. – **zapisovat** impf.	записать – записывать
zástupce M	заместитель
zkušenost F (Gen **-i**)	опыт
znalost F (Gen **-i**)	знание
zvládnout +Ak (práci) pf. – **zvládat** impf.	справиться – справляться

zvolit +Ak pf. – **volit** impf. выбрать – выбирать
životopis M резюме, автобиография

Gr

§ 18 TVOŘENÍ SLOVES Z ADJEKTIV

(Образование глаголов от прилагательных)

A. SLOVESA ZNAMENAJÍCÍ ČINNOST: dělat, udělat někoho, něco nějakým

Př.: Nemoc **je** stále **horší.** = Nemoc **se** stále **zhoršuje.**
(Болезнь постоянно прогрессирует. – Болезнь постоянно прогрессирует.)

Prefix Z-

dobrý – lepší:		**zlepšovat / zlepšit**	улучшать / улучшить
špatný – horší:		**zhoršovat / zhoršit**	ухудшать / ухудшить
velký – větší:		**zvětšovat / zvětšit**	увеличивать / увеличить
malý – menší:		**zmenšovat / zmenšit**	уменьшать / уменьшить
rychlý – rychlejší:		**zrychlovat / zrychlit**	ускорять / ускорить
pomalý – pomalejší:		**zpomalovat / zpomalit**	замедлять / замедлить
dokonalý – dokonalejší:		**zdokonalovat / zdokonalit**	совершенствовать / усовершенствовать
vysoký – vyšší:		**zvyšovat / zvýšit**	повышать / повысить
nízký – nižší:	ALE !	**snižovat / snížit** (směr dolů)	снижать / снизить
úzký – užší:		**zužovat / zúžit**	сужать / сузить
široký – širší:	ALE !	**rozšiřovat / rozšířit** (směr do různých stran)	расширять / расширить
krátký – kratší:		**zkracovat / zkrátit**	сокращать / сократить
dlouhý – delší:	ALE !	**prodlužovat / prodloužit**	удлинять / удлинить
těžký – těžší:		**ztěžovat / ztížit**	утяжелять / утяжелить
lehký – lehčí:		**ulehčovat / ulehčit** (x ! zlehčovat / zlehčit)	облегчать / облегчить (непридавать этому столько значения)
snadný – snadnější:		**usnadňovat / usnadnit**	упрощать / упростить
blízký – bližší:		**sbližovat se / sblížit se**	сближаться / сблизиться
		přibližovat se / přiblížit se	приближаться / приблизиться
hluboký – hlubší:		**prohlubovat / prohloubit**	углубляться / углубиться

B. **MĚNÍ SE STAV: stává se, stane se nějakým**

	impf. – bez prefixu		pf. – s prefixem Z-	
červený:	**červenat**	/	**zčervenat**	краснеть – покраснеть
rudý:	**rudnout**	/	**zrudnout**	багроветь – побагроветь
bledý:	**blednout**	/	**zblednout**	бледнеть – побледнеть
zelený:	**zelenat**	/	**zezelenat**	зеленеть – позеленеть
krásný:	**krásnět**	/	**zkrásnět**	становиться красивым – стать красивым
ošklivý:	**ošklivět**	/	**zošklivět**	становиться некрасивым – стать некрасивым
tlustý:	**tloustnout**	/	**ztloustnout**	толстеть – потолстеть
hubený:	**hubnout**	/	**zhubnout**	худеть – похудеть
silný:	**sílit**	/	**zesílit**	становиться более сильным – стать более сильным
slabý :	**slábnout**	/	**zeslábnout**	ослабевать – ослабеть
starý:	**stárnout**	/	**zestárnout**	стареть – постареть
mladý:	**mládnout**	/ ALE !	**omládnout**	молодеть – помолодеть

Kongresová turistika slábne

Hotely přišly o mnoho lukrativních hostů, jakými jsou účastníci kongresů - utratí dvakrát více než běžný turista. V době ekonomické recese však počet kongresů celosvětově klesá, a to se projeví i na českém trhu.

1. a) Tvořte věty.

Jeho zdravotní stav **se o trochu zlepšil.**

Počasí	o trochu	zlepšil, -a, -o, -y se
Podmínky	o hodně	zhoršil se
Nabídka zájezdů	o něco	snížil se
Naše kontakty		zvýšil se
Naše spolupráce		rozšířil se
Výroba		
Zahraniční obchod		

b) Doplňte slovesa.

➡ Jejich práce **je lepší – zlepšila se.**

Je mu hůř, jeho nemoc ______________ .
Nabídka zboží je širší – ______________ .
Výroba je o 5% vyšší – ______________ o 5%.
Sukně se nosí zase delší – ______________ .
Zprávu musíte napsat kratší – musíte ji ______________ .
Zdá se mi hubenější. – Zdá se mi, že ______________ .
Evo, ty jsi krásnější! – Evo, ty ______________ .
Auto jelo najednou pomaleji – ______________ a zase rychleji – ______________ .
Pořád se snažil udělat si práci snadnější – snažil se ______________ si ji.

Gr

§ 19 VERBÁLNÍ ADJEKTIVUM AKTIVNÍ

Př.:

Díval jsem se na auto **stojící** před domem. (Я смотрел на машину, стоящую перед домом.)
, které stálo (Я смотрел на машину, которая стояла перед домом.)

Hledám asistentku **mluvící** anglicky. (Ищу англо-говорящего ассистента.)
, která mluví (Ищу ассистента, который говорит по-английски.)

– tvoří se **z imperfektivních sloves ze 3. osoby plurálu** sufixem **„-cí"**:

oni stojí	**stojící**	стоящие
oni mluví	**mluvící**	говорящие
oni přicházejí	**přicházející**	приходящие
oni studují (! ne studujou)	**studující**	учащиеся
oni kupují (! ne kupujou)	**kupující**	покупающие
oni poslouchají	**poslouchající**	слушающие
oni čtou	**čtoucí**	читающие
oni jedou	**jedoucí**	едущие

! konjugace píšu, piju, myju má **spisovné formy** (литературные формы):

píš**i**, pij**i**, myj**i** (jako studuji)	**píšící**	пишущий
oni píš**í**, pij**í**, myj**í** (jako studují)	**pijící**	пьющий
	myjící	моющий

- **Pozice ve větě:**

Dívám se na dívku, která čte. = Dívám se na **čtoucí dívku.**
1. 2.
(adjektivum stojí před substantivem)
(прилагательное стоит перед существительным)

Dívám se na dívku, která čte dopis. = Dívám se na **dívku čtoucí dopis.**
1. 2.
(adjektivum s dalším slovem stojí za substantivem)
(прилагательное со следующим словом стоит после существительного)

Reflexivní zájmeno **„se, si"**: dítě **myjící se** v koupelně
žena **kupující si** svetr
1. 2.
(„se, si" stojí vždycky za adjektivem)
(„se", и „si" всегда стоят после прилагательного)

- **Má deklinaci jako adjektivum „moderní":**

Dívám se **na muže čtoucího** dopis.	(Mž Ak sg.)
Ve frontě stojím **za mužem čtoucím** noviny.	(Mž Instr sg.)
Všímal si **lidí stojících** na náměstí.	(M Gen pl.)
Šel **ke dvěma ženám stojícím** na rohu.	(F Dat pl.)
Potřebuju informace **o vlacích jedoucích** do Plzně.	(M Lok pl.)

- Některá adjektiva se substantivizovala:

cestující	M, F	путешественник
kupující	M, F	покупатель
vedoucí	M, F	руководитель
pracující	M, F	сотрудник
studující	M, F	ученик
stávkující	M, F	забастовщик

Vadí vám telefonování na veřejnosti?

Vadí vám telefonující spolucestující ve vlaku, autobuse či tramvaji? Chcete úplně zakázat telefonáty v dopravních postředcích, nebo jste pro britské „tiché" vagony? Britové totiž zavádějí vagony, ve kterých se mobilem nedovoláte - nechytíte signál a to na přání většiny cestujících, kterým vadily cizí hlasité telefonáty. Jaké řešení navrhujete v Česku?

Václav: Mně telefonování nevadí. Já sám vyřídím ve vlaku hodně telefonátů.

Ally: Mně vadí. Když cestuju delší dobu, chci aspoň za jízdy trochu relaxovat, koukat z okna a vypustit všechny starosti. A neustále zvonící telefony ruší. Navíc hodně telefonujících křičí na celý vlak a fakt mě nezajímají jejich starosti nebo spíš blbiny, které důležitě řeší.

CV

☐ 2. a) Změňte pomocí zájmena „který".

➡ Pavla je Češka **studující** v Londýně.
Pavla je Češka, **která studuje** v Londýně.

Cestovní kancelář hledá průvodce **mluvícího** italsky.
Dal jsem si opravit **zpožďující se** hodinky.
Lidé nejsou spokojeni se stále **se zhoršující** ekonomickou situací.
Nenastupujte do **rozjíždějícího se** vlaku.
Zeptej se tamtěch lidí **sedících** na lavičce.
Musím dát přednost autu **přijíždějícímu** zprava.
Všude hledají lidi **znající** několik jazyků.

> Ve středu 11. 11. dostanou cestující v metru mezi šestou ráno a desátou večer při vstupu do metra lísteček, který pak při výstupu zase odevzdají. Dopravní podnik tak chce zjistit, kolik lidí denně metro využívá.

b) Dokončete věty.

Cestující do Berlína se dostaví ________________ .
Pracující ženy musí zvládnout ________________ .
Zhoršující se životní prostředí nutí vládu ________________ .
Stále se opakující seriály v televizi mě ________________ .
Potřebuju asistentku ovládající ________________ .
Ženě, mluvící už půl hodiny v telefonní budce, jsem řekl, ________________ .
Sedící diváci si sedli na tribuny, zatímco stojící se postavili ________________ .

GRAMATICKÉ POZNÁMKY

1) **i když = ačkoliv = ač** — несмотря на то, что; хотя, поскольку
a proto = a tak — и поэтому, и так

2) **co nej**dřív(e) **(je to možné)** — как можно раньше (как только возможно)
co nejvíc(e), **co nej**rychleji

3) **studovat** (impf.): **pro**studovat učebnici (pf.) — прочитать учебник
vystudovat vysokou školu (pf.) — закончить институт
dostudovat = dokončit studium (pf.) — закончить обучение

4) Slovesa cizího původu: infinitiv „**-ovat**", popř. „**-izovat**"

telefon**ovat**	konstru**ovat**
fax**ovat**	absolv**ovat**
komunik**ovat**	reag**ovat**
realiz**ovat**	propag**ovat**
risk**ovat**	projekt**ovat**
domin**ovat**	ignor**ovat**
produk**ovat**	chat**ovat**
transform**ovat**	sken**ovat**
kritiz**ovat**	modern**izovat**
diskrimin**ovat**	automat**izovat**
absolv**ovat**	mechan**izovat**
harmoniz**ovat**	aktiviz**ovat**
registr**ovat**	analyz**ovat**

„Esemeskové" děti nastavily nová pravidla češtiny

Učitelé i lingvisté uznali, že se čeština v poslední době prudce mění. Už neprotestují, když žák řekne, že „začetoval s novým kontaktem", „vypálil si cédéčko", „naskenoval buklet". Může a dříve musel spisovně říct, že „v internetové diskusi povídal s novým známým", „zapsal údaje na kompaktní disk", „okopíroval brožurku".
Která varianta je praktičtější?

5) **Významy prefixu „NA-":**

a) **směr na povrch:** — направление на поверхность:

Nalep desetikorunovou známku. — Наклей марку за десять крон.
Natřel jsem skříň na bílo. — Я покрасил шкаф в белый цвет.
Naložili zboží na auto. — Они погрузили товар в машину.

b) **směr dovnitř, nahoru:** — направление внутрь, вверх:

Nastoupili do tramvaje. — Они вошли в трамвай.
Čaj **nalila** do hrníčků. — Она налила чай в чашку.
Naplnili láhve vodou. — Они наполнили бутылку водой.

c) **provést děj neúplně, částečně:** — осуществить действие частично, не полностью:

Natrhl si kabát. — Он немного порвал пальто.
Svým příchodem **narušil** ticho. — Своим приходом он нарушил тишину.
Při zkoušení mu spolužáci **napovídali**. — Во время экзамена одноклассники ему подсказывали.

d) **provést děj úplně, ve velké míře:** — осуществить действие полностью, в полной мере:

Navařili jsme jídlo na celý víkend. — Мы наготовили еды на все выходные.
Nasliboval jí modré z nebe. — Он наобещал ей звезд с неба.
Napracoval jsem se hodně při opravě chaty. — Я наработался во время ремонта дачи.

6) **Významy prefixu „NAD-“:**

a) **směr výše, než je něco, nad něco:**	направление выше чего-то, над чем-то:
Pomoz mi **nadzvednout** ten stůl!	Помоги мне приподнять стол!
Nadepsal si stránku.	Он надписал страницу.
Ulici přejděte **nadchodem**.	Через улицу перейдете по наземному переходу.
b) **předstihnout někoho, něco:**	опередить кого-то, что-то:
Nadešli jsme si a byli jsme tam o pět minut dřív. (= zkrátili jsme si cestu)	Мы сократили дорогу и были там на пять минут раньше.

7) **Významy prefixu „POD-“:**

a) **směr dolů, níže, než je něco:**	направление вниз, ниже чего-то:
Podepsal smlouvu.	Он подписал договор.
Ulici přejděte **podchodem.**	Через улицу перейдете по подземному переходу.
b) **nižší míra děje:**	более низкая степень действия:
Podhodnotili kvalitu zboží.	Они недооценили качество товара.
Podcenil síly soupeře.	Он недооценил силы соперника.
c) **tajná, nečestná činnost:**	тайная, нечестная деятельность:
Podváděl při hře.	Он обманывал во время игры.
Podplatil úředníka.	Он дал взятку чиновнику.

8) **Různé prefixy slovesa VÉST:** **–VÁDĚT / –VÉST** (–vedu, –vedl)

předvádět / předvést nový model	показывать / показать новую модель
uvádět / uvést na trh nový výrobek	выводить / вывести на рынок новое изделие
převádět / převést peníze na jiný účet	переводить / перевести деньги на другой счет
(dovádět) / dovést dítě do školy	(до)водить / довести ребенка до школы
odvádět / odvést vodu z pozemku	отводить / отвести воду с участка
navádět / navést ho ke krádeži	подстрекать / подговорить его на кражу
podvádět / podvést v kartách	обманывать / обмануть в картах
provádět / provést turisty po zámku	проводить / провести туристов по замку

přivádět / přivést dítě ze školy	приводить / привести ребенка из школы
rozvádět se / rozvést se	разводиться / развестись
svádět / svést vinu na někoho	сваливать / свалить вину на кого-то,
boj o něco	подстрекать на борьбу за что-то
vyvádět / vyvést opilce ven	выводить / вывести пьяного на улицу
zavádět / zavést novou telefonní linku	проводить / провести новую телефонную линию

úvod – **důvod** – **původ** – **průvod** – **převod** – **podvod** – **obvod** –
введение причина происхождение демонстрация перевод обман округ

rozvod – **závod** – **podvodník** – **závodník** – **průvodce** – **původce**
развод завод обманщик участник соревнования экскурсовод виновник

LEXIKÁLNÍ POZNÁMKY

1) dovést:

a) **dovedu něco udělat** = — мочь, уметь
dokážu něco udělat = — я могу что-то сделать
umím něco udělat — я умею ...

b) **Dovedl** dítě **do školy**. — Он отвел ребенка в школу.

c) **Dovedl** jednání **do konce**. — Он довел переговоры до конца.
Dovedli zápas **k vítězství**. — Они довели матч до победного конца.

2) konkurz:

a) **konkurz** — конкурс
zúčastnit se konkurzu — участвовать в конкурсе
vyhrát konkurz — выиграть конкурс

b) = **bankrot** — банкрот
přijít do konkurzu — прийти на конкурс, выставить на конкурс
ohlásit konkurz — объявить конкурс

3) vyjít:

a) **ven, nahoru** — выйти вон, подняться наверх
Vyšel si do přírody. — Он пошел прогуляться на природу.
Vyšel do prvního patra. — Он поднялся на первый этаж.
Za chvíli **vyjde** měsíc. — Скоро выйдет луна.

b) **Vyšlo najevo, že** ... — Открылось, оказалось, обнаружилось, что ...
Vyšel z módy. — Он вышел из моды.
Kniha vyjde příští měsíc. — Книга выйдет в следующем месяце.

c) **někomu něco** (= podařit se) — кому-то что-то удаться
Nevyšlo jim to. — Им это не удалось.
Ta spekulace jim nevyjde. — Эта спекуляция им не удатся.

4) Všímejte si **české podoby cizího slova**:

agentur**a** F	агентство	presti**žní**	престижный
ekonomi**e** F	экономия	reklam**ní**	рекламный
ekonomik**a** F	экономика	softwar**ový**	программный
expo**z**ic**e** F	выставка, экспозиция	stereotyp**ní**	стереотипный
finan**ce** F pl.	финансы	techni**cký**	технический
funk**ce** F	должность		
in**z**erát M	объявление		
kari**é**ra F	карьера		
kontakt M	контакт, координаты		
krit**é**rium N	критерий		
kritik**a** F	критика		
maneký**nka** F	манекенщица		
m**ó**da F	мода		
model**ka** F	модель		
prax**e** F	практика		
reklam**a** F	реклама		
riziko N	риск		
role F	роль		
stipendium N	стипендия		
strategie F	стратегия		
aktiv**ní**	активный		
ambicióz**ní**	амбициозный		
ekonomi**cký**	экономический		
finan**ční**	финансовый		
funk**ční**	функциональный		
fyzický	физический		
kontakt**ní**	контактный		
mód**ní**	модный		
perspektiv**ní**	перспективный		
postgraduál**ní**	аспирантский		

Královna designu se vrátila domů

Dominika Applová odjela v 19 letech jako studentka prvního ročníku průmyslového designu do Ameriky. Teď je z ní nejlepši česká designérka, která ve 30 letech se svou prací pronikla až na Mars.

Dloho žila a pracovala v Kalifornii, kde pomohla navrhnout například interiér marťanského vozítka pro NASA, pracovala pro tým Billa Gatese nebo navrhovala atypické mobily pro Siemens.

V roce 2005 odešla z kalifornského designérského studia Ideo, které v USA platí za špičku v oboru, do Londýna za svým manželem Jakobem Nellem. Tady rozjela své vlastní projekty, z toho dva v Česku. Její jméno zní americky; počítače Apple sice navrhovala, ale příjmení má po otci.

TEXT 1

PAVLA

Pavla je čtyřiadvacetiletá česká manekýnka žijící v současnosti v Basileji, kde právě pracuje. Na módních přehlídkách předvádí nejraději sportovní módu. Práci považuje za svého koníčka, má na ní ráda to, že přináší neustálou změnu, hodně při ní cestuje, přichází do styku se zajímavými lidmi. Výhodu vidí i v tom, že jí umožňuje určitou časovou nezávislost a příležitost dobře si vydělat. Práci manekýnky a modelky se začala věnovat před šesti lety. Stačila vystudovat vysokou školu pedagogickou, myslí si však, že učit nikdy nebude. Původně totiž přemýšlela o studiu psychologie, ale neriskovala, že nebude přijata na tak prestižní obor, a zvolila jako kompromis pedagogiku. V současné době studuje jazyky a předpokládá, že se jimi bude v budoucnu živit. Její práce nesmí být rozhodně stereotypní.

ZDENĚK

Zdeňkovi je dvacet devět. Před třemi lety ukončil studium ekonomie. Původně začal studovat na strojní fakultě, brzy však poznal, že daleko více ho zajímá ekonomika a obchod. Ví, že jen studiem se dobrým obchodníkem nestane, proto při studiu a o prázdninách pracoval u různých firem a snažil se poznat co nejvíc prostředí: pracoval jako číšník i jako obchodní zástupce. Nejvíc se věnoval studiu francouzštiny a po škole se mu podařilo nastoupit u jedné česko-francouzské obchodní firmy. Stále mu to však odborně nestačilo. Požádal o stipendium na postgraduální pobyt ve Francii a vyšlo mu to. Až se vrátí, chce zase nastoupit u nějaké zahraniční firmy, ale už do vyšší funkce. Jeho životním cílem, až získá dostatečné kontakty a zkušenosti, je otevřít si vlastní firmu.

Cv

❐ 3. Řekněte o Pavle a Zdeňkovi.

- Jaké byly jejich původní studijní plány? Proč je změnili?
- Co vystudovali? Pomůže jim studium v jejich pracovní kariéře?
- Jaké mají představy o své budoucí práci?
- Které vlastnosti podle vašeho názoru dominují u Pavly, Zdeňka? Mají Pavla a Zdeněk předpoklady dosáhnout svého cíle?
- Kdo z nich je vám bližší, sympatičtější? Ceníte si ambicióznosti u lidí?

❐ 4. Spojte do vět tak, abyste říkal(a) pravdivé informace o Pavle a Zdeňkovi.

Původně přemýšlel	se zajímavými lidmi
V současné době si vydělává	jako tlumočnice a průvodkyně
Často přichází do styku	o studiu techniky
Vždy se snažil získat	vlastní obchodní firmu
Věnoval tomu	co nejvíc obchodních zkušeností
V budoucnu se chce živit	prázdniny i čas během studia
Předpokládá, že si založí	jako manekýnka a modelka
Odjel studovat, aby si prohloubil	za svého koníčka
Studuje jazyky, aby se připravila	už šest let
Své práci se věnuje	tvrdou práci
Práci považuje	na budoucnost
Ví, že být úspěšný, předpokládá	odborné znalosti

❐ 5.

Kterou práci byste chtěl(a) / nechtěl(a) dělat? Proč?

Výhodu vidím v tom, že	Nevýhodu vidím v tom, že
hodně si vydělám odpracuju osm hodin a mám klid pracuju na zdravém vzduchu přináší neustálou změnu přicházím do styku s mnoha lidmi je perspektivní, odborně při ní rostu	vydělám si málo je časově náročná, nosím si ji i domů je fyzicky náročná je stereotypní s nikým nekomunikuju během pracovní doby nic nového se při ní nenaučím

❒ **6. Založit si vlastní firmu – ANO, či NE?**

PRO	PROTI
rozhoduje se samostatně, realizuje své nápady	sám / sama nese riziko podnikání, v zaměstnání by měl(a) jistotu
práce ho / ji víc těší, úspěchy mu / jí přinášejí uspokojení	musí řešit mnoho nových problémů: s dodavateli, se zákazníky, s úřady, s chodem firmy a jejím finančním zajištěním
roste jeho / její společenské postavení i finanční příjem	má velmi málo volného času, často si nebere ani dovolenou

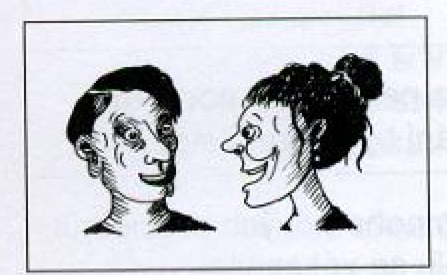
Veďte dialog: Chcete si založit vlastní firmu, vašemu kolegovi naopak vyhovuje být zaměstnancem – má strach před rizikem a odpovědností, raději se jen řídí pokyny svého šéfa.

samostatně	самостоятельно	**dodavatel** M	поставщик
uspokojení N	удовлетворение	**úřad** M	учреждение
postavení N	положение	**zajištění** N	обеспечение
příjem M	прием, зарплата	**odpovědnost** F	ответственность
podnikání N	предпринимательство	**pokyn** M	приказ, руководство к действию
jistota F	уверенность		

❒ **7. Řekněte:** Přijď ________ *(brzo)*. – Přijď **co nejdřív**.
Přijď**, co nejdřív to bude možné.**
Dones ________ *(velký)* meloun. – Dones **co největší** meloun.

Zopakujte si komparaci adjektiv a adverbií na str. 426 a 427.

1. Šel jsem na schůzku ____________ *(pomalu)*, protože bylo ještě dost času a nechtěl jsem dlouho čekat.
2. ____________ *(tiše)* otevřela dveře do ložnice, aby neprobudila děti.
3. Snažil jsem se zaparkovat ____________ *(blízko)* nádraží, ale všude bylo plno.
4. Zůstaň tu, ____________ *(dlouho)* budeš moct.
5. Chci to poslat ____________ *(rychlou)* cestou, musí to tam být zítra.
6. Držel jsem se od něho ____________ *(daleko)*, nechtěl jsem s ním mluvit.
7. Musíme to udělat ____________ *(rychle)*, za chvíli mi začíná jednání.
8. Snaží se vypadat ____________ *(mladá)*.
9. Vždycky nakupuje ____________ *(lacino)*, ale ne vždy tím ušetří. (сэкономить)
10. Přivítal ji ____________ *(vesele)*, jako by se nic nestalo.
11. Kupuje dětem ____________ *(drahé)* dárky, ale ony potřebují jeho lásku.

Zahrajte si dva staré známé, Petra a Karla, kteří se potkají po dlouhé době.

Petr: pracuje stále ve stejném podniku, ale má vedlejší zaměstnání – dělá účetního v jedné malé firmě. Práci našel bez problémů, protože dobrých účetních je stále nedostatek a žádný podnikatel se bez nich neobejde. Jeho manželka Eva stále učí, ale vedle toho tlumočí a překládá, hlavně technické texty. Má tolik práce, že neví, co dělat dřív. Finančně jsou na tom dobře, ale nemají žádný volný čas. Naštěstí už syn studuje na vysoké škole a rodiče tolik nepotřebuje.

Karel: po roce devadesát vystřídal několik zaměstnání u zahraničních firem, stále dělal nějaké konkurzy. Toužil se osamostatnit a to se mu podařilo. Ještě s jedním společníkem založili menší softwarovou firmu. Začátky měli těžké, dlouho jim např. trvalo, než sehnali vhodné prostory, ale zvládli to. Jeho mladší syn dlouhodobě onemocněl, a proto se rozhodla jeho manželka Alena zůstat doma. Dál však pracuje ve svém oboru, i když doma – pracuje pro jednu reklamní agenturu.

Navzájem se ptejte, co teď děláte, co dělá manželka a děti, co jste dělali poslední roky, kdy jste se neviděli.

Karel zve Petra, aby se u nich s manželkou někdy zastavili, s Alenou je rádi zase uvidí. Dá Petrovi svou navštívenku – adresa zůstala stejná, ale mají nové telefonní číslo. Petr odpoví, že jsou na tom s časem moc špatně, že jim to nevyjde dřív než na Velikonoce, ale že Karlovi určitě zavolá.

❒ 8. Reagujte.

○ Bál jsem se, že nestihnu práci dokončit a nebudu moct odjet na dovolenou.
○ Vyhrál jsem konkurz a nastupuju prvního.
○ Poprvé jsem tlumočil při jednání a myslím, že dobře.
○ Sehnal jsem konečně někoho, kdo si s námi vymění byt.
○ Konečně jsem našel dobrého účetního.
○ Sehnali jsme vhodné prostory v centru.
○ Manželce se podařilo najít práci.

● **Jsem rád(a), že ti (vám) to vyšlo.**

❒ 9. Nahraďte synonymem.

Vždycky **jsem toužila po** velkém bytě.
Končím v pět, **vystřídá mě** kolega Černý.
Neměl jsem to dobře připravené, ale **vyšlo** to.
Zvládla práci s počítačem brzo.
Nechal práce a začal se taky dívat na film.
Zastavíme se u vás ve čtvrtek večer.
Cením si jeho pracovních úspěchů.
Věnuju se svému koníčku – šachům už hodně let.

naučit se pracovat
chtít něco
vážit si
přestat pracovat
podařit se
nastoupit po mně
hrát
přijít k někomu

❒ 10. Vyberte vhodné sloveso.

1. **založit / položit**:
Univerzitu Karlovu ________ Karel IV. roku 1348. – Kdo sem ________ ty papíry? – ________ vám otázku a vy musíte hned odpovědět.
2. **zakládat / překládat**:
Banka ________ novou filiálku. – ________ také do němčiny? – Jeho slova se ________ na pravdě.
3. **vystřídat / střídat (se)**:
V práci se s kolegyní ________ , jednou dojde pro kafe ona, podruhé já. – Ve dvě mě musíš ________ , musím odejít. – Musím si nutně koupit nový kostým, stále ________ ty dva staré.
4. **vést / zavést**:
Kdo ________ tohle oddělení? – Jak se vám ________ ? Děkuju, dobře. – Do kanceláře nám konečně ________ další telefonní linku.

5. **zastavit (se) / postavit**:
Hned za městem nás ________ policejní hlídka. – Garáž ________ za necelý měsíc. – Na oběd ________ v motelu. – Kam chceš ________ ty kufry?

❒ 11. Ve společnosti jste slyšel(a) tyto názory. Reagujte na ně.

● **Co si o tom myslíte?** **Co vy na to?** **Jak to vidíte vy?** **Jaký na to máte názor?** **Jaký je na to váš názor?**	○ **Já si myslím, že ...** **Podle mého názoru ...** **Souhlasím s tím.** **Nesouhlasím s tím úplně.** **Vůbec s tím nesouhlasím.** **Jsem přesvědčený, -á, že ...** (я уверен, что ...)

1. Vážím si Pavlina úspěchu i její práce.
2. Život manekýnek je plný zábavy, zajímavých a úspěšných lidí.
3. Četl jsem v novinách, že 15 % obyvatel by dalo přednost životu v cizině.
4. Zdeněk se určitě stane úspěšným obchodníkem.
5. V současné době není tak těžké založit obchodní firmu, jestliže vám nechybí kontakty.
6. Reklama pravdivě informuje o propagovaných výrobcích.
7. Dnes žijí lidé lépe, ale dříve byli šťastnější.
8. Zakazuju svým dětem dívat se na televizi.

❒ 12. Nesouhlasíte částečně s tím, co navrhuje váš kolega.

Na služební cestu pojedeme s inženýrem Prchalem.

VY: ● **Se služební cestou souhlasím, ale ne s tím, že pojede inženýr Prchal.**
● **Pojedeme, ale ne s inženýrem Prchalem. Nesouhlasím s tím, aby jel on.**

1. Na Silvestra jsem objednal stůl ve vinárně U zelené lípy a pozval jsem taky Vránovy.
2. Pojedeme služebním autem v pondělí ráno v sedm.
3. Projednáme to, ale až zítra.
4. Rozhodli jsme se koupit dárek k padesátým narozeninám naší kolegyně. Navrhuju, aby každý dal padesát korun.
5. Musíme co nejdřív přijmout novou účetní. Dám na pracovní portály inzerát.
6. V inzerátu uvedu, že účetní musí mít středoškolské vzdělání, dva roky praxe v oboru a musí umět aktivně německy nebo anglicky.

Gr 5 B

§ 20 ZÁJMENO „JEHOŽ, JEJÍŽ, JEJICHŽ“

(которого / которой / которых, его / чей, ее / чья, их / чье)

Př.: hotel, **v jehož** recepci pracuje	гостиница, в которой он работает на рецепции
firma, **o jejíž** nabídku se zajímáme	фирма, предложением которой мы заинтересованы
Dvořákovi, **jejichž** pozvání jsme přijali	Дворжаковы, чье приглашение мы приняли (приглашение которых мы приняли)

Tvoří se **z posesivních zájmen „jeho, její, jejich“** + (-ž)

Deklinace: **jehož** (pro M, N) – nemá deklinaci
jejichž (pro plurál) – nemá deklinaci
jejíž (pro F) – deklinace **jako adjektivum „moderní“** + -ž

JEJÍŽ	sg. F	sg. M, N	pl. M, F, N
Nom	jejíž dcera	jejíž syn, auto	jejíž děti
Gen	jejíž dcery	jejíhož syna, auta	jejíchž dětí
Dat	jejíž dceři	jejímuž synovi, autu	jejímž dětem
Ak	jejíž dceru	jejíhož syna, jejíž auto	jejíž děti
Lok	o jejíž dceři	o jejímž synovi, autu	o jejíchž dětech
Instr	*jejíž dcerou*	*jejímž synem, autem*	*jejímiž dětmi*

Př.:	sestra, **jejímuž synovi**	(M Dat sg. – jako modernímu)
	sestra, **na jejíhož syna**	(M Ak sg. – jako moderního)
	sestra, **o jejímž autě**	(N Lok sg. – jako moderním)
	sestra, **jejímž dětem**	(F Dat pl. – jako moderním)
	sestra, **s jejímiž syny**	(M Instr pl. – jako moderními)

Cv

❒ 13. a) Doplňte „jehož, jejíž, jejichž“.

Výrobky, _________ kvalita se zvyšuje
Sousedé, _________ pes se ztratil v parku
Firma, v _________ kanceláři pracuje manželka

Malíř, ________ obraz jsem si koupil
Restaurace, ________ specialitou jsou jihočeská jídla
Bratr, ________ auto jsem si musel půjčit
Přítelkyně, s ________ rodiči jsem se setkal
Kolegyně, s ________ nápadem jsem souhlasil

b) Doplňte větou se zájmenem „jehož" nebo „který".

To je ten tvůj přítel, **jehož fotku jsi mi ukazoval?** To je ta tvoje kolegyně, **se kterou jsi byl včera na obědě?**

To jsou ti Rakušani, ________________?
To je ten obchodník, ________________?
To jsou tví obchodní partneři, ________________?
To je ta známá manekýnka, ________________?
To jsou ti Kanaďané, ________________?
To je ten tvůj příbuzný, ________________?

Gr

§ 21 FUNKCE GENITIVU

a) **Genitiv u substantiv** = **stálá vlastnost** (постоянное свойство):

muž **vysoké postavy** = muž, **který má vysokou postavu**
(мужчина высокого роста)

výrobky **různé kvality** = výrobky, **které mají různou kvalitu**
(изделия разного качества)

b) **U slovesa v negativní formě** (používá se už málo):
(У глаголов отрицания – в настоящее время уже используется мало:)

Nebylo **pomoci**. = Nebyla **žádná pomoc**.
Bez vody by nebylo **života**. = Bez vody by nebyl **život**.
Nemá **naděje** na úspěch. = Nemá **naději** na úspěch.

c) **U adjektiv**:

je plný (vody) — полон (воды)
je schopný (dalšího studia) — способен (продолжать обучение)

je si vědomý (svých chyb)	он осознает (свои ошибки)
je znalý (světa)	он много повидал (на свете)
je blízký (cíle)	он близок (к цели)
je dbalý (povinností)	он следит (за обязанностями)

d) **Je třeba, je zapotřebí + Gen** (Необходимо, нужно):

Je zapotřebí **dalších informací**. (= Potřebujeme další informace.)

e) **SLOVESO + GENITIV**

bát se (konkurzu) / –	бояться (конкурса)
cenit si (přátelství) / –	ценить (дружбу)
dosahovat / dosáhnout (úspěchu)	достигать / достичь (успеха)
dotýkat se / dotknout se (exponátů)	прикасаться / прикоснуться (к экспонатам)
držet se (zábradlí) / **udržet se**	держаться (за перила) / удержаться
litovat / zalitovat (chyby)	жалеть / сожалеть (об ошибке)
x **litovat / politovat** někoho (+ Ak)	жалеть / пожалеть кого-то
používat / použít (slovníku)	использовать (словарь)
= používat slovník (+ Ak)	
přibývat / přibýt (zákazníků)	прибывать, прибавляться / прибыть (покупателей)
ubývat / ubýt (zákazníků)	убывать / убыть (покупателей)
týkat se (tématu) / –	касаться (темы)
účastnit se / zúčastnit se (jednání)	участвовать / принять участие (в переговорах)
všímat si / všimnout si (hostů)	замечать, обращать внимание / заметить, обратить внимание (на гостей)
zbavovat se / zbavit se (chyb)	избавляться / избавиться (от ошибок)
zneužívat / zneužít (zneužiju) (přítele)	злоупотреблять / злоупотребить (дружбой)

reflexivní slovesa (se „se") – **jen pf.:**

napít se (vody)	напиться (воды)
najíst se (chleba)	наесться (хлеба)
dočkat se (přítele)	дождаться (друга)

BEZ + Gen

– / **obejít se bez** (pomoci)	обойтись без (помощи)

DO + Gen

dávat se / dát se do (práce)	браться / взяться за (работу)
pouštět se / pustit se do (práce)	браться / взяться за (работу)
vrážet / vrazit do (lidí)	наталкиваться / натолкнуться (на людей)

OD + Gen

lišit se, odlišovat se / odlišit se od (druhého)	отличаться / отличиться от (остальных)
vzdalovat se / vzdálit se od (vesnice)	отдаляться / отдалиться от (деревни)

Z + Gen

radovat se / zaradovat se z (návštěvy)	радоваться / порадоваться (гостям)
vzpamatovávat se / vzpamatovat se z (překvapení)	опомниться, приходить / прийти в себя от (удивления)

Rozumíte?

Bál jsem se toho konkurzu, ale skončilo to dobře.
Výrobek **dosáhl takového úspěchu**, že rozšíříme výrobu.
Na výstavě: **Nedotýkejte se**, prosím, **exponátů**.
Pozor, na schodech je led, **držte se zábradlí**.
Promiň, moc **toho lituju**, byla to moje chyba.
V divadle **přibývalo diváků** a **ubývalo volných míst**.
Přečtěte si tento článek, **týká se našeho tématu**.
Jednání se zúčastní i můj asistent.
Všímej si víc **hostů**!
Nechci pořád **zneužívat tvé pomoci**.

Po půl hodině čekání **jsem se úředníka** konečně **dočkal**.
Neobejdu se bez dobrého asistenta.
Jen si krátce zatelefonuju a hned **se dáme (pustíme) do práce**.
Tady je tolik lidí, že stále **do někoho vrážím**.
Čím **se od sebe liší** tyto dva výrobky?
Rychle **jsme se vzdalovali od vesnice**.
Radoval se z dárku jako dítě.
Nemůžu **se vzpamatovat z toho překvapení**.

- ● Obchod je plný lidí. Pojďme jinam.
- ○ Půjdeme. Taky nemám čas stát ve frontě.

- ● Chci se zbavit staré sedačky. Nevíš o někom, kdo by ji koupil?
- ○ Zeptám se doma, syn si zařizuje byt.

- ● Musíš přijít, neobejdeme se bez tebe!
- ○ Nemůžu to slíbit určitě, ale pokusím se přijít.

- ● Myslím, že jedeme špatně. Moc jsme se vzdálili od náměstí.
- ○ Taky mám takový pocit, že jsme ztratili cestu

- ● Máš na mě čas? Musíme tu věc co nejdřív projednat.
- ○ Zůstaň už tady. Jen tohle dopíšu a hned se do toho pustíme.

- ● To jsem rád, že jsem se tě dočkal, Už jsem si myslel, že nepřijdeš.
- ○ Proč jsi nezavolal, že přijdeš? Přišel bych dřív.

- ● Moc lituju včerejšího večera, ale opravdu jsem nemohl přijít.
- ○ Taky nám to bylo líto, chyběl jsi nám.

Cv

❒ 14. Spojte podle významu.

Dali jsme se s chutí	zákazníků
Už nemám žízeň, napil jsem se	do jedné paní
Nedával pozor a vrazil	toho nepořádku
V obchodě přibývalo	do jídla
Nemohla se vzpamatovat	vody
V diskusi se držel stále	bez slovníku
Lituju	všeho, co chtěl.
Když překládám, neobejdu se	z toho překvapení
Dosáhl	jediného tématu
Posaď se a nevšímej si	svých slov

❒ 15. V § 22 se podívejte na názvy osob podle zaměstnání.

(В § 22 посмотрите на названия лиц в соответствии с профессией, работой.)

a) Řekněte ve správném tvaru: obejít se bez někoho, něčeho
je nedostatek někoho, něčeho

Neobejdu se bez

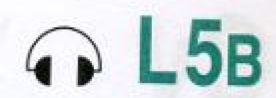
dobrá účetní, *spolehlivá asistentka* *dobrý programátor* *spolehlivý poradce*	ale	*dobré účetní* *spolehlivé asistentky* *dobří programátoři* *spolehliví poradci*	je nedostatek.

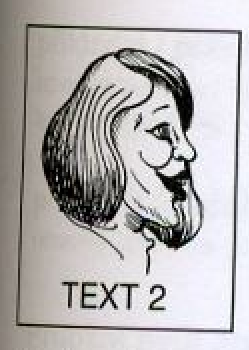
b) Bez koho nebo bez čeho se neobejde (nemůže být)

úředník ?	dělníci ?
ministr zahraničí	nemocná zvířata
dirigent	zákazníci
ředitel továrny	telefon
veterinář	voliči
obchodník	sníh
politik	tlumočník
lyžař	hudebníci

❒ 16. Doplňte prefixy „NA-“, nebo „DO-“.

1. ___vedli nás až k hotelu.
2. Tramvaj ___jela na konečnou.
3. Na dveře ___lepili oznámení, že dneska bude otevřeno až od deseti.
4. Nemohl jsem se na vás ___zvonit.
5. To jsme se vás ___čekali!
6. Čekal jsem na přítele dlouho, ale nakonec jsem se ___čkal.
7. Kávu si prosím ___lejte sami.
8. Nedá se věřit všemu, co řekne. Vždycky toho ___mluví hodně.
9. Když ___mluvil, ostatní se roztleskali.
10. Telefonuju tam přes hodinu, ale nemůžu se pořád ___volat.
11. Tolik jsme se ___chodili po městě, že mě bolí nohy.
12. ___snídal jsem se doma, vezmu si jen kávu.
13. ___dělal jsem to až pozdě v noci.

JOSEF HRABEC

Josef Hrabec začínal ve Zlíně v Baťově škole práce. Když se proto v roce 1989 vracel z Kalifornie, kde žije, do Československa za obchodem, obrátil se znovu na Zlín. Navázal kontakty se strojírenskými závody[1], v jejichž dílnách[2] před lety jako technik začínal. Nabídl jim licenční prodej[3] svých obráběcích strojů[4], protože zlínské stroje už byly zastaralé[5] a naprosto[6] nevhodné pro americký trh. Podnik souhlasil jen za podmínky, že prodá všechno, co podle jeho návrhů vyrobí[7]. Josef Hrabec měl dostatečné kontakty a dokázal to. Pomohl zlínským strojařům[8] k malému obchodnímu zázraku[9] – s jeho pomocí ovládli pětinu amerického trhu s obráběcími stroji. Továren na obráběcí stroje je v České republice hodně, ale žádné se na americký trh prorazit[10] nepodařilo.

Josef Hrabec se narodil před 77 lety nedaleko[11] Brna. Ve 14 letech odešel do Zlína do učení[12] k Baťovi. Po vyučení[13] absolvoval povinnou[14] praxi ve všech strojírenských dílnách. V roce 1939 ho firma vyslala jako technika do zahraničí, odkud utekl do Francie k českým jednotkám[15], později se přes Brazílii dostal do Kanady. Tam ho přesvědčili, že ho potřebují víc jako technika než vojáka[16], a tak Josef Hrabec znovu nastoupil u firmy Baťa jako vedoucí výroby[17].

Domů z Kanady se vrátil v roce 1946, oženil se a pracoval ve Zlíně v Baťově obchodní společnosti. Jako vedoucí exportu prodával obráběcí stroje. V březnu 1948 odjel do Argentiny sjednat[18] mnohamiliónový kompenzační obchod – obráběcí stroje za surové kůže[19]. Ačkoliv v Československu padla vláda[20], firma Baťa se dál snažila pokračovat v obchodech. Ale nešlo to. Hrabcovi se přesto[21] podařilo dovést jednání do konce tak, aby se obchod dal uzavřít. Kvůli společenským[22] *změnám se domů nevrátil,* zůstal v Argentině a všemi prostředky[23] se snažil dostat k sobě ženu a dvě děti. Dostaly se za ním po namáhavé[24] cestě až v roce 1950.

Josef Hrabec si v Brazílii, kam se rodina přestěhovala, založil vlastní poradenskou[25] firmu, nabízel firmám výrobní i obchodní konzultace, navrhoval modernizace[26] celých podniků. Když se roku 1964 s rodinou přestěhoval do Kalifornie, začal konstruovat stroje pro letecký průmysl[27], později, v roce 1971, ho získala firma Rockwell a zaměstnala ho jako vedoucího jedné zahraniční filiálky. Po pěti letech zatoužil po klidnější práci – vrátil se proto do Kalifornie a věnoval se už jen konzultacím pro americké firmy. Zaměřil se[28] na modernizaci strojírenských výrob, moderní technologie a stroje.

1 – машиностроительный завод, 2 – цех, 3 – продажа, 4 – обрабатывающий станок, 5 – устаревший, 6 – просто, совершенно, 7 – производить, 8 – механик, машиностроитель, 9 – чудо, 10 – попасть, выйти на рынок, 11 – недалеко, 12 – учеба, 13 – после обучения, 14 – обязательный, 15 – отряды, единицы, 16 – солдат, 17 – руководитель производства, 18 – обговорить, 19 – необработанная кожа, 20 – правительство, 21 – несмотря на это, 22 – общественный, 23 – средства, 24 – сложный, 25 – консультационный, 26 – модернизация, 27 – авиапромышленность, 28 – направить свои силы, сосредоточиться.

Cv

❒ 17. **V životopisu se uvádějí následující údaje:**

Místo a datum narození	место и дата рождения
Státní příslušnost	гражданство
Rodinný stav	семейное положение
Vzdělání	образование
Dosavadní praxe	практика до настоящего времени (предыдущий опыт)

a) Podle textu zapište životopisné údaje o Josefu Hrabcovi.

b) INZERÁTY:

• **Soukromá obchodní firma** přijme **inženýra – ekonoma,** muže asi 35–40 let s perfektní znalostí účetnictví a práce s počítačem. Výhodné platové podmínky. Písemné nabídky se stručným životopisem a průběhem dosavadní praxe zasílejte do 20. 1.

• **Česko-americká obchodní společnost** se sídlem v centru Prahy hledá **zkušeného účetního.** Požadavkem je min. středoškolské vzdělání. Uchazeči se znalostí anglického jazyka mají přednost. Nabídky se životopisem zasílejte do 15. 1.

• **Restaurace v Krušných horách** hledá **číšníky a servírky** s praxí. Požadujeme spolehlivost a flexibilitu. Němčina a angličtina jsou výhodou. Nabízíme dobré platové podmínky a ubytování. Nástup možný ihned.

Odpovězte na jeden z inzerátů.

Vážení pánové, / Vážená firmo,

mám vážný zájem o místo ___________ *(ekonoma, účetního, číšníka)* ve Vaší ___________ *(firmě, společnosti, restauraci)*. Jmenuji se ___________, je mi ____ let, trvale bydlím v ___________ .

Mám ekonomické ___________ *(středoškolské, vysokoškolské vzdělání)*. *(Jsem vyučen v oboru)*. V oboru pracuju ____ let – přikládám přehled své dosavadní praxe. Věřím, že budu vyhovovat nárokům, které si kladete, a že mé zkušenosti přispějí k úspěchu Vaší firmy. Ovládám ___________ *(aktivně, pasivně)* angličtinu a němčinu. Nastoupit mohu ___________ *(ihned, od 1. února ...)*.

Těším se na spolupráci.

S pozdravem

přikládat / přiložit životopis – прикладывать / прилагать автобиографию

vyhovovat nárokům – соответствовать требованиям

klást nároky – выставлять требования

přispět k úspěchu помочь достичь успеха

Přiložte svůj životopis. Vyplnit údaje o vašem studiu vám pomůže lexikum ze str. 205.

❒ **18. Ucházíte se o zaměstnání. Při osobním pohovoru se ptejte na konkrétní fakta.** (Pomůže vám lexikum ze str. 202.)

- na pracovní dobu (v kolik začíná a v kolik končí, jestli je pružná, jestli jsou časté přesčasy, služební cesty)
- na polední přestávku (jak je dlouhá, jestli je možnost chodit do závodní jídelny)
- na dovolenou (na její délku, kdy je možné si ji vybrat)
- na další výhody pro zaměstnance (např. kávovary na pracovišti atd.)
- na vybavení kanceláře, pracovní místnosti (na počítač, fax, kopírku apod.)
- na plat (na jeho výši, na platový postup, na odměny za práci navíc)

❒ **19. a) Spojte do vět.**

Firma ho vyslala	obchodní a výrobní konzultace
Firma ovládla	na americký trh
Firma ho zaměstnala	evropský trh
Firma prorazila	ve své zahraniční filiálce
Firma nabízí	do Argentiny dojednat obchod
Firma navrhla	modernizaci celého podniku

b) Spojte prepozicí a řekněte ve správném tvaru.

Nastoupil —— *firma Baťa*
V roce I989 se vrátil —— *obchod*
Navázal kontakty —— *strojírenské závody*
Stroje jsou nevhodné —— *náš trh*
Pomohl firmě —— *úspěch*
Firma ovládla trh —— *počítače*
Firma pokračuje —— *obchod s Ruskem*
Konstruoval stroje —— *letecký průmysl*
Firma se zaměřila —— *obchodní konzultace*

❐ 20. Všímejte si významu prepozice „ZA“ a doplňujte slovesa.

Pořadí (порядок): **za prvé, za druhé, za třetí, za čtvrté, za páté, za šesté**
za a (za á), **za b** (za bé), **za c** (za cé)

a) Vrátil se domů až **za tmy**. za + Gen = byla tma, během tmy
Za války __________ do Francie.

b) Vrátí se **za týden**. za + Ak = za jak dlouho?
__________ za chvíli.
__________ rychlostí sto kilometrů za hodinu.
Za hodinu __________ všechno vysvětlit.
__________ do Prahy dvakrát za měsíc.

c) Udělám to jen **za podmínky**, že mi pomůžeš. za + Gen = s podmínkou
Firma __________ za podmínky, že se postará o distribuci.

d) Dívala se **za dětmi**, jak odcházely. za + Instr = za někým
__________ na Moravu za obchodem.
Manžela má v Berlíně a na víkend za ním __________ .
To nejhorší už __________ za sebou.
Prázdniny už __________ za námi.

e) Přísloví: **Oko za oko, zub za zub.** za + Ak = něco děláme, platíme, měníme za něco
Chci to udělat **za každou cenu**.
__________ si košili za pět set korun.
__________ svůj malý byt za větší.
Poděkoval: „__________ .“ – „Není zač,“ odpověděl jsem. (= za co)
„To nestojí za řeč.“

f) Zatáhl **za brzdu**. za + Ak = za něco držíme, táhneme (держать, тянуть)
Držel se **za hlavu**. Vzal **za kliku**. (ручка)
__________ se za ruce.

❐ 21. Doplňte konjunkce „i když, ačkoliv, a proto, a tak, protože“.

1. _____ dostal lepší nabídku, zůstal ve svém podniku.
2. Dříve žil a pracoval ve Zlíně, _____ se tam vrátil.
3. _____ druhá strana nejdříve nesouhlasila, podařilo se nám obchod uzavřít.
4. Koupili licenci, _____ jejich stroje už byly zastaralé.
5. Návrh nakonec přijali, _____ se jim nelíbil.
6. Ceny potravin se zvyšují, _____ mají lidé méně peněz na kulturu.
7. _____ byla mlha, letiště nepřijímalo.
8. _____ byl unavený, slíbil, že ještě přijde.
9. Jezdí k nám málo turistů, _____ musíme zlepšit nabídku.
10. _____ se zvýšil počet aut, ubylo dopravních nehod.

❒ 22. Rodina slov: DĚLAT

Všímejte si významů prefixů „–DĚLAT / –DĚLÁVAT“

dělat / udělat	делать / сделать
dodělat / dodělávat (práci)	доделать / доделывать (работу)
obdělat / obdělávat (pole)	обработать / обрабатывать (поле)
oddělat / oddělávat (zátku)	вытащить / вытаскивать (пробку)
prodělat / prodělávat (peníze)	потерпеть убытки / терпеть убытки
předělat / předělávat (úkol)	переделать / переделывать (задание)
přidělat / přidělávat (starosti)	добавить / добавлять (беспокойства, хлопот)
rozdělat / rozdělávat (oheň)	развести / разводить (огонь)
vydělat si / vydělávat si (peníze) – **výdělek**	заработать / зарабатывать (деньги) – заработок
vzdělat se / vzdělávat se – **vzdělání**	образоваться / образовываться – образование
dělník – dělnický – dílo	рабочий – рабочий – труд, произведение

Rozumíte frázím?

Co tady děláš?	(Proč tu jsi? Jak ses sem dostal?)
Nic si z toho nedělej!	(Nedělej si kvůli tomu žádné starosti.)
Dej pokoj!	(Nech mě být!)
To s tím nemá co dělat.	(To s tím nesouvisí.)
To nedělá dobrotu.	(To nevyhovuje, působí problémy.)
Dělá mu to dobře.	(Lichotí mu to. Je to pro něj zdravé.)
Dělá si z něho dobrý den (blázny).	(Zesměšňuje ho.) (Он над ним смеется.)
Měl co dělat, aby se mu vyhnul.	(Jen tak tak se mu podařilo vyhnout se mu.)
Dělá z komára velblouda.	(Dělá to větší, než to je.)
Šaty dělají člověka.	(Встречают по одежке.)

Jaký je původ slova ROBOT?

Slovo Robot se poprvé objevilo v roce 1920 ve hře *R.U.R. – Rossum's Universal Robots* významného českého spisovatele Karla Čapka (1890–1938). Je Karel Čapek jeho autorem?

Karel Čapek přišel ke svému bratrovi Josefovi. Josef byl malíř, právě maloval.
„Ty, Josefe, píšu novou hru.“
„Jakou?“
„O jednom ostrovu, kde žije jen šest mužů a všechno dělají umělí lidé, které vytvořil doktor Rossum. A nevím, jak mám nazvat ty umělé dělníky. Řekl bych jim laboři, ale zdá se mi to nějak papírové.“
„Tak jim říkej roboti,“ zamumlal Josef a maloval dál. A bylo to.

a) Podle významu doplňte různé prefixy „-dělat / -dělávat", popřípadě substantivum.

1. Odborník se musí __________ po celý život.
   Má středoškolské __________.
2. V novém zaměstnání __________ měsíčně o tisíc korun víc.
   Z jeho __________ žije celá rodina.
3. __________ si ve svých věcech pořádek!
4. Práci jen __________, ale už nedokončil.
   __________ v krbu (камин) oheň.
5. Ráno jsem přišel o hodinu později, __________ si ji odpoledne.
6. Už mám tahkhle dost problémů, a ty mi __________ ještě další!
7. __________ tu zprávu dnes večer, můžete ji mít zítra ráno.
8. Ten starý kostým už není moderní – dám si ho __________.

b) Řekněte ve správném tvaru a doplňte prepozice, kde je to nutné.
Všímejte si významů slovesa „dělat".

Dělá (pracuje, je zaměstnán) __________ *(továrna, úřad, stavba, České Budějovice, Plzeň, celá noc).*
Udělal (vykonal, provedl) __________ *(dobrá práce, zkouška, jeho povinnost).*
Dělá (vyrábí, zhotovuje, vytváří) __________ *(nábytek, koberce, dekorační předměty, plány na léto).*
Dělá (vaří, peče) __________ *(večeře, bramborová kaše, koláče).*
Dělá (šije, plete) __________ *(večerní šaty, sukně, čepice, šála).*
Co mám dělat __________ *(ten problém, ta záležitost, ty peníze)?*
Kolik to dělá (platím)? *(o účtu)* __________ *(1 Kč, 500 Kč)*
__________ *(matka, dcera, přítel, jeden host, lidi)* **se udělalo špatně.**

Gr

§ 22 TVOŘENÍ SUBSTANTIV – OSOBY PODLE ZAMĚSTNÁNÍ, ČINNOSTI

(Образование имен существительных – лица по роду деятельности, работе)

Tvoří se od sloves nebo od substantiv (jmen věcí) sufixy:
Образуюся от глаголов или от имен существительных (названий вещей) при помощи суффиксов:

-tel	**ředitel,** директор	**učitel,** учитель	**překladatel,** переводчик	**stavitel,** строитель	**podnikatel,** предприниматель			
	vydavatel, издатель	**dodavatel,** поставщик	**odběratel,** получатель	**sběratel,** коллекционер	**odesílatel,** отправитель			
	spisovatel, писатель	**nositel,** носитель, лауреат	**majitel,** владелец	**držitel** обладатель				
-č	**řidič,** водитель	**prodavač,** продавец	**topič,** истопник	**volič,** избиратель	**posluchač,** слушатель	**hráč,** игрок	**nosič,** носильщик	
	hlídač, сторож	**rodič(e)** родитель(ли)						

Pozn.: ředite**l** školy x řidi**č** autobusu
nosite**l** Nobelovy ceny x nosi**č** zavazadel
-tel – duševní činnost (моральная, душевная деятельность) x **-č** – konkrétní, fyzická činnost (конкретная, физическая деятельность)

-ce	**výrobce,** производитель	**průvodce,** экскурсовод	**soudce,** судья	**zástupce,** заместитель	**poradce,** советник	**plátce,** плательщик		
	vývozce, экспортер	**dovozce,** импортер	**dopravce,** экспедитор	**zájemce,** заинтересованное лицо	**příjemce,** получатель			
	správce, администратор	**dozorce,** смотритель	**tvůrce,** творец	**škůdce** вредитель				
-ec	**letec,** летчик	**herec,** актер	**umělec,** художник	**znalec,** эксперт	**chodec,** пешеход	**běžec,** бегун	**plavec,** пловец	**vědec** ученый
-ář	**rybář,** рыболов	**novinář,** журналист	**opravář,** ремонтник	**hodinář,** часовщик	**lhář,** врун	**češtinář,** преподаватель чешского языка	**čtenář,** читатель	**farmář** фермер
-ař	**sochař,** скульптор	**lyžař,** лыжник	**lékař,** врач	**zubař,** зубной врач	**kuchař,** повар	**strojař,** техник	**stavař** строитель	
-ník	**státník,** государственный муж	**řečník,** оратор	**tajemník,** секретарь	**právník,** юрист	**odborník,** специалист	**tlumočník,** переводчик	**obchodník,** торговец	
	úředník, чиновник	**hudebník,** музыкант	**dělník,** рабочий	**horník,** шахтер	**zedník,** каменщик	**řezník,** мясник	**pomocník,** помощник	**zámečník** слесарь
-čí	**průvodčí,** проводник	**mluvčí** пресс-секретарь						
-ák	**zpěvák,** певец	**divák,** зритель	**kuřák,** курильщик	**voják** солдат				

Cizí sufixy:

-ista	žurnalista, lingvista, specialista, hokejista, pianista, houslista, filatelista
-ik	matematik, chemik, fyzik, hygienik, botanik, akademik, mechanik, numizmatik
-or	programátor, kontrolor, organizátor, iniciátor, investor, redaktor, propagátor
-ant	konzultant, defraudant, projektant, laborant, maturant, reprezentant
-ent	dirigent, student, referent, asistent, absolvent, docent
-ér, -er	sprinter, aranžér, reportér, manažer, hoteliér, trenér, režisér, premiér, provokatér
Θ	ekonom, geolog, biolog, astronom, chirurg, fotograf, pedagog, filolog

Cv

23. a) ○ Pracujete v novinách? ● **Ano, jsem novinář (žurnalista).**

○ Stavíte domy?
○ Píšete romány?
○ Pracujete v nemocnici?
○ Řídíte školu?
○ Řídíte autobus?
○ Vyrábíte nábytek?
○ Vaříte v hotelu?
○ Opravujete televize?
○ Sbíráte známky?
○ Kouříte?
○ Věnujete se plavání?
○ Tlumočíte při obchodních jednáních?

b) Jak říkáme člověku, který

učí, létá, běhá, sportuje, chodí, zpívá, poslouchá přednášku, prodává v obchodě, hraje fotbal, hraje v divadle, hraje na housle, provádí cizince, někoho zastupuje, odesílá dopis, radí prezidentovi, tlumočí, organizuje, lže, chytá ryby, lyžuje, překládá beletrii, vydává noviny, kontroluje jízdenky, učí matematiku, češtinu, dává konzultace, dává informace (mluví) za nějaký úřad, dělá sochy, diriguje orchestr?

c) Kdo je, co dělá

žurnalista, podnikatel, právník, ekonom, číšník, pedagog, rektor, čtenář, řečník, hokejista, uklízečka, divák, sběratel známek, řidič, plátce, znalec, hodinář, lékař, programátor, stavitel, státník?

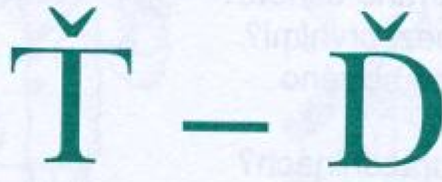
T – D

тонна	**tuna**	–	**duna**	дюна
предчувствие	**tušení**	–	**dušení**	томление
команда	**tým**	–	**dým**	дым
существу, созданию	**tvoru**	–	**dvoru**	двору
там	**tam**	–	**dam**	дам
талер	**tolar**	–	**dolar**	доллар
потомок	**potomek**	–	**podomek**	коридорный
мотель	**motel**	–	**model**	модель
роты	**roty**	–	**rody**	роды
необходимый	**nutný**	–	**nudný**	скучный
вата	**vata**	–	**vada**	дефект
печени	**jater**	–	**jader**	ядер
обувь	**boty**	–	**body**	точки, баллы
полеты	**lety**	–	**ledy**	яды

od Petry [otpetry] – **od Běty**
od Franty [otfranty] – **od Vandy**
před tebou [přettebou] – **před dědou**
před chodbou [přetchodbou] – **před horou**
nad stromem [natstromem] – **nad zámkem**

hlad [hlat] – **o hladu**
západ [zápat] – **od západu**
oběd [objet] – **od oběda**
víkend [víkent] – **o víkendu**
odjezd [odjest] – **do odjezdu**

довольный	**potěšený**	–	**poděšený**	разъяренный
майка	**tílko**	–	**dílko**	маленькое произведение
вытирает	**vytírá**	–	**vydírá**	вымогает
шитье	**šití**	–	**šidí**	обманывает
тесный, плотный	**těsný**	–	**děsný**	ужасный
ребенок (экспрес.)	**dětina**	–	**dědina**	деревня
тело	**tělo**	–	**dělo**	орудие

Příště raději odjeďte ještě později. – Chtěl ti osobně poděkovat. – Pátý díl dějin divadla je zatím poslední. – Na trati do Děčína se stalo opět velké neštěstí. – Dejte to ještě dnes vědět tetě. – Datum odeslání není uvedeno. – Odjezd bude muset být odložen o deset dní.

Téma: Práce, zaměstnání

Zábavný test: JSTE RANNÍ PTÁČE? (Přísloví: **Ranní ptáče dál doskáče.**)
(Пословица: Кто рано встает, тому Бог дает.)

O lidech, kteří vstávají brzo ráno, se říká, že jsou ranní ptáčata. Vstávají rádi, s úsměvem, v koupelně si zpívají, okamžitě a s velkou aktivitou se dávají do práce. Ti druzí naopak vstávají se špatnou náladou, rozzlobeně se dívají kolem sebe, trvá dlouho, než v sobě najdou energii a pustí se do práce.
Během dne se situace obrátí. Ti první se už brzy večer cítí unavení a musí jít brzo spát, zatímco ti druzí začínají být nejaktivnější z celého dne – studují, vymýšlejí, čtou, píšou.
Ke které skupině patříte vy?

	Ano	Nevím	Ne
1. S nejtěžší prací začnete hned ráno?	0	2	1
2. Umíte ráno rozveselit své přátele?	0	1	2
3. Když se probudíte, vstanete hned rychle?	0	1	2
4. Máte často chuť jíst v noci?	2	1	0
5. Znáte hned ráno svůj pracovní program?	0	1	2
6. Najdete ráno bez problémů všechny věci?	0	1	2
7. Můžete večer dlouho číst a neusnete?	2	1	0
8. Ptají se vás ráno, proč jste tak ospalý/-á?	2	1	0
9. Často se vám stává, že ráno usnete?	2	1	0
10. Z návštěvy odcházíte mezi prvními?	0	1	2
11. Potřebujete víc času, než se ráno úplně probudíte?	2	1	0
12. Vstáváte brzy ráno i o prázdninách?	0	1	2

Hodnocení:

Více než 20 bodů: Vaše aktivita a energie roste během dne. Můžete pracovat a bavit se dlouho do noci, večer máte nejlepší nápady a výsledky. Ráno však nedokážete dělat nic. Můžeme vám doporučit, abyste všechny důležité věci řešil až ve druhé polovině dne.

0 až 10 bodů: Jste typické ranní ptáče. Vaše aktivita je největší ráno a dopoledne. Večer nemáte chuť nic dělat ani chuť se bavit. Jestliže se vaši přátelé rádi baví v noci, vznikají konflikty.

• PRÁCE

Říká se: ***Do toho a půl je hotovo.*** Быстрее начнешь – быстрее закончишь.
Bez práce nejsou koláče. Без труда не вытащишь и рыбку из пруда.
Má obě ruce levé. Он очень неловкий, безрукий.
Co můžeš udělati dnes, nenechávej na zítřek. Что можно сделать сегодня, не откладывай на завтра.

Je to pro vás těžká práce? Potom řeknete:
- ○ **To je dřina.** (тяжелая работа)
- ○ **Je to na mě moc těžké.**
- ○ **Pro mě je to složité.**

Neumíte, nedokážete něco udělat?
- ○ **Nedokážu to.** (Я не сумею, не смогу.)
- ○ **Nezvládnu to.** (Я не справлюсь.)
- ○ **Nejde mi to.**
- ○ **Je to nad moje síly.**

Je to pro vás lehká práce? Potom řeknete:
- ○ **To není nic těžkého.**
- ○ **Je to velmi jednoduché.**
- ○ **Mám to hotové za chvilku.**
- ○ **Zvládnu to hravě.**

a) Řekněte, jak je pro vás ta která práce lehká nebo těžká.

Práce duševní a fyzická – kvalifikovaná, nekvalifikovaná – dobře, špatně placená –
Работа душевная и физическая – квалифицированная, неквалифицированная – хорошо, плохо оплачиваемая

těžká, namáhavá, náročná x lehká, snadná – stereotypní, nudná práce
тяжелая, изнуряющая, трудоемкая x легкая, простая – стереотипная, скучная работа

Pracovník – pracovní síla (nedostatek x přebytek pracovních sil) – pracovní místo –
Работник – рабочая сила (нехватка x избыток рабочей силы) – рабочее место

zrušit pracovní místo – **pracoviště** – **propustit někoho z práce** – **být bez práce,**
сократить рабочее место | рабочее место, место работы | уволить кого-то с работы | быть без работы

nezaměstnaný – **vysoká nezaměstnanost** – **stávka** – **stávkovat** – **vyhlásit stávku**
безработный | высокий уровень безработицы | забастовка | бастовать | объявить забастовку

důchodce – **brát, pobírat starobní důchod, invalidní důchod**
пенсионер | получать пенсию по старости, пенсию по инвалидности

pružná pracovní doba – **přesčas** – **výše platu** – **platový postup** –
гибкое рабочее время | сверхурочно | размер зарплаты | повышение зарплаты

odměna za práci přesčas – **náhradní volno** – **služební cesta** – **závodní stravování**
премия за сверхурочную работу | отгулы | командировка | питание на заводе

PLAT, MZDA: зарплата

Kolik vydělává? — Сколько он получает?

Má vysoký / nízký plat.
= Má vysokou / nízkou mzdu. — У него высокая / низкая зарплата.

Má x korun měsíčně. — Он получает ... крон в месяц.

K tomu dostává, pobírá přídavky na děti. — Кроме того, получает доплату на детей.

Vydělává x korun hrubého, z toho však platí daň ze mzdy a zdravotní a sociální pojištění. Zůstane mu x korun čistého. — Он зарабатывает ... крон без вычетов, однако из этого платит подоходный налог и медицинское и социальное страхование. После всех вычетов ему остается ... крон.

průměrný měsíční plat — средняя месячная зарплата
měsíční příjem rodiny — ежемесячный доход семьи

• ZAMĚSTNÁNÍ, POVOLÁNÍ (профессия)

Kdo pracuje na stavbě? (на стройке)

zedník – **řemeslník** – **instalatér** – **elektrikář** – **malíř** – **tesař** – **stavbyvedoucí**
каменщик | ремесленник | монтажник | электрик | маляр | плотник | начальник стройки

ve výrobě? (на производстве)

dělník – **mechanik** – **montér** – **horník** – **svářeč** – **kovák** – **strojník** –
рабочий | механик | монтер | шахтер | сварщик | металлист | механик

soustružník – **mistr** – **ředitel** – **náměstek** – **manažer**
токарь | бригадир | директор | заместитель | менеджер

v zemědělství? (в сельском хозяйстве)

farmář – **sedlák** – **zemědělec** – **zootechnik** – **veterinář** – **lesník** –
фермер | крестьянин | земледелец | зоотехник | ветеринар | лесник

traktorista – **zahradník** – **sadař** – **vinař** – **hajný** – **chovatel koní**
тракторист садовод садовник винодел егерь коневод

v dopravě? (на транспорте)

řidič – **závozník** – **průvodčí** – **železničář** – **strojvůdce** – **letuška** –
водитель грузчик проводник железнодорожник машинист стюардесса

stevard – **pilot** – **námořník**
стюард летник моряк

ve službách? (в сфере услуг)

kadeřník, kadeřnice – **krejčí, švadlena** – **opravář (televizní)** – **švec** –
парикмахер портной, портниха ремонтник (телевизионный) сапожник

hodinář – **pekař** – **řezník** – **prodavač(ka)** – **recepční** – **pokojská** –
часовщик пекарь мясник продавец, продавщица администратор горничная

uklízečka – **číšník, servírka** – **kuchař(ka)** – **barman(ka)** – **listonoš(ka)**
уборщица официант/ка повар/иха бармен/ка почтальон/ша

v kanceláři? (административная и интеллектуальная работа, в офисе)

úředník, úřednice – **telefonistka** – **sekretářka** – **asistent(ka)** – **účetní** –
чиновник, чиновница телефонистка секретарь ассистент/ка бухгалтер

odborný(á) referent(ka) – **vedoucí oddělení (odboru)** – **zástupce vedoucího, zástupkyně** –
специальный референт руководитель отдела (секции) заместитель руководителя, заместительница

tajemník, tajemnice – **ministr, ministryně** – **starosta, starostka** – **bankéř(ka)**
секретарь министр мэр банкир

intelektuální zaměstnání: (интеллектуальная работа)

právník, právnička – **advokát(ka)** – **soudce, soudkyně** – **státní zástupce,**
юрист адвокат судья государственный представитель/ница

zástupkyně – **novinář(ka)** – **učitel(ka), profesor(ka)** – **pedagog, pedagožka** –
журналист учитель/ница, профессор педагог

vychovatel(ka) – **vědec, vědkyně** – **výzkumný pracovník (výzkumník), pracovnice** –
воспитатель ученый ученый, исследователь

filozof(ka) – **filolog, filoložka** – **překladatel(ka)** – **tlumočník, tlumočnice**
философ филолог переводчик (письменных текстов) переводчик (устных переводов)

spisovatel(ka) – **básník, básnířka** – **sochař(ka)** – **malíř(ka)** –
писатель/ница поэт, поэтесса скульптор художник, художница

výtvarník, výtvarnice – **návrhář(ka)** – **hudebník, hudebnice** – **skladatel(ka)** –
график, пластик — дизайнер — музыкант — композитор

pěvec, pěvkyně – **zpěvák, zpěvačka** – **herec, herečka** – **režisér(ka)**
оперный певец, оперная певица — певец, певица — актер, актриса — режиссер

b) Kde pracuje?

zedník (zeď)
horník (hora)
sekretářka
sklář (sklo)
zootechnik
veterinář

školník (škola)
herec (hrát)
novinář
zdravotní sestra
bankéř (banka)
reportér

Co dělá?

lékař (léčit)
právník
konstruktér
architekt
listonoš (nosit)
účetní

ekonom
tlumočník
překladatel
vědec (zkoumat)
švadlena (šít – šije)
manažer

c) Účastníte se srazu (setkání) vaší bývalé třídy po deseti letech od maturity. Bývalí spolužáci se vzájemně ptají na povolání.

> ● Zuzano, **ty jsi přece chtěla být módní návrhářkou! Proč ses jí nestala?**
> ○ Moje návrhy byly tak originální, že se nikomu nelíbily! atd.

Hledejte další originální výmluvy! (оправдания)

překladatelka
ředitel banky
daňový poradce
psycholog
herečka
básník

zlatník
cukrář
masérka
astrolog
akrobatka
majitel kavárny

Spolužáci se také vzájemně ptají na rodinný život:
na manžela (manželku), jeho (její) povolání,
na počet dětí, jejich jména a věk,
na byt, jeho polohu a velikost atd.

● ŠKOLNÍ VZDĚLÁNÍ (образование)

- **základní (základní škola)** — начальная школа
- **vyučen, -a: získat výuční list na učňovské škole, učilišti** — обучен(а): получить аттестат о среднем специальном образовании в техникуме, училище

- **středoškolské s maturitou (gymnázium, střední odborné školy, konzervatoř)** — общеобразовательное среднее с выпускными экзаменами на аттестат зрелости (гимназия, средняя профессиональная, специализированная школа, консерватория)
- **vysokoškolské (absolvent fakulty vysoké školy se státními závěrečnými zkouškami)** — высшее (выпускник факультета, института с государственными выпускными экзаменами)
- **postgraduální (tříleté doktorandské studium, různé postgraduální kurzy)** — аспирантура (трехлетняя аспирантура / докторантура, разные аспирантские курсы)

jesle – **mateřská škola** – **povinná devítiletá školní docházka** – **soukromé,**
ясли / детский сад / обязательная девятилетняя средняя школа / частные

státní školy – **školné** – **bezplatné školství** – **školní rok** –
государственные школы / оплата за обучение / бесплатное образование / учебный год

pololetí – **čtvrtletí** – **semestr** – **přednáška** – **zápočet**
семестр / четверть, квартал / семестр / лекция / зачет

vyučovací předmět: dějepis = historie – **zeměpis = geografie** – **přírodopis = biologie** –
предметы: / история / география / природоведение, биология

tělesná výchova – **náboženství** – **skládat, složit maturitu, zkoušku** –
физкультура / закон божий / сдавать / сдать выпускные экзамены на аттестат зрелости

dostat zápočet – **ročník** – **zapsat se do ročníku** – **uzavřít ročník** –
получить зачет / курс / записаться / перейти на курс / окончить курс

menza – **kolej** – **stipendium** – **skripta** – **odborný asistent** –
столовая / общежитие / стипендия / учебное пособие / ассистент по предмету

vedoucí katedry – **děkan** – **proděkan** – **rektor** – **prorektor** – **docent**
заведующий кафедрой / декан / заместитель декана / ректор / проректор / доцент

Absolventi technických a zemědělských oborů vysokých škol získávají akademický titul **Ing. (inženýr)** a **Ing. arch. (inženýr architekt)**:

zemědělský (селького хозяйства), strojní, elektrotechniky, stavební ([электро]техники / инженер), jaderného inženýrství (ядерный инженер), dopravní (транспорта), báňský (горного дела), ekonomie, chemie

Akademické tituly po absolvování klasických univerzitních oborů:
Bc (bakalář) – absolvent 1. stupně univerzitního studia
Mgr. (magistr) – absolvent univerzity

TITUL	LATINSKÝ NÁZEV	ČESKÝ NÁZEV
MUDr.	medicinae universae doctor	doktor medicíny
MVDr.	medicinae veterinariae doctor	doktor veterinární medicíny
JUDr.	juris utriusque doctor	doktor práv
RNDr.	rerum naturalium doctor	doktor přírodních věd
PhDr.	philosophiae doctor	doktor filozofie
PharmDr.	pharmaciae doctor	doktor farmacie
PaedDr.	paedagogiae doctor	doktor pedagogiky

d) Jaké vzdělání vyžaduje vaše povolání?

Jako šéf firmy hledáte asistenta / asistentku. Jaké vzdělání budete od něho / ní požadovat? Jaké jazykové schopnosti?
Váš syn má velký výtvarný talent. Jakou školu mu doporučíte?

Napište do novin inzerát:
- váš úřad hledá vedoucího ekonomického oddělení
- základní škola hledá učitele matematiky a fyziky
- vaše firma hledá obchodního cestujícího
- vaše banka hledá schopného programátora
- hledáte soukromého učitele češtiny

Společnost ABB
je světovou špičkou v technologiích pro energetiku a automatizaci.

Jako mezinárodní elektroinženýrská společnost působí ABB na českém trhu již od roku 1970 a v současné době zaměstnává celosvětově více než 100 000 zaměstnanců.

V současné době ABB v Česku významně rozšiřuje svůj tým.

Nabízíme pozici: **Senior Designer** v mezinárodním týmu Technologického centra v Brně

Požadujeme: VŠ vzdělání elektrotechnického směru
Aktivní znalost anglického jazyka podmínkou
Znalost 3D modelování – minimálně 3 roky
Kreativní osobnost, komunikační schopnosti

O hospodářství

Текст 1: Značka kvality Czech Made
Текст 2: Ekozemědělství v začátcích

Вы научитесь:

- Объяснить разницу при сравнении – на сколько что-то увеличилось (уменьшилось)
- Выразить согласие или несогласие с утверждением
- Синонимичное выражение примерного количества
- Основной словарный запас в области промышленности и сельского хозяйства
- Понимать языковые средства в научно-техническом стиле (пассив, отглагольные существительные) и научиться их использовать в разговорном чешском языке
- Обороты с глаголом «быть» *(„být")*

Произношение: Согласные **„R – Ř"**
Тема для разговорной практики:

Průmysl, zemědělství
(Промышленность, сельское хозяйство)

§ 23 Отглагольные существительные (210) • § 24 Склонение числительных, дробей (212) • § 25 Приблизительность в числах (223) • § 26 Вторичные глаголы несовершенного вида (225) • § 27 Названия результата деятельности (228)

Прилагательные, выражающие (не)возможность (214) • Значения приставок *„před-, vy-, vz-"* (215, 216) • Разные приставки глагола *„vézt"* (217) • Однокоренные слова: *„být"* (234)

● Teď je váš.
Mějte ho rádi.

6 A

budovat +Ak impf. – **vybudovat** pf.	строить – построить
člen M	член
dovážet +Ak impf. – **dovézt, dovezu** pf.	импортировать
formovat +Ak impf. – **zformovat** pf.	формировать – сформировать
hospodářství N	экономика
chránit +Ak impf. – **ochránit** pf.	защищать – защитить
jistota F	уверенность
klesnout pf. – **klesat** impf.	упасть – падать
konkurenceschopný, -á, -é	конкурентоспособный
(**konkurence** F)	конкуренция
kvalita F	качество
kvalitní	качественный
majetek M	имущество
majitel M	владелец
mezinárodní	международный
na úkor +Gen	в ущерб кому-то
nabídka F	предложение

období N	период
obuv F	обувь
odborník M	специалист
odebrat +Dat +Ak, **odeberu** pf. – **odebírat** impf.	взять, отобрать, скупить – брать, покупать, выписывать
odvádět +Ak impf. – **odvést, odvedu** pf.	платить (налоги), отводить, вносить – оплатить, внести
ověřit +Ak pf. – **ověřovat** impf.	заверить, проверить – заверять, проверять
označit +Ak nějak pf. – **označovat** impf.	обозначить – обозначать, маркировать
platnost F (Gen **-i**) (**platný, -á, -é**)	действие (действующий)
podpořit +Ak pf. – **podporovat** impf.	поддержать – поддерживать
poptávka F	спрос
potravinářství N	пищевая промышленность
prodloužit +Ak pf. – **prodlužovat** impf.	продлить – продлевать
prostředek M, **finanční prostředky**	средство, финансовые средства
provést +Ak (kontrolu), **provedu** pf. – **provádět** impf.	провести (контроль) – проводить
rozpočet M	бюджет
rozšířit +Ak pf. – **šířit** impf.	расширить – расширять
rozvíjet se impf. – **rozvinout se** pf.	развивать – развиться
rozvoj M	развитие
složit +Ak pf. – **skládat** impf.	сложить, сдать – складывать, сдавать
souhlasit s +Instr impf.	согласиться с
splácet +Dat +Ak impf. – **splatit** pf.	выплачивать – выплатить
splňovat +Ak impf. – **splnit** pf.	выполнять – выполнить
spotřebitel M	потребитель
spotřební	потребительский
srovnávat +Ak **s** +Instr impf. – **srovnat** pf.	сравнивать с – сравнить с
stát M (**státní**)	государство (государственный)
stavebnictví N (**stavební**)	строительство (строительный)
stížnost F (Gen **-i**)	жалоба
stoupnout pf. – **stoupat** impf.	подняться – подниматься
strojírenský, -á, -é	машиностроительный
strojírenství N	машиностроение
udělit +Dat +Ak pf. – **udělovat** impf.	выделить, присудить – выделять, присуждать
účast F – **za účasti** +Gen	участие – при участии
úřad M	учреждение
usilovat o +Ak impf.	бороться за, прилагать усилия
uvažovat o +Lok impf.	размышлять о
úvěr M	кредит
ve srovnání s +Instr	по сравнению с

veletrh M — ярмарка
veřejnost F (Gen **-i**) — общественность
vláda F – **vládní** — правительство – правительственный
vůz M — автомашина
vykonat +Ak pf. – **vykonávat** impf. — осуществить, показать результат, сделать – осуществлять, показывать результат, делать
vyrábět +Ak impf. – **vyrobit** pf. — производить – произвести
využít +Ak, **využiju** pf. – **využívat** impf. — использовать, применить – применять
vyvážet +Ak impf. – **vyvézt, vyvezu** pf. — экспортировать
výrobce M — производитель
výstava F — выставка
vzniknout pf. – **vznikat** impf. — возникнуть – возникать
vzrůst, vzroste pf. – **růst** impf. — взойти – расти
zahájit +Ak pf. – **zahajovat** impf. — открыть, начать – открывать, начинать
základní — основной, начальный
zbankrotovat pf. – **bankrotovat** impf. — обанкротиться
zboží N — товар
zemědělství N — сельское хозяйство
znamenat impf. — означать

Gr

§ 23 VERBÁLNÍ SUBSTANTIVA

(Отглагольные существительные)

– tvoří se **z pasivní formy imperfektivních a perfektivních sloves sufixem „-í"**:

			Pasivní forma + «-í» –	N sg.		
Př.:	číst	–	**čten**	**čtení**	чтение	**Při čtení** poslouchám hudbu.
	vysvětlit	–	vysvětlen	**vysvětlení**	объяснение	**S** jeho **vysvětlením** nejsem spokojený.
	platit	–	placen	**placení**	оплата	**Při placení** se na to zeptám číšníka.
	přijmout	–	přijat	**! přijetí**	прием	**Z** jejich srdečného **přijetí** jsem měl radost.
	vést	–	veden	**vedení**	руководство	**Vedení** firmy bylo spokojeno.

zvýšit – zvýšen	**zvýšení**	повышение	Celkové **zvýšení** bylo 2 procenta.
! psát – **psán**	**psaní**	(на)писание	Nemám tu nic **k psaní**.
spát – ——	**spaní**	сон	**Před spaním** si otevřu okno.
hrát – hr**á**n (1 slabika: **-á-**)	**hr**a**ní** (2 slabiky: **-a-**)	игра	Nevydrží ani den **bez hraní** na kytaru.
ALE: přát – př**á**n	**př**á**ní**	желание	**S přáním** hezké dovolené – Petr

Tvoří se **také ze sloves, která netvoří pasivum:**

žít	**žití**	жизнь
být	**bytí**	существование
chodit	**chození**	хождение
jezdit	**ježdění**	езда
spát	**spaní**	сон

Reflexivní slovesa: většinou **bez „se, si"**

mýt se	**mytí**	мытье
léčit se	**léčení**	лечение
zvykat si	**zvykání**	привыкание
! učit se	**učení se** x **učení**	обучение

Učení se cizím jazykům je těžké. X **K učení** měla velký talent.

Cv

1. Odpovězte podle vzoru.

○ Dáš si nějaký aperitiv?
● Na **pití** je ještě moc brzo.

○ Chceš tu knihu ještě dneska ?
● Na **čtení** jsem dneska moc unavený.

○ Půjdeš už spát?
○ Půjdeš se mnou běhat do parku?
○ Chceš teď řídit ty?
○ Vy netancujete?
○ Už jsi dopsal(a) ten dopis?
○ Zahraješ si s námi volejbal?
○ Žádám tě o ruku. Vezmeš si mne?

❒ 2. Změňte.

Při čtení poslouchám hudbu. – **Když čtu,** poslouchám hudbu.
Po přečtení novin .... – **Až si přečtu** noviny, ...
Před čtením novin .... – **(Dříve) než budu číst** noviny, ...
Projekt vznikl **k (pro) podporování** českého filmu. – Projekt vznikl, **aby podporoval** český film.
Požádal **o prodloužení** platnosti víza. – Požádal, **aby** mu **prodloužili** platnost víza.
Jsem spokojený **se zkrácením** termínu. – Jsem spokojený **s tím, že se zkrátil** termín.

1. **Při psaní** potřebuju ticho.
2. **Po vybrání** zboží zaplaťte tamhle u pokladny.
3. **Při uklízení** mi hraje rádio.
4. **Po skončení** studia odešel pracovat do ciziny.
5. **Při pití** raději nemluv.
6. **Před zaplacením** vždycky účet zkontroluju.
7. **Při přebírání** Nobelovy ceny poděkoval svým spolupracovníkům.
8. Fotografie vám vrátíme **na požádání**.
9. Přijďte se nám představit **po vykonání** psychologických testů.
10. **S jeho vysvětlením** nesouhlasím.
11. **S rozdělením** práce nejsem spokojený.
12. Požádal mě **o přeložení** jednoho článku.
13. Firma se zabývá **dovážením** textilních výrobků.
14. Značku kvality využívá výrobce **při formování** image své firmy.
15. Udělám to **pro zlepšení** své fyzické kondice.

Gr

§ 24 K DEKLINACI ČÍSLOVEK, ZLOMKY

(К склонению числительных и дробей)

Přehled deklinace číslovek na str. 423

Př.: 34 – bez třiceti čtyř (Gen), ke třiceti čtyřem (Dat), o třiceti čtyřech (Lok), s třiceti čtyřmi (Instr)
200 – bez dvou set, k dvěma stům, o dvou stech, s dvěma sty
315 – bez tří set patnácti, k třem stům patnácti, o třech stech patnácti, s třemi sty patnácti
1500 – bez tisíce pěti set, k tisíci pěti stům, o tisíci pěti stech, s tisícem pěti sty
= bez patnácti set, k patnácti stům, o patnácti stech, s patnácti sty

- **každá číslovka má svou deklinaci (skloňuje se):**

34 = 30 (jako „pět"), deklinace „4"
200 = deklinace „2", 100 (jako pl. „města")
315 = deklinace „3", 100 (jako pl. „města"), 15 (jako „pět")
1 500 = 1000 (jako „pokoj"), deklinace „5", 100 (jako pl. „města"), nebo 15 (jako „pět"), 100 („město")

Nespisovně (разговорная форма) **se říká:**

21 (dvacet jedna) výrobků, 22 (dvacet dva) korun, 23, 24 korun

ALE! – **SPISOVNĚ:** 21 = dvacet jede**n** výrobe**k** (jako 1 výrobek)
také 31, 41, 101 ..... třicet jede**n**, sto jede**n** výrobe**k**

22 = dvacet dv**a** výrobk**y** (jako 2 výrobky)
také 32, 42, 102 ..... třicet dv**a**, sto dv**a** výrobk**y**

23, 24 = dvacet tři, dvacet čtyři výrobk**y** (jako 3,4 výrobky)
X 25 (dvacet pět) výrobk**ů** (jako 5 výrobků)

SROVNÁNÍ

Сравнение

– O kolik je větší (menší)?

На сколько больше (меньше)?

Průmyslová výroba **se zvýšila o 6** % (procent).

Промышленное производство выросло на 6 процентов.

= zvětšila se, vzrostla, stoupla o +Ak

= увеличилась, выросла, упала

Stavební produkce **se snížila o 3** % (procenta).

Производство строительных материалов снизилось на 3 процента

= zmenšila se, (po)klesla o +Ak

= снизилось, упало

– Zvýšila se proti, oproti čemu?
ve srovnání s čím?

Увеличилось по сравнению с ...?

Zvýšila se o 7 % **(o)proti loňskému srpnu.**

Повысилось на 7 процентов по сравнению с августом прошлого года.

Snížila se o 3 % **ve srovnání s loňským srpnem.**

Снизилось на 3 процента по сравнению с августом прошлого года.

DESETINNÁ ČÍSLA, ZLOMKY (Десятичные числа, Дроби)

0,1	jedna **desetina**	0,2	dvě desetiny	0,5	pět desetin
0,01	jedna **setina**	0,02	dvě setiny	0,05	pět setin
0,001	jedna **tisícina**	0,002	dvě tisíciny	0,005	pět tisícin

1,2	**jedna celá** dvě desetiny	6,8 %	šest celých osm desetin procenta (Gen sg.)
2,4	**dvě celé** čtyři desetiny		
5,7	**pět celých** sedm desetin		

1/2	jedna **polovina**	1/7	jedna sedm**ina**
1/3	jedna **třetina**	1/8	jedna osm**ina**
1/4	jedna **čtvrtina**	1/9	jedna devít**ina**
1/5	jedna pět**ina**	1/10	jedna deset**ina**
1/6	jedna šest**ina**	1/20	jedna dvacet**ina**

GRAMATICKÉ POZNÁMKY

1) **jestliže = jestli = když = pokud = -li** — если
(PODMÍNKA)
-li: **Bude-li** pršet, zůstaneme doma. = **Jestli** bude pršet, zůstaneme doma. — Если будет дождь, то мы останемся дома.

2) **jenomže = jenže = ale** — вот только, только, но, а

nebo = či: Přijdu ve středu **či** ve čtvrtek. — или

což = a to: Materiál nepřipravil včas, **což** se mi nelíbilo. — что, а именно

3) **aniž = a ne**: — но не, хотя не, даже не
Odešel, **aniž chtěl**. = Odešel **a ne**chtěl. — Он ушел, хотя и не хотел.

Přišel, **aniž se** předem **ohlásil**. = Přišel **a ne**ohlásil se předem. — Пришел, даже не предупредив заранее.

4) srovna**telný** výrobek = můžeme ho srovnat, může být srovnán — сравниваемый продукт / изделие
přija**telné** podmínky = můžeme je přijmout, můžou být přijaty — приемлемые условия
pochopi**telný** strach = můžeme ho pochopit, může být pochopen — понятный страх
vidi**telná** chyba = můžeme ji vidět, může být viděna — видимая ошибка
nesrozumi**telná** zpráva = nemůžeme jí rozumět — невразумительное сообщение
nevyléči**telná** nemoc = nemůže být vyléčena — неизлечимая болезнь

– adjektiva tvoříme ze sloves sufixem **„-telný“**: vyjadřují **možnost (nemožnost)** — прилагательные, образованные от глаголов при помощи суффикса **„-telný“**, выражают возможность (невозможность)

Také: pit**ná** voda = můžeme ji pít, může být pita — питьевая вода
jed**lá** houba = můžeme ji jíst, může být jedena — съедобный гриб

5) <u>škodlivý</u>: ze slovesa škodit = **má schopnost** škodit — вредный, вредящий; имеет способность вредить
trvan**livý** = **má schopnost** trvat — устойчивый, стойкий, прочный, длительного хранения

6) <u>drůbeží</u> maso (drůbež), králičí maso (králík), telecí maso (tele), psí (pes), kočičí (kočka) potrava
мясо птицы — мясо кролика — телятина — собачий — кошачий корм
= **posesivní adjektiva ze jmen zvířat**: tvoří se sufixy **„-í, -cí"**

7) **Významy prefixu „PŘED-"**:

a) **směr dopředu, před někoho:**	направление вперед, перед кем-то:
Sekretářka **předložila** spis k podpisu.	Секретарь принесла документ на подпись.
Není možné ten kamion **předjet**.	Этот грузовик невозможно объехать (обогнать).
Předběhl ho pár metrů před cílem.	Он обогнал его за пару метров до финиша.
b) **děj probíhá v přítomnosti jiných osob**:	действие осуществляется в присутствии иных лиц:
Módní salon **předvádí** modely na léto.	Салон моды демонстрирует летнюю коллекцию.
Představil manželce kolegu.	Он представил супруге коллегу.
Předvolali ho jako svědka na policii.	Его вызвали в полицию как свидетеля.
c) **dříve, předem:**	ранее, заранее:
Předplatil jsem si časopis.	Я подписался на журнал.
Meteorologové **předpovídají** bouřku.	Метеорологи прогнозируют грозу.
Mnohým nemocem se dá **předcházet**.	Многих болезней можно избежать.

8) **Významy prefixu „VY-"**:

a) **směr zevnitř ven**:	направление изнутри наружу:
Vyšel z domu.	Он вышел из дома.
Vyjel z garáže.	Он выехал из гаража.
Vyprázdnil svůj psací stůl.	Он освободил свой письменный стол.
Proč to chcete **vyhodit**?	Почему Вы хотите это выбросить?
Zbytek čaje **vylej**!	Вылей остатки чая!
také: **vybočit** ze směru	отклониться от направления
vyhnout se autu	посторониться машины

b) **směr zdola nahoru:** — направление снизу вверх:

Vylezl na kopec. — Он забрался на холм.
Byla vypuštena družice. — Был запущен спутник.
Vyskočil do výšky. — Он подпрыгнул вверх.

c) **zrušit výsledek nějaké činnosti:** — устранить результат какой-либо деятельности:

zapnout rádio – **vypnout** rádio — включить – выключить радио
zařadit do katalogu – **vyřadit** z katalogu — включить – убрать (исключить) из каталога

d) **úplné provedení děje:** — полное осуществление действия:

Od rána **jsem vyhladověl.** — Я с утра ничего не ел = проголодался.
Voda se **vyvařila.** — Вода выпарилась.
Tady je **vydýchaný** vzduch. — Здесь нечем дышать (спертый воздух).

e) **dějem něco získat:** — приобрести что-либо при помощи действия:

Vyhrál běh na 100 metrů. — Он выиграл стометровку.
Kolik si **vyděláš** měsíčně? — Сколько ты зарабатываешь ежемесячно?
vynalézt gramofon – **vynález** — изобрести граммофон – изобретение

9) **Významy prefixu „VZ-":**

a) **směr nahoru, zvětšení:** — направление наверх, увеличение:

Letadlo **vzlétlo.** — Самолет взлетел.
Vzducholoď **se vznesla.** — Воздушный корабль поднялся в воздух.
Vztyčili vlajku. — Они подняли флаг.
Objem obchodu **vzrostl.** — Объем продаж вырос.

b) **dostat se do lepšího stavu:** — попасть в лучшее положение:

Omdlel, ale za chvíli **se vzpamatoval.** — Он потерял сознание, но через минуту пришел в себя.
Vzchopil se. — Он воспрянул духом. (Взял себя в руки.)

c) **Vzdoruje.** (= intenzivně odporuje) — Он сопротивляется.

Vzpírá se to udělat. — Он не хочет это делать, сопротивляясь этому.

10) **Různé prefixy slovesa VÉZT: –VÁŽET / –VÉZT** (–vezu, –vezl)

dovážet / dovézt zboží z ciziny	импортировать товар из-за границы
vyvážet / vyvézt zboží do zahraničí	экспортировать товар за границу
navážet / navézt písek na pláž	привозить, навозить песок на пляж
odvážet / odvézt zboží do obchodu	отвозить товар в магазин
provážet / provézt zboží přes hranici	провозить товар через границу
převážet / převézt zboží ze skladu do obchodu	перевозить товар со склада в магазин
— / **předvézt** auto před hotelový vchod	доставить машину ко входу в гостиницу
přivážet / přivézt mléčné výrobky v šest ráno	привозить молочные продукты в шесть утра
rozvážet / rozvézt zboží do obchodů	развозить товар по магазинам
svážet / svézt turisty na jednu akci	свозить туристов на одну акцию
— / **zavézt** někoho autem domů	отвезти кого-то домой на машине

LEXIKÁLNÍ POZNÁMKY

1) **vyrábět / vyrobit** něco — производить / произвести
vyráběný – vyrobený — производимый / произведенный
výroba F – **výrobní** zařízení — производство – производственный
výrobce M, **výrobek** M — производитель, продукт, изделие

2) **dovážet / dovézt** něco = **importovat** — импортировать
dovážené – dovezené = **importované** zboží — импортный товар
dovoz M = **import** M – **dovozní** povolení — импорт – разрешение на импорт
dovozce M — импортер

x **vyvážet / vyvézt** něco = **exportovat** — экспортировать
vyvážené – vyvezené = **exportované** zboží — экспортный товар
vývoz M = **export** M – **vývozní** *povolení* — экспорт – разрешение на экспорт
vývozce M — экспортер

3) **hospodařit** – hospodaření N — вести хозяйство – ведение хозяйства
hospodář (ekonom) M — экономист
hospodář**ství** N (ekonomika F) — экономика
hospodář**ský** (ekonomický) — экономический

4) **spotřebovat** něco pf.	потреблять
spotřebitel M	потребитель
spotřeba F, **spotřební** průmysl	потребление, потребительская промышленность
5) **chemie** F:	химия
chemi**kálie** F –	химикалии
chemi**čka** F	химическая фабрика
(také: automobil**ka**, textil**ka**)	автомобильная-, текстильная- фабрика
chemi**cký**	химический
chemi**k** M, chemi**čka** F	химик

6) **Prefix „VEL(E)-" u substantiv a adjektiv:**
– znamená **velký, velmi**

veletrh, velehory, velryba, velmoc	ярмарка, высокие горы, кит, держава
veledílo, velvyslanec, velevážený	великое произведение, посол, очень уважаемый
7) **jedná se o** něco, někoho (o+Ak)	речь идет о ком-то, чем-то
= **jde, běží o** + Ak	речь идет о ...
= **týká se** něčeho, někoho (**+Gen**)	это касается ...
Jedná se o výrobek, jehož kvalita byla ověřena.	Речь идет об изделии, качество которого было проверено.
Jde o to, aby ...	Речь идет о том, чтобы...

Do Belgie se dováží stále více českých výrobků

Belgie patří mezi deset největších exportérů světa a vyváží zhruba trojnásobně víc než Česká republika. 60 % celkového belgického exportu představují vývozy do Německa, Francie, Nizozemí, Lucemburska a Velké Británie.

Pro Českou republiku je Belgie 10. zemí v českém exportu. Česko vyváží do Belgie víc než např. do Španělska nebo USA.

Nejvíc vyváží automobily a náhradní díly do automobilů (tvoří 66 % českého importu do Belgie). Nejpopulárnější značkou je Škoda.

Důležitým vývozním artiklem je také nábytek a technologická zařízení (např. kotle).

Obchod mezi Českou republikou a Belgií roste rychlým tempem, krize však růst zpomalila.

TEXT 1

ZNAČKA KVALITY CZECH MADE

Na 35. mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně byly za účasti premiéra a dalších členů vlády uděleny první značky kvality, známé jako Czech Made, českým výrobkům. Značka Czech Made je udělována na jeden rok s tím, že výrobce může požádat o prodloužení její platnosti. Projekt Czech Made vznikl, aby podpořil české výrobce a chránil spotřebitele. Jestliže je zboží označeno touto značkou, získává spotřebitel informaci, že se jedná o výrobek, jehož kvalita byla ověřena. Pro výrobce znamená Czech Made obchodní výhody, může využít značku při reklamě, při budování image firmy, při formování marketingové strategie. Výrobek, který usiluje o značku Czech Made, musí splňovat celou řadu kritérií – základní podmínkou je, že se musí jednat o český výrobek. Do října 1994 požádalo o udělení značky kvalitního českého výrobku dva tisíce výrobců – značka byla udělena 134 výrobkům:

39 výrobkům z oblasti potravinářství,
11 výrobkům z oblasti spotřebního zboží,
10 výrobkům ve stavebnictví,
21 výrobku v oboru textil, obuv, kůže,
24 výrobkům v oboru chemie a drogistického zboží,
24 výrobkům ve strojírenství a ostatních oborech.

Čtyřem výrobkům byla prodloužena platnost Czech Made na další rok, u čtyř výrobců byla provedena kontrola, protože se objevila stížnost od spotřebitelů na kvalitu. Ani v jednom případě se však kritika nepotvrdila a nebylo nutné značku odebrat.

ANKETA: **Máme dávat přednost domácímu zboží?**

- Když je stejně kvalitní a levné jako dovezené, proč ne? (úřednice, 29 let)
- Ano, není o nic horší než zahraniční a potřebujeme z něho přece daně do státního rozpočtu. (podnikatel, 46 let)
- Jen je-li ve své kvalitě srovnatelné se zahraničním zbožím za danou cenu. Jinak ne. (ekonom, 38 let)
- Ano, dávám přednost českým výrobkům, ale chtěl bych mít jistotu, že nejsou vyráběny za nepřijatelných pracovních podmínek nebo na úkor životního prostředí. (lékař, 52 let)

3. Verbální substantivum nahraďte slovesem v infinitivu.

udělení značky kvality (Gen) – **udělit** značku kvality (Ak)

prodloužení platnosti pasu – podpora českých výrobců – ochrana zákazníků – využití značky kvality při reklamě – budování image firmy – formování obchodní strategie – splnění několika kritérií – provedení kontroly – potvrzení chyby – zhoršení kvality – snížení produkce – rozšíření výroby – zkrácení pracovní doby – ulehčení podmínek – prohloubení rozdílů

4. Řekněte bez pasiva.

Byly vyrobeny první vozy Škody Yeti. – Automobilka ____________
Automobilka vyrobila první vozy Škody Yeti.

1. Značka Czech Made **je propůjčována** na 1 rok. – Sdružení pro cenu České republiky za jakost ____________.
2. Značka Czech Made **je využívána** při reklamě. – Výrobce ____________.
3. Značka Czech Made nám říká, že kvalita výrobků **byla ověřena**. – Komise ____________.
4. Musí **být splněna** celá řada kritérií. – Výrobek ____________.
5. Ekologický výrobek by měl **být označen**. – Výrobce ____________.
6. Platnost průkazu vám **bude prodloužena** o 1 rok. – Náš úřad ____________.
7. Tento týden **byla udělena** Nobelova cena za ekonomii. – Švédská Královská akademie ____________.
8. V říjnu **byl** veřejnosti **představen** nový vůz automobilky v Mladé Boleslavi – Škoda Superb Combi. – Automobilka ____________.
9. Její karosérie **byla navržena** designéry Volkswagenu. – Designéři ____________.
10. **Byla provedena** kontrola ve 4 odděleních. – Vedení podniku ____________.
11. Informace **nebyly potvrzeny**. – Úřad vlády ____________.

❒ 5. Vyjádřete souhlas nebo nesouhlas s každým tvrzením textu.
(Выразите согласие или несогласие с каждым утверждением из текста:)

Je to pravda.	**To není pravda.**
V tom mají pravdu.	**V tom se mýlí.**
Jsem pro.	**Jsem proti.**
Taky si to myslím.	**To si nemyslím.**
Plně s tím souhlasím.	**V žádném případě s tím nesouhlasím.**
Jsem stejného názoru.	**Mám na to jiný názor.**

Zahraniční kapitál vstupuje do českého podniku, jestliže ten nemá dostatek finančních prostředků na svůj rozvoj. Se zastaralým výrobním zařízením nemůže obstát v tvrdé zahraniční konkurenci a zbankrotoval by. Podnik se bez cizího kapitálu neobejde ani v situaci, kdy není schopný splácet úvěry ani dostávat nové. Když podnik uvažuje o vstupu cizího kapitálu, nesouhlasí s tím, že zahraniční investoři chtějí mít takový podíl majetku, aby rozhodovali o budoucnosti podniku. Státu je však jedno, kdo mu odvádí daně, důležité je, aby podnik prosperoval a byl konkurenceschopný. Českým zaměstnancům není příjemné, že budou chodit pracovat do cizího podniku. Myslí si, že moderní výrobní zařízení bude znamenat automatizaci a oni ztratí práci. Úspěšný podnik však může rozšířit výrobu, což zajistí zaměstnání dalším lidem.

obstát v konkurenci pf., **obstojím**	выстоять в конкуренции
zastaralý	устаревший
podíl majetku M	доля / часть имущества

❒ 6. Opakování číslovek – řekněte ve správném tvaru.

a) Na / Zúčastnil se | 34., 39., 41., 45. | strojírenském veletrhu / strojírenského veletrhu.

Sportovec skončil na / Není spokojený se svým | 14., 15., 19., 22. | místě. / místem.

1. Vránovi bydlí v 10. poschodí. 2. Do 5. poschodí můžeme vyjít pěšky. 3. Deklinaci najdete na 74. straně. 4. Zopakujte 2. větu. 5. Žijeme ve 20. století. 6. Karlova univerzita byla založena v 1. polovině 14. století. 7. Na večeři půjdeme kolem 18. hodiny. 8. Výtah jezdí jen do 8. patra. 9. Nevrátím se před 1. prosincem. 10. Přijde mezi 11. a 12. hodinou. 11. K 15. lednu musí být zpráva hotová. 12. Od 22. hodiny musí být noční klid. 13. Od 25. února do 3. března nebudu bohužel v Praze.

b) Značku udělili / U / Kontrola mluví o | 34, 53, 62, 100, 200 | výrobkům. / výrobků máme jistotu, že jsou kvalitní. / výrobcích špatné kvality.

1. Telegram jsme poslali (obě) rodinám. 2. Během 24 hodin se změnilo počasí. 3. Vrátil se po 2 týdnech. 4. Komise byla složena z 15 odborníků. 5. Byl mezi 3 nejlepšími pracovníky. 6. Oběd bude trvat od 12 do 14 hodin. 7. Zeptali jsme se 4 cizinců. 8. V Praze žil před 5 lety. 9. Přijel bez rodiny, manželka se 2 dětmi za ním přijela až po 6 měsících. 10. Účast slíbilo přes 30 odborníků z celého světa. 11. Ve vesnici žije víc než 500 obyvatel. 12. Atletického mítinku se zúčastnili sportovci z 23 zemí. 13. Obraz byl znovu nalezen po 350 letech. 14. Slovník obsahuje asi 48 000 slov. 15. Ze 724 zaměstnanců se stávky zúčastnilo okolo 500 zaměstnanců. 16. V bance jsou jen do 3 hodin.

nalézt (pf.), **naleznu** = najít, najdu

❐ 7. Přečtěte novinový článek.

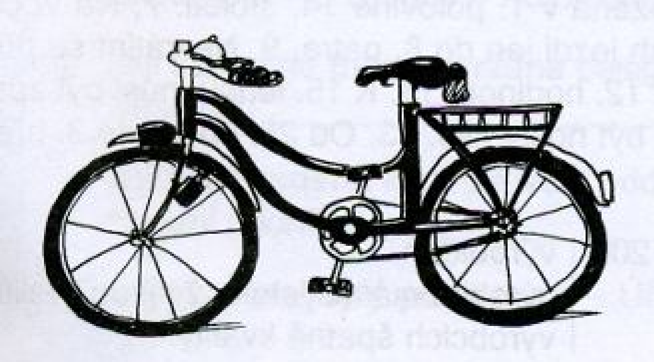
Průmyslová výroba se stále zvyšuje

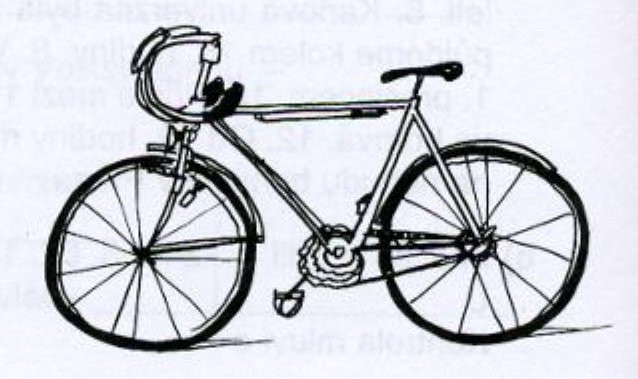
Praha – Průmyslová výroba vzrostla v srpnu ve srovnání se stejným loňským měsícem o 7,7 %. Stavební produkce se při stejném srovnání zvýšila o 7,2 %. Uvádí to poslední zpráva Českého statistického úřadu. Průmyslová výroba tak vzrostla již 5. měsíc v řadě a celkové zvýšení v období leden až srpen dosáhlo 2 %. Růst stavební výroby ve stejné době odhadl statistický úřad na 5,6 %. Průměrná mzda v průmyslových podnicích s více než 25 zaměstnanci je oproti loňskému srpnu o 21 % vyšší. Zaměstnanci stavebních podniků berou v průměru o 18 % více.

(v)loni – v **loňském** roce	в прошлом году
odhadovat / **odhadnout** + Ak	отгадать, предсказать
v průměru – **průměrná** mzda	в среднем – средняя заработная плата

❐ 8. Porovnejte oba výrobky.

Jestliže porovnáme (srovnáme) ......
Porovnáme-li velikost, váhu, kvalitu, rychlost ......
(размер, вес, качество, скорость)

9. Srovnávejte, porovnávejte:

zvětšil se = zvýšil se = vzrostl = stoupl	**o kolik**	**(o)proti čemu**
		ve srovnání s čím
zmenšil se = snížil se = (po)klesl	**o kolik**	

1. Evropská unie se k 1. lednu 2007 rozšířila o	Bulharsko a Rumunsko	
2. Počet oficiálních jazyků stoupl o	2	, tj. z 21 na 23
3. Kolega pracuje v podniku o	2 roky déle	než já
4. Nový typ má delší záruční dobu o	½ roku	proti (starý typ)
5. Naše oddělení zvýšilo prodej o	10 %	ve srovnání s (minulý měsíc)
6. Zahraniční obchod vzrostl v 1. pololetí o	13,5 %	oproti (stejné období loňského roku)
7. Obchodní výměna klesla o	více než 2 %	ve srovnání s (loňský červen)
8. Praha má nezaměstnanost o	7 % nižší	než severní Morava

§ 25 PŘIBLIŽNOST

1. **ASI (více i méně): přibližně – zhruba – okolo** + Gen **– kolem** + Gen **– na** + Ak
= 100 — приблизительно, примерно, около, вокруг, на

Výstavy se zúčastnilo **asi (přibližně, zhruba)** sto výrobců.
Výstavy se zúčastnilo **kolem (okolo)** sta výrobců.
Výstavy se zúčastnilo **na** sto výrobců.

2. **ASI (méně): méně než – skoro – téměř – sotva – stěží – k** + Dat
< 100 — почти, почти, едва (ли), с трудом / вряд ли, к

Výstavy se zúčastnilo **méně než** sto výrobců.
Výstavy se zúčastnilo **skoro, téměř, sotva, stěží** sto výrobců.
Výstavy se zúčastnilo **ke** stu výrobců.

3. **ASI (více): více než – přes** + Ak **– nad** + Ak
> 100 — более, чем – свыше; через, более; более – над, свыше

Výstavy se zúčastnilo **více než** sto výrobců.
Výstavy se zúčastnilo **přes, nad** sto výrobců.

❒ 10. **Řekněte různými synonymy.**

1. Liberec má **téměř** 100 000 obyvatel.
2. Na zahájení výstavy přišlo **přes** 200 hostů.
3. Veletrh bude zahájen **kolem** 20. listopadu.
4. **Na** 5 000 výrobců požádalo o značku Czech Made.

❒ 11. **Doplňte do vět slovesa „-bírat / -brat“** (zopakujte si je na str. 33–35).

odebírat / odebrat, dobírat / dobrat, přibírat / přibrat, rozebírat / rozebrat, sbírat / sebrat, vybírat / vybrat, nabírat / nabrat

1. __________ penicilín a šel ke svému doktorovi na kontrolu.
2. Protože se zhoršila kvalita výrobku, __________ mu značku kvality.
3. Do našeho pracovního týmu __________ ještě dva pracovníky.
4. Můj manžel je filatelista, ale __________ také mince.
5. __________ si na talíř nějakou čínskou specialitu.
6. Nemůžu si __________ mezi těmito dvěma modely kabátu.
7. Můj syn si hraje tím, že __________ všechno, co se mu dostane do rukou. Včera mi __________ budík, takže musím koupit nový.
8. Musíme dobře __________ situaci, abychom zjistili, proč se o tolik zmenšil prodej.
9. Rychle __________ z podlahy peněženku, která jí vypadla z kabelky.
10. Policie mu __________ řidičský průkaz na dva roky, protože mu zjistili hodně alkoholu v krvi.

❒ 12. **Jak budete reagovat v následujících situacích?**

1. V osobním životě jste se dostal do **neřešitelné** situace. S kým se poradíte?

2. V kanceláři je **nedýchatelný** vzduch, ale váš kolega nechce otevřít okno, protože mu je zima. Co uděláte? (dýchat – дышать)

3. Vaše kolegyně má pro vás **nepochopitelný** strach z jednání s klientem. Jak ji uklidníte?

4. Úkol, který vám dal šéf, je pro vás **nepřijatelný** a navíc nepatří mezi vaše pracovní povinnosti. Jak budete reagovat?

§ 26 SEKUNDÁRNÍ IMPERFEKTIVNÍ SLOVESA

Perfektivní slovesa často tvoříme z imperfektivních pomocí prefixů:
(Глаголы совершенного вида образуются от глаголов несовершенного вида при помощи приставок:)

př.: **vézt** (vezu) impf. → **přivézt** (přivezu) **pf.**

Od těchto perfektivních sloves tvoříme někdy ještě další imperfektivní sloveso (prefix zůstává) – tzv. **sekundární imperfektivní sloveso:**
(От глаголов совершенного вида иногда можно далее образовать глаголы несовершенного вида (приставка остается), – так называемые вторичные глаголы несовершенного вида:)

př.: vézt / **přivézt** pf. → **přivážet impf.**

Příklady:

VÉZT (vezu) impf. /	dovézt pf. – **dovážet** impf. vyvézt pf. – **vyvážet** impf.	импортировать экспортировать
	+ další slovesa na str. 217	
VÉST (vedu) impf. /	přivést pf. – **přivádět** impf. předvést pf.– **předvádět** impf. uvést pf. – **uvádět** impf.	привести – приводить продемонстрировать – демонстрировать показать – показывать
	+ další slovesa na str. 176–177	
KLÁST (kladu) impf./	položit pf. – **pokládat** impf. naložit pf. – **nakládat** impf. vyložit pf. – **vykládat** impf. přeložit pf. – **překládat** impf. složit pf. – **skládat** impf.	положить – класть наложить, погрузить – накладывать, погружать выложить – выкладывать переложить – перекладывать сложить – складывать
	+ další slovesa na str. 277	
PLNIT impf. /	splnit pf. – **splňovat** impf. vyplnit pf. – **vyplňovat** impf. naplnit pf. – **naplňovat** impf. doplnit pf. – **doplňovat** impf.	исполнить – исполнять заполнить – заполнять (бланк) наполнить – наполнять дополнить – дополнять

Splním tvé přání.	Я исполню твое желание.
To **splňuje** všechna očekávání.	Это соответствует всем ожиданиям.
Mé přání se **vyplnilo.**	Мое желание исполнилось.
Dotazník **vyplňujte** pozorně.	Заполняйте анкету внимательно.
Naplnil sklenici až po okraj.	Он наполнил стакан по самый край.
Jeho slova **se naplňují.**	Его слова сбываются.
Doplnili zásoby.	Они пополнили запасы.
Stále **doplňuje** své vědomosti.	Он постоянно дополняет свои знания.

DĚLIT impf. /	rozdělit pf. – **rozdělovat** impf.	разделить – разделять
	oddělit pf. – **oddělovat** impf.	отделить – отделять
	přidělit pf. – **přidělovat** impf.	выделить – выделять
	udělit pf. – **udělovat** impf.	вручить – вручать
	sdělit pf. – **sdělovat** impf.	сообщить – сообщать

Rozdělili se o zisk.	Они поделились прибылью.
Dlouhá léta je **rozděluje** jeden spor.	Долгие годы между ними стоит неразрешенный вопрос.
Sdělila nám velké tajemství.	Она сообщила нам большую тайну.
hromadné **sdělovací** prostředky	масс-медиа, средства массовой информации

ŘADIT impf. /	zařadit pf. – **zařazovat** impf.	включить / классифицировать – включать
	vyřadit pf. – **vyřazovat** impf.	удалить, исключить – удалять, исключать
	seřadit se pf. – **seřazovat se** impf.	рассортировать – рассортировывать

Zařaďte rychlost!	Включите скорость!
Ten spis ještě **nezařazujte.**	Этот документ пока никуда не рассортировывайте (включайте).
Vyřadili vadné zboží.	Они отсортировали бракованный товар.
Seřaďte to podle abecedy.	Расставьте по алфавиту.

ŽÁDAT impf. /	požádat pf. – **požadovat** impf.	попросить – просить
	vyžádat pf. – **vyžadovat** impf.	потребовать – требовать

Požádal mě o peníze.	Он попросил у меня денег.
Požaduje náhradu škody.	Он требует возмещения ущерба.
Vyžádejte si prospekty,	Попросите проспекты.
To **vyžaduje** mnoho času.	Это требует много времени.

KONAT impf. / vykonat pf. – **vykonávat** impf. осуществить – осуществлять
překonat pf. – **překonávat** impf. преодолеть – преодолевать

Vykonal dobře svou práci. Он хорошо сделал свою работу.
Vykonává lékařskou praxi. Он занимается медицинской практикой.
Překonal bolest. Он преодолел боль.
Překonává všechny rekordy. Он бьет все рекорды.

DRŽET impf. / udržet pf. – **udržovat** impf. удержать – удерживать
vydržet pf. – **vydržovat** impf. выдержать – выдерживать
zdržet (se) pf. – **zdržovat (se)** impf. задержать – задерживать
přidržet se pf. – **přidržovat (se)** impf. придержаться – придерживаться

Zdržel mě až do večera. Он задержал меня до самого вечера.
Zdržoval mě od práce. Он отвлекал меня от работы.
Nezdržuj se tím. Не задерживайся с этим.
Zdržel se hlasování. (Gen) Он воздержался от голосования.
Už to déle **nevydržím.** Больше я уже не выдержу.
Vydržuje svého bratra na studiích. Он оплачивает обучение своего брата.
Přidržel nám dveře. Он придержал перед нами двери.
Přidržujte se zábradlí, klouže to. Придерживайтесь перил, здесь скользко.

SOUDIT impf. / usoudit pf – **usuzovat** impf. сделать вывод – делать вывод
odsoudit pf. – **odsuzovat** impf. осудить – осуждать
přisoudit pf. – **přisuzovat** impf. присудить – присуждать

Usoudil, že to musí udělat. Он решил, что должен это сделать.
Podle čeho **usuzuješ?** Почему ты так решил? На основании чего?
Odsoudili ho na 5 let. Его осудили на 5 лет.
Všichni ho **odsuzují.** Все его осуждают.
Přisuzuje se tomu velký význam. Этому придается большое значение.

ŽÍT impf. / prožít pf. – **prožívat** impf. прожить – проживать
užít pf. – **užívat** impf. воспользоваться, приятно провести время – пользоваться, приятно проводить время

10 let **prožil** v cizině.	Он 10 лет прожил за границей.
Všechno silně **prožívá**.	Он из-за всего сильно переживает.
Užijte pravidla ...	Используйте правило ...
Užívá si života.	Он радуется жизни.
Pravidelně **užívá** léky.	Он систематически принимает лекарства.

PLYNOUT impf. / vyplynout pf. – **vyplývat** impf. — вытечь, произойти – вытекать, происходить

Z toho **vyplývá** mnoho povinností. — Из этого вытекает много обязанностей.

TVOŘIT impf. / vytvořit pf. – **vytvářet** impf. — создать – создавать
přetvořit pf. – **přetvářet** impf. — переделать – переделывать

Člověk **přetváří** přírodu. — Человек меняет природу.

§ 27 TVOŘENÍ SUBSTANTIV = NÁZVY VÝSLEDKŮ ČINNOSTI

(Названия результатов деятельности)

Tvoříme je ze sloves sufixy:

-ek

výrobek (vyrobit), изделие (произвести)
zlomek (zlomit), дробь (сломать)
poznatek (poznat), знание (познать)
úbytek (ubýt), уменьшение (убыть)

požadavek (požadovat), требование (требовать)
přírůstek (přirůst), прирост (увеличиваться)
odpočinek (odpočinout si), отдых (отдохнуть)

pořádek (pořádat), порядок (организовывать)
spánek (spát), сон (спать)
výdělek (vydělat), заработок (заработать)
začátek (začít) начало (начать)

-ka

nabídka (nabídnout), предложение (предложить)
poptávka (poptávat se), спрос (спрашивать)
sbírka (sbírat), коллекция (собирать)
půjčka (půjčit) долг (одолжить)

zkratka (zkrátit), сокращение (сократить)
výjimka (vyjímat), исключение (извлекать)
procházka (procházet se), прогулка (прогуливаться)

stávka (za/stavit), забастовка (остановить)
zastávka (zastavit), остановка (остановить)
prohlídka (prohlédnout) осмотр (осмотреть)

-ba

četba (číst), чтение (читать)
prosba (prosit), просьба (просить)
výstavba (vystavět), постройка (построить)
těžba (těžit), добыча (добывать)

tvorba (tvořit) творчество (творить)

-a **změna** (změnit), изменение (изменить) **rada** (radit), совет (советовать) **porada** (poradit), совещание (посоветовать)

hra (hrát), игра (играть) **oslava** (oslavit), праздник (отметить) **oprava** (opravit), ремонт (отремонтировать, исправить)

zábava (zabavit se), веселье (повеселиться) **podpora** (podporovat), поддержка (поддерживать) **ochrana** (ochránit), защита (защитить)

výměna (vyměnit), обмен (обменять) **výroba** (vyrobit), производство (произвести) **spotřeba** (spotřebovat) потребление (потребить)

-e **schůze** (scházet se), собрание (собираться) **chůze** (chodit), ходьба (ходить) **péče** (pečovat), забота (заботиться) **koupě** (koupit) покупка (купить)

Θ **vývoz** (vyvážet), экспорт (экспортировать) **dovoz** (dovážet), импорт (импортировать) **růst** (růst), рост (расти) **rozvoj** (rozvíjet), развитие (развивать)

vývoj (vyvíjet se), развитие (развиваться) **rozpad** (rozpadnout se), распад (распасться) **vznik** (vzniknout), возникновение (возникнуть)

pokles (poklesnout), падение, снижение (упасть, снизиться) **vliv** (ovlivnit), влияние (повлиять) **obsah** (obsahovat), содержание (содержать) **průzkum** (prozkoumat), исследование (исследовать)

výzkum (vyzkoumat), исследование (изучить) **objev** (objevit), открытие (открыть) **běh** (běhat), бег (бегать) **let** (letět), полет (лететь) **boj** (bojovat), борьба (бороться)

lov (lovit), охота (ловить) **poslech** (poslechnout si), слушание (послушать) **opis** (opisovat), копия (списывать) **odpad** (odpadnout), мусор (отпасть)

nákup (nakupovat), покупка (покупать) **prodej** (prodávat), продажа (продавать) **zlom** (zlomit), трещина (сломать) **náplň** (naplnit), внутреннее содержание (наполнить)

příjem (přijímat), прием (принимать) **výdej** (vydat), выдача (выдавать) **chov** (chovat), разведение (разводить)

pobyt (pobývat), пребывание (пребывать) **odbyt, název** (nazvat), сбыт, название (назвать) **počet** (počítat) количество (считать)

-ina **zlomenina** (zlomit), перелом (сломать) **sloučenina** (sloučit) соединение (соединить)

-ot *zvuky* = **šepot** (šeptat), звуки = шепот (шептать) **dupot** (dupat), топот (стучать ногами) **hukot** (hučet), шум (шуметь) **jásot** (jásat) восторг (ликовать)

cizí sufixy:

-ce **deformace** (deformovat), деформация (деформировать) **reakce** (reagovat), реакция (реагировать) **investice** (investovat) инвестиция (инвестировать)

-át **destilát** (destilovat), дистиллят (дистиллировать) **koncentrát** (koncentrovat), концентрат (концентрировать) **preparát** (preparovat) препарат (препарировать)

Cv

13. a) **Ze substantiv vytvořte slovesa.**

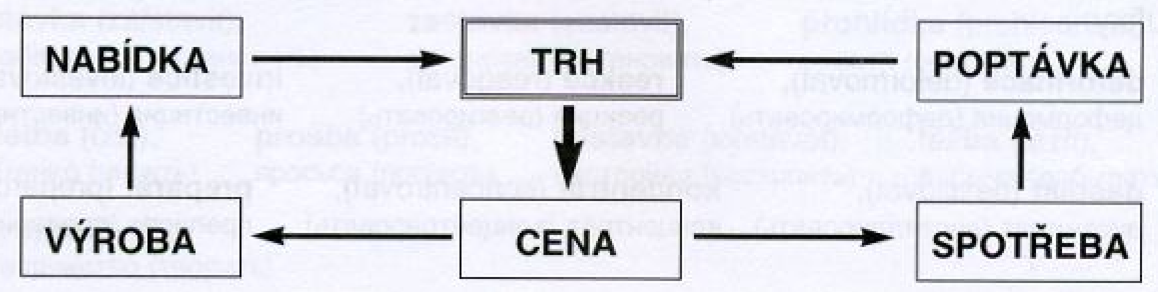
stávka zaměstnanců – zaměstnanci **stávkují**

oslava narozenin – oprava hodinek – dobrá zábava – rychlá chůze – dlouhý spánek – výstavba nové tovární budovy – četba Hospodářských novin – hra na piano – boj s konkurencí – začátek porady – poslech koncertu v rádiu – prodej kosmetiky – vývoz a dovoz spotřebního zboží – tvorba cen – rozvoj zahraničního obchodu – vznik mnoha malých firem – nabídka potravinářských výrobků – výzkum nezaměstnanosti

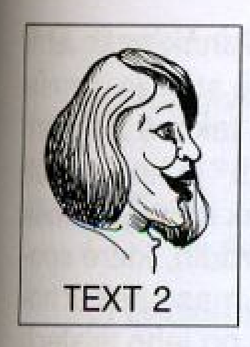
b) **Ze sloves vytvořte substantiva.**

1. **vyrobit:** ______________ této firmy mají značku kvality.
2. **sbírat:** Doma mám ______________ starých mincí.
3. **požadovat:** Řekli mi ______________ ke konkurzu.
4. **ubývat / ubýt**: Ministerstvo se zabývá ______________ pracovních míst na trhu práce.
5. **vydělat:** Syn se vrátil z brigády s dobrým ______________.
6. **odpadnout:** Je nutné vyřešit otázku radioaktivního ______________.
7. **poslouchat:** Můj koníček je ______________ klasické hudby.
8. **opravit:** ______________ fotoaparátu by byla tak drahá, že si raději koupím nový.
9. **prohlédnout si:** ______________ zámku trvá asi dvě hodiny.
10. **vyvážet a dovážet:** Jeho obchodní firma se zabývá ______________ a ______________ skla.
11. **hrát:** Na večer připravím nějaké společenské ______________.
12. **začínat / začít**: Budu tam jen na ______________ jednání, potom musím odejít.
13. **běhat:** I když mám hodně práce, vždycky si udělám čas pro svůj pravidelný nedělní ______________.
14. **nakoupit:** Zlatou neděli vyrazíme na vánoční ______________.

c) **Vysvětlete následující schéma.**

TEXT 2

EKOZEMĚDĚLSTVÍ V ZAČÁTCÍCH

Chemie na polích[1]: Aby dosáhlo co největších výnosů[2], svěřilo se[3] zemědělství v celém vyspělém[4] světě do rukou chemickému průmyslu. Chemičky vyrobí hnojiva[5] na pole, chemikálie proti škůdcům[6] na polích i ve skladech. Existují samozřejmě hygienické normy, které musí potraviny splňovat, aby se směly dostat ke spotřebiteli. Jenomže: ne každá potravina, která jde do obchodu, může být zkontrolována. A co víc, ne každý rozbor[7] může odhalit úplně všechny škodlivé látky a nikdo dnes neví jistě, jak se syntetické látky[8] projeví[9], když se vzájemně[10] kombinují. Zdá se, že nejsnadnější cesta, jak se vyhnout vlivu[11] škodlivých látek na lidský organismus, je chemii do zemědělství vůbec nepustit[12]. V praxi se ukazuje, že je to možné, aniž by farmáři bankrotovali. Nechemický způsob[13] hospodaření je u nás známý pod názvem ekologické zemědělství, v zahraničí se používají také názvy organické či alternativní zemědělství. Produktům z tohoto hospodaření se říká biopotraviny.

Bude stačit značka? Podmínky pro ekologické zemědělství se v České republice vytvořily hned po roce 1989. Ministerstvo zemědělství tehdy začalo finančně podporovat farmáře – v prvních letech dostávali dotace[14] a bezúročné[15] půjčky. Potom však podpora skončila. Ekozemědělcům by víc než jednorázové[16] dotace měla pomoci ochranná známka[17], podle které mohou zákazníci biopotraviny poznat. Tato ochranná známka „Bio-produkt ekologického zemědělství" je udělována pod patronací[18] ministerstva zemědělství. Není nijak lehké ji získat. Teprve asi po třech letech bez chemického hospodaření se půda vzpamatuje[19] po minulých desetiletích a potraviny z ní mohou dostat značku „bio". V zahraničí o ně mají zájem[20] nemocní lidé, mladé rodiny s malými dětmi a také dobře situovaní spotřebitelé, pro které jsou takové potraviny módní. Zájemců o biopotraviny přibývá i u nás, i když koupit si je můžete jen v některých prodejnách[21]. Dnes již existuje v České republice přes 180 farem, především[22] soukromých, které hospodaří podle zásad[23] ekologického zemědělství na více než 15 tisících hektarech půdy.

Farmář obchodníkem: Ekologičtí farmáři budou úspěšní jen tehdy, když dokážou své zboží prodat. Nemůžou jen čekat, až zákazník přijde, ale musí jít za ním sami. Nemají ovšem prakticky žádné peníze na reklamu, takže je pro ně těžké na sebe zákazníky upozornit[24] v konkurenci běžných[25] potravin. Majitel ekologické farmy tak musí například sám jezdit na trh do města prodávat svoji zeleninu, každé ráno objíždět[26] svoje zákazníky a vozit jim mléko, maso nebo brambory, a to za cenu nižší než v obchodě. Je to dřina[27], ale vyplatí se[28]. V době, kdy neexistuje síť odběratelů[29] bioproduktů, musí

farmář sám najít zákazníky a jeho farma tak může vydělávat. Inženýr Daněk ze severní Moravy chová[30] druhým rokem skot[31] na maso. Tele[32], které má jen dvě stě kilo, nemůže prodat na jatka[33]. Nedostal by za něj dost peněz a zřejmě[34] by tam takové zvíře ani nechtěli. Kvalita masa je sice podstatně[35] vyšší, ale z pohledu[36] řezníků[37] je ho na teleti příliš málo. Jatka totiž nerozlišují[38] běžnou produkci od ekologické. A tak inženýr Daněk staví svůj odbyt na zájmu jednotlivých[39] spotřebitelů: například dvou rodin, které společně zakoupí tele za cenu nižší než v obchodě, nechají ho porazit[40] a maso pak uchovávají v mrazácích[41]. Inženýr Daněk však pochybuje[42], že by poptávka po jeho telatech stačila, kdyby svůj chov rozšířil. Těžko by sehnal dost zájemců. Aby mohl splácet úvěr, musí si zajistit další příjem – ubytovává turisty, pro které je pobyt na jeho statku[43] výletem do historie.

---

1 – поля, 2 – прибыль, доход, 3 – довериться, 4 – развитый, 5 – удобрение, 6 – вредитель, 7 – анализ, 8 – синтетические/химические вещества, 9 – проявиться, 10 – взаимно, 11 – влияние, 12 – не пускать, 13 – натуральный/нехимический способ, 14 – дотация, 15 – беспроцентный, 16 – одноразовый, 17 – товарный/фирменный знак, 18 – под патронажем, 19 – опомниться, 20 – интересоваться, 21 – магазин, 22 – прежде всего, 23 – принцип, 24 – обратить внимание, 25 – обычный, текущий, 26 – объезжать, 27 – тяжелая работа, 28 – окупиться, 29 – покупатель, заказчик, 30 – выращивать, растить, 31 – скот, 32 – теленок, 33 – скотобойня, 34 – видимо, понятно, конечно, 35 – существенно, 36 – точка зрения, 37 – мясник, 38 – не различать, 39 – отдельный, 40 – победить, 41 – морозильник, 42 – сомневаться, 43 – участок, ферма.

Všimněte si dalších cizích sloves v češtině:

form**ovat**, bankrot**ovat**, kombin**ovat,** kontrol**ovat** – **pf. slovesa** se tvoří prefixem **„z-“**: **z**formovat, **z**bankrotovat, **z**kombinovat, **z**kontrolovat

❒ 14. Spojte konjunkcí „aniž“.

➡ Odešel – **ne**chtěl. – Odešel, **aniž chtěl**.

1. Zastavil se u nás jindy, než jsme si domluvili – neoznámil nám to.
2. Hned souhlasil – nerozmyslel si to.
3. Lékař změnil ordinační hodiny – pacientům to včas neoznámil.
4. Na farmách je možné hospodařit bez chemikálií – farmáři by nezbankrotovali.
5. Někteří zákazníci si kupují biopotraviny jen proto, že jsou dražší – nerozumějí značce BIO.
6. Farmář nemůže rozšířit chov dobytka – neměl by zajištěný odbyt.

15. Opakování deklinace.

a) Poptávka po ______________________________
(telata, kuřata, mléčné výrobky, vejce, hovězí maso)

b) Cena ______________________________ **za jeden kilogram**
(kuře, tele, obilí, jablka, sušené banány, mandle)

c) Ekozemědělství se orientuje na ______________________________
(potravinářská pšenice, skot, vepři, králíci, drůbeží maso)

d) Biopotraviny jsou určeny především ______________________________
(nemocní lidé, nároční spotřebitelé, mladé rodiny s malými dětmi, všichni zákazníci)

16. Řekněte v druhém aspektu (z pf. slovesa utvořte impf. a naopak).

1. **Objedeš** zítra se zbožím naše zákazníky?
   Musíme je ______________ každý den kromě neděle.
2. Zboží **přivezou** zítra.
   ______________ je každou středu.
3. Dceru večer nikam **nepouštím**.
   Ani dnes večer ji ______________ za kamarádkami.
4. Tento salám **nesplnil** hygienickou normu.
   Všechny potraviny musí ______________ normy.
5. Farma zatím **nedosahuje** velkých výnosů.
   Vloni ______________ ještě menších výnosů než letos.
6. Náročná příprava na jednání **se** mi **vyplatila**.
   Vždycky ______________ dobře se připravit.
7. Akce **byla** finančně **podporována** soukromými podniky.
   ______________ ji také ministerstvo.
8. Stát **vytvořil** podmínky pro rozvoj ekologického zemědělství.
   Nyní se ______________ síť odběratelů.

17. Doplňte prepozice a konjunkce: „na, o, podle, z, za, ale, než, že"

Zájemců ___ potraviny ___ ekologického zemědělství přibývá pomalu, ___ jistě. ___ spotřebitelských anket 8 % obyvatel kupuje biopotraviny pravidelně, 67 % občas. Biopotraviny jsou obvykle dražší ___ ty ___ konvenčního zemědělství. Přesto se ukazuje, ___ ty rodiny, které se orientují ___ nákup biopotravin, utratí ___ potraviny ___ něco méně. Je to dáno hlavně tím, ___ v průměru kupují méně potravin živočišného původu.

❐ 18. Doplňte prefix „PŘED-“, nebo „VY-“.

1. Když řídím, nerad ___jíždím. 2. Slyšel jsem, že ___hrál v loterii. 3. Nejdřív jsem si v hotelovém pokoji ___balil kufr. 4. Nemám rád, když ve frontě někdo ___bíhá. 5. Z pokoje jsme ___stěhovali všechen nábytek, protože budeme pokládat nový koberec. 6. Stěhování nábytku se ne___hneš! 7. Letadlo ___letělo nad mraky. 8. ___volali mě jako svědka havárie na policii. 9. Nový typ automobilu Škoda ___vedli začátkem října. 10. ___stavil rodičům svou přítelkyni. 11. ___platí se ti, když akcie koupíš tento týden. 12. Doktor mi ___(e)psal další antibiotika. 13. ___pni, prosím tě, televizi! 14. ___táhla z kabelky peněženku. 15. ___vážíme sklářské výrobky.

❐ 19. Rodina slov: BÝT

dobývat / dobýt – dobytí	завоевывать – завоевать
obývat / — – obývací pokoj	обживать – жилая / гостиная комната
– neobyvatelné místo	– нежилое место
odbývat / odbýt – odbyt	исполнять, отделываться – исполнить, отделаться – сбыт
nabývat / nabýt + Gen	приобретать – приобрести
pobývat / pobýt – pobyt	пребывать – избыток
přebývat / přebýt – přebytek	прибывать – прибыть – пополнение
přibývat / přibýt – přibytek	убывать – убыть – уменьшение
ubývat / ubýt – úbytek	оставаться (излишек) – остаться – остаток (лишний)
zbývat / zbýt – zbytek	

bytost	–	**byt**	–	**nábytek**	–	**dobytek**
существо		квартира		мебель		скотина

Rozumíte?

Komu není rady, tomu není pomoci.	(Nechce si dát poradit.)
Je s ním zle.	(Je v těžké situaci.)
Je v koncích (úzkých).	(Neví, co má dělat dál.)
Je v pěkné kaši.	(Má velké problémy.)
Je z nejhoršího venku.	(Je už mimo největší nebezpečí.)
Je za větrem.	(Je v bezpečí.)
Není ve své kůži.	(Necítí se zdráv, dobře.)
Je mi do zpěvu.	(Chce se mi zpívat radostí.)
Je zlostí bez sebe.	(Zlobí se, až ztrácí nad sebou kontrolu.)

To je jedno.	(Nezáleží na tom.)
Nic mi do toho není.	(To není moje věc.)
Brzo bude po létě.	(Brzo léto skončí.)
Je při ruce.	(Je hned k dispozici.)
Je duší podniku. (duše = душа)	(Je hlavní, rozhodující v podniku.)
Je slaměný vdovec. (соломенный вдовец)	(Je dočasně bez manželky.)

❒ a) **Řekněte ve správném tvaru** (zopakujte si slovesa **„přibývat, ubývat"** na str. 98).

Přibylo *(ekologické farmy).*
Přibude vám *(starosti).*
Přibývá *(obyvatelstvo).*
Přibývá *(restaurace, bary, bistra)* jako hub po dešti.
Přibyli *(2 noví spolupracovníci).*
Do rodiny **přibyl** *(nový člen).*

(Peníze) **ubývá**.
V rybníku **ubývalo** *(voda).*
Ubude ti *(problémy).*
V podniku **ubylo** *(5 pracovních míst).*
Ubývá *(jeden zájemce za druhým).*

❒ b) **Nahraďte sloveso „být" vhodným synonymem.**

1. Pohádky začínají: **Byl** jednou jeden král ...
2. Každé pondělí **je** v televizi český seriál.
3. Trhy **jsou** každý pracovní den ráno.
4. Celé léto **byly deště**.
5. Už **je po dešti**.
6. **Není mu** dobře.
7. Co **je** dneska tisíc korun?
8. Dcera **je** celá **po** matce.
9. Ta kniha **je moje**.
10. **Byl** v kanceláři až do večera.
11. Cestou do práce **byl** na poště.
12. Okna **jsou** na jih.
13. Kabát **je** na věšáku.
14. Před chvílí tady **byly** noviny. Kde jsou?
15. **Je na** houbách.
16. **Je** vysoké postavy.
17. Ta kniha **není k** sehnání.
18. Když je jasno, **jsou** odtud vidět hory.

cítit se
zůstat
znamenat
dávat
patřit
žít
podobat se
vést
zastavit se
konat se
pršet
mít
dá se
přestat
viset
moct
ležet
sbírat

R – Ř

витязь	**rek**	–	**Řek**	грек
играть	**hrát**	–	**hřát**	греть
совет	**rada**	–	**řada**	ряд
любит	**rád**	–	**řád**	орден, порядок
крепость	**hrad**	–	**hřad**	насест
вирусы	**víry**	–	**víří**	кружит, вздымается
кипение	**var**	–	**vař**	готовь!
форма	**tvar**	–	**tvář**	лицо
расы	**rasy**	–	**řasy**	брови
стирать	**prát**	–	**přát**	желать
бороздка	**rýha**	–	**Říha**	Ржига (фамилия)
поиграть	**zahrát**	–	**zahřát**	согреть
крупа	**krupka**	–	**křupka**	хлопья (для еды)

Přemysl Řehořík řezbář byl,
dřeváky ze dřeva tvořil,
při záři zářících zřítelnic
zřejmě se Jiřině kořil.

Denně jí přinášel řeřichy,
řezavé jak záře v září,
před arkýř připravil žebříky,
přál se hřát při její tváři.

Když záře stříbřila přes střechy,
Přemysl na žebři dřepěl,
překrásné zahořklé říkánky
Jiřině v arkýři připěl.

Při tom však příšerně vykřikl,
zřítil se s arkýře stříšky,
Jiřina neřád mu s řehotem
přeřízla v žebříku příčky.

Hrabě Kolowrat chránil svou tvrz na vrchu Hůrka. – Věrný kmotr Petr vyrazil do Brna na trh prodat krůtu. – Roli lorda Rolfa hrál Vladimír Leraus. – Stará Bára kárá bratra, protože ráno hrál na kytaru a nekropil trávu a nevrátil papíry Řehořovi. – Petrovi mrzly prsty. – Lotr roztrhal hadr. – Turek zdrhl.

Téma: Průmysl, zemědělství L6T

● **PRŮMYSL** (Промышленность)

průmyslové odvětví –	**továrna** –	**podnik** –	**pobočka (filiálka)**
промышленные отрасли	фабрика	предприятие	филиал

těžký průmysl –	**zpracovatelský průmysl:**	**hutnictví** –	**železářský (kovoprůmysl)**
тяжелая промышленность	обрабатывающая промышленность:	металлургия	железообрабатывающая промышленность

průmysl strojírenský (strojírenství) – **stroje, domácí elektrické spotřebiče**
машиностроительная промышленность станки, бытовые электроприборы

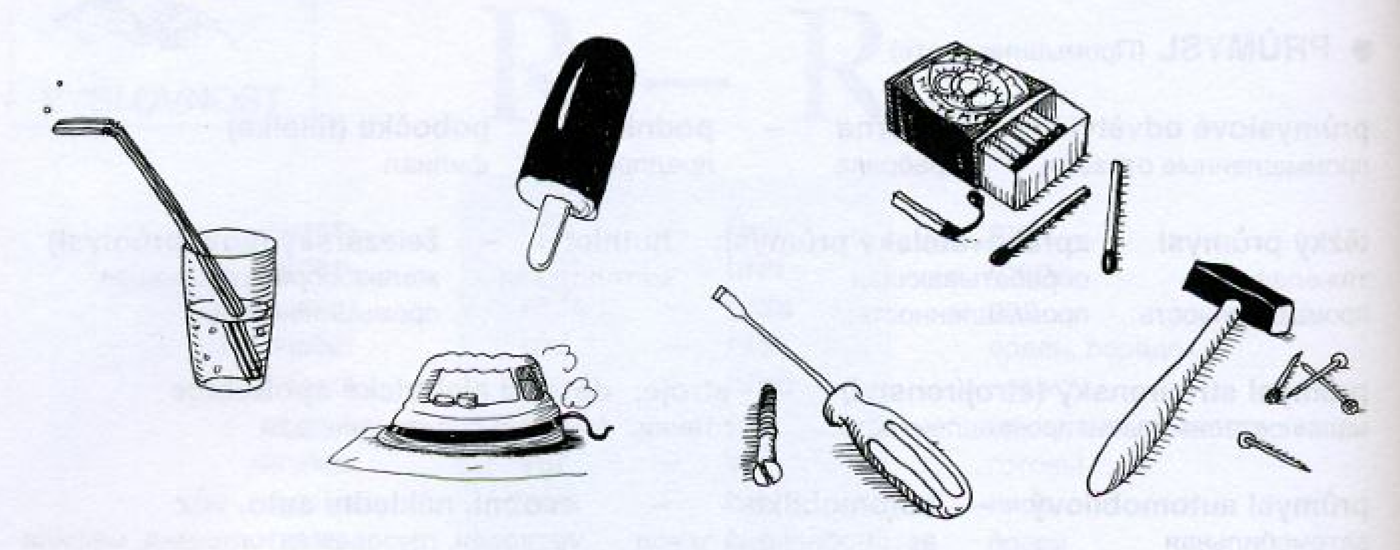
průmysl automobilový – **automobilka** – **osobní, nákladní auto, vůz**
автомобильная промышленность автомобильный завод легковая, грузовая автомашина, машина

energetický průmysl – **těžba paliv** – **výroba plynu a elektřiny** – **rozvod tepla**
энергетическая промышленность добыча топлива производство газа и электроэнергии теплопровод

stavebnictví	строительство
průmysl	промышленность
chemický, farmaceutický	химическая, фармацевтическая
textilní (textilka – látky, koberce, konfekce, prádlo)	текстильная (текстильная фабрика – ткани, ковры, готовая одежда, белье)
sklářský (sklárna)	стеклодувная (стекольная фабрика)
papírenský (papírna)	целлюлозная (целлюлозная фабрика)
obuvnický	обувная
polygrafický (tiskárna)	полиграфическая
potravinářský –	пищевая
cukrovarnický (cukrovar)	сахарная (сахарный завод)
pivovarnický (pivovar)	пивоваренная (пивовар)
lihovarnický (lihovar)	алкогольная (алкогольный завод)
mlékárenský (mlékárna)	молочная (молочный завод)
mlynárenský (mlýn)	мукомольная (мельница)
masný (jatka)	мясная (скотобойня)
pekárna	пекарня

a) Které průmyslové odvětví vyrobilo tyto výrobky?

zápalky = sirky (спички), **boty, ubrousky, parfém, plechovka barvy** (банка краски), **látka** (ткань), **nanuk** (лакомство), **skleničky** (стаканы), **kniha, žehlička** (утюг), **kladivo a hřebík** (молоток и гвоздь), **šroubovák a šroubek** (отвертка и шуруп), **nákladní auto** (грузовой автомобиль)

Nerostné bohatství, suroviny: **černé, hnědé uhlí** – **ropa** – **zemní plyn** –
Минеральные ресурсы, сырье черный, бурый уголь нефть природный газ

železná ruda – **měď** – **cín** – **nikl** – **olovo** – **hliník** – **zinek (barevné kovy)**
железная руда медь олово никель свинец алюминий цинк (цветные металлы)

drahé kovy: **zlato** – **stříbro** – **platina, drahé kameny** – **(polo)drahokamy**
редкие металлы золото серебро платина, драгоценные камни (полу)драгоценные камни

těžební průmysl – **hornictví** – **elektrárny** **(atomová, vodní, tepelná elektrárna)**
добывающая промышленность горное дело электростанции (атомная, гидро-, тепловая электростанция)

VÝROBA: **objem výroby** – **obchodní obrat** – **roční zisk** – **výdaje** – **investiční**
Производство объем производства торговый оборот годовая прибыль расходы инвестиционные

náklady – **náklady na reklamu** – **energetické úspory** – **zvyšovat produktivitu práce**
расходы расходы на рекламу энергетические сбережения повышать продуктивность труда

vzít si úvěr na x% úrok – **splácet úvěr** – **mít dluh = být zadlužen** –
взять кредит под x% выплачивать кредит иметь долг = быть должным

vyhlásit konkurz, bankrot – **zbankrotovat**
объявить конкурс, объявить банкротство обанкротиться

b) **Kam se v podniku obrátíte, když**

hledáte zaměstnání	plánovací oddělení (плановый отдел)
chcete překontrolovat mzdu	personální (отдел кадров)
chcete podepsat kontrakt na nákup výrobků	oddělení práce a mezd (бухгалтерия (отдел труда и зарплаты))
urgujete reklamaci	účetní oddělení (бухгалтерия)
	právní (юридический отдел)
chcete dodávat suroviny pro výrobu	zásobovací (склад)
potřebujete spravit lampu	oddělení odbytu (отдел сбыта)
máte fakturu k proplacení	oddělení technické kontroly (отдел технического контроля)
chcete informace o kvalitě výrobků	oddělení údržby (сервисная служба)
chcete informace o objemu výroby v příštím pololetí	finanční oddělení (финансовый отдел)

technický a ekonomický personál (**technik středoškolák,** **vysokoškolák,** **ekonom, účetní**) – **vedení podniku:** **generální ředitel** – **náměstek výrobní,** **obchodní, finanční** – **manažer**
технический и экономический персонал (техник со средним образованием, с высшим образованием, экономист, бухгалтер) руководство предприятия: генеральный директор заместитель по производству, торговле, экономике менеджер

ZAKLÁDÁTE SI SOUKROMÝ PODNIK?

Existuje mnoho možností založit soukromý podnik. Budoucí podnikatel se musí rozhodnout, jestli bude podnikat sám, nebo jestli bude mít partnery. Prostřednictvím partnerů může získat větší kapitál, spolehlivé pracovní síly nebo i know-how. Na druhé straně se však předpokládá vzájemná důvěra. Volba správné právní formy je důležitou zárukou úspěchu: může zvolit velkou kapitálovou společnost, jako je akciová společnost a společnost s ručením omezeným, nebo menší osobní společnost, komanditní společnost nebo společnost občanského práva.
Zatímco u osobních společností jsou vlastníci kapitálu současně podnikateli, je u kapitálových společností kapitálový majetek a vedení podniku v různých rukou. V oblasti obchodu, řemesel nebo služeb může být zajímavá firma obchodník bez společníka.

společnost s ručením omezeným (s. r. o.) – **akciová společnost** –
общество с ограниченной ответственностью акционерное общество

mít většinový podíl akcií – **akcionář** – **vyplácet dividendy** – **investovat zisk** –
владеть большей долей акций · акционер · выплачивать дивиденды · инвестировать прибыль

prodávat / kupovat akcie na burze – **dozorčí rada** – **valná hromada akcionářů** –
продавать / покупать акции на бирже · совет директоров · общее собрание акционеров

představenstvo – **předseda představenstva**
правление · председатель правления

BURZA cenných papírů – **obchod s cennými papíry: akciemi, obligacemi, dluhopisy**
Биржа ценных бумаг · торговля ценными бумагами · акциями, облигациями, долговыми обязательствами

trh cenných papírů – рынок ценных бумаг
kurzovní lístek – курсовой бюллетень
klesající, stoupající kurz – падающий, растущий курс
pokles, vzrůst objemu obchodů s akciemi – падение, рост объема торговли акциями (продаж акций)

SVĚTOVÝ TRH – **ceny surovin, zemědělských produktů na světových trzích**
мировой рынок · цены на сырье, на продукты сельского хозяйства на мировых рынках

trh – **tržní hospodářství** – **nabídka** – **poptávka (po čem)**
рынок · рыночная экономика · предложение · спрос (на что)

aktivní, pasivní saldo zahraničního obchodu – **omezovat dovoz** – **podporovat vývoz** –
активное, пассивное сальдо внешней торговли · ограничивать импорт · поддерживать экспорт

NAKUPUJTE ČESKÉ ZBOŽÍ!

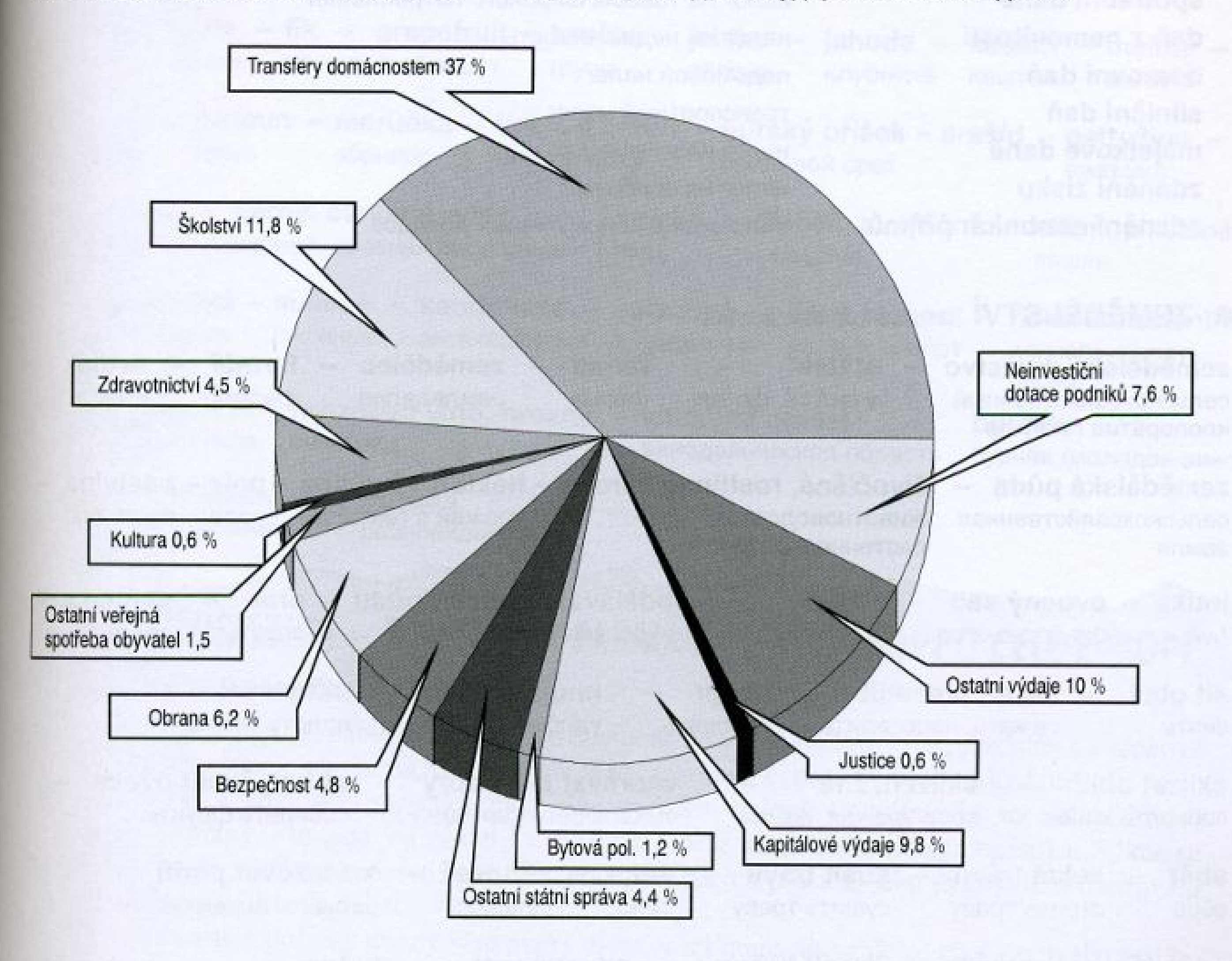
„Kupujte české zboží," vybídl veřejnost na pátečním setkání s občany ministr průmyslu a obchodu. Sám chce stát v čele této kampaně. Ministr připomněl v této souvislosti pasivní saldo zahraničního obchodu České republiky v loňském roce a v prvních letošních měsících. Bude-li domácí poptávka orientována především na české zboží, přispěje to podle něho k rychlejšímu ozdravění našeho hospodářského života a růstu a umožní dobře „se rozjet" zejména privatizovaným podnikům.

Poté, co přestala být naše ekonomika uzavřená, psychologický faktor směřuje poptávku k zahraničnímu zboží i v situaci, kdy je domácí zboží kvalitativně lepší. Podle ministra kampaň v žádném případě neznamená omezování dovozu a zavádění protekcionismu do naší obchodní politiky, která zůstane liberální.

zavádět protekcionismus do obchodní politiky – вводить протекцию в торговую политику

navazovat / navázat obchodní styky – устанавливать / установить торговые связи – **hrubý domácí produkt** – валовой национальный продукт – **inflace** – инфляция – **zahraniční dluh** – внешние долги

Návrh výdajů státního rozpočtu – Проект расходов государственного бюджета

Porovnejte návrhy státního rozpočtu Česka na roky 2008 a 2009 se skutečnými výsledky (v miliardách Kč):

	Plánované příjmy	výdaje	bilance	Skutečné příjmy	výdaje	bilance
2008	1 035,6	1 107,3	– 70,8	1 064,57	1 083,94	– 19,37
2009	1 114	1 152,1	– 38,1	974,8	1 167	– 192,2

státní rozpočet – **vyrovnaný, deficitní (schodkový)**
государственный бюджет — сбалансированный, дефицитный

daňový poplatník – **daně do státního rozpočtu:**
налогоплательщик — налоги в государственный бюджет

daň z přidané hodnoty (DPH)	НДС
daň z obratu	налог с оборота
spotřební daně	налог на товары широкого потребления
daň z nemovitostí	налог на недвижимость
domovní daň	подомовой налог
silniční daň	транспортный налог
majetkové daně	налог на имущество
zdanění zisku	налог на прибыль
zdanění osobních příjmů	налогообложение личных доходов

● ZEMĚDĚLSTVÍ (сельское хозяйство)

zemědělské družstvo – **statek** – **farma** – **zemědělec** – **farmář** – **sedlák** –
сельскохозяйственный кооператив / колхоз — участок, ферма — ферма — земледелец — фермер — крестьянин

zemědělská půda – **živočišná, rostlinná výroba** – **hektarový výnos** – **pole** – **pastvina** –
сельскохозяйственная земля — животноводство, растениеводство — урожай с гектара — поле — пастбище

louka – **ovocný sad** – **vinice** – **obdělávat / obdělat půdu** – **orat** – **semena** –
луг — фруктовый сад — виноградник — возделывать землю — пахать — семена

sít obilí – **sázet, přesadit** – **hnojit** – **hnůj, hnojivo** – **plít plevel** –
сеять — сажать, пересадить — удобрять — удобрения — полоть сорняки

sklízet obilí – **sklizeň, žně** – **vyorávat brambory** – **sbírat, česat ovoce** –
собирать хлеба — сбор урожая, жатва — выкапывать картошку — собирать фрукты

sběr – **sekat trávu** – **sušit trávu** – **seno** – **senoseč** – **zavlažovat půdu** –
сбор — стричь траву — сушить траву — сено — сенокос — увлажнять землю

zavodňovací systém – **kropit záhony** – **odvodňovat** – **studna**
увлажняющая система — орошать грядки — осушать — колодец

PĚSTOVAT obilí: **pšenice** – **žito** – **oves** – **ječmen** – **kukuřice** – **zrní** – **sláma**
Растить хлеба — пшеница — жито — овес — ячмень — кукуруза — зерновые — солома

pěstovat zeleninu – **zahradnictví** – **skleník:** **brambory** – **brokolice** – **celer** –
выращивать овощи — садоводство — парник — картошка — капуста, брокколи — сельдерей

cibule – **česnek** – **luštěniny** – **čočka** – **fazole** – **hrášek** – **kapusta** –
лук — чеснок — бобовые — чечевица — фасоль — горошек — савойская капуста

kedlubna (-ben) – křen – květák – mrkev – okurka – oliva – paprika –
кольраби хрен – цветная капуста морковь огурцы оливки перец

pažitka – petržel – pórek – rajčata – ředkvička – hlávkový salát – špenát – zelí
зеленый лук петрушка лук порей помидоры редиска зеленый салат шпинат капуста

pěstovat ovoce: ananas – angrešt – banán – borůvka – broskev – brusinka –
растить фрукты ананас крыжовник банан черника персик брусника

citron – datle – fík – grapefruit – hruška – jablko – jahoda – kaštan – malina –
лимон финик инжир грейпфрут груша яблоко клубника каштан малина

mandle – meloun – meruňka – lískový ořech – burský oříšek = arašíd – ostružina –
миндаль арбуз абрикос лесной орех земляной орех ежевика

pomeranč – černý, červený rybíz – švestka – třešeň, pl. **třešně – višeň**, pl. **višně**
апельсин черная, красная смородина слива черешня вишня

ovoce čerstvé – sušené – kandované – mražené – dělat kompot – nakládat zeleninu
свежие фрукты сушеные засахаренные мороженые делать компот консервировать – овощи

vinná réva – hroznové víno, hrozny – vinařská oblast – burčák
виноградная лоза виноград винодельческая область бурчак (молодое вино)

chmel – chmelnice – odrůda
хмель хмельник разновидность

AGROTURISTIKA – POBYTY NA FARMÁCH A STATCÍCH PO CELÉ EVROPĚ

Prázdniny na venkově

U nás najdete nejširší nabídku romantické dovolené na venkově. Pro Vaše prázdniny na venkově na Vás čeká statek, ekofarma, chalupa, penzion, apartmán či poctivý venkovský hotel.
Koně, horská kola, pěší turistika, cyklistika, rybolov či krajové kulinářské speciality, lidové oslavy a svátky - to jsou jen některé z možností, které vám nabízí ekoagroturistika. Někde se mohou hosté podílet s rodinou farmáře na hospodářských pracích, jako je krmení a ošetřování zvířat, které tolik milují děti.
Při agroturistice poznáte prostý venkovský život, vůni domácího chleba, chuť čerstvého mléka, nejlepší olivový olej, víno či právě natrhané ovoce.
Na našich stránkách www.nafarmu.cz si určitě vyberete!

NAJDI STATEK

podle země:	podle typu:	podle stylu:	podle stravování:	podle ceny:
Rakousko	hotel	ekofarma	tradiční, místní	není důležitá
Česká republika	kemp	farma	bio nebo domácí	max. 550 CZK/noc
Finsko	chalupa	statek	vegetariánské	max. 1000 CZK/noc
Francie	chata, apartmán	tradiční stavení	vlastní vaření	max. 2000 CZK/noc
Itálie	letní byt, penzion	ostatní	mezinárodní	max. 3000 CZK/noc

CHOVAT dobytek na maso, mléko – chov dobytka – hovězí dobytek, skot –
Выращивать скотину на мясо, для молока – животноводство – крупный рогатый скот

kráva – dojnice – dojit – býk – vůl – tele – stádo – vepři, prasata – prasnice –
корова – дойная корова – доить – бык – вол – теленок – стадо – кабаны, поросята – поросятник

sele – ovce – beran – jehně – stříhat ovce – kůň – kobyla, klisna –
молочный поросенок – овца – баран – ягненок – стричь овец – лошадь – кобыла

hříbě – osel – koza
жеребенок – осел – коза

krmit dobytek – výkrm prasat – krmivo – porazit dobytek – jít na porážku
кормить скотину – откорм поросят – корм – забить скотину – вести на убой

Mléčný trh ovládnou velké firmy

Praha, Plzeň - V příštích letech ovládne podle odborníků trh s mlékem jen několik větších společností, z dosavadní asi stovky podniků kromě toho přežijí asi jen ty, které se zaměří na výrobu specialit. I podle zemědělců jde o logický vývoj. Tuzemský mlékárenský průmysl by se měl zkoncentrovat maximálně do pěti velkých celků. „Situace na trhu s mlékem se mění i proto, že v posledních pěti letech výrazně klesla spotřeba mléka. Z celkové produkce kolem tří miliard litrů v příštím roce počítáme s přebytkem kolem sedmi set milionů litrů, které s dotací fondu vyvezeme většinou jako máslo," říká ředitel Státního fondu tržní regulace.

drůbežářství – chovat drůbež: slepice – snášet vejce – kohout – kuře –
птицеводство – растить птиц – курица – нести яйца – петух – цыпленок

kurník – umělá líheň – husa – krocan, krůta – kachna
курятник – инкубатор – гусь – индюк, индюшка – утка

včelařství – chovat včely – roj – úl – med – vosk
пчеловодство – заниматься пчеловодством – рой – улей – мед – воск

chov kožešinových zvířat – kožešina – stříbrná liška – nutrie – lovit divokou zvěř,
выращивание пушных животных – мех, пушнина – серебряная лиса – нутрия – ловить диких животных,

divoká zvířata – lovecký revír – lovec – myslivec
дикие звери – охотничье хозяйство – охотник – лесник, охотник

rybolov – chytat ryby – rybářský prut – vlasec – naviják – háček – návnada
рыболов – ловить рыбу – удочка – леска – катушка – крючок – наживка

LES – kácet stromy – řezat pilou – pařez – kmen – zalesňovat – lesní školka
Лес – рубить деревья – пилить пилой – пенек – ствол – засаживать лесом – лесной питомник

LEKCE 7

Není nad profesionální služby

Текст 1: Není nad odborníka, jen ho najít
Текст 2: Peníze nemusí jen ležet v bance

Вы научитесь:

- Заказать услуги – ремонт, в парикмахерской, починка замка и т.д.
- Поговорить о моде
- Договориться в банке и других финансовых учреждениях
- Объяснить, что нечто является частью целого
- Объяснить, что какое-то мероприятие повторяется систематически

Произношение: Согласные „**K – G, V – F**", ассимиляция
Тема для разговорной практики:

Služby, peníze
(Услуги, деньги)

§ 28 Предлоги с дательным падежом (248) • § 29 Дательный падеж у глаголов и прилагательных (251) • § 30 Образование прилагательных от глаголов и наречий (255) • § 31 Названия мест (270) • § 32 Сложные составные слова (271)

Значения предлога „*k*" (250) • Значения приставок „*pře-, při-, u-*" (257, 258, 275) • Разные приставки глаголов „*–pojovat / –pojit*" (257) • Однокоренные слова: „*klást*" (277)

● „Zavolej mi na mobil. Nemůžu ho najít.“

7 A

běžný, -á, -é	обычный, текущий
částka F	часть, сумма
či = nebo	или
činnost F (Gen **-i**)	деятельность
dětství N	детство
hlučný, -á, -é (**hluk** M)	шумный (шум)
chválit +Ak impf. – **pochválit** pf.	хвалить – похвалить
jednoduchý, -á, -é	простой
kadeřnictví N (**kadeřník** M)	парикмахерская (парикмахер)
kryt M	покрытие, кровля
lze = je možné, je možno	можно
mezitím	между тем
myšlenka F	мысль
nábytek M	мебель
nato = potom, poté	потом
návrat M	возвращение
odlišný, -á, -é	иной, отличающийся
ochotný, -á, -é k +Dat, inf.	любезный
ostříhat +Ak pf. – **stříhat** impf.	остричь – стричь
patřit +Dat, **k** +Dat impf.	принадлежать
plocha F	площадь
poctivý, -á, -é	уважительный

počítat +Ak impf. –	считать
s +Instr jen impf.	рассчитывать на ...
spočítat (počet), **vypočítat** (příklad) pf.	посчитать, рассчитать
pohybovat (**se**), (+Instr) impf.	двигать(ся)
porouchat se pf.	поломаться
pořídit si +Ak pf. – **pořizovat** impf. **nějak** pf.	приобрести – приобретать
postavit +Ak (dům) pf. – **stavět** impf.	построить – строить
potvrzovat +Ak impf. – **potvrdit** pf.	подтверждать – подтвердить
požadavek M	требование
pracovník M	сотрудник
pryč	прочь
příliš	слишком
přirozeně	естественно
přístroj M	инструмент
působení N	действие
rozlišovat +Ak **od** +Gen impf. – **rozlišit** pf.	различать – различить
řemeslník M	ремесленник
řemeslo N	ремесло
sáhnout někam (na něco, po něčem) pf. – **sahat** impf.	дотронуться, коснуться – касаться, вмешиваться
sejmout +Ak, **sňal** pf. – **snímat** impf.	снять, попасть – снимать, попасть
slavnostní (**slavnost** F)	праздничный (праздник, торжество)
složitý, -á, -é	сложный
služba F	услуга
součást F (Gen **-i**)	составная часть
součástka F	составная часть, запчасть
splést se pf. – **plést se** impf.	спутать, перепутать – путать, ошибаться
splést si +Ak **s** +Instr, **spletu** pf. – **plést si** impf.	связать – вязать
spořitelna F	сберкасса
spotřebič (elektrický) M	электроприбор
spravedlivý, -á, -é	справедливый
století N	век
stvrzenka F	подтверждение
svět M – **světový, -á, -é**	мир – мировой
šířit se impf. – **rozšířit se** pf.	шириться – расшириться
událost F (Gen **-i**)	событие
ukládat +Ak impf. – **uložit** pf.	сохранять, складывать – сохранить, сложить
úplný, -á, -é	полный
určit +Ak pf. – **určovat** impf.	определить – определять
úrok M	процент
úvaha F, **připadat v úvahu** impf.	размышление, принимать во внимание, в расчет
uvědomit si +Ak pf. – **uvědomovat si** impf.	осознать – осознавать

váhat impf. – **zaváhat** pf.	колебаться, сомневаться – засомневаться
většina F	большинство
většinou	в большинстве
vybavit +Ak +Instr pf. – **vybavovat** impf.	вспомнить, оборудовать – оснащать
vyhazovat +Ak impf. – **vyhodit** pf.	выкидывать – выкинуть
výchova F (**vychovávat** +Ak impf.)	воспитание (воспитывать)
vymalovat +Ak (pokoj) pf. – **malovat** impf.	(по)красить – красить
vyplatit se pf. – **vyplácet se** impf.	окупиться – окупаться
výsledek M	результат
vzájemně	взаимно
zakázka F	заказ
zámek (u dveří) M	замок
zapojit +Ak pf. – **zapojovat** impf.	включить, подключить – включать, подключать
zcela	достаточно, довольно
zisk M	прибыль
zjišťovat +Ak impf. – **zjistit** pf.	выяснять – выяснить
zkušenost F (Gen-i)	опыт
zlato N – **zlatý, -á, -é**	золото – золотой
způsob M	способ, образ
ztratit +Ak pf. – **ztrácet** impf.	потерять – терять
zvolit (si) +Ak pf. – **volit** impf.	выбрать – выбирать
zvyknout si na +Ak pf. – **zvykat si** impf.	привыкнуть – привыкать

Gr

§ 28 PREPOZICE S DATIVEM

k, ke + Dat (k příteli, ke dveřím)	к
ku + Dat (jen v několika spojeních před „p-": ku příkladu, ku Praze)	
3:1 = tři ku jedné, a:b = á ku bé	три к одному
díky + Dat (díky jemu, jim)	благодаря (чему-то, кому-то)
kvůli + Dat	из-за, благодаря
Kvůli špatnému počasí nikam nepojedeme.	Из-за плохой погоды мы никуда не поедем.
Přišel kvůli zaměstnání. = ve věci zaměstnání	Он пришел по поводу работы. (по вопросу трудоустройства)
naproti, proti + Dat	напротив, против
Seděli naproti sobě.	Они сидели напротив друг друга.

navzdory + Dat = **vzdor** + Dat = **přes** + Ak	вопреки, несмотря на
Navzdory problémům úkol splnili. = i když měli problémy	Вопреки проблемам, задание они выполнили. хотя были проблемы
nehledě k + Dat = **bez ohledu na** + Ak	несмотря на без учета
Bez ohledu na špatné počasí jeli do hor.	Несмотря на плохую погоду, они поехали в горы.
oproti + Dat = **proti** + Dat	против, по сравнению
Výroba se zvýšila o 6 % oproti minulému měsíci.	По сравнению с прошлым годом, производство выросло на 6%.
proti + Dat	против, вопреки
Má něco proti tobě.	Он что-то имеет против тебя.
přiměřeně k + Dat = **úměrně k** + Dat	в соответствии, в пропорции
Splnil úkol přiměřeně ke svým schopnostem.	Он выполнил задание в соответствии со своими способностями.
ohled = **zřetel**	учитывая что-то, с учетом чего-то
s ohledem k + Dat = **s ohledem na** + Ak	с учетом, учитывая
Koncert zrušili s ohledem na malý zájem.	Концерт отменили из-за отсутствия интереса (учитывая маленький интерес).
se zřetelem k + Dat = **se zřetelem na** + Ak	с учетом чего-то
ve vztahu k + Dat = **v relaci k** + Dat	в отношении к чему-то, в соотношении к чему-то
ve vztahu k našemu tématu	в отношении нашей темы
v poměru k + Dat	в отношении чего-то
v poměru k jiným státům	в отношении иных государств
v protikladu k + Dat	в противоположность чему, в противоречии с чем
Jeho názor je v protikladu k mému.	Его мнение противоположно моему.
vůči + Dat = **k** + Dat	по отношению к чему-то
Vůči tobě už nemám žádné povinnosti. = k tobě	По отношению к тебе у меня нет никаких обязательств.
Vůči němu jsi schopnější. = proti němu	Ты способнее, чем он.
vzhledem k + Dat	учитывая что-то
Vzhledem k nedostatku času práci nemůžu přijmout.	Учитывая нехватку времени, я не могу взять эту работу.

Cv

❒ 1. Všímejte si významu prepozice „K“.

a) směr pohybu, akce k nějakému cíli, do blízkosti něčeho:

(направление движения, действия к какой-то цели, вблизи чего-то:)

Šel, blížil se k(e) ______________________________
(vesnice, já, dveře, náměstí, ostatní lidi, kolegové)

Přisedl si, obrátil se k ______________________________
(René, Julie, Honza, Maruška, Dvořákovi)

Situace **se obrátila k lepšímu**.
Prohlédl si mě **od hlavy k patě**.
Vzal si jeho radu **k srdci**.

b) čas (blíží se nějaká časová hranice):

(время, приближение какой-то временнóй границы)

Usnul jsem až **k** __________ *(ráno)*. **K** __________ *(večer)* už bývá zima.
Dopis jsem dostal **ke** __________ *(konec měsíce)*. = koncem měsíce
Vrátí se **k** __________ *(osmá hodina)*. = před osmou, kolem osmé
Bylo tam **ke** *(sto návštěvníků)*. = asi sto návštěvníků
Je mu **k šedesátce**. = asi šedesát let

c) účel činnosti, účel věci pro něco:

(цель деятельности, назначение вещи)

Půjdu k __________ *(Petr)*. = Půjdu navštívit __________ *(Petr)*.
Zítra **půjdu k** __________ *(lékař)*. = Půjdu na __________ *(lékařská prohlídka)*.
Zavolala nás k __________ *(oběd)*. = Na __________ *(oběd)*.
Srdečně **blahopřeju k** ______________ *(tvůj svátek, vaše narozeniny)*.
To je **hudba k** __________ *(film Tenkrát na západě)*.
Není to k __________ *(jídlo)*! = Nedá se to jíst!

To **není k ničemu** dobré. — Это бесполезная вещь.
Mám k dispozici celou kancelář. — У меня в распоряжении находится весь офис.

Které barvy **se k sobě hodí**? Žlutá s červenou, nebo zelená s fialovou?
Na dálnici D11 **došlo** ve čtvrtek ráno **k vážné dopravní nehodě**.
Došlo k chybě, opakujte akci později.

§ 29 DATIV U SLOVES A ADJEKTIV

a) ADJEKTIVUM + Dat

být blízký (mému srdci)	быть близок (моему сердцу)
být podobný (otci)	быть похожим (на отца)
být prospěšný (zdraví)	быть полезным (для здоровья)
být přístupný (mládeži)	быть разрешенным, доступным (молодежи)
být rovný (nule)	равняться (нулю)
být vděčný (příteli za pomoc)	быть благодарным (другу за помощь)
být věrný (manželce)	быть верным (жене)
být úměrný (snaze)	быть пропорциональным, соответственным (усилию)
být známý (všem)	быть известным (всем)
být kolmý k (hlavní třídě)	быть перпендикулярным (центральной улице)
být lhostejný k (svému okolí)	быть равнодушным (к своему окружению)
být ochotný k (zákazníkům)	быть любезным (к покупателям)
být nezbytný k (práci)	быть необходимым (для работы)
být nutný k (práci)	быть необходимым (для работы)
být opačný k něčemu	быть противоположным чему-то
být vhodný k (praní při 90˚)	быть подходящим, возможным (для стирки при 90°С)
být odolný proti (nízkým teplotám)	быть устойчивым против (низких температур)

b) SLOVESO + Dat

blahopřát / poblahopřát (příteli k novému roku)	желать, поздравлять / поздравить (друга с Новым годом)
divit se / podivit se (nějaké informaci)	удивляться / удивиться (какой-то информации)
gratulovat / pogratulovat (příteli k narozeninám)	поздравлять / поздравить (друга с днем рождения)
hodit se / — (to se mi hodí)	подходить, годиться (это мне подходит, годится)
hodit se k / — (výrobě)	годиться (для производства)

líbit se / zalíbit se (manželce se to líbí)	нравиться / понравиться (супруге это нравится)
lichotit / zalichotit (hezké ženě)	льстить / польстить (красивой женщине)
patřit / — (kabát patří kolegovi)	принадлежать (пальто принадлежит коллеге)
také: **patřit k** nejlepším pracovníkům	также: принадлежать к лучшим сотрудникам (относиться)
podobat se / — (otci)	быть похожим (на отца)
sloužit / posloužit (národu)	служить / послужить (народу)
sloužit k (domácím pracím)	служить для домашней работы
slušet / — (šaty jí sluší)	идти (платье ей идет)
ubližovat / ublížit (rodičům svým jednáním)	обижать / обидеть (родителей своим поведением)
věnovat se / — (sportu)	посвящать себя, заниматься (спортом)
věřit / uvěřit (jeho slovům)	верить / поверить (его словам)
vyhovovat (termín mi vyhovuje) /	соответствовать (срок мне подходит)
vyhovět (přítelově prosbě)	выйти навстречу (просьбе друга)
vyhýbat se / vyhnout se (protijdoucím)	избегать, уклоняться / уклониться, посторониться (идущих навстречу)

K + Dat

blížit se / přiblížit se k (náměstí)	близиться / приблизиться к (площади)
docházet / dojít k (havárii)	произойти (авария)
přikročovat / přikročit k (dalšímu jednání)	подходить / подойти (к следующим переговорам)
přistupovat / přistoupit k (jednání)	приступать / приступить (к переговорам)
také: přistoupit do vlaku	войти в поезд
přistoupit na podmínky	пойти на условия
vztahovat se / vztáhnout se k (tématu)	относиться / отнестись к (теме)

PROTI + Dat

bránit se / ubránit se (proti) (nemoci)	защищаться / защититься от (болезни)
protestovat proti / — (zvýšení cen)	протестовать против (повышения цен)

- Byl bych rád, kdybyste přišli pračku opravit co nejdříve.
- ○ Vyhovuje vám to zítra dopoledne ?
- Víc by se mi hodilo až po obědě.

Zapamatujte si: Náš zákazník, náš pán. Musíme se snažit vyhovět každému jeho přání.

- Kolego, přečtěte si tento článek. Vztahuje se k vašemu úkolu.
- ○ Už jsem ho četl, děkuju. Údaje z něho se mi hodily.

- Pojď se se mnou v polední pauze projít.
- ○ Necítím se úplně dobře, raději nikam nepůjdu.
- Krátká procházka ti nemůže ublížit, naopak ti udělá dobře.

Na pracovní poradě: Má ještě někdo něco k tomuto bodu? Ne? Tak přikročíme k dalšímu a k tomuto bodu se vrátíme na příští poradě. (bod – пункт, балл)

- To jsem se lekl! Jen tak tak, že nedošlo k nehodě! (leknout se – испугаться)
- ○ Neboj. Jsem dobrý řidič. Měl jsem dost času vyhnout se tomu kamiónu.

- On protestoval proti úkolu, který dostal od šéfa? To se mu vůbec nepodobá!
- ○ A ty se mu divíš? Každý dojde k názoru, že se šéfovo chování už nedá dál vydržet.

- Nevěřím důvodům, které uvádí. Zrušil zakázku určitě kvůli něčemu jinému. Co myslíš?
- ○ Asi šel ke konkurenci.

- Vánoce se blíží. Nezapomeň poslat příbuzným včas přání k Vánocům.
- ○ Každý rok se tomu vyhýbáš. Co kdybys je letos napsal ty?

- ● Nevíš, kde je nejbližší čistírna?
- ○ V Masné ulici.
- ● Která to je?
- ○ Znáš ji. Je to kolmá ulice k Příkopům.

- ● Potřebuju natřít vrata garáže.
- ○ Doporučuju vám tuto venkovní barvu. Je odolná vůči velmi nízkým i velmi vysokým teplotám.

Cv

❐ 2. a) Rychle dokončete větu.

Pogratuloval kolegyni k ______________________ .
Nalil jsem návštěvě ______________________ .
Vypil jsem kolegovi ______________________ .
Dlužím bance ______________________ .
Poradil jsem příteli ______________________ .
Půjčil jsem známému ______________________ .
Dovolil jsem dětem ______________________ .
Představil jsem řediteli ______________________ .
Závidím přátelům ______________________ .
Nabídl jsem ženě ve vlaku ______________________ .
Daroval jsem rodičům ______________________ .
Omluvil jsem se vedoucímu za ______________________ .
Líbí se to ______________________ ?
Hodí se ta kniha ______________________ ?
Noviny patří ______________________ .

b) Tvořte věty.

	KOMU	CO
Zaslat	obchodní partneři	nový ceník
Poslat	obyvatelé	humanitární pomoc
Dodávat	zákazník	objednané zboží do týdne
Předat	spolupracovník	dopis k vyřízení
Předvést	obchodníci	nový model
Zavést	vedoucí	nová telefonní linka
Ukázat	zákaznice	několik večerních šatů
Zakázat	zaměstnanci	soukromé telefonní hovory

§ 30 TVOŘENÍ ADJEKTIV ZE SLOVES A ADVERBIÍ

(Образование имен прилагательных от глаголов и наречий)

A. ZE SLOVES POMOCÍ SUFIXU:

a) **-cí** čtoucí, píšící – **verbální adjektiva aktivní** (§ 19, str. 172)
z 3. osoby pl. prézentu: (oni) **čtou + -cí = čtoucí** (читающий)

b) **z pasivní formy slovesa + -ý, -á, -é = verbální adjektiva pasivní** (§ 15, str. 150)

-ný (kniha byla přečt**en**a) – přečt**ená** kniha — (книга была прочитана) прочтенная книга

-tý (nádobí bylo umy**t**o) – umy**té** nádobí — (посуда была вымыта) вымытая посуда

c) **-cí** **účelová adjektiva** (k čemu?, k jakému účelu slouží?)
(прилагательные цели)

z préterita: psal + **-cí** = **psací** stroj — письменный стол
šil + **-cí** = **šicí** stroj — швейная машинка

POZOR! hol**ící se** muž x hol**icí** strojek (holit) — бреющийся мужчина x бритва (брить)
žena bal**ící** dárek x bal**icí** papír (balit) — женщина, упаковывающая подарок x упаковочная бумага (упаковывать)

d) **-telný** **vyjadřují možnost (nemožnost)** – viz str. 214
(выражают возможность, невозможность)

neřeši**telný** problém (není možné ho řešit) — нерешаемая проблема
nedýcha**telný** vzduch (není možné ho dýchat) — спертый воздух

e) **vyjadřují schopnost nebo zálibu**
(выражают способность или увлечение)

-ivý, -livý **škodlivý** (škodí), **trvanlivý** (trvá dlouho), **mlčenlivý** (hodně mlčí), **lživý** (hodně lže)
вредный, длительного хранения, молчаливый, лживый

-vý, -avý, -lavý **hravý** (rád si hraje), **zpěvavý** (rád si zpívá), **hořlavý** (má schopnost hořet)
игривый, любящий петь, легко воспламеняющийся

B. Z ADVERBIÍ POMOCÍ SUFIXU:

a) **-ní** **dolní** (dole), **horní** (nahoře), **přední** (vepředu), **zadní** (vzadu), **prostřední** (uprostřed), **tamní** (tam), **zpáteční** (zpátky, zpět), **vnitřní** (uvnitř), **venkovní** (venku), **dnešní** (dnes), **letošní** (letos), **večerní** (večer), **ranní** (ráno), **dosavadní** (dosud) –

také: **denní** (den), **týdenní** (týden), **měsíční** (měsíc), **roční** (rok)

b) **-ejší** **-ější** **zdejší** (zde), **tamější** (tam), **vedlejší** (vedle), **protější** (naproti), **vnější** (vně), **nynější** (nyní), **dřívější** (dříve), **zítřejší** (zítra), **včerejší** (včera)

c) **-ný** **snadný** (snadno), **zpětný** (zpět), **přílišný** (příliš)
простой обратный чрезмерный

Cv

❒ **3. a) Vysvětlete.** ➠ **hravé** dítě – dítě, **které si rádo hraje**

mlčenlivý člověk – hořlavý materiál – trvanlivé mléko – škodlivé kouření – nepřijatelný návrh – psací stroj – prací prostředky – čisticí prostředky – psací potřeby – holicí strojek – hrací skříň – měřicí přístroj – skládací židle – balicí papír – zlepšovací návrh – obývací pokoj – sedací souprava – stěhovací vůz

prát – стирать, **skládat** – складывать, **souprava** F – комплект

b) Z adverbií vytvořte adjektiva. ➠ ulice **dole** – **dolní** ulice

náměstí nahoře – škola zde – noviny dnes – noviny včera – adresa zpět – jízdenka zpátky – dům naproti – oslava zítra – řady sedadel vepředu – vchod vzadu – teplota uvnitř – teplota venku – zima letos – podmínky tam – vstávání ráno – procházka večer – ceny nyní – ceny dříve

GRAMATICKÉ POZNÁMKY

1) o + Lok:

pokoj **o dvaceti metrech čtverečních** = pokoj, který má 20 m² (metrů čtverečních) — комната площадью 20 м²

voda **o teplotě** 20°C = má teplotu 20°C — температура воды 20°C

dům **o třech patrech** = má tři patra — трехэтажный дом

2) **bývá = často, pravidelně je**

(**být + -va- = bývat** – děj se často opakuje = **sloveso opakovací**) — часто повторяющееся действие

V sobotu **bývám** doma. — По субботам я бываю дома.

V noci **mívám** hlad. (**mít – mívat**) — По ночам я бываю голоден.

Chodívám k ní často. (**chodit – chodívat**) — Я часто к ней захаживаю.

Nepravidelná opakovací slovesa:

číst – **čítat**	vidět – **vídat**	sedět – **sedat**
jíst – **jídat**	slyšet – **slýchat**	ležet – **léhat**

3) **Různé prefixy sloves: –POJOVAT / –POJIT**

zapojovat / zapojit + Ak: — подключать / подключить
Potřebuju zapojit pračku. — Мне надо подключить стиральную машину.

odpojovat / odpojit + Ak: — отключать / отключить
Na dobu dovolené si nechám odpojit telefon. — На время отпуска я отключу телефон.

napojovat / napojit se někam: — подключаться / подключиться
Zase jsem se napojil na cizí hovor. — Я снова подключился к чужому разговору.

připojovat / připojit + Ak: — присоединяться / присоединиться
Jdeme na oběd. Nepřipojíš se k nám? — Мы идем на обед. Пойдешь с нами?

přepojovat / přepojit + Ak: — переключать / переключить
Přepojte mi hovor do pracovny. — Переключите линию в мой кабинет.

spojovat / spojit + Ak: — соединять / соединить
Tyto dvě agendy spojíme. — Эти два делопроизводства мы объединим.

rozpojovat / rozpojit + Ak: — разъединять / разъединить
Rozpojil kontakty. — Он разъединил контакты.

4) **Významy prefixu „PŘE-“:**

a) **směr z jedné strany na druhou:** — направление с одной стороны на другую:

Přejděte na druhou stranu ulice! — Перейдите на другую сторону улицы!

Spolehněte se, dopis **předám**. — Можете быть уверенным, письмо я передам.

Přemluvil jsem ho, aby šel s námi. — Я убедил его пойти с нами.

b) **udělat znovu, lépe:** — сделать снова, лучше:

Zprávu jsem musel **přepsat (předělat)**. — Отчет я должен был переписать (переделать).

c) **udělat špatně, omyl:** — совершить ошибку, сделать плохо:

Promiňte, **přeřekl jsem se**. — Извините, я оговорился.
Nevím o tom, asi jsem to **přeslechl**. — Я об этом не знаю, наверно, я прослушал (не расслышал).

d) **udělat příliš hodně (chybně):** — сделать слишком много (ошибочно):

Jsem **přepracovaný,** bolí mě hlava. — Я переработал, у меня болит голова.
Přejedl jsem se, je mi špatně. — Я переел, мне плохо.

e) **úplné rozdělení:** — полное разделение:

Telefonní spojení **se přerušilo**. — Телефонный разговор прервался.
Pásek **se přetrhl.** — Ремень лопнул.

5) **Významy prefixu „PŘI-"**:

a) **směr k něčemu:** — направление к чему-то:

Termín **se** rychle **přibližoval.** — Срок стремительно приближался.
Přimlouval se za svého přítele. — Он заступился за своего друга.

b) **dodat, doplnit něco:** — дополнить что-то:

Přibyly nám další povinnosti. — У нас появились дополнительные обязанности.
Přidám (připojím) k materiálům ještě jeden dopis. — Я присоединю к материалам еще одно письмо.

LEXIKÁLNÍ POZNÁMKY

1) **Je to nad mé síly.** **(nad + Ak)** — Это свыше моих сил.

Není nad odborníka! — Лучше специалиста это все равно никто не сделает.
Není nad dobré jídlo! — Ничто не заменит хорошей еды!

2) **Dočetl jsem se** něco o něčem **(něco získat akcí)** — Я прочитал / вычитал что-то о чем-то (что-то приобрести при помощи действия)

Dočetl jsem se o novém obchodním centru. — Я прочитал о новом торговом центре.
Dozvěděl jsem se o jeho problémech. — Я узнал о его проблемах.
Dožil se osmdesáti let. (+ Gen) — Он дожил до восьмидесяти лет.

X **Dočetl jsem** knihu. — Я дочитал книгу.
(**dokončit akci**) — (завершить действие)
Dopsal jsem zprávu. — Я дописал отчет.
Po 6 letech **dostudoval**. — Спустя 6 лет он закончил учебу.

3) pravda F: **pravdivý, -á, -é** — правда – правдивый
opravdový, -á, -é — настоящий
pravděpodobný, -á, -é — вероятный
pravdomluvný, -á, -é — говорящий правду, правдивый

opravdu? = doopravdy? — Правда? Действительно? Серьезно?

4) (ne)být s to něco udělat — (не) быть способным что–то сделать
= (ne)být schopný něco udělat

Nejsem s to se tak rychle rozhodnout. — Я не способен так быстро принимать решения.

Firma **nebyla s to** reagovat na naše požadavky. — Фирма была неспособна реагировать на наши требования / запросы.

5) a) **pořizovat si / pořídit si něco** — обеспечивать / обеспечить
Pořídili jsme si nový nábytek. — Мы купили новую мебель.

b) **pořídit nějak** pf. — добиться своего
Jak **jsi pořídil**? = Jak jsi dopadl? — Как ты с этим справился?
Nepořídili jsme. — Мы не добились своего.

6) patřit impf. **komu?** (+ Dat) — принадлежать кому?
ke komu? (k + Dat) — к кому?
mezi koho? (mezi + Ak) — к кому? (быть среди кого-то)
do čeho? (do + Gen) — куда?

Patří mu rodinný dům. — Ему принадлежит дом.
Patří k nejlepším studentům. — Он принадлежит к лучшим студентам.
Patří mezi nejlepší studenty. — Он относится к лучшим студентам.
Patří do skupiny nejlepších studentů. — Он принадлежит к группе лучших студентов.

7) Má **obě** ruce **levé**. — У него обе руки левые = у него все сыпется из рук.

Má **zlaté ruce**. — У него золотые руки.
To zvládnu **levou rukou**. — Я справлюсь одной левой.
Nechtěl bych se mu dostat **do rukou**. — Я не хотел бы попасть к нему в руки.
Tu informaci mám **z první ruky.** — Эта информация у меня из первых рук.
K ruce ti bude moje asistentka. — В твоем распоряжении будет моя ассистентка.

Cv

❐ 4. **Doplňte prefix „PŘE-“, nebo „PŘI-“.**

1. Kolega Navrátil se k nám ___pojí až po obědě.
2. Zájem o naše výrobky ___výšil nabídku.
3. Náš partner ___letí zítra ráno.
4. Tento měsíc ___bylo reklamací.
5. ___pojte mi hovor vedle do kanceláře.
6. Delegaci ___vítal ředitel.
7. Vlak se rychle ___bližoval.
8. ___cházet ulici můžeme jen na zelenou.
9. Můžeme toto zboží ___vážet přes hranici bez cla?
10. Zboží nám ___vážejí dvakrát týdně.

Štěstí je levná věc

„Snad nikde jsem se necítila tak svobodná," říká Ivana Kučerová, která do Mexika odjela pomáhat ______________ *(rodiny s autistickými dětmi)*. „Dovedu si představit, že bych tam mohla žít, a možná to udělám."

Do Mexika ji zavedl inzerát, který hledal pomoc pro organizaci pomáhající s autistickými dětmi. Poslední ze tří dětí Ivany je autistické, manžel ji kvůli ______________ *(ono)* opustil, proto chtěla pomáhat i ______________ *(jiné děti)* v zemích, kde nemají tolik péče jako děti v České republice.

„Díky ______________ *(Matěj)* o autismu hodně vím, jsem zdravotní sestra, proto jsem se s organizací spojila a jela se do Mexika podívat. S angličtinou nemám problém, španělsky se domluvím.

Bydlela jsem v Pueble, téměř dvoumilionovém městě. Pronájem bytu 2+1 se všemi poplatky jsem pořídila za dva a půl tisíce pesos měsíčně (v korunách o třetinu víc), taky potraviny byly levnější než u nás. S příjmem, který je u nás běžný, se mi žilo velmi pohodlně.

Pro Evropany je život v Mexiku plný kuriozit. Například v lékárně si kromě léků můžete koupit i cigarety, jejichž krabičky jsem ke ______________ *(můj údiv)* viděla vystavené hned vedle antibiotik. Překvapivá je mexická vášeň pro sport. Chodit na gymnastiku do tělocvičny je společenská událost a snad každá rodina, která má jen trochu peněz, se pyšní účastí svého dítěte v nějakém gymnastickém kurzu a sní o ______________ *(jeho budoucí vítězství)*, nejlépe hned na olympiádě. Byla jsem se v jedné tělocvičně podívat a pomalu nevěřila ______________ *(vlastní oči)*. Hala veliká jako supermarket byla plná lidí a všichni cvičili.

Když máte v Mexiku otevřené dveře do bytu, je to výzva pro ostatní: pojďte všichni dál! Domek, který jsem měla pronajatý, stál v uzamčeném areálu s osmi většími domy. Všichni obyvatelé se znali a otevřeno měli pořád a totéž očekávali ode mě. Když jsem zavřela, ťukali a ptali se, proč mám zavřeno. Tohle jediné ______________ *(já)* dost vadilo, ale jinak jsem si pobyt navzdory ______________ *(občasné potíže)* ohromně užívala. Mexiko dokazuje, že je možné být chudý, a přitom šťastný. Těšila jsem z každého jídla, měla radost, že ráno vyšlo slunce. A denně jsem potkávala spoustu milých lidí, kteří byli šťastní i s tím málem, co mají."

TEXT 1 **NENÍ NAD ODBORNÍKA, JEN HO NAJÍT**

Ještě před pár lety bylo daleko jednodušší vyrobit si nábytek, opravit auto či postavit dům než k tomu přemluvit řemeslníka. Ale doby, kdy většina z nás měla čas naučit se devatero řemesel, jsou pryč. Začalo platit, že je lépe vydělávat si tím, co umím, na to, co neumím, než ztrácet čas a nervy při činnostech, které odborník zvládne levou rukou. Ale . . . . . .

Panu Navrátilovi se porouchal moderní elektrický spotřebič. Podle starého zvyku sňal kryt – a při pohledu na složitou elektroniku sáhl po Zlatých stránkách. Brzy nato byl porouchaný přístroj v rukou odborníka. Ten za pár minut vyměnil několik panelů s mnoha součástkami a ještě méně času mu trvalo vyplnit stvrzenku na tisícikorunovou částku. Při placení se pan Navrátil uklidňoval myšlenkou, že neplatíme odborníka za čas, ale za to, že ví, kam sáhnout. Teprve později mu jiný odborník prozradil, že v podobných případech stačí vyměnit jeden obvod za pár desítek korun. Pana Navrátila neuklidnilo, že mezitím nepoctivý podnikatel díky spravedlivému působení trhu zbankrotoval. Protože se chtěl příště podobné zkušenosti vyhnout, zvolil zcela odlišnou metodu – žádná reklama, žádná inzerce. Stačilo zeptat se v práci, v hospodě i u sousedů – a získal daleko úplnější reference než ze Zlatých stránek. Tam se pan Navrátil ještě nikdy nedočetl, jestli jsou pracovníci podniku hluční nebo po sobě nechají nepořádek. Ukázalo se, že i v časech billboardů a elektronických médií se pravdivé zprávy o firmách šíří jako ty ostatní. Výsledek stál za to. Pan Navrátil už má čas na to, co umí, a to mu vydělá na zaplacení těch, kteří umějí zase něco jiného. A hlavně ví, kde je má hledat. Jen se mu to nezdá být správným vstupem do 21. století.

Podívejte se na lexikum k tématu Služby na str. 286.

Zámečník:

- ● Zabouchl jsem si dveře a klíče jsem nechal uvnitř. Mohl byste hned přijít? Jsem venku jen v domácím oděvu.
- ○ Máte běžný typ zámku?
- ● Ano, ale kromě toho mám speciální bezpečnostní zámek.
- ○ Tak to bude složitější. Uvidíme, co se s tím dá dělat. Vaši adresu, prosím ....

Instalatér:

- ● Potřebuju vyměnit umyvadlo i s baterií a zapojit automatickou pračku. Byl bych rád, kdybyste mohl přijít co nejdříve.
- ○ Všechno máte vlastní? Pak by to bylo možné pozítří kolem jedenácté. Hodí se vám to?

Malíř:

- Chtěl bych si u vaší firmy objednat malování a tapetování dvou pokojů a chodby.
- ○ Na jak velké ploše?
- To nevím. Vymalovat potřebuju chodbu o 15 m^2 a jednu místnost o 20 m^2. Druhou místnost, má 18 m^2, bych chtěl vytapetovat – tapety mám vlastní.
- ○ Připadalo by to v úvahu až v druhé polovině měsíce. Kdy se vám to hodí? Budeme na to potřebovat dva dny.
- Nejlépe kolem dvacátého. Kolik stojí metr čtvereční?

Cv

❒ 5. Z verbálního adjektiva pasivního tvořte věty se slovesem.

➡ **porouchaný** přístroj – přístroj **se mi porouchal**

v Německu vyrobený nábytek – opravené auto – vlastnoručně postavená chata – vydělané peníze – ztracený čas – dobře zvládnutá práce – vyměněná součástka – vyplněná stvrzenka – oprava zaplacená manželkou – uklidněný soused – mnou prozrazené tajemství – reference získané od partnerů – zabouchnuté dveře – vymalovaná chodba – vytapetovaný pokoj – zapojená pračka – odpojený telefon – oblek koupený v obchodním domě – objednaná služba

❒ 6. Doplňte prepozice.

1. Není ____ dobré jídlo! 2. Ta práce je ____ moje síly. 3. Ještě ____ dvěma lety jsem tapetoval sám. 4. V největší místnosti ____ velikosti 25 m^2 je dětský pokoj. 5. Když mě ____ noci probudil telefon, chvíli mi trvalo, než jsem ____ něm sáhl. 6. ____ několik minut byl ____ opravou hotový. 7. Stvrzenku ____ 500 Kč, které jsem zaplatil ____ opravu, jsem si schoval. 8. ____ práci se začal pomalu uklidňovat. 9. ____ veletrhu jsem se dočetl v novinách. 10. Zpráva ____ mém odchodu se rozšířila velmi rychle. 11. Mohl bych přijít až ____ desáté a to už nestojí za to. 12. Stavební práce jsem si objednal ____ bratrovy firmy. 13. Objednala jsem se ____ kadeřníkovi ____ zítřek. 14. ____ divadla se dostanu jen dvakrát ____ rok. 15. Manželka zase neví, co si má vzít ____ sebe ____ zítřejší recepci. 16. ____ tvé pomoci by se mi to nepodařilo opravit. 17. ____ zpoždění autobusu jsem přišel pozdě ____ práce. 18. Večer musím jít ____ nádraží ____ své manželce, vlak přijede ____ sedmou. 19. ____ svému bratrovi jsem menší a tlustší. 20. ____ jednání seděl ____ mně. 21. Přistoupil ____ mně a představil se.

□ 7. SLUŽBY:

kadeřnictví	парикмахерская
kosmetika, pedikúra	косметика, педикюр
optika	оптика
hodinářství	магазин часов
zlatnictví	золото
fotostudio	фото
opravna obuvi (rychloopravna)	ремонт обуви (срочный ремонт)
čistírna	химчистка
prádelna	прачечная
krejčovství, módní salon	ателье, салон моды

Řekněte vhodným způsobem, kterou službu chcete. Můžete doplnit další informace.

Náhradní manžel

Máte manžela, ale nemá kvůli své náročné práci čas ani na vás, ani na práci doma?
Pak je tady řešení:
Náhradní manžel se vám postará o veškeré práce ve vašem bytě, doma i na zahradě.
Volejte: 776 22 489

 V kadeřnictví chcete ostříhat.

- **Chtěl bych jen trochu ostříhat (oholit).**
  Potřebuju jen trochu zkrátit ofinu. (челка)
  Zkraťte mi, prosím, vlasy jen asi o 3 cm.
  Mám čas jen půl hodiny. Nemohl byste mi rychle umýt hlavu a ostříhat?
  Mám čas jen půl hodiny. Stihnete mi umýt hlavu a ostříhat?

– Rozbilo se vám sklo v brýlích. V optice ho chcete co nejrychleji vyměnit, bez brýlí totiž velmi špatně vidíte.

– V opravně obuvi chcete dát nové podpatky. (каблук)

– Kupujete nový oblek, ale potřebujete upravit (zkrátit, prodloužit) délku rukávů. (рукав)

– V čistírně chcete nejpozději do zítřka vyčistit oblek.

– Chcete nechat vyfotit svého syna – vybral jste si barevné fotografie 9x13 cm.

– Chcete spravit ihned hodinky – zpožďují se.

– Objednáváte se na příští týden na kosmetiku.

– V krejčovství si vybíráte látku na večerní šaty a přinesla jste obrázek modelu, podle kterého si je chcete nechat ušít.

❒ 8. NĚCO, NĚKDO PATŘÍ, PŘÍSLUŠÍ K CELKU.

(что-то, кто-то принадлежит, является частью целого)

Žehlička — **je jeden z** domácích elektrických spotřebičů.
je jedním ze spotřebičů.
patří mezi domácí elektrické spotřebiče.
patří k elektrickým spotřebičům.

Česko — **patří do** Evropské unie.
je součástí Evropské unie.
je jeden (jedním) ze států Evropské unie.

Říkejte podle vzoru.

Petr – *mí nejlepší přátelé.*
Kolega Navrátil – *nejlepší pracovníci našeho podniku*
Osobní počítač – *vybavení každé kanceláře*
Kuchyňský robot – *mí domácí pomocníci*
Tvoje šaty – *nejkrásnější večerní šaty, které jsem viděla*
Tento obraz – *nejoriginálnější obrazy na výstavě*
Tento typ – *nejdražší výrobky své kategorie*
Zlato – *drahé kovy*
Představím ti někoho, kdo – *naše rodina*

MÓDA: VÝCHOVA KE SPOLEČENSKÉMU ODĚVU

Potkají se dvě ženy a vzájemně si chválí své děti. „To je ale krásný chlapec," lichotí jedna žena druhé. „Jistě, až na to, že je to holčička." Omluva už pak příliš nepomůže. Problém je v tom, že se oděv děvčat a chlapců u nás příliš neliší a navíc nepočítáme většinou se společenským oblečením. Tvrdilo se, že dětské oblečení má být hlavně praktické. Šlo-li dítě dvakrát za rok do divadla a jednou na svatbu, považoval se nákup vhodného společenského oblečení za vyhazování peněz. Rodiče odmítají pořídit malým chlapcům klasický oblek – děti rostou, a tak by vydržel jen jednu sezonu, argumentují. Řešením je proto bílá košile – tu předepisuje móda v letošní sezoně i pro tatínka – a kalhoty s vestou z odlišného materiálu. Svou první kravatou nebo ještě lépe motýlkem, které k slavnostnímu oblečení patří, si chlapci otevírají cestu do světa opravdových mužů. Zvykne-li si chlapec na takové oblečení už v dětství, pak se v něm bude celý život přirozeně pohybovat – ve společnosti i při pracovních jednáních.

I dětská móda má své komerčně úspěšné světové veletrhy. Ty letošní diktují v dívčím společenském oblečení návrat šatů. Delší sukně, krajka, samet – prostě dívčí romantika. V takovém oblečení si holčičky nejlépe uvědomí svou budoucí ženskou roli.

Všimněte si cizích slov:

argument**ovat**, dikt**ovat**, evok**ovat**, zruin**ovat**, kombin**ovat** – kombina**ce**, manipul**ovat** – manipula**ce**, kompli**kovat** – komplika**ce**, kompli**kovaný**, spekul**ovat** – spekula**ce**, invest**ovat** – investi**ce**, investi**ční**, ak**ce**

klasik**a** – klasi**cký**, romantik**a** – romanti**cký**, prax**e** – prakti**cký**, sezon**a** – sezon**ní**, tradic**e** – tradi**ční**, komer**ční**

Děti – dětská móda:

dívka F – **dívčí** móda
holka, holčička F
děvče N, pl. děvčata

chlapec M – **chlapecká** móda
kluk M

Cv

❒ 9. Rozuměli jste dobře textu „Móda“? Řekněte, je-li to správně, nebo ne.

1. Setkají se dvě známé.
2. Vzájemně si lichotí, jak jsou krásně oblečené.
3. Jedna si však splete chlapce s holčičkou.
4. Dnešní dětská móda příliš nerozlišuje oděvy pro chlapce a dívky.
5. Většina rodičů považuje za nutné pořídit dětem společenský oděv.
6. Rodiče tvrdí, že společenské oblečení je moc drahé a děti z něj rychle vyrostou. Nechtějí proto za něj vyhazovat peníze.
7. Letošní móda diktuje mužům nosit do obleků barevnou košili.
8. Na oblek s kravatou nebo motýlkem by si měl zvykat už malý chlapec.
9. Aby byl mladý muž úspěšný, musí se umět přirozeně pohybovat ve společenském oděvu. To se naučí rychle.
10. Už holčičky si ve svých romatických šatech uvědomují, že se chtějí líbit.

❒ 10. POŘÍDIT SI NĚCO, POŘÍDIT NĚJAK

a) Doplňujte: nové auto, nový nábytek, horské kolo, pes

Slyšel jsem, že si chceš pořídit ____________________?
Je pravda, že si chcete pořídit ____________________?
Rozhodl jsem se, že si pořídím ____________________.
Pořídili jsme si ____________________.

b) Odpovězte příteli, který se vás ptá: Jak jsi pořídil(a)? (= Jak jsi dopadl?) Jak jste pořídili?

- Doma jste měl(a) přemluvit manželku (manžela), aby s vámi jel(a) na sportovní víkend.
- Nutně potřebujete dva dny dovolené a musel(a) jste přesvědčovat šéfa, aby vám ji dal.
- Dlouho jste si nemohli vybrat vhodnou sedací soupravu do obývacího pokoje. Včera jste se rozhodli, že už dál nebudete váhat a nějakou koupíte.

❒ 11. Doplňujte do vět.

a) HODIT něco někam – HÁZET (často, pravidelně)

__________ dopis do schránky.
Rozzlobil se a __________ po mně knihou.
Je velký sportovec, __________ diskem.

VYHAZOVAT / VYHODIT něco

Šel bys __________ koš s odpadky?
Drze mě __________ z kanceláře.
Pořád __________ peníze za věci, které nejsou k ničemu.

b) TVRDIT něco

On __________ něco jiného než ty.
__________ se, že jíst hodně masa je zdravé.
__________ mi do očí, že tam nebyl, ale já jsem věděl, že lže.

POTVRZOVAT / POTVRDIT něco

Že říkám pravdu, může __________ můj kolega.
Letím už zítra, právě mi __________ letenku.
Říká se: Výjimka __________ pravidlo.

potvrzovat – **potvrzení:** Potřebuju lékařské __________.
stvrzovat – **stvrzenka:** stvrzenka na nějakou platbu
Opravář mi napsal __________ na 500 korun.

c) LIŠIT SE od něčeho

Obě sestry se __________ jen barvou vlasů.
S bratrem se od sebe __________ v názorech i způsobu života.
Tento typ pračky se od tohoto dražšího __________ velmi málo.

ROZLIŠOVAT / ROZLIŠIT něco od něčeho

Současná móda __________ málo oblečení chlapců a dívek.
Ne__________ dobře barvy.
Musíš __________ úkoly podle důležitosti.

rozlišovat = odlišovat – odlišný (= jiný, různý)
Tohle je úplně ___________ situace, nemůžeš to srovnávat.
Vůbec se k sobě nehodí, mají na všechno ___________ názory.

12. Opakování deklinace. Doplňujte ve správném tvaru.

a) společenský oděv, sako a kalhoty, večerní šaty, bílá košile s kravatou, dlouhá sukně a halenka

Půjdu tam v ___________________________.
Vezmu si na sebe ___________________________.
Neobejdu se bez ___________________________.
Tyto boty se hodí k ___________________________.

b) jedna společenská akce (událost), pracovní večeře, oděvní veletrh, schůzka s přáteli

Byl jsem pozván na ___________________________.
Manžel je na ___________________________.
Zítra se zúčastním ___________________________.
Nemůžu přijít kvůli ___________________________.
Je spokojený s ___________________________.

c) ten drahý přístroj, elektrické spotřebiče, žehlička, počítač a tiskárna (принтер), **hi-fi věž, nůžky** (F pl.)

Oprava ___________________________.
Ptá se mě po ___________________________.
Snadná manipulace s ___________________________.
Návod k (инструкция) ___________________________.

Cv

13. Na str. 257 se znovu podívejte na opakovací slovesa: je – bývá

Připomeňme si: jít – chodit (akce se často, pravidelně opakuje)
chodívat

jet	– jezdit	– **jezdívat**	nést	– nosit	– **nosívat**
letět	– létat	– **létávat**	vést	– vodit	– **vodívat**
běžet	– běhat	– **běhávat**	vézt	– vozit	– **vozívat**

Dokončete věty.

1. Ke kadeřníkovi chodívám dvakrát ______________ .
2. Jezdívám do Prahy každý ______________ .
3. Většinou létávám ______________ .
4. Do divadla nejraději nosívám ______________ .
5. Střídáme se s manželkou. Někdy vodívám (vozívám) děti do školy já, jindy ______ .

6. Jdeme-li do společnosti, bývá pro ženu první otázkou – ______________?	být – **bývat**
7. Stále od manželky slýchám, že nemá ______________ . Já jí na to většinou říkávám, že má přece plnou skříň ______________ (čeho?).	slyšet – **slýchat** říkat – **říkávat**
8. Když jdeme s manželem večer do společnosti, stará se mi o děti ______________ .	starat se – **starávat se**
9. Na velký úklid si vždycky objednávám ______________ .	objednat – **objednávat**
10. Na turistické túry s sebou brávám ______________ .	brát – **brávat**
11. Pravidelně čítávám v novinách ______________ .	číst – **čítat, čítávat**
12. K obědu míváme často ______________ .	mít – **mívat**
13. Obvykle snídávám ______________ .	snídat – **snídávat**

❒ **14. a) Vyberte správnou reakci.**

Tady není kadeřnictví, ale soukromý byt.	Nepodařilo se mi to zjistit.
Chtěla bych, abys chodbu vymaloval sám.	Ne, na nic jsem nesahal.
Hodí se vám pro schůzku příští středa?	Ještě váháme.
Jak jste se rozhodli? Pojedete s námi?	To nepřipadá v úvahu!
Už víš, ve kterém hotelu se ubytoval?	Promiňte, spletl jsem se.
Nezapomněl jsi, že Tě čekáme zítra večer?	To se nevyplatí.
Jedna stránka chybí. Nedal jsi ji někam?	Ano, hodinu určíme až příští týden.
Oprava fotoaparátu by stála přes tisíc korun.	Počítám s tím.
Podívej, jaký jsem si koupila kostým.	Ztratil jsem bohužel svůj adresář.
Ty pro něj nemáš žádný dárek?	Vyhazuješ za šaty spoustu peněz!
Neznáš telefonní číslo na úklidovou službu?	Neuvědomil jsem si, že třináctého je právě dnes.

b) Spojte podle významu.

chválit
sáhnout si
váhat
uložit
vymalovat
zvolit
poradit si
natřít
spravit

na látku
chodbu na bílo
svetr do skříně
nové šaty
skříň
žehličku
s opravou pračky
mezi dvěma kravatami
jinou barvu tapety

PRO ŽENY:

První otázkou, jdeme-li do společnosti, bývá – co na sebe? Zatímco však krásné šaty lze koupit během pěti minut, šperky také, o vlasy se musíme pravidelně starat společně s odborníky – kadeřníky. Nemusí se nám vyplatit, když se ke kadeřníkovi objednáme po roce až večer před společenskou událostí. Šaty a účes by spolu měly ladit. A protože účes závisí na typu vlasů, s překvapením zjišťujeme, že to budou vlasy, které určí naši večerní toaletu.

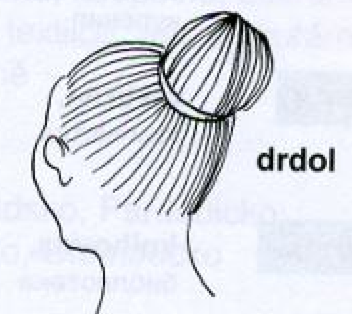
Čemu dávají kadeřníci přednost tuto sezonu?

přirozeným odstínům – hnědé barvě s odstínem medovým, zlatým, tabákovým, často musí sáhnout po dvou i třech barvách, aby dosáhli melírování

všem délkám vlasů – dlouhým, polodlouhým i krátkým podle kvality vlasů

kvalitnímu střihu, protože ten určuje kvalitu účesu – poslední novinkou jsou společenské účesy evokující 30. léta

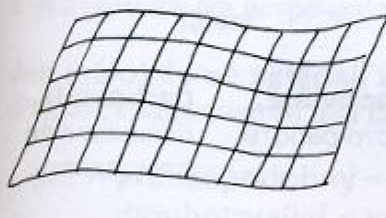
Na jaký odstín si dáte obarvit vlasy? Dáte se ostříhat, diktuje-li to móda? Zvolila byste si za společenský účes drdol? Jaká je večerní toaleta vašich snů? Jaké barvy, délky, střihu, materiálu?

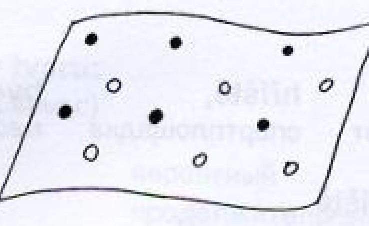

drdol

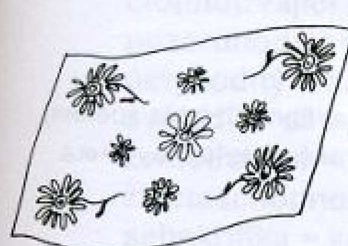
šperk M – украшение, **účes** M – прическа, **střih** M – фасон, **odstín** M – оттенок, **sen** M – мечта / сон, **barva** F – **barvit / obarvit** +Ak – цвет – красить / покрасить, **ladit s** +Instr impf. – сочетаться

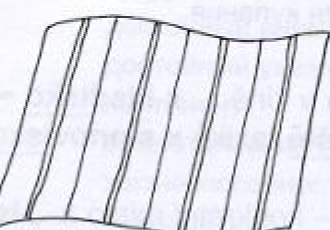
materiál: bavlna – хлопок, **vlna** – шерсть, **(umělé) hedvábí** – (искусственный) шелк, **plátno** – холст, **len** – лен, **samet** – бархат, **manšestr** – манчестер, вельвет, **tvíd** – твид, **satén** – сатин

vzorek – рисунок, образец:

kostkovaná látka
kostka

puntíkovaná (puntíkatá) látka
puntík

s květinovým vzorem

proužkovaná látka
proužek

§ 31 TVOŘENÍ SUBSTANTIV – NÁZVY MÍST

– ze substantiv nebo sloves (Названия мест)

-na
jídelna, столовая; **koupelna,** ванная; **šatna,** гардероб; **prádelna,** прачечная; **opravna,** ремонтная мастерская; **herna,** игровая
tělocvična, спортивный зал; **ředitelna,** кабинет директора; **poradna,** консультация; **dílna,** мастерская; **prodejna** магазин

-árna
cukrárna, кондитерская; **vinárna,** винный бар; **kavárna,** кафе; **čekárna,** зал ожидания; **čítárna,** читальный зал
kuřárna, место для курения; **továrna,** фабрика; **sklárna,** стекольная фабрика; **obrazárna,** картинная галерея; **mlékárna,** молочная фабрика / магазин; **pekárna** пекарня

-írna
čistírna, химчистка; **mrazírna** холодильник промышленный

-í
vězení, тюрьма; **předměstí** предместье / окрестность

-ovna
knihovna, библиотека; **studovna,** учебный зал; **pracovna,** кабинет; **provozovna,** цех; **půjčovna** пункт проката

-nice
nemocnice, больница; **ložnice,** спальня; **dálnice,** автобан; **celnice,** таможня; **věznice,** тюрьма; **pivnice** пивная

-ín
kravín, коровник; **vepřín,** свинарник; **ovčín** овчарня

-ík
rybník, пруд для разведения рыб; **trávník** газон

-ina
rovina, равнина; **pastvina** пастбище

-ka
textilka, текстильная фабрика; **automobilka** автомобильный завод

-iště
letiště, аэропорт; **hřiště,** спортплощадка; **bydliště,** место жительства; **pracoviště,** место работы; **parkoviště,** парковочная площадка
koupaliště место для купания

x -isko:
hledi<u>ště</u> v kině **x hledi<u>sko</u>** = názor (зрительный зал x мнение, точка зрения)
stanovi<u>ště</u> taxíků **x stanov<u>isko</u>** = názor (место стоянки такси x мнение, точка зрения)
(„**-iště**“ – konkrétní místo x „**-isko**“ – abstraktní význam)

-ství -ctví	**království,** королевство	**císařství,** империя	**zlatnictví,** магазин золотых украшений	**hodinářství,** магазин часов	**krejčovství** ателье

-sko, -cko **jméno země, kraje, oblasti:**
название страны, края, области

Rakousko, Австрия	**Polsko,** Польша	**Irsko,** Ирландия	**Plzeňsko,** Плзеньский край	**Českobudějovicko** Чешскобудеевицкий край

Cv

15. a) Co se dělá v, na:

čistírně, kavárně, celnici, pracovišti, knihovně, mlékárně, koupelně, cukrárně, čítárně, hřišti, tělocvičně, pivnici, pivovaru, cukrovaru, textilce, jídelně, kuřárně, obrazárně, sklárně, ložnici, šatně, půjčovně aut, herně

b) Víte, jak se jmenují centra těchto oblastí?

Českobudějovicko, Karlovarsko, Ostravsko, Poděbradsko, Pardubicko, Ústecko, Táborsko, Děčínsko, Liberecko, Českolipsko, Olomoucko

Gr

§ 32 SKLÁDÁNÍ SLOV (Сложные, составные слова)

Slova, která vznikla složením ze 2 slov (tzv. kompozita), nejsou v češtině častá.
Слова, возникшие в результате сложения двух слов (так называемые композиты / составные), в чешском языке встречаются редко.

Jen málokdy se skládají 2 slova beze změny tvaru:
(Редко складываются два слова без изменения формы:)

př.:	**pravděpodobný** = podobný pravdě	вероятный
	dlouhotrvající = trvající dlouho	продолжительный
	pozoruhodný = hodný pozoru	достойный внимания
	úctyhodný = hodný úcty	достойный уважения
	světadíl = díl světa (= kontinent)	континент
	zemětřesení = třesení země	землетрясение
	životaschopnost = schopnost života	жизнеспособность
	sebekritika = kritika sebe	самокритика

Často spojuje obě části vokál „-o-“ nebo „-e-“:
(Соединительной гласной чаще всего является «о» или «е»:)

velkoměsto (velké město)
vysokoškolský (vysoká škola)
listopad (padá listí)
středověk (средневековье)
novostavba (новостройка)
rychločistírna
velkoobchod (оптовая торговля)
maloobchod
plynovod (vede plyn – газопровод)
vodovod (vede vodu – водопровод)
vodoměr (měří vodu – счетчик воды)
sladkokyselý

černovlasý (černé vlasy – черноволосый)
modrooký (modré oči – голубоглазый)
pravdomluvný (mluví pravdu – правдивый / говорящий правду)
černobílý
zelenomodrý
dlouhodobý
krátkodobý
celosvětový
českomoravský
severozápad
jihovýchod

– půl → **polo-**: **polokoule** (полушарие), **poloměr** (= rádius) (радиус), **polodlouhý, poloprázdný**

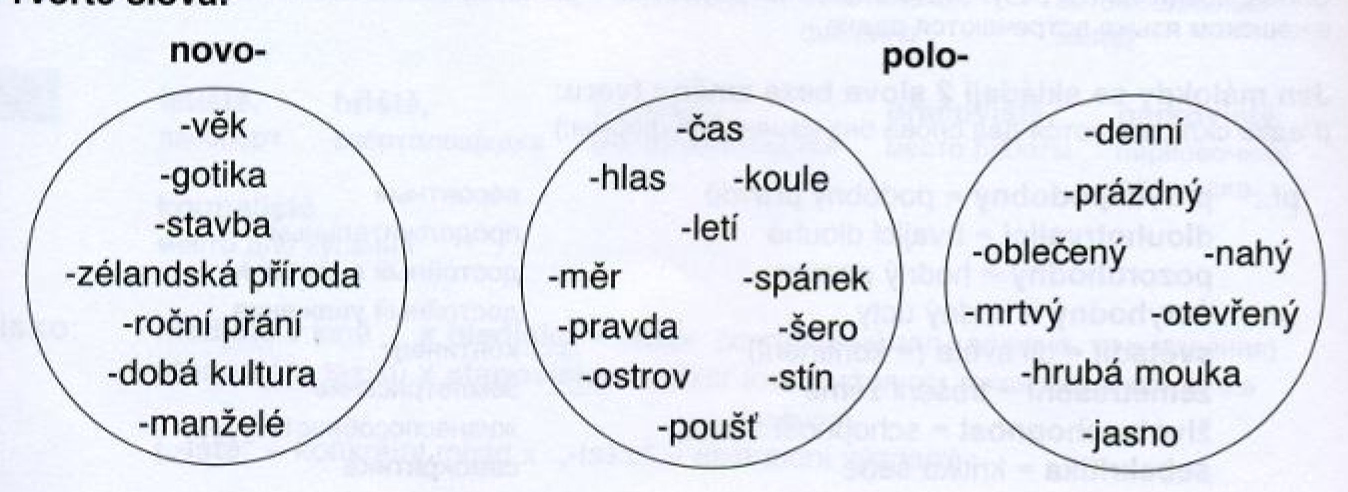
– **kožedělný** průmysl (vydělat kůži) (кожевенная промышленность)

Je-li první část kompozita číslo, je ve formě genitivu:

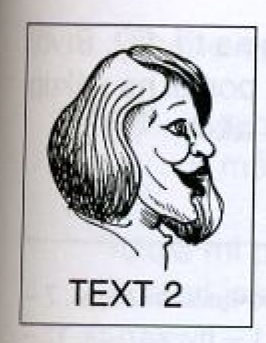
2	(Gen: dvou)	–	**dvoudenní** (2 dny), **dvouletý** (2 roky = léta),
		–	**dvouprocentní** (2 procenta)
3	(Gen: tří)	–	**třítýdenní** (3 týdny), **tříměsíční** (3 měsíce)
4	(Gen: čtyř)	–	**čtyřletý** (4 roky), **čtyřdílný** (4 díly – 4 Teile; 4 parts)
5	(Gen: pěti)	–	**pětikoruna** (5 korun), **pětibarevný** (5 barev)
10	(Gen: deseti)	–	**desetidenní** (10 dní), **desetikoruna** (10 korun), **desetinásobný** (10 x)

X ALE ! **stokoruna, století, stokilový, stoprocentní**
! **tisícikoruna, tisíciletí**

❒ **Tvořte slova!**

TEXT 2

PENÍZE NEMUSÍ JEN LEŽET V BANCE

Jak zhodnotit[1] své úspory[2]? Než se rozhodneme, jak budeme investovat, musíme si odpovědět na tři základní otázky: Na jak dlouho chci své peníze investovat? Jaký výnos[3] od nich očekávám? Do jakého rizika jsem ochotný jít?

Tradiční možností je uložit úspory do banky. Musíme si však dát pozor před různými nabídkami – nabídka vysokého úroku, což nabízejí hlavně menší banky, neznamená vždy jistotu. Právě menší banky se můžou dostat do těžkostí. Velké banky zase nejsou mnohdy[4] s to pružně[5] reagovat na požadavky klientů. Jestliže ukládáte peníze na dlouhodobé vklady[6], což přinese větší úrok, informujte se, jaká je možnost vybrat si peníze předčasně[7], protože kdykoliv se může stát, že je můžete potřebovat. Některé banky předčasný výběr úplně vylučují[8], minimálně si za něj účtují[9] sankci.

Snad v žádné jiné zemi není burza a akcie tak populárním tématem jako u nás. Investice do akcií sice slibují nadprůměrné[10] zisky, ale nesou s sebou i nadprůměrné riziko neúspěchu. Jen ten, kdo je ochotný vzít na sebe toto riziko, totiž že by mohl o všechno přijít, by se měl do obchodů na burze pouštět[11]. Koho by měla ztráta na burze zruinovat, měl by jít raději do banky. Investice do akcií ale neznamená hned spekulace s nimi. Peníze se do nich dají uložit, aniž bychom je museli při každém pohybu kurzu prodávat nebo nakupovat jiné.

Velmi zajímavou investiční možností je koupě dluhopisů[12], a to buď hned při jejich vydání[13], nebo později za vyšší ceny na burze. Zisk přinášejí jednak[14] úroky (roční sazba[15] se pohybuje mezi 14 až 23 procenty), jednak[14] podobně jako u akcií vyšší kurzy na burze.

Nevsaďte[16] všechno na jednu kartu. Je vhodné investici rozložit. Jestliže můžete investovat například třicet tisíc, může to být kombinace deset tisíc na šestiměsíční termínovaný[17] vklad v bance, deset tisíc do obligací a zbytek do akcií. Variant je samozřejmě mnoho.

Anketa: **Máte k dispozici[18] 30 000 korun. Jak byste je investovali?**

- Kdybych měl třicet tisíc a dost volného času sledovat[19] dění[20] na burze, pustil bych se do obchodování s akciemi.
  (pracovník v oblasti financí)
- Třicet tisíc? To jsou pro mne velké peníze. Asi bych je uložil na termínovaný účet, nejlépe s dvouletou splatností[21]. (ekonomický redaktor)
- Pokusil bych se prostřednictvím[22] burzy získat akcie některé české společnosti – zřejmě bych nakoupil akcie některého z energetických podniků. Hodnota[23] akcií bude stoupat a je škoda všech peněz, které leží nevyužity. (úředník městské správy[24])

– Pokud bych měl tyto prostředky dlouhodobě volné, rozdělil bych[25] je na tři díly. První bych uložil na vkladní knížku[26] nebo vkladový certifikát[27]. Druhý bych použil na nákup státních obligací a zbylých[28] deset tisíc bych investoval na burze do akcií. (pracovník spořitelny)

---

1 – оценить, 2 – сбережения, 3 – доход, 4 – очень часто, 5 – гибко, 6 – долгосрочные вклады, 7 – досрочно, 8 – исключать, 9 – насчитать, выставить счет, 10 – выше среднего, 11 – пускаться, 12 – долговые обязательства, 13 – выдача, 14 – с одной стороны, с другой стороны, 15 – годовые тарифы, 16 – не делать ставку, 17 – срочный, 18 – иметь в распоряжении, 19 – следить, 20 – действие, 21 – срок окончания, 22 – при помощи, при посредничестве, 23 – ценность, 24 – городское управление (мэрия), 25 – разделить, 26 – сберкнижка, 27 – сертификат вклада, 28 – оставшиеся.

Cv

❐ 16. Spojte výrazy, které patří k sobě.

Rozhodl jsem se investovat	úspory do banky
Uložil jsem	na vysoký úrok
Uložil jsem peníze	třicetiprocentní zisk
Dlouhodobé vklady mají	do akcií
Akcie mi přinesly	uložit na vkladní knížku
Na burze se obchoduje	do obchodování na burze
Pustil jsem se	vyšší úrok
Mám padesát tisíc korun, chci je	s akciemi

❐ 17. Vyberte, ze kterých sloves byla vytvořena substantiva.

vklad
výběr zisk
přínos
koupě nákup
investice

získat
nakoupit investovat
vybírat / vybrat
přinášet / přinést
vkládat / vložit
koupit

Slovesa spojte se substantivem: jistota, akcie, úspory, zboží, peníze na konto, za deset tisíc korun, informace z burzy

☐ 18. Říkejte ve správném tvaru.

➡ 5 procent – **pětiprocentní**, 5 dní – **pětidenní**,
5 měsíců – **pětiměsíční**, 5 let – **pětiletý**, ale! 1 rok – **roční**

Akcie mi přinesly Počítal jsem s	15%, 20%, 25%, 30%	zisk. ziskem.
Odjel na	7 dní, 10 dní, 14 dní	dovolenou.
Uložil jsem peníze na	6 měsíců, 12 měsíců 1 rok, 2 roky (= léta)	termínovaný vklad.

☐ 19. Na str. 33–35 si zopakujte různé významy slovesa „brát".

a) Doplňte do vět sloveso „vybírat (si) / vybrat (si)".

1. Za jakých podmínek je možné __________ peníze z dlouhodobého vkladu?
2. Na parkovišti __________ čtyřicet korun za hodinu parkování.
3. Zítra se počasí určitě __________ .
4. Už __________ , na jaký film půjdeme.
5. Poštovní schránka se __________ ve tři odpoledne.
6. Mohu vám nějak pomoci? – Ne, děkuju, jen __________ nějakou detektivku.
7. __________ ! Chceš jako dezert zmrzlinu, nebo kompot?

Přeložte! (1. снять, 2. оплачивается, 3. улучшиться, 4. я выбрал, 5. вынимают почту, 6. я хочу выбрать, 7. выбери)

b) Doplňte správný prefix.

1. Noviny přinášejí ___bor politické situace. 2. ___ber rychlost, nerada jezdím tak rychle. 3. Skartované materiály z naší kanceláře se odvezou do ___běrny. 4. Jen velmi málo si objednávám zboží na ___bírku. 5. Jako student jsem brigádně ___bíral ovoce. 6. Po dobu dovolené za mě ___bere agendu kolega. 7. ___brali jsme si týdenní pobyt v Alpách. 8. Za minulý měsíc jsem ___brala dvě kila! 9. Máme bohatý ___běr značkových vín.

☐ 20. Všímejte si významů prefixu „U-".

a) **směr pryč:**

Vlak nám **ujel**, přišli jsme pozdě.
Ustoupil jsem stranou, aby mohl projít.

направление прочь:

Мы пришли поздно и опоздали на поезд (поезд уехал).
Я отступил в сторону, чтобы он мог пройти.

b) **směr do blízkosti –** | направление вблизи,
– připojit něco k něčemu: | присоединиться к чему-то:

utáhnout kravatu | затянуть галстук

– určit místo pro někoho, něco: | определить место для кого-то, чего-то:

Ubytoval rodinu v hotelu. | Он поселил семью в гостинице.

Usadil se na venkově. | Он поселился в деревне.

Uložil peníze do banky. | Он вложил деньги в банк.

c) **akcí něco získat:** | получить что-то в результате действия:

Ušetřil jsem na videokameru. | Я накопил на видеокамеру.

Uspořili jsme padesát tisíc. | Мы сэкономили пятьдесят тысяч.

d) **schopnost, možnost – jen u pf. sloves:** | способность, возможность – только у глаголов совершенного вида:

Ušli jsme deset kilometrů. | Мы прошли 10 километров.

Ujeli jsme přes pět set kilometrů. | Мы проехали свыше пятисот километров.

Nemůžu ten kufr **unést,** jak je těžký. | Чемодан такой тяжелый, что я не могу его нести.

e) **dojít do negativního konce, zničit, překonat:** | прийти к отрицательному результату, уничтожить, преодолеть:

Upracoval se k smrti. | Он заработался до смерти.

Uprosil mě, abych mu to napsal. | Он упросил меня написать ему это.

❒ **Vysvětlete význam.**

Omluvte mě, že jsem přišel pozdě, **ujel** mi autobus.
Auto **ujede** až 250 kilometrů za hodinu.
Uložil jsem knihu zpátky do knihovničky.
Neuběhnu víc než dva kilometry.
Dětem **uplaval** míč po řece.
Nestačil jsem **uhnout**, takže jsme do sebe vrazili.
Číšník **usadil** hosty k objednanému stolu.
Umluvil mě, abych šel s ním.

Se starou škodovkou ujeli 36 000 kilometrů

Jet do ciziny starým autem napadlo Olomoučana Michala poprvé v 18 letech. Za tři roky začal s bratrancem plánovat cestu kolem světa. Za další dva roky vyjeli. Se starou škodovkou projeli 4 kontinenty a 22 zemí. Sedmiměsíční cesta stála půl milionu korun, velkou část peněz získali od sponzorů. Michal teď končí studium psychologie, ale cestování ho stále láká.

❒ 21. Rodina slov: KLÁST (–KLÁDAT / –LOŽIT) (класть)

dokládat / doložit – doklad	дополнять / дополнить – документ
nakládat / naložit – náklad – nakladatel – nakladatelství	накладывать / наложить – расход – издатель – издательство
obkládat / obložit – obklad – obloha – obložený chlebíček	обкладывать / обложить – обклад / плитка – небо – бутерброд
odkládat / odložit – odklad	откладывать / отложить – откладывание
pokládat / položit – poklad – pokladna – poloha	класть / положить – клад – касса – положение
předkládat / předložit – předloha – předložka	предъявлять / предъявить – основа – предлог
překládat / přeložit – překlad – překladatel	переводить / перевести – перевод – переводчик
přikládat / přiložit – příklad – příloha	прикладывать / приложить – пример – приложение, гарнир
rozkládat / rozložit – rozklad	раскладывать / разложить – расклад
rozkládat se / — – rozloha	располагаться – расположение
skládat / složit – skladatel – skladba – sloh sklad, skladiště – skládka	складывать, сочинять / сложить, сочинить – композитор – произведение – стиль склад – выгрузка
ukládat / uložit – úkol, úloha – úklad – úložný	складывать, укладывать / сложить, уложить – задание – интрига – для склада
vkládat / vložit – vklad	вкладывать / вложить – вклад
vykládat / vyložit – výklad – výloha	выкладывать, рассказывать / выложить, рассказать – рассказ – витрина
zakládat / založit – základ – zakladatel – základna – záloha	основывать, закладывать / основать, заложить – основа – основатель – базис – залог

❒ **a) Doplňte správný prefix podle významu nebo vhodné substantivum (od sloves „–kládat / –ložit").**

1. ....ložili jsme si kabáty v šatně a vešli jsme dovnitř.
   Další ____________ splácení úroků vám banka bohužel nemůže povolit.

2. ....ložil jsem mapu a hledal nejkratší cestu k Máchovu jezeru. Potom jsem mapu zase ....ložil.
Mezi nejvýznamnější české hudební __________ patří Antonín Dvořák a Bedřich Smetana.

3. Vybalil jsem věci z kufru a ....ložil je do skříně.
V novém bytě máme hodně __________ prostor.

4. Bylo už po páté, když jsme ....ložili poslední kus nábytku do stěhovacího vozu.
Hned potom vůz s __________ odjel.

5. Kolega Dvořák tady není? Jen mu ....ložím tyto papíry na pracovní stůl.
Peníze vám vydají v hlavní __________ .

6. ....ložte, prosím, tento dopis do češtiny.
S vašimi __________ jsem velmi spokojený.

7. Až si budu vybírat ze svého bankovního konta, musím ....ložit pas?
Když reklamujete u nás zakoupené zboží, musíte ....ložit účet.
Ve větě doplňujte prepozice neboli __________ .

8. Ke své žádosti musíte ještě ....ložit životopis.
Vezmi si ze svého bratra __________ !

9. Pražské Nové Město i s dnešním Václavským náměstím ....ložil český král Karel IV. ve 14. století.
Je také __________ Karlovy univerzity.

10. ....kládala si jeho mlčení jako souhlas.
Průvodce po zámku podal dobrý __________ .

11. Krkonoše se ....kládají na česko-polských hranicích.

12. Musíte ....ložit své vysokoškolské vzdělání.
Cestou jsem ztratil peněženku i s osobními __________ .

❒ **b) Doplňte podle významu.**

obloha – poloha – příloha – úloha – výloha – rozloha – záloha

1. Na __________ svítí hvězdy.
2. __________ České republiky je 78 867 kilometrů čtverečních (km^2).
3. Dům nemá dobrou __________ .
4. Ve __________ jsem viděla krásný kostým.
5. Při objednávce dortu se platí __________ sto korun.
6. Syn svoje domácí __________ vždycky odbyde.
7. V __________ vám zasílám kopii smlouvy.

VÝSLOVNOST

K – G

вокруг	**kolem**	–	**Golem**	Голем
магазин (разг.)	**krám**	–	**gram**	грамм
король	**král**	–	**grál**	граль
карта	**karta**	–	**garda**	гвардия
шаг	**krok**	–	**grog**	грог

k Báře [gbáře]	–	**k Pavle**
k Daně [gdaně]	–	**k Tereze**
k Honzovi [ghonzovi]	–	**ke Kryštofovi**
k Zdeně [gzdeně]	–	**k Sabině**
k Řehořovi [gřehořovi]	–	**k Čeňkovi**

dialog [dialok]	–	**v dialogu**
katalog [katalok]	–	**v katalogu**
pedagog [pedagok]	–	**o pedagogu**

V – F

сова	**sova**	–	**sofa**	софа
обломки	**vrak**	–	**frak**	фрак
слухи	**fámy**	–	**vámi**	Вами
накладывать вето	**vetovat**	–	**fetovat**	принимать наркотики
Вилму (вин.п.)	**Vilmu**	–	**filmu**	фильму (вин.п.)
буксир	**vlek**	–	**flek**	пятно

v přízemí [fpřízemí]	–	**v baru**
v televizi [ftelevizi]	–	**v divadle**
v chladu [fchladu]	–	**v horku**
v sobotu [fsobotu]	–	**v závěru**
v trávě [ftrávje]	–	**v řadě**

stovka [stofka]	–	**pět stovek**
žárovka [žárofka]	–	**sto žárovek**
láhev [láhef]	–	**dvě láhve**
větev [vjetef]	–	**na větvi**
zpěv [spjef]	–	**do zpěvu**

V tom filmu zabili Vilmu. – Gisele koupil aktovku. – Šla kolem garda. – Být vámi, nedám na fámy. – V řece Kongo jsou krokodýli. – Má hezkou ofinu. – Ovinu si šálu kolem krku. – Vyvolal ve mně hněv. – Přivez tu dodávku do firmy ve Flandrech. – Líbila se mi pověst o králi s grálem. – Ten frak má flek. – Fouká velký vítr.

Téma: Peníze, služby

● PENÍZE

zacházet s penězi – обращаться с деньгами
vyjít s penězi – уложиться в деньги
utrácet peníze – тратить деньги
šetřit = spořit – экономить

ukládat / uložit peníze ve spořitelně, v bance na 4% (čtyřprocentní) úrok – вкладывать / вложить деньги в сберкассу, в банк под 4%

uložit peníze do nemovitostí, cenných papírů – вложить деньги в недвижимость, в ценные бумаги
úspory – накопления
peněžní vklad – денежный вклад

vybrat si peníze z konta – снять деньги со счета
vybrat si hotovost z bankomatu – снять наличные из банкомата

šeková knížka – чековая книжка
platební, kreditní karta – платежная, кредитная карта
založit si konto – открыть счет

otevřít si běžný účet – открыть текущий счет

Test: **CO PRO VÁS ZNAMENAJÍ PENÍZE?**

1. Jak zacházíte[1] se svým platem?
a) Mám jen rámcový rozpočet[2], který mi nechává určitou volnost.
b) Peníze utrácím[3], dokud je mám. Rozpočet nepotřebuju.
c) Můj rozpočet je plánován do posledního detailu. Počítá s každou korunou.
d) Mám rozpočet jen na část platu, zbytek používám volně.

2. Co děláte s ušetřenými penězi?
a) S částí peněz spekuluju.
b) Dávám stranou jen nejnutnější částku.
c) Spořím cílevědomě[4], především na větší nákupy a na dobu nouze[5].
d) Spořím především pro své bezpečí[6].

3. Z jakých finančních poměrů vycházíte?
a) Rodiče měli vždy dost peněz, zbytečně je však neutráceli.
b) Peněz bylo dost a hodně se utrácely.
c) Peněz bylo velmi málo, všichni jsme museli šetřit.
d) Bylo vždy hodně peněz, ale přesto jsme se naučili šetřit.

4. Nastoupil jste na nové místo. Které nabídce dáte přednost?
a) Budete mít pružný plat[7] – čím více budete pracovat, tím větší bude plat.
b) Budete dostávat stejně jako na minulém pracovišti, ale budete mít kratší pracovní dobu.

c) Budete dostávat fixní plat, který bude vyšší než dosud.

d) Měsíčně budete dostávat pevnou částku[8] a kromě toho podíly[9] na zisku firmy.

5. Jaký máte vztah[10] k penězům?

a) Nikdy nežiju ze dne na den. Všechny výdaje dobře plánuju.

b) Jsem trochu marnotratný/á[11].

c) Spořím co nejvíc.

d) Chci spořit, ale nikdy se mi nepodaří dát dohromady to, co jsem naplánoval(a).

6. Co byste dělal(a) s milionem korun?

a) Začal(a) bych samostatně podnikat.

b) Peníze bych utratil(a) za zábavu.

c) Polovinu peněz bych bezpečně uložil(a), s druhou bych si zpříjemnil(a)[12] život.

d) Všechny peníze bych uložil(a).

Zvolil(a) jste většinou možnost a)?
Samostatnost[13] pro vás znamená vše. K tomu jste ochotný/á[14] finančně podporovat i své kolegy a kolegyně. Peníze vám dávají jistotu – neznamená to ale, že volíte jen ty nejjistější vklady, jako jsou nemovitosti nebo akcie, ale běžné jsou pro vás i spekulační obchody.

Zvolil(a) jste většinou možnost b)?
Jste vysloveně citový typ[15]. Jde vám především o to, abyste dobře žil(a). Proto nemáte žádné zábrany[16] a necháte o sebe pečovat partnera či partnerku. Malými dárky udržujete přátelství. Peníze pro vás mají jen jeden význam: musí se utrácet.

Zvolil(a) jste většinou možnost c)?
Jste rozumový typ[17], který k finančním otázkám přistupuje s intelektem a vědomostmi. Zároveň máte od peněz určitý odstup[18], neovládají[19] vás. Občas si dovolíte utrácet naplno – ale jen tehdy, když zůstane dost, abyste zabezpečil(a) své základní potřeby. Dáváte přednost jistým peněžním vkladům – nemovitostem a cenným papírům s pevným úrokem, spekulační obchody se vám naopak nelíbí. A když dobré časy skončí, přizpůsobíte se tomu a zase s penězi dobře vyjdete.

Zvolil(a) jste většinou možnost d)?
Jste rozvážný[20] typ. Zacházíte s penězi podle rozpočtu. Život bez podrobného[21] finančního plánování si vůbec neumíte představit. Nikdy pro vás není problém vyjít s penězi, které máte k dispozici. Touha[22] po bezpečí je větší než všechny ostatní potřeby. Rádi si svůj život plánujete.

---

1 – обращаться, 2 – бюджет, 3 – тратить, 4 – целеустремленно, 5 – нужда, 6 – безопасность, 7 – гибкая зарплата, 8 – фиксированная сумма, 9 – часть, доля, 10 – отношение, 11 – легкомысленный растратчик, 12 – сделать приятным, 13 – самостоятельность, 14 – любезный, готовый, 15 – чувственный человек, 16 – сдерживающие факторы, 17 – разумный человек, 18 – расстояние, дистанция, 19 – овладеть вами, 20 – рассудительный, 21 – подробный, 22 – мечта, страстное желание.

SPOŘITELNA: **spořit** – **spoření** **POJIŠŤOVNA:** **pojišťovat / pojistit něco, někoho** –
СБЕРКАССА: экономить накопление СТРАХОВАЯ КОМПАНИЯ: страховать / застраховать кого-то, что-то

uzavřít pojištění – **sazba pojistného** – **výše pojistného**
заключить договор страхования тариф страхования размер страхования

úrazové pojištění (pro případ úrazu)	страхование от несчастных случаев
životní pojištění	страхование жизни
nemocenské pojištění (pro případ nemoci)	медицинское страхование
pojištění budov a domácností	страхование зданий и домашнего хозяйства
havarijní pojištění (pro případ poškození, zničení, ztráty nebo odcizení motorového vozidla)	аварийное страхование (на случай повреждения, уничтожения, потери или кражи автомашины)

BANKA: **guvernér České národní banky** – **bankovnictví** – **bankéř** – **makléř**
БАНК: гувернер Чешского национального банка банковское дело банкир маклер

bankovka – **bankovní tajemství** – **kurz** – **kurzovní lístek** – **valuty** –
банкнота банковская тайна курс бюллетень курсов валюта

devizy – **národní měna** – **směnit eura za zdejší měnu** –
девизы национальная валюта обменять евро на местную валюту

volná směnitelnost koruny – **směnárna** – **směnárník** – **směnárenský poplatek**
свободная конвертируемость кроны обменный пункт сотрудник обменного пункта комиссионные за обмен

šek – **platit šekem** – **proplatit šek** – **vypsat šek na částku ...**
чек платить чеком оплатить чек выписать чек на сумму...

vzít si úvěr, půjčku na několikaprocentní úrok – **vzít si hypotéku splatnou do 25 let** –
взять кредит под несколько процентов взять ипотеку на 25 лет

dům zatížený hypotékou
дом находится под ипотекой

a) Chcete uzavřít pojištění domácnosti: zeptejte se, na co se vztahuje pojištění a jaká je výše pojistného.

b) Ve směnárně chcete vyměnit stoeurovou (stodolarovou, padesátilibrovou) bankovku za české koruny. Ptáte se, jaký je dnešní kurz eura ke koruně (dolaru, libry ke koruně) a jak velký je směnárenský poplatek – nechcete však platit víc než 5 %.

c) **V bance si chcete otevřít běžný účet. Ptáte se, které dokumenty k tomu potřebujete a jakou minimální částku musíte vložit na účet.**

d)

Rozumíte?

Čas jsou peníze.
Má peněz jako želez. (velmi mnoho)
Za málo peněz málo muziky.
Je bez peněz. = Je na mizině. = Nemá ani haléř.
To leze (jde) do peněz.
Je na peníze.
Sedí na penězích.
Nemám prachy. (= peníze)
(nespisovně, slangově)
prach (пыль)

zpeněžit – **peněžitá odměna** – **peněžní** = **finanční** – **peněženka**
обратить, перевести в деньги; денежная премия; денежный; финансовый; кошелек

MĚNOVÝ SYSTÉM – **měna** – **bankovky, mince** – **oběh peněz,** **peníze obíhají** –
ВАЛЮТНАЯ СИСТЕМА; валюта; банкнота, монета; денежный оборот; деньги в обороте

rub a líc (lícní, rubová strana) bankovky, mince
лицевая и обратная / задняя сторона банкноты, орел / решка у монеты

Česká pojišťovna

Pojištění domácnosti České pojišťovny
ochrání váš domov před velkými i běžnými škodami

Budete mít zajištěnu ochranu zařízení –
nábytku, koberců, elektroniky, sportovních potřeb, nádobí apod.

Pojištěny budete mít i cenné předměty, jako jsou šperky a obrazy, ale také jízdní kola, a to do limitů, které si vyberete.

Náhradu za pojištěné věci dostanete zpravidla v tzv. nových cenách –
vyplatíme vám tolik peněz, abyste si mohli stejnou věc znovu koupit.

Můžete si zvolit právě takovou spoluúčast,
jaká vám nejlépe vyhovuje – maximálně však 20 000 Kč.

ČESKÉ BANKOVKY

České bankovky jsou zvláštní tím, že se autor návrhů, Oldřich Kulhánek, rozhodl vyprávět na jejích rubových stranách životní příběhy velkých osobností české historie, jejichž portréty jsou na líci bankovky.

Padesátikoruna
Na lícní straně je portrét **Anežky Přemyslovny** (1205–1282), nejmladší dcery Přemysla Otakara I., která byla v listopadu 1989 prohlášena za svatou jako Anežka Česká. Na rubové straně je goticky stylizovaná iniciála „A" na pozadí klenby kostela svatého Salvátora z komplexu Anežského kláštera.

Stokoruna
Na lícní straně je portrét **Karla IV.** (1316–1378), českého krále, „otce vlasti". Na rubu dominuje tradiční pečeť Karlovy univerzity, kterou roku 1348 Karel IV. založil.

Dvousetkoruna
Na líci je portrét „učitele národů" – **Jana Ámose Komenského** (1592–1670). Jeho životní příběh dokumentuje v podtisku holandský Naarden, kde je pohřben. Na rubu motiv propojené dětské a dospělé ruky symbolizuje nejen jeho dílo, ale také nenaplněnou touhu po návratu domů.

Pětisetkoruna
Na líci je portrét **Boženy Němcové** (1820–1862), české spisovatelky. Také její osud byl pohnutý. Květinová zahrada na rubu symbolizuje šťastné konce jejích pohádek a trnité křoví její těžký život.

Tisícikoruna
s portrétem **Františka Palackého** (1798–1876), „otce národa" na líci. Respekt si získal historickými studiemi, zejména Dějinami národu českého v Čechách i v Moravě. V podtisku je symbolický strom, jehož košatá koruna vyrůstá z kořenů historie národa. Na rubu je zámek v Kroměříži, který překrývají křídla orlice – symbolu Moravy a Slezska.

Dvoutisícikoruna
Na líci je portrét **Emy Destinnové** (1878–1930), slavné české operní pěvkyně, na rubu housle a harfa symbolizují hudbu.

Pětitisícikoruna
Na líci je zobrazen první československý prezident **Tomáš Garrigue Masaryk** (1850–1937), který se zasloužil o vznik československého státu v roce 1918. Na rubu je jako symbol české státnosti zobrazena Praha s Hradčany.

---

dědic, dědičný – наследник, наследуемый, **dějiny** – история, **dvouocasý lev** – двуглавый орел, **klenba** – свод, **košatá koruna** – ветвистая крона, **kořen** – корень, **křídlo** – крыло, **orel, orlice** M, F – орел, орлица, **osobnost** – личность, **panování** – властвование, **pečeť** F – печать, **podtisk** – фон, **pohnutý osud** – исковерканная судьба, **pohřbít** – похоронить, **pozadí x popředí** – сзади x спереди, **prohlásit za svatou** – объявить / провозгласить святым, канонизировать, **propojený** – связанный / объединенный, **překrývat / překrýt** – перекрывать / перекрыть, **státnost** – мужественность, **touha** – страстное желание, **trnité křoví** – тернистый кустарник, **vlast** – родина, **znak** – эмблема, **zobrazit** – изобразить

● SLUŽBY

SLUŽBY	УСЛУГИ
opravny:	ремонт:
autoopravna, opravna obuvi, televizorů, elektrických spotřebičů atd.	автосервис, ремонт обуви, телевизоров, электроприборов и т.д.
hodinářství, klenotnictví, zlatnictví (oprava hodinek, šperků)	продажа часов, украшений, золотых изделий (ремонт часов, украшений)
čistírna, prádelna, krejčovství (šití oděvů na zakázku), módní salón, úpravna oděvů v obchodech	химчистка, прачечная, ателье (пошив одежды на заказ), салон моды, подгонка готовой одежды в магазинах
restaurace, hospoda, hostinec, pivnice, vinárna, kavárna, bar, noční klub, herna, kasino	ресторан, кабак, гостиный двор пивная, винный бар, кафе, бар ночной клуб, игровой зал, казино
sběrna surovin	сбор вторичного сырья
půjčovny:	пункты проката:
autopůjčovna, půjčovna průmyslového zboží, sportovních potřeb, svatebních šatů atd.	прокат машин, прокат промышленных товаров, спортивного инвентаря, свадебных платьев и т.д.
kadeřnictví, holičství salon krásy – kosmetika, pedikúra, manikúra	парикмахерская салон красоты – косметика, педикюр, маникюр
pošta – poštovní přepážka:	почта – почтовый офис:
listovní zásilky, doporučené zásilky, balíky, cenná psaní, fax, peněžní poukázky – příjem, výdej, výplata důchodů, prodej cenin, známek	почтовые отправления, заказные отправления, посылки, ценные бандероли, факс, денежные переводы – прием, выдача, выплата пенсий, продажа почтовых знаков, марок

Rekonstrukce bytů, bytový design

Naše firma vám nabízí komplex služeb k rekonstrukci vašeho bytu:
projekční práce, návrhy interiérů, stavební práce, dodávku a montáž veškerých zařízení bytu a kanceláře.

Podle návrhu našeho architekta vám dodáme nábytek i podlahoviny.
Na vaše přání vám vyrobíme na míru nestandardní nábytek.
Zajistíme vám bytové doplňky, které jste si vybrali, zapojíme elektrické spotřebiče.

ŘEMESLNICKÉ PRÁCE (РЕМЕСЛЕННЫЕ РАБОТЫ)

Když se něco rozbije, porouchá, poškodí, zavoláme si šikovného řemeslníka:
Если что-то разобьется, сломается, повредится, мы вызываем хорошего мастера:

- **zedníka (zazdí díru ve zdi, postaví garáž, dá novou omítku, nové dlaždice v koupelně)**
  каменщика (заделать дырку в стене, построить гараж, обновить штукатурку, положить плитку в ванной)
- **zámečníka (otevře zabouchnuté dveře – zabouchnout dveře, spraví zámek, instaluje bezpečnostní zámek)**
  слесаря (он откроет захлопнувшуюся дверь – захлопнуть дверь, починит замок, установит безопасный замок)
- **elektrikáře (opraví elektrické vedení, vymění kabel, pojistku, spraví zásuvku, vypínač)**
  электрика (он починит электропроводку, заменит кабель, пробки, починит розетку, выключатель)
- **instalatéra (spraví kapající kohoutky, ucpaný odpad, vymění prasklou trubku, umyvadlo, vanu, zapojí automatickou pračku)**
  водопроводчика (он починит капающие краны, засоренную канализацию, заменит треснувшую трубку, раковину, ванну, подключит автоматическую стиральную машину)
- **sklenáře (vymění rozbité okenní sklo = zasklí okno)**
  стекольщика (он заменит разбитое оконное стекло)
- **kominíka (vymete komín – vymést, spraví kouřící kamna, krb)**
  трубочиста (он прочистит трубу, починит дымящий камин)
- **truhláře (vyrobí polici na zeď, opraví zásuvku v prádelníku)**
  столяра (он изготовит полки на стену, починит замок в платяном шкафу)
- **malíře a tapetáře (vymaluje, vytapetuje pokoj, natře dveře – natírat / natřít)**
  маляра и обойщика (он покрасит, наклеит обои в комнате, покрасит двери – красить / покрасить)
- **čalouníka (potahuje / potáhne křesla, sedací soupravy čalounem)**
  обойщика (он обтягивает/обтянет кресла, мягкую мебель обивочной тканью)

Jídlo až do domu? Žádný problém.

Bydlíte v jednom z větších měst v Česku? Pracujete z domova a blízko vás není žádná dobrá restaurace? Máte neodkladnou práci a nemáte ani chvilku, abyste si mohli doběhnout aspoň pro bagetu? Nevíte, co dát rodině k večeři? Potom zkuste využít služeb internetu, jídlo si objednejte a nechte si ho dopravit až do domu. Jednou takovou službou je i Netčíšník.cz. Zadejte si adresu, kam si přejete jídlo dodat, a objeví se vám seznam nejbližších restaurací. Můžete si vybrat z jednotlivých kuchyní (české, italské, indické, japonské, vegetariánské). Jakmile si vyberete restauraci, zobrazí se vám kompletní jídelní lístek i s cenami. Restaurace vás zároveň informuje, kolik si počítá za dodání a za jak dlouho vám objednané jídlo dodá (průměrně za hodinu). Dozvíte se i názory zákazníků na kvalitu jídla – zákazníci hodnotí poměr kvality a ceny.

LEKCE 8

Už jsi četl dnešní noviny?

Текст 1: Česká republika. Novinové články
Текст 2: České baroko na seznamu památek UNESCO. Don Quijote z Antarktidy

Вы научитесь:

- Понимать основные общественные и политические темы в газетных сообщениях, и усвоив основной словарный запас по данным темам. Вести на данные темы диалоги
- Понимать таблицы
- Сообщить условия сделки. Объяснить, что сделка осуществится, несмотря на невыгодные условия
- Сообщить, что что-то случилось
- Обороты с глаголом «падать, писáть» *(„padat", „psát")*

Произношение: Согласные **„S – Z"**, ассимиляция
Тема для разговорной практики:

Tisk, soudnictví a kriminalita, politický život, mezinárodní organizace, armáda
(Пресса, судебное дело и криминалистика, политическая жизнь, международные организации, армия)

§ 33 Глагольные управления в предложениях (290) • § 34 Относительное местоимение *„jenž"* (292) • § 35 Образование прилагательных от существительных (294) • § 36 Предлоги *„o, po, při, v"* с предложным падежом (309) • § 37 Глаголы с предложным падежом (312)

Значения приставок *„o-, pro-"* (298, 299) • Однокоренные слова: *„psát"* (321)

8 A

bedna F	ящик
čtenář(ka) M (F)	читатель/ница
čtvrť F (městská) (Gen **-i**)	район (городской)
dočasně – dočasný, -á, -é	временно – временный
dohoda F	соглашение
domov M	дом, родина
doprovodit +Ak pf. – **doprovázet** impf.	(со)проводить – (со)провожать
dosud – dosavadní	до сих пор – существующий до сих пор, нынешний
hlasovat (pro, proti) impf.	голосовать (за, против)
hranice F	граница
listovat impf. (**list** M)	листать (лист, газета, документ)
mimo +Ak	вне, кроме
ministerstvo N	министерство
ministr M, **ministryně** F	министр
mír M	мир
moc F (Gen **-i**)	власть
nahradit +Ak +Instr pf. – **nahrazovat** impf.	заменить – заменять
náhradní	запасной
oběť F (Gen **-i**)	жертва
ocenit +Ak pf. – **oceňovat** impf.	оценить – оценивать
odpadky M pl.	мусор

omezit +Ak pf. – **omezovat** impf.	ограничить – ограничивать
oslovovat +Ak impf. – **oslovit** pf.	обратиться – обращаться
osvobodit +Ak pf. – **osvobozovat** impf.	освободить – освобождать
otiskovat +Ak impf. – **otisknout** pf.	печатать – напечатать
písemný, -á, -é	письменный
počet M	количество
podstata F – **v podstatě**	принцип – в принципе
pokud	пока, до тех пор, пока
poslanec M, **poslankyně** F	депутат
pouze = jen, jenom	только
požadovat +Ak **od** +Gen (něco od někoho) impf. **na** +Lok (něco na někom) – **požádat** +Ak **o** +Ak (někoho o něco) pf.	просить, требовать – попросить, потребовать
pravidelný, -á, -é	систематический
právní (**právo** N)	юридический, правовой (право)
právník M, **právnička** F	юрист
projev M	выступление
proniknout někam pf. – **pronikat** impf.	проникнуть – проникать
průzkum M (**zkoumat** / **prozkoumat** +Ak)	исследование (исследовать)
předseda M, **předsedkyně** F	председатель
představení N	спектакль
přímý, -á, -é	прямой
rozdíl M – **na rozdíl od** +Gen	разница – в отличие от
rozhlas M	радио
samostatný, -á, -é	самостоятельный
sdělovací prostředky M pl.	средства массовой информации
sdělovat +Dat +Ak impf. – **sdělit** pf.	сообщать – сообщить
schválit +Ak pf. – **schvalovat** impf.	одобрить – одобрять
sněmovna F	парламент
soud M – **soudce** M, **soudkyně** F	суд – судья
svoboda F	свобода
tisk M – **tiskový, -á, -é**	печать, пресса – печатный
účinný, -á, -é	действенный
ukrást +Ak, **ukradnu** pf. – **krást, kradu** impf.	украсть – красть
krádež F	кража
upravovat +Ak impf. – **upravit** pf.	корректировать – скорректировать
ústava F – **ústavní**	конституция – конституционный
uvítat +Ak pf. – **vítat** impf.	поприветствовать – приветствовать
v čele s +Instr	во главе с
válka F – **válečný, -á, -é**	война – военный
věda F – **vědecký, -á, -é**	наука – научный

velvyslanec M, **velvyslankyně** F	посол
velvyslanectví N	посольство
vláda F – **vládní**	правительство – правительственный
volby F pl. – **volební**	выборы – выборный
výbor M	комитет
vyhlásit +Ak pf. – **vyhlašovat** impf.	объявить – объявлять
vymezit +Ak pf. – **vymezovat** impf.	исключить – исключать
zákon M	закон
zdržet se +Gen (hlasování) pf.	задержаться
zmizet pf. – **mizet** impf.	исчезнуть
zřízení státní N (**zřizovat** / **zřídit** +Ak)	учреждение государственное (учреждать / учредить)

Gr

§ 33 SLOVESNĚ JMENNÉ VAZBY

Př.: Ekonomika **se rozvíjí.** = **Dochází k rozvoji** ekonomiky.
Nastává rozvoj ekonomiky.

Экономика развивается. = Происходит развитие экономики.
Начинается экономическое развитие.

DOCHÁZET / DOJÍT k něčemu:	происходить / произойти
dochází / došlo k rozvoji = rozvíjí se, rozvinul se	происходит, произошло (началось) развитие – развивается, развился
dochází / došlo ke změně = mění se, změnil se	происходит, произошло изменение – меняется, изменился
dochází / dojde ke vzniku = vzniká, vznikne	происходит ... возникновение – возникает, возникнет
dochází / dojde k rozpadu = rozpadá se, rozpadne se	происходит ... распад – распадается, распадется

NASTÁVAT / NASTAT	наставать / настать
nastává / nastane pokles = klesá, klesne	падает, упадет
nastává / nastane uvolnění = uvolňuje se, uvolní se	отпускается, распускается, освобождается, освободится
nastává / nastalo zlepšení = zlepšuje se, zlepšil se	улучшается, улучшился
nastává / nastalo oživení = oživuje se, oživil se	оживляется, оживился
VÉST k něčemu:	вести к чему-то:
vede ke zhoršení = zhoršuje	к ухудшению
povede k deformaci = bude deformovat	к деформации
vedl k uvolnění = uvolnil	к освобождению
PROVÁDĚT / PROVÉST něco:	проводить, осуществлять, делать / произвести осуществить, сделать:
provádí / provedl kontrolu = kontroluje, zkontroloval	контролировать
provádí / provede průzkum = zkoumá, prozkoumá	исследовать
provádí / provede modernizaci = modernizuje, zmodernizuje	модернизировать
provádějí / provedli opravu = opravují, opravili	чинить, исправлять
MÍT něco:	иметь что-то:
má vliv = ovlivňuje	иметь влияние, влиять
má obsah = obsahuje	иметь содержание, содержать
KONAT, VYKONÁVAT pohyb = pohybovat se	делать, осуществлять движение – двигаться
PROCHÁZET / PROJÍT vývojem = vyvíjet se / vyvinout se	развиваться / развиться
PODLÉHAT / PODLEHNOUT změně = měnit se / změnit se	подвергнуться изменению – меняться / измениться
PODÁVAT / PODAT důkaz = dokazovat / dokázat (dokážu)	предоставлять доказательства – доказывать / доказать
SPĚT (spěje) / DOSPĚT ke konci = končit / skončit	двигаться, направляться, идти / прийти к концу – кончить / закончить

Cv

❒ 1. Doplňujte věty.

➡ **Dochází k rozvoji** ekonomiky. (+Gen) – ________ se rozvíjí.
Ekonomika **se rozvíjí**.

1. Sociologové **provedli průzkum** trhu práce. – Sociologové **prozkoumali** ________.
2. **Nastal úbytek** pracovních míst ve stavebnictví. – **Ubylo (ubývá)** ________.
3. **Nastal pokles** denních teplot. – ________ **poklesly**.
4. Projev **spěje ke konci**. – ________ **končí**.
5. **Nastává oživení** průmyslu. – ________ **se oživuje**.
6. **Nedošlo k zlepšení** jeho zdravotního stavu. – ________ **se nezlepšil**.
7. Tento materiál snadno **podléhá změnám**. – ________ **se** snadno **mění**.
8. **Provedli kontrolu** kvality výrobků. – **Zkontrolovali** ________.
9. **Došlo k zvýšení** produktivity práce. – ________ **se zvýšila**.
10. To **povede k zhoršení** mezinárodní situace. – To **zhorší** ________.
11. **V** našich obchodních vztazích **došlo k** pozitivním **změnám**. – ________ **se** pozitivně **změnily**.
12. **Dochází k prohlubování** rozdílů mezi oběma státy. – **Prohlubují se** ________.

Gr

§ 34 RELATIVNÍ ZÁJMENO „JENŽ, JEŽ" (= který, -á, -é)

Př.: Ministr, **jenž** odcestoval na třídenní návštěvu ...
= ministr, který

Obchodní cesta, **během níž** podepsali smlouvu
= cesta, během které

Cizinci, **s nimiž** jsme se seznámili
= cizinci, se kterými

M	**JENŽ**	–	používá se hlavně **v odborném jazyce**
F + N	**JEŽ**		(используется в основном в профессиональном языке)

Deklinace: jako zájmena 3. osoby **„on, ona, ono“ + -ž**
ke kterému = **k němuž** (M on: k němu + ž)
se kterou = **s níž** (F ona: s ní + ž)

Sg.	M	N	F
Nom	jenž	jež	jež
Gen	jehož, bez něhož		jíž, bez níž
Dat	jemuž, k němuž		jíž, k níž
Ak	jehož, jejž pro něhož, pro nějž	jež na něž	jíž, na niž
Lok	o němž		o níž
Instr	jímž, s nímž		jíž, s níž

Pl.	Mž	Mn + N + F
Nom	(již)	jež
Gen	jichž, bez nichž	
Dat	jimž, k nimž	
Ak	jež, na něž	
Lok	o nichž	
Instr	jimiž, s nimiž	

!! Po prepozici: **j > n** Ak: muž, jehož vidím – **na n**ěhož se dívám
žena, již vidím – **na n**iž se dívám

Cv

☐ **2. a) Zájmeno „jenž“ nahraďte zájmenem „který“.**

vlak, **jímž** pojedeme – úspěch, **jehož** jsme dosáhli – židle, **na niž** jsem položil tašku – hosté, **jichž** si nikdo nevšímá – rodiče, **jimž** děkujeme – sekretářka, **s níž** jsem spokojený – auto, **jež** jsem koupil na leasing – sbírka mincí, **nad níž** tráví mnoho času – problém, **jenž** nyní řešíme – obchodní partneři, **jež** jsme doprovodili – reklama, **jež** byla omezena – reklama, **již** zákon omezuje – zákon, **jenž** byl schválen – časopis, **v němž** listuju – televize, **do níž** zpráva pronikla – ministr, **s nímž** cestují přední podnikatelé

b) Zájmeno „který“ nahraďte zájmenem „jenž“.

Jablonec nad Nisou je město v severních Čechách, **ve kterém** v roce 1993 zahájila výrobu mincí první česká novodobá mincovna. (Poslední mince se razily v Čechách v Praze roku 1857.) Akciová společnost Bižuterie zvítězila v konkurzu, **do kterého** se přihlásilo 30 uchazečů. Z 30 podniků, **ze kterých** vybírala vítěze Česká národní banka, byla Bižuterie jediná tuzemská firma a také jediná firma, **která** nepožadovala finanční podporu. V provozu, **který** byl vybudován během tří měsíců za padesát milionů korun, se razí veškeré běžné mince pro potřeby Česka a pamětní mince a medaile, **které** se vyrábějí ze zlata a stříbra. Zaměstnanci jablonecké mincovny mají zvláštní příplatky, **o které** by však přišli, kdyby nějaké mince chyběly.

razit +Ak (чеканить), **mincovna** F (монетный двор)

Gr

§ 35 TVOŘENÍ ADJEKTIV ZE SUBSTANTIV

(Образование прилагательных от существительных)

a) **Posesivní adjektiva** (viz § 13, str. 130–132):

– Tvoří se sufixy **ze jmen osob** (**Karlův** most, **matčino** auto) **-ův, -ova, -ovo** (z M) **-in, -ina, -ino** (z F)

– Tvoří se sufixy **-í, -cí** **ze jmen zvířat**

drůbeží (drůbež), **kuřecí** (kuře), **hovězí**, **telecí** (tele), **psí** (pes), **kočičí** (kočka), **lví** (lev)
птичий, куриный, говяжий, телячий, собачий, кошачий, львиный

b) **Adjektiva označují příslušnost k druhu, místu nebo zaměstnání:**
(Прилагательные означают принадлежность к виду, месту или профессии:)

-ský **mužský, ženský, pánský, dámský, dětský, lékařský, ministerský, český, sklářský, papírenský (průmysl)**
(стекольная, целлюлозная индустрия)

-cký **chlapecký** (chlapec), **dělnický** (dělník), **africký** (Afrika), **vědecký** (vědec)
(юношеский) (рабочий) (африканский) (научный)

! ALE: **dívčí** (dívka) (девичий – девушка)

c) **Adjektiva označují vlastnost:** (Прилагательные обозначают особенности:)

-ný **srdečný**, **silný**, **pilný**, **pyšný**, **nákladný**, **pokojný**,
сердечный, сильный, старательный, гордый, дорогой, дорогостоящий, мирный
slaný, **nadaný**
соленый, талантливый

d) **Vztahy místní, časové, účelové:**
(Отношения места, времени, цели:)

-ní **lesní**, **říční** (řeka), **námořní**, **pondělní**, **čtvrteční**, **zimní**, **jarní**,
лесной, речной, морской, понедельничный, от четверга по четвергам, зимний, весенний,

pouliční (ulice), **silniční** (silnice), **firemní** (firma), **televizní** (televize), **vládní** (vláda)
уличный, шоссейный, фирменный, телевизионный, правительственный

!! srdeč**ní** nemoc x srdeč**ný** pozdrav (болезнь сердца, сердечный привет)

-ský **horský** (hory), **pražský** (Praha), **plzeňský** (Plzeň), **karlovarský** (Karlovy Vary), **moskevský** (Moskva), **kavkazský** (Kavkaz), **sibiřský** (Sibiř)

-ový **pokojový** (pokoj), комнатный **lednový** (leden), январский **rozhlasový** (rozhlas), по радио **filmový** (film), из фильма

motorový (motor), моторный **novinový** (noviny), пресс-, газетный **tiskový** (tisk), печатный, пресс- **internetový** (internet) интернет-

e) **Adjektiva označují látku nebo původ:**
(Прилагательные обозначают материал или происхождение:)

-ový **kovový** (kov), металлический **ocelový** (ocel), стальной **mramorový** (mramor), мраморный **papírový** (papír), бумажный

tabákový (tabák), табачный **zeleninový** (zelenina), овощной **květinový** (květina), цветочный **sněhový** (sníh) снежный

-ný **železný** (železo), железный **kamenný** (kámen), каменный **dřevěný** (dřevo), деревянный **skleněný** (sklo), стеклянный

ovocný (ovoce), фруктовый **vaječný** (vejce), яичный **rostlinný** (rostlina), растительный **bavlněný** (bavlna), хлопковый

vlněný (vlna), шерстяной **větrný** (vítr), ветряной **vesmírný** (vesmír), космический **světelný** (světlo), световой

f) **Adjektiva označují podobu, vlastnost podle nápadného znaku:**
(Прилагательные обозначают подобие, особенность по отличительной черте:)

-ovitý **kruhovitý** (kruh), кругообразный **elipsovitý** (elipsa), эллипсообразный **heslovitý** (heslo), конспективный **kopcovitý** (kopec) холмистый

-atý **vousatý** (vousy), усатый **kulatý** (koule), круглый **hranatý** (hrana), угловатый **jedovatý** (jed) ядовитый

-natý **skalnatý** (skála), скалистый **hornatý** (hora), гористый **vodnatý** (voda), водянистый **rovinatý** (rovina) равнинный

-itý **kamenitý** (kámen), каменистый **písčitý** (písek), песчаный **zákonitý** (zákon), закономерный také: **blátivý** (bláto) болотистый

-ový **růžový** (růže), розовый **fialový** (fialka), фиолетовый **čtvercový** (čtverec), четырехугольный **duhový** (duha) радужный

Cv

☐ 3. a) **Vyberte správné adjektivum.**

srdeční – srdečný:	Vyřiďte mu ode mne __________ pozdrav!
nákladní – nákladný:	Zboží přivážela __________ auta.
nervový – nervózní:	Jsem z té zkoušky celý __________.
pokojový – pokojný:	Ta květina potřebuje __________ teplotu.
skleněný – sklářský:	Čechy jsou známé svým __________ průmyslem.
	Ty talíře jsou __________, nebo porcelánové?
kamenný – kamenitý:	Původní název Karlova mostu je __________ most.
	Nahoru vede špatná __________ cesta.
manželův – manželský:	Doporučila jsem jim, aby navštívili __________ poradnu.
	Musím dát do čistírny __________ oblek.
vlasový – vlasatý:	Můžeme vám nabídnout několik druhů __________ regeneračních přípravků.

b) **Adjektivum nahraďte synonymem, nebo vysvětlete jeho význam.**

1. Má **kaštanové** vlasy. 2. Vede **nákladný** způsob života. 3. Byla to **pokojná** demonstrace. 4. Má **kamenné** srdce. 5. Prezident má **státnické** povinnosti. 6. Dal mi **cenné** rady. 7. To čekání je **nekonečné**! 8. Bydlí někde tam v těch **řadových** rodinných domcích. 9. Je to **řadový** pracovník. 10. Byla to pro mne **bolestná** zkušenost. 11. Je to **bezcharakterní** člověk. 12. Je tam **pohádková** krajina! 13. **Nouzový** východ

GRAMATICKÉ POZNÁMKY

1) **i když = ačkoli(v) = ač = přestože = třebaže** — хотя, несмотря на

2) dvoj**ice**, troj**ice**, čtveř**ice**, pět**ice**, šest**ice** = skupina 2, 3, 4, 5, 6 osob, věcí — пара, тройка, четверка, ...

3) **Další tvoření substantiv ze sloves:**

doprovázet / doprovodit – **doprovod**	сопровождать, провожать / сопроводить, проводить – сопровождение
navrhovat / navrhnout – **návrh**	предлагать / предложить – предложение
novelizovat /– – **novela** (zákona)	обновлять / обновить – новелла (закона)

probíhat / proběhnout – **průběh**	проходить / пройти – течение, ход
rozhlašovat / rozhlásit – **rozhlas**	разглашать / разгласить – радио
stavět / vystavět – **výstavba**	строить / построить – постройка
vznikat / vzniknout – **vznik**	возникать / возникнуть – возникновение
vzpomínat / vzpomenout (si) – **vzpomínka**	вспоминать / вспомнить – воспоминание
zakazovat / zakázat – **zákaz**	запрещать / запретить – запрет
zkoumat / prozkoumat – **průzkum**	исследовать – исследование
zkoumat / vyzkoumat – **výzkum**	исследовать – исследование

4) **Verbální adjektivum** z préterita: „**-lý**" (jen z některých sloves)

minulý rok (rok minul + „**-ý**")	прошедший год, прошлый год
uplynulé období (období uplynulo)	прошедший период
zbylé peníze (peníze zbyly)	оставшиеся деньги
zapadlé slunce (slunce zapadlo)	зашедшее солнце
rozpadlé manželství (manželství se rozpadlo)	распавшееся супружество
prošlá záruční lhůta (lhůta prošla)	истекший гарантийный срок
zralé ovoce (ovoce dozrálo)	зрелый фрукт
zemřelý otec (otec zemřel)	умерший отец
(**ne**)**zletilá** mládež	(не)совершеннолетняя молодежь

5) **Tvoření adjektiv z cizích slov:**

často se tvoří sufixem „**-ní**"

diskuse – diskus**ní** příspěvek	дополнение к дискуссии
inzerát – inzert**ní** rubrika	рубрика объявлений
koalice – koali**ční** partneři	партнеры по коалиции
kultura – kultur**ní** dědictví	культурное наследие
neformál**ní** rozhovor	неформальный разговор
oficiál**ní** návštěva	официальный визит
opera, balet – oper**ní**, balet**ní** představení	оперный, балетный спектакль
operace – opera**ční** tým	операционная команда
parlament – parlament**ní** prázdniny	парламентские каникулы
regulace – regula**ční** opatření	регулирующие меры
rekord – rekord**ní** vedra	рекордная жара
senzace – senza**ční** zpráva	сенсационное сообщение

Střední Evropu zasáhla sněhová kalamita.
Praha hlásí rekordní hodnoty – nasněžilo nejvíc za posledních 20 let.

sufix „**-ový**":

komora – dvoukomor**ový** parlament	двухпалатный парламент
mír – mír**ová** operace	мирная операция
model – model**ové** šaty	модельное платье
počítač – počítač**ový** pirát	хакер, компьютерный пират
smog – smog**ová** mlha	туман со смогом

sufix „**-cký**":

ekologie – ekologi**cké** hnutí	экологическое движение
fotografie – fotografi**cký** ateliér	фотоателье
publicistika – publicisti**cký** pořad	публицистическая программа
statistika – statisti**cký** údaj	статистические данные

6) **Významy prefixu „O-":**

a) **„OB-" – směr kolem dokola:**	направление по замкнутому кругу:
Obešli jsme náměstí.	Мы обошли площадь.
Novináři **obklopili** hosta.	Журналисты обступили гостя.
b) **změna k horšímu, vzniklá užíváním:**	изменение к худшему в результате использования:
Koupili jsme **ojeté** auto. (**ojet**)	Мы купили подержанную машину.
Ta kniha je už celá **opotřebovaná. (opotřebovat)**	Книга вся истрепана.
také: **nepříznivý vliv na výsledek děje –**	также: нежелательное влияние на результат действия
opít se, oběsit se	напиться, повеситься
c) **změna stavu** – u sloves z adjektiv:	изменение состояния – у глаголов от прилагательных:
onemocnět, obveselit, oněmět, občerstvit, obnovit, objasnit, obohatit	заболеть, развлечь, онеметь, накормить, обновить, объяснить, обогатить
d) **kopírovat, napodobit něco:**	копировать, повторять что-то:
okopírovat, ofotografovat, obkreslit, obtisknout	скопировать, перефотографировать, обрисовать, сделать оттиск

Rekordy:

První sólový oblet Země uskutečnil už v roce 1933 průkopník letectví Wiley Post. Ten ale několikrát během své mise přistál. Poprvé bez mezipřistání obletěli zeměkouli v roce 1986 Jeana Yeagerová a Dick Rutan.

7. **Významy prefixu „PRO-“:**

a) **směr skrz něco, přes něco:**	направление через что-то:
Vlak **projel** tunelem.	Поезд проехал через туннель.
Zpráva **pronikla** do rozhlasu.	Сообщение попало на радио.
b) **provádět něco důkladně, intenzivně, ve velké míře:**	осуществлять что–то последовательно, интенсивно, в большой степени:
Dobře **si promyslete** odpověď.	Хорошо продумайте ответ.
Prohledal jsem celý byt, ale nenašel jsem to.	Я обыскал всю квартиру, но не нашел его.
Procestoval celou Evropu.	Он объехал всю Европу.
c) **provádět něco ve velké míře, případně ve spojení se ztrátou, neúspěchem:**	проводить что-то в большой степени, возможно в связи с потерей, неуспехом:
Ve finále Češi **prohráli**.	В финале чехи проиграли.
Protelefonoval jsem spoustu peněz.	Я прозвонил уйму денег.
d) **u sloves mluvení sdělit něco veřejnosti,** také: **nějaké tajemství se dostane na veřejnost:**	у глаголов «говорить» – сообщить что-то обществу, также: какая-то тайна станет достоянием общественности:
Prezident **promluvil** na shromáždění.	Президент обратился к собранию.
Ministr **pronesl** několik slov.	Министр произнес несколько слов.
Prohlásil, že ...	Он сообщил, что ...
Prořekl se, že o tom věděl.	Он проговорился, что об этом уже знал.
e) u pf. sloves pohybu se **„se“ – spokojenost s dějem:**	у глаголов движения совершенного вида с возвратной частицей «se» – удовлетворенность действием:
Hezky **jsme se prošli (projeli, proběhli)**.	Мы хорошо прошлись (проехались, пробежались).

Americký astronaut Eugene Andrew Cernan byl v prosinci 1972 posledním člověkem, který se prošel po povrchu Měsíce. Zpět na rodnou planetu Cernan odvážel kromě geologických vzorků i československou vlajku. Rodák z Chicaga se totiž vždy hlásil ke svým středoevropským kořenům – jeho předkové přišli do Ameriky počátkem 20. století z Čech a Slovenska a příjmení má po svém dědečkovi ze slovenských Kysúc Štefanu Čerňanovi. Po roce 1989 opakovaně navštívil střední Evropu. Pobyt na podzim roku 2001 mohl ale skončit tragicky – armádní helikoptéra, ve které Cernan letěl, totiž havarovala. Při nehodě naštěstí nikdo nezemřel a Cernanovi se téměř nic nestalo.

Do vesmíru letěl celkem třikrát. V prosinci 1972 velel misi Apollo 17, jež završila americký měsíční pogram. Společně s Harrisonem Schmittem na Měsíci strávili 75 hodin a absolvovali tři vycházky – mimo loď byli rekordních 22 hodin a čtyři minuty. „Okamžik, když jsem stál na Měsíci a hleděl na Zemi, byl nezapomenutelný. Viděl jsem svět bez hranic – náboženských, rasových, jazykových, politických a jakýchkoli dalších, které budujeme my lidé," prohlásil Cernan po návratu na Zemi.

LEXIKÁLNÍ POZNÁMKY

1) **Při četbě novin se setkáte s méně frekventovanými synonymy, charakteristickými pro psaný text:**

zahajovat / zahájit rozhovory = začínat / začít rozhovory	начинать разговоры
chystat nový zákon (impf.) = připravovat zákon	готовить новый закон
hodlá (impf.) **podniknout** (pf.) zahraniční cestu = plánuje jet na zahraniční cestu	он намеревается предпринять путешествие за границу
činit / učinit rozhodnutí = dělat / udělat rozhodnutí, rozhodnout	принимать решение
domnívat se (impf.) = myslet si	думать, предполагать
uvádět / uvést (uvedu, uvedl jsem) = **sdělovat / sdělit** = říkat / říct	показывать, сообщать, говорить
nalézt něco, **naleznu** (pf.) = najít něco	найти
nabádat ke kouření (impf.) = pobízet ke kouření	побуждать к курению
povolovat / povolit něco = dovolit něco	разрешать что-то
již = už, **zde, tu** = tady, **nyní** = teď	уже, здесь, тут, сейчас
zřejmě, pravděpodobně, přibližně, zhruba = asi	видимо, вероятно, примерно, приблизительно примерно, около
téměř = skoro, **stále** = pořád	почти, постоянно
především, zejména = hlavně	прежде всего, особенно, в основном
mnoho = hodně, **mnohdy** = často	много, часто
pouze, pouhý (1 km) = jen (1 km)	только, всего лишь
poté, nato = potom	потом, после этого

2) **Prefix „PRA-" u substantiv a adjektiv:**

znamená **velmi dávný, původní –** pravěk, pračlověk,	означает очень старый, первоначальный доисторические времена, доисторический

prahory, pradávný	человек, доисторические горы, стародавний
u příbuzenských vztahů	у родственных отношений
o generaci předcházející nebo následující –	предыдущее поколение или последующее
prarodiče, pravnuk, prateta	прародители/предки, правнук, пратетя
3) a) **padat / padnout:**	падать / упасть:
Všechno mi **padá** z ruky.	У меня все падает из рук.
Všechno tady na mě **padá**. (= je mi úzko)	На меня все валится со всех сторон. (= мне плохо)
Padá sníh. **Padají** kroupy.	Падает снег. Падает град.
Vláda **padla**.	Правительство пало.
Padl ve válce.	Он пал на войне.
Volba **padla** na tebe.	Выбор пал на тебя.
Šaty ti **padnou** jako ulité.	Платье на тебе сидит как влитое.
Všechen čas **padl** na úklid.	Все время потратили на уборку.
Přísloví:	
Jablko **nepadá** daleko od stromu.	Яблоко от яблони недалеко падает.
Kdo jinému jámu kopá, sám do ní **padá**.	Кто другому яму копает, сам в нее и попадет.
Padla kosa na kámen.	Нашла коса на камень.
Škoda každé rány, která **padne** vedle.	Жаль каждого удара мимо цели.
b) **zapadat / zapadnout:**	заходить, проваливаться / зайти, провалиться:
Slunce **zapadlo**.	Солнце зашло.
Zapadli jsme do sněhu.	Мы провалились в снег.
Kniha **zapadla** za skříň.	Книга упала (завалилась) за шкаф.
c) **rozpadat se / rozpadnout se:**	распадаться / распасться:
Říše **se rozpadla**.	Империя распалась.
Chalupa **se rozpadá**.	Дача разваливается.
4) **smlouva** F:	договор:
smlouvu	договор
sjednat, uzavřít, podepsat	обсудить, заключить, подписать,
plnit, dodržovat, prodloužit	выполнять, соблюдать, продлить,
porušovat, zrušit, vypovědět	нарушать, нарушить, расторгнуть
mít s někým smlouvu	иметь с кем-то договор
Platnost smlouvy **skončila**.	Действие договора закончилось.

TISK

O čem píšou dnešní noviny? Přeložte. (Pomůže vám lexikum od str. 324)

Od dubna bude dražší poštovné a telefon

Rakousko bude trestat příliš rychlou jízdu

Favorité na mistrovství Evropy zklamali

ŠKODA SE JIŽ CHYSTÁ NA VÝROBU VELKÉHO MODELU

V soutěži Grafika roku bylo oceněno 5 prací

Remíza otevřela Švédské hokejové hry

Bizoni se stěhují na Šumavu

Tramvaje se na Václavské náměstí nevrátí

Hotel v rukou podvodníků

Podle ekologů je freonový zákon neúčinný

Začátek podzimní fotbalové ligy netradičně v červenci

DÁNSKÁ KRÁLOVNA SI PROHLÉDLA ČESKÝ KRUMLOV

Zemětřesení v Kolumbii

Francie je i nadále pod vodou

Sněmovnu zřejmě nyní čekají bouřlivé diskuse (bouřlivý – шумный, бурливый)

Z garáže zmizely bedny šampaňského

Odsouzen na sedm let za vraždu manželky

Ministerstvo jedná o prodeji Komorního divadla

OSN zahajuje novou mírovou operaci v Súdánu

Velryba opět získala svobodu

Padly dva světové rekordy běžců v hale

V severních Čechách udeřil smog (udeřit – ударить, стукнуть)

4. a) **Ve které rubrice najdete články, jejichž titulky jste si právě přečetli?**
Zprávy z domova – Zprávy ze zahraničí – Kultura – Sport – Kriminalita

b) **Zkuste definovat, kdo nebo co je:**
zpráva – článek – komentář – reportáž – fejeton – inzerát – reklama – novinář – reportér – sportovní komentátor – karikaturista – zpravodaj (dávat zprávy) – tisková agentura – publicistika – deník – týdeník – čtrnáctideník

5. a) **Spojte výrazy, které se k sobě hodí, a použijte je v krátkých větách.**

poskytnout	noviny
přinést	rozhovor
předplatit si	prezidentův projev
listovat	senzační zprávu
začít číst noviny	v časopise
noviny otiskují	od sportovní stránky
být pravidelným čtenářem	ekonomických komentářů

b) **O čem píšou dnešní noviny?**

Ukradeny Picassovy obrazy

Píšou o Picassových obrazech.
Píšou o krádeži Picassových obrazů.
Píšou o tom, že byly ukradeny Picassovy obrazy.

KRÁLOVNA NAVŠTÍVILA STÁTNÍ OPERU

Konec největšího počítačového piráta

Zvolena Miss České republiky

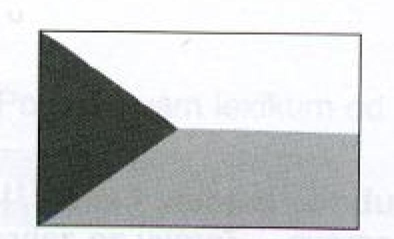
Z čeho financovat volební kampaň?

Zemědělci pod sprchou

Picassova medaile českému filmu Bílá nemoc z roku 1933

Rozdány ceny novinářské fotografické soutěže World Press Photo

Zahájena mezinárodní výstava Volný čas a dovolená

ČESKÁ REPUBLIKA

Vznik: 1. ledna 1993
Rozloha: 78 867 km²
Počet obyvatel: 10 501 197 (2009)
Hlavní město: Praha (1 286 000 obyvatel)
Úřední jazyk: čeština
Měna: česká koruna (1 Kč)
Státní zřízení: parlamentní republika, hlava státu – prezident
Nejvyšší orgán státní moci: dvoukomorový Parlament (Poslanecká sněmovna + Senát)
Nejvyšší výkonný orgán státní moci: vláda v čele s předsedou vlády

ÚSTAVNÍ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY

moc zákonodárná		moc výkonná		moc soudní
Parlament: Poslanecká sněmovna	Parlament: Senát	vláda	prezident	soudy
sídlo Poslanecké sněmovny: Sněmovní 4, Praha 1	sídlo Senátu: Valdštejnské nám. 4, Praha 1	sídlo vlády ČR: nábřeží E. Beneše 4, Praha 1	sídlo prezidenta ČR: Pražský hrad	sídlo Ústavního soudu: Joštova 8, Brno

Parlament → volí prezidenta; prezident → jmenuje vládu; prezident → jmenuje soudce

Budeme mít dvanáct svátků?

Praha, 23. 1. - Skupina koaličních poslanců předložila Poslanecké sněmovně návrh zákona o státních svátcích, svátcích a památných dnech. Poslanci navrhují, aby se nově stal státním svátkem 1. leden - den vzniku samostatné České republiky (v roce 1993) a 28. září - den české státnosti, vzpomínka na knížete Václava a tisíciletou historii českého státu. Státním svátkem zůstává tradičně 28. říjen - den vzniku Československé republiky v roce 1918. Svátky jsou dosud 1. květen (svátek práce), 5. červenec (den slovanských věrozvěstů svatého Cyrila a Metoděje), 6. červenec (den upálení mistra Jana Husa) a 24., 25. a 26. prosinec (vánoční svátky). Podle návrhu poslanců by měly být vyhlášeny za svátky ještě 1. a 2. listopad - svátek Všech svatých, vzpomínka všech zemřelých a obětí války. Protože by naopak přestal být svátkem 8. květen - den osvobození od fašismu, zvýšil by se počet dnů pracovního klidu z nynějších deseti na dvanáct.

Kníže Václav (svatý Václav)
(907 – zavražděn 935) vládl v dosud nesjednocených Čechách, prohlášen za svatého, stal se patronem českého státu

Князь Вацлав (Святой Вацлав)
(907 – убит 935) правил в необъединенной до тех пор Чехии, канонизирован, стал патроном чешского государства.

Cyril a Metoděj
slovanští věrozvěsti, kteří r. 863 přinesli na Moravu slovanskou liturgii a položili základ slovanskému písemnictví

Кирилл и Мефодий,
славянские проповедники, которые в 863 году принесли в Моравию славянскую литургию и положили начало славянской письменности.

Mistr Jan Hus
český myslitel, kazatel a vůdce reformního hnutí, rozvinul učení anglického reformátora J. Wycliffa, upálen 6. 7. 1415 v Kostnici

Магистр Ян Гус,
чешский мыслитель, проповедник и предводитель реформаторского движения, развил учение английского реформатора Д. Виклиффа, сожжен 06. 07. 1415 в Констанце.

Dánská královna si prohlédla Krumlov

Praha, 13. 10. – Ve středu přicestovala na třídenní oficiální návštěvu dánská královna s manželem. Ve své dočasné pražské rezidenci v Lichtenštejnském paláci přijala včera dopoledne k neformálnímu rozhovoru předsedu vlády a předsedu parlamentu, odpoledne navštívila s manželem v doprovodu ministra kultury Český Krumlov, kde si prohlédla historické jádro města a navštívila Mezinárodní kulturní centrum malíře Egona Schieleho. Večer strávil královský pár ve Státní opeře na představení Královského dánského baletu.

Premiér odjíždí na ekonomické fórum

Praha, 29. 6. – Premiér dnes odjíždí na šestidenní cestu, během níž se zúčastní mezinárodního ekonomického fóra ve švýcarské Crans-Montaně a poté navštíví Portugalsko na pozvání portugalského premiéra.

Podepsána dohoda o programu PHARE

Praha, 18. 7. – Dohodu, podle níž bude z programu PHARE poskytnuto přibližně 84 milionů korun na investice do dopravy v České republiky, včera podepsal český ministr dopravy a velvyslanec Komise Evropské unie v Praze. Peníze budou poskytnuty na výstavbu a rozšíření příjezdových komunikací na česko-polských hranicích.

Premiér vítá čtvrteční hodinku před poslanci

Praha, 3. 2. – Předseda vlády by uvítal, pokud by mohl, podobně jako je tomu v jiných státech, každý čtvrtek předstoupit před poslance parlamentu a hodinu odpovídat na jejich přímé otázky. Reagoval tak na doporučení ústavněprávního výboru nahradit dosavadní písemné interpelace poslanců živou diskusí s členy vlády.

Návrh zákona o reklamě a odpadcích

Na programu schůze Poslanecké sněmovny, která začíná v úterý, je mimo jiné projednání návrhu zákona o reklamě a odpadcích.

Vláda o svém návrhu zákona o regulaci reklamy tvrdí, že je moderní právní normou. Jeho součástí jsou i předpisy upravující reklamu na tabák, alkohol a léky. Vládní návrh zákona o odpadcích vymezuje co, kam a za kolik lze uložit. Hledá současně bariéry proti dovozu odpadů k nám.

•

Praha, 10. 2. - Sněmovna včera schválila zákon o regulaci reklamy. Na rozdíl od dosavadního stavu, kdy tabákové firmy měly zakázáno propagovat své výrobky, nový zákon propagaci cigaret, doutníků nebo tabáku do dýmek povoluje. Tabáková reklama se nebude smět objevit pouze v televizi. Do rozhlasu budou smět proniknout mezi dvaadvacátou hodinou večerní a šestou hodinou ranní. Ostatní sdělovací prostředky i pouliční billboardy nová norma v podstatě nijak neomezuje. Nesmí však oslovovat nezletilé děti a vůbec nabádat ke kouření. Někteří poslanci požadovali mnohem tvrdší omezení tabákové reklamy, jejich návrhy však nenašly dostatečnou podporu.

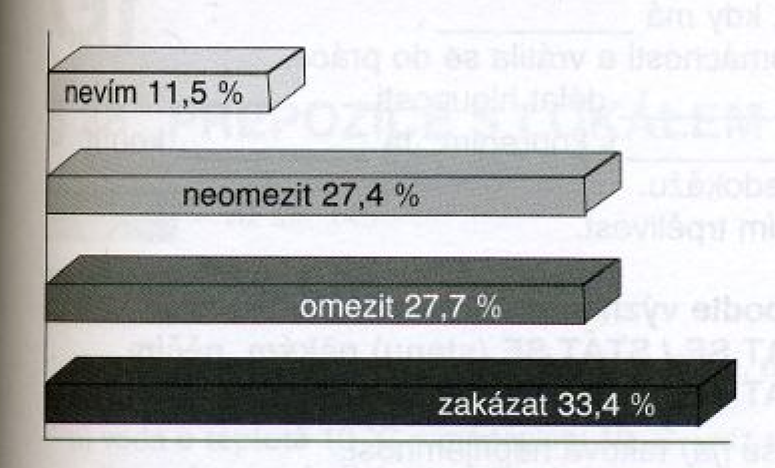
Cv

❒ 6. a) Rozuměli jste dobře?

Zákon o tabákové reklamě: dosavadní stav	K jaké změně došlo?
úplný zákaz reklamy na tabákové výrobky	
nemožnost propagovat tabákové výrobky ve všech sdělovacích prostředcích	
nemožnost propagovat tabákové výrobky v rozhlase	
nesmí se obracet k dětem a nabádat ke kouření	

Představte si, že jako poslanec máte právě hlasovat pro návrh zákona, nebo proti návrhu. Jak se rozhodnete? A proč? Nebo se zdržíte hlasování?

b) CO S REKLAMOU NA CIGARETY?

Pro Čechy je podle průzkumu z července 2009 tabáková reklama stále přijatelnější. Ještě v březnu 2008 chtělo úplný zákaz téměř 47 %, zatímco reklamu bez omezení doporučovalo 18 % - dnes je rozdíl mezi oběma krajnostmi jen 6 %.

Podle grafu uveďte statistické údaje.

➡ Necelých 28 % Čechů je toho názoru (myslí si), že by se reklama na cigarety měla omezit.
= Téměř 28 % lidí je pro omezení reklamy na cigarety.
= Skoro 28 % lidí chce omezit reklamu na cigarety.

❒ 7. Spojte do vět podle významu.

1. leden by se měl stát	za Den české státnosti
Den 28. září byl vyhlášen	státním svátkem
Československá republika přestala existovat	8. května
Osvobození od fašismu si připomínáme	návrh zákona o svátcích
Poslanci předložili	před poslance
Ministři obou zemí podepsali	k 1. lednu 1993
Premiéři obou zemí projednali	o regulaci reklamy
Pomoc bude poskytnuta	tabákovou reklamu
Parlament bude jednat	smlouvu o hospodářské spolupráci
Premiér předstoupil	na opravu silniční sítě
Premiér by rád nahradil písemnou formu	bezpečnostní situaci v Evropě
Novela zákona o reklamě upravuje	živou diskusí

❒ 8. a) Doplňte do vět PŘESTÁVAT / PŘESTAT (-stanu) něco dělat s něčím, v něčem

1. Čekal jsem, až __________ pršet. Konečně __________ pršet, takže jsem mohl jít se synem na procházku.
2. Bolí tě ještě hlava? – Už ne, po tom prášku mě __________ bolet.
3. Když si všechno vysvětlíte, uvidíš, že vaše problémy __________ .

4. __________ mluvit tak nahlas! Bolí mě z tebe hlava.
5. Když začne hrát karty, neví, kdy má __________ .
6. __________ být ženou v domácnosti a vrátila se do práce.
7. Ve svých třiceti konečně __________ dělat hlouposti.
8. Závidím mu, že dokázal __________ s kouřením. Já __________ kouřit každý měsíc, ale nikdy to nedokážu.
9. __________ s tím! Už ztrácím trpělivost.

b) Řekněte ve správném tvaru podle významu.

STÁVAT SE / STÁT SE (stanu) někým, něčím
STÁVAT SE / STÁT SE: co se stalo (někomu)?

1. Stalo se *(ty)* něco? – Stala se *(já)* taková nepříjemnost.
2. Nestalo se *(vy)* nic? – Ne, jen *(já)* z toho pádu trochu bolí ruka.
3. Řidič při havárii zemřel, ale *(cestující)* se nic nestalo.
4. Za půl roku se stal *(vedoucí oddělení)*.
5. Jsem přesvědčen, že se brzy stane *(známý odborník)*.
6. Čím je starší, tím se stává *(rozumnější)*. Stává se z *(on)* dospělý muž.
7. Z *(tato stará čtvrť)* se za pár let stane moderní obchodní centrum.
8. Neomlouvej se, to se stává *(mnoho lidí)*.

❐ 9. a) Doplňte prefixy „pro-, o-, roz-, před-".

1. Na veřejnost ne___nikla žádná informace. 2. Úvodní zprávu ___nesl premiér. 3. Prezident ___mluví k delegátům. 4. Každý čtvrtek ___stoupí členové vlády před poslance. 5. Parlament ___jednal zákon o reklamě. 6. Po prezidentově projevu se delegáti ___tleskali. 7. ___četl jsem celé noviny, ale tu zprávu jsem v nich nenašel. 8. Zákon ___mezuje tabákovou reklamu. 9. Reklama nesmí ___slovit děti. 10. Na ulici mě ___slovil neznámý muž. 11. ___platil jsem si jeden deník a jeden týdeník. 12. Všem delegátům ___dali program jednání. 13. Vzácní hosté se ___šli po Karlově mostě. 14. Přečti si tenhle článek „Jak ___cházet chřipce?" 15. Musím si nechat ___kopírovat tyhle materiály.

b) Spojte podle významu

odnést
donést pronést
přednést přinést
vynést vnést
roznést
snést

několik vět
nákup květiny
pořádek do věcí
pozvánky referát
kufr do přízemí
oblek do čistírny
koš s odpadky

§ 36 PREPOZICE S LOKÁLEM

na + Lok – viz str. 145

o + Lok

a) **o čem? – o Česku, o facebooku, o politice, o pracovních nabídkách, o daních**

b) voda **o teplotě** 10 ˚C = má teplotu 10 ˚C – viz str. 256
byt **o dvou pokojích** = má 2 pokoje
dopis **o osmi stránkách** = má 8 stránek

c) **kdy? – o prázdninách, o dovolené, o Vánocích, o víkendu (o sobotách a nedělích), o přestávce, o půlnoci, o půl druhé** (= v půl druhé)

d) **okolnost:** zůstat s někým **o samotě**, být **o hladu** — обстоятельство: остаться с кем-то в одиночестве, быть голодным

také: skok **o tyči**, chodit **o holi** — также: прыжок с шестом, ходить с палкой

x **o +Ak:** Je **o tři roky** mladší. (při komparaci) — Он на три года моложе.
Ustoupil **o krok** dozadu. — Он отступил на шаг назад.
Přišel **o hodinu** dřív. — Он пришел на час раньше.

po + Lok

a) **kde?** – Procházel se **po městě, po parku, po ulici.** — где? – Он прогуливался по городу, по парку, по улице.
Šel **po levé straně** silnice. — Он шел по левой стороне шоссе.
Cestoval **po Čechách, po Evropě.** — Он путешествовал по Чехии, по Европе.

b) **kdy? (potom)** – — когда? (потом)
Po divadle šli do vinárny. — После театра они пошли в винный бар.
Jednání začne až **po druhé hodině.** — Переговоры начнутся только после двух часов.
Znovu jsme se sešli až **po letech.** — Спустя годы мы снова встретились.
Odcházeli jeden **po druhém.** — Они уходили один за другим.

c) **způsob, prostředek:** — способ, средство:
Poslal zprávu **po příteli.** — Он послал сообщение через друга.
Dopravují zboží **po železnici.** — Они перевозят товар по железной дороге.
Umí chodit **po rukou.** — Он умеет ходить на руках.

d) **podílnost:** Přicházeli **po jednom.** — частичность: Они приходили по одному = сначала один, потом другой ...

Dal dětem **po čokoládě.** = každé dítě dostalo čokoládu — Он дал детям по шоколадке.

Chodili **po obchodech.** = Šli do jednoho, potom do druhého ... — Они ходили по магазинам.

e) **po které vlastnosti někoho, něco poznáváme?** — по какой особенности мы кого-то, что-то узнаем?

Má oči **po matce.** — У него глаза матери.
Jmenuje se **po otci.** — Его назвали в честь отца.
Chutná **po jahodách.** — У него вкус ягод.
Poznal jsem ho **po hlase.** — Я узнал его по голосу.

také: Je mu špatně **po salámu.** — также: Ему плохо от колбасы.
Žije si **po svém.** — Он живет по-своему.
Chce to **po dobrém i po zlém.** — Он хочет это по-любому (за любую цену): и по-хорошему, и по-плохому.

Po tom ti nic není. = o to se nestarej — Об этом не переживай.

x **po +Ak**: Pracoval **(po) celou noc.** — Он работал всю ночь.
místo – až kam? — место – вплоть до чего?
Voda mu sahala **po kolena.** — Вода доставала ему до колен.

při + Lok

a) **při = u, vedle** (používá se málo) — при, во время, около, возле
pole **při silnici** — поле вдоль дороги
pták letěl **při zemi** — птица летела близко от земли
mám **při sobě** (u sebe) peníze — у меня с собой деньги

b) **okolnost, podmínka nějaké akce:** — обстоятельство, условие какого-то действия:

Studuje **při zaměstnání.** — Он учится и работает.
Při práci si zpívá. — Во время работы он поет.
Všechno zůstalo **při starém.** = nic se nezměnilo — Все осталось по-старому. = ничего не изменилось
Při dobré vůli jde všechno. — При большом желании все получится.

také: Stojím **při tobě.** = Držím s tebou. — также: Я стою за тобой/поддерживаю тебя.

v + Lok

a) **místo:** — место:

V rohu stála starožitná skříň. — В углу стоял старинный шкаф.

Všechno si odnesl **v tašce**. — Он все отнес в сумке.

oblast činnosti: — область деятельности:
práce **v úřadě**, — работа в учреждении,
závod **v běhu** na 100 m — соревнования по бегу на 100 метров
Smysl života vidí **v bohatství**. — Смысл жизни он видит в богатстве.

b) **okolnost:** Rozešli se **ve zlém**. — обстоятельство: Они разошлись по-плохому.

Zahrajeme si karty **ve třech**. — Сыграем в карты втроем / на троих.

c) **čas: v nejbližší době,** — время: в ближайшее время,
v tom okamžiku, — в этот момент
v létě, v zimě, ve dne, v noci, — летом, зимой, днем, ночью,
v roce 2010, v minulém století — в 2010 году, в прошлом веке

v závislosti na + Lok — в зависимости от

v závislosti na přírodních podmínkách — в зависимости от природных условий

❒ **Do textu doplňte prepozice „NA, PO, PŘI, V(E).**

___ kolech po Skandinávii

Se svým otcem jsem podnikl cyklistickou výpravu ___ severní Evropě z finských Helsinek do Norska. Během této cesty jsme najeli 2 600 km. Naše cesta začínala ___ Helsinkách, kde jsme strávili jeden den. Město se nám velice líbilo. Odtamtud jsme pokračovali na sever přes Lahti do Savonlinny ___ východním Finsku. Oulu, další velké město ___ trase, na nás zapůsobilo velice příjemně. Zajeli jsme se podívat do centra na nejrušnější tržiště ve Finsku. Dalším cílem byl Severní polární kruh v Rovaniemi – vesnice Santa Clause. Odtud naše cesta vedla přes finsko-švédské hranice do Kiruny. Severním Švédskem jsme pokračovali do Norska na Lofoty. Tyto ostrovy jsme chtěli vidět, protože jsme je ___ minulé cestě Norskem z časových důvodů vynechali. Musím přiznat, že to byl nejúchvatnější úsek naší cesty a doporučuji je všem, kteří se chystají do Norska.

❒

Jak přežít svátky ___ samotě?

Vánoční svátky milujeme téměř všichni. Ale jestliže ___ Vánocích zůstaneme sami, musíme hledat důvod, proč být vyrovnaní a šťastní, i když nás někdo z rodiny opustil.

Pracovat ___ studiu je možné jen v případě, že to umožňuje země, kde studujete. V Česku není žádné omezení práce pro studenty, ale některé země EU limitují počet odpracovaných hodin – např. v Nizozemí může student pracovat jen 10 hodin týdně.

❒ 10. Říkejte výrazy v závorce ve správném tvaru po prepozici.

o Pojedu tam o *(Velikonoce)*. Poprosili jen o *(trochu vody)*. Vrátím se asi až o *(půlnoc)*, nečekej na mě. Potřebuju vymalovat pokoj o *(20 m²)*. Pronajmu byt o *(3 místnosti)*. Balíček o *(váha do 1 kilogramu)* můžete poslat jako dopis. Tenhle svetr je o *(500 Kč)* dražší. O *(víkendy)* jezdí jen po *(výlety)*, nic doma neudělá. Vystoupil o *(1 patro)* výš. Bála se o *(svůj život)*. Někdo volá o *(pomoc)*, slyšíš?

po Přečtěte si to znovu až po *(strana 53)*. Děti šly nesprávně po *(pravá strana cesty)*. Obrazy rozvěsila po *(celá stěna)*. Celé odpoledne chodila po *(obchody a kavárny)*. K moři jezdím až po *(letní sezona)*. Nenavštívila mě po *(celá doba)*, co jsem byl nemocný. Lék jsem bral po *(lžičky)*. Nevypadá dobře, je po *(nemoc)*. Nevím, jak by se mi řídilo ve Velké Británii po *(levá strana silnice)*. Všechno, co potřebuju, musím mít při práci po *(ruka)*. Vrátím se až po *(devátá hodina)*. Sešli se znovu až po *(tři roky)*. Jsem na řadě po *(tamten pán)*. Tyto šperky mám po *(babička)*. Je hezká po *(matka)*. Posílám ti to po *(Jirka)*. A je po *(déšť)* – můžeme jít konečně ven. Levnější je doprava po *(železnice)*. Ptají se po *(ty)* – chceš s nimi mluvit?

v Viděl jsem tam nějakého muže v *(uniforma)*. Neměl od rána nic v *(ústa)*. *(= nic nejedl)* Slunce zmizelo v *(mraky)*. V *(mlha)* bylo špatně vidět. Držela v *(ruce)* malé dítě. Bydlím v *(jedna předměstská čtvrť)*. V *(manžel)* má nejlepšího přítele. V *(oči)* jsem jí viděl, jakou má radost. Dneska není v *(hotely)* v *(Pardubice)* ani jeden volný pokoj. Vítr způsobil v *(lesy)* velké škody. V *(mé věci)* mám pořádek. Hledá v *(lidi)* jen dobré stránky. Odešel v *(padesátá léta)*, konkrétně v *(rok 1957)*. Seděla u nemocného ve *(den)* v *(noc)*. (= stále) Neměla ho v *(láska)*. Projekt je ve *(stadium příprav)*. Všechny peníze prohrál v *(karty)*. V *(rychlost)* se naobědval a odjel.

§ 37 SLOVESA S LOKÁLEM

NA + Lok (Zopakujte si slovesa s prepozicí **na + Lok** na str. 153)

dohadovat se / dohodnout se na (termínu)	договариваться / договориться (о сроке)
záležet někomu **na** někom, něčem / – (záleží mi na příteli)	зависеть от кого-то, чего-то, быть важным (для меня важен друг)
záviset na (podmínkách) / – **být závislý na** (počasí)	зависеть (от условий) зависеть (от погоды)

O + Lok (Zopakujte si slovesa s prepozicí **o + Lok** na str. 53)

diskutovat o (problému) / x prodiskutovat + Ak (problém)	дискутировать о (проблеме)
dozvídat se / dozvědět se o (veletrhu)	узнавать / узнать о (ярмарке)
hovořit / pohovořit si o (celé situaci)	говорить / поговорить о (всей ситуации)
mluvit / promluvit si o (problémech)	говорить / поговорить о (проблемах)
informovat se o / – (podmínkách prodeje)	получать информацию об (условиях продаж)
pochybovat / zapochybovat o (správnosti)	сомневаться / засомневаться в (правильности)
pojednávat / pojednat o (českém průmyslu)	обсуждать, разбирать / обсудить, потолковать (о чешской промышленности)
povídat / povědět někomu **o** (svém problému)	рассказывать / рассказать кому-то о (своей проблеме)
přesvědčovat se / přesvědčit se o (správnosti) **být přesvědčen o** (správnosti)	убеждаться / убедиться в (правильности) быть уверенным в (правильности)
radit se / poradit se s někým **o** (problému)	советоваться / посоветоваться с кем-то о (проблеме)
rozhodovat (se) / rozhodnout (se) o (dovolené)	принимать решение / принять решение об (отпуске)
slyšet / uslyšet o (havárii)	слышать / услышать об (аварии)
soudit něco **o** (novém filmu) / usoudit něco (+ Ak)	судить что-то о (новом фильме) / сделать вывод о чем-то
uvažovat o / – (dalším studiu)	размышлять о (продолжении учебы)
vykládat = vyprávět o / – (dovolené)	рассказывать об (отпуске)
zmiňovat se / zmínit se někomu **o** (té události)	упоминать / упомянуть кому-то об (этом событии)

PO + Lok

dotazovat se / dotázat se po (detailech)	спрашивать / спросить о (деталях)
pátrat po (důkazech) / x vypátrat + Ak (důkazy)	разыскивать, искать (доказательства) x разыскать (доказательства)
ptát se po (kolegovi) / **poptat se po** (zdraví)	спрашивать, искать (коллегу) – расспросить о (здоровье)
stýskat se někomu **po** někom / – (stýská se mi po rodině)	скучать по ком-то (я скучаю по семье)
toužit / zatoužit po (cestě do Afriky)	мечтать / помечтать о (путешествии в Африку)

V + Lok

klamat se / zklamat se v (příteli)	разочаровываться / разочароваться в (друге)
libovat si v / – (dobrém jídle)	наслаждаться (хорошей едой)
mýlit se / zmýlit se v (příteli)	ошибаться / ошибиться в (друге)
pokračovat v / – (práci)	продолжать (работу)

- **Už jste se konečně dohodli, kdy přijdete?**
- **Chtěli bychom ještě dneska, ale závisí to na tobě, jestli budeš mít čas.**

- **Mohl bych si s vámi o té záležitosti promluvit mezi čtyřma očima?**
- **To by bylo zbytečné. Můžeme o tom mluvit přede všemi.**

- **Děti máš pořád u rodičů na venkově?**
- **Ano, jsou tam čtrnáct dní; už se mi po nich stýská.**

- **Nevím, jestli mám o tom Marii povědět.**
- **Jestli ti na ní záleží, tak jí o tom musíš říct.**

- **Večer bych šla do divadla a potom si sednout někam na skleničku!**
- **Asi tě zklamu. Já nejvíc toužím po dlouhém spánku.**

- **Nevím jistě, jestli jsem zamkl.**
- **Počkej, raději se půjdu přesvědčit.**

- Co budeš dělat o víkendu?
- Manžel si libuje v dlouhých výletech, takže zase určitě někam pojedeme.

- Co si myslíš o novém kolegovi?
- Že víc než na čemkoliv jiném mu záleží na penězích.

- Na tomto kontraktu si dejte záležet. Záleží na každém detailu.
- Spolehněte se. Budu vás o všem informovat.

- Jsi už definitivně rozhodnutý o tom, že z podniku odejdeš?
- Jsem, i když mě šéf stále přesvědčuje, abych zůstal.

- Myslím to s tebou dobře, opravdu by ses potřeboval poradit s právníkem.
- Budu o tom právníkovi uvažovat. Znáš někoho?

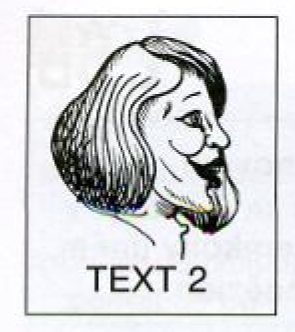
Cv

11. a) Dokončete věty – doplňte prepozici a výrazy ve správném tvaru.

Termín dovolené závisí	na	*náš návrh*
To, zda přijmeme pozvání, záleží jen	o	*nějaké pobytové zájezdy u moře*
Už jsi informoval ředitele	po	*manželka*
Už ses ptal	v	*doba dovolené*
Tento článek pojednává		*ty*
Musím se dohodnout s kolegou		*výrobní plány podniku Škoda*
Od vrátného jsem se dozvěděl		*staré mapy*
Musím se poradit s daňovým poradcem		*některé nejasnosti*
Zklamal jsem se		*připravovaná oslava*
V antikvariátech pátrám		*nový spolupracovník*

b) Nahraďte vhodným synonymem.

Už jsem vám **o** tom **řekl**.	**diskutovat o**
Termín **závisí na** vás.	**promluvit si o**
Pořád **se dohadujeme na** termínu.	**přemýšlet o**
Můžeme **si o** tom v klidu **pohovořit**.	**povědět o**
Co **soudíš o** nové premiéře v Národním divadle?	**vyprávět o**
Uvažuješ o mém návrhu?	**ptát se po**
Dokumentární film **pojednává o** cestě kolem světa.	**záležet na**
Zmínil ses o tom někomu?	**myslet si o**
Dotazuje se po dalších podrobnostech.	**říct o**

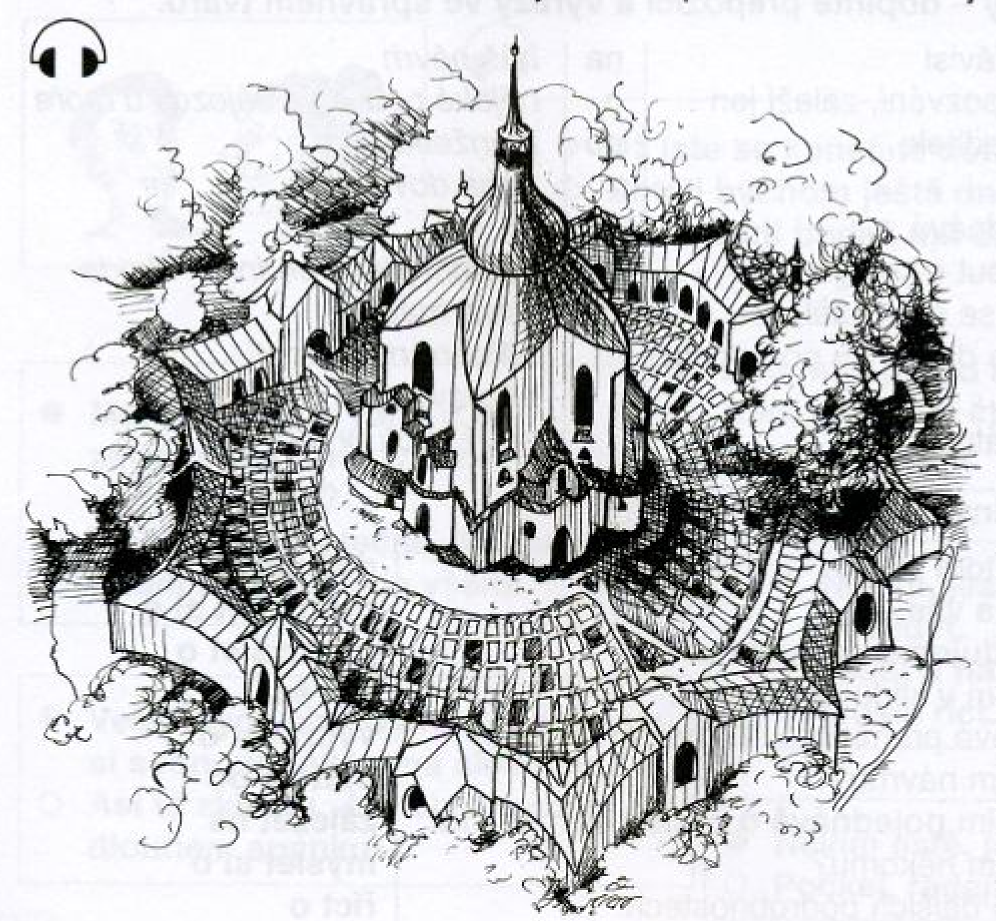
ČESKÉ BAROKO NA SEZNAMU[1] PAMÁTEK UNESCO

Praha, 11. 2. – V seznamu památek světového kulturního dědictví UNESCO je zapsáno[2] zhruba 420 světových kulturních i přírodních památek dokládajících[3] celkový[4] kulturní vývoj[5] lidstva. Mezi památky UNESCO patří trojice českých měst: Praha díky svému historickému centru, které v sobě spojuje[6] jednotlivé[7] architektonické styly od románského období až po současnost, a Telč a Český Krumlov, kterým se podařilo uchovat[8] autentický charakter historického jádra[9].

Na konci loňského roku byl prestižní seznam památek obohacen[10] o barokní památku z Moravy – pozoruhodný poutní[11] kostel svatého Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou. Představitelé[12] 120 zemí, které se připojily k úmluvě[13] o světovém dědictví, tak rozhodli především s ohledem na[14] architektonickou hodnotu[15] kostela a jeho význam pro vývoj barokní architektury. Spolu se žďárským kostelem byly do seznamu zapsány tři desítky kulturních památek a 8 památek přírodních. Mezi nimi jsou například dávné sídlo[16] dánských panovníků[17] v Jellingu, staré čtvrti Lucemburku, Konfuciův chrám v Číně či národní parky v Ugandě.

Kostel svatého Jana Nepomuckého byl ve stínu turisticky tak atraktivních míst, jako je Karlštejn nebo Hluboká, avšak svou uměleckou hodnotou je výrazně[18] převyšuje[19]. Díky publicitě, která provází[20] vyhlášení každého nového objektu za památku UNESCO, přitáhla[21] k sobě Zelená hora výjimečnou[22] pozornost[23] veřejnosti i zájem cestovních kanceláří. Např. už rok po zápisu[24] Krumlova a Telče mezi památky UNESCO vzrostl počet turistů v těchto městech desetkrát.

Česká strana má už delší dobu zájem na zapsání hradu Karlštejn na seznam UNESCO, ale návrh zatím Centrum světových památek UNESCO odložilo a hodlá se jím ještě nějakou dobu zabývat. Karlštejn je sice unikátní světoznámá památka, ale v devatenáctém století v něm došlo k přestavbám[25], které poněkud[26] zpochybňují[27] její autenticitu.

Dílo českého architekta italského původu[28] Jana Blažeje Santiniho-Aichla, významného barokního architekta. Základní kámen byl položen roku 1720 a chrám vyrostl za pouhé dva roky. Všechno se v něm podřizuje[29] dominujícímu prvku[30] pěticípé hvězdy[31], jednoho ze základních symbolů křesťanské[32] mystiky.

1 – список, 2– записать, внести, 3 – свидетельствовать, 4 – общий, 5 – культурное развитие, 6 – объединять, 7 – отдельный, 8 – сохранить, 9 – историческое ядро, 10 – обогатить, 11 – паломнический, 12 – представитель, 13 – соглашение, 14 – с учетом..., 15 – архитектурная ценность, 16 – резиденция, 17 – правитель, 18 – выразительно, значительно, 19 – превышать, 20 – проводить, сопровождать, 21 – притягивать, 22 – исключительный, 23 – внимание, 24 – запись, регистрация, 25 – перестройка, 26 – немного, слегка, 27 – подвергнуть сомнению, 28 – происхождение, род, 29 – подчиняться, 30 – элемент, 31 – пятиконечная звезда, 32 – христианский.

DON QUIJOTE Z ANTARKTIDY

Prvním Čechem, který vystoupil na sedmitisícovou horu a který se dostal na jižní pól[1], je geolog Josef Sekyra, rodák[2] z Nového Města nad Metují. Dosáhl toho ve službách vědy.

V srpnu roku jedenašedesátého se třiatřicetiletý Josef Sekyra dostal s mezinárodní skupinou horolezců[3] na druhou nejvyšší ze tří pamírských sedmitisícovek, Pik Kaufmanna. Horu zlezl[4] kvůli jedinému cíli – jako geolog chtěl studovat, jak mráz, vítr a slunce rozrušují[5] skály. Až doma si uvědomil, že vlastně zlezl sedmitisícovku. Jeho výškový[6] rekord – 7 134 metry nad mořem – vydržel šest roků.

Na velkém mezinárodním geologickém kongresu v Praze v srpnu roku osmašedesátého měla obrovský[7] ohlas[8] jeho výstava Antarktida, jejíž exponáty sám nasbíral, utřídil[9] a uspořádal. Přestože se brzy zhoršily společenské poměry[10], podařilo se mu na pozvání Belgičanů dostat do americké polární expedice[11]. Na 82. rovnoběžce[12] expedice pátrala po zkamenělinách[13] pravěkého ještěra[14] – a nalezla je. Byla to světová vědecká senzace, protože potvrdila existenci prakontinentu, který se rozpadl na dnešní světadíly jižní polokoule. Josef Sekyra vedl výzkum ve velmi tvrdých podmínkách – za teplot čtyřicet stupňů pod nulou, uragánu, často sám na stovky kilometrů. Vrtulníkem[15] nebo saněmi[16] se badatelé[17] dopravili na určené místo a s vysílačkou[18], potravinami a nejnutnějšími potřebami tam zůstávali mnohdy sami i několik dní. Vzhledem k tomu, že v antarktickém létě slunce vůbec nezapadá, člověk brzy ztratí pojem[19] o dni a noci a pracuje tak dlouho, dokud se udrží[20] na nohou – třeba i sedmdesát hodin nepřetržitě[21]. Spí se hlavně za špatného počasí, odpočinek ve stanu padne na psaní poznámek[22]. „Navíc je v tom mrazu a větru zcela nemožné sundat[23] rukavice[24] a dělat si poznámky. Proto musíte pořád v hlavě nosit spoustu[25] údajů a opakovat si je, třeba nahlas, abyste je nezapomněl do odpočinku ve stanu," vypráví Josef Sekyra.

Šestadvacátého prosince roku devětašedesátého zavlála[26] na jižním pólu poprvé československá vlajka a ke kilometrovníku[27] přibyla tabulka se vzdáleností[28] z jižního pólu ke geologickému ústavu[29] v Praze – 15 560 kilometrů. To, že Josef Sekyra stanul[30] na jižním pólu, způsobila[31] nemoc. Musel se vrátit na základnu, protože onemocněl. Za pár dní se už cítil dobře, ale kvůli počasí se nemohl vrátit na místo svého výzkumu. Nechtěl zbytečně[32] zahálet[33], a tak vypracoval náhradní program výzkumu ledovců[34] – v jeho rámci[35] navštívil i stanici na pólu.

„Už tehdy v Pamíru jsem si uvědomil, že tak nádherné a přitom[36] jedinečné ukázky[37] přírody by mělo mít možnost vidět co nejvíc lidí." V sedmdesátých letech byla opravdu v Novém Městě nad Metují otevřena stálá výstava ze Sekyrových exponátů, většinou světových unikátů, nazvaná Antarktida – kontinent vědy a míru. Výstava však byla po roce 1989 ukončena a Josef Sekyra se neúnavně snaží najít pro ni jiné prostory.

---

11 – полюс, 2 – уроженец, 3 – скалолаз, 4 – выйти на гору, подняться, одолеть, 5 – разрушать, 6 – высотный, 7 – огромный, 8 – огласка, 9 –рассортировать, 10 – отношения, 11 – полярная экспедиция, 12 – параллель, 13 – окаменелости, 14 – ящер, 15 – вертолет, 16 – сани, 17 – исследователь, 18 – рация, 19 – понятие, 20 – удержаться, 21 – непрерывно, 22 – заметка, 23 – снять, 24 – перчатки, 25 – масса, 26 – завеять, реять, 27 – километровый знак–указатель, 28 – расстояние, 29 – геологический институт, 30 – остановиться, 31 – причинить, влиять, 32 – излишне, избыточно, 33 – лентяйничать, бездействовать, 34 – ледники, 35 – рамки, 36 – при этом, 37 – отрывки, примеры

Cv

❒ 12. Představte si, že jste Josef Sekyra. Podle článku odpovídejte na otázky zvědavého novináře.

- ○ Kdy jste zlezl sedmitisícovku? Věděl jste při výstupu, že budete prvním Čechem, který by překonal hranici 7000 metrů?
- ○ Co vás vedlo k takovému horolezeckému výkonu?
- ○ Která část světa vás nejvíce přitahuje?
- ○ Účasti na které expedici si nejvíc ceníte?
- ○ Slyšel jsem, že jedna expedice, které jste se účastnil, přinesla vědeckou senzaci. Můžete nám říct něco bližšího?
- ○ V jakých podmínkách jste v Antarktidě pracoval?
- ○ Plánoval jste, že jako první Čech vstoupíte na jižní pól? Kdy na něm zavlála československá vlajka?
- ○ Máte velmi cennou geologickou sbírku. Jaké s ní máte plány?
- ○ Je to náhoda, že výstava vašich exponátů byla otevřena v Novém Městě nad Metují?

❒ 13. Podle článku o barokním kostele na Zelené hoře doplňte další informace.

Praha, Telč a Český Krumlov byly vyhlášeny za světové památky UNESCO.
(která část města? důvod?)

V prosinci 1994 byla zapsána do seznamu světových památek UNESCO další česká pamětihodnost. (která? důvod?)

Spolu s ní bylo zapsáno dalších zhruba čtyřicet kulturních a přírodních památek.

Kostel svatého Jana Nepomuckého nepatřil mezi turisticky známá místa. Situace se však změnila.

Není jisté, zda Karlštejn, jedna z nejznámějších českých památek, splní kritéria UNESCO.

❐ 14. Řekněte ve správném tvaru a doplňte chybějící prepozice.

Josef Sekyra jako geolog dosáhl *(významné úspěchy)*. Patřil ___ *(skupina horolezců)*, která vystoupila ___ *(sedmitisícový Pik Kaufmanna)*. *(Horolezec)* se stal kvůli *(jediný cíl – geologické výzkumy)*. *(Rok 1968)* měl obrovský úspěch ___ *(jeho výstava Antarktida)* ___ *(geologický kongres v Praze)*. ___ *(tento úspěch)* byl pozván ___ *(polární expedice)*, která ___ *(Antarktida)* pátrala ___ *(zkameněliny)*. Nález *(zkameněliny)* způsobil *(vědecká senzace)* – dokázal *(existence prakontinentu)* ___ *(jižní polokoule)*. Josef Sekyra pracoval ___ *(tvrdé podmínky)*. Teploty se pohybovaly ___ *(– 40 °C)*. Vzhledem k *(velký mráz)* musel psát poznámky až ___ *(odpočinek)* ___ *(stan)*. Protože slunce ___ *(antarktické léto)* nikdy nezapadá, badatel ztrácí pojem ___ *(čas)*, nerozlišuje *(noc a den)* – pracuje třeba i dva dny ___ *(odpočinek)*. Josef Sekyra se stal *(první Čech)*, který vstoupil ___ *(jižní pól)*. Dohodl se totiž ___ *(velitel expedice)* ___ *(změna programu)*, když se ___ *(špatné počasí)* nemohl dopravit ___ *(jeho základna)*. ___ *(plnění náhradního programu)* se 26. 12. 1969 dostal ___ *(stanice na jižním pólu)*. Tento den se tam poprvé objevila československá vlajka a přibyla tabulka se *(vzdálenost)* ___ *(jižní pól)* ___ *(Praha)*.

❐ 15. Vyberte vhodný prefix.

1. Dlouho mi *(do-/vy-)*kládal o svém rodném městě.
2. Návštěvu příbuzných jsem *(s-/za-)*pojil s prohlídkou města.
3. Do turistického ruchu se *(na-/za-)*pojují všichni.
4. Předpokládáme, že geologický průzkum *(do-/vy-)*padne dobře.
5. Ne*(vy-/pře-)*padá dobře. *(Na-/při-)*padá mi nemocný.
6. V devadesátém roce *(pro-/vz-)*nikla řada nových deníků a časopisů.
7. Železničáři *(roz-/vy-)*hlásili stávku na 1. březen.
8. Mohla byste mne *(roz-/o-)*hlásit k panu řediteli?
9. *(Roz-/pro-)*hlašuju na svou čest, že jsem o tom nevěděl.
10. *(U-/při-)*vítal bych tvou pomoc.

11. Musím *(o-/vy-)*mezit kouření.
12. Po dobu dovolené mě *(před-/za-)*stoupí kolegyně Černá.
13. Před odchodem na dovolenou jsem *(roz-/s-)*dělil svou práci mezi kolegy.

❒ 16. Věty spojte konjunkcemi „i když = třebaže = přestože = ačkoliv".

Byl unavený – slíbil, že ještě přijde.
Začalo pršet – vydal se na výlet.
Cestoval celou noc – nevypadal unaveně.
Je rád o samotě – má řadu přátel.
Láká mě horolezectví – bojím se výšek.
Dělali geologický výzkum – byli jen amatéři.
Teplota klesala na minus 40° – zůstával v terénu mimo základnu i několik dní.
Potřeboval by si odpočinout – musel psát poznámky.
Kostel na Zelené hoře nebyl ještě před nedávnem příliš známý – nyní vzrostl zájem turistů i cestovních kanceláří.

❒ 17. Ze slovesa vytvořte pasivní slovesné adjektivum.

➠ Chtěl si tu knihu **přečíst**. – **Přečtenou** knihu ti hned vrátím.

1. V seznamu UNESCO **jsou zapsány** nejvýznamnější kulturní a přírodní památky světa.
   Cestovní kanceláře organizují turistické zájezdy do míst ________ v seznamu UNESCO.
2. Praha **vyhlásila** smogovou situaci.
   Při ________ smogu by děti a nemocní neměli vycházet ven.
3. Už **ses rozhodl**, jestli to uděláš? – Jsem ________ to udělat za každou cenu.
4. **Přestavěli jsme** nábytek v obývacím pokoji.
   Takto ________ pokoj se mi víc líbí.
5. Musel jsem si nechat **odtáhnout** porouchané auto.
   ________ auto jsem nechal v servisu.
6. **Ztratil jsem** na té práci spoustu času. – ________ čas mi chybí.
7. Geologové **prozkoumali** půdu. – Stavět je možné jen na ________ půdě.
8. **Nasbíral** přes dvacet kilo geologického materiálu.
   Dlouho mu trvalo, než ________ materiál **utřídil**.
   ________ sbírky představil na výstavě.
9. Nález **potvrdil** teorii o rozdělení prakontinentu na jižní polokouli.
   Existence prakontinentu je tím ________.
10. Zase **jsi** u mě **zapomněl** svou mikinu. Pořád ti nosím ________ věci.

❐ 18. Rodina slov: PSÁT

dopisovat (si) / dopsat něco – **dopis**	переписываться / дописать – письмо
psát / napsat (někomu) něco – **nápis**	писать / написать – надпись
nadepisovat / nadepsat něco – **nadpis**	подписывать / подписать – надпись, заголовок
opisovat / opsat něco – **opis**	списывать / списать – копия
odepisovat / odepsat někomu – **odpis**	отвечать, списывать / ответить, списать – списание, амортизация
popisovat / popsat někoho, něco – **popis**	описывать / описать – описание
podepisovat se / podepsat se – podpis	подписываться / подписаться – подпись
propisovat / propsat (papír) – propisovací tužka = propiska, průpis	прописывать / прописать (бумагу) – прописная ручка, шариковая ручка
přepisovat / přepsat něco – **přepis**	переписывать / переписать – переписка, транскрипция
předepisovat / předepsat někomu něco – **předpis**	предписывать / выписать – рецепт
připisovat / připsat něco k něčemu – **přípis**	приписывать / приписать – приписка
rozepisovat (se) / rozepsat (se) – rozpis	расписывать / расписать – роспись
spisovatel – spis – rukopis	писатель – труд, сочинение – рукопись
sepisovat / sepsat něco – **soupis**	составлять, описывать / составить, описать – опись, инвентура
vepisovat / vepsat něco (do něčeho)	вписывать / вписать что-то (во что-то)
vypisovat / vypsat něco – **výpis, výpisky**	выписывать / выписать – выписка
zapisovat / zapsat něco (někam) – **zápis, zápisky, zápisník**	записывать / записать – запись, записки, записная книжка
psaní – písmo – písmeno – písemný	писáние / письмо – письмо – буква – письменный

V České republice je zapsáno
v Seznamu světového dědictví UNESCO 12 památek.
Více se dozvíte na http://pamatky_unesco.a4.cz/

❐ a) Doplňte do vět vhodné sloveso.

1. Dokázal velmi humorně __________ své příhody, rádi jsme ho poslouchali.
2. Napsal jsem tetě přání k Vánocům. __________ se také!
3. Svou přítelkyni jsem dlouho neviděla. Žije v Anglii a jen si __________ .
4. Napsala mi minulý měsíc, já jí ještě nestačila __________ .
5. Mám to zatím jen v rukopisu, musím to ještě __________ na počítači.
6. Nechci tě v ničem omezovat, ale víš, že doktor ti __________ klid a odpočinek.
7. Tady máš program naší cesty, __________ jsem ho na jednotlivé dny.
8. UNESCO __________ na seznam světových památek barokní kostel v Zelené hoře.

Rozumíte těmto frázím?

To **si piš**, že ano.	(Můžeš si být jistý, že ano.)
To **si zapiš** za uši!	(Pamatuj si to.)
Co **je psáno**, to je dáno.	

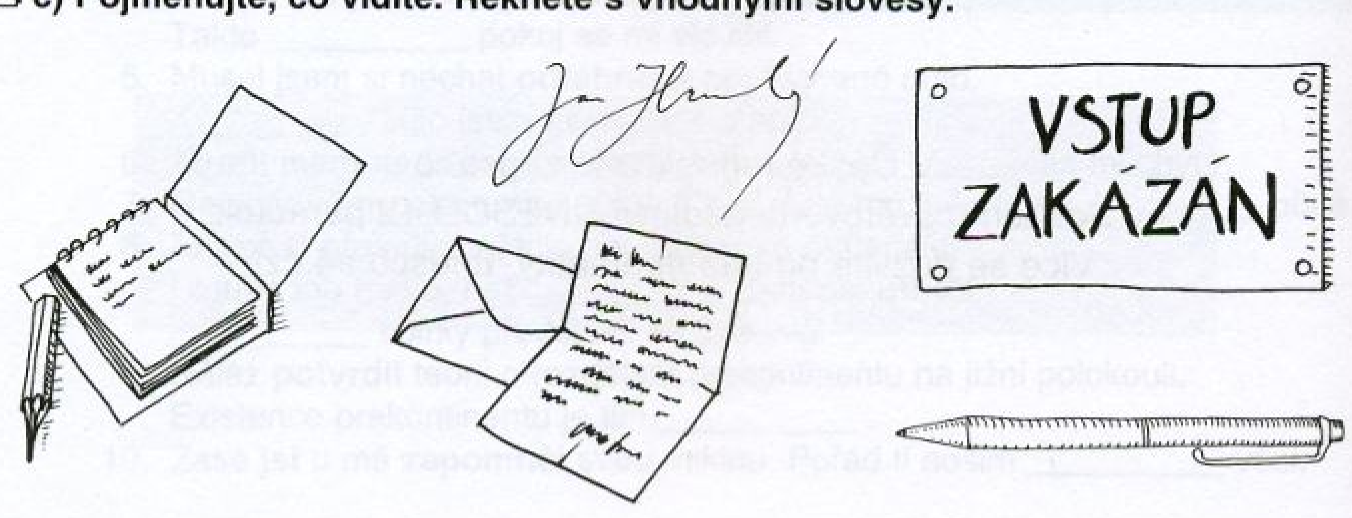
❐ b) Co to je?

zápis, nebo **soupis**?
1. systematický seznam (zboží, materiálu, majetku, památek atd.)
2. přesná písemná zpráva o ústním jednání

nápis, nebo **nadpis**?
3. krátké písemné oznámení např. nad vchodem do domu, na reklamní tabuli, na minci apod.
4. titul článku, částí textu, odstavců

rozpis, nebo **výpis**?
5. rozdělení nějakého úkolu mezi jednotlivé osoby, např. rozdělení služeb v nemocnici mezi zdravotní sestry
6. část textu z něčeho doslova opsaná, např. z matriky, trestního rejstříku

❐ c) Pojmenujte, co vidíte. Řekněte s vhodnými slovesy.

S – Z

снова	**zase**	–	**saze**	копоть
земля	**zem**	–	**sem**	сюда
свежо	**zebe**	–	**sebe**	себя
зад	**zad**	–	**sad**	сад
зверь	**zvěř**	–	**svěř**	доверь
коза	**koza**	–	**kosa**	коса
возит	**vozí**	–	**vosí**	осиный
волшебство	**kouzlo**	–	**kouslo**	укусило
изменение	**změna**	–	**směna**	смена
звал	**zval**	–	**sval**	мышца
воскликнуть, окрикнуть	**zvolat**	–	**svolat**	собрать

расскажи! **pověz!** [povjes] – **pověs!** [povjes] повесь!

bez barev [bezbaref] – **bez peněz** [bespeněs]
bez hodin [bezhodin] – **bez chyb** [beschyp]
bez dětí [bezďetí] – **bez tety** [bestety]
bez Vandy [bezvandy] – **bez Franty** [besfranty]
z garáže [zgaráže] – **z kuchyně** [skuchyně]

obraz [obras] – **pár obrazů**
průkaz [průkas] – **v průkaze**
vývoz [vývos] – **o vývozu**
mráz [mrás] – **v mrazu**
vítěz [vítěs] – **bez vítěze**

Zase zlézají vysoké srázy. – Seznámili se na sezení správní rady. – Zasmál se, až zaslzel. – Saze zasypaly sazenice sedmikrásek. – Dostávala slušné služné. – Jako jedna z mála se stále smála. – Zvou si svou sousedku na schůzi. – Svolili zvolit ho zástupcem.

Téma: Tisk

● **TISK** (Пресса)

noviny:	**raník** –	**večerník** –	**deník** –	**týdeník** –	**čtrnáctideník** –	**měsíčník** –
газеты:	утренняя	вечерняя	ежедневная	еженедельная	раз в 2 недели	ежемесячная

bulvární plátek –	**zvláštní vydání** –	**víkendová příloha** –	**vychází v nákladu x výtisků**
бульварный таблоид	специальное издание	приложение на выходные	выходит тиражом ... экземпляров

časopis –	**ilustrovaný,**	**dětský,**	**ženský,**	**módní,**	**sportovní,**	**literární,**	**vědecký,**
журнал	иллюстрированный	детский	женский	модный	спортивный	литературный	научный

humoristický –	**předplatit si noviny** –	**roční předplatné činí x Kč** –	**zrušit**
юмористический	выписать газеты	годовая подписка стоит... крон	отменить

předplatné –	**objevit se na titulní straně, na obálce časopisu** –	**v titulcích (titulky)**
подписку	появиться на титульном листе, на обложке журнала	в титрах (содержании)

článek –	**úvodník** –	**komentář, komentátor** –	**reportáž, reportér** –	**zprávy z domova,**
статья	передовица	комментарий, комментатор	репортаж, репортер	новости в стране

ze zahraničí –	**otisknout / otiskovat zprávu o ...** –	**zpráva zabírá celou druhou stranu** –
из-за границы	напечатать / распечатать сообщение о ...	сообщение заняло всю вторую страницу

přehled denních zpráv –	**zpravodajství,**	**zpravodaj**
обзор дневных новостей	новости	корреспондент

rubrika:	**ekonomika a finance** –	**počasí** –	**televizní programy** –	**programy kin a divadel** –
рубрика:	экономика и финансы	погода	телевизионная программа	программа кино и театров

názory, dopisy čtenářů –	**kultura** –	**sport** –	**zdraví** –	**móda** –	**horoskop** –
мнения, письма читателей	культура	спорт	здоровье	мода	гороскоп

kriminalita, černá kronika –	**zajímavosti ze světa** –	**zprávy ze společnosti** –
криминал, черная хроника	новости в мире	общественные события

rozhovory se slavnými osobnostmi –	**inzerce** –	**křížovka o ceny**
интервью с известными личностями	объявления	кроссворд с выигрышем, с юрпризом

Inzertní rubriky: Рубрики объявлений: **Zaměstnání** – работа **Práci hledají** – ищу работу **Byty** – квартиры **Nemovitosti** – недвижимость

Koupě – покупка **Prodej** – продажа **Auto-moto** – авто-мото **Cestování** – путешествия **Kurzy** – курсы **Různé** – разное

Seznámení – знакомство **Oznámení** – сообщения **Výzvy** – призывы

Auto-moto
KOUPÍM MERCEDES KABRIOLET, typ 190-300. Rok výroby do roku 1967. Jen nepojízdný-poškozený.

Nebytové prostory
PRONAJMU nebytové prostory v centru Prahy, 125 m².

Byty-místnosti
NABÍZÍM VOLNÉ POKOJE VE VILE pro turisty, s koupelnou, WC, za výhodné ceny. U stanice metra Skalka.

HLEDÁM MALÝ BYT NEBO GARSONKU KE KOUPI nebo k dlouhodobému pronájmu na Malé Straně.

Koupě-prodej
KOUPÍM MINCE, BANKOVKY, poštovní známky a vojenská vyznamenání. Platba ihned.

PRODÁM rohovou rozkládací sedací soupravu béžové barvy. Cena dohodou.

nepojízdný – неподвижный, **poškozený** – поврежденный, **nebytový prostor (prostor k podnikání)** M – нежилое помещение (помещение для офиса), **pronajímat / pronajmout,** prét. **pronajal** – сдавать в аренду, в наем, сдал в аренду, **pronájem** M – аренда, **vyznamenání** N – награда

a) Odpovíte na nějaký inzerát?

Listujete novinami. U které rubriky se zastavíte nejdřív?
Přeskakujete některé rubriky? Které?
Chcete si na cestu do vlaku koupit nějaké časopisy. Které (podle obsahu)?
Máte předplacené nějaké noviny? V čem je (ne)výhoda předplatného?
Proč si (ne)kupujete bulvární noviny?
Které zprávy se objevují na titulní straně?

senzační zpráva – сенсационное сообщение **honit se za senzacemi** – гоняться за сенсациями **vyvolat senzaci** – вызвать сенсацию **rozpoutat aféru** – раскрутить аферу

článek cituje – статья цитирует **deník zveřejňuje informaci** – ежедневник обнародует информацию **věnuje pozornost** – уделяет внимание

novinářská kachna – **dementovat zprávu** – **veřejně se omluvit**
журналистская утка опровергнуть сообщение публично извиниться

psát o události – **popisovat událost** – **událost se dostala na titulní stranu** –
писать о событии описывать событие событие попало на титульную страницу

budí pozornost – **zatajit událost** – **přejít ji mlčením**
вызывает живой интерес утаить событие обойти молчанием

● SOUDNICTVÍ, KRIMINALITA (СУДЕБНОЕ ДЕЛО, КРИМИНАЛ)

Na horách se nyní krade méně aut než loni

V Krkonoších se v letošní zimní sezoně ztrácí méně aut než loni, méně jsou také automobily vykrádány. Policie tvrdí, že je to zejména proto, že policisté více hlídkují v ulicích a častěji kontrolují řidiče na silnicích. V loňské zimní sezoně vyšetřovala tamní policie 45 případů krádeží a vykradení aut se škodou přes 21 milionů korun, letos to zatím bylo jen 12 případů.
Podle kriminalistů by krádeží mohlo být ještě méně, kdyby návštěvníci nechávali své vozy na hlídaných parkovištích

Vyloupený obchod

Do prodejny v Praze 7 se v noci na 15. února vloupal neznámý pachatel. Odcizil spotřební elektroniku a další zboží. Celkem způsobil škodu v přibližné výši půl milionu korun.

Unesené dítě

Únos sedmiletého syna oznámila v pondělí plzeňské policii sedmadvacetiletá žena. Matka se nejdříve domnívala, že rozvedený manžel s ním odjel na výlet a přiveze jej zpět, ani po pěti dnech se však neobjevili. Policisté vyhlásili po chlapci pátrání.

Za loňský rok odsouzeno 52 tisíc osob

V loňském roce odsoudily soudy v České republice téměř 52 tisíc osob. Informovalo o tom včera ministerstvo spravedlnosti. Pachatelé byli nejčastěji odsouzeni za trestný čin krádeže, porušování domovní svobody a zanedbání povinné výživy. Za vraždu bylo odsouzeno 102 lidí, v jednom případě soud uložil trest doživotní, osm lidí bylo odsouzeno k výjimečnému trestu odnětí svobody nad 15 let. Téměř v 80 procentech případů byli pachatelé odsouzeni k trestu s podmíněným odkladem.

trestný čin, zločin – **krádež, loupež** – **krást (krade) / ukrást** – **vykrádat / vykrást auto** –
преступление кража красть / украсть обокрасть машину

vyloupit obchod – **vloupání do obchodu** – **únos** – **unést dítě** –
обокрасть магазин нападение на магазин похищение похитить ребенка

vydírat majitele baru – **pašovat zboží přes hranice** – **podvádět / podvést někoho** –
вымогать, шантажировать владельца бара заниматься контрабандой обманывать / обмануть

ošidit někoho o peníze – spáchat vraždu – zavraždit svědka – pokus o vraždu –
обсчитать, обмануть кого-то в деньгах; убить; убить свидетеля; попытка убийства

neúmyslné zabití – zabít v sebeobraně – zastřelit – uškrtit – utopit
неумышленное убийство; убить при самообороне; застрелить; задушить; утопить

pachatel – zločinec – zloděj, lupič – kapsář – únosce – vyděrač – pašerák –
преступник; злодей; вор; карманник; похититель; шантажист; контрабандист

podvodník – vrah – mít záznam v trestním rejstříku
обманщик; убийца; числиться в реестре судимостей

soud – soudce – státní prokurátor – obhájce – právní poradce – advokát –
суд; судья; государственный прокурор; защитник; первый советник; адвокат

soudní proces – žalobce – obžalovaný – podat žalobu na někoho –
судебный процесс; обвинитель; обвиняемый; подать на кого-то в суд / жалобу

obžalovat, obvinit někoho – obviněný – svědek – soudní výslech –
обвинить; обвиненный; свидетель; судебный допрос

vypovídat pod přísahou – předložit důkaz – vynést rozsudek – odsoudit na 5 let
давать показания под присягой; предъявить доказательство; вынести решение; осудить на 5 лет

odnětí svobody, na doživotí – dostat peněžitý trest – podmínečné odsouzení –
(лишения свободы), пожизненно; получить денежный штраф; условное осуждение

zproštění viny – odvolat se proti rozsudku
оправдать; обжаловать решение

porušit, dodržovat zákon – policejní pátrání – pátrat po pachateli / vypátrat
нарушить, соблюдать закон; полицейское расследование; разыскивать преступника / разыскать

pachatele – zatknout pachatele – vyslýchat podezřelého – křížový výslech – mít alibi –
преступника; задержать преступника; допросить подозреваемого; перекрестный допрос; иметь алиби

přiznat se k činu – sejmout otisky prstů – být ve vězení – vězeň
признаться в преступлении; снять отпечатки пальцев; быть в тюрьме; тюрьма

b) Spojte sloveso s vhodným výrazem.

porušit	byt
spáchat	zboží přes hranici
vykrást	zloděje
pašovat	ke krádeži
zatknout	zákon
přiznat se	k trestu smrti
zabít	alibi
odsoudit	policistu
potvrdit	vraždu

Kdo jsou, co dělají?

zločinec
zloděj
kapsář
podvodník
vyděrač
únosce
detektiv
vyšetřovatel
soudce

Zkuste určit význam zvýrazněných slov (všímejte si prefixů).
Попробуйте определить значение выделенных слов (обратите внимание на приставки).

ukrást auto – **vy**krást auto;
okrást turistu – **u**krást turistovi peněženku
zastřelit zloděje při útěku – **po**střelit zloděje
unést dítě – **pro**nést zbraň přes celnici do letadla
spáchat **sebe**vraždu – zabít v **sebe**obraně

c) Oznamte policii: ztrátu pasu, krádež osobních dokladů a peněz
okradení na ulici, ukradení auta
vykradení hotelového pokoje
byl jste svědkem havárie

Uveďte Vaše osobní data, bydliště, okolnosti (обстоятельства), za kterých k činu došlo, a další detaily, které by mohly policii pomoci při pátrání.
Čtete nebo díváte se rád na detektivky? Máte oblíbeného autora nebo oblíbeného filmového či televizního hrdinu (герой)? Podíváte se při četbě detektivky nejdřív na konec, kdo je pachatelem?

• POLITICKÝ ŽIVOT

výkonná moc: исполняющая власть: – **prezident** президент – **vláda** правительство – **ministr/yně** министр – **předseda vlády** председатель правительства, премьер –

místopředseda vlády заместитель председателя правительства – **zasedání** заседание – **schválit návrh zákona** одобрить проект закона

Ministerstvo zahraničních věcí	Министерство иностранных дел
Ministerstvo financí	Министерство финансов
Ministerstvo průmyslu a obchodu	Министерство промышленности и торговли
Ministerstvo životního prostředí	Министерство окружающей среды
Ministerstvo zemědělství	Министерство сельского хозяйства
Ministerstvo pro místní rozvoj	Министерство внутреннего развития
Ministerstvo dopravy	Министерство транспорта
Ministerstvo obrany	Министерство обороны
Ministerstvo vnitra	Министерство внутренних дел
Ministerstvo spravedlnosti	Министерство юстиции
Ministerstvo práce a sociálních věcí	Министерство труда и социальной защиты
Ministerstvo zdravotnictví	Министерство здравоохранения
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	Министерство образования, молодежи и спортивного воспитания
Ministerstvo kultury	Министерство культуры
Ministerstvo životního prostředí	Министерство окружающей среды

zákonodárná moc: – **parlament** – **sněmovna** – **senát** – **poslanec** – **senátor** –
законодательная власть: парламент, палата (депутатов), парламент, сенат, депутат, сенатор

poslanecký výbor – **zasedání** – **hlasovat pro / proti přijetí zákona** –
депутатский комитет, заседание, голосовать за / против принятия закона

zdržet se hlasování – **schválit nadpoloviční většinou hlasů** –
воздержаться от голосования, получить одобрение простого большинства голосов

pozměňovací návrh byl přijat, zamítnut – **platnost zákona** –
проект с внесенными изменениями был принят, отвергнут, действие закона

vstoupit v platnost kdy – **nabýt účinnosti prvním lednem** – **volič** –
вступить в силу когда, вступить в силу первого января, избиратель

volby do parlamentu, do místních zastupitelství – **kandidovat za volební obvod** –
выборы в парламент, в местные органы управления, быть кандидатом от избирательного округа

stáhnout, odvolat kandidaturu – **z/volit kandidáta** – **být zvolen poslancem** –
снять кандидатуру, выбрать кандидата, быть избранным депутатом

pravicová, levicová politická strana – **pravice, levice** – **strana politického středu** –
правая, левая политическая партия, правые, левые, партия политического центра / центристская

být v opozici – **opoziční strana** – **založit stranu** – **vstoupit do strany, vystoupit ze strany** –
быть в оппозиции — оппозиционная партия — основать партию — вступить в партию, выйти из партии

stát se, přestat být členem – **svolat sjezd** – **uspořádat sjezd** – **zvolit předsedu** –
стать, перестать быть членом — созвать съезд — организовать съезд — избрать председателя

vykonávat funkci předsedy – **funkcionář** – **vzdát se funkce** –
осуществлять обязанности председателя — функционер — отказаться от должности

zahájit, ukončit jednání – **zahajovací, závěrečný projev** –
начать, закончить переговоры — вступительное, заключительное выступление

otevřít, uzavřít diskusi – **zasáhnout do diskuse** – **dát někomu slovo**
открыть, закрыть дискуссию — вмешаться в дискуссию — предоставить кому-то слово

• MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE: (МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ)

OSN (= ООН) – Organizace spojených národů
UNESCO – Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu
UNICEF – Dětský fond OSN
UNIDO – Organizace OSN pro průmyslový rozvoj
FAO – Organizace OSN pro výživu a zemědělství
IAEA – Mezinárodní agentura pro atomovou energii
GATT – Všeobecná dohoda o clech a obchodu
IMF – Mezinárodní měnový fond
UNPROFOR – Ochranné síly OSN

Podle bodů říkejte základní informace o Organizaci spojených národů (OSN):

– počet členských států: 192
– založena 24. 10. 1945
– sídlo: New York
– hlavní orgány: Valné shromáždění (Общее собрание / заседание)
Rada bezpečnosti (Совет безопасности)
Mezinárodní soudní dvůr (Международный суд)
Ekonomická a sociální rada
sekretariát – v čele generální tajemník OSN (jmenován Valným shromážděním na doporučení Rady bezpečnosti)
– úřední jazyky: angličtina, arabština, čínština, francouzština, ruština, španělština
– cíle: snížit chudobu a sociální vyloučení
dosáhnout univerzálního primárního vzdělávání
zajistit trvale udržitelný rozvoj
vybudovat globální partnerství pro rozvoj
udržovat mezinárodní mír a bezpečnost

Je vaše země členem

Organizace spojených národů? — ООН
Evropské unie? — Европейский союз
Organizace amerických států? — США
Organizace africké jednoty? — ОАЕ (Организация африканского единства)

• ARMÁDA (АРМИЯ)

armáda, ozbrojené síly – армия, вооруженные силы
armádní velení – руководство армии
náčelník generálního štábu – начальник генерального штаба
voják z povolání – профессиональный военный

branec – рекрут
základní vojenská služba – основная военная служба
náhradní civilní služba – альтернативная служба в армии
sloužit v armádě – служить в армии

být na vojně – быть в армии
být povolán na vojenské cvičení – быть вызванным на военные учения
důstojník v záloze – офицер в запасе

vojenská posádka – военный гарнизон
kasárna – казарма
pěšák (pěchota) – пехотинец (пехота)
dělostřelec (dělostřelectvo) – артиллерист (артиллерия)

radista – радист
tankista – танкист
pilot, letec (letectvo) – пилот (авиация)
parašutista – парашютист
ženista – сапер

mít stráž, hlídku – идти в караул
velitel – командир
vojenská hodnost: военные звания:
vojín – солдат

poddůstojníci: сержанты:
svobodník – ефрейтор
desátník – младший сержант
četař – сержант
rotný – старший сержант
rotmistr – ротмистр

důstojníci: офицеры:
podporučík – младший лейтенант
poručík – лейтенант
nadporučík – старший лейтенант
kapitán – капитан
major – майор

podplukovník – подполковник
plukovník – полковник
generálmajor – генерал-майор
generálporučík – генерал-лейтенант
generálplukovník – генерал-полковник

armádní generál – генерал армии
četa – взвод
rota – рота
prapor – батальон
pluk – полк
divize – дивизия
brigáda – бригада

střelná zbraň – огнестрельное оружие
pistole – пистолет
puška – ружье
samopal – автомат
kulomet – пулемет
střelivo = munice – боеприпасы

náboj – патрон
vystřelit, zastřelit – выстрелить, застрелить
výstřel, rána – выстрел, рана
střelba, palba – стрельба, пальба
pal! – огонь!
výbušnina, – взрывчатое вещество

výbuch, vybuchnout – взрыв, взорваться
ruční granát – ручная граната
položit protitankovou minu – заложить противотанковую мину
shodit bombu – сбросить бомбу
bombardér – бомбардир
protiraketová střela – противоракетный снаряд
raketa – ракета
tank – танк
obrněné vozidlo – бронированная машина
protitankové dělo – противотанковое орудие
radar – радар
průzkumný letoun – самолет-разведчик
stíhací letoun (stíhačka) – истребитель
padák – парашют
vrtulník – вертолет
ponorka – подводная лодка
letadlová loď – авианосец
letecká základna – летная база
obrana – оборона
útok – нападение
protiútok – контратака

Někdo se dívá

Místo klíčů máme čipové karty, místo jízdenek elektronické tramvajenky. Při všem, co děláme, nás sleduje stále více kamer. Někdo také ví, v kolik jsme ráno vstali, jaké léky bereme a jaké knihy čteme. Soukromí v digitální éře přestalo existovat.
Slušní lidé se nemusejí bát, znějí argumenty technooptimistů. Smyslem sledovacích (monitorovacích) systémů je přece ochrana těch "hodných" před těmi "zlými". A smyslem sbírání dat o každém z nás vylepšení chodu naší společnosti. Jenže databáze, které nám mají ulehčit život, nám ho mohou naopak pěkně zkomplikovat, když se dostanou do rukou nepovolaných.

Dnes jsme pod dohledem, aniž bychom si to uvědomovali. Sdělujeme svá osobní data na potkání, např. u lékaře, v bankách, v knihovnách, v obchodech, v různých anketách. Často přitom ani nevíme, jak se uchovávají a co se s nimi děje dál.

A tak jsem se rozhodla, že se na jeden březnový den stanu důslednější ochránkyní svého soukromí. Budu si všímat, kde všude za sebou nechávám stopy, a budu se zajímat o to, co se s nimi děje.

O první kousek soukromí přijdu hned po probuzení. Zapnu mobilní telefon, ten se přihlásí do sítě a od té doby někdo ví, že jsem právě vstala a kde se nacházím. To samé se stane, když zapnu počítač a připojím se na internet. Kromě toho, kdy jsem se přihlásila a odhlásila, má onen „kdosi" přehled i o stránkách, po kterých surfuji. Od roku 2005 musí operátor po dobu šesti měsíců uchovávat záznam o každém e-mailu, přístupu na web, telefonním hovoru i SMS. Do databází má přístup policie a zpravodajské služby pro případ, že bych se ztratila nebo spáchala trestný čin.

U nás v domě kamera zatím není, ale za cestu do práce, která mi trvá asi dvacet minut a měří pouhých 1200 metrů, jich napočítám dvaatřicet. V celé Praze je více než dva tisíce kamer a brzy se má toto číslo ztrojnásobit.

Zapomenout na soukromí musím také, jakmile zaplatím za oběd platební kartou. Údaje o mojí osobě, transakci i obchodníkovi, který ji provedl, jdou okamžitě nejen do mé banky, ale také do společnosti Visa, která mi kartu vydala. Z práce jdu do knihovny. I ta – jak jinak – uchovává údaje o tom, kdo si co půjčuje za knihy. Koho může zajímat, co čtu?

Zmapované nás mají také nejrůznější státní databáze týkající se vzdělání, zaměstnání, zdraví nebo kriminality.

LEKCE 9

Z kultury

Текст 1: I život bez televize je životem
Текст 2: Zlodějská přítelkyně

Вы научитесь:

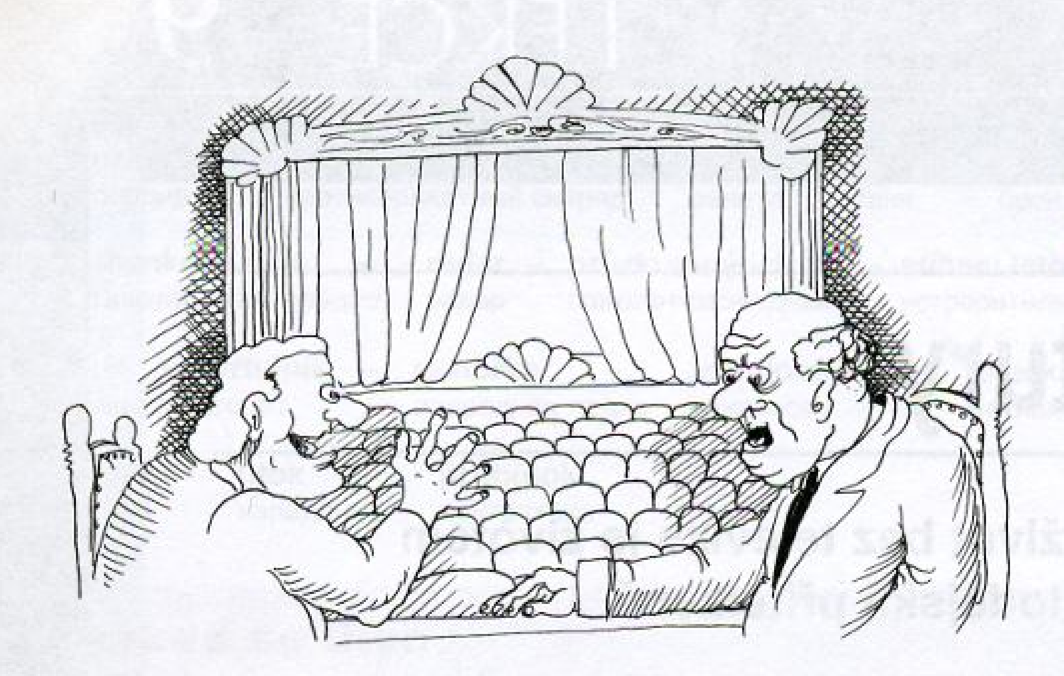
- Закрепление словарного запаса из области искусства. Понимать текст о литературе, фильме, музыке, телевизионных и театральных программах. Вести диалоги на данные темы
- Рассказать, с кем общаемся, с кем соседствуем; о том, что у нас с ними конфликт
- Выражение возможности разными способами. Объяснить, что можно делать, а что нельзя
- Сказать, что два понятия идентичны
- Сказать, что одно мероприятие противоречит другому
- Обороты со словами «говорить, речь» *(„mluvit, řeč")*

Произношение: Согласные **„Š – Ž"**, ассимиляция
Тема для разговорной практики:

Umění – literatura, divadlo, výtvarné umění, hudba, film
(Искусство – литература, театр, прикладное искусство, музыка, кино)

§ 38 Предлоги с творительным падежом (336) • § 39 Творительный падеж у прилагательных и глаголов (338) • § 40 Неопределенные и отрицательные местоимения и наречия (355) • § 41 Местоимение *„týž, tentýž"* (357) • § 42 Образование имен уменьшительных и увеличительных (365)

Значения приставок *„po-, za-"* (344, 345) • Междометия (347) • Однокоренные слова: *„mluvit"* (362)

- Divákům se zřejmě vaše hra nelíbí.
- Jak to víte, když tu žádní nejsou?

alespoň, aspoň	хотя бы
báseň F	стихотворение
básník M	поэт
bleskově (**blesk** M)	молниеносно (молния)
bohatý, -á, -é x **chudý, -á, -é**	богатый x бедный
bránit +Dat **v** +Lok, (+ inf.) impf. – **zabránit** pf.	защищать – защитить / предотвратить
bránit se (proti) +Dat impf. – **ubránit se** pf.	защищаться – защититься
čerpat +Ak impf. – **vyčerpat** pf.	черпать – вычерпать
dílo N	произведение
divák M, **divačka** F	зритель/ница
herec M, **herečka** F	актер, актриса
hledisko N	точка зрения
hrozný, -á, -é	ужасный
místo +Gen	место
morální (**morálka** F)	моральный (мораль)
nabitý, -á, -é (program)	полный (программа)
namáhavý, -á, -é	утомительный
natočit +Ak pf. – **natáčet** impf.	снять – снимать
nezávislý, -á, -é	независимый
oblíbený, -á, -é (**oblíbit si** +Ak pf.)	любимый (полюбить)
odreagovat se pf.	отдохнуть
píseň F	песня
podnět M	импульс, побуждение
pokládat +Ak **za** +Ak impf.	считать кого-то кем-то
pořad M	программа

pořád = stále	постоянно
postupně	постепенно
prostřednictvím +Gen	с помощью, при посредничестве
prožít +Ak, **prožiju** pf. – **prožívat** impf.	прожить, пережить – переживать
průměr M	середина, диаметр
přenos M (**přenášet** / **přenést** +Ak)	трансляция (транслировать)
přesto	несмотря на это
pustit +Ak (rádio) pf. – **pouštět** impf.	включить, пустить – включать, пускать
řadit +Ak impf. – **zařadit** pf.	сортировать – рассортировать, включить
řeč F (Gen **-i**)	речь
sídliště N	район, спальный район
síň F	зал
soustředit se na +Ak pf. – **soustřeďovat se** impf.	сосредоточиться на – сосредотачиваться на
spisovatel(ka) M (F)	писатель/ница
spojit se s +Instr pf. – **spojovat se** impf.	соединиться с – соединяться с
tentýž, tatáž, totéž	тот же, та же, то же
totožný, -á, -é	одинаковый, тождественный
tvorba F (**tvořit** /**vytvořit** +Ak impf.)	творчество (творить – создать)
umění N	искусство
upozornit +Ak **na** +Ak pf. – **upozorňovat** impf.	обратить внимание на – обращать внимание на
úroveň F	уровень
vítězství N (**vítězit** / **zvítězit nad** +Instr)	победа (победить – побеждать)
vládnout +Dat impf. – **ovládnout** +Ak pf.	властвовать – овладеть
vyhovovat +Dat impf. – **vyhovět** pf.	соответствовать – выйти навстречу
vynikající (**vynikat** / **vyniknout nad** +Ak)	исключительный (выделяться – выделиться среди)
vyrušovat +Ak impf. – **vyrušit** pf.	мешать – помешать
vysílat +Ak impf. – **odvysílat** pf.	высылать, транслировать – выслать
vzdát se +Gen pf. – **vzdávat se** impf.	отказаться – отказываться
zabírat +Ak impf. – **zabrat, zaberu** pf.	забирать, размещать – забрать
zásada F	принцип
zasloužit si +Ak pf. – **zasluhovat si** impf.	заслужить
zaspat, zaspím (+Ak) pf.	проспать
záznam M (**zaznamenávat** / **zaznamenat** +Ak)	примечание, пометка (помечать – пометить)
zážitek M (**zažívat** / **zažít** +Ak)	ощущение, впечатление (получить – получать впечатление)
zbytečně – **zbytečný, -á, -é**	излишне – излишний

zemřít, zemřu pf. – **umírat** impf. — умереть – умирать
zpracovávat +Ak impf. – **zpracovat** pf. — обрабатывать – обработать
zrušit +Ak pf. – **rušit** impf. — отменить – отменять
zvláště = hlavně — особенно, главное

Gr

§ 38 PREPOZICE S INSTRUMENTÁLEM

nad + Instr	над
Ústí **nad Labem (kde?)**	Усти над Лабем (где?)
mezi + Instr	между
stál **mezi dveřmi** (**kde?**)	он стоял в дверях (где?)
mezi třetí a čtvrtou hodinou (**kdy?**)	между двумя и тремя часами (когда?)
mezi nimi je velký věkový rozdíl (**srovnání**)	между ними большая разница в возрасте (сравнение)
to zůstane **mezi námi (ve skupině)**	это останется между нами (в группе)
pod + Instr	под
Novákovi bydlí **pod námi (kde?)**	Новаковы живут под нами (где?)
jednal **pod vlivem** alkoholu (**podřízenost**)	он находился под влиянием алкоголя (подчинение)
udělám to **pod podmínkou**, že ... (**okolnost**)	я сделаю это при условии, что ... (обстоятельство)
před + Instr	перед
stalo se to **přede mnou (kde?)**	это случилось передо мной (где?)
vysílali to **před časem (kdy?)**	это передавали некоторое время назад (когда?)
mám **před sebou** hodně práce	мне предстоит еще много работы
má strach **před zkouškou** (**pocit strachu**)	он боится экзамена (ощущение страха)
s + Instr	с
vezmu **s sebou** syna (**společnost**)	я возьму с собой сына (общество)
už jsem **s ním** mluvil (**vzájemnost**)	я с ним уже разговаривал (взаимность)
pracuje **s velkou chutí** (**okolnost**)	он работает с большим желанием (обстоятельство)

!! **nástroj, dopravní prostředek – jen Instr**	инструмент, транспортное средство – только творительный падеж
umyj se **teplou vodou**	помойся теплой водой
pocestujeme **autobusem**	мы поедем на автобусе / будем путешествовать на автобусе

za + Instr	за, после
pošta je hned **za rohem (kde?)**	почта находится прямо за углом (где?)
bydlí **za městem**	он живет за городом
jdu **za ředitelem**	я иду к директору
díval se **za nimi**, jak odcházejí	он смотрел, как они уходили / им вслед
už to máme **za sebou**	у нас уже все позади

!! POZOR **KDE ? –** nad, pod, před, za, mezi **+ Instr x**
KAM ? – nad, pod, před, za, mezi **+ Ak**

ve shodě s + Instr	в совпадении с
ve shodě s mými názory	это совпадает с моим мнением
v souhlase, v souladu s + Instr	в согласии, в соответствии с
v souladu se zákonem	в соответствии с законом
v rozporu s + Instr	в противоречии с
v rozporu se zájmy rodiny	в противоречии с интересами семьи
= v protikladu k + Dat	в противостоянии
v souvislosti s + Instr	в связи с
v souvislosti s politickou aférou	в связи с политической аферой
ve spojení s + Instr	в связи с
ve spojení s praxí	в связи с практикой
ve srovnání s + Instr =	в сравнении с
v porovnání s + Instr	в сравнении с
v porovnání s loňským rokem	по сравнению с прошлым годом

Praha bude žít do 16. února v rytmu karnevalu
S maskou jsou památky zdarma

Letošní ročník karnevalu se zaměří především na pražské památky.
Ti v kostýmech mají všechny karnevalové atrakce – např. prohlídku Muzea Karlova mostu nebo plavbu po Vltavě – **zdarma.**

Sídlem Bohemian Carnevale Praha je Clam-Gallasův palác v Husově ulici, odkud se odpoledne vydá karnevalový průvod Karlovou ulicí přes Malé náměstí ke Staroměstské radnici.

Cv

❒ 1. a) Řekněte ve správném tvaru a všímejte si významu prepozice „ZA".

1. Volala za *(děti)*, aby na sebe dávaly pozor. 2. V pátek odjíždím za *(rodina)* na chatu. 3. To nejhorší už je za *(my)*. 4. Jsem rád, že už je ta nepříjemnost za *(já)*. Jsem rád, že to mám za *(já)*. 5. Stojím za *(má slova)*, svůj názor nezměním. 6. Za *(dveře)* se neposlouchá! 7. Když jsem vešel, seděl unaveně za *(pracovní stůl)*. 8. Má malou zahrádku za *(město)*. 9. Půjdu za *(Jirka)* až zítra. 10. Zaparkuju tamhle za *(roh)* a počkám na tebe.
x (Ak) 11. Půjdu se trochu projít za *(město)*. 12. Auto zahnulo za *(roh)* a zmizelo mi z očí. 13. Postav to za *(dveře)*. 14. Udělám to za *(ty)*.

b) Řekněte ve správném tvaru a všímejte si významu prepozice „S".

1. Je to krásná holčička s *(modré oči)* a *(světlé vlasy)*. 2. Ještě jsi s *(hosté)* nepromluvil ani slovo! Jdi se s *(oni)* aspoň přivítat. 3. Oslavíme to se *(všichni spolupracovníci)*. 4. Poslouchala jeho vyprávění s *(velký zájem)*. 5. Říkal jsem to manželce s *(obava)*, že se bude zlobit, ale přijala to s *(pochopení)*. 6. Musím jít se *(záda)* k doktorovi, bolí mě čím dál tím víc. 7. Co se s *(ty)* děje? Jsi nějak nervózní. – Mám starosti s *(dcera)*. 8. S *(příchod nového vedoucího)* se vztahy zlepšily. 9. Nemůžu vyjít s *(výplata)*, peníze mi dojdou vždycky před *(konec měsíce)*. – Co s *(ty peníze)* děláš?

Gr

§ 39 INSTRUMENTÁL U ADJEKTIV A SLOVES

a) **být si jistý** (úspěchem)	быть уверенным (в успехе)
být slavný (svými romány)	быть известным (своими романами)
být vinný, vinen, F **vinna** (neštěstím)	быть виноватым (в несчастье)
být známý (svým uměním)	быть известным (своим искусством))
být hotový s (prací)	быть готовым (в работе)
být spojený s (těžkostmi)	быть связанным (с проблемами)
být spokojený s (výsledky)	быть довольным (результатами)
být totožný s (našimi návrhy)	совпадать с (нашими предложениями)

b) SLOVESO **+ Instr**

být / — (známým umělcem)	быть (известным художником)
disponovat / — (manželovým kontem)	распоряжаться (счетом мужа)
chlubit se / **pochlubit se** (svým úspěchem)	хвастаться / похвастаться (своим успехом)
stávat se / **stát se** (slavným hercem)	стать (известным актером)
trpět (zimou) / ! vytrpět + Ak (mnoho zlého)	страдать (от холода) / вытерпеть (много плохого)
vynikat / **vyniknout** (talentem nad ostatní)	отличаться / отличиться (талантом от остальных)
zabývat se / — (sportem)	заниматься (спортом)

SLOVESO **+ Ak + Instr** **(NĚKOHO NĚKÝM, NĚCO NĚČÍM)**

jmenovat (někoho ministrem) / ! pojmenovat + Ak	назначать (кого-то министром) / назвать кого как
nazývat / **nazvat** (věci pravým jménem)	называть / назвать (вещи своими именами)
pokrývat / **pokrýt** (stůl ubrusem)	покрывать / покрыть (стол скатертью)
vybavovat / **vybavit** (kancelář novým nábytkem)	оснащать / оснастить (офис новой мебелью)
zahlcovat / **zahltit** (diváka informacemi)	поглощать / поглотить (зрителя информацией) обрушить поток информации (на зрителя)

MEZI + Instr

rozhodovat se / **rozhodnout se mezi** (několika možnostmi)	принимать решение / принять решение (из нескольких возможных)
rozlišovat / **rozlišit mezi** (dobrem a zlem)	различать / различить (между добром и злом)

NAD + Instr

trápit se nad / — (úkolem)	мучиться над (заданием)
vítězit / **zvítězit nad** (konkurencí)	побеждать / победить (конкуренцию)
vládnout nad (městem) / ! ovládnout + Ak	править (городом) / овладеть, подчинить
zamýšlet se / **zamyslet se nad** (příčinami neúspěchu)	задуматься / задумываться над (причинами неудачи)

Plastický chirurg Ota Dostál: Rozhodoval jsem se mezi architekturou a medicínou

Otu Dostála to táhlo stejně na obě strany. Nakonec se rozhodl pro chirurgii. A hned dodává, že se rozhodl správně. Stát se plastickým chirurgem není snadné, chce to píli, vytrvalost i jisté nadání. Cesta je velmi dlouhá – šest let medicíny, tři roky všeobecné chirurgie zakončené zkouškou (atestací), pět let přípravy na plastickou chirurgii ukončené na závěr další specializovanou zkouškou z plastické chirurgie (atestací). Teprve po čtrnácti letech stojíte na startovní čáře, na úplném začátku.

PŘED + Instr

bránit se / ubránit se před (nebezpečím)	защищаться / защититься от (опасности)
tajit / zatajit (něco před rodiči)	скрывать / скрыть (что-то от родителей)
utíkat / utéct, uteču (před deštěm)	убегать / убежать, скрыться (от дождя)

S + Instr

bavit se / pobavit se s (kolegou)	разговаривать, развлекаться / поговорить, развлечься с (коллегой)
= **hovořit / pohovořit si s** (kolegou)	говорить / поговорить с (коллегой)
= **mluvit / promluvit si s** (kolegou)	говорить / поговорить с (коллегой)
= **povídat si / popovídat si s** (kolegou)	говорить / поговорить с (коллегой) / общаться / пообщаться (с коллегой)
hádat se / pohádat se s (manželkou)	ругаться / поругаться с (женой)
jednat, vyjednávat o něčem **s** (obchodním partnerem) / ! vyjednat, projednat + Ak	вести переговоры, договариваться о чем-то с (торговым партнером) / договориться, обсудить
míjet se / minout se s (bratrem)	миновать / разминуться с (братом)
obchodovat s / — (Německem)	торговать с (Германией)
potkávat se / potkat se s (přítelem na ulici)	встречаться / встретиться с (другом на улице)
pracovat s / — (počítačem)	работать на (компьютере)
radit se / poradit se s (právníkem)	советоваться / посоветоваться с (юристом)
sbližovat se / sblížit se s (jeho rodinou)	сближаться / сблизиться с (его семьей)
setkávat se / setkat se s (přáteli)	встречаться / встретиться с (друзьями)
seznamovat se / seznámit se s (novými lidmi)	знакомиться / познакомиться с (новыми людьми)
shodovat se s / — (jeho názorem)	совпадать, соглашаться (с его мнением)
scházet se / sejít se s (přáteli)	встречаться / встретиться с (друзьями)
soudit se s(e) / — (sousedem)	судиться с (соседом)
souhlasit s / — (jeho slovy)	согласиться с (его словами)
sousedit s / — (Rakouskem)	соседствовать с (Австрией)
souviset s / — (nemocí)	быть связанным с (болезнью)
spojovat se / spojit se s (ním telefonicky)	соединяться / соединиться с (ним по телефону)
spokojovat se / spokojit se s (průměrnými výsledky)	удовлетворяться / удовлетвориться (средними результатами)
stýkat se s(e) / — (zákazníky)	встречаться с (клиентами)

vidět se, vídat se / uvidět se s (bývalými kolegy) — видеться / увидеться с (бывшими коллегами)

vyrovnávat se / vyrovnat se s(e) (smrtí manžela) — смиряться / смириться со (смертью супруга)

Vášnivý cyklista si splnil sen
V Praze otevřel klubovnu se sprchou pro kola

„Cyklistika je můj koníček, proto jsem si přál vybudovat jakýsi ateliér, kde bych se mohl setkávat se svými přáteli a někdy i pobývat. Vybral jsem si prostory v centru Prahy, kde se cítím dobře. Vše včetně dekorací v cyklistickém duchu jsem vymyslel sám, s architektem jsem se neradil," říká Luboš Srp. Původně sám závodil, pak ve sportu podnikal a dnes vede závodní tým cyklistů. V klubovně se mají setkávat větší skupiny lidí, proto je v centrální části velké místnosti o rozloze asi 70 m² umístěno pět sedaček kolem dvou konferenčních stolků uprostřed. Pro jízdní kola navrhl Luboš Srp atypickou industriální koupelnu. Veliký sprchový kout slouží pro lidi i pro kola.

Cv

❒ **2. Spojte vhodné výrazy. Všimněte si, že slovesa vyjadřují**

a) vzájemný přátelský vztah (seznámení, sblížení, soužití a podobně).
взаимное дружеское отношение (знакомство, сближение, совместное проживание и т.д.).

Seznámil jsem se	s, se	všemi lidmi	každý týden.
Vídám se		rodiči	pravidelně
Stýkám se		svými sousedy	před šesti lety
Umí vycházet dobře		dětmi	před nedávnem
Sblížil jsem se		s bývalým kolegou	
(Ne)umí to		manželkou	
Žiju ve shodě		s kolegou	

b) nepřátelský vztah (měření sil, boj, konflikt apod.).
недружелюбное, неприятельское отношение (измерение сил, борьба, конфликт и т.д.).

Má neustále konflikty	s, se	kolegou	kvůli alimentům.
Slyšel jsem, jak se hádal		češtinou	kvůli maličkosti
Soudí se		svým vedoucím	
Má problémy		bývalým manželem	

c) vzájemný styk (sousedství, spojení, souvislost).
взаимное общение (соседство, связь).

Můj dům sousedí	s, se	cizími lidmi	už celý měsíc.
Vyjednáváme		tímto zákazníkem	o smlouvě
Nerada se bavím		advokátem	za celé odpoledne
Musím se poradit		parkem	
Nepodařilo se mi spojit se		konfekcí	
Naše firma obchoduje		Prahou	

- **Už jsi řekl Pavlovi o našem plánovaném setkání?**
- **Včera jsem se s ním potkal v kině, ale zapomněl jsem na to.**

- **Už jste hotovi se smlouvou?**
- **Ještě se se zákazníkem domlouváme na některých detailech, ale to dořešíme dnes a zítra bude smlouva připravená.**

- **Přišel jste za mnou?**
- **Za inženýrem Veselým, ale neznám ho osobně.**
- **To jsem já. S čím přicházíte?**

- **Měl byste chvíli čas? Potřeboval bych si s vámi promluvit.**
- **Také já s vámi musím mluvit, ale mezi čtyřma očima. Mohl byste jít se mnou do vedlejší kanceláře?**

- **Nesouhlasím s tak velkým trestem. To si nezaslouží.**
- **Já ano, jednal v rozporu se všemi morálními zásadami.**

- **Nesejdeme se zase někdy spolu? Rád bych si s tebou popovídal.**
- **Teď mám dost nabitý program, ale zavolej mi koncem měsíce, určitě se dohodneme na začátek března.**

- **Manžela jmenovali obchodním ředitelem.**
- **Vyřiď mu mou gratulaci.**

- **Jak jsi spokojený s novým bytem?**
- **S bytem ano, ale sídliště má špatné spojení s centrem.**

- **Vyhovují vám pracovní podmínky?**
- **Ano. Nejvíc mě na této nové práci přitahuje, že budu často přicházet do styku s lidmi. Dříve jsem pracovala jen s papíry a to mi nevyhovovalo.**

- **Trápí se nad tím, že si nerozumí se synem.**
- **Je tím částečně vinna i ona, podle mě to s ním nikdy neuměla.**

- **Ty jsi přišel sám? Vždyť ti Pavel šel naproti.**
- **Asi jsem se s ním cestou minul. Půjdu se za ním podívat, aby na mě na nádraží zbytečně nečekal.**

- **Trápí se nad svou situací, ale nemůže ji zvládnout sama. Měla by se poradit s psychologem.**
- **Už jsem s ní mluvila a chtěla jsem jí poradit totéž, ale není s ní řeč.**

GRAMATICKÉ POZNÁMKY

1) **Psaní „-i, -y" v préteritu sloves:**

Mž: Muži byl**i** spokojeni. – v préteritu pl.: **-i**
Mn: Koncert**y** byl**y** vyprodány. – **-y**
F: Žen**y** byl**y** spokojeny. – **-y**
Mž+F: Muži a ženy byl**i** spokojeni. – **-i**

pl.	Mž:	-i
	Mn, F:	-y
	Mž + F:	-i

2) **avšak** (na začátku věty), но, однако
však (ve větě) = **ale** = **jenže** = **jenomže**
Je hezky, **avšak** zima. – Bylo mi **však** zima.

3) **Další tvoření adjektiv:**

lid – lid**ová** píseň	народная песня
myšlenka – myšlenk**ový** proces	мыслительный процесс
obraz – obraz**ová** encyklopedie	энциклопедия в картинках
rozhlas – rozhlas**ové** vysílání	вещание по радио
rubín – rubín**ový** šperk	рубиновое украшение
ztráta – ztrát**ový** podnik	убыточное предприятие
detektiv – detektiv**ní** román	детективный роман
divadlo – divad**elní** premiéra	театральная премьера
slovo – slov**ní** projev	словесное выражение, выступление
cestopis – cestopis**ný** pořad	программа о путешествиях
mléko – mlé**čné** sklo	молочное стекло
průměr – průměr**ný** film	средний фильм
rodina – rodin**ný** seriál	семейный сериал
básník – básni**cká** sbírka	поэтический сборник
energie – energi**cký** člověk	энергичный человек
zpravodajství – zpravodaj**ský** pořad	информационная программа
zloděj – zloděj**ská** přítelkyně	воровская подруга, подруга – воровка, подруга – мошенник

4) **Významy prefixu „PO-":**

a) **směr po povrchu:** — направление по поверхности:

Popsal jsem dva listy papíru. — Я исписал два листа бумаги.
Polepil si stěny plakáty. — Он облепил стены плакатами.
Posypali chodník pískem kvůli náledí. — Из-за гололеда тротуар посыпали песком.

b) **malá míra děje:** — небольшая степень действия:

Poodešel kousek stranou. — Он отошел немного в сторону.
Pootevřel okno. — Он приоткрыл окно.
Pousmál se. — Он усмехнулся.

c) **postupně dokončit děj:** — постепенное окончание действия:

Během návštěvy **jsme popíjeli** čaj. — В ходе визита мы попивали чай.
Posbíral papíry, které spadly na zem. — Он собрал упавшие на пол бумаги.
Při odchodu **pozavírejte** okna. — Уходя, (по)закрывайте окна.

d) **spokojenost s dějem:** (s reflexivním zájmenem **„si"**): — удовлетворение от действия:

jen pf. – V neděli **jsem si pospal.** — В воскресенье я выспался / поспал.
Hezky **jsme si popovídali.** — Мы хорошо поговорили.

Významy prefixu „POPO-":

u sloves pohybu jen malá míra děje (pohnout se jen o kousek): — у глаголов движения только небольшая степень действия (подвинуться на небольшое расстояние):

Poposedli, aby mi udělali místo. — Мы подвинулись, чтобы освободить ему место.
Auto **popojelo** ke vchodu. — Машина переместилась ко входу.

❒ **Doplňte podle významu: posbírat, pobavit se, poodejít**

„Mohl byste prosím vás ___________ kousek od vozu?" Muž udělal dva kroky stranou.

Nejvíc Andělů, výročních cen Akademie populární hudby (českých obdob Granmy Award), může ___________ ostravská skupina Kryštof. Získala celkem 5 nominací.

Kempaland – přijeďte si zalyžovat a ___________ až na samotný východ republiky do Bukovce!

5) **Významy prefixu „ZA-“:**

a) **směr dozadu, za něco**:	направление назад, за что-то:
Auto **zajelo** za roh.	Машина заехала за угол.
Kniha mi **zapadla** za skříň.	Книга завалилась за шкаф.
b) **směr dovnitř něčeho**:	направление внутрь чего-то:
Zašel do lesa.	Он зашел в лес.
Zastrčil peněženku do kapsy.	Он засунул кошелек в карман.
Zařadil spis do kartotéky.	Он включил карточку в картотеку.
c) **pokrýt povrch, vyplnit něco něčím:**	покрыть поверхность, заполнить что-то чем-то:
Zastavěli celou parcelu.	Они застроили весь участок.
Krajina je **zasněžená**.	Край (полностью) заснежен.
Musím dát **zasklít** okno.	Мне нужно застеклить окно.
Musím nějak **zalepit** (**zazdít**, **zašít**) tu díru.	Я должен как-то заклеить (заложить камнями, зашить) эту дырку.
d) **začátek děje a jeho krátké trvání:**	начало действия и его недлительное продолжение:
Televize mi **zabrala** většinu volného času.	Телевизор поглотил почти все мое свободное время.
Tamhle **jsem zahlédl** Petra.	Вдали я увидел Павла.
Zakašlal. **Začervenal se**.	Он закашлялся. Он покраснел.
e) **něco utajit, zničit:**	что-то скрыть, уничтожить:
Zamlčel důležitou informaci.	Он скрыл важную информацию.
Zakázal o tom mluvit.	Он запретил об этом говорить.
Zastřelili ho ve válce.	Его застрелили на войне.
f) **provádět děj s chutí, pocitem uspokojení** (se **„si“**): jen pf.	делать что-то с удовольствием, чувством удовлетворения:
Zajdeme **si** večer do kina?	Сходим вечером в кино?
zajet **si** do Brna	заехать в Брно, съездить
zaběhat **si**, **za**cvičit **si**	побегать, потренироваться
zatancovat **si**, **za**kouřit **si**	потанцевать, покурить
zazpívat **si**, **za**hrát **si** šachy	попеть, поиграть в шахматы

Strana zelených kritizuje další pokus zastavět rozsáhlé plochy zeleně

Německá města vyhlašují zákaz vjezdu pro stará auta bez ekologické známky

Zařaďte do svého jídelníčku více zeleniny!

LEXIKÁLNÍ POZNÁMKY

1) dá se to opravit = **jde** to opravit = **může se**, **je možné** to opravit = **lze** to opravit — это можно исправить

2) **vládnout + Dat** impf. — править

Televize **vládla** celé rodině. — Телевизор овладел всей семьей.

pf. **ovládnout + Ak** – impf. **ovládat** — овладеть

Počítač **ovládl** všechen můj volný čas. — Компьютер занял все мое свободное время.

pf. **zvládnout + Ak** – impf. **zvládat** (práci s počítačem) — справиться – справляться (с работой на компьютере)

pf. **převládnout** – impf. **převládat** — преобладать

V místnosti **převládala** modrá barva. — В помещении преобладал голубой цвет.

vláda F, **nadvláda** F — правительство, господство

3) a) **zabírat / zabrat něco**: — отбирать / отобрать

Televize mi **zabírá** spoustu času. — Телевизор у меня забирает много времени.

b) **zabrat se do něčeho** pf.: — ринуться, погрузиться во что-то:

Zabral se do práce. — Он погрузился в работу.

4) **řeč** F: — речь

Není s ní **řeč**. = Nedá se s ní mluvit.	С ней невозможно говорить.
Není mi **do řeči**.	Мне не до разговоров.
To nestojí **za řeč**.	Об этом нет смысла говорить.
Skočil mi **do řeči**.	Он прервал / оборвал меня.
Překvapením ztratil **řeč**.	От изумления он потерял дар речи.
To jsou jen **řeči**!	Это одни разговоры!
Máš moc **řečí**!	Ты слишком много болтаешь.
Přišla na to **řeč**.	Об этом зашел разговор.
Zavedl **řeč** na	Он завел разговор об ...
Udělal to **bez řečí**.	Он сделал это без всяких разговоров.

5) **Cizí synonyma:**

autentický – **původní, pravý**
identický – **totožný**
impuls – **podnět**
internacionální – **mezinárodní**
koncentrovat se – **soustřeďovat se / soustředit se**
adaptace – **přizpůsobení**
adekvátní – **přiměřený**
distribuce – **zásobování, rozdělování**

kontext – **souvislost**
koncepce – **pojetí**
melodický – **zpěvný**
princip – **zásada**
specialista – **odborník**
torzovitý – **útržkovitý, nesouvislý**
unikátní – **jedinečný**
komfort – **pohodlí**
reciproční – **vzájemný**

6) <u>**Citoslovce:**</u> Междометия

- vyjadřují emoce: выражают эмоции

  ach! och! ó! jé! ha! fuj! brr!
- označují hlasy, zvuky: означают голоса, звуки:

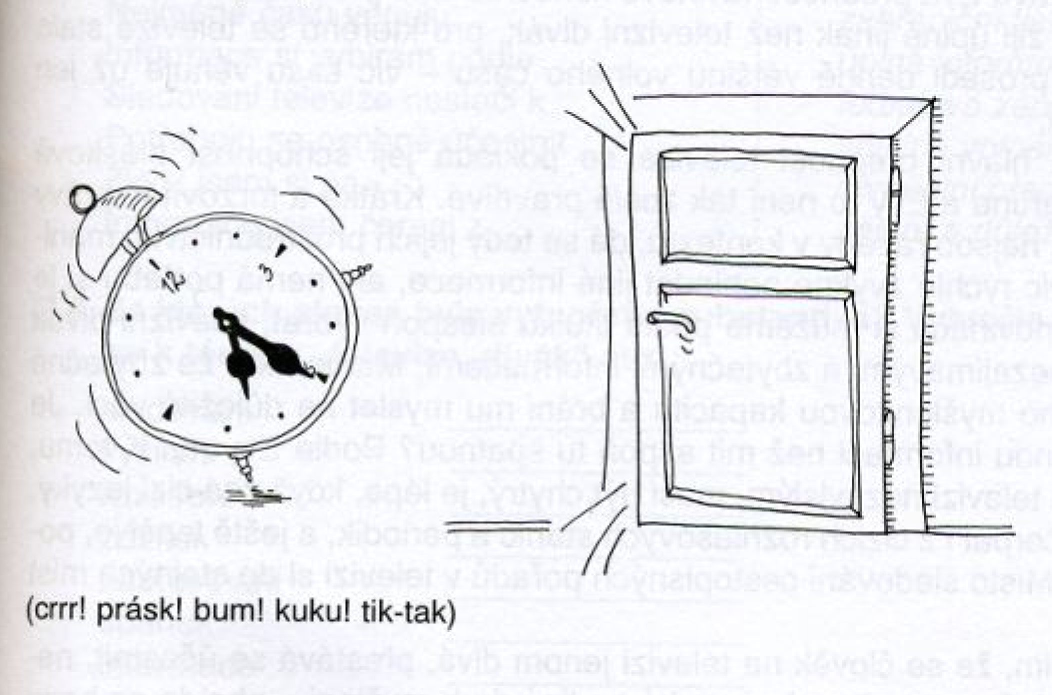
  cink! bác! prásk! checheche! mňau, haf, bú — Цинькǃ Бац! Треск! Хахаха! Мяу, гав, му-у

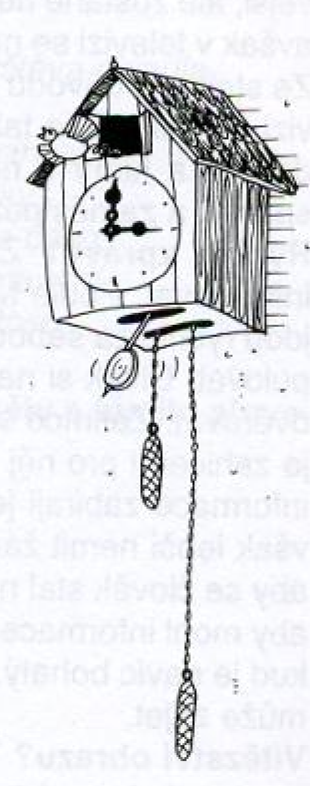
  – tvoří se z nich slovesa: от них образуются глаголы:

  cinkat, bouchnout, prásknout, chechtat se, mňoukat, bučet — бренчать, ударить, треснуть, хохотать, мяукать, мычать
- upozorňují, k něčemu vybízejí: они обращают внимание, взывают к чему-то:

  na(te)! hele! viď(te)? vida! pst! haló! — Нате! Смотри! Правда? Ничего себе! Тихо! Алло! Эй!

❒ Jaké zvuky slyšíte?

(crrr! prásk! bum! kuku! tik-tak)

Anglický vtip:

> Sedí lord v salonu a snídá. Najednou krach, bum, prásk, do salonu se proboura auto. Lord ani nemrkne a pozve řidiče ke stolu. Po anglicky vydatné snídani se zeptá:
>
> „Pane, kam vlastně jedete?"
>
> „Do Liverpoolu," odpoví řidič.
>
> „To jste měl kratší přes kuchyň než přes salon."

TEXT 1 I ŽIVOT BEZ TELEVIZE JE ŽIVOTEM

Vznikají nové televizní společnosti, rozšiřují se programy. Zatímco jedny to nutí sedět před televizorem déle, druhé vede k tomu, že doma televizor nechtějí mít vůbec. Běžní diváci s nimi souhlasí v tom, že co se vysílá, je často hrozné. Ale vzdát se televize úplně? Bude to v tom tichu ještě život? Pokusme se najít argumenty na příkladu pana Martina a paní Evy, že i život bez televize je životem, a navíc plnějším.

Jiný zážitek? Všechno, co ukazuje televize, jsme schopni prožít taky. Je to namáhavější, ale zůstane něco, co televize nenabídne – skutečný zážitek. Martin má rád hokej, avšak v televizi se na něj ještě nedíval. Potřebuje si na něj zajít, prožít si ho – a ne sám. Ze stejných důvodů dává Eva přednost návštěvě koncertní síně před koncertem v televizi. Martin i Eva tak žijí úplně jinak než televizní divák, pro kterého se televize stala drogou a který u ní prosedí denně většinu volného času – víc času věnuje už jen spánku a zaměstnání.

Rychlé zprávy? Za hlavní přednost televize se pokládá její schopnost bleskově informovat. Podle Martina a Evy to není tak zcela pravdivé. Krátké a torzovité zprávy jdou rychle za sebou, nejsou řazeny v kontextu, dá se tedy jejich prostřednictvím manipulovat. Divák si navíc rychle zvykne nehledat jiné informace, ani nemá potřebu si je ověřovat. Zatímco v novinách si můžeme podle titulků alespoň vybrat, televizní divák je zahlcen i pro něj nezajímavými a zbytečnými informacemi. Martin říká, že zbytečné informace zabírají jeho myšlenkovou kapacitu a brání mu myslet na důležité věci. Je však lepší nemít žádnou informaci než mít aspoň tu špatnou? Podle Evy ne. K tomu, aby se člověk stal na televizi nezávislým, musí být chytrý, je lépe, když zná cizí jazyky, aby mohl informace čerpat i z cizích rozhlasových stanic a periodik, a ještě lepší je, pokud je navíc bohatý. Místo sledování cestopisných pořadů v televizi si do stejných míst může zajet.

Vítězství obrazu? Tím, že se člověk na televizi jenom dívá, přestává se účastnit, nezpracovává nové podněty a postupně si zvyká na jiný druh myšlení – obejde se beze slov a myslí v obrazech. Televize jako pasivní forma předávání informací rychle nahrazuje aktivnější čtení. Obrazová informace tak získává přednost před slovem a psaným textem, na jejichž znalosti je postavena lidská kultura i civilizace. K čemu vede takové vítězství, je vidět obzvlášť na zpravodajských pořadech. Od té doby, kdy moderátoři začali před kamerami za řeči chodit, což je prý z optického hlediska zajímavější, úroveň jejich slovního projevu šla dolů. Eva zrušila doma televizi, když bylo dcerám osm a deset let. Televize byla do té doby puštěná pořád, a protože mají malý byt, všem vládla. Každý měl oblíbené pořady – děti pohádky, manžel sport, Eva soutěže, ale nakonec se všichni dívali na všechno. Pomohla ale náhoda. Televize se porouchala,

oprava zabrala několik týdnů, a za tu dobu děti samy zjistily, že bez ní je jim líp. Rodinné večery od té doby vypadaly jinak. Víc se povídalo, hrály se různé hry, v bytě se objevila kytara, začali víc chodit do kina a divadla. Všichni dnes máme víc své práce a zájmů, umíme se odreagovat i bez televize, končí Eva.

Cv

3. Spojte slovesa s vhodnými výrazy ve správném tvaru.

Nechci se vzdát	*odpočinek a koníčky*
Nutil syna k	*droga*
Televize se pro některé diváky stala	*hra na kytaru*
Televize zabírá	*pravidelná návštěva divadla*
Nejméně času věnuju	*zahraniční tisk*
Informace si vybírám podle	*úplná informovanost*
Sledování televize nestačí k	*fotbalové zápasy*
Potřebuju se osobně účastnit	*většina volného času*
Zvykl jsem si na	*divadelní představení*
Informace jsem čerpal z	*zájem a důležitost*

4. Ze kterých sloves byla vytvořena substantiva? Vytvořte věty s těmito slovesy k tématu „televize, divák" atd.

sledování – ____________
vysílání – ____________
rozšíření – ____________
zážitek – ____________
zaměstnání – ____________
spánek – ____________
informace – ____________
výběr – ____________
nezávislost – ____________
vítězství – ____________
řeč – ____________
zájem – ____________

(Př.: sledovat fotbalový zápas, vysílat v televizi – rozšířit nabídku programů – zažít něco zajímavého – zaměstnat dalšího moderátora – zaspat ranní vysílání – informovat o události – vybírat si v programu – záviset na volném čase – zvítězit na olympiádě – říct důležité zprávy – zajímat se o sport)

❒ 5. Spojte adjektivum s vhodným substantivem.

televizní
novoroční rozhlasový
programový
bohatý
zpravodajský pravdivý
nepříjemný neúplný
sportovní

stanice
nabídka vysílání
zpráva projev
informace program
pořad soutěž
zážitek

❒ 6. Najděte k cizímu slovu české synonymum.
Vyjádřete, že jsou synonyma **totožná, shodná**.

analýza **čili** rozbor
analýza **neboli** rozbor
rozbor, **jinak také**, **jinak řečeno** analýza
rozbor, **jiným slovem** analýza
rozbor, **to je (tj.)**, **to znamená (tzn.)** analýza

program
impuls informace
aspekt rádio kontakt
argument titulek
kontext kontinent
periodikum

zpráva
hledisko rozhlas
pořad podnět nadpis
souvislost důvod, důkaz
časopis, noviny
světadíl styk

❒ 7. Řekněte různými způsoby možnost.

Můžeme říct, že	rodiny prožívají většinu volného času u televize
= **je možné** říct	televize se stala nejběžnějším prostředkem k využití volného času
= **je možno** říct	televize omezuje rodinné kontakty
= **lze** říct	jen málokdo si uvědomuje nebezpečný vliv televize
= **dá se** říct	pro většinu dětí je čas strávený u televize ztrátový
	televize a video nahrazuje čtení a to omezuje fantazii

❒ 8. Konjunkci „ale" nahraďte synonymem „avšak, však, jen(om)že".

1. To je **ale** jen část toho problému. 2. Chtěl s námi jít, nebyl **ale** ještě úplně rozhodnutý. 3. Běžní diváci vědí, že úroveň pořadů není vysoká, **ale** přesto se dívají skoro na všechno. 4. Divák se dozví z televize hodně zpráv, **ale** často bez souvislostí. 5. Raději bych si zajel do exotických míst, než se na ně díval v televizi, **ale** bohužel na to nemám peníze. 6. Rád bych sledoval zpravodajství CNN, neumím **ale** tak dobře anglicky. 7. Člověk má spoustu volného času, který by měl aktivně využít, **ale** je líný a pasivní, a tak si sedne před televizi. 8. Průzkum ukázal, že přes den dávala většina lidí přednost péči o rodinu, po 19. hodině se **ale** situace obrátila. 9. Skoro nikdo se nedovede televizi ubránit, **ale** jde to. 10. Rozhovor s Janem Werichem byl natočen v roce 1977, televize **ale** odvysílala jen jeho malou část.

❒ 9. Doplňte prepozice:
bez – do – k – mezi – na – nad – od – podle – pro – před – s – u – v – ve srovnání s – z – za

Běžný divák prosedí ___ *(televizor)* mnoho volného času, i když souhlasí ___ *(názor)*, že kvalita pořadů není dobrá. To vede ___ *(to)*, že takový divák nemá čas ani ___ *(rodina)* ani ___ *(jeho koníčky)*. Navíc si takový divák zvyká ___ *(pasivita)*, televize ___ *(on)* nevyžaduje aktivní myšlení. Přitom zná ___ *(jeho okolí)* sousedy nebo známé, kteří se ___ *(televize)* obejdou. Dávají přednost aktivní návštěvě stadionu či divadla ___ *(pasivní sezení)* ___ *(televize)*. Také raději přijímají zprávy ___ *(různá periodika nebo rozhlasové stanice)*. ___ *(noviny)* si můžou aspoň ___ *(titulky)* vybrat a nezabývají se *(informace)*, které ___ *(oni)* nejsou důležité. Pokud je nějaká informace zajímavá, můžou se ___ *(ona)* zamyslet. Brání se tak ___ *(manipulace)*. Televizní moderátor naopak sděluje informace rychle ___ sebou a navíc je neřadí ___ *(kontext)*, což takovou manipulaci umožňuje. Ve srovnání ___ *(televizní diváci)* jsou ti, kteří televizor nemají, svobodnější a žijí plnějším životem. Rozdíl ___ *(oni)* se postupně zvětšuje.

❒ 10. Doplňte sloveso podle významu.

a) VYSÍLAT / VYSLAT něco, někoho – POSÍLAT / POSLAT něco

Rozhlasová stanice ___________ hity 80. a 90. let.
Při premiéře jí diváci ___________ květiny na jeviště.
Fakulta ___________ na odborné stáže pedagogy i studenty.

b) VYBÍRAT / VYBRAT něco – ZABÍRAT / ZABRAT něco

Čekající lidé ___________ celý chodník před vchodem do divadla.
Ta skříň ___________ moc místa, dáme ji pryč.
Poštovní schránku ___________ až odpoledne ve tři.
Lék, který mi doktor předepsal, ne___________ .
___________ si knihu, kterou chceš.

c) **VZNIKAT / VZNIKNOUT – VYNIKAT / VYNIKNOUT nad co, koho – vynikající**

Z cesty po Jižní Americe __________ reportáž.
Mezi lidmi __________ panika.
Už svým filmovým debutem __________ nad průměr.
Stále __________ nové rozhlasové stanice.
Včerejší pořad byl __________ .

d) **RUŠIT / ZRUŠIT něco – VYRUŠOVAT / VYRUŠIT někoho**

Máte chvilku čas? Ne__________?
Večerní představení se __________ pro onemocnění herců.
Je škoda, že kavárnu __________ , rád jsem tam chodil.
Nemohl jsem se soustředit, stále mě __________ telefon, až jsem ho nakonec vypnul.

❒ **11. a) Doplňte prefix „U-", nebo „ZA-".**

1. Slunce ___padá už v 17 hodin. 2. Děti ___šly za garáž a zmizely mi z očí. 3. Byl takový vítr, že mi ___letěl deštník. 4. Musím ___jít s dopisem na poštu. 5. V ceně je ___počítáno i poštovné. 6. ___hnul jsem na poslední chvíli, jen tak tak, že jsem do ní nevrazil. 7. ___pni si bundu, je zima. 8. Než jsem doběhl na zastávku, autobus mi ___jel. 9. Na poště je ___vřeno, už je po šesté. 10. Nejvíc času mi ___bírají domácí práce. 11. ___bytovali jsme se v hotelu a hned jsme vyrazili na pláž. 12. Vzácného hosta ___sadili do čela stolu. 13. Bude nutné krajinu ___lesnit. 14. ___stavěli už celé okolí města. 15. Zavolám ti, hned jak ___ložím syna do postýlky. 16. Kde sis tak ___špinil tu bundu? Budu ji muset dát do čistírny. 17. ___bral si pro sebe nejlepší místo u okna. 18. Některé věci budu muset nechat doma, tak těžký kufr bych ne___nesla. 19. Krátce ___kašlal, aby na sebe upozornil. 20. Dal bys mi trochu vody? Potřebuju ___pít tabletu. 21. O Vánocích jsem si hezky ___lyžoval. Denně jsme na běžkách ___běhli přes třicet kilometrů. 22. Večer jsme si ___hráli karty.

b) **Řekněte, že jste něco dělal(a) s chutí.**

➡ Povídali jste si hezky. – Hezky js**me si po**povídali.
Cvičil(a) jste hezky. – Hezky j**sem si za**cvičil(a).

– šli jste na skleničku vína
– jeli jste se vykoupat
– plaval(a) jste v moři
– tancoval(a) jste večer na terase
– hráli jste karty
– spal(a) jste až do deseti
– pili jste cinzano s ledem
– povídal(a) jste si hezky s přítelem
– četl(a) jste
– lyžoval(a) jste o víkendu
– sáňkoval(a) jste s dětmi
– bruslil(a) jste hezky

❐ 12. Který pořad si večer pustíte?

13.50 V. NEUMANN O G. MAHLEROVI

Český dokumentární film
Vyznání předního českého dirigenta Václava Neumanna z obdivu k symfonickému dílu rakouského skladatele Gustava Mahlera, zejména k Symfonii č. 1 D dur. Moravský rodák G. Mahler je představitelem období přechodu od pozdního romantismu k moderní hudbě, autorem děl s hlubokou filozofickou problematikou komponovaných často pro velké symfonické orchestry. Na pořadu spolupracovala Česká filharmonie.

15.15 STUDIO SPORT

V dnešním vydání sportovního pořadu uvidíme zkrácené záznamy z tenisového turnaje Australian Open, z mistrovství světa v cyklokrosu a z mezinárodních závodů ve skocích na lyžích v Liberci. V přímém přenosu se podíváme na Evropský pohár ve skiakrobacii v Harrachově.

21.15 OBECNÁ ŠKOLA

Laskavá komedie z roku 1991 je celovečerním debutem šestadvacetiletého režiséra Jana Svěráka. Scénář k filmu napsal režisérův otec Zdeněk Svěrák jako autobiografickou úsměvnou vzpomínku na dětství. Sám si zahrál jednu z hlavních postav - svého tatínka před pětačtyřiceti lety. Desetiletý Eda a jeho spolužák Tonda chodí do chlapecké třídy jedné školy na pražském předměstí. Z divokých žáků se zblázní učitelka a na její místo přichází přísný a záhadný Igor Hnízdo (Jan Tříska), údajný hrdina mnoha vojenských akcí, který má mimořádnou slabost pro ženy. Mlčenlivý Eda ho začne srovnávat se svým otcem. V mozaice drobných příhod se odehrává školní rok 1945-46, který byl rokem nadějí, že po válečném utrpení konečně přijde to, po čem všichni toužili: svoboda, mír, prosperita. Film byl nominován na prestižní americkou filmovou cenu Oscara.

17.00 EUROMIX

Každý měsíc natočí Česká televize krátký příspěvek a zašle ho do deseti evropských zemí, kde udělají totéž. V České televizi z prvního zaslaného materiálu vybrali to nejzajímavější o životě mladých Evropanů. Seznámíte se s finským lodníkem a s českou grafičkou žijící v Paříži, uvidíte oštěpaře Jana Železného a francouzského pilota.

18.20 BYLO NÁS PĚT (6/6)

Český televizní seriál, 1994
Režie: K. Smyczek
Závěrečná část šestidílného televizního seriálu podle humoristického románu Karla Poláčka se jmenuje Cesta do Indie a zpět.

20.00 BRATŘI BLOOMOVI

USA, režie a scénář: Rian Johnson, 2008
Hrají: Rachel Weisz, Adrien Brody, Mark Ruffalo Stephen a Bloom jsou bratři, kteří mají odjakživa jenom sami sebe. Už od dětství vyrůstali bez rodičů a o vše se dělili. Dnes se z nich stali mezinárodní podvodníci. Starší Stephen vymýšlí rafinované plány, které potom s Bloomem uskutečňují. Ale Bloom už tak dál žít nechce, a tak se s bratrem dohodnou na jednom velkém posledním podvodu, jehož obětí má být naivní a krásná milionářka Penelope z New Jersey. Jejich cesty je zavedou do celého světa včetně Prahy.

22.20 HLEDÁNÍ ZTRACENÉHO ČASU

Český dokumentární film, 1977 - premiéra
V zimě roku 1977 se televizní štáb vydal za již těžce nemocným Janem Werichem na Kampu a natočil s ním poslední rozhovor před smrtí. Vyprávění však skončilo na dlouhá léta ve filmovém archivu. Dokument o Janu Werichovi, významném herci a autorovi divadelních her, uvádí v premiéře Česká televize.

O čem byl pořad, který jste si vybral(a)?

❐ 13. Doplňte slova podle významu.

natočil
scénář
premiéra
uvádí
hlavní role
záznam
dokumentární film
pořad
tvorba
přímý přenos

1. Jednu z __________ ve filmu Obecná škola si zahrál režisérův otec.
2. __________ k seriálu Bylo nás pět vznikl podle stejnojmenného románu českého spisovatele Karla Poláčka.
3. Film Obecná škola __________ mladý režisér Jan Svěrák.
4. Nový český film Protektor bude mít __________ 15. října v kině Lucerna.
5. Na programu koncertu je __________ českého skladatele Antonína Dvořáka.
6. __________ koncertu Plácida Dominga v Praze uvidíte v pátek večer.
7. V __________ se podíváte na mistrovství světa v atletice.
8. Program __________ televize k životnímu jubileu Jana Wericha.
9. Pravidelným sportovním __________ na nedělní odpoledne je Studio Sport.
10. S významným českým hercem a dramatikem Janem Werichem se seznámíte v __________ z roku 1977, který je však uváděn v __________ .

❐ 14. O čem může být dokumentární film? Doplňujte.

o válce v __________
o zemětřesení v __________
o expedici do __________
o krásách přírody v (na) __________
o zámcích v (na) __________
o filmové hvězdě __________
o slavném režisérovi __________
o mezinárodním filmovém festivalu v __________
o výstavě __________
o historii __________
o koncertním turné __________

Dokumentární film o králi popu

Dokument o historii Židů v Praze

Dokumentární film o dobrovolnících v Ústí nad Labem

Průvodce po vinařských oblastech České republiky

Obrazová publikace o zámku Hluboká

Cestopisný film o Jemenu

§ 40 NEURČITÁ A ZÁPORNÁ ZÁJMENA A ADVERBIA

(Неопределенные и отрицательные местоимения и наречия)

Zopakujte si je na str. 96 1. dílu.

A. **Neurčitá zájmena a adverbia tvoříme nejčastěji prefixem „ně-“:** někdo, něco, někam, nějak ...

Další prefixy nebo sufixy neurčitých zájmen a adverbií:

-si	**kdosi** = někdo, **kamsi** = někam ...	кто-то, куда-то (полная неопределенность)
	! **kdysi** = dávno, před dlouhou dobou	когда-то (давно, очень много времени назад)
lec-	**leckdo** = hodně lidí, dost z mnoha, ne všichni	кто-то (много людей, достаточно из многих, не все)
	leccos = hodně věcí z mnoha, ale ne všechno	что угодно (много из многого, но не всё)
ledas-	**ledaskdo** = leckdo = dost z mnoha	многие, кто угодно, много из многих
málo-	**málokdo** = jen málo lidí, málo z mnoha	мало кто
	máloco = jen málo věcí z mnoha	мало что
-koli(v)	**kdokoliv** = každý z mnoha, není důležité, kdo	кто угодно, любой
	kdekoliv = na libovolném místě, není důležité, kde	где угодно, на любом месте
kde-	**kdekdo** = skoro každý	почти все
	kdeco = skoro všechno	почти всё

kdo	**někdo**	=	**kdosi**	**leckdo**	**málokdo**	**kdokoliv**
co	**něco**	=	**cosi**	**leccos**	**máloco**	**cokoliv**
čí	**něčí**	=	**čísi**	**(lečcí)**	—	**čílkoliv**
jaký	**nějaký**	=	**jakýsi**	**lecjaký**	—	**jakýkoliv**
který	**některý**	=	**kterýsi**	**leckterý**	**málokterý**	**kterýkoliv**
kde	**někde**	=	**kdesi**	**leckde**	**málokde**	**kdekoliv**
kam	**někam**	=	**kamsi**	**leckam**	**málokam**	**kamkoliv**
odkud	**odněkud**	=	**odkudsi**	**(odleckud)**	—	**odkudkoliv**
kudy	**někudy**	=	**(kudysi)**	**(leckudy)**	—	**kudykoliv**
kdy	**někdy**		**! kdysi**	**leckdy**	**málokdy**	**kdykoliv**
jak	**nějak**	=	**jaksi**	**lecjak**	—	**jakkoliv**

kdo – **všichni, každý** co – **všechno**	kde – **všude** odkud – **odevšad**	kdy – **vždycky, vždy**

Př.: **Málokdo** z nás mu věřil. — Мало кто из нас ему верил.
Mohl to udělat **kdokoliv**. — Это мог сделать любой (кто угодно).
Pomůžu rád **komukoli**. — Я с удовольствием помогу любому.
Půjdu tam **s kýmkoliv**. — Я пойду туда с кем угодно.
Leckdo už to věděl. — Кто только уже об этом не знает.
To se stává **leckomu**. — Это может случиться с любым.
Kdesi jsem to už četl. — Где-то я уже это читал.
Odešel **kamsi** do města. — Он ушел куда-то в город.
Málokteré město znám tak dobře jako Prahu. — Мало какой город я знаю так хорошо, как Прагу.
Kamkoliv přišel, **všude** ho rádi viděli. — Куда бы он ни пришел, его везде встречали с радостью.

B. **Záporná (negativní) zájmena a adverbia tvoříme prefixem „ni-“:**
nikdo, nic, ničí, žádný, nikde, nikam, odnikud, nikudy, nikdy, nijak
(jaký, který – ! žádný)

Známá Stodolní ulice v Ostravě nikdy nespí

V pasivním domě nikudy neuniká teplo

Přátelé se mění, některé ztrácíme a není to ničí vina

Nefungující cyklostezky v Praze: vedou odnikud nikam

❒ 15. a) Odpovídejte podle vzoru.

 Čemu se směješ? – **Ne**směju se **ničemu**.
Něčemu se směju.

1. Na co se ptáš?
2. Od koho ses to dozvěděl?
3. Ke komu jsi šel?
4. Co jsi ztratil?
5. O kom jste mluvili?
6. Které noviny jsi koupil?
7. Kam pojedeš o dovolené?
8. Kde jsi to našel?
9. Kdy mu odepíšeš?
10. Odkud se vrací Petr?
11. Jak to uděláš?
12. Čí jsou ty papíry?
13. Čeho se bojíš?
14. S kým tam půjdeš?

b) Odpovězte na otázku zájmenem nebo adverbiem v závorce.

Mluvil jsi už **se všemi**? (**leckdo**) – Mluvil jsem **s leckým, ale se všemi ne.**

1. Můžu položit otázku? (**kterákoliv**)
2. Můžu si vzít kousek toho dortu? (**cokoliv**)
3. Přišel bych zítra. Hodí se ti to? (**kdykoliv**)
4. Kam to mám dát? (**kamkoliv**)
5. Jak to, že to víš? Kdo ti to řekl? (**leckdo**)
6. Kde se dá ještě lyžovat? Kde je sníh? (**leckde**)
7. Co mi o tom můžeš říct? (**leccos**)
8. Znáš už všechny své nové kolegy? (**málokdo**)
9. Chodí k vám ještě? (**málokdy**)
10. Četl jsi tuhle knihu? (**kdysi**)
11. Kde se tak dlouho zdržela? Nepotkala zase někoho? (**kdosi**)
12. Kdo o tom ví? (**kdekdo**)

c) Odpovězte podle vzoru.

On **k vám** nechodí na návštěvu? – On nechodí **vůbec nikam.**

1. On nezdraví svého souseda?
2. On neviděl ten nový český film?
3. On si nechodí někdy zahrát volejbal?
4. On tu knihu hledal u tebe doma?
5. On nečte noviny?
6. On se tomu nesmál?
7. On ti o tom nevypravoval?
8. On s tebou nemluví?

Gr

§ 41 ZÁJMENO „TÝŽ, TENTÝŽ" (тот же)

M – týž, tentýž	=	(úplně) stejný, ten samý	полностью, такой же, тот самый
F – táž, tatáž		(úplně) stejná, ta samá	такая же, та самая
N – totéž		(úplně) stejné, to samé	такое же, то самое

Př.: Mám **tentýž problém** jako ty. = Mám stejný problém jako ty.
Mám **tytéž problémy** jako ty. = Mám stejné problémy jako ty.

Deklinace: „**týž**" – jako adjektivum „**mladý**" + **-ž**
„**tentýž**" – jako „**ten**" + **týž** (nemá tvary pro všechny pády)
(не имеют форму для всех падежей)

Sg.	M	F	N
Nom	**týž, tentýž**	**táž, tatáž**	**totéž**
Gen	**téhož**	**téže**	**téhož**
Dat	**témuž**	**téže**	**témuž**
Ak	**téhož** (Mž) **týž, tentýž** (Mn)	**touž, tutéž**	**totéž**
Lok	o **témž, tomtéž**	o **téže**	o **témž, tomtéž**
Instr	**týmž, tímtéž**	**touž, toutéž**	**týmž, tímtéž**

Pl.	Mž	Mn + F	N
Nom	**titíž, tíž**	**tytéž**	**tatáž, táž**
Gen		**týchž**	
Dat		**týmž**	
Ak	**tytéž**	**tytéž**	**tatáž, táž**
Lok		o **týchž**	
Instr		**týmiž**	

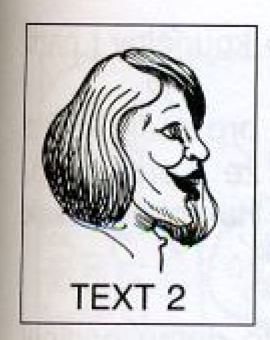
Cv

❐ **16. a) Zájmeno „tentýž" nahraďte adjektivem „stejný".**

1. Každý den se potkávám **s týmiž lidmi**. 2. Setkávám se s nimi stále **na týchž místech**. 3. To je **tentýž článek**, který jsem četl před měsícem. 4. Chodím **k téže doktorce** jako ty. 5. Pořád diskutujeme **o témž problému, o téže otázce**. 6. Letos máme **tytéž hospodářské výsledky** jako vloni. 7. Zabýváme se **týmiž problémy** jako vy. 8. **Za tutéž dobu** byste toho mohl stihnout udělat víc. 9. Koupili jste si **totéž auto** jako mí rodiče. 10. Chci na tom pracovat **s toutéž asistentkou** jako minule.

b) Řekněte ve správném tvaru.

Mám	*stejný* *ten samý* *tentýž*	*kabelka* *deštník* *dopisní papíry* *pero* *náramek*	jako ty.

ZAHRAJTE SI NA DETEKTIVY: ZLODĚJSKÁ PŘÍTELKYNĚ

„Tak, paní Bornová," kriminální komisař[1] Sova se rozhodl zahrát si na přísného[2], a proto pronesl[3] svá slova velmi energicky. „Vyprávějte mi svůj příběh ještě jednou od začátku do konce a co nejstručněji[4] to bude možné."

„Ale jistě," zamrkala[5] stará dáma za svými kostěnými brýlemi[6]. „Tedy předevčírem jsem pozvala na návštěvu dvě přítelkyně, slečnu Hurychovou a paní Liškovou. Můj manžel byl v úřadě, vždycky si zvu přítelkyně, když není doma, znáte to ..."

„K věci," pravil[7] komisař.

„Už to bude," ujistila[8] ho paní Bornová. „Seděly jsme v zimní zahradě a pily čaj. Cejlonský. Dámy hovořily o rubínovém náramku, který mi manžel koupil před několika dny k narozeninám. Neřeknu vám, ke kolikátým, protože už je sama nepočítám... Uložila jsem náramek hodinu před příchodem svých přítelkyň do horní zásuvky[9] své skříňky."

„V kolik hodin přišla návštěva?" otázal se[10] Sova.

„V půl třetí. Pak jsme popíjely čaj, to už jsem říkala, a přibližně do čtyř hodin mluvily přítelkyně o mém náramku."

Komisař Sova nevěřícně[11] povytáhl obočí[12].

„Pak mě přemluvily, abych jim ho ukázala. Vyšla jsem tedy do prvního patra do ložnice. Věděla jsem zcela přesně, kam jsem náramek uložila, a tak jsem hned zjistila, že ze zásuvky zmizel. Sešla jsem zpět do zimní zahrady a řekla dámám, že jim nemůžu náramek ukázat, protože ho manžel odvezl ráno ke zlatníkovi. Tvářila jsem se[13], že jsem na to zcela zapomněla. Ale nikdo mi nevymluví[14]," paní Bornová zvýšila hlas[15], „že můj náramek ukradla jedna z těch dvou. Obě byly během návštěvy v prvním patře v koupelně. Ach ..."

„Která z vašich přítelkyň šla do patra první?" otázal se Sova.

„Slečna Hurychová."

„Viděla jste zcela přesně, kde byla?"

„To nemůžu tvrdit. Poté, co odešla, začala paní Lišková hovořit o jejím nemožném[16] kostýmu. Zabraly jsme se do hovoru ... Když se slečna Hurychová vrátila, řekla, že viděla jít po ulici paní Burešovou v nemožných zelených šatech."

„Koupelna má okna do ulice?"

„Koupelna i ložnice," pokývala hlavou paní Bornová.

„A máte v oknech koupelny mléčná skla?"

„Ne, bílé rolety[17]. Nemám ráda mléčná skla. Nikdo z nás neviděl jít paní Burešovou po ulici v těch šatech, ale přísahala bych[18], že nejsou zelené, ale modré. Řekla jsem

to, a zatímco jsme se snažily přijít na to, kdo má pravdu, odešla do koupelny i paní Lišková.“

Dále paní Bornová komisaři sdělila, že včerejšího dne přece jen[19] prozradila svým dvěma přítelkyním ztrátu náramku. „Paní Lišková mi potom sdělila, že ji překvapilo, když viděla cestou do koupelny otevřené dveře do ložnice. Slečna Hurychová však přísahala, že když ona šla do koupelny, dveře byly zavřené.“

„Bylo okno v ložnici otevřené?“

„Ne. Bylo zavřené a žluté rolety byly zataženy[20]. Nikdo cizí se do domu nemohl zvenčí[21] dostat.“

„Takže opravdu zbývá možnost, že se jedna z vašich přítelkyň nestyděla[22] ve vašem domě krást,“ uzavřel případ komisař.

„Myslím, že už vím, která z nich to byla.“

Řešení:

Slečna Hurychová hovořila o paní Burešové, kterou viděla projít kolem domu po ulici v zelených šatech. Z okna koupelny ji vidět nemohla, protože pak by si jistě všimla, že šaty jsou ve skutečnosti modré. Jen přes žlutou roletu ložnice se mohly šaty zdát zelené.

---

11 – детектив, 2 – строгий, 3 – произнести, 4 – как можно короче, 5 – заморгать, 6 – костяные очки, 7 – сказать, 8 – заверить, 9 – розетка, 10 – спросить, 11 – недоверчиво, 12 – поднять брови, 13 – делать вид, 14 – разубедить, 15 – повысить голос, 16 – невозможный, 17 – жалюзи, 18 – я бы присягнула, 19 – только вот, 20 – закрыть, стянуть, 21 – снаружи, 22 – стесняться, стыдиться.

Cv

❒ 17. Je informace správná, nebo není?

1. Celý příběh o krádeži vypravuje komisař Sova.
2. Stará paní Bornová nevěří, že by jedna z jejích přítelkyň mohla krást v jejím domě.
3. Ještě při návštěvě přítelkyň zjistila, že se jí z ložnice ztratil náramek.
4. Hned jim ztrátu oznámila.
5. Všechny přítomné dámy se shodly na tom, že dveře do ložnice byly po celou dobu otevřené.
6. Předpokládají, že se domu dostal někdo zvenčí a náramek ukradl.
7. Zlodějka na sebe sama upozornila zbytečnými řečmi.
8. Na správnou stopu přivedla komisaře barva rolet.

Odhalili jste pachatele?

(dědictví – наследство)

❐ **18. a) Najděte v textu synonyma slovesa „říct".**
b) Použijte je ve vyprávění podle předcházejícího obrázku.

Komisař Sova (řekl) ____________ , že k vraždě muselo dojít před několika minutami.
Spolubydlící mrtvé (řekla) ____________ inspektorovi, že ji měla přijít navštívit jedna z jejích dvou sester.

❐ **19. Doplňte prefixy „PO-", nebo „PRO-".**

1. Musím si ___myslet vhodnou odpověď. 2. Podlahu jsme ___kryli kobercem. 3. Nechceš se jít po práci trochu ___jít? 4. Kostel byl ___staven v 17. století. 5. ___stavěli jsme všechny peníze a ještě jsme se zadlužili, ale dům stojí. 6. Hezky jsme si ___seděli v kavárně. 7. ___píjeli jsme kávu a ___vídali jsme si. 8. ___chodil jsem celou Prahu, znám ji jako své boty. 9. Jahody nemám z trhu, ___dali nám je sousedi ze své zahrady. 10. ___vytáhl z desek nějaký papír, ale nepoznal jsem, jestli to je ten dokument. 11. ___otočil se a v tu chvíli ji uviděl. 12. Nechal jsem syna ___hlédnout u lékaře, nějak se mi nelíbil. 13. Děti ___seděly u počítače celou neděli. 14. Kongres byl zahájen ___jevem premiéra.

❐ **20. Rodina slov: MLUVIT**
Všímejte si významů různých prefixů „–MLUVIT / –MLOUVAT"

DOMLOUVAT / DOMLUVIT: domluva	договариваться / договориться: договор
1. Matka **domlouvá** dětem, aby víc studovaly.	Мать убеждает детей, чтобы они лучше учились.
2. Nech mě **domluvit**!	Дай мне сказать / договорить!
Už jsme spolu **domluvili**.	Мы уже вместе поговорили / договорились.
3. **Domluvili jsme se** s nimi na tom.	Мы с ними договорились об этом.
4. **Domluvili jsme se** česky.	Мы договорились на чешском языке.
NAMLOUVAT / NAMLUVIT:	внушать, наговаривать / внушить, наговорить
1. **Namluvil** jí, že je bohatý.	Он наговорил ей, что он богатый.
2. Moc toho **nenamluví**.	Он много не скажет.
3. Už **jsme se** o tom **namluvili** dost!	Мы уже наговорились об этом достаточно!
4. **Namluvil si** hezkou dívku.	Он сосватал себе красивую девушку.
OMLOUVAT / OMLUVIT: omluva	извинять / извинить: извинение
1. **Omluvil** svou nepřítomnost.	Он извинился за свое отсутствие.

2. Snaží se **omluvit** svoje chyby.	Он старается объяснить/извинить свои ошибки.
Není třeba **se** za to **omlouvat**.	Нет необходимости за это извиняться.
ODMLOUVAT / ODMLUVIT: odmluva	отговаривать / отговорить: отговор
1. Neodvážil se otci **odmlouvat**.	Он не отважился отговаривать отца.
2. **Odmluvil** svou přednášku co nejrychleji.	Он как можно быстрее отменил свою лекцию.
POMLOUVAT / POMLUVIT: pomluva	оговаривать / оговорить: оговор
Pomlouvala sousedku, jak mohla.	Оговаривала соседку, как только могла.
PROMLOUVAT / PROMLUVIT:	обратиться, поговорить
1. Prezident **promluvil** k národu.	Президент обратился к народу.
2. Nemohl **promluvit**.	Он не мог сказать ни слова.
PŘEMLOUVAT / PŘEMLUVIT:	уговаривать / уговорить:
Snažila se ho **přemluvit**. (k tomu, aby ...)	Она старалась его уговорить (чтобы ...).
PŘIMLOUVAT / PŘIMLUVIT: přímluva	замолвить слово, ходатайствовать / походатайствовать: ходатайство
1. Prosil mě, abych **se za** něj **přimluvil**.	Они просили меня замолвить за него слово.
2. **Přimlouval se za** to.	Он ходатайствовал за это.
ROZMLOUVAT / ROZMLUVIT: rozmluva	отговаривать / отговорить: разговор, беседа
1. **Rozmlouval jsem s** ním **o** tom dlouho.	Мы долго беседовали с ним об этом.
2. Dlouze mu to **rozmlouvali**.	Они долго его от этого отговаривали.
SMLOUVAT / SMLUVIT: smlouva	договариваться / договориться: договор
1. **Smluvil si s** ní schůzku.	Мы условились с ней о встрече.
2. **Smlouvali o** cenu. (o + Ak)	Они договаривались о цене.
UMLOUVAT / UMLUVIT: úmluva	уславливаться / условиться: соглашение
1. **Umlouvá si s** ní schůzku.	Он(а) уславливается с ней о встрече.
2. Dlouho ji **umlouval**.	Он долго с ней договаривался.
3. Průvodkyně už byla **umluvená**.	С экскурсоводом уже была договоренность.

VYMLOUVAT / VYMLUVIT: výmluva	оправдывать / оправдать: оправдание
1. **Vymlouval** mu ten plán.	Он разубеждал его в этом плане.
2. **Vymluvil se na** práci.	Он отпросился с работы.
Nevymlouvej se!	Не оправдывайся!
3. Nechte ho, ať **se vymluví**!	Дайте ему оправдаться!
ZAMLOUVAT / ZAMLUVIT:	резервировать / зарезервировать
1. Marně to **zamlouváš**!	Напрасно ты об этом договариваешься!
2. **Zamluvil si** letenku na pondělí.	Он зарезервировал билет на понедельник.
3. Ten člověk **se mi nezamlouvá.** (jen impf.)	Этот человек мне не нравится.

mluvnice –	**mluvka** –	**mluvčí**
грамматика	говорун	пресс-секретарь

Rozumíte těmto frázím?

Mluví jako kniha.	(souvisle, krásně)
Mluví páté přes deváté.	(nesouvisle)
Mluví do větru.	(naprázdno, zbytečně)
Mluviti stříbro, mlčeti zlato. (přísloví)	(Někdy je lépe mlčet než mluvit.)
Mluví z cesty.	(beze smyslu)
Mluví bez obalu.	(otevřeně)
Škoda mluvit!	(rozzlobeně nad něčím zbytečným, špatným)
Nedá se s ním mluvit!	(není možné s ním jednat)

Albrightová: Jsem ráda, že jsem Češka

Dnešní rubrika O čem se mluví by se spíše měla jmenovat O kom se mluví. V minulých dnech byla v České republice bývalá ministryně zahraničí Spojených států amerických Madeleine Albrightová (původním jménem Marie Jana Korbelová). Do studia Rádia Praha ji pozval Jaromír Marek.

Jak se vám podařilo češtinu uchovat? Češi žijící v zahraničí často mluví o tom, jak je to obtížné ...
„Je to těžké, ale moji rodiče se mnou mluvili česky. Já jsem četla spoustu knih v češtině, psala jsem o Československu, o událostech v roce 1948 a 1968 a také jsem sem často jezdila. Po sametové revoluci jsem zde také získala řadu českých známých a tak se mně ta čeština pořád obnovuje."

Vaše dcery mluví česky?
„Ne, nemluví, protože měly amerického otce. Ale zpívají české písničky. Nerozumí jim sice, ale zpívají."

§ 42 TVOŘENÍ SUBSTANTIV – DEMINUTIVA A AUGMENTATIVA

(Уменьшительное имя и увеличительное имя)

A. **Deminutiva** (slova zdrobnělá) vyjadřují **malý rozměr** (př.: stůl – stoleček), nebo **citový vztah** (př.: matka – maminka).
(Уменьшительное имя выражает маленький размер или эмоциональное отношение)

SUBSTANTIVA – tvoří se sufixy:

M	-ek	obrázek, domek, obchůdek, můstek, stolek, klíček, vláček, míček, kobereček, kousek, měsíček, chlapeček, strýček, Filípek, Tomášek, pejsek, kocourek
	-eček	dědeček, domeček, stoleček, stromeček, lísteček, dáreček
	-ík	lesík, prstík, nožík, dortík, větřík, koník, parčík, kostelík, Honzík, Vašík
	-íček	lesíček, prstíček, kousíček, hrníček, koníček, bratříček, Petříček, Pavlíček
	-ínek	tatínek
F	-ka	knížka, lžička, skříňka, chvilka, loďka, ulička, vesnička, kytička, Alenka, Zuzanka
	-ečka	knížečka
	-ička	židlička, písnička, hlavička, ručička, holčička, tetička, sestřička, Evička, Janička
	-inka:	maminka, tetinka, Olinka, pusinka, chvilinka, tyčinka
N	-ko	okénko, očičko, děťátko, děvčátko, kuřátko, zvířátko, divadélko, letadélko
	-ečko	kolečko, městečko, vínečko, pivečko
	-íčko	sluníčko, srdíčko, slovíčko, náměstíčko, autíčko, vajíčko, masíčko, jablíčko

ADJEKTIVA A ADVERBIA:

malý – mal**ičký**
milý – mil**oučký**
hezký – hez**oučký**, hez**ounký**
drobný – drob**oučký**, drob**ounký**, drob**oulinký**
měkký – měk**oučký**
trochu – troš**ku**, troš**ičku**, troš**inku**
brzy – brz**ičko**, brz**inko**
málo – mal**ičko**

SLOVESA (patří do dětského slovníku):
(относятся к детскому словарю)

spát – spinkat, hajat, hajinkat
ležet – hajat
jíst – papat, hamat
pít – bumbat
sedět – hačat
spadnout – hapat

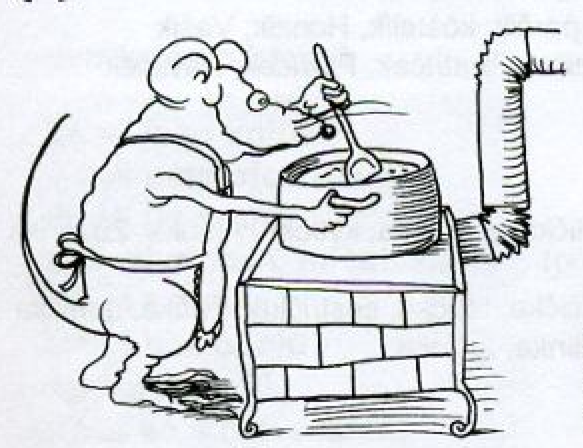
B. **AUGMENTATIVA** (slova zveličelá) vyjadřují **velký rozměr, zesílení.** Často mají pejorativní význam. Používají se velmi málo.
(Увеличительные имена выражают большой размер, усиление. Часто они имеют презрительное значение. Используются мало.)

Tvoří se sufixy:

-isko	chlapisko, psisko (N) = velký nebo ošklivý chlap (большой или противный парень), pes (M)
-izna	babizna = ošklivá bába (противная баба), barabizna = ošklivý barák (dům)
-ánský	velikánský = hodně velký
-anánský	velikanánský
-atánský	dlouhatánský = hodně dlouhý

Dětská říkanka: Vařila myška kašičku (Детская считалка: Варила мышка кашку)

tomu dala, tomu nic,
tomu málo, tomu víc,
ten plakal, ten skákal

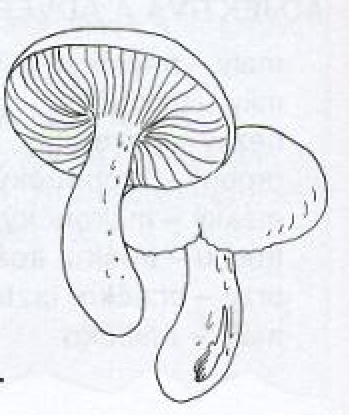
Vařila myška kašičku
na zeleném rendlíčku:

a ten maličký frrr na homolečky
do komůrečky, tam se napapal.

Co je to?
Má to klobouček,
jednu nožičku,
pěkně si to hačá
v mechu v lesíčku.

Václav Havel: Zemřel Jaroslav Seifert (úryvek)[1]

L9B

V zahraničí projevili[2] někteří lidé údiv[3] nad tím, že dostal Nobelovu cenu básník ve světě téměř neznámý. Já naopak si velice vážím toho, že švédská akademie nepřihlíží[4] při svém rozhodování pouze k mezinárodní známosti a oblibě autorů, ale i významu, který mají v jednotlivých[5] národních literaturách. A z tohoto hlediska si neumím představit, že by si některý jiný český spisovatel zasloužil dnes toto ocenění víc než Jaroslav Seifert. V mé vlasti[6] je pravděpodobně nejoblíbenějším českým básníkem, s jeho dílem – ať už tak či onak – se muselo postupně vyrovnat několik básnických generací. Krásný, zpěvný jazyk jeho veršů[7], mistrovství jeho metafor a především ovšem[8] vztah[9] k světu, který jeho dílo ztělesňuje[10], je neodmyslitelnou[11] součástí české moderní poezie.

UKOLÉBAVKA[12]

Až, chlapečku, zavřeš víčka,
vyskočíš si na koníčka.
A koníček spí.

Na louce je plno květin,
pojedeš s ním do kopretin.
Kopretinky spí.

Pojedeš s ním k černé skále
po silnici u maštale.
Černá skála spí.

Jiskry prší od podkůvek,
pojedeš s ním do borůvek.
A borůvky spí.

Krásná panna drží vlečku,
sbírá si je do džbánečku.
A džbáneček spí.

A pod skálou voda hučí,
vezmu tě zas do náručí.
A chlapeček spí.

(Jaroslav Seifert: Maminka)

JAROSLAV SEIFERT (1901–1986)

významný český básník, nositel Nobelovy ceny za literaturu z roku 1984.

Ve svých básních ukazoval krásu obyčejných věcí, krásu mateřského jazyka[13], české krajiny, země a jejích písní, krásu národní kultury a jejích tradic, krásu i stesk[14] vzpomínky. Jeho poezie má svým lyrismem, melodičností, citovou upřímností[15] i formální jednoduchostí blízko k lidové písni.

Některé jeho básnické sbírky:

1921 Město v slzách
1929 Poštovní holub
1933 Ruce Venušiny
1937 Jaro, sbohem
1938 Zhasněte světla
1944 Kamenný most
1954 Maminka
1971 Deštník z Picadilly
1981 Morový sloup

---

1 – отрывок, фрагмент, 2 – проявиться, 3 – удивление, 4 – не учитывать, 5 – отдельный, 6 – родина, 7 – стихи, 8 – конечно, 9 – отношение, 10 – олицетворять, 11 – неотделимый, 12 – колыбельная, 13 – родной язык, 14 – тоска, 15 – искренность

Š – Ž

шить	**šít**	–	**žít**	жить
шьет	**šije**	–	**žije**	живет
вешалка	**věšák**	–	**věžák**	небоскреб
вешает	**věší**	–	**věží**	возвышается
шел	**šel**	–	**žel**	жаль
страсть	**vášně**	–	**vážně**	серьезно
прилично	**slušné**	–	**služné**	зарплата
с нашей	**s naší**	–	**snaží se**	старается
ждет с нетерпением	**těší se**	–	**těží se**	добывается

lež! [leš] – **už ležím** [uš ležím]
běž! [bješ] – **už běžím** [uš bježím]
nůž [nůš] – **nožem** [nožem]
pláž [pláš] – **na pláži** [napláži]
věž [vješ] – **na věži** [navježi]
soutěž [souťeš] – **bez soutěže** [bessouťeže]

Švarný švagr leží na lůžku. – Vážný strážný běží na věž. – Šedí muži sedí na židli. – Nemůže se žít s tou ženou. – Šel pštros s pštrosicí a s pštrosáčaty. – Ušila si plášť se šedivou kožešinou. – Zamažeš si tu žlutou šálu. – To je lež jako věž. – Ve věžáku na věšáku visí šedozelený šál. – Už se uč. – Vězní ho ve vězní komnatě. – Šikovný pan Štěpán Žalud šel do Žatce.

Jaroslav Seifert: PÍSEŇ (ze sbírky Poštovní holub)

Bílým šátkem mává,
kdo se loučí,
každého dne se něco končí, něco překrásného končí.

Poštovní holub křídly o vzduch bije,
vraceje se domů,
s nadějí i bez naděje
věčně se vracíme domů.

Šetři si slzy
a usměj se uplakanýma očima,
každého dne se něco počíná,
něco překrásného počíná.

Téma: Umění

starověké, antické, středověké, novověké umění – současné, soudobé umění
древнее античное средневековое нового времени – современное искусство

• LITERATURA

beletrie = krásná literatura – odborná, populárně vědecká literatura –
беллетристика художественная литература специальная, научно-популярная литература

současná literatura – dětská literatura – pro mládež – kapesní slovník –
современная литература детская литература для молодежи карманный словарь

dvojjazyčný slovník – encyklopedie – kuchařka – průvodce – cestopis
двуязычный словарь энциклопедия поваренная книга гид путевые записки

spisovatel, spisovatelka – básník, básnířka – dramatik – autor – humorista –
писатель, писательница поэт, поэтесса драматург автор юморист

překladatel – literární druhy, žánry: epika – poezie – drama
переводчик литературные виды, жанры: эпика поэзия драма

román – novela – povídka – pohádka – esej – pověst, legenda – bajka –
роман новелла рассказ сказка эссе повесть легенда эпос

přísloví – satira na něco – životopis
пословица сатира на что-то автобиография

román historický, životopisný, detektivní (detektivka), dobrodružný,
роман исторический автобиографический детективный приключенческий

vědeckofantastický, humoristický, milostný, psychologický, válečný –
научно-фантастический юмористический любовный психологический военный

poezie epická, lyrická, milostná – báseň – balada – sonet –
поэзия эпическая, лирическая, любовная стихотворение баллада сонет –

básnická sbírka – výbor světové poezie –
поэтический сборник избранное из мировой поэзии

drama = divadelní hra – tragédie – veselohra, komedie – fraška –
драма = театральная пьеса трагедия комедия фарс

tragikomedie – psychologické, romantické drama
трагикомедия психологическая, романтическая драма

rukopis – kniha vyšla, vyjde – je v tisku – vytisknout –
рукопись книга вышла, выйдет находится в печати распечатан, издан

vydalo ji nakladatelství – nakladatel – 1. vydání – upravené vydání –
ее выдало издательство издатель первое издание исправленное издание

náklad: 1000 výtisků – koupit v antikvariátu, v knihkupectví – stát se bestsellerem –
тираж: 1000 экземпляров купить в букинисте, в книжном магазине стать бестселлером

půjčovat si / půjčit si ve veřejné knihovně – hledat v katalogu – studovna, čítárna
брать / взять в публичной библиотеке искать в каталоге учебный зал, читальный зал

sebrané spisy – díl – dvoudílný román, trilogie = třídílný, tetralogie = čtyřdílný,
избранные произведения том двухтомный роман, трилогия = трехтомный тетралогия = четырехтомный

pentalogie = pětidílný román – ilustrace – ilustrovaný román – obsah – kapitola –
пенталогия = пятитомный роман иллюстрации иллюстрированный роман содержание глава

předmluva – doslov – titulní stránka – brožované vydání – kožená vazba
предисловие послесловие титульная страница брошюрованное издание кожаный переплет

● DIVADLO (Театр)

činohra – loutkové divadlo – pantomima – balet – opera – hudební divadlo –
драма кукольный театр пантомима балет опера музыкальный театр

muzikál, opereta – ochotnické, amatérské divadlo – divadelní představení –
мюзикл, оперетта любительский театр театральный спектакль

dávat hru – být na programu, na repertoáru – zařadit do programu –
давать пьесу быть в репертуаре включить в программу

mít generálku, premiéru – hra o 3 dějstvích = jednáních – přestávka
устраивать генеральную репетицию, премьеру пьеса в трех действиях перерыв

osoby a obsazení – herec, herečka – herecký soubor – komik, tragéd – mim –
персонажи и действующие лица актер, актриса труппа комик, трагик мим

hrát ve hře – **hrát roli, úlohu Julie** – **hrát hlavní roli** – **mít trému** –
играть в пьесе | играть роль, роль Юлии | играть главную роль | бояться

režisér – **režie,** **režírovat hru** – **navrhnout kostýmy** –
режиссер | режиссура | ставить пьесу | выдумать костюмы

líčení – **maskérka** – **nápověda** – **jeviště** – **hlediště** – **zvedá se opona** –
грим | гример | суфлерство | сцена | зрительный зал | поднимается занавес

kulisy – **v zákulisí** – **jevištní výtvarník** – **navrhnout scénu** – **osvětlení** –
кулисы | за кулисами | сценический художник | выдумать декорации | освещение

křeslo v přízemí – **lóže** – **balkon** – **první galerie** – **„bidýlko“ = poslední galerie k stání** –
место в партере | ложа | балкон | первый ярус | галерка | последний ярус для стоячих мест

mít předplatné – **vypůjčit si divadelní kukátko** – **foyer**
иметь абонемент | одолжить театральный бинокль | фойе

Mělo představení úspěch? (Спектакль был успешным?)

mělo obrovský úspěch – **dlouho se tleskalo** – **potlesk nebral konce** –
имел большой успех | долго аплодировали | аплодисментам не было конца

herci se třikrát vrátili na jeviště – **hra propadla, neměla úspěch**
актеры трижды выходили на поклон | пьеса провалилась, была неуспешной

• VÝTVARNÉ UMĚNÍ (Изобразительное искусство)

malířství – **sochařství** – **užité umění** – **umělecká řemesla** –
живопись | скульптура | прикладное искусство | прикладные ремесла

akademie výtvarných umění – **uměleckoprůmyslová škola** – **malíř,**
академия изящных искусств | художественно-промышленный институт | художник,

malířka – **ateliér** – **náčrtek, skica** – **kresba (kreslit) perem, tužkou, uhlem** –
художница | ателье, студия | эскиз | графика (чертить) пером, карандашом, углем

pastel – **akvarel** – **olejomalba** – **malovat akvarelovými, olejovými barvami** –
пастель | акварель | масло | рисовать акварельными красками, маслом

barevný odstín – **štětec** – **paleta** – **nástěnná malba** – **ilustrace** – **námět obrazu** –
цветной оттенок | кисточка | палетто | настенная живопись | иллюстрации | сюжет картины

zátiší – **krajina** – **portrét, autoportrét** – **akt** – **žánrový obrázek** – **grafika** –
пейзаж природа портрет, автопортрет натура жанровая картинка / рисунок графика

rytina – **lept** – **dřevoryt** – **koláž** – **abstraktní, figurální malířství**
гравюра офорт гравюра на дереве коллаж абстрактная, фигуральная живопись

originál – **kopie** – **reprodukce** – **kýč** – **zarámovat obraz, zapaspartovat grafiku**
оригинал копия репродукция кич вставить в рамку картину, в паспарту графику

Rakouský malíř Schiele se vrátil do Českého Krumlova

V bývalém pivovaru, v jedné z nejkrásnějších českokrumlovských renesančních staveb ze 16. století bylo v roce 1993 otevřeno Egon Schiele Art Centrum Český Krumlov – mezinárodní kulturní centrum. Centrum bylo pojmenováno podle jednoho z nejvýznamnějších malířů 20. století Egona Schieleho (1890–1918). Schieleho matka se v Českém Krumlově narodila a Schiele toto město maloval a často se sem vracel. Prezidentem Centra se stal jedenaosmdesátiletý Serge Sabarsky (1912–1996), Američan, o kterém se říká, že byl největším znalcem Schieleho života a díla. Ze soukromých amerických sbírek sestavil kolekci osmdesáti kreseb a akvarelů, která jsou v Centru k vidění celý rok. Tato kolekce se vůbec poprvé představila v Evropě. Součástí expozice jsou také Schieleho unikátní fotografie, osobní dopisy, nábytek, jeho jediná busta nebo posmrtná maska. K dispozici je i knihovna s monografiemi a katalogy. V Centru vystavují soudobí umělci – na ploše 3000 m^2 se konají výstavy klasického i současného umění. V části muzejního komplexu vznikla řada velkých ateliérů pro delší studijní a pracovní pobyty mladých umělců z Evropy. K dispozici je také apartmá pro spisovatele.

Od svého otevření v roce 1993 se Egon Schiele Art Centrum stalo mezinárodně uznávanou a velmi navštěvovanou institucí. Projekt je čistě soukromou iniciativou, závislou na mimořádné aktivitě několika jedinců, na pomoci ze zahraničí, na sponzorech a přátelích.

sochař, sochařka – **sochařský ateliér** – **hlína** – **sádra** – **dláto** – **kámen** –
скульптор ателье скульптора глина гипс долото камень

mramorová, bronzová socha – **busta** – **jezdecká socha** – **sousoší** –
мраморная, бронзовая скульптура бюст статуя верховой езды скульптурная группа

stát na podstavci – **odhalit pomník (koho?)** – **keramik, keramička** –
стоять на пьедестале открыть памятник (кому?) керамик

lidová keramika – **galerie** – **výstavní síň** – **zahájit výstavu** – **vernisáž** –
народная керамика галерея выставочный зал открыть выставку вернисаж

vystavovat dílo
выставлять произведение

• HUDBA (Музыка)

vážná, klasická – symfonická – komorní – moderní, populární –
серьезная, классическая; симфоническая; камерная; современная, популярная

lidová, folklórní – taneční – operní – dechová – jazzová hudba (džezová)
народная, фольклорная; танцевальная; оперная; духовая; джаз

komponovat, skládat hudbu – skladatel(ka) – hudební dílo, skladba – symfonie –
сочинять музыку; композитор; музыкальное произведение; симфония

koncert pro klavír a orchestr – opera – opereta – árie – píseň – předehra
концерт для фортепиано с оркестром; опера; оперетта; ария; песня; прелюдия, увертюра

vysoký, hluboký tón – půltón – notová osnova – houslový klíč – křížek – akord –
высокий, низкий тон; полутон; нотный стан; смычок; диез; аккорд

takt – durová, mollová stupnice – operní pěvec, pěvkyně – bas(ista), baryton(ista),
такт; мажорная, минорная гамма; оперный певец, певица; бас; баритон

tenor(ista) – soprán, alt – sopranistka – zpěvák, zpěvačka – sólista, sólistka –
тенор; сопрано (голос), альт; сопрано (певица); певец, певица; солист, солистка

hudebník, hudebnice – první houslista – klavírista – virtuos – dirigent
музыкант; первая скрипка; пианист; виртуоз; дирижер

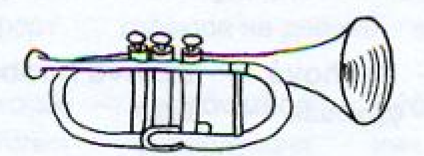
koncert pořádají:	в концерте принимают участие (организовывают):
symfonický, komorní orchestr	симфонический, камерный оркестр
smyčcové trio, kvarteto	смычковое трио, квартет
pěvecký sbor	хор
hudební skupina	музыкальная группа
vojenská kapela	военная капелла
dechovka	духовые инструменты
koncert: jít na koncert	идти на концерт
vyslechnout si koncert v rozhlasovém přenosu	послушать концерт по радио
pustit si nahrávku koncertu	включить запись концерта

zazpívat si: lidovou píseň, písničku – koledu – ukolébavku – hymnu
спеть: народную песню, песенку; коляду; колыбельную; гимн

sólově, dvojhlasně, trojhlasně, sborově
соло, на два голоса, на три голоса, хором

hrát na hudební nástroj: (играть на музыкальном инструменте:)

smyčcové (smyčec), смычковые **bicí,** ударные **dechové nástroje** духовые инструменты

buben – **činely** – **dudy** – **fagot** – **flétna** – **harfa** – **harmonika** –
барабан цимбалы волынка фагот флейта арфа гармоника

hoboj – **housle** – **klarinet** – **klavír, piano** – **kontrabas, basa** – **kytara** – **lesní roh** –
гобой скрипка кларнет пианино контрабас гитара лесной рог

pikola – **pozoun, trombon** – **saxofon** – **trubka** –
пикколо тромбон саксофон труба

tympán – **varhany** – **viola** – **violoncello**
литавры органы виола виолончель

rozladěný nástroj – **ladit** – **hrát falešně**
расстроенный инструмент настраивать играть фальшиво

a) Která slova mají stejný základ?

taneční soubor – zpěvák – zatancovat si – hudební skupina – pěvecká soutěž – tanečník – hudebník – zazpívat – soutěž v latinskoamerických tancích – hudba – tančit valčík – světoznámá pěvkyně

Připojujte slova, která mají nějaký vztah k těmto výrazům.

Př.: **píseň, písnička** – zpívat písničku, zpívá ji zpěvák XY, složil ji skladatel XY, písnička o lásce, hit = v současnosti nejpopulárnější píseň atd.

koncert – opera – zpěvačka – kytara – diskotéka – CD („cédéčko")

b) Co vy a hudba?

Hrajete nebo hrál(a) jste na nějaký hudební nástroj? Rád(a) zpíváte? Rád(a) tancujete? Co je vaším národním tancem? Kterému druhu hudby dáváte přednost? Kdy jste byl(a) naposledy na nějakém koncertě? Co doma posloucháte?

Znáte: **Pražské jaro, Bedřicha Smetanu, Mou vlast, Prodanou nevěstu, polku?**
(mezinárodní hudební festival, který se koná každoročně od roku 1946 v Praze od 12. května do 4. června; český skladatel – zakladatel české národní hudby; nejslavnější Smetanův cyklus symfonických básní; „nejnárodnější" Smetanova opera; český lidový tanec)

• FILM (Кино – фильм)

natáčet, natočit film – **producent** – **režisér** – **kameraman** – **scenárista,**
снимать, снять фильм продюсер режиссер оператор сценарист,

scénář – **původní scénář** – **adaptace literárního díla** – **herecké obsazení** –
сценарий первоначальный сценарий адаптация литературного произведения распределение ролей

herec, herečka – **hrát ve filmu** – **hrát hlavní, vedlejší roli** – **obsadit do filmu**
актер, актриса играть в фильме играть главную, второстепенную роль задействовать в фильме

nějakého herce, filmovou hvězdu
какого-то актера, звезду экрана

němý, zvukový film – **černobílý, barevný** – **širokoúhlý** – **kreslený, hraný** –
немой, звуковой фильм черно-белый, цветной широкоугольный рисованный, игровой

celovečerní, krátký – **dokumentární** – **v původním znění, v českém znění,**
полнометражный, короткий документальный в оригинальном звучании, чешская адаптация

s titulky – **veselohra (komedie)** – **drama** – **muzikál (hudební film)** – **psychologický film** –
с титрами комедия драма мюзикл (музыкальный фильм) психологический фильм

dobrodružný, akční film – **kriminální film** – **detektivka** – **historický film** –
приключенческий фильм, боевик криминальный детектив исторический фильм

válečný film – **milostný příběh** – **pohádka** – **cestopisný film**
военный фильм любовная история сказка путевые записки

film hrají, dávají, promítají – **má premiéru** – **premiérové kino** – **filmové plátno** –
фильм показывают, дают премьера кинотеатр премьер, премьера экран

hlediště – **film přístupný mládeži** – **do 15 let nepřístupný**
зрительный зал молодежь на фильм допускается молодежь до 15 лет не допускается

c) Kterému filmu dáváte přednost? Který film je vhodný pro děti?

francouzská veselohra – česká komedie – americký akční film – psychologické drama – anglická detektivka – kreslená pohádka – přírodopisný film – muzikál – válečné drama – hraná pohádka – dobrodružný film pro mládež – Chaplinovy němé filmy – groteska – historický velkofilm – tragikomedie

O čem může být tento film? Zkuste odhadnout podle titulu.

Nebezpečné známosti – Lví král – Hráč – Táta nebo milenec? – 100 dní v Palermu – Šifra mistra Leonarda – Nebe nad Berlínem – Na západní frontě klid – Medvídek – Vzpomínky na Afriku – S tebou mě baví svět – Někdo to rád horké – Mladý Einstein – Teroristé – Amadeus – Vlasy – Pán prstenů – Jízda

Jak se jmenují tyto filmy?

Film mladého českého režiséra Jana Svěráka, road movie, film o dvou mladících Radkovi a Frantovi, kteří si koupí starý zelený kabriolet a v horkém letním dni se rozjedou za dobrodružstvím. Cestou přiberou dívku Annu. A pak už jen jedou, užívají si bezstarostné pohody a netuší, že jejich uvolněná jízda bude mít dost dramatický konec.	I když název je poetický, je to tragikomedie českého režiséra Jana Hřebejka o osudech tří manželských dvojic, které postupně procházejí krizí. Je to hodně konverzační film, který zkoumá z mnoha úhlů fenomén manželství a vše, co k němu patří. Film stejného rodu jako Americká krása nebo Hana a její sestry. Jeho motto zní: „Voda je mocnější než kámen a ženský princip je mocnější než mužský." Ženy nejsou v příběhu silnější, nakonec najdou samy sebe – ať už je to vlastní úspěšná cukrárna s vyhlášeným dortem „medvídkem", nebo schopnost začít znovu.

d) Kdo jsou?

Světoznámý český režisér žijící v USA, proslavil se filmem **Vlasy**, držitel 2 Oscarů za režii filmů **Přelet nad hnízdem kukačky** a **Amadeus**.	**Miroslav Ondříček** je dvorní kameraman režiséra **Miloše Formana**.
Malíř a výtvarník, vytvořil kostýmy pro filmy **Amadeus** (za ně získal Oscara), **Valmont** a víc než stovku dalších, českých i zahraničních filmů.	Český režisér, který nespolupracoval s M. Ondříčkem a žije v Praze, se jmenuje **Jiří Menzel**.
Režisér, držitel Oscara za film **Ostře sledované vlaky** (podle prózy Bohumila Hrabala), autor jedné z nejúspěšnějších českých komedií **Vesničko má středisková**, zfilmoval kromě jiného divadelní hru Václava Havla **Žebrácká opera**.	
Kameraman filmů **Amadeus**, **Valmont**, **Přelet nad hnízdem kukačky**, spolupracoval s mnoha zahraničními režiséry – např. byl vybrán jako kameraman pro film – dokument o Lucianu Pavarottim a jeho koncertním turné v Asii.	**Theodora Pištěka** kromě malování baví automobilové závody.

Film Jiřího Weisse Marta a já

Jiří Weiss, osmdesátiletý český režisér s americkým pasem, natočil v roce 1990 svůj další velký film. Námět, se kterým režisér cestoval od producenta k producentovi, než se mu ho podařilo prosadit, je autobiografický. „Já" z titulu je Emil, autor, na začátku příběhu třináctiletý kluk, který vzpomíná na rodinu svého strýce Arnošta Fuchse. Na začátku vyprávění je důležité, že je úspěšný lékař v Mostě, později, ve třicátých letech, že je Žid, který žije v německém městě, odkud Češi odcházejí. Svědkem jeho nejlepších a zároveň nejtěžších let je synovec Emil, který žije v jeho rodině. Od strýce odchází mladá temperamentní manželka a strýc se v prázdném domě sblíží se služkou Martou, na první pohled ustrašenou Němkou. Větší kontrast si lze jen těžko představit. Nemluvná, nevzdělaná žena bez viditelného půvabu a společenský, vzdělaný a náročný muž v nejlepších letech. Co je vedlo k tomu, že se spojili? Samota, vzájemná potřeba opory, kterou budou v budoucnu oba potřebovat. Emil pozoruje jejich vztah a získává představu o možné podobě lásky. V domě je vše krásné. Marta svému muži slouží jako dřív, ale už ne z povinnosti. Už není ustrašená, ale dokáže být vtipná, žádoucí. Venku se však hraje jiná hra. Arnošt se chce rozvést, aby Martu uchránil, a teprve teď poznává její sílu. Marta se postaví proti všem, proti vlastní rodině i proti říšským zákonům, aby Arnošta zachránila. Její snaha je marná. To vše pozoruje teď už starší Emil, a když se všechno rozpadne, odjíždí za hranice.
Pro Jiřího Weisse bylo důležité, aby film obsadil herci, kteří by mu pomohli přemluvit producenty. V čínské restauraci v New Yorku se dohodl při obědě s německou herečkou Marianne Sägerbrechtovou. Nebyla sice podobná skutečné Martě, ale měla její oči. Arnošt však zůstával stále neobsazený. Režisér uvažoval o Maxi von Sydowovi. Nakonec vyprávěl telefonicky celý příběh Michelu Piccolimu a bylo dohodnuto. Dvě evropské hvězdy dodaly filmu atraktivnost. Není to film pro milovníky akčních filmů, ale pro ty ostatní bude určitě přitažlivý. Desetiminutový potlesk na mezinárodním filmovém festivalu v Benátkách nebyl náhodný.

filmový festival –	**získat cenu za nejlepší film, scénář** –	**za herecký výkon**
кинофестиваль	получить премию за лучший фильм, сценарий	за лучшую роль

Kolja

Úspěšný film režiséra Jana Svěráka a scenáristy Zdeňka Svěráka (syna a otce) „Kolja" získal po Zlatém globu, ceně hollywoodské kritiky, tu nejprestižnější cenu: Oscara – cenu Americké filmové akademie za rok 1996 v kategorii nejlepší zahraniční film. Kolja přinesl českému filmu triumf, na který čekal skoro třicet let. Dva Oscary získal československý film v roce 1966 za film Obchod na korze (režisérů Jána Kadára a Elmara Klose) a v roce 1968 za film Ostře sledované vlaky (režisér Jiří Menzel ho natočil podle novely Bohumila Hrabala). Dva Oscary získal také americký režisér českého původu Miloš Forman za film Přelet nad hnízdem kukačky a Amadeus. Další jeho film Lid versus Larry Flint vyhrál filmový festival v Berlíně. Poslední ocenění českého filmu je z nedávné doby – film Musíme si pomáhat režiséra Jana Hřebejka byl nominován na Oscara za rok 2000.
Podle prognózy filmové kritiky nebyl Oscar pro Kolju žádné překvapení. Kolja přinesl nálady konce 20. století – romantiku a sentiment. Je to příběh malého chlapce, Kolji, který v roce 1988 přijede z Ruska do Čech se svou matkou, která se formálně provdá za českého hudebníka Louku (hraje ho Zdeněk Svěrák), aby mohla emigrovat na Západ. Louka, který se s ní ožení pro peníze, to ovšem neví. Po její emigraci zůstane Kolja v Praze sám a musí se o něho začít starat Louka. Film je o tom, jak k sobě hledají vztah, jak si Louka zamiluje Kolju jako svého syna, kterého nikdy nechtěl mít. Příběh je to někdy smutný, někdy veselý a velmi lidský. Hlavně dojímá. Když si po roce 1989 přijede pro Kolju matka, zůstane Louka zase sám. Scéna, když se na letišti loučí s malým Koljou, dojímá z celého příběhu nejvíc.

LEKCE 10

Nejen věda, ale i pověsti

Текст 1: Co to děláme se Zemí?
Текст 2: Nobelovská tradice české polarografie pokračuje. Pražský Golem

Вы научитесь:

- Выразить разными способами точку зрения, причину и обоснование
- При помощи разных модальных и вопросительных частиц выразить отношение к предложению или обороту
- Складывать, вычитать, умножать, делить и возводить в степень. Выразить размер, вес, объем и площадь
- Общаться на тему охраны окружающей среды, исследования космоса и т.д.
- Познакомиться с нелитературными выражениями разговорного чешского языка и понимать разговорный язык
- Обороты с глаголом «дать» *(„dát")*

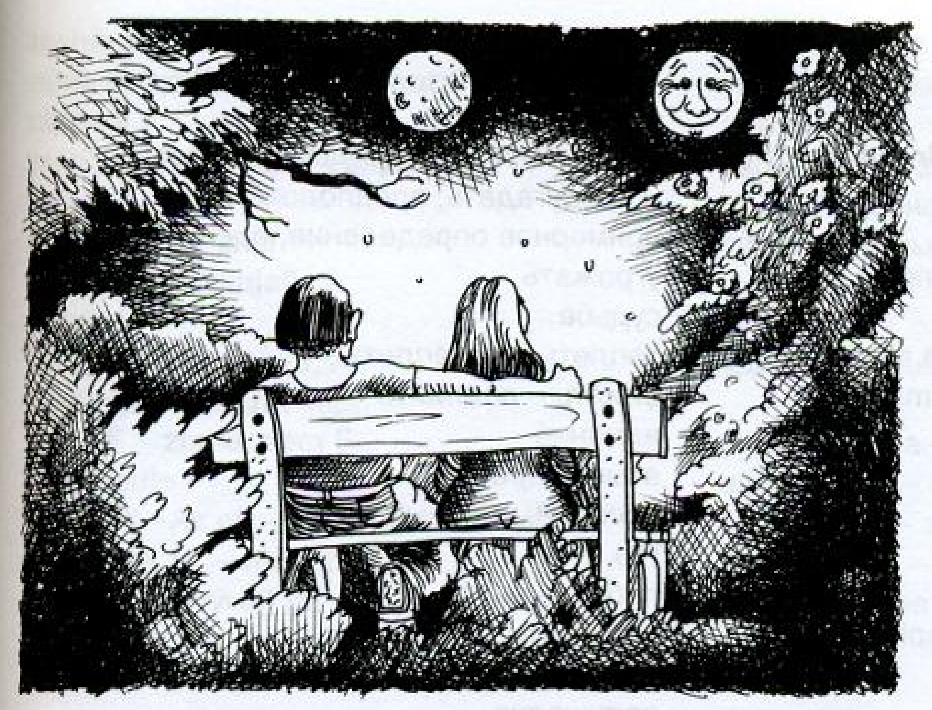
Произношение: Группы согласных, звонкие и глухие согласные, краткие и долгие гласные

Тема для разговорной практики:

Obecná čeština
(Разговорный чешский язык)

§ 43 Союзы (381) • § 44 Приставки у существительных и прилагательных (395) • § 45 Предлоги с родительным падежом (396) • § 46 Деепричастие (409)

Чередования гласных *„á – a"* при склонении существительных женского рода (384) • Разные приставки глагола *„pouštět / pustit"* (385) • Частицы (406) • Однокоренные слова: *„dávat / dát"* (407

● Miláčku, líbí se mi na tobě, jak dovedeš být romantický.

10 A

ať – či (nebo)	пусть – или
bezohledný, -á, -é	бесцеремонный
bod M	точка, пункт
čin M	действие
díra F	дыра
dispozice F – **být k dispozici** +Dat	распоряжение – быть в распоряжении
dráha F	дорога
důkaz M	доказательство
důsledek M	результат, следствие
hrozit / pohrozit +Dat +Instr	грозить / погрозить
hrozivý, -á, -é x **hrozný, -á, -é**	угрожающий x ужасный
jaderný, -á, -é (jádro N)	ядерный (ядро)
jedovatý, -á, -é (jed M)	ядовитый (яд)
klima N (Gen **klimatu**) = **podnebí** N	климат
křižovatka F	перекресток
kyselý, -á, -é – kyselina F	кислый – кислота
kyslík M	кислород
ledovec M	ледник, айсберг
lov M (**lovit / ulovit** +Ak)	охота (ловить / поймать)
nadměrný, -á, -é	чрезмерный, слишком большой
narušovat +Ak impf. – **narušit** pf.	нарушать – нарушить
následek M	результат (отрицательный)
následující (následovat impf.)	последующий (следовать)
nebezpečný, -á, -é (nebezpečí N)	опасный (опасность)
neboť = protože	поскольку, потому что
objem M	объем

obsahovat +Ak impf.	содержать
obsah M	содержание
očekávat +Ak impf.	ожидать
odhadovat +Ak impf. – **odhadnout** pf.	отгадывать, предугадывать – отгадать, предугадать, предположить
odhad M	примерное определение, оценка
ohrozit +Ak pf. – **ohrožovat** impf.	угрожать
osud M	судьба
oteplovat se impf. – **oteplit se** pf.	теплеть – потеплеть
ovlivnit +Ak pf. – **ovlivňovat** impf.	влиять – повлиять
vliv M	влияние
ovzduší N	атмосфера
pevný, -á, -é	крепкий, прочный
plyn M	газ
pobřeží N	побережье
pohltit +Ak pf. – **pohlcovat** impf.	поглотить – поглощать
pokrok M	прогресс
polokoule F	полушарие
porodnost F (Gen **-i**)	рождаемость
(**rodit / porodit** +Ak)	(родить)
pověst F (Gen **-i**)	легенда
povrch M	поверхность
pozorovat +Ak impf. – **zpozorovat** pf.	наблюдать – заметить
přístav M	пристань
rostlina F	растение
rovnováha F	равновесие
rozvojová země F	развивающаяся страна
skládka F	выгрузка
smrt F (Gen **-i**)	смерть
tát, taje impf. – **roztát** pf.	таять, растаять
těžba F (**těžit / vytěžit** +Ak)	добыча (добывать / добыть)
uhlík M – **oxid uhličitý** (CO_2)	углерод – оксид углерода
únik M (**unikat / uniknout**)	утечка (убегать / убежать)
uznání N (**uznávat / uznat** +Ak)	признание (признавать / признать)
užitečný, -á, -é (**užitek** M)	полезный (польза)
varovat +Ak **před** +Instr impf.	предупреждать
včetně +Gen	включая
vědec M	ученый
vykácet +Ak (les) pf. – **kácet** impf.	вырубить / валить (лес), рубить
výkon M – **výkonný, -á, -é**	мощность – мощный
vypouštět +Ak impf. – **vypustit** pf.	выпускать – выпустить
výpověď F (Gen **-i**)	увольнение
vývoj M (**vyvíjet se / vyvinout se**)	развитие (развиваться / развиться)
vyvolat +Ak pf. – **vyvolávat** impf.	вызвать – вызывать
výzkum M (**zkoumat / vyzkoumat** +Ak)	исследование (исследовать)

zacházet s +Instr nějak impf.	обращаться с
zánik M (**zanikat / zaniknout**)	упадок (исчезать / исчезнуть)
záplava F	наводнение
zaplňovat +Ak impf. – **zaplnit** pf.	заполнять – заполнить
zároveň	одновременно
zaujímat +Ak impf. – **zaujmout** (**zaujal**) pf.	заинтересовывать – заинтересовать
zdroj M	источник
zdvojnásobit +Ak pf. – **zdvojnásobovat** impf.	удвоить – удваивать
Země F – **země, zem** F	Земля – страна, земля
zeměkoule F	земной шар
znečistit +Ak pf. – **znečišťovat** impf.	загрязнить – загрязнять
zničit +Ak pf. – **ničit** impf.	уничтожить – уничтожать
zvrátit +Ak (vývoj) pf.	вернуть, обратить (развитие)

Gr

§ 43 KONJUNKCE (SPOJKY)

a , i = i – i = jednak – jednak = jak – tak = nejen – ale i	и, с одной стороны – с другой стороны, как – так, не только – но и
aby	чтобы
ač = ačkoli(v) = i když = přestože = třebaže = leč	хотя, несмотря на, например, только что
ale = avšak, však = jenže = jenomže = nýbrž = kdežto	но, однако, только вот, в то время как
ani – ani	ни – ни
aniž (a ne ...)	даже не
ať = aby	пусть – чтобы
ať – nebo = ať – či	пусть – или
až	когда
ba = dokonce = ba i = ba dokonce	даже, пусть
buď – nebo = buď – anebo	или – или
což = a to	что – а именно
dokud	до тех пор, пока
dříve než = než	раньше, чем – прежде чем
jestli = jestliže = když = -li = pokud (podmínka)	если (условие)
jestli = zda = zdali (otázka)	если, ли (вопрос)
jakmile = hned jak = hned když = sotva	как только – сразу, как только, едва ли

jak	как
jako	как
jakoby	как бы
jako by = jako kdyby = jako když	как бы, как если бы
kdyby	если бы
i kdyby = i když	и даже если бы
kdykoli(v) = vždycky když = pokaždé, když	в любое время, всегда – когда, каждый раз
když	когда, если
načež = a potom = a poté	после чего, потом, а потом
nebo = anebo = či	или – или
proto = a proto = a tak = takže = tedy = tudíž	поэтому, и поэтому, и так, значит, и значит
protože = neboť = poněvadž = jelikož	потому что, поскольку
přičemž = a přitom	причем – притом
sice – ale = sice – jen(om)že	конечно – но, конечно – вот только
tak – jako	так – как
zatímco	в то время как
že	что

Kdyby byla možnost, budeme expandovat.

Jakmile se dostaneme do finále, tak věříme, že šance na zlatou je.

Z Bruselu přijde celkem 800 miliard, jenže většina zůstane na ministerstvech a krajských úřadech.

Cv

❒ **1. Nahrazujte synonymními konjunkcemi „jak – tak, jednak – jednak, i – i, a také, nejen – ale i".**

1. Můžu se u tebe večer stavit? **Jednak** ti chci vrátit knihu, **jednak** je celá rodina pryč a nechci být sám. 2. Večer přišel **nejen** Karel, **ale i** jeho sestra s manželem. 3. Svolejte na odpoledne poradu. Týká se to **jak** vás, **tak** celého oddělení. 4. V ceně je započítáno **jak** zboží, **tak** poštovné. 5. 4. ročníku počítačového veletrhu v Brně Invex se účastní **i** domácí **i** zahraniční firmy. 6. Státy produkují miliony tun **jednak** domácího, **jednak** mnohem škodlivějšího průmyslového odpadu. 7. Lidstvo musí **jak** snížit škodlivé emise do ovzduší, **tak** vyřešit otázku, co s odpadem.

❒ 2. Příčinu, důvod změňte na důsledek (protože, neboť, poněvadž → a proto, takže, a tak, tedy).

(Причину, основание измените на результат.)

Protože je kurz velmi náročný, musím studovat dlouho do noci. – Kurz je velmi náročný, **(a) proto** musím studovat dlouho do noci.

1. Poslala ho pryč, protože chtěla zůstat sama.
2. Poněvadž jsi mi to nepřipomněl, zapomněl jsem na to.
3. Půjčil jsem mu peníze, protože jsem mu chtěl pomoct.
4. Šel jsem do recepce, protože jsem se chtěl zeptat na WIFI připojení.
5. Poněvadž zprávu musím odevzdat zítra ráno, musím ji dodělat doma.
6. Dal jsem výpověď, protože mi nezvýšili plat.
7. Protože má Česká republika málo vlastních surovin, je závislá na dovozu.
8. Musí se hledat nové způsoby likvidace odpadu, neboť ho stále přibývá.

❒ 3. Konjunkci „jestli" nahraďte konjunkcí „zda", nebo „když, pokud".

Ptá se, **jestli** přijdeme. – Ptá se, **zda** přijdeme. (**otázka**)
Přinese to, **jestli** přijde. – Přinese to, **pokud** přijde. (**podmínka**)

1. Ptá se, jestli nemůžeme dodat zboží už zítra.
2. Poraďte se, jestli to považujete za nutné.
3. Nevím, jestli se mám dívat na fotbal, nebo na seriál.
4. Přemýšlel jsem, jestli ji můžu pozvat na koncert.
5. Jestli to dopíšeš do šesti, ještě to hodím na poštu.
6. Nejsem si jistý, jestli vlak jede opravdu v sedm hodin.
7. Jestli nám dáte svou adresu, zašleme vám prospekty.
8. Přijď, jen jestli opravdu budeš chtít.

❒ 4. Dokončete větu. Říkejte synonymní konjunkce.

1. Pořad je určený jak dětem, **tak i** *(i – i, nejen – ale i)* ______ .
2. Odešel, **aniž** *(a ne)* ______ .
3. **Buď** odejdeme do deseti minut, **nebo** *(anebo)* ______ .
4. Nevím, **jestli** *(zda)* by měla větší radost ze šperku, **nebo** *(anebo, či)* ______ .
5. **I když** *(ačkoliv, přestože)* jsem tam byl jen pár dní, poznal jsem ______ .
6. Udělám to, jen **když** *(pokud, jestli)* ______ .
7. Řekl jsem mu, **ať** *(aby)* ______ .
8. Zastaví se u nás, **kdykoliv** *(vždycky když, pokaždé, když)* ______ .
9. Chtěl jsem jít na premiérové představení, **jenže** *(jenomže, ale, však)* ______ .
10. Na premiéru jsem se nedostal, **protože** *(poněvadž, jelikož)* ______ .
11. **Jakmile** *(hned jak, sotva)* uslyšel o komplikacích, ______ .
12. Tuhle situaci jsme řešili také, **ale** *(jenže, avšak)* ______ .
13. Jsem v práci denně do večera včetně soboty, **takže** *(a proto, a tak)* ______ .
14. Člověk je schopný ovlivnit budoucnost Země, **ať** už k lepšímu, **nebo** *(či)* ______ .

❒ 5. **Doplňte konjunkce.**

Concorde překonal letový rekord

____ na počátku 16. století Magalh[a]es obeplouval zeměkouli přes tři roky, tryskový letoun Concorde obletěl Zemi za necelých dvaatřicet hodin. Za tu dobu se účastníci rekordního letu stali svědky tří východů ____ západů slunce ____ urazili 40 403 kilometry při průměrné rychlosti 1 783 kilometry za hodinu. ____ oznámili kontroloři na newyorském letišti, trval čistý čas letu 22 hodiny a 43 minuty, ____ je zlepšení o více než hodinu a dvacet minut proti minulému rekordu z roku 1988. Letoun přistál ve středu 16. srpna 1995 v New Yorku 31 hodinu 27 minut a 49 vteřin poté, ____ odtud v úterý odstartoval. ____ pasažéři byli nadšeni, ____ se stali aktivními účastníky rekordu, členové posádky se cítili velmi unaveni. „Jsme velmi unaveni, ____ rekord raději oslavíme v posteli," řekl krátce po přistání jeden ze tří pilotů. „Byl to fantastický pocit. Nejlepším momentem ____ bylo překonání zvukové bariéry," sdělila jedna z cestujících. ____ zájem cestujících byl malý a provozní náklady byly enormní, 24. října 2003 byly lety Concordem zrušeny.

obeplouvat / obeplout + Ak	(отплыть, плыть вокруг)
tryskový letoun	(реактивный самолет)
posádka	(команда)
zvuk	(звук)

GRAMATICKÉ POZNÁMKY

1) **K deklinaci feminin**: změna „**á – a**" v deklinaci „**dráha**" (F)

– **sg.** u dráhy, k dráze, dráhu, o dráze, ale! s d**á**hou i dr**a**hou
pl. dráhy – u dr**a**h, k dr**á**hám i dr**a**hám, dráhy, o dr**á**hách i dr**a**hách, s dr**á**hami i dr**a**hami

nejčastěji krácení „**á – a, í – i, ou – u**" v Gen pl. (sk**á**la – u sk**a**l, chv**í**le – chv**i**l, sml**ou**va – sml**u**v), také v pl. Dat, Lok, Instr (sk**á**lami i sk**a**lami)

velké krácení mají substantiva **práce** (работа), **rána** (рана, удар), **síla** (сила):
práce – sg. Instr: s pr**a**cí, pl. – práce, bez pr**a**cí, k pr**a**cím, práce, o pr**a**cích, s pr**a**cemi
rána – sg. Instr: r**a**nou / r**á**nou, pl. – bez r**a**n, k r**a**nám / r**á**nám, rány, o r**a**nách / r**á**nách, ...
síla – sg. Instr: s**i**lou / s**í**lou, pl. – síly, bez s**i**l, k s**i**lám / s**í**lám, síly, o s**i**lách / s**í**lách, ...

2) **Další tvoření adjektiv:**

hrůza	hroz**ná** zima / hroz**ivý** hurikán	letos – letoš**ní** vedra
		populace – populač**ní** exploze
katastrofa	katastrof**ické** následky / katastrof**ální** sucha	přístav – přístav**ní** město
		východ – východ**ní** Evropa
věda	věd**ní** obor / věde**cká** práce	západ – západ**ní** Evropa
fyzika	fyzik**ální** zákon / fyzi**cká** práce	rovnováha – rovnová**žný** stav
		úspěch – úspěš**ná** kariéra
počet	počet**ní** růst / počet**ný** tým	užitek – užiteč**ný** přístroj
		výkon – výkon**ný** stroj

Slunce ⟨ **sluneční** soustava / **slunečný** den
Země – zem**ský** povrch
země, zem – zem**ní** plyn
podzem**ní** skládka

lidé – lid**ská** vlastnost
moře – moř**ské** rostliny

klima (Gen klimatu) – klimat**ické** změny

motor – motor**ový** olej
osud – osud**ové** setkání
ozon – ozon**ová** díra (озоновая дыра)
povrch – povrch**ová** voda
skleník – skleník**ový** efekt (парниковый эффект)

tropy – trop**ické** pralesy

3) <u>deseti</u>letí (= 10 let) – desetiletý výzkum
století (= 100 let): v 3. století **před naším letopočtem** (př. n. l.) (до н.э.)
v 5. století **našeho letopočtu** (н.э.)
– stoletý strom
– čtvrtstoletí (= 25 let)
staletí = několik set let – staletý
tisíciletí = 1000 let – tisíciletý vývoj

4) **Různé prefixy slovesa** POUŠTĚT / PUSTIT

pouštět / pustit hosty do sálu	пускать / пустить гостей в зал
pouštět se / pustit se do práce	браться / взяться за работу
dopouštět se / dopustit se krádeže	допустить кражу
napouštět / napustit vodu do vany	напускать / напустить воду в ванну
opouštět / opustit město	покидать / покинуть город
odpouštět / odpustit příteli lež	прощать / простить другу ложь
popouštět / popustit sukni	отпускать, выпускать, ослаблять / отпустить юбку
propouštět / propustit někoho z práce	увольнять / уволить кого-то с работы
přepouštět / přepustit synovi byt	передавать / передать сыну квартиру
připouštět / připustit námitku	допускать / допустить возражение
(ne)připouštět si / připustit si starosti	(не) принимать / принять близко к сердцу заботы
rozpouštět / rozpustit cukr	растворять / растворить сахар
spouštět / spustit počítačový program	запускать / запустить компьютерную программу
upouštět od něčeho / **upustit** sklenici na zem	ронять / выронить, уронить стакан на землю
vpouštět / vpustit návštěvu do domu	впускать / впустить гостей в дом
vypouštět / vypustit družici	запускать / запустить спутник
zapouštět / zapustit kořeny	пускать / пустить корни

LEXIKÁLNÍ POZNÁMKY

1) **zkoumat** / **vyzkoumat** + Ak	исследовать
prozkoumat + Ak	изучать
výzkum, průzkum (M)	исследование
= **bádat o** + Lok, **nad** +Instr, **v** + Lok	исследовать
výzkumník = badatel	исследователь
výzkumný = badatelský ústav	исследовательский институт
2) **násobit** / **vynásobit, znásobit něco čím** (+ Ak + Instr)	умножать, приумножать / приумножить
zdvoj-, ztrojnásobit + Ak	удвоить, утроить
dvoj-, troj-, čtyř-, pěti-, mnoho**násobný**	умножить
3) **Významy prefixů u sloves v Textu 1:**	
narůstat / **na**růst (o něco se zvětšit)	увеличиваться / увеличиться
nárůst M	прирост
vzrůstat / **vz**růst (zvětšení)	вырастать / вырасти (увеличение)
narušovat / **na**rušit + Ak (částečně, neúplně)	нарушать / нарушить (частично, не совсем)
obíhat / **o**běhnout + Ak (dokola)	обегать / обежать (вокруг)
oběžná dráha, **o**běžnice F	орбита
obývat Zemi = bydlet, sídlit na Zemi	населять Землю, жить на Земле
přežívat / **pře**žít havárii	выживать / выжить в аварии
přežití N, **pře**žitek M	пережить, пережиток
skládat / **s**ložit (na jedno místo)	складывать / сложить (на одно место)
skládka F	выгрузка
unikat / **u**niknout do ovzduší (pryč, ven)	убегать / убежать, попасть в воздух
únik M	(вон, наружу) – утечка, побег
kácet / **vy**kácet les (úplně)	рубить / вырубить (полностью)
vypalovat / **vy**pálit les (úplně spálit)	выжигать / выжечь лес (полностью сжечь)
zapalovat si / **za**pálit si cigaretu	зажигать / зажечь, прикурить сигарету
vypouštět / **vy**pustit CO_2 (ven)	выпускать / выпустить CO_2 (наружу)
vyvolávat / **vy**volat oteplování = způsobit	вызывать / вызвать потепление (явиться причиной)
zahazovat / **za**hodit papír (pryč od sebe) = odhodit, vyhodit	выбрасывать / выбросить бумагу (от себя), отбросить
zacházet / **za**jít za roh, do domu (dozadu, dovnitř)	заходить / зайти за угол, в дом (назад, внутрь)
zacházet **s** někým nějak (s dítětem špatně)	обращаться с кем-то как-то (плохо с ребенком)
zanikat / **za**niknout x **vz**nikat / **vz**niknout	исчезать / исчезнуть х возникать / возникнуть
zánik M x **vz**nik M	исчезновение, упадок х возникновение

zaplavovat / **za**plavit pole (pokrýt povrch vodou)	затоплять / затопить поле (покрыть поверхность водой)
záplava F = povodeň F	наводнение
vyplavovat / **vy**plavit (z vody na břeh)	выплывать / выплыть (из воды на берег)
zaplňovat / **za**plnit skládku (po celém povrchu)	заполнять / заполнить склад (всю поверхность)
zvrátit (pf.) vývoj = převrátit vzhůru nohama	обратить, повернуть назад развитие = поставить с ног на голову

4) **vypracovat** projekt, metodu (+ Ak) pf. — разработать проект, метод

vypracovat se na dobrého odborníka — доработаться, стать хорошим сотрудником

Vypracoval se od píky. — Подняться / вырасти с азов.

Zapracoval se rychle. — Он быстро включился в процесс работы.

Přepracoval se. — Он переработал.

Napracoval se hodně. — Он наработался.

5) **Prefix „PŘED-" u substantiv a adjektiv**

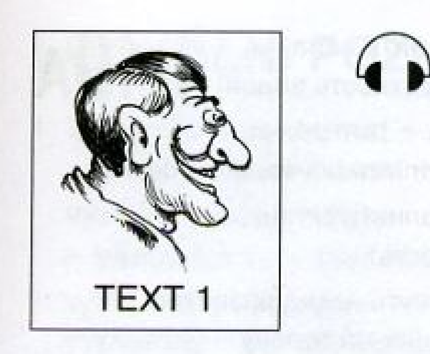
místo – před něčím:	место – перед чем-то
předměstí (před městem),	предместье (перед городом),
předalpský (před Alpami),	перед Альпами, предгорье
předsíň, předstih	прихожая, с резервом
časově před něčím:	перед чем-то во времени:
předehra, předprodej,	прелюдия, предпродажа (предварительная продажа),
předzvěst	пророчество
předválečný, předškolní,	предвоенный, дошкольный,
předčasný, předminulý,	преждевременный, позапрошлый,
předevčírem – předvčerejší,	позавчера – позавчерашний,
předloni – předloňský,	в позапрошлом году – позапрошлогодний,
předběžný	предварительный

Záplavy na Madeiře zabily o víkendu desítky lidí

Nejméně dvaačtyřicet lidí zahynulo a další desítky skončily v nemocnici kvůli povodním způsobeným prudkými lijáky na portugalském ostrově Madeira. Na ostrově v Atlantiku žije asi čtvrt milionu lidí. V ulicích ostrovního střediska Funchalu i dalších měst jsou tuny bahna a kamení, poškozené jsou telekomunikace, elektrické vedení i vodovody, nefungují telefony. Lisabon poslal postižené oblasti pomoc. Úřady se obávají, že počet obětí na tomto turisticky oblíbeném ostrově ještě stoupne. Jde o největší přírodní katastrofu na Madeiře za posledních sto let.

Nízkonákladová letecká společnost SkyEurope zbankrotovala

Letecká společnost SkyEurope byla na pražském letišti druhým největším přepravcem, přepravovala kolem pěti procent z celkového množství cestujících. Když zkrachovala, mezera na trhu se rychle zaplnila - klienty přebraly ostatní letecké společnosti včetně ČSA.

CO TO DĚLÁME SE ZEMÍ?

Podle odhadů vědců bude naše planeta existovat ještě čtyři až pět miliard let. Po této době zvětší Slunce svůj objem natolik, že pohltí některé své oběžnice, včetně Země. Jaderná katastrofa by však mohla zničit Zemi již zítra. Někde mezi těmito dvěma extrémy leží očekávaná délka života naší planety. Jak dlouho vydrží život na Zemi, nezáleží však jen na fyzikálních zákonech. Člověk totiž dosáhl ve svém vývoji bodu, kdy je v jeho moci ovlivnit – ať už k lepšímu či k horšímu – přítomnost i budoucnost planety, na níž žije.

Člověk obývá Zemi přibližně dva miliony let. V roce 1800 měla Země jednu miliardu obyvatel. Tento počet se zdvojnásobil v roce 1930 a znovu pak již v roce 1975. Dá se předpokládat, že současný počet 6 miliard obyvatel se v příštích čtyřiceti letech opět zdvojnásobí. Ironií je, že tento početní růst, který je důkazem úspěšné existence druhu Homo sapiens, může vést k zániku prostředí vhodného pro lidský život. Nejde ani tak o pouhý počet lidí na Zemi, ale spíše o bezohledný způsob, jakým lidé se svou planetou zacházejí. S technickým pokrokem se objevila řada faktorů, které narušují přírodní rovnováhu – základ života. Ohroženy jsou snad všechny druhy přirozeného prostředí. Lesy severní polokoule jsou vykáceny nebo umírají vlivem kyselého deště. Mořský ekosystém je na celém světě ohrožen znečištěním, příliš intenzivním lovem ryb a lidskou aktivitou v blízkosti pobřeží. Tropické pralesy mizí kvůli těžbě dřeva, zakládání polí a farem, budování vesnic, měst a dálnic.

Atmosféra se vlivem vypouštění oxidu uhličitého (CO_2) a dalších škodlivých plynů do ovzduší stále otepluje. Vědci předpokládají, že pokud se teplota zemské atmosféry v polovině příštího století zvýší o dva až čtyři stupně, dojde k tzv. „skleníkovému efektu". Letošní vedra, sucha, záplavy a hurikány mohou už být předzvěstí klimatických důsledků oteplování atmosféry.

Vědci už několik desetiletí varují před ekologickými katastrofami. Člověk na konci dvacátého století se dostal na osudovou křižovatku: činy těch, kteří žijí nyní, rozhodnou o budoucnosti a možná o přežití Země. Na to, aby byl zvrácen dosavadní vývoj, nejsou už k dispozici lidské generace, ale jen roky.
Můžeme zformulovat čtyři nejhrozivější problémy pro životní prostředí:

Ničení fauny a flóry
Bezohledné ničení tropických pralesů a dalších přírodních prostředí vede k tomu, že na Zemi denně mizí sto druhů zvířat a rostlin. Zvlášť nebezpečné je ničení tropických pralesů, neboť jsou nenahraditelným zdrojem kyslíku a stabilizátorem ekologické rovnováhy. Ač zaujímají jen sedm procent povrchu Země, žije v nich padesát až osmdesát procent všech druhů zvířat a rostlin.

Odpad
Státy celého světa produkují miliony tun jednak domácího, jednak mnohem škodlivějšího průmyslového jedovatého pevného odpadu. Oba druhy zaplňují skládky, pro něž není na celé zeměkouli dostatek vhodných lokalit. Riziko úniku odpadu a ohrožení zdraví obyvatel žijících v blízkosti skládek stoupá. Společnost stylem „někam to zahoď" si sama zhoršuje situaci.

Hrozí „skleníkový efekt"
Celosvětové oteplování v atmosféře, vyvolané emisemi CO_2 a dalších plynů, může podle prognóz pokračovat aspoň během následujících šedesáti let. Teplota může stoupnout až o čtyři stupně, což by mohlo mít katastrofické následky (tání ledovců, zaplavení přístavních velkoměst, vyplavení toxického odpadu ze země do moře atd.). Hlavními zdroji emisí jsou auta, továrny, tepelné elektrárny a vypalování lesů v rozvojových zemích.

Nadměrný růst populace
Počet obyvatel Země vzrůstá každoročně nejméně o osmdesát milionů. Zhruba devadesát procent tohoto populačního nárůstu přitom připadá na rozvojové země, kde mnoho lidí žije na pokraji smrti hladem. Perspektivy jsou tak hrozivé, že někteří experti doporučují snížení celosvětové porodnosti v příštích deseti letech o polovinu.

❒ 6. Najděte v textu následující údaje. Co znamenají?

4–5 miliard let – 2 miliony let – rok 1800–1930 – 1930–1975 – oteplení o 2–4 °C – 7 % povrchu Země – 50–80 % rostlinných a živočišných druhů – 60 let – 80 milionů obyvatel – 90 % populačního nárůstu

– existence člověka
– žije v tropických pralesích
– každoroční přírůstek obyvatelstva na Zemi
– odhadovaná doba oteplování atmosféry
– oteplení atmosféry způsobí „skleníkový efekt"
– předpokládaná existence Země
– připadá na rozvojové země
– tvoří pralesy
– zdvojnásobení počtu obyvatel na Zemi z jedné miliardy na dvě
– zdvojnásobení počtu obyvatel na Zemi ze dvou na čtyři miliardy

❒ 7. Řekněte opozita.

ubývá obyvatelstva x ______
klesá počet obyvatelstva x ______
zvětšil se objem obchodu x ______
cena **včetně** poštovného x ______
vznik letecké společnosti x ______
naděje **se rodí** x ______
v blízkosti pobřeží x ______
znečistit vodní zdroje x ______
vzduch **se ochlazuje** x ______
letošní **vedra** jsou hrozná x ______
látky **škodlivé** pro člověka x ______
zavodnit pole x ______
vyběhnout **z** domu x ______
zapnout přístroj x ______
zhasnout světlo x ______
zhasnout cigaretu x ______

❒ 8. Spojte sloveso s vhodným substantivem.

zkoumat
obíhat účastnit se
očekávat ohrozit
ovlivnit narušovat těžit
znečistit
varovat vyvinout
odhadovat

sucha
budoucnost
lidské zdraví dřevo
Země planeta Mars
kosmický let vodní zdroj
katastrofa směr hurikánu
přírodní rovnováha
nová technologie

❒ 9. Vytvořte adjektivum a doplňte ho do věty.

1. Země se pohybuje po ______ *(obíhat / oběhnout)* dráze kolem Slunce.
2. Kampaň na pomoc ______ *(ohrozit)* pralesům
3. Venuše je planeta ______ *(Slunce)* soustavy. – Zítra má být ______ *(slunce)* den.
4. Voda pokrývá 2/3 ______ *(Země)* povrchu. – Město chce vyřešit dopravní situaci ______ *(pod zemí)* drahou.
5. Budova je v ______ *(katastrofa)* stavu. – Vědci mají ______ *(katastrofa)* scénáře budoucnosti Země.
6. Pracuje ve ______ *(fyzika)* ústavu. – Duševně si odpočineme při ______ *(fyzika)* činnosti.

7. Voda by měla být ______ *(teplo)* 36 °C. – Největšími znečišťovateli ovzduší v severních Čechách jsou ______ *(teplo)* elektrárny.
8. Pozor! Voda není ______ *(nemůže se pít)*. – Jestli nerozeznáš ______ *(můžou se jíst)* houby od ______ *(jed)*, nesbírej je.
9. Na jídelním lístku jsou ______ *(moře)* ryby.
10. ______ *(vloni)* a ______ *(letos)* vedra ukazují na oteplování atmosféry.

❐ 10. Změňte verbální substantivum na větu se slovesem.

Podle odhadů vědců bude Země existovat ještě čtyři až pět miliard let.
– **Vědci odhadují, že** Země bude existovat .... .
Podle toho, co odhadují vědci, bude Země existovat .... .

1. **Podle předpokladu** odborníků se počet obyvatel na Zemi zdvojnásobí za čtyřicet let. – Podle toho, co ______
   Vědci ______, že ______
2. **Podle jeho řeči** si myslím, že není se situací spokojený.
   Podle toho, co ______
3. Vaše špatná práce brzo povede **k propuštění.**
   povede k tomu, že ______
4. Budu si na vás stěžovat **kvůli rušení** nočního klidu.
   kvůli tomu, že ______
5. Pralesy mizí **kvůli těžbě** dřeva, **výstavbě** silnic a dálnic.
   kvůli tomu, že ______
6. **Vzhledem k malé poptávce** po výrobku snížíme jeho výrobu na polovinu.
   Vzhledem k tomu, že ______
   Protože ______
7. Život v moři je ohrožen mimo jiné **znečišťováním** u pobřeží.
   tím, že ______
8. Experti doporučují **snížení** přírůstku obyvatel.
   doporučují, aby ______

❐ 11. Vyjádřete různými způsoby zřetel, aspekt.

co do + Gen	**Co do** počtu obyvatel hrozí Zemi přelidnění.
z hlediska + Gen	**Z hlediska** počtu obyvatel .....
jde o + Ak	**Pokud jde o** počet obyvatel, hrozí Zemi přelidnění.
týkat se + Gen	**Pokud se týká** počtu obyvatel, ...
	Co se týče počtu obyvatel, ...
	Co se týká počtu obyvatel, ...
brát v úvahu + Ak	**Bereme-li v úvahu** počet obyvatel, ...
	Když bereme v úvahu počet obyvatel, ...
Instr	**Počtem** obyvatel hrozí Zemi přelidnění.

Co se týká jejích jazykových schopností, mluví perfektně německy a anglicky.
Geografick**ými** podmínk**ami** si jsou obě země podobné.
Pokud jde o výstavbu jaderné elektrárny, jsem pro (proti).
Co do množství odpadu není na Zemi dostatek vhodných lokalit.
Co se týče ozonové díry, přijímají státy protifreonové zákony.
Když bereme v úvahu význam tropických pralesů, ohrožuje jejich ničení život na Zemi.
Co do vzdálenosti od Slunce je Země třetí planetou sluneční soustavy.

❒ 12. Na co reagoval váš kolega? Souhlasíte s jeho argumenty? Opravte je.

- ○ Ozonová díra? Zbytečně to dramatizuješ. Vždyť se celé léto opaluju a nic mi není.
- ○ Vadí to snad někomu, že jsem odpadky vyhodil v lese? Les je velký, ztratí se v něm.
- ○ Nech to dítě, ať si trhá květiny. Vždyť jich je tady spousta.
- ○ Proč by mi mělo vedro vadit? Aspoň je celé léto teplo na koupání.
- ○ Ten strom na zahradě jsem pokácel, protože mi stínil záhony. Zelenina je přece užitečnější.
- ○ Nebaví mě třídit odpadky. Stejně vyhazuju jen trochu papíru nebo skla a toho není škoda.
- ○ Vím, že klesá porodnost. Ale nemyslím si, že by stát měl situaci ovlivňovat. Je to přece osobní věc každé rodiny.
- ○ Raději pít, kouřit a bavit se a umřít dřív, než vést zdravý, ale nudný život.
- ○ K čemu jsou nějaké rekordní oblety Země? Raději ať ušetří palivo na užitečné lety.

❒ 13. Trochu matematiky.

x **krát** **násobeno**	**násobit / vynásobit, znásobit** něco **čím?** (+ Instr): pět dvěma (5 x 2) (vy)násob! (z)násobte! výsledek: **součin**

a) Zapište příklad:

jedenáct krát sedm je sedmdesát sedm
dvanáct vynásob čtyřmi
dvakrát dvě **jsou** čtyři
dvakrát tři **je** šest

: **děleno**	**dělit / vydělit** něco **čím?** (+ Instr): devět třemi (9 : 3) (vy)děl! (vy)dělte!

b) Zapište příklad:

dvanáct děleno čtyřmi jsou tři
tisíc dvě stě děleno stem
třicet vyděl šesti
sto třicet čtyři vydělte dvěma

+ plus a	**přičítat, připočítat / přičíst, připočíst** něco **k něčemu** (k + Dat): přičti! přičtěte! připočti! připočtěte! připočítej! připočítejte! k třinácti osm (13 + 8)

sčítat / sečíst něco (dohromady): čtyři plus sedm (4 + 7)
výsledek: **součet**

c) Zapište příklad:
sečti dvacet tři a osmnáct
kolik je devět a devatenáct?
k třiceti přičti čtrnáct
dvacet tři plus osmnáct je čtyřicet jedna

– minus **bez** + Gen	**odčítat / odečíst** něco **od něčeho** (od + Gen): od čtyř odečti dvě (4 – 2) odečti! odečtěte! odečítej! odečítejte! výsledek: **rozdíl**

d) Zapište příklad:
devět minus tři je šest
čtrnáct bez tří je jedenáct
od devíti odečti dvě

x^2	**druhá mocnina**	(třetí, ...)	**umocnit na druhou – umocňování**
$\sqrt{x}$	**druhá odmocnina**	(třetí, ...)	**odmocnit – odmocňování**

e) Přečtěte a řešte příklad.
Určete věk členů rodiny, když víte, že: všem členům čtyřčlenné rodiny je dohromady 66 let. Matka je o 3 roky mladší než otec, který je o 25 let starší než syn. Dceři je o 23 let méně než matce.

syn: věk x
otec: věk x + 25
matka: věk x + 25 – 3
dcera: věk x + 25 – 3 – 23

řešte rovnici **o jedné neznámé**

$x + (x+25) + (x+25-3) + (x+25-3-23) = 66$
$4x + 46 = 66$
$4x = 20$
$x = 5$ **x se rovná pěti** (rovná se + Dat)

( ) **závorka** – v závorce, dát do závorky, odstranit závorku, konec závorky
závorky kulaté ( ), hranaté [ ]

syn: 5 let
otec: 30 let
matka: 27 let
dcera: 4 roky

❒ 14. Řekněte, kolik měří, jak velký má objem, jak velká je plocha, kolik váží.

Jednotky délky: (Единицы длины)	milimetr centimetr decimetr metr kilometr	**Objem:** (Объем)	mililitr decilitr hektolitr metr krychlový (m^3) (kubický)
Plocha: (Поверхность, площадь)	centimetr čtvereční (cm^2) metr čtvereční (m^2) kilometr čtvereční (km^2) ar (100 m^2) hektar (1000 m^2)	**Váha:** (Вес)	gram dekagram (deko) kilogram (kilo) metrický cent (metrák) (100 kg) tuna (1 000 kg)

Přečtěte.

pokoj – 4 x 6 m, 24 m^2	mléko – 250 ml
zrcadlo – 50 x 90 cm	coca-cola – 2 l
výška skříně – 1,82 m	minerálka – 2 dcl
zahrada – 400 m^2, 4 ary	spotřeba vody – 122 m^3
vzdálenost od Prahy – 51 km	akvárium – 0,5 m^3
Česká republika – 78 860 km^2	salám – 25 dkg
pole – 100 ha	balíček – 450 g
délka – 75 mm, 7,5 cm	náklad – 200 kg, 2 q (metrický cent)

❒ 15. Zajímá vás vesmír?

vesmír –	**kosmické záření** –	**kosmická loď** –	**kosmonaut** –	**sluneční soustava** –
космос	космическое излучение	космический корабль	космонавт	солнечная система

těleso –	**planeta** –	**planetka** –	**kometa** –	**hvězda** –	**hvězdář** –	**hvězdárna**
тело	планета	астероид	комета	звезда	звездочет	обсерватория

Přečtěte a doplňte do textu chybějící slova.

astronom – činnost – název – objekt – pracoviště – výkon – výzkum

Astronomové z Kletě objevili za čtvrtstoletí 174 planetky

Observatoř na Kleti nad Českým Krumlovem se zabývá ______ malých těles sluneční soustavy – planetek a komet – už od konce 60. let. Za čtvrt století objevili astronomové z Kletě 174 planetky, a tím se dostali na 7. místo na světě. Dalším 1 700 planetkám dali předběžné ______ a sledují je dál, aby ověřili, jestli to jsou nové ______ , anebo už známé. Kleť se podílí na určování drah 1/5 všech planetek. Zároveň tamější hvězdáři sledují komety, dokonce 3 nové objevili. „I když tým ______ na Kleti není příliš početný, získal si svou vědeckou ______ uznání

ve světě. Při pozorování slavné Halleyovy komety se hvězdárna na Kleti dostala na 2.–3. místo na světě," říká astrofyzik Jiří Grygar. „Když si uvědomíme, že tady pracuje jenom několik málo lidí, pak je to ve srovnání se zahraničními observatořemi s desítkami zaměstnanců úctyhodný ______. Navíc propagují naši republiku. Názvy planetek, které tady objevili, jako jsou Czechoslovakia, Budovicium, Český Krumlov, Praha, Božněmcová (podle slavné české spisovatelky Boženy Němcové), Hrabal, Heyrovský, Wichterle, zůstávají navždy." Hvězdárna na Kleti je v Čechách nejvýše položeným astronomickým ______. Stojí na vrcholu nejvyšší hory Blanského lesa s výškou 1 083 m. V průměru tam mají 100 jasných nocí za rok. V roce 1968 byl v první ze 2 kopulí instalován stocentimetrový dalekohled s fotografickou komorou, později přibyly ještě 2 další.

dalekohled

Gr

§ 44 PREFIXY U SUBSTANTIV A ADJEKTIV

Prefixy obměňují základní význam slova.
(Приставки меняют первоначальное значение слова.)

a) **Jmenné prefixy** (jen u substantiv a adjektiv):

pra-	(starší, původní – viz str. 300) pravěk, prales, praděda, pravnuk
pa-	(něco falešného, nedokonalého) padělek, pavěda, paklíč, pachuť
pře-	(něčeho je víc) přesila, překrásný (hodně krásný), převeliký (hodně velký)
sou-	(společně) sourozenec, souhra, součást, současný, soudobý
vel(e)	(zesilující význam – viz str. 218) veletrh, velmoc, velvyslanec, velevážený

b) **Prefixy = prepozice:**

bez-	bezvládí (bez vlády), bezvětří (bez větru), bezvýznamný, bezvýsledný
mezi-	(uprostřed) mezihra, mezičas, mezidobí, mezinárodní, mezistátní
místo-	(podřízenost) místopředseda, místokrál, místoguvernér
na-	nábřeží (na břehu), nároží (na rohu), nahořklý (hořký), nahnědlý (trochu hnědý)
nad-	nadvýroba, nadhled, nadsázka, nadprůměrný, nadlidský, nadokenní
pod-	podtitul, podhradí (pod hradem), podzemí, poddůstojník, podprůměrný
po-	Polabí (po Labi), Porýní (po Rýnu – Рейн), pobřeží (po břehu), pouliční, pozemní, postranní, pobledlý (trochu bledý), postarší, povánoční, poválečný, pooperační
proti-	protihráč, protilék, protiofenzíva, protislužba, protisměr, protiprávní, protiústavní
před-	(něco vepředu, i časově – str. 387) předprodej, předsíň, předměstí, předposlední
přes-	(něčeho je víc) přesčas, přespočetný, přespřílišný, přespříští
při-	(blízko) přízemí, příruční (při ruce), příchuť (vedlejší chuť), přítmí (neúplná tma)
za-	zahraničí (za hranicí), zaoceánský (za oceánem), zarudlý (trochu rudý, červený)
ne-	nekuřák, nepřítel, nepořádek, nejistota, nešťastný, nepravidelný

c) **Verbální prefixy:** v prefixu je většinou dlouhý vokál (přicházet – příchod)
Substantiva jsou vytvořena ze slovesa s prefixem.
Př.:

na-	**ná**klad (nakládat), **ná**lez (nalézt), **ná**dech (nadýchnout se)
nad-	nadpis (nadepsat), nadchod (nadejít), nadjezd (nadjet)
pro-	**prů**chod (procházet), **prů**jezd (projíždět), **prů**nik (proniknout)
při-	**pří**jezd (přijíždět), **pří**nos (přinášet), **pří**jem (přijmout), **pří**děl (přidělit)
roz-	rozloha (rozkládat se), rozdíl (rozdělit), rozchod (rozejít se)
u-	**ú**nik (uniknout), **ú**těk (utéci), **ú**mluva (umluvit), **ú**spora (uspořit)
vy-	**vý**běr (vybírat), **vý**chod (vycházet), **vý**dech (vydýchnout)
za-	**zá**pad (zapadat), **zá**plava (zaplavit), **zá**věr (zavírat), **zá**pis (zapsat)

Cv

❒ 16. Řekněte, že to není pravda, a opravte tvrzení.

Stalo se to **předloni** v Alpách. – **Ale ne,** stalo se to **(v)loni.**

1. Poznali jsme je na **předloňské** dovolené. – **loňská**
2. **Předevčírem** mi zavolal, že se staví v úterý. – **včera**
3. Lístek je v **předprodeji** o padesát korun dražší. – **prodej před představením**
4. Myslím, že bydlí někde na **předměstí. – centrum města**
5. To je **bezvýznamný** detail. – **významný**
6. To jsou jen **předběžné** výsledky. – **potvrzené**
7. Podle mého názoru je to **nadprůměrná** práce. – **průměrná**
8. Mám podezření, že tato tisícikoruna je **padělek. – pravá**
9. To je **překrásný** obraz. – **nezajímavý**
10. Vaše chalupa leží v **Podkrkonoší**? – **Krkonoše**
11. Vaše jednání je **protiprávní. – v souladu se zákonem**
12. Půjdeme do sálu **současného** malířství? – **18. století**

Gr 10 B

§ 45 PREPOZICE S GENITIVEM

bez + Gen – beze strachu	без страха
během, v průběhu + Gen	в течение, в ходе
v průběhu školního roku	в течение учебного года
blízko, poblíž, v blízkosti + Gen	близко, вблизи, недалеко
poblíž přehrady	недалеко от плотины

do + Gen – do banky (**kam?**)	в (куда?) – в банк
– do 15. května (**do kdy?**)	до 15 мая (до какого срока?)
– šaty do práce (**k čemu jsou?**)	рабочая одежда (для чего предназначена?)
– počítám do tří (**do určité míry**)	считаю до трех (до определенной степени)
doprostřed + Gen	до центра
doprostřed místnosti (**kam?**)	до середины помещения (куда?)
uprostřed + Gen	посередине
uprostřed místnosti (**kde?**)	в центре помещения (где?)
uprostřed týdne (**kdy?**)	в середине недели (когда?)
dovnitř + Gen – dovnitř budovy (**kam?**)	внутрь – внутрь здания (куда?)
uvnitř + Gen – uvnitř budovy (**kde?**)	внутрь – внутри здания (где?)
kolem, okolo + Gen	вокруг, около
– kolem páté hodiny (**kdy?** asi)	около пяти часов (когда? примерно)
– cesta kolem světa (**kudy?** v kruhu)	кругосветное путешествие (куда? в круге)
– šel kolem našeho domu (**míjet něco**)	он шел мимо нашего дома (миновать что-то)
koncem, na konec + Gen	в конце, наконец
= **závěrem, na závěr** + Gen	в заключении
na závěr jednání	в заключении переговоров
kromě + Gen (= mimo + Ak)	кроме, вне
Kromě vás přijde i Petr. (**+ do počtu**)	Кроме Вас еще придет Петр. (+ до количества)
Kromě vás tam byli všichni. (**– z počtu**)	Там были все, кроме вас. (– из количества)
místo + Gen – Udělám to místo tebe.	вместо – Я сделаю это вместо тебя.
nedaleko + Gen – nedaleko hotelu	недалеко от – недалеко от гостиницы
daleko od + Gen – daleko od hotelu	далеко от – далеко от гостиницы
od + Gen – Jdu od doktora. (**odkud?**)	от – Я иду от врача. (откуда?)
– od 1. do 5. května (**od kdy?**)	с 1 по 5 мая (с какого времени?)
– dárek od manžela (**od koho?**)	подарок от мужа (от кого?)
– klíče od bytu (**k čemu patří?**)	ключи от квартиры (чему принадлежат?)
podél + Gen – podél řeky (**po délce**)	вдоль – вдоль реки (по длине)
podle + Gen	в соответствии с чем-то, возле
– podle řeky (= podél řeky)	возле реки (вдоль реки)
– podle mého názoru (**ve shodě s ním**)	по моему мнению (в соответствии, в совпадении с ним)
– Poznal jsem ji podle hlasu.	Я узнал ее по голосу.
pomocí + Gen – pomocí slovníku	при помощи – при помощи словаря
(**s** + Gen – při pohybu shora dolů shodit se stolu) = **z** + Gen	из, с – при движении сверху вниз сбросить со стола
u + Gen – dovolená u moře (**blízko**)	у – отпуск у моря (близко)
– u nás = v našem bytě, v naší zemi	у нас = в нашей квартире, в нашей стране
– hospoda U lva	трактир „У льва“

včetně + Gen – cena včetně DPH (**+ do počtu**)	включая кого, что – цена включает в себя НДС (+ до количества)
vedle + Gen – sedí, sedl si vedle mě (**blízko**)	помимо, возле – сидит, сел возле меня (близко)
– Vedle češtiny studuje ruštinu. = kromě (+)	Помимо чешского языка, он учит еще и русский. (= кроме)
vně + Gen – Přímka leží vně kruhu. (**x uvnitř**)	вне – Прямая лежит вне окружности. (x внутри)
z + Gen – z banky (**odkud?**)	из – из банка (откуда?)
– jeden z nejlepších odborníků (**část z celku**)	один из самых лучших специалистов (часть из целого)
– Je to ze skla. (**původ**)	Это сделано из стекла (происхождение)
– Šel tam ze zvědavosti. (**proč?**)	Он пошел туда из любопытства (почему?)
za + Gen – za války (**během**)	в течение – во время войны (в течение)
– Pracoval za tvrdých podmínek. (**okolnost**)	Он работал на жестких условиях. (обстоятельство)

do rukou, k rukám + Gen (do vlastních rukou)	лично, лично в руки, конфиденциально (лично в руки)
jménem, ve jménu + Gen (všech zaměstnanců)	именем, от имени (всех сотрудников)
na kraji + Gen (města), **na pokraji** (sil)	на краю (города), на окраине, на исходе сил
na rozdíl od + Gen (od ostatních) = proti + Dat	в отличие от (остальных) = против
na úkor + Gen (životního prostředí)	в ущерб (окружающей среде)
na základě + Gen (smlouvy)	на основании (договора)
následkem, v důsledku + Gen (velkého sucha)	в результате (большой засухи)
po dobu + Gen (nemoci)	в период (болезни)
pod dojmem + Gen (vzpomínek)	под впечатлением (воспоминаний)
pod vlivem + Gen (alkoholu)	под влиянием (алкоголя)
vlivem + Gen (exhalací)	под влиянием, по причине (распространения)
pod tlakem + Gen (veřejného mínění)	под давлением (общественного мнения)
pod záminkou + Gen (nemoci)	под предлогом (болезни)
pomocí, za pomoci + Gen (přátel)	при помощи, с помощью (друзей)
prostřednictvím + Gen (přítele)	при посредничестве (друга)
při příležitosti + Gen (státního svátku)	по случаю (государственного праздника)
s výjimkou + Gen (jednoho hlasu)	за исключением (одного голоса)
v duchu + Gen (spolupráce)	в духе (сотрудничества)

v oblasti + Gen (kultury)	в области (культуры)
v rámci + Gen (programu)	в рамках (программы)
za účelem + Gen (nákupu)	с целью (покупки)
z důvodu + Gen (nemoci zavřeno)	по причине (болезни закрыто)
z hlediska, z pohledu + Gen (zákazníka)	с точки зрения (клиента)

Rozumíte?

Co je ti do toho?	Что тебе до того?
Tak do toho!	Так, вперед!
Hrom do toho!	Черт возьми!
Do třetice všeho dobrého.	Бог троицу любит.
Vyspal se do růžova.	Он отоспался.
Držel si ho od těla.	Он держал его на расстоянии.
U něho to jde od deseti k pěti.	У него семь пятниц на неделе.
Šel na něho od lesa.	Он к нему подошел ловко.
Je páté kolo u vozu.	Он как пятое колесо в телеге.
To jsi vedle.	Ты ничего не понимаешь.
Není daleko od pravdy.	Он недалек от правды.
Je radostí bez sebe.	Он от радости сам не свой.
Bez práce nejsou koláče.	Без труда не вытащишь и рыбку из пруда.

❒ **Doplňte do novinových titulků prepozice „včetně, po dobu, na závěr, pomocí, na rozdíl od".**

__________ jarních prázdnin, tj. v termínu od 8. 2. 2010 do 12. 2. 2010, bude jezdit SKI BUS

Čtrnáct států __________ České republiky podepsalo plán na vyčištění Dunaje

Pražská burza __________ světa jen stagnuje

S některými úřady je možné komunikovat __________ SMS

__________ mistrovství Evropy remizovali čeští házenkáři s Německem a skončili osmí

Změna adresy velvyslanectví __________ rekonstrukce

❒ 17. a) Řekněte ve správném tvaru. Všímejte si významu prepozice „DO".

Uložil dopis do *(zásuvka psacího stolu)*. Stále mi skákal do *(řeč)*. Nasedl do *(vůz)* a odjel. Vlak vjel do *(tunel)*. Do *(místnost)* vešel neznámý muž. Do *(cíl)* vběhl jako první. Oblékla se do *(nové šaty)*. Vzala dítě do *(ruce)*. Do *(dveře)* vstupuje první žena. Šel pomalu do *(schody)*. Silnice stoupala do *(kopec)*. Vlak jede do *(České Budějovice)*. Okna vedou do *(dvůr)*. Jeho slova nás přivedla do *(rozpaky)*. Soutěží ve skoku do *(výška)*. Nezůstal jsem do *(konec představení)*. Vrátím se určitě do *(devět hodin)*. Do *(Vánoce)* to určitě nestihneme. Hračka je pro děti do *(5 let)*. Představení je vyprodané do *(poslední místo)*. Škoda šla do *(tisíce korun)*. Cena výrobku je do *(tisíc korun)*. Utratil všechno do *(poslední koruna)*. Vezmu si nějaký kabát do *(déšť)*. Hned se pustil do *(jídlo)*. Dal se do *(smích)*. Nikdy bych do *(on)* neřekl, že to bude umět. Zamiloval se do *(ona)* na první pohled.

b) Řekněte ve správném tvaru. Všímejte si významu prepozice „OD".

Vstal od *(stůl)*. Prohlédl si mě od *(hlava)* k *(pata)*. Zpráva se šířila od *(ústa)* k *(ústa)*. Odešla od *(manžel)* i s *(děti)*. Schránku máme napravo ode *(dveře)*. Práce mu jde od *(ruka)*. *(= pracuje rychle)* Nezastavím se od *(ráno)* do *(večer)*. Den ode *(den)* vypadá hůř. Od *(to setkání)* jsem ho neviděl. Podáš mi tamtu knihu – třetí od *(konec)*? Přečetl jsem noviny od *(první)* do *(poslední stránka)*. Dozvěděl jsem se to od *(známí)*. Dveře se otevřely samy od *(se)*. Slova mu nešla od *(srdce)*. Mám ti vyřídit pozdrav od *(Zdeněk Čapek)*. Kam se ztratil klíč od *(skříň)*? Ty skvrny *(= fleky)* od *(čaj)* nejdou vyprat. Nejsi daleko od *(pravda)*. Musíš rozlišovat pravdu od *(lež)*. Ustoupili od *(jejich požadavky)*. Oddělil se od *(ostatní)* hned na náměstí.

❒ 18. Vyberte správnou prepozici a říkejte věty.

a) KDY?

Odešel	během	tmy.
Faktura je splatná	za	dovolené
Onemocněl	do	čtvrtka na pátek
K události došlo v noci	od	jednání
Vracel jsem se domů už	z(e)	9. března
V kanceláři budu až		25 let
Film je přístupný mládeži		14 hodin
Bude-li ničení pralesů pokračovat současným tempem, zmizí		15 let

b) KAM? KDE?

Dovnitř	pobřeží je moře znečištěné.
Uvnitř	Země ubývá ochranné ozonové vrstvy.
V blízkosti	zaplavené oblasti zůstala hospodářská zvířata.
Nedaleko	ohrožené oblasti je vstup zakázán.
Uprostřed	pláže je řada hotelů.
Doprostřed	jezera je malý ostrůvek.
Kolem	místnosti postavili stůl s šesti židlemi.

❒ 19. Jak vyjádřit důvod, příčinu?

Prepozicemi: **pro** + Ak, **kvůli** + Dat,
vzhledem k + Dat = **vzhledem k tomu, že ...**
následkem + Gen, **v důsledku** + Gen, **z důvodu** + Gen
Konjunkcemi: **protože, neboť, poněvadž, jelikož**

Význam prepozice vyjádřete větou s konjunkcí „protože".

Z důvodu nemoci koncert odpadá. –
Protože umělec onemocněl, koncert odpadá.

1. **Následkem** silného deště byly velké záplavy. 2. **V důsledku** nedostatku potravin stoupá počet lidí ohrožených hladem. 3. **V důsledku** sucha je nedostatek pitné vody. 4. **Kvůli** nedostatku financí musíme stavbu zastavit. 5. Letiště nepřijímá **pro** hustou mlhu. 6. Lékař mi změnil termín prohlídky **z důvodu** nemoci. 7. Autobus měl zpoždění **kvůli** havárii na silnici. 8. **V důsledku** oteplování atmosféry dochází ke klimatickým změnám. 9. **Následkem** ničení pralesů mizí stovky druhů rostlin a zvířat. 10. **Pro** nepříznivé počasí byl zájezd odložen.

❒ 20. Trochu chemie.

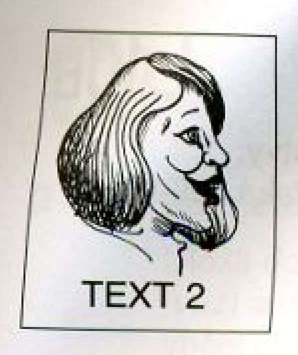
Chemické prvky: (химические элементы)

H – vodík, O – kyslík, C – uhlík, N – dusík, Na – sodík, K – draslík, Ca – vápník, Fe – železo, Mg – hořčík, Cu – měď, Hg – rtuť, Pb – olovo, P – fosfor, Si – křemík, Sb – antimon, Al – hliník, S – síra

rozpustit chemickou látku – roztok – kyselina – zásada – sloučenina
растворить химический элемент раствор кислота основа соединение

oxidy, dusičnany, uhličitany, křemičitany, sírany
оксиды, нитраты, карбонаты, силикаты, сульфаты

Lidský organismus potřebuje dostatek ____________________
Těžba ____________________
Do vzduchu unikají (které nebezpečné sloučeniny?) ____________________

Jaroslav Heyrovský (1890–1967)
český fyzikální chemik, profesor Univerzity Karlovy, člen mnoha akademií věd. V r. 1922 objevil elektrolýzu za použití rtuťové kapkové elektrody, je tvůrcem polarografu (1925). V r. 1959 mu byla udělena Nobelova cena za objev polarografické metody a jejího využití v analytické chemii.

NOBELOVSKÁ TRADICE ČESKÉ POLAROGRAFIE POKRAČUJE

Pár vlasů, *líh*[1] na jejich opláchnutí[2] od povrchových nečistot a kyselina dusičná[3] na jejich rozpuštění. A potom aparát napojený[4] na počítač. Jeho elektrody roztok[5] proměří a za pár minut se na obrazovce[6] objevuje výsledek: vlasy obsahují 9,97 tisícin procenta olova[7]. Zjistit tak nepatrné množství[8] látky[9] dokáže přístroj, který vznikl ze starého polarografu. Dnes představuje absolutní světovou špičku[10].
Málokterý vynikající vědec je také dobrým psychologem. Bohumil Kučera, profesor fyziky na Univerzitě Karlově, byl v tomto smyslu[11] výjimkou. Rozhodly však nepochybně[12] kvality muže, který stál při zkoušce v roce 1918 před ním. Prezentoval a obhajoval[13] svou doktorskou práci tak, že mu profesor Kučera neváhal svěřit[14] svou životní ideu: elektrolýzu s kapkou[15] rtuti[16] jako elektrodou. I s novou výhodou – elektroda se s každým odkápnutím[17] vyčistí a je připravena pro další využití. Čerstvý[18] doktor přírodních věd Jaroslav Heyrovský se myšlenky svého učitele chytil[19] a rozvinul ji do využitelného stavu. První polarograf spatřil světlo světa[20] v roce 1925. Celý svůj další život věnoval Heyrovský rozvoji a propagaci polarografie. Když v roce 1959 dostal Nobelovu cenu, jeho metodu už znal a používal celý svět. A celý svět také oceňoval Heyrovského vědeckou školu. Po srpnu 1968 se řada českých vynikajících polarografistů uplatnila[21] v zahraničí. Exodus vynikajících mozků[22] do prostředí vyšší efektivity i lepších finančních možností západní vědy podstatně urychlil vývoj polarografie. Vědci postupně vypracovali[23] metody zjištění koncentrace skoro všech chemických prvků[24] a nakonec i velkého počtu složitých organických sloučenin[25]. Československo zásobovalo[26] polarografy celý východní blok; vývoj i výroba polarografů – přesněji elektrochemických analyzátorů, protože s klasickými polarografy mají tyto přístroje společnou původní ideu a tradici – pokračuje i v České republice. Jejich originální software zjednodušuje[27] obsluhu[28], zrychluje i zpřesňuje[29] analýzu a dále rozšiřuje škálu látek, jejichž koncentraci lze určit – světovým unikátem je například polarografické stanovení[30] stupně opotřebení[31] motorových olejů. V současnosti pracují v českých zemích na dvě stovky těchto přístrojů. Průmyslové podniky a hygienické stanice jimi například kontrolují složení vod, stále více se jich objevuje ve výzkumných ústavech a na vysokých školách. Podobně zaměřené[32] a zhruba stejně výkonné přístroje zahraniční výroby pracují převážně[33] na odlišných principech a jsou mnohonásobně dražší.

1 – спирт, 2 – сполоснуть, 3 – нитрат, 4 – подключить, 5 – раствор, 6 – монитор, 7 – свинец, 8 – количество, 9 – ткани, материалы, 10 – вершина, лучшее, 11 – в этом смысле, 12 – без сомнения, 13 – защищать, 14 – доверить, 15 – капля, 16 – ртуть, 17 – стечь каплей, 18 – свежий, 19 – схватиться, взяться, 20 – увидеть свет, 21 – применяться, 22 – мозг, 23 – разработать, 24 – элемент, 25 – соединение, 26 – делать запасы, 27 – упрощать, 28 – обслуживание, 29 – уточнять, 30 – определение, 31 – амортизация, 32 – быть направленным, 33 – преимущественно

Cv

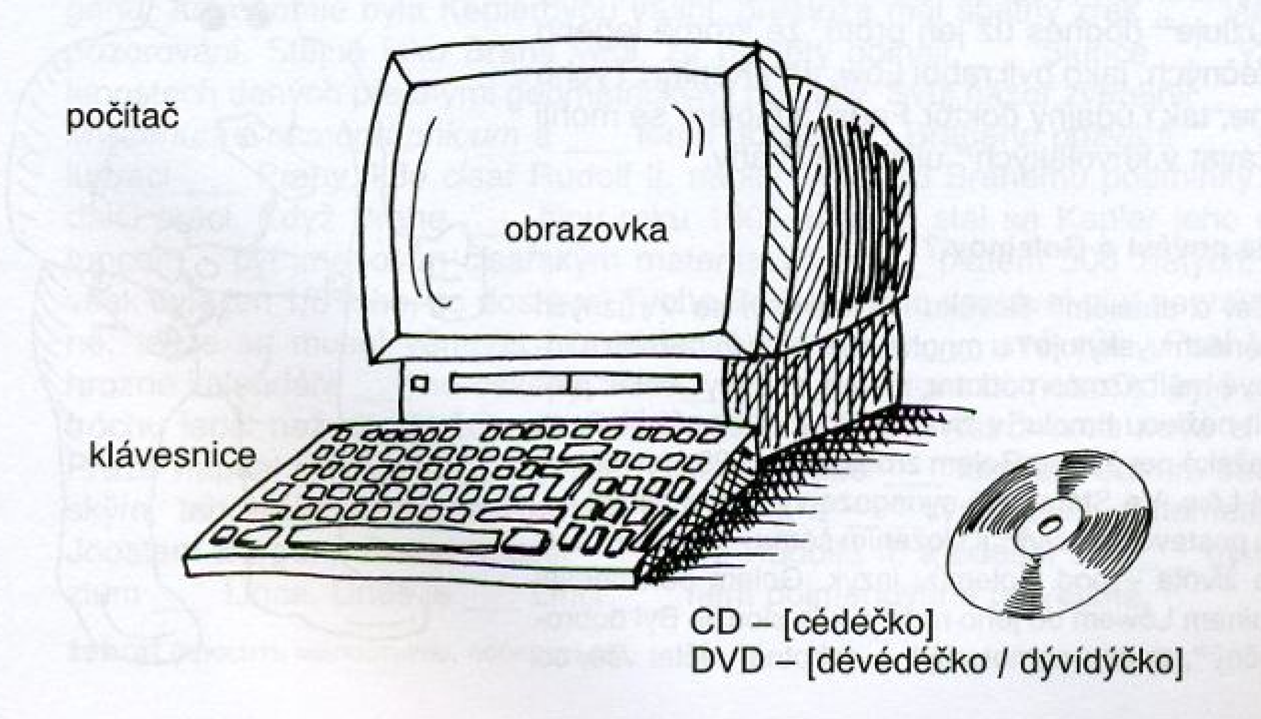
❒ 21. Najděte v textu příbuzná slova nebo tvary od následujících slov.

rozpustit (něco) – **měřit** (něco) – **napojit** (něco na něco) – **násobit** (něco něčím) – **práce** – **kapka** – **čistý** – **rychlý**

❒ 22. Říkejte, co děláte s počítačem, klávesnicí, obrazovkou ...

➡ **práce – pracuju s** počítačem

obsluha – užívání – práce – uvedení do chodu – zapnutí – vypnutí – připojení tiskárny – psaní – čtení – spuštění programu – vložení dat – stažení hudby – vypálení na CD

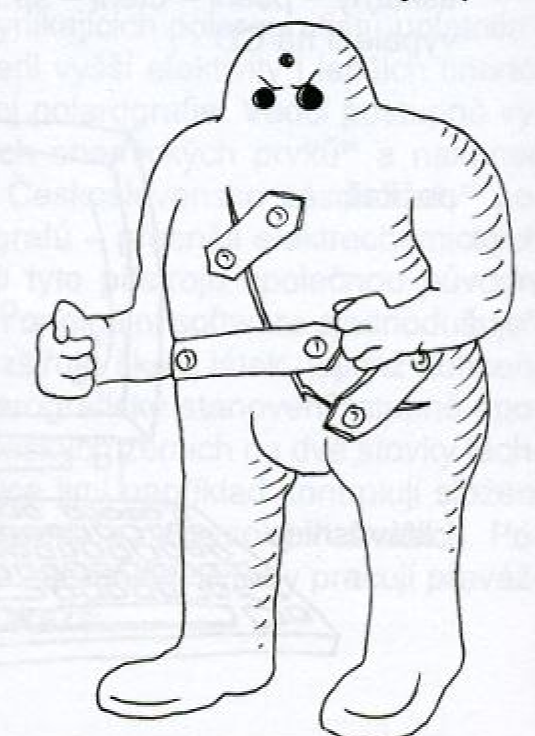

Dáváte snad přednost pověstem a fámám?

PRAŽSKÝ GOLEM

Pražská legenda o Golemovi je živá už téměř čtyři sta let. Dokonce mnohem více než živá. Možná proto, že Praha využívá obrovského[1] zájmu zahraničních turistů, kteří bloudí[2] Prahou a kromě Pražského hradu a Karlova mosta hledají staré Židovské[3] Město Franze Kafky a na židovském hřbitově[4] hrob[5] rabína Löwa, údajného[6] stvořitele[7] Golema. Možná i proto, že při intepretaci národních dějin více než fakta působí různé mýty.

Turistické cesty v Praze jsou zaplaveny suvenýry – vedle Kafky je to hlavně Golem v různém provedení[8]. Nový filmový festival v Praze má název Zlatý Golem, podnikatelé mají svůj klub U Golema, vysílá rádio Golem a další a další golemové. Stal se vděčným námětem[9] literárních děl, posloužil[10] jako inspirace divadlu i filmu. Jehuda Liva ben Becalel – rabbi Löw (1512–1609), významný židovský učenec[11] a teolog, žil v Praze v době panování[12] Rudolfa II. Toto období českých dějin bylo natolik zajímavé, že je souhrnně označujeme jako rudolfínskou dobu. S habsburským panovníkem[13] vtrhla[14] do Prahy opožděně renesance. Rudolf II. byl milovníkem[15] antiky, sběratelem uměleckých děl a podivných kuriozit a mecenášem věd. Současně však dával hodně prostoru všelijakým[16] okultním vědám[17] a černé magii. Prahu si vybral za své sídelní[18] místo roku 1583 a vytvořil z ní živé město plné ruchu[19], středisko věd a umění. Pozval ke svému dvoru[20] řadu vynikajících evropských umělců a vědců, a bohužel také podvodníků[21]. Za jeho vlády se Praha rozrostla, nabyla na významu. Rozrostlo se i Židovské Město na okraji Starého Města Pražského. A v něm učený rabbi Löw pilně studoval a psal. Snad pro jeho velkou učenost mu bylo přisouzeno[22] stvoření jakéhosi robota, zvaného Golem. Legenda rostla až do našich časů. Na začátku našeho století se známý reportér Egon Ervín Kisch snažil nalézt zbytky Golema, ale bezvýsledně. Přesto atmosféra rudolfínské Prahy okouzluje[23] dodnes už jen proto, že kromě legend skutečných, jako byli rabbi Löw, Jan Kepler, Tycho Brahe, tak i údajný doktor Faust a Golem se mohli potkávat v křivolakých[24] uličkách Prahy.

Znáte pověst o Golemovi?

Pověst o umělém[25] člověku – Golemovi se v různých obměnách vyskytuje[26] u mnoha orientálních národů. Golemové měli různou podobu, ale stejnou myšlenku: přeměnit neživou hmotu[27] v živou a člověku sloužící bytost. V pražské pověsti se Golem zrodil roku 1580 – stvořil ho rabbi Löw. Ve Staronové synagoze vytvořil z hlíny[28] lidskou postavu[29] a oživil[30] ji vložením šému – tajemné[31] formule života – pod Golemův jazyk. Golem pak odešel s rabínem Löwem do jeho rodiny, kde sloužil. Byl dobrosrdečný[32], trochu nemotorný[33] a ochotně udělal vše, co

se mu přikázalo[34]. Uměl mnoho věcí, až na jednu – nemluvil. Pracoval i jako sluha[35] v synagoze, s výjimkou soboty, kdy mu rabbi Löw odebíral šém a tím ho znehybněl[36]. O jedné sobotě však rabbi Löw šém zapomněl vyndat. Golem v záchvatu šílenství[37] začal svou obrovskou nadpřirozenou[38] silou ničit vše, co mu přišlo do cesty. Rabbi Löw přišel právě včas, aby mu odebral šém a s ním i život. Bezduchá[39] hmota dopadla na zem a rozpadla se. Její zbytky prý jsou dodnes na půdě[40] Staronové synagogy.

---

11 – огромный, 2 – блуждать, 3 – еврейский, 4 – кладбище, 5 – могила, 6 – возможного, по неточным данным, 7 – создатель, 8 – реализация, исполнение, осуществление, 9 – идея, сюжет, 10 – служить, 11 – ученик, 12 – властвование, господство, 13 – властитель, 14 – вторгнуться, 15 – любитель, 16 – всевозможный, 17 – оккультные науки, 18 – резиденции, 19 – шум, 20 – двор, 21 – обманщик, 22 – присудить, 23 – очаровывать, 24 – кривой, изломанный, 25 – искусственный, 26 – находить, встречаться, 27 – масса, 28 – глина, 29 – фигура, 30 – оживить, 31 – тайный, 32 – добросердечный, добрый, 33 – неловкий, 34 – приказать, 35 – слуга, 36 – сделать неподвижным, 37 – сумасшествие, 38 – сверхъестественный, 39 – бездушный, 40 – чердак

Cv

❒ **23. Doplňte prepozice** (přehled prepozic najdete na str. 449).

Kepler a Praha

30. 9. roku 1600 přijel ___ Prahy ___ pozvání Tychona Braheho tehdejší profesor matematiky ___ Štýrském Hradci Johannes Kepler. Kepler se narodil – ___ bohatého Tychona Braheho – ___ chudé rodiny, jako nadané dítě chodil ___ klášterní školy, univerzitní vzdělání získal ___ teologickém semináři ___ Tübingenu. Astronomie byla Keplerovou vášní, přestože měl špatný zrak ___ vlastní pozorování. Stejně jako Brahe věřil, že planety obíhají ___ Slunce ___ vzdálenostech daných přesnými geometrickými pravidly. Svůj názor zveřejnil ___ díle *Mysterium Cosmographicum* a ___ tomu dostal ___ Braheho pozvání ___ spolupráci ___ Prahy, kde císař Rudolf II. nabídl Tychonu Brahemu podmínky ___ další práci. Když Brahe ___ říjnu roku 1601 zemřel, stal se Kepler jeho nástupcem – byl jmenován císařským matematikem ___ platem 500 zlatých, což však byla jen 1/6 toho, co dostával Tycho Brahe. Navíc dostával plat nepravidelně, takže se musel věnovat i nevědecké astrologii ___ své vůli. „Psal jsem hrozné kalendáře ___ horoskopy," řekl ___ této své činnosti, neboť to bylo „ ___ trochu lepší než chodit žebrat". Roku 1609 vydal dílo *Astronomia nova* a ___ Praze napsal i dvě díla ___ optice. Stýkal se zde ___ lékařem Janem Jesenským, tehdejším rektorem Karlovy univerzity a ___ vynikajícím matematikem Joostem Bürgem. Prahu opustil ___ smrti Rudolfa II. a odešel učit ___ gymnázium ___ Lince. Dnes je ___ Linci ___ něm pojmenována univerzita.

žebrat (просить милостыню, побираться)

□ 24. **Slova, která vyjadřují vztah mluvčího k větě nebo jednotlivým slovům = částice** (частицы)

Otázky: **Copak** (**cožpak**) toho nemůžeš nechat? **Jestlipak** (**zdalipak**) ti to už vrátil? Co**že** říkal? Kdo**pak** to udělal?

Přání: **Ať** se ti tu líbí. **Kéž** by už byla sobota! **Kdybych** to už měl za sebou! **Aby** už tak byl konec!

Zdůrazňujeme něco: **Zrovna** (**právě**) ty se ptáš! **Aspoň** to bude všechno hotové. **Dokonce** i ty jsi proti. **Ještě ty** do toho mluv!

Potvrzujeme něco: **Jistě** souhlasíš. **Nepochybně** má pravdu. **Opravdu** se mi to líbilo. **Určitě** přijdu.

Námitka: **Vždyť** jsem ti to včera dával! Já jsem ti **přece** říkal, že to nestihneš!

Pravděpodobnost: **Možná** to tak nemyslel. **Patrně** (**snad, asi**) na schůzku zapomněl.

Cizí mínění: **Prý** o tom nevěděl. **Prý** mu zvýšili plat. = **Říká se**, že mu zvýšili plat.

bohudík, naštěstí x bohužel: **Naštěstí** (**bohudík**) se mu nic nestalo
Bohužel ti to nemůžu slíbit.

Protože: **Když ono** pořád prší!

Že: **Že** spadneš! (dej pozor!) **Že** nakonec nepřijde! (strach) **Že** už jsi konečně tady! (zlobím se) **Že** mu věříš! (divím se ti) **Že** jsem ti to říkal! (výčitka)

To: Kam **to** jdeš? Kdo **to** tam jde?

a) V každé větě je jedna nesprávná částice navíc. Opravte věty.

1. Kampak to ovšem jdeš? 2. Je to prý možná hezký film. 3. Tak to bohudík tedy udělám. 4. Vždyť jsi patrně věděl, že přijdu až večer! 5. Nepochybně máš ale pravdu. 6. Přece mu to zrovna nedám zadarmo. 7. Že mu opravdu ty pomáháš! 8. Naštěstí byl asi ještě doma. 9. Už přece aby byl víkend! 10. Jistě právě od tebe jsem to nečekal.

b) V jaké situaci řeknete?

Přece mě v tom nenecháš!
Zrovna od tebe bych to nečekal.
Prý se tady staví zítra.
Že jsem tě poslechl!
Copak s tím nemůžeš přestat?
No to je dost, že jdeš!
Bože, ať už to mám za sebou.
Když ona se tak dlouho oblékala.
Bohužel tě nepotěším.
Prostě nemám čas, nic jiného v tom není.

❐ 25. Řekněte, že ve skutečnosti je to jinak.

Říká se, že Golema stvořil rabbi Löw. – **Ve skutečnosti** žádný Golem neexistoval.
Povídá se, že ... **Prý ...**

- Říká se, že v domě č. 502 na Karlově náměstí žil doktor Faust.
- Říká se, že v Karlově mostě je zazděn meč, který přijde na pomoc českému národu v době největšího ohrožení. (zazdít meč – замуровать меч)
- Povídá se, že při stavbě Karlova mostu se do malty přidávala vejce, aby malta víc držela.
- Povídá se, že černá kočka přes cestu znamená neštěstí.
- Říká se, že rozbít zrcadlo znamená sedm let neštěstí.
- Pátek třináctého je prý nešťastný den.

❐ 26. Rodina slov: DÁVAT / DÁT

dávka – dávkovat	порция – делить на порции
dodávat / dodat někomu něco	поставлять / поставить кому-то
– dodávka	– поставка
nadávat / vynadat někomu	ругать / отругать
– nadávka	– ругательство
oddávat / oddat snoubence	обручаться / обручиться с невестой / женихом
oddávat se / oddat se činnosti	посвящать себя / посвятить себя деятельности
podávat / podat někomu něco	подавать / подать
– podatelna	– прием отправлений, регистратура
prodávat / prodat někomu něco	продавать / продать
– prodej – prodejna	– продажа – магазин
– prodavač	– продавец
předávat / předat někomu něco	передавать / передать
– předávka	– передача эстафеты
přidávat / přidat něco k něčemu	добавлять / добавить
– přídavek	– добавка
rozdávat / rozdat někomu něco	раздавать / раздать
udávat / udat někoho, něco	сообщать / сообщить
– údaj	– данные
vdávat se / vdát se – vdavky	выходить замуж / выйти замуж – замужество
vydávat / vydat někomu něco	выдавать / выдать
– výdej	– выдача
vyndávat / vyndat něco zevnitř	вытаскивать / вытащить что-то изнутри
vzdávat se / vzdát se něčeho (někomu)	отказываться / отказаться от чего-то
zadávat / zadat někomu něco	давать / дать задание кому-то
zandávat / zandat něco dovnitř	запихивать / запихнуть что-то внутрь

Rozumíte frázím?

Přísloví: **Komu není shůry dáno, v apatyce nekoupí.** Чего Бог не дал, того за деньги не купишь.

Nic bych za to nedal, že ...	(Myslím si, že ...)
Dal mu na to slovo.	(Slíbil mu to.)
Dává to smysl?	(Je to srozumitelné, logické?)
Já ti dám!	(Hrozím bitím.)
Dej si na něho pozor.	(Nevěř mu.)
Dej si pozor na jazyk.	(Mluv opatrně.)
Kam jsi dal hlavu?	(Jak jsi mohl jednat tak nerozumně?)
Dala mu košem.	(Odmítla ho.)
Dej mi pokoj!	(Neruš mě.)
Dej mi s tím pokoj!	(Neobtěžuj mě s tím.)
Dal si na čas.	(Nepospíchal. Přišel pozdě.)
Dal si s tím práci.	(Udělal to důkladně.)
Tys tomu dal!	(Zkazil jsi to. Udělal jsi hloupost.)
Dej na mě.	(Poslechni mou radu.)
Nedal jinak.	(Nezměnil rozhodnutí.)
Všechno si dá líbit.	(Všechno dovolí. Každý si s ním může dělat, co chce.)
Nedá si do ničeho mluvit.	(Nenechá si poradit.)

❒ **Sloveso „dávat / dát" nahraďte synonymem.**

1. K Vánocům jí **dal** knihu.	**zaplatit**
2. K obědu **si dal** guláš.	**zahrát si**
3. **Je dán** pevný termín.	**darovat**
4. **Dal** mi to levně.	**pojmenovat** (někoho nějak)
5. **Dal jsem** za ty kalhoty tisíc korun.	**odnést, vyhodit**
6. **Dali jsme** psovi jméno Rex.	**sníst**
7. **Dal si** s ním schůzku.	**domluvit si**
8. **Dáme si** jednu partii šachu?	**být určen**
9. **Dej** to **pryč**!	**prodat**
10. **Dala** vázu na stůl.	**hodit**
11. **Dal věci na své místo.**	**říct**
12. **Dal do pořádku** byt.	**hrát**
13. **Dal** dopis do schránky.	**postavit**
14. **Dá** mi **vědět**.	**uklidit**
15. **Dal se** do práce.	**učit** (někoho)
16. **Dá se** to opravit.	**pustit se** (do něčeho)
17. Co dnes **dávají** v kině?	**je možné**
18. **Dává mu hodiny** matematiky.	

§ 46 PŘECHODNÍKY (PARTICIPIA)

Přechodník je **knižní forma** slovesa, používá se jen velmi málo v odborném jazyce, v mluvené řeči se nepoužívá.

A. Vyjadřuje **současnost dvou dějů (přechodník přítomný) se stejným subjektem.**
(Выражают одновременность двух действий (деепричастие настоящего времени) с одним и тем же субъектом:)

Př.: Tomáš čte **sedě** u okna.	Tomáš čte **a sedí** u okna.
Tomáš četl **sedě** u okna.	Tomáš četl **a seděl** u okna.
Tomáš bude číst **sedě** u okna.	Tomáš bude číst **a bude sedět** u okna.

Forma: Tvoří se z **3. osoby pl. imperfektivních sloves.**
(Образуются от 3 лица множественного числа глаголов несовершенного вида.)

	sg. M	sg. F + N	pl. M + F + N
nesou – **-ou**	nesa, **-a**	nesouc, **-ouc**	nesouce, **-ouce**
sedí – **-í**	sedě, **-e**	sedíc, **-íc**	sedíce, **-íce**

B. Vyjadřuje **předčasnost jednoho děje před druhým (přechodník minulý).**
(Выражают преждевременность одного действия перед другим (деепричастие прошедшего времени).

Ukončiv studium nastoupil u firmy. Ukončil studium **a (potom) nastoupil** u firmy.

Forma: z **-l formy perfektivního slovesa**

	sg. M	sg. F + N	pl. M + F + N
napsa**l** – **vokál + -l**	napsav, **-v**	napsavši, **-vši**	napsavše, **-vše**
přečetl – **konsonant + -l**	přečet, Θ	přečetši, **-ši**	přečetše, **-še**

V běžné řeči se používají jen absolutní přechodníky (nemění už svou formu) **ve funkci prepozic nebo adverbií:**
В разговорной речи используются только абсолютные деепричастия (они уже не меняют свою форму) в качестве предлога или наречия:

čtu **vleže, vsedě, vstoje**	читаю лежа, сидя, стоя
vida! chtě nechtě musím vstávat	смотри-ка! хочешь-не хочешь, а я должен вставать
nehledě, nehledíc na počasí (k počasí)	несмотря на погоду
nemluvě o dalších problémech	не говоря уже о дальнейших проблемах
soudě, soudíc podle výsledků	судя по результатам

celý týden **vyjma** pátku — всю неделю, за исключением пятницы
počínaje, počínajíc pondělím — начиная с понедельника
konče, končíc středou — кончая средой
počítaje, počítajíc v to i stravování — включая и питание

Chtě nechtě jsme museli celníkům otevřít kufr.
Psí móda zažívá boom **nehledě** na ekonomickou krizi.
Program hudebních akcí na aktuální měsíc, **počínaje** dnešním dnem.
Prahou na kole? Máte bohužel pravdu, cyklista to v Praze nemá jednoduché. Sám na kole po Praze jezdím, ale je to hazard. Jsem již sice zvyklý, ale přesto nevycházím z údivu, kolik překážek Praha cyklistovi vždy nastaví, **nemluvě** o tom, že předpisy musíte porušovat všude (je zakázána jízda po chodníku atd.).

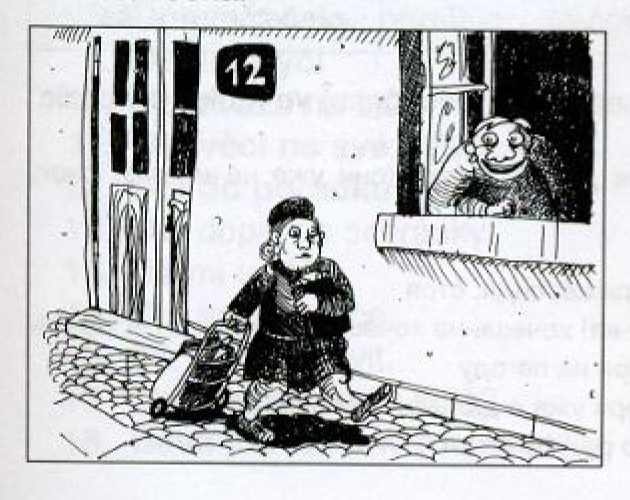
Cv

❒ 27. Řekněte jinak.

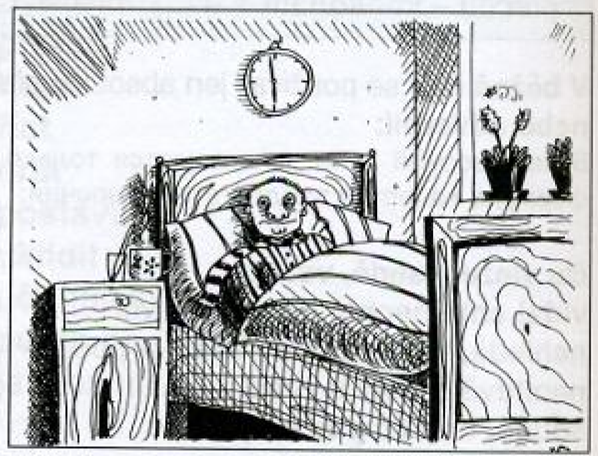
1. Nejraději čtu **vleže**. 2. **Chtě nechtě** to musíme předělat. (ať – nebo) 3. Budeme mít přednášky celý týden **vyjma** středy. 4. **Počínaje** koncem května bude platit nový jízdní řád. 5. **Soudě** podle jejich zájmu bude diskuse určitě dlouhá. 6. **Počínaje** zítřkem bude platit letní čas. 7. Běhám každý den **nehledě** na počasí. 8. Má problémy v práci **nemluvě** o jeho starostech s dětmi. 9. V oddělení je nás sedm **počítaje** v to i mou asistentku. 10. **Soudíc** podle jeho nálady nedopadlo mu to dobře. 11. **Vida**, kdo to přišel! 12. Rychle se najedl **vstoje**.

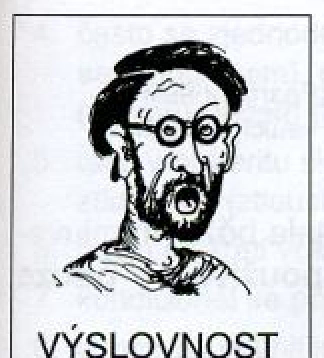
Je to správně?

Dívajíc se z okna šla kolem listonoška.

Jsa nemocný strávil jsem celý den v posteli.

VÝSLOVNOST

BAVÍME SE S ČEŠTINOU

vlk zmrzl – drn ztvrdl – trn zcvrkl – skrz tvrz – drž prst –
strč prst skrz krk – frnk –
smrt – smršť – smrk – smrž
máš žízeň – pospěš si – muž stříhá – moc šiček – s řevem –
máš říci – náš šat –
nač žárlíš – vezmi džbán – železná mříž

Ve středu střelil střelec tři tetřevy a čtyři křepelky. – Ve čtvrtek střihač stříhal podle střihu. – Zřízenec v Debři se zřejmě zřítil se střechy. – Mokří bobři okřáli na větříku. – Řehoř Příhoda šel ve tři čtvrtě na tři skrz čtvrť Vršovice. – Ve skříni je od čtvrtka čtvrt šišky salámu. – Pojď si vzít plášť, vždyť je déšť a smršť.
Naolejuje-li mi Juliána, nenaolejuju jí já, naolejuju-li Julianě já, nenaolejuje mi Juliána. – Se štěstím nelze smlouvat. – Odnes ty červené šaty ze skříně v předsíni do čistírny. Ouzkou strouhou vezou dlouhou rouru. – Loučí se na dlouho s mou dobrou kamarádkou. – Mou upřímnou soustrast. – S novou chutí a odvahou do toho.

V **lese leze** ještěrka.
Na mou **čest**, tam je **šest cest**.
Kapela vyhrává. To je má **kabela**.
Nutí ji šít, i když ji to **nudí**.
Tím, co **dím**, je **potěšený** i **poděšený**.
Dal si ušít **frak**. Na ulici stál **vrak** auta.
Nevěřím svým **očím**, přišel **otčím**.
Pes bez pána zalezl pod **pec**.
Šedí sysli **sedí** v zrní.
Tu jsou **tvoje dvoje** boty.
Voják se **plíží** a **blíží** se k lesu.
Budík **tiká**, on mi **tyká**, ale to se tě **netýká**.
Studenti jsou **milí**, otec je **milý**, hoši se **myli**, děti se **myly**, ona se **mýlí**, je to ještě jednu **míli**.
Proč jsi mě **bil**, když jsem **byl** v hospůdce a tam jsem **pil**?
Byli doma. **Bili** psa. **Bílí** svůj domek. Na poli roste **býlí**.
Bolí mě **pata**. Je to ta **pátá** budova.
Jedna ředitelka **jedná** s úřadem.
Teto, dej **této** holčičce bonbon.
Známe známé herce.
Každé **dámě dáme** květinu.
Dlouhá **léta** už **létá** na větroni.
Je **sama** doma. To je ta **samá** kniha.
Této **výpravy** se zúčastnil lékař. Matka **vypraví** děti do školy. Učitelka **vypráví** pohádku.

Téma: Obecná čeština

(Разговорный чешский язык)

je původem interdialekt ze středních Čech a Prahy, postupně se stala běžným mluveným jazykem v české oblasti. Obecná čeština je **nespisovná, používá se pouze v mluveném projevu v neoficiálních situacích.**

(изначально являясь интердиалектом Центральной Чехии и Праги, постепенно он стал обычным разговорным языком в чешской области. Разговорный язык является нелитературным, используется только в устном проявлении в неофициальных ситуациях.)

Vladimír Menšík: Vománkové víno

Luboš Kostelka, daleko víc než my všichni, kromě toho, že s nám**a** **š**tudoval v Brně, tak se **e**ště staral, co se děje kolem. A tak věděl, že na Slovensku není čist**ej** líh, ale že tam ma**j** za**s** **montgomeráky** (to bylo po válce), a tak za mnou přišel a povídá: „Hele, vyp**uč** tam nějak**ý** tři demižóny, kluci z farmacie by mně dali čist**ej** líh a já tě **v**oblíknu." Tak **s**em **tomu** Lubošovi přine**s** ty demižóny a **v**on povídá: „Čekej na mě ve čtvrtek, přijedu **v**od Púchova." Tak jsem čekal a skutečně, první, koho jsem uviděl (rychle se tam **v**otevřely dveře), **vykouk** Kostelka. Já povídám: „Hergot, ten je přesn**ej**," jenže **v**on vyskočil z **toho** vlaku, jak kdyby mě neznal. „Utíkej pryč, prosím tě, po mně jde policie!" Takže já **s**em neměl ani demižóny, **v**on neměl líh ani montgomeráky ...
Jednou Kostelka přišel a povídá: „Láďo, co kdyby**sme** šli k vám na chatu, vzali partu takov**ej**ch prima lidí, já mám padesát litrů **v**ománkového vína. Tak já **s**em ře**k** tatínkovi. Šli **s**me taková parta z brněnsk**ý**ho divadla a nesli **s**me skutečně velikánsk**ej** demižón. Bylo to pořádně těžk**ý**. Přišli **s**me tak navečer, udělali **s**me **táboráček**, sehnali **s**me v chatě, kde byly **v**od hořčic **ty** skleničky, že **jo**, a nal**ej**valo se. Jenže to víno bylo nějak divn**ý**. To víno chutnalo částečně jako víno, ale taky jako griotka a jako vermut. „Jakýs říkal, Lubošku, že to je?" „**V**ománkov**ý**." Potom se jednomu udělalo špatně a my **s**me dostali strach, protože v **tý** době probíhaly takov**ý** různ**ý** **ty** procesy s **těma ajznboňákama**, co si čepovali z cisterny a **v**oslepli. A Luboš povídá: „**Přisámvámbohu**, ta základní surovina je skutečně víno, ale podívejte se. Můj **strejda** – jemu to zkysalo, a protože **v**on by to b**ej**val vyhodil, **tak** mu povídám, **strejčku**, nevyhazuj to, no tak je to trochu kysel**ý**. A **v**on mi to dal. A naše správcová, která na to zná recepty, povídá: Pane Kostelk**a**, do zkysan**ý**ho vína je nejlepší naložit léčivé byliny, ty jednak tu kyselost stáhnou a nevezme to vínu **tu** jeho chuť, a nedá **to** žádnou chuť ze sebe." A Kostelka povídá: „Jenže já jsem nesehnal nic než **v**ománkov**ej** keřík." (To je na revma.) **V**on to narval do **toho** demižónu a **v**ono mu to zhoustlo, zželatinovalo, **tak** zase běžel za farmaceut**ama** a **ty** mu dali čistý líh a **v**on to ředil. Hned se mu to zdálo moc řídk**ý**, **tak** tam za**s** dal keřík a vznikl z toho takov**ejhle** **mišmaš.**"

Charakteristické rysy obecné češtiny – sledujte v textu:

1. **„o-"** na začátku slova se mění na **„vo-"**: **v**on, **v**od, **v**okno, **v**oblíknout se
2. **„-é-"** přechází v **„-í-"** nebo **„-ý"**: mlíko, **v**oblíknout se, je to těžk**ý**, divn**ý** víno (kromě nových slov: šéf)
3. **„-ý"** (a **„-í"** po c, s, z, l) se mění v **„-ej"**: čist**ej**, dobr**ej**, takov**ej**ch lidí, b**ej**t (být), v**ej**let (výlet), str**ej**da (strýc), nal**ej**t (nalít)

4. často se zjednodušují skupiny konsonantů: ja**bk**o, **ke**rý (který), **d**u, sem (jdu, jsem), **d**ycky (vždycky), **ňá**ký (nějaký), pří**d**u (přijdu), ve**m**u (vezmu) po**c**em (pojď sem)
5. také v préteritu sloves: ne**s** (nesl), ře**k** (řekl), vykou**k** (vykoukl) + tvary: zamk**nul** (zamkl), ztlous**tnul** (ztloustl), zhub**nul** (zhubl), zestár**nul** (zestárl), přij**mul** (přijal)
6. často se krátí vokály: nen**i**, p**u**du (půjdu), **ř**iká, ma**j** (mají), za**s** (zase)
7. kondicionál se přizpůsobuje préteritu: kdyby**sem**, aby**sme** (kdybych, abychom)
8. v Instr pl. je unifikující koncovka pro všechny rody **„-ama** (**-ma**)": s tě**ma** dob**rejma** lid**ma**, s nám**a**, s holk**ama**, aut**ama**
9. v Lok pl. je koncovka **„-ách"**: vla**kách**, pstru**hách**, vojá**kách**
10. v Nom pl. se nemění konsonanty: chyt**rý** studenti, hez**ký** kluci
11. v pl. mají adjektiva M, F i N jen **„-ý"**: vel**ký** kluci, velk**ý** domy, velký **kytky** (velké květiny), velk**ý** auta – v préteritu má N **„-ly"**: auta st**ály**
12. 1. osoba pl. prézentu **„-em"** místo „-eme": nes**em**, začn**em**, pud**em** (půjdeme)
13. v 3. osobě pl. prézentu místo „-í" bývá **„-eji"**: mluv**ějí** (správně mluví), mysl**ejí** (myslí)
14. snaha po pojmenování jedním slovem: Václav**ák** (Václavské náměstí), Karl**ák** (Karlovo náměstí), Nerudov**ka** (Nerudova ulice), osob**ák** (osobní vlak), praž**ák** (autobus do Prahy), montgomer**ák** (vojenský kabát nazvaný podle britského maršála Montgomeryho), tábor**ák** (táborový oheň)
15. slova vlastní obecné češtině, často z němčiny: **jo, no** (ano), **akorát** (přesně, jenom), **furt** (pořád), **štorc** (napříč), **flaška** (láhev), **fajfka** (dýmka), **flinta** (puška), **flek** (skvrna), **fald** (záhyb), **šuplík** (zásuvka), **štempl** (razítko), **štrúdl** (závin), **fašírka** (sekaná), **mišmaš** (směs), **prezent** (dar), **šnek** (hlemýžď), **šunt** (bezcenná věc), **štreka** (cesta, dráha), **ajznboňák** (železničář), **fořt** (lesník), **machr** (v něčem vynikající), **koukat** (dívat se), **pakovat** (balit), **pucovat** (čistit), **špehovat** (sledovat někoho), **šmakovat** (chutnat), **švindlovat** (podvádět při hře), **štrikovat** (plést), **šmajchlovat se** (mazlit se), **flikovat** (nouzově spravovat), jsem **švorc** (bez peněz)

    slangy podle zaměstnání: studentský slang – **matyka** (matematika), **zemák** (zeměpis = geografie), **koule** (pětka)
16. nesložité věty, jednodušší slovní zásoba, použití pomocných slov – zájmen **ten, ta, to, tak** a podobně

    a) Přečtěte si úvod povídky „Taneční hodiny pro starší a pokročilé" od spisovatele Bohumila Hrabala (1914–1998) a vyhledejte nespisovné výrazy.

    Tak jako za vámi, slečno, tak jsem nejraději chodíval za krásnejma slečnama ke kostelu, ne že bych holdoval církvi, ale tam vedle fary byl takovej krámek a v tom obchůdku prodával nějakej Altman obnošený šicí stroje, americký dvoupérový gramofony a hasicí přístroje značky Minimax, a ten Altman jako vedlejší zaměstnání sháněl pro celý okres krasavice do hospod a barů a ty slečny často spávaly u toho Altmana v zadním pokojíčku, nebo když přišlo léto, tak si postavily na zahradě stan a pan děkan se rád chodil procházet podle plotu na revizi, protože měl na kaplany smůlu, jeden kaplan mu ujel s jeho sestřenicí do Kanady, druhej přestoupil do československý církve a oženil se, a ten třetí přestoupil zákaz a přelezl plot ke krasavicím, který se tam vopalovaly, ...

STŘÍDÁNÍ HLÁSEK (ЧЕРЕДОВАНИЕ ГЛАСНЫХ)

Při tvoření slov a jejich tvarů dochází často ke střídání hlásek.

A. STŘÍDÁNÍ VOKÁLŮ

á – a	pán – pane, mráz – mrazu, dráha – drah, práce – prací – pracovní, kámen – kameni – kamínek, láhev – lahví – lahvička, krátký – kratší, dar – dárek
é – e	chléb – chleba, jméno – jmen, léto – let
í – i	chvíle – chvil, síla – sil, píšu – piš!, kniha – knížka přijet – příjezd
í – ě, e	řídit – ředitel, díra – děr, dílo – děl, peníze – peněz, sníh – sněhu, vítr – větru, bílý – bělejší, měřit – míra
u – ú	uvážit – úvaha , unést – únos, uvést – úvod, úzký – užší
ů – o	dům – domu – domek, nůž – nože – nožík, vůz – vozu – vozík, stůl – stolu – stolek, růst – rostu (ne subst. růst – o růstu), bůh – bože, most – můstek
ou – u	louka – luk, houba – hub, moucha – much, smlouva – smluv, koupím – kup!, minout – minul, kruh – kroužek, zub – zoubek
a – e	úřad – úředník, Jan – Jeníček, vejce – vajec – vajíčko
á – ě	pátý – pět, devátý – devět
á – í	přátelé – přítel
e – o – á	nesu – nosím – přináším; vedu – vodím – přivádím; vezu – vozím – přivážím; beru – rozbor – brát
y – u – e	dýchat – (průduch) – dech; slyšet – sluch – (slechy)

B. STŘÍDÁNÍ KONSONANTŮ

d – z – ž	jedu – jezdím – ježdění, chlad – chlazený, chodit – chůze, odpovědět – odpověz!, hodit – házet
k – c – č	ruka – ruce – ručička – ruční, matka – matce – matčin, dívka – dívce – dívčin – dívčí, technik – technici – technička, pták – ptáci – ptačí, rok – v roce – roční, řekl – říci, říct – řečený, tekl – téci – teče, měkký – měkce – měkčí – měkčeji, prudký – prudce – prudčeji
h, g – z – ž	noha – noze – nožní, kniha – knize – knížka – knižní, Olga – Olze – Olžin, druh – druzi – družný, kruh – v kruzích – kroužek, úvaha – úvaze – uvážit, drahý – draze – dráže – dražší, lhát – lžu, jih – jižní
ch – š	Čech – Češi – Češka, hoch – hoši – hošík, sprcha – o sprše, ucho – uši – ušní, tichý – ticho – tiše – tišší – tišit, suchý – sušší – suše – sušit
r – ř	sestra – sestře – sestřička – sestřin, dcera – dceři – dceřin, bratr – bratře!, jaro – na jaře, chytrý – chytře – chytřejší, starý – staří – stáří, modrý – modře – modř, míra – měřit – měření

s – š	psát – píšu, viset – věšet, nosit – nošen, hlásit – hlášení, vysoko – výše
t – c	platit – placen, ztratit – ztrácet – ztracen, vrátit – vracet, svítit – svíce
t – ť	reprezentant – reprezentanti, plat – zaplať!
d – ď	jedu – jeď!, kamarád – kamarádi, zeď – zdmi
n – ň	zapomenu – zapomeň!, Angličan – Angličani, den – dni
sl – šl	myslet – přemýšlet – myšlenka, poslat – pošlu
st – šť	pustý – opustit – opouštět – poušť
zd – žď	jezdit – přijíždět, pozdní – pozdě – opožděn – zpoždění
ský – ští	český – čeští – čeština, pražský – pražští
cký – čtí	anglický – angličtí – angličtina, řecký – řečtí – řečtina

C. vkladné „-E-“

Na konci slov jsou možné jen některé skupiny konsonantů, do ostatních skupin se vkládá vokál „-e-“ (vkladné „e“): př. otec – v jiných tvarech už není (otce), sestra – sester

Obvyklé je u slov, která končí na:

-ec:	otec – otcové, sportovec – sportovci, tanec – tance, kopec – kopce
-eň:	oheň – ohně, stupeň – stupně, žízeň – žízně, píseň – písně
-ek, -ko, -ka:	stolek – stolky, kolečko – koleček, stávka – stávek ! N -isko: Gen pl. stře**disk** i stře**disek**, ! ale: banka – bank
-lo, -la:	mýdlo – mýdel, cihla – cihel
-el:	„-e-“ je vkladné i stálé: kašel – kašle, úhel – úhlu, pytel – pytle x přítel – přítele, manžel – manžela, účel – účelu
-mo, -ma:	pásmo – pásem, forma – forem
-em:	„-e-“ je vkladné i stálé: příjem – příjmu x objem – objemu
-en, -no, -na:	duben – dubna, okno – oken, slečna – slečen
-ro, -ra:	jádro – jader, sestra – sester x **-er** – „-e-“ stálé: večer – večera, směr – směru
-ev, -vo, -va:	pánev – pánve, ministerstvo – ministerstev, barva – barev ! ale: konzerva – konzerv, rezerva – rezerv
-ba:	chodba – chodeb
1 slabika	pes – psa, den – dne, lev – lva, ves – vsi, lež – lži, hra – her, clo – cel, ! ale: les – lesa

PŘEHLED ČESKÉ DEKLINACE

Konsonanty **tvrdé** – **h, ch, k, g, r, d, t, n**
měkké – **ž, š, č, ř, c, j, ď, ť, ň**
obojetné – **b, f, l, m, p, s, v, z**

NOMINATIV

ti – všichni – naši – vaši
mí – tví – její – noví – moderní

subst. tvrdé / měkké → **i** | **é** | **ové** (studenti, muži)

-é – **-telé:** učitel**é**, ředitel**é**, obyvatel**é**, přátel**é**, manžel**é**
-ané: Pražan**é**, Angličan**é**
-isté: turist**é**, fotbalist**é**

-ové: synové, otcové, Norové, Rusové (1 slabika v sg.)
biolo**g**ové, psycholo**g**ové, kole**g**ové, filozofové
pánové (páni), Čechové (Češi)

subst.

k > ci	vojá**k** – vojá**ci**, Slová**k** – Slová**ci**, dělní**k** – dělní**ci**
h > zi	dru**h** – dru**zi**, pstru**h** – pstru**zi**
ch > ši	Če**ch** – Če**ši**, ho**ch** – ho**ši**
r > ři	dokto**r** – dokto**ři**, brat**r** – brat**ři**

adj.

ký > cí	vel**ký** – vel**cí**, vyso**ký** – vyso**cí**, ja**ký** – ja**cí**
hý > zí	dlou**hý** – dlou**zí**, dra**hý** – dra**zí**, mno**hý** – mno**zí**
chý > ší	ti**chý** – ti**ší**, jednodu**chý** – jednodu**ší**
rý > ří	sta**rý** – sta**ří**, chyt**rý** – chyt**ří**, kte**rý** – kte**ří**
ský > ští	če**ský** – če**ští**, ru**ský** – ru**ští**, brit**ský** – brit**ští**
cký > čtí	něme**cký** – něme**čtí**, angli**cký** – angli**čtí**

(Mn) (F)

ty – všechny – jedny
naše – vaše
mé – tvé – nové
její – moderní

subst. tvrdé — **y** (stol**y**, žen**y**)
měkké — **e, ě** (pokoj**e**, židl**e**)
F-i — **i** (místnost**i**)

F-i: místnosti, vlastnosti, oblasti, bolesti, části, noci, věci, velmoci, řeči, odpovědi, paměti, oběti, zdi

(N)

ta – všechna
naše – vaše
má – tvá – nová
její – moderní

subst. tvrdé — **a** (měst**a**)
měkké — **e** | **í** (moř**e**, náměst**í**)

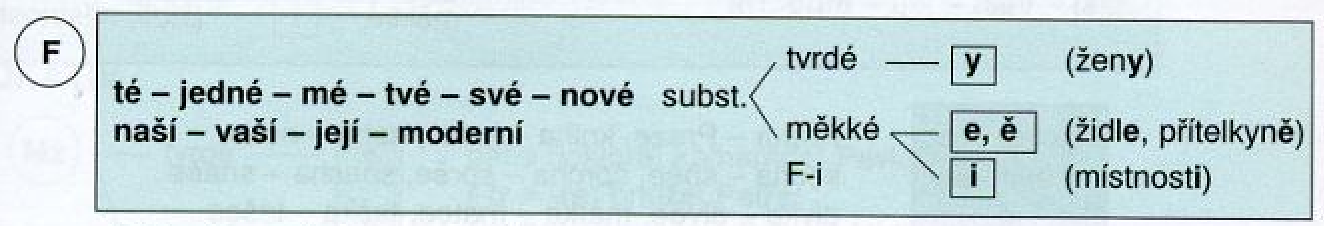
GENITIV

Sg. (M) (N)

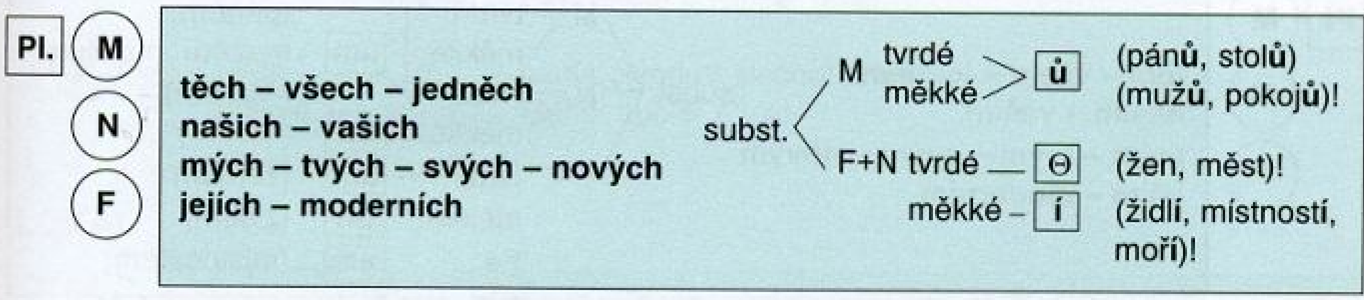
toho – jednoho
našeho – vašeho
mého – tvého – svého – nového
jejího – moderního

subst.
- tvrdé Mž+N — **a** (pán**a**, měst**a**)
- Mn — **u** ! **a** (stol**u**)
- měkké Mž+Mn+N — **e** (muž**e**, pokoj**e**, moř**e**)
- N -í — **í** (náměst**í**)

! Mn -a: sýr**a**, chleb**a**, oběd**a**, večer**a**, národ**a**, svět**a**, les**a**, ostrov**a**, venkov**a**, zákon**a**, ledn**a**, únor**a**, ... (ale!: listopad**u**), pondělk**a**, úterk**a**, čtvrtk**a** (ale!: pátk**u**)

F -i: místnost**i**, vlastnost**i**, oblast**i**, vlast**i**, bolest**i**, část**i**, noc**i**, věc**i**, velmoc**i**, řeč**i**, odpověd**i**, paměť**i**, oběť**i**, zd**i**

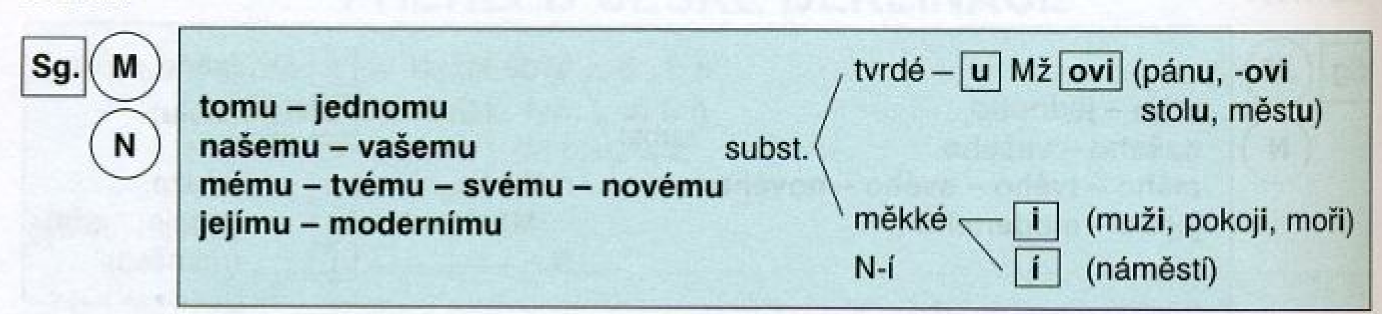

!	M	přátel, tisíc, peněz, obyvatel (obyvatelů)
!	F+N	měst, lamp, pošt x ale!: sest**e**r, ok**e**n, tuž**e**k (vkladné „-e-")
!	N **-isko**:	středis**e**k i středisk, hledis**e**k i hledisk

!	**ice > ic**	(F) čepic, ulic, silnic, úřednic, ale!: edicí i edic, definicí i definic
	ile > il	(F) košil, chvíle – chvil
	yně > yň	(F) přítelkyň, sportovkyň, ministryň i přítelkyní, sportovkyní, ministryní
	iště > išť	(N) sídlišť, hřišť, nástupišť

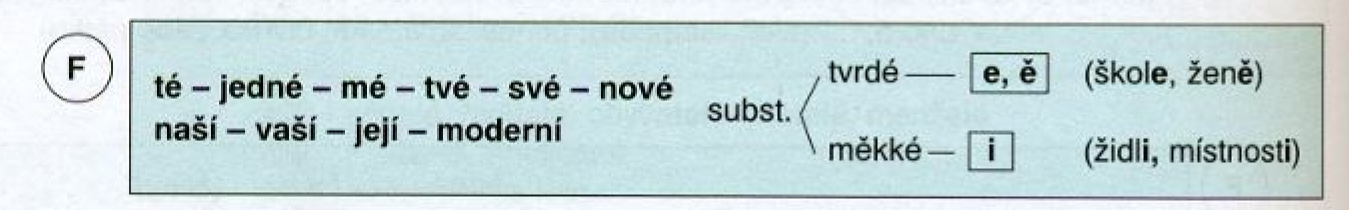
! člověk, lidi / lidé – lidí
dítě, děti – dětí

DATIV

Sg. M N

tomu – jednomu
našemu – vašemu
mému – tvému – svému – novému
jejímu – modernímu

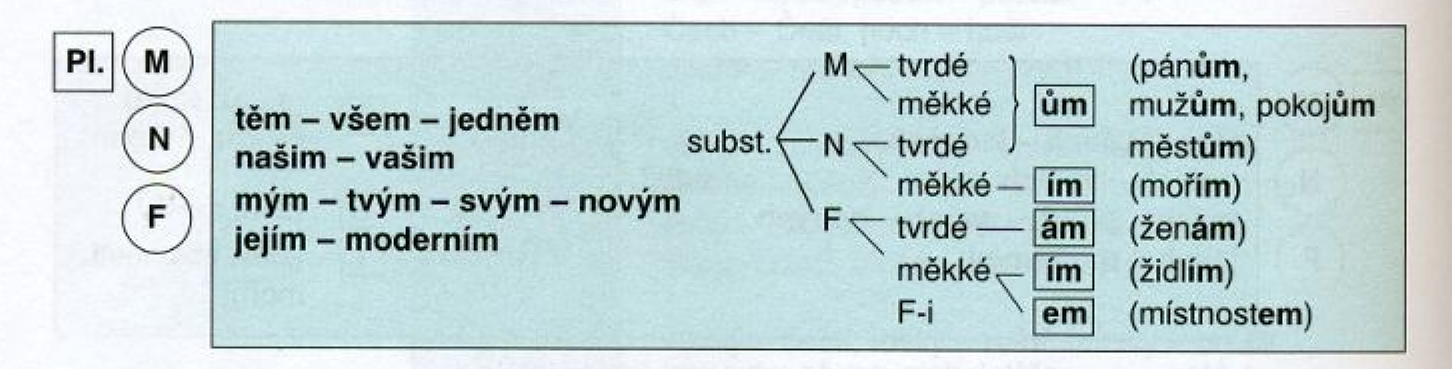
subst. tvrdé – **u** Mž **ovi** (pánu, -ovi stolu, městu)
měkké – **i** (muži, pokoji, moři)
N-í – **í** (náměstí)

F

té – jedné – mé – tvé – své – nové
naší – vaší – její – moderní

subst. tvrdé — **e, ě** (škole, ženě)
měkké — **i** (židli, místnosti)

ha	> ze	Praha – Praze, kniha – knize, noha – noze
cha	> še	socha – soše, sprcha – sprše, snacha – snaše
ka	> ce	dívka – dívce, matka – matce, taška – tašce
ra	> ře	sestra – sestře, Věra – Věře, hora – hoře

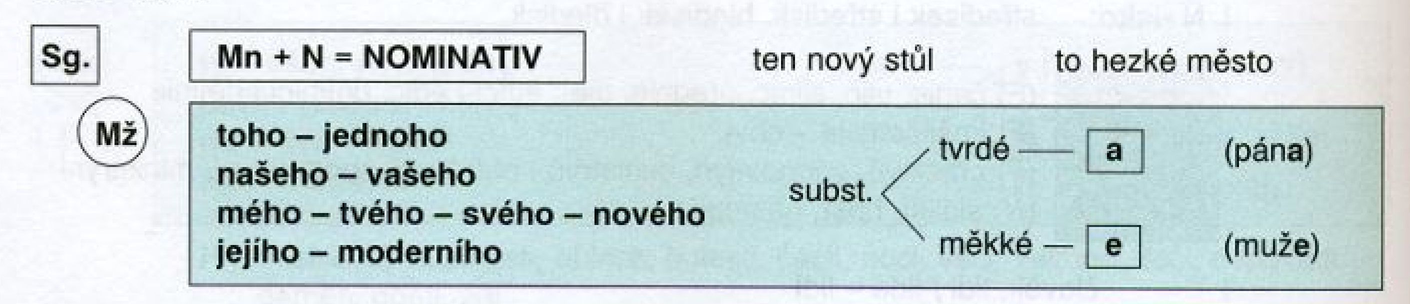

Pl. M N F

těm – všem – jedněm
našim – vašim
mým – tvým – svým – novým
jejím – moderním

subst.
M – tvrdé, měkké; N – tvrdé — **ům** (pánům, mužům, pokojům městům)
N – měkké — **ím** (mořím)
F – tvrdé — **ám** (ženám)
měkké — **ím** (židlím)
F-i — **em** (místnostem)

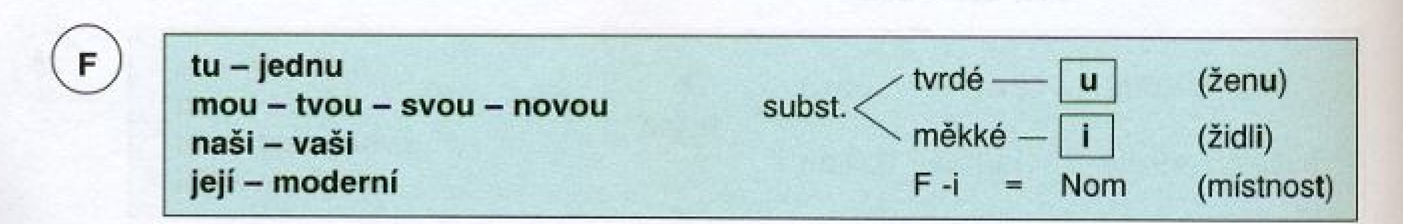
AKUZATIV

Sg. Mn + N = NOMINATIV — ten nový stůl — to hezké město

Mž

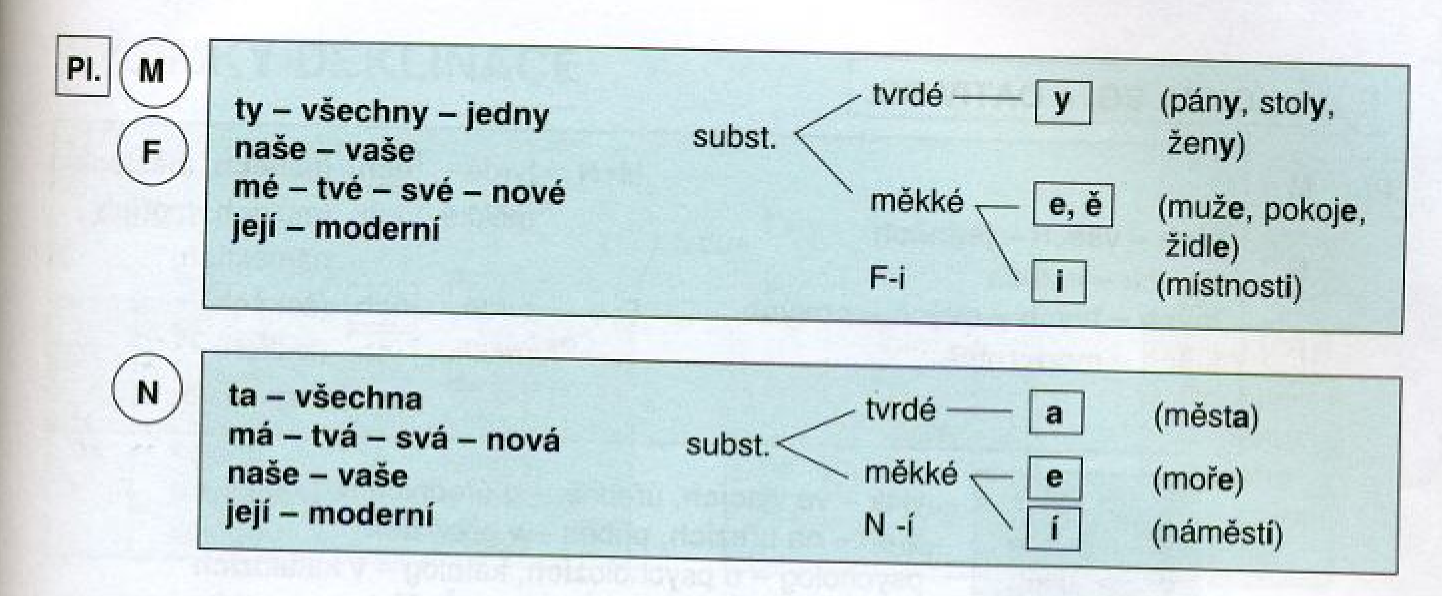
toho – jednoho
našeho – vašeho
mého – tvého – svého – nového
jejího – moderního

subst. tvrdé — **a** (pána)
měkké — **e** (muže)

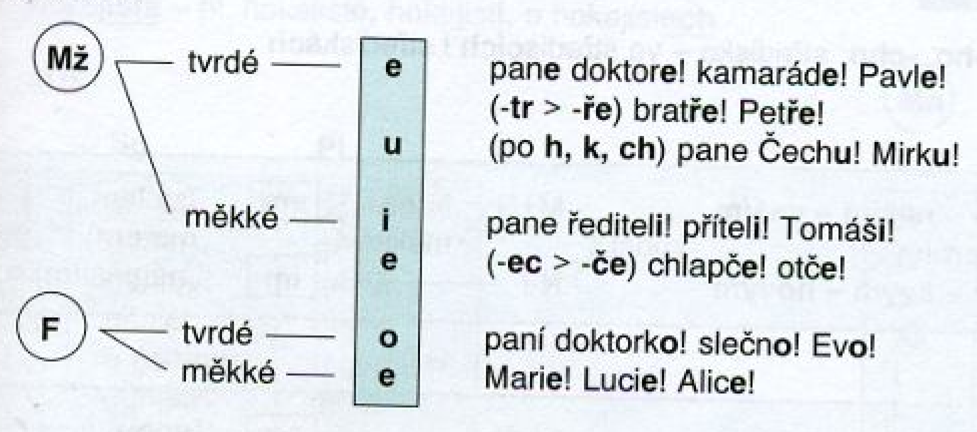

F

tu – jednu
mou – tvou – svou – novou
naši – vaši
její – moderní

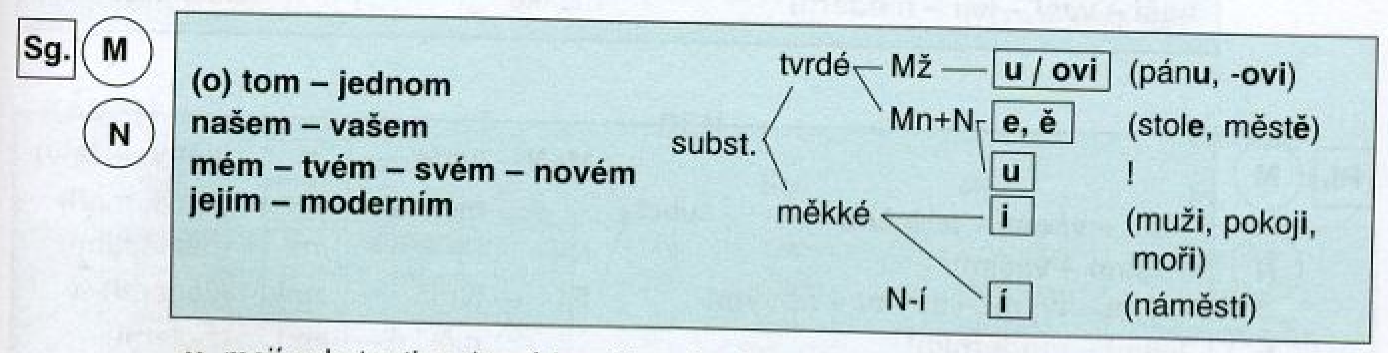
subst. tvrdé — **u** (ženu)
měkké — **i** (židli)
F -i = Nom (místnost)

VOKATIV

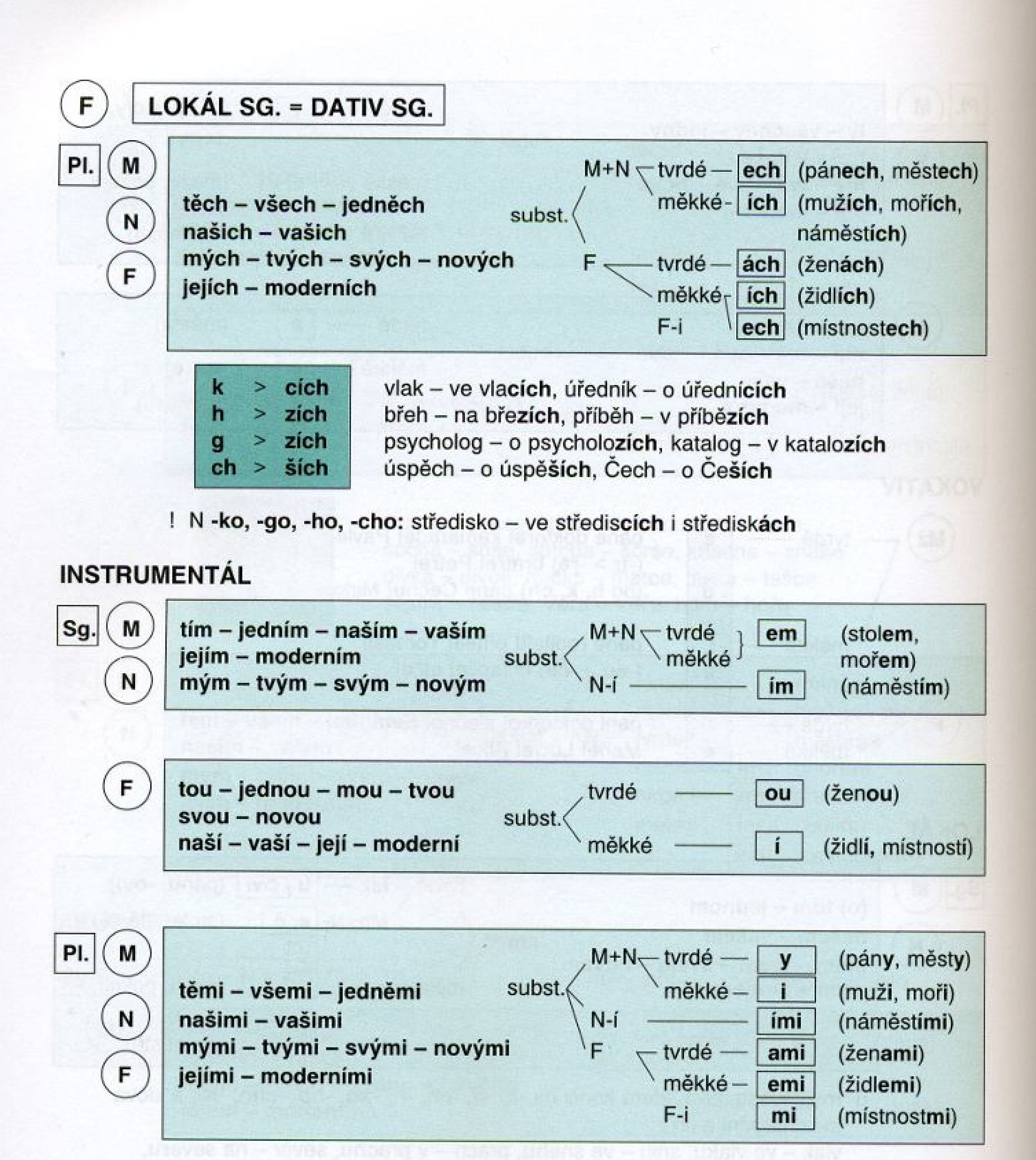

LOKÁL

-u mají substantiva, která končí na **-k, -h, -ch, -r / -ko, -ho, -cho, -ro**, a slova mezinárodní a cizí:
vlak – ve vla**ku**, sníh – ve sně**hu**, prach – v pra**chu**, sever – na seve**ru**, středisko – ve středis**ku**, ticho – v ti**chu**, jaro – o ja**ru** (ale!: na ja**ře**), rádio – v rádi**u**, telefon – v telefon**u**, mobil – v mobil**u**

! na papír**u** i na papí**ře**, v rybník**u** i v rybní**ce**, v jezer**u** i v jeze**ře**, v patr**u** i v pat**ře**, v jazyk**u** i v jazy**ce**, v potok**u** i v poto**ce** ....
o sešit**u** i o seši**tě**, v úkol**e** i v úkol**u**, o tepl**e** i o tepl**u**, v mraz**e** i v mraz**u**

(F) **LOKÁL SG. = DATIV SG.**

Pl. (M) (N) (F)

těch – všech – jedněch
našich – vašich
mých – tvých – svých – nových
jejích – moderních

subst.
- M+N – tvrdé – **ech** (pán**ech**, měst**ech**)
- M+N – měkké – **ích** (muž**ích**, moř**ích**, náměst**ích**)
- F – tvrdé – **ách** (žen**ách**)
- F – měkké – **ích** (židl**ích**)
- F-i – **ech** (místnost**ech**)

k	>	cích
h	>	zích
g	>	zích
ch	>	ších

vlak – ve vla**cích**, úředník – o úředn**ících**
břeh – na bře**zích**, příběh – v příbě**zích**
psycholog – o psycholo**zích**, katalog – v katalo**zích**
úspěch – o úspě**ších**, Čech – o Če**ších**

! N **-ko, -go, -ho, -cho:** středisko – ve středis**cích** i středisk**ách**

INSTRUMENTÁL

Sg. (M) (N)

tím – jedním – naším – vaším
jejím – moderním
mým – tvým – svým – novým

subst.
- M+N – tvrdé, měkké – **em** (stol**em**, moř**em**)
- N-í – **ím** (náměst**ím**)

(F)

tou – jednou – mou – tvou
svou – novou
naší – vaší – její – moderní

subst.
- tvrdé – **ou** (žen**ou**)
- měkké – **í** (židl**í**, místnost**í**)

Pl. (M) (N) (F)

těmi – všemi – jedněmi
našimi – vašimi
mými – tvými – svými – novými
jejími – moderními

subst.
- M+N – tvrdé – **y** (pán**y**, měst**y**)
- M+N – měkké – **i** (muž**i**, moř**i**)
- N-í – **ími** (náměst**ími**)
- F – tvrdé – **ami** (žen**ami**)
- F – měkké – **emi** (židl**emi**)
- F-i – **mi** (místnost**mi**)

DEKLINACE POSESIVNÍCH ADJEKTIV (z M: bratrův, -ova, -ovo, z F: sestřin, -ina, -ino)
– viz strana 130–132

VÝJIMKY DEKLINACE

Mž

KOLEGA

	Sg.	Pl.
N	kolega	kolegové
G	kolegy	kolegů
D	kolegovi	kolegům
Ak	kolegu	kolegy
L	o kolegovi	! o kolezích
I	kolegou	kolegy

! turista – pl. turisté, turisti, L pl. o turistech,
hokejista – pl. hokejisté, hokejisti, o hokejistech

LIDI

	Pl.
N	lidé, lidi
G	lidí
D	lidem
Ak	lidi
L	o lidech
I	lidmi

„-Y, -E"

	Sg.
N	René
G	Reného
D	Renému
Ak	Reného
L	o Reném
I	Reném

Př.: cizí jména – Harry, Henry

„-IUS"

	Sg.	Pl.
N	génius	géniové
G	génia	géniů
D	géniovi	géniům
Ak	génia	génie
L	o géniovi	o géniích
I	géniem	génii

Př.: cizí slova – Julius

Mn **„-US"**

	Sg.	Pl.
N	cyklus	cykly
G	cyklu	cyklů
D	cyklu	cyklům
Ak	cyklus	cykly
L	o cyklu	o cyklech
I	cyklem	cykly

Př.: optimismus, motorismus, mechanismus

KÁMEN

	Sg.	Pl.
N	kámen	kameny
G	kamene	kamenů
D	kameni kamenu	kamenům
Ak	kámen	kameny
L	o kameni o kamenu, -ě	o kamenech
I	kamenem	kameny

Př.: týden, plamen, hřeben, kořen, pramen
(G – také hřebenu, kořenu, pramenu)

DEN

	Sg.	Pl.
N	den	dni, dny
G	dne	dní, dnů
D	dni, dnu	dnům
Ak	den	dni, dny
L	o dni, dnu (ve dne)	o dnech
I	dnem	dny

PENÍZE

	Pl.
N	peníze
G	peněz
D	penězům
Ak	peníze
L	o penězích
I	penězi

(F)

RUCE **NOHY** — **Pl.**

Pl.	RUCE	NOHY
N	ruc**e**	noh**y**
G	ruk**ou**	noh**ou**, noh
D	ruk**ám**	noh**ám**
Ak	ruc**e**	noh**y**
L	o ruk**ou**, ruk**ách**	o noh**ou**, noh**ách**
I	ruk**ama**	noh**ama**

OČI **UŠI** — **Pl.**

OČI	UŠI
oč**i**	uš**i**
oč**í**	uš**í**
oč**ím**	uš**ím**
oč**i**	uš**i**
o oč**ích**	o uš**ích**
oč**ima**	uš**ima**

DÍTĚ (N) **Sg.** — **DĚTI (F)** **Pl.**

	DÍTĚ (N) Sg.	DĚTI (F) Pl.
N	dítě	dět**i**
G	dít**ěte**	dět**í**
D	dít**ěti**	dět**em**
Ak	dítě	dět**i**
L	o dít**ěti**	o dět**ech**
I	dít**ětem**	dět**mi**

DCERA **Sg.**

	DCERA Sg.
N	dcer**a**
G	dcer**y**
D	dceř**i**
Ak	dcer**u**
L	o dceř**i**
I	dcer**ou**

ID<u>E</u>A **Sg.** **Pl.**

	Sg.	Pl.
N	ide**a**	ide**je** / ide**y**
G	ide**je** (ide**y**)	ide**jí**
D	ide**ji**	ide**jím** / ide**ám**
Ak	ide**u**	ide**je** / ide**y**
L	o ide**ji**	o ide**jích** / ide**ách**
I	ide**jí** / ide**ou**	ide**jemi** / ide**ami**

„-UA" **Sg.**

„-UA" Sg.
Nikaragu**a**
Nikaragu**y**
Nikaragu**i**
Nikaragu**u**
o Nikaragu**i**
Nikaragu**ou**

!! ALE jen: **Korea** – **do** Kore**je**, **Guinea** – **z** Guine**je**

(N)

KUŘE Sg. **Pl.**

	Sg.	Pl.
N	kuře	kuř**ata**
G	kuř**ete**	kuř**at**
D	kuř**eti**	kuř**atům**
Ak	kuře	kuř**ata**
L	o kuř**eti**	kuř**atech**
I	kuř**etem**	kuř**aty**

Př.: děvče – děvč**ata**, zvíře – zvíř**ata**,
štěně – štěň**ata**, mládě – mláď**ata**
dítě – jen sg.

Pl. RAM<u>ENA</u> (sg. ram<u>eno</u>)

Pl. RAMENA
ramen**a**
ramen**ou**, ramen
ramen**ům**
ramen**a**
o ramen**ou**, ramen**ech**
ramen**y**

kolena
prsa – G,L jen prs**ou**

„-UM" **Sg.** **Pl.**

	Sg.	Pl.	
N	centr**um**, muze**um**	cent<u>ra</u>	muz<u>ea</u>
G	centr**a**, muze**a**	center	muze**í**
D	centr**u**, muze**u**	centr**ům**	muze**ím**
Ak	centr**um**, muze**um**	centr**a**	muze**a**
L	o centr**u**, muze**u**	o centr**ech**	o muze**ích**
I	centr**em**, muze**em**	centr**y**	muze**i**

„-MA" **Sg.** **Pl.**

	Sg.	Pl.
N	tém**a**	tém**ata**
G	tém**atu**	tém**at**
D	tém**atu**	tém**atům**
Ak	tém**a**	tém**ata**
L	o tém**atu**	o tém**atech**
I	tém**atem**	tém**aty**

Př.: klima, drama, schéma, panoráma

DEKLINACE ČÍSLOVEK

1. ZÁKLADNÍ

1 **JEDEN** – jako „**ten**“
JEDNA – jako „**ta**“
JEDNO – jako „**to**“

2

N	DVA, OBA (M)	DVĚ, OBĚ (F, N)
G	dvou, obou	
D	dvěma, oběma	
Ak	dva, oba (M)	dvě, obě (F, N)
L	o dvou, obou	
I	dvěma, oběma	

3	4	5
TŘI	**ČTYŘI**	**PĚT**
tří	čtyř	pěti
třech	čtyřech	
třem	čtyřem	pěti
tři	čtyř	pět
o třech	o čtyřech	o pěti
třemi	čtyřmi	pěti

sto (100) – deklinace jako „**město**“, ! ale: dvě **stě** (200)
tisíc (1000) – jako „**pokoj**“, ! ale: G pl. 5 tisíc
milion – jako „**stůl**“
miliarda – jako „**žena**“

2. NEURČITÉ

N, Ak	kolik	několik	tolik	mnoho
G, D, L, I	kolika	několika	tolika	mnoha

Sg.	M	F	N	Pl. M	F	N
N	všechen (čaj)	všechna (káva)	všechno (mléko)	všichni (Mž), všechny (Mn)	všechny	všechna
G	všeho	vší	všeho	všech		
D	všemu	vší	všemu	všem		
Ak	všechen	všechnu	všechno	všechny	všechny	všechna
L	o všem	o vší	o všem	o všech		
I	vším	vší	vším	všemi		

3. OSTATNÍ

první (1.), **třetí** (3.), **dvojí, trojí** – deklinace jako adjektivum „**moderní**“
druhý (2.), **čtvrtý** (4.), **pátý** (5.) ..... – deklinace jako adjektivum „**mladý**“

dvojnásobný, trojnásobný, ..., **několikanásobný, několikátý, několikerý**
– deklinace jako „**mladý**“

DEKLINACE ZÁJMEN

Osobní zájmena: Slyším **tě** dobře. (pozice bez přízvuku = příklonka)
Tebe slyším dobře. (při důrazu, na začátku věty)
Mám něco **pro tebe**. (pozice po prepozici)

N	JÁ		
	bez přízvuku	při důrazu na zač. věty	s prepozicí
G	mě, mne	mě, mne	beze mě, mne
D	mi, mně	mně	ke mně
Ak	mě, mne	mě, mne	pro mě, mne
L	—	—	o mně
I	—	mnou	se mnou

TY		
bez přízvuku	při důrazu na zač. věty	s prepozicí
tě	tebe	bez tebe
ti	tobě	k tobě
tě	tebe	pro tebe
—	—	o tobě
—	tebou	s tebou

N	MY		
	bez přízvuku	při důrazu na zač. věty	s prepozicí
G	nás	nás	bez nás
D	nám	nám	k nám
Ak	nás	nás	pro nás
L	—	—	o nás
I	—	námi	s námi

VY		
bez přízvuku	při důrazu na zač. věty	s prepozicí
vás	vás	bez vás
vám	vám	k vám
vás	vás	pro vás
—	—	o vás
—	vámi	s vámi

N	ON		
	bez přízvuku	při důrazu na zač. věty	s prepozicí
G	ho	jeho	bez něho, něj
D	mu	jemu	k němu
Ak	ho, jej	jeho jej	pro něho pro něj
L	—	—	o něm
I	—	jím	s ním

ONA		
bez přízvuku	při důrazu na zač. věty	s prepozicí
jí	jí	bez ní
jí	jí	k ní
ji	ji	pro ni
—	—	o ní
—	jí	s ní

N	ONO		
	bez přízvuku	při důrazu na zač. věty	s prepozicí
G	ho	jeho	bez něho, něj
D	mu	jemu	k němu
Ak	je, ho	je	pro ně, něj
L	—	—	o něm
I	—	jím	s ním

ONI ONY ONA		
bez přízvuku	při důrazu na zač. věty	s prepozicí
jich	jich	bez nich
jim	jim	k nim
je	je	pro ně
—	—	o nich
—	jimi	s nimi

N	(SE)		
	bez přízvuku	při důrazu na zač. věty	s prepozicí
G	—	sebe	bez sebe
D	si	sobě	k sobě
Ak	se	sebe	pro sebe
L	—	—	o sobě
I	—	sebou	se sebou

NĚKDO, NIKDO –

deklinace jako **„KDO"**

N	někdo	nikdo
G	někoho	nikoho
D	někomu	nikomu
Ak	někoho	nikoho
L	o někom	o nikom
I	někým	nikým

NĚCO, NIC –

deklinace jako **„CO"**

něco	nic
něčeho	ničeho
něčemu	ničemu
něco	nic
o něčem	o ničem
něčím	ničím

COŽ

což
čehož
čemuž
což
o čemž
čímž

DEKLINACE ZÁJMENA **TENTÝŽ, TATÁŽ, TOTÉŽ** – viz strana 357–358

DEKLINACE RELATIVNÍCH ZÁJMEN **JENŽ, JEŽ** – viz strana 292–293

JEHOŽ, JEJÍŽ, JEJICHŽ – viz strana 185

ADJEKTIVA – KOMPARACE (STUPŇOVÁNÍ)

Většina adjektiv jakostních může vyjadřovat 3 stupně míry vlastnosti:

1. stupeň – pozitiv	Je vysoký **jako** já.
2. stupeň – komparativ	Je vyšší **než** já.
3. stupeň – superlativ	Je **nejvyšší z** nás všech.
	Je **nejvyšší v** naší skupině.

2. stupeň (komparativ):

-ejší, -ější — silný – siln**ější**, nový – nov**ější**, teplý – tepl**ejší**, chladný – chladn**ější**, cizí – ciz**ejší**, známý – znám**ější**, slaný – slan**ější**, kyselý – kysel**ejší**, světlý – světl**ejší**, tmavý – tmav**ější** i tmav**ší**, *r – ř:* chytrý – chyt**řejší**, *k – č:* divoký – divo**čejší**, *h – ž:* ubohý – ubo**žejší**, *d – z:* snadný – snadn**ější** i sna**zší**, ! bílý – b**ě**lejší

- ský > -štější
- cký > -čtější — lidský – lid**štější**, přátelský – přátel**štější**
demokratický – demokrati**čtější**

-ší — starý – star**ší**, slabý – slab**ší**

-ký > -ší — těžký – těž**ší**, sladký – slad**ší**, hladký – hlad**ší**, prudký – prud**ší**, řídký - řid**ší**, *z – ž:* **úzký** – **užší**, blízký – bli**žší**, nízký – ni**žší**, *-oký – -ší:* vys**oký** – vy**šší**, hlub**oký** – hlub**ší**, šir**oký** – šir**ší**, !ale: divoký – divočejší, *á – a:* krátký – krat**ší**

-ký > -čí — hez**ký** – hez**čí**, leh**ký** – leh**čí**, měk**ký** – měk**čí**, ten**ký** – ten**čí**, vlh**ký** – vlh**čí**, křeh**ký** – křeh**čí** i křeh**čejší**, měl**ký** – měl**čí** i měl**čejší**, trp**ký** – trp**čí** i trp**čejší**

-chý > -šší — su**chý** – su**šší**, ti**chý** – ti**šší**, jednodu**chý** – jednodu**šší**

-hý > -žší — dra**hý** – dra**žší**, tu**hý** – tu**žší**, dlou**hý** – ! **delší**

-dý > -dší — mladý – mlad**ší**, bledý – bled**ší**, chudý – chud**ší**, hnědý – hněd**ší**, **! ale:** hrdý – hrd**ější**, rudý – rud**ější**

-tý > -tší — čistý – čist**ší**, tlustý – tlust**ší**, prostý – prost**ší**
-tší i -tější — bohatý – bohat**ší** i bohat**ější**, hustý – hust**ší** i hust**ější**
-tější — složitý – složit**ější**, jistý – jist**ější**, kulatý – kulat**ější**

Nepravidelné komparativy:

dobrý – **lepší**
špatný, zlý – **horší**

malý – **menší**
vel(i)ký – **větší**

3. stupeň (superlativ): NEJ-

nejlepší
nejhorší

nejmenší
největší

hezký – hezčí – **nej**hezčí
ošklivý – ošklivější – **nej**ošklivější
kvalitní – kvalitnější – **nej**kvalitnější
moderní – modernější – **nej**modernější

dlouhý – delší – **nej**delší
krátký – kratší – **nej**kratší
veselý – veselejší – **nej**veselejší
smutný – smutnější – **nej**smutnější

ADVERBIA

tvoří se z adjektiv:

-ský > -sky
-cký > -cky
-ý > -y

český – česk**y**, ruský – rusk**y**, dánský – dánsk**y**, lidský – lidsky
německý – německ**y**, vědecký – vědecky
hezký – hezk**y**

-ý > -e, -ě

čistý – čist**ě**, špinavý – špinav**ě**, tvrdý – tvrd**ě**, rozumný – rozumn**ě**,
slabý – slab**ě**, silný – siln**ě**, zdravý – zdrav**ě**, veselý – vesel**e**,
smutný – smutn**ě**, cizí – ciz**e**, normální – normáln**ě**, *r – ř:* dobrý – dob**ře**,
h – z: drahý – dra**ze**, *ch – š:* tichý – ti**še**, *k – c:* prudký – prud**ce**

častý – čast**o**, dávný – dávn**o**, malý – mál**o**, brzký – brz**o**, brzy,
blízký – blízk**o** i blíz**ce**, daleký – dalek**o** i dale**ce**, těžký – těžk**o** i těž**ce**,
dlouhý – dlouh**o** i dlou**ze**, hluboký – hlubok**o** i hlubo**ce**
! -o x -e rozdíl ve významu: Zůstane tam dlouho. – Vyprávěl dlouze.
Je mi veselo. – Zpívá se vesele. Je jasno. – jasně červená barva
Je mu teplo. – Obléká se teple. Je tu chladno. – Dívá se chladně.

pomalý – pomal**u**

KOMPARACE (STUPŇOVÁNÍ)

2. stupeň: „-eji“ **3. stupeň: „nej-“**

-k > -c,-č – krátký – krátce – krat**čeji** – **nej**kratčeji
měkký – měkce – měk**čeji** – nejměk**čeji**
prudký – prudce – prud**čeji** – **nej**prudčeji
řídký – řídce – řid**čeji** – **nej**řidčeji

-ch > -š – tichý – ticho, tiše – ti**šeji** – **nej**tišeji
jednoduchý – jednoduše – jednodu**šeji** – **nej**jednodušeji
suchý – sucho, suše – su**šeji** – **nej**sušeji

-r > -ř — chytrý – chytře – chyt**řeji** – **nej**chytřeji
široký – široko, široce – ší**řeji** i **šíře** – **nej**šířeji
mokrý – mokro, mokře – mok**řeji** – **nej**mokřeji

-d > -z — snadný – snadno – snad**něji** i sná**ze** – **nej**snadněji

Nepravidelné komparativy:

blízký	blízko	blízce	**blíž(e)**
daleký	daleko	dalece	**dál(e)**
dlouhý	dlouho	dlouze	**déle**
drahý	draho	draze	**dráž(e)**
nízký	nízko	nízce	**níž(e)**
vysoký	vysoko	vysoce	**výš(e)**
široký	široko	široce	**šíř(e) i šířeji**
úzký	úzko	úzce	**úže i úžeji**
těžký	těžko	těžce	**tíž(e)**

dobrý	**dobře**	**lépe**
špatný	**špatně**	**hůř(e)**
zlý	**špatně, zle**	**hůř(e)**
velký	**velmi**	**víc(e)**
veliký	**velice**	**víc(e)**
mnohý	**mnoho**	**víc(e)**
malý	**málo**	**méně**
brzký	**brzo, brzy**	**dřív(e)**

PŘEHLED SLOVESNÝCH VAZEB

A. SLOVESO + GENITIV

bát se (konkurzu) / —	бояться (конкурса)
cenit si (přátelství) / —	ценить (дружбу)
docilovat / docílit (dobrého výsledku)	достигать / достичь (хорошего результата)
dopouštět se / dopustit se (omylu)	допускать / допустить (ошибку)
dosahovat / dosáhnout (úspěchu)	достигать / достичь (успеха)
dotýkat se / dotknout se (exponátů)	касаться / прикоснуться (к экспонатам)
držet se (zábradlí) / **udržet se**	держаться (за перила) / придержаться, удержаться
litovat / zalitovat (chyby)	жалеть / сожалеть (об ошибке)
x **litovat / politovat** někoho (+ Ak)	жалеть / пожалеть (кого-то)
odvažovat se / odvážit se (riskantní akce)	отважиться (на рисковую ситуацию)
používat / použít (slovníku) = používat slovník (+ Ak)	использовать, применять / применить (словарь)
přibývat / přibýt (zákazníků)	увеличиваться / увеличиться (количество покупателей)
ubývat / ubýt (zákazníků)	уменьшаться, убывать / уменьшиться (количество покупателей)
týkat se (tématu) / —	касаться (темы)
účastnit se / zúčastnit se (jednání)	участвовать / принять участие (в переговорах)
ujímat se / ujmout se (prét. ujal) (úřadu)	браться, вступать в должность, руководить (учреждением)
všímat si / všimnout si (hostů)	обращать внимание / обратить внимание (на гостей)
vzdávat se / vzdát se (dobrého místa)	отказываться / отказаться (от хорошего места)
zbavovat se / zbavit se (chyb)	избавляться / избавиться (от ошибок)
zneužívat / zneužít (zneužiju) (přítele)	злоупотреблять / злоупотребить (дружбой)
zříkat se / zřeknout se, zříci se (peněz)	отказываться / отказаться (от денег)
reflexivní slovesa (se „se") – **jen pf.:**	
napít se (vody)	напиться (воды)
najíst se (chleba)	наесться (хлеба)
dočkat se (přítele)	дождаться (друга)
dožít se (sta let)	дожить (до ста лет)

BEZ + Gen

— / **obejít se bez** (pomoci)	обойтись (без помощи)

DO + Gen

dávat se / dát se do (práce)	браться / взяться (за работу)
pouštět se / pustit se do (práce)	браться / взяться (за дело)
vrážet / vrazit do (lidí)	натанковаться / натонкнуться (на людей)
— / zamilovat se do (kolegyně)	влюбиться (в коллегу)

OD + Gen

lišit se, odlišovat se / odlišit se od (druhého)	отличаться / отличиться (от других)
oddělovat se / oddělit se od (skupiny)	отделяться / отделиться (от группы)
odpojovat se / odpojit se od (skupiny)	отсоединяться / отсоединиться (от группы)
odvracet se / odvrátit se od (přítele)	отворачиваться / отвернуться (от друга)
upouštět / upustit od (plánu)	отступать / отступить (от плана)
vzdalovat se / vzdálit se od (vesnice)	отдаляться / отдалиться (от деревни)

Z + Gen

obviňovat / obvinit někoho ze (lži)	обвинять / обвинить кого-то (во лжи)
osvobozovat se / osvobodit se z (jeho vlivu)	освобождаться / освободиться (от влияния)
radovat se / zaradovat se z (návštěvy)	радоваться / порадоваться (гостям)
těžit / vytěžit z (té příležitosti)	использовать (случай)
vzpamatovávat se / vzpamatovat se z (překvapení)	опомниться (от удивления)

B. SLOVESO + DATIV

blahopřát / poblahopřát (příteli k novému roku)	поздравлять / поздравить (друга с Новым годом)
děkovat / poděkovat (příteli za pomoc)	благодарить / поблагодарить (друга за помощь)
divit se / podivit se (nějaké informaci)	удивляться / удивиться (какой-то информации)
gratulovat / pogratulovat (příteli k narozeninám)	поздравлять / поздравить (друга с днем рождения)
hodit se / — (to se mi hodí)	подходить (это мне подходит, годится)
hodit se k / — (výrobě)	годиться (для производства)
chutnat / zachutnat (všem nám to chutná)	пробовать, нравиться / попробовать, понравиться (нам всем это нравится – о еде)
líbit se / zalíbit se (manželce se to líbí)	нравиться / понравиться (жене это нравится)
lichotit / zalichotit (hezké ženě)	льстить / польстить (красивой женщине)

nasvědčovat / — (tomu, že už odešel)	свидетельствовать (о том, что он ушел)
odolávat / **odolat** (zimě)	одолевать / одолеть (холод)
odporovat / — (zdravému rozumu)	сопротивляться (здравому разуму)
odpovídat / — (jeho schopnostem)	отвечать, соответствовать (его способностям)
patřit / — (kabát patří kolegovi)	принадлежать (пальто принадлежит коллеге)
také: **patřit k** nejlepším pracovníkům	относиться к лучшим сотрудникам
podléhat / **podlehnout** (změně, nepříteli)	поддаваться / поддаться, попасть под влияние (изменений, врага)
podřizovat se / **podřídit se** (názoru většiny)	подчиняться / подчиниться (мнению большинства)
podobat se / — (otci)	быть похожим (на отца)
pomáhat / **pomoct** (nemocnému)	помогать / помочь (больному)
prospívat / **prospět** (slabému zdraví)	способствовать / поспособствовать, помочь (слабому здоровью)
připíjet / **připít** (příteli k narozeninám)	поднимать / поднять тост (у друга на дне рождения)
přizpůsobovat se / **přizpůsobit se** (podmínkám)	приспосабливаться / приспособиться (к условиям)
překážet / — (kolegovi v práci)	мешать (коллеге в работе)
rovnat se (výsledek se rovná nule) / **vyrovnat se** (kolegovi v práci)	равняться (результат равняется нулю) / сравняться (с коллегой в работе)
rozumět / **porozumět** (cizímu jazyku)	понимать / понять (иностранный язык)
sloužit / **posloužit** (národu)	служить / послужить (народу)
sloužit k (domácím pracím)	служить в домашнем хозяйстве
slušet / — (šaty jí sluší)	идти (платье ей идет)
stačit / **postačit** (to mi stačí)	хватать, быть достаточным (мне этого хватит)
stávat se / **stát se** (co se mu stalo?)	становиться (что с ним случилось?)
škodit / **uškodit** (kouření škodí zdraví)	вредить / повредить (курение вредит здоровью)
telefonovat / **zatelefonovat** (příteli)	звонить / позвонить (другу)
= **volat** / **zavolat** (příteli)	звонить / позвонить (другу)
tleskat / **zatleskat** (hercům)	хлопать / похлопать (актерам)
ubližovat / **ublížit** (rodičům svým jednáním)	обижать / обидеть (родителей своим поведением)
vadit / — (nevadí mi to)	мешать (мне это все равно)
věnovat se / — (sportu)	посвящать себя, заниматься (спортом)
věřit / **uvěřit** (jeho slovům)	верить / поверить (его словам)
vyhovovat (termín mi vyhovuje) / **vyhovět** (přítelově prosbě)	соответствовать (срок мне подходит) / выйти навстречу (просьбе друга)
vyhýbat se / **vyhnout se** (protijdoucím)	избегать, уклоняться / избегнуть, уклониться (идущим навстречу)
zabraňovat / **zabránit** (havárii)	предупредить, избежать (аварию)

K + Dat

blížit se / přiblížit se k (náměstí)	близиться / приблизиться (к площади)
docházet / dojít k (havárii)	произойти (авария)
hodit se k / — (výrobě)	подходить (для производства)
přidávat se / přidat se k (naší skupině)	присоединяться / присоединиться (к нашей группе)
přihlížet / přihlédnout k (dlouhé nemoci)	учитывать / учесть (долгую болезнь)
přikročovat / přikročit k (dalšímu jednání)	подходить / подойти (к следующим переговорам)
přistupovat / přistoupit k (jednání)	соглашаться / согласиться (на переговоры)
také: **přistoupit do** vlaku	войти в поезд
přistoupit na podmínky	согласиться на условия
přirovnávat / přirovnat někoho **k** (nejlepšímu pracovníkovi)	сравнивать / сравнить кого-то (с лучшими сотрудниками)
přiznávat se / přiznat se někomu **k** (vině)	признаваться / признаться (в вине) – признать (вину)
vracet se / vrátit se k (minulému úkolu)	возвращаться / вернуться (к прошлому заданию)
vztahovat se / vztáhnout se k (tématu)	относиться / отнестись (к теме)

PROTI + Dat

bránit se / ubránit se (proti) (nemoci)	сопротивляться, защищаться / защититься (от болезни)
chránit se proti (zimě = před zimou)	защищаться от холода
stavět se / postavit se proti (jejímu názoru)	вставать / восстать (против ее мнения)
protestovat proti / — (zvýšení cen)	протестовать (против повышения цен)

C. SLOVESO + PREPOZICE S AKUZATIVEM

O + Ak

bát se o / — (dceru)	бояться (за дочь)
bojovat o / — (život)	бороться (за жизнь)
také:	
! **bojovat s** nepřítelem (s + Instr)	бороться с врагом
proti nepříteli (proti + Dat)	против врага
za svobodu (za + Ak)	за свободу
hrát / zahrát si o (peníze)	играть / сыграть (на деньги)
opírat se / opřít se (opřu) o (stůl)	опираться / опереться (на стол)

pečovat o / — (nemocného)	заботиться (о больном)
= **starat se / postarat se o** (nemocného)	заботиться / позаботиться (о больном)
pokoušet / pokusit se o (opravu)	пытаться / попытаться (отремонтировать)
prosit / poprosit o (pomoc)	просить / попросить (помощь)
přicházet / přijít o (život)	лишаться / лишиться (жизни)
snažit se o / — (úspěch)	стремиться (к успеху)
= **usilovat o / —** (úspěch)	бороться (за успех)
stát o / — (tu práci)	дорожить (работой)
zajímat se o / — (hudbu)	интересоваться (музыкой)
mít zájem o (hudbu)	интересоваться (музыкой)
žádat / požádat o (informaci)	просить / попросить (информацию)
jde o něco	речь идет о ...
jedná se o něco	речь идет о ...

NA + Ak

čekat / počkat na (kolegu)	ждать / подождать (коллегу)
dbát, nedbat / — (na pořádek)	следить (за порядком)
dívat se / podívat se na (film)	смотреть / посмотреть (фильм)
= **hledět / pohlédnout na** (hodinky)	смотреть / посмотреть (на часы)
chystat se na (cestu) **/ —**	собираться (в дорогу)
= **připravovat se na** (cestu)	готовиться (в дорогу)
koncentrovat se na / — (studium)	концентрироваться (на учебе)
= **soustředit se na** (studium)	сосредоточиться (на учебе)
kývat / kývnout na (souhlas, známého)	соглашаться, кивать / кивнуть (в знак согласия, знакомому)
myslet / pomyslet na (rodinu)	думать / подумать (о семье)
odpovídat / odpovědět na (otázku)	отвечать / ответить (на вопрос)
pamatovat se na / — (tu nehodu)	помнить (об аварии)
(**pamatovat si / zapamatovat si** + Ak)	помнить / запомнить
připravovat se / připravit se na (konkurz)	готовиться / подготовиться (к конкурсу)
být připravený, -á, -é na (konkurz)	быть готовым (к конкурсу)
ptát se / zeptat se na (číslo telefonu)	спрашивать / спросить (номер телефона)
působit = mít vliv / zapůsobit na (žáky)	влиять, действовать = иметь влияние, повлиять (на студентов)
reagovat / zareagovat na (otázku)	реагировать / среагировать (на вопрос)
smát se / usmát se na (kolegu)	смеяться / улыбнуться (коллеге)
x smát se někomu, něčemu	смеяться над кем-то
spoléhat se / spolehnout se na (přítele)	надеяться, полагаться / понадеяться, положиться (на друга)

stačit na / — (práci)	суметь, справиться (с работой)
stěžovat si / postěžovat si na (podmínky)	жаловаться / пожаловаться (на условия)
těšit se na / — (dovolenou)	ждать с нетерпением (отпуска)
ukazovat / ukázat na (nedostatky)	указывать / указать (на недостатки)
upozorňovat / upozornit na (chyby)	обращать внимание / обратить внимание (на ошибки)
vyptávat se / vyptat se na (detaily)	выспрашивать / выспросить (о деталях)
vzpomínat si / vzpomenout si na (jeho jméno)	вспоминать / вспомнить (его имя)
volat / zavolat na (známého)	звать / позвать (знакомого)
zapomínat / zapomenout na (povinnosti)	забывать / забыть (об обязанностях)
zlobit se / rozzlobit se na (děti)	сердиться / рассердиться (на детей)
zvykat si / zvyknout si na (jiné podmínky)	привыкать / привыкнуть (к другим условиям)
žárlit / zažárlit na (jeho úspěchy)	завидовать, ревновать / приревновать (к его успехам)

D. SLOVESO + LOKÁL

NA + Lok

dohadovat se / dohodnout se na (termínu)	договариваться / договориться (о сроках)
podílet se na / — (spolupráci)	участвовать (в сотрудничестве)
usnášet se / usnést se na (programu jednání)	утверждать / утвердить (программу переговоров)
zakládat se, být založen na (těchto principech)	основываться / быть основанным (на принципах)
= spočívat na něčem / —	заключаться в чем ...
záležet někomu **na** někom, něčem **/ —** (záleží mi na příteli)	быть важным для кого-то (мне дорог мой друг)
záviset na (podmínkách) **/ —**	зависеть (от условий)
být závislý na (počasí)	быть зависимым (от погоды)

O + Lok

diskutovat o (problému) / x prodiskutovat + Ak (problém)	дискутировать (о проблеме) обсудить (проблему)
— / dočíst se o (veletrhu)	прочитать (о ярмарке)
dohadovat se / dohodnout se o (změně termínu)	договариваться / договориться (об изменении сроков)
dozvídat se / dozvědět se o (veletrhu)	узнавать / узнать (о ярмарке)

mlčet / pomlčet o (svých problémech)	молчать / промолчать (о своих проблемах)
hovořit / pohovořit si o (celé situaci)	говорить / поговорить (о ситуации)
mluvit / promluvit si o (problémech)	говорить / поговорить (о проблемах)
informovat se o / — (podmínkách prodeje)	получать информацию (об условиях продаж)
jednat o (kontraktu) / x projednat + Ak	вести переговоры (о контракте) – обсудить
pochybovat / zapochybovat o (správnosti)	сомневаться / засомневаться (в правильности)
pojednávat / pojednat o (českém průmyslu)	разбирать / разобрать (ситуацию в чешской промышленности)
povídat / povědět někomu **o** (svém problému)	рассказывать / рассказать (о своей проблеме)
přemýšlet o / — (dovolené)	размышлять (об отпуске)
přesvědčovat se / přesvědčit se o (správnosti)	убеждаться / убедиться (в правильности)
být přesvědčen o (správnosti)	быть убежденным (в правильности)
psát / napsat někomu **o** (svém příjezdu)	писать / написать (о своем приезде)
radit se / poradit se s někým **o** (problému)	советоваться / посоветоваться (о проблеме)
rozhodovat (se) / rozhodnout (se) o (dovolené)	принимать решение / принять решение (об отпуске)
slyšet / uslyšet o (havárii)	слышать / услышать (об аварии)
soudit něco **o** (novém filmu) / usoudit něco (+ Ak)	судить (о новом фильме) / посудить о ком-то, прийти к заключению
svědčit o / — něčem (to svědčí o dobré práci)	свидетельствовать (это свидетельствует о хорошей работе)
učit někoho **o** (české historii) / x naučit + Ak	преподавать, учить (чешской истории) научить
učit se o (českých dějinách) / x naučit se + Ak	учиться, изучать (чешскую историю) научиться
poučovat / poučit někoho **o** (jeho právech)	поучать / поучить, (про)информировать (о его правах)
uvažovat o / — (dalším studiu)	размышлять (о дальнейшей учебе)
vykládat o = vyprávět o = vypravovat o (dovolené)	рассказывать / рассказать (об отпуске)
zdát se někomu **o / —** (něčem, někom) (v noci se mi o tobě zdálo) zdá se, že ...	казаться (ночью ты мне снился) кажется, что ...
zmiňovat se / zmínit se někomu **o** (té události)	упоминать / упомянуть (об этом событии)

PO + Lok

dotazovat se / dotázat se po (detailech)	спрашивать / спросить (о деталях)
pátrat po (důkazech) / x vypátrat + Ak (důkazy)	искать (доказательства) / найти (доказательства)

ptát se po (kolegovi) / **poptat se po** (zdraví)	спрашивать (о коллеге) расспрашивать (о здоровье)
stýskat se někomu **po** někom / — (stýská se mi po rodině)	скучать (я скучаю по семье)
toužit / zatoužit po (cestě do Afriky)	мечтать / помечтать (о путешествии в Африку)

V + Lok

klamat se / zklamat se v (příteli)	разочаровываться / разочароваться (в друге)
libovat si v / — (dobrém jídle)	наслаждаться (хорошей едой)
mýlit se / zmýlit se v (příteli)	ошибаться / ошибиться (в друге)
pokračovat v / — (práci)	продолжать (работу)
spočívat v něčem / — (jejich chyba spočívá v nedůslednosti)	заключаться в чем-то (их ошибка заключается в непоследовательности)
vyznat se v / — (účetnictví)	разбираться (в бухгалтерии)

E. SLOVESO + INSTRUMENTÁL

být / — (známým umělcem)	быть (известным художником)
cítit se / — (cizincem, nešťastným)	чувствовать себя (иностранцем, несчастным)
disponovat / — (manželovým kontem)	распоряжаться (супружеским счетом)
házet / **hodit** (míčem)	бросать / бросить (мячом)
hýbat / **(po)hnout** (nábytkem v pokoji)	двигать / подвинуть (мебель в комнате)
chlubit se / pochlubit se (svým úspěchem)	хвастаться / похвастаться (своими успехами)
plýtvat (vodou) / ! vyplýtvat + Ak	разбрасываться, не экономить (воду)
pohybovat / — (rukama)	двигать, размахивать (руками)
stávat se / stát se (slavným hercem)	становиться / стать (известным актером)
šetřit (vodou) / ! ušetřit + Ak (tisíc korun)	экономить (воду) / ! сэкономить (1000 крон)
točit, otáčet / otočit (vypínačem)	крутить / повернуть (выключатель)
trpět (zimou) / ! vytrpět + Ak (mnoho zlého)	мучаться (от холода) – вытерпеть (много плохого)
vynikat / vyniknout (talentem nad ostatní)	отличаться / отличиться (талантом от остальных)
vyznačovat se / — (nějakou vlastností)	выделяться (какой-то чертой)
zabývat se / — (sportem)	заниматься (спортом)
zůstat / — (zůstali přáteli)	остаться (друзьями)

SLOVESO + Ak + Instr

jmenovat (někoho ministrem) / ! pojmenovat + Ak
назначать (кого-то министром) – назвать кого как

nazývat / nazvat (věci pravým jménem)
называть / назвать (вещи своими именами)

obklopovat / obklopit (město je obklopeno horami)
окружать / окружить (город окружен горами)

označovat / označit (každou stránku číslem)
обозначать / обозначить (каждая страница пронумерована)

plnit / naplnit (láhev vodou)
наполнять / наполнить (бутылку водой)

pokrývat / pokrýt (stůl ubrusem)
покрывать / покрыть (стол скатертью)

vybavovat / vybavit (kancelář novým nábytkem)
оснащать / оснастить (офис новой мебелью)

zahlcovat / zahltit (diváka informacemi)
поглощать / поглотить, обрушить (на зрителя информацию)

zaměstnávat / zaměstnat (pracovníka novými úkoly)
давать / дать работу (сотруднику новое задание)

zásobovat / zásobit (město pitnou vodou)
делать / сделать запасы (питьевой воды в городе)

MEZI + Instr

rozhodovat se / rozhodnout se mezi (několika možnostmi)
решаться / решиться, выбрать между (несколькими возможностями)

rozlišovat / rozlišit mezi (dobrem a zlem)
различать / различить, отличить (добро от зла)

NAD + Instr

plakat / rozplakat se nad (neštěstím)
плакать / расплакаться над (несчастьем)

trápit se nad / — (úkolem)
мучаться (над заданием)

vítězit / zvítězit nad (konkurencí)
побеждать / победить (в конкуренции)

vládnout nad (městem) / ! ovládnout + Ak
править (городом) / овладеть, подчинить

zamýšlet se / zamyslet se nad (příčinami neúspěchu)
задумываться / задуматься (над причинами неудачи)

PŘED + Instr

bránit se / ubránit se před (nebezpečím)
защищаться / защититься (от опасности)

chránit / zachránit (někoho před smrtí)
защищать / защитить, спасти (кого-то о смерти)

schovávat / schovat (něco před dětmi)	прятать / спрятать (что-то от детей)
tajit / zatajit (něco před rodiči)	скрывать / скрыть (что-то от родителей)
ukrývat / ukrýt (něco před dětmi)	скрывать / скрыть (что-то от детей)
utíkat / utéct (uteču) (před deštěm)	убегать / убежать, спрятаться (от дождя)
varovat / — (někoho před nebezpečím)	предупреждать (кого-то об опасности)

S + Instr

bavit se / pobavit se s (kolegou)	разговаривать / поговорить (с коллегой)
= **hovořit / pohovořit si s** (kolegou)	говорить / поговорить (с коллегой)
= **mluvit / promluvit si s** (kolegou)	говорить / поговорить (с коллегой)
= **povídat si / popovídat si s** (kolegou)	говорить / поговорить (с коллегой)
bojovat s (neúspěchem) / vybojovat + Ak	бороться (с неудачей) / победить, отвоевать
= **zápasit s** / — (nemocí)	бороться (с болезнью)
= **válčit s** (nepřítelem) / dováIčit	воевать (с врагом)
cítit s / — (nemocným bratrem)	сочувствовать (больному брату)
hádat se / pohádat se s (manželkou)	ругаться / поругаться (с женой)
hraničit s / — (Rakouskem)	граничить (с Австрией)
hrát si s (dítětem) / **zahrát si s** ním něco	играть (с ребенком), поиграть с ним во что-то
jednat, vyjednávat o něčem **s** (obchodním partnerem) / ! vyjednat, projednat + Ak	вести переговоры (с торговым партнером) / договориться, обсудить
loučit se / rozloučit se s (hosty)	прощаться / попрощаться (с гостями)
míjet se / minout se s (bratrem)	миновать / разминуться (с братом)
obchodovat s / — (Německem)	торговать (с Германией)
potkávat se / potkat se s (přítelem na ulici)	встречаться / встретиться (с другом на улице)
pracovat s / — (počítačem)	работать (на компьютере)
radit se / poradit se s (právníkem)	советоваться / посоветоваться (с юристом)
rozcházet se / rozejít se s (přítelkyní)	расходиться / разойтись (с подругой)
rozumět si / porozumět si s (novým kolegou)	понимать друг друга / понять друг друга (с новым коллегой)
sbližovat se / sblížit se s (jeho rodinou)	сближаться / сблизиться (с его семьей)
setkávat se / setkat se s (přáteli)	встречаться / встретиться (с друзьями)
seznamovat se / seznámit se s (novými lidmi)	знакомиться / познакомиться (с новыми людьми)
shodovat se s / — (jeho názorem)	совпадать (с его мнением)

scházet se / sejít se s (přáteli)	встречаться / встретиться (с друзьями)
soudit se s(e) / — (sousedem)	судиться (с соседом)
souhlasit s / — (jeho slovy)	согласиться (с его словами)
sousedit s / — (Rakouskem)	соседствовать (с Австрией)
soutěžit s / — (konkurencí)	соревноваться (с конкуренцией), конкурировать
souviset s / — (nemocí)	быть связанным (с болезнью)
spěchat, pospíchat s / — (prací)	спешить / поспешить (с работой)
spojovat se / spojit se s (ním telefonicky)	соединяться / соединиться (с ним по телефону)
spokojovat se / spokojit se s (průměrnými výsledky)	довольствоваться / удовлетвориться (средними результатами)
srovnávat, porovnávat / srovnat, porovnat něco **s** něčím (letošní výsledky s loňskými)	сравнивать / сравнить (результаты этого года с прошлогодними)
střídat se / vystřídat se s(e) (synem u volantu)	чередоваться / чередоваться, смениться, поменяться (с сыном за рулем)
stýkat se s(e) / — (zákazníky)	встречаться (с клиентами)
vidět se, vídat se / uvidět se s (bývalými kolegy)	видеться / увидеться (с бывшими коллегами)
vítat se / přivítat se s (hosty) x ! vítat + Ak	приветствовать / поприветствовать (гостей)
vyrovnávat se / vyrovnat se s(e) (smrtí manžela)	смиряться / смириться (со смертью мужа)
závodit s / — (časem)	соревноваться (со временем)
ztotožňovat se / ztotožnit se s (jeho názorem)	отождествляться / отождествиться (с его мнением)

SLOVESNÉ PREFIXY

DO- (další příklady na str. 136)

a) **směr k nějakému cíli, dovnitř něčeho:** — направление к какой-то цели, внутрь чего-то:

Došli jsme k lesu, do lesa. — Мы дошли до леса.

b) **dokončení děje:** — окончание действия:

Už **jsi dočetl** ten román? — Ты уже дочитал этот роман?

také – **děj dokončit dodatečně:** — также – закончить действие дополнительно:

Dovřel okno. — Он плотно закрыл окно.

(předtím ho nezavřel úplně, teď to dokončil) — (до этого закрыл его, но не полностью, теперь закончил действие)

c) **úspěšně dosáhnout výsledku** (s reflexivním zájmenem „**se**"): — успешное достижение результата:

Dovolal jsem se mu až odpoledne. — Я дозвонился ему только после обеда.

NA- (viz str. 175)

a) **směr na povrch:** — направление на поверхность:

Nalep dvoukorunovou známku. — Наклей марку за две кроны.

Naložili zboží na auto. — Они погрузили товар в машину.

b) **směr dovnitř, nahoru:** — направление внутрь, вверх:

Nastoupili do tramvaje. — Они вошли в трамвай.

Čaj **nalila** do hrníčků. — Она налила чай в чашку.

c) **provést děj neúplně, částečně:** — осуществить действие частично, не полностью:

Svým příchodem **narušil** ticho. — Своим приходом он нарушил тишину.

d) **provést děj úplně, ve velké míře:** — осуществить действие полностью, в большой степени:

Navařili jsme jídlo na celý víkend. — Мы наготовили еды на все выходные.

NAD- (viz str. 176)

a) **směr výše, než je něco, nad něco:** — направление выше чего-то, над чем-то:

Ulici přejděte **nadchodem**. — Через улицу перейдете по наземному переходу.

b) **předstihnout někoho, něco:** — опередить кого-то, что-то:

Nadešli jsme si a byli jsme tam o pět minut dřív.(= zkrátili jsme si cestu) — Мы сократили дорогу и были там на пять минут раньше.

O- (viz str. 298)

a) **„OB-" – směr kolem dokola:** — направление по замкнутому кругу:

Obešli jsme náměstí. — Мы обошли площадь.

b) **změna k horšímu, vzniklá užíváním:** — изменение к худшему в результате использования:

Koupili jsme **ojeté** auto. (**ojet**) — Мы купили подержанную машину.

také: **nepříznivý vliv na výsledek děje – opít se, oběsit se** — также: нежелательное влияние на результат действия – напиться, повеситься

c) **změna stavu –** u sloves z adjektiv: **onemocnět, občerstvit, obnovit** — изменение состояния – у глаголов от прилагательных: заболеть, накормить, обновить

d) **kopírovat, napodobit něco:** — копировать, повторять что-то:

okopírovat, ofotografovat — скопировать, перефотографировать

OD- (viz str. 97)

a) **vzdálit se od něčeho**: — отдалиться от чего-то:

Odešel před hodinou. — Он ушел час назад.

také: **oddělit část od celku** — также: отделить часть от целого

b) **zbavit se něčeho, odstranit něco:** — избавиться от чего-то, устранить что-то:

Chci se **odnaučit** kouřit. — Я хочу бросить курить.

c) **děj je vyvolán jiným dějem:** — действие, вызванное иным действием:

Musím mu **odepsat**. — Я должен ему написать (ответ).

d) **splnit nějakou povinnost:** — выполнить какую-то обязанность:

Odpracoval si neomluvenou absenci. — Он отработал то время, когда отсутствовал без уважительной причины.

PO- (viz str. 344)

a) **směr po povrchu:** — направление по поверхности:

Popsal jsem dva listy papíru. — Я исписал два листа бумаги.

b) **malá míra děje:** — небольшая степень действия:

Poodešel kousek stranou. — Он отошел немного в сторону.

c) **postupně dokončit děj:** — постепенное окончание действия:

Posbíral papíry, které spadly na zem. — Он пособирал / собрал упавшие на землю бумаги.

d) **spokojenost s dějem** (s reflexivním zájmenem **„si"**): — удовлетворение от действия:

jen pf. – Hezky **jsme si popovídali**. — Мы хорошо поговорили.

POPO- (viz str. 344)

u sloves pohybu jen malá míra děje (pohnout se jen o kousek): — у глаголов движения только небольшая степень действия (подвинуться на небольшое расстояние):

Auto **popojelo** ke vchodu. — Машина переместилась ко входу.

POD- (viz str. 176)

a) **smĕr dolů, níže, než je nĕco:** направление вниз, ниже чего-то:
Podepsal smlouvu. Он подписал договор.

b) **nižší míra dĕje:** более низкая степень действия:
Podhodnotili kvalitu zboží. Они недооценили качество товара.

c) **tajná, nečestná činnost:** тайная, нечестная деятельность:
Podvádĕl při hře. Он обманывал во время игры.

PRO- (viz str. 299)

a) **smĕr skrz nĕco, přes nĕco:** направление через что-то:
Vlak **projel** tunelem. Поезд проехал через туннель.

b) **provádĕt nĕco důkladnĕ, intenzivnĕ, ve velké míře:** осуществлять что-то последовательно, интенсивно, в большой степени:
Procestoval celou Evropu. Он объехал всю Европу.

c) **provádĕt nĕco ve velké míře, případnĕ ve spojení se ztrátou, neúspĕchem:** проводить что-то в большой степени, возможно в связи с потерей, неуспехом:
Ve finále Češi **prohráli.** В финале чехи проиграли.

d) **u sloves mluvení sdĕlit nĕco veřejnosti,** у глаголов «говорить» – сообщить что-то обществу,
také: **nĕjaké tajemství se dostane na veřejnost:** также: какая-то тайна станет достоянием общественности:
Prezident **promluvil** na shromáždĕní. Президент обратился к собранию.

e) u pf. sloves pohybu se **„se"** – **spokojenost s dĕjem:** у глаголов движения совершенного вида с возвратной частицей «se» – удовлетворенность действием:
Hezky **jsme se prošli (projeli, probĕhli).** Мы хорошо прошлись (проехались, пробежались).

PŘE- (viz str. 257)

a) **smĕr z jedné strany na druhou:** направление с одной стороны на другую:
Přejdĕte na druhou stranu ulice! Перейдите на другую сторону улицы!

b) **udĕlat znovu, lépe:** сделать снова, лучше:
Zprávu jsem musel **přepsat (předĕlat).** Отчет я должен был переписать (переделать).

c) **udĕlat špatnĕ, omyl:** совершить ошибку, сделать плохо:
Promiňte, **přeřekl jsem se.** Извините, я оговорился.

d) **udĕlat příliš hodnĕ (chybnĕ):** сделать слишком много (ошибочно):
Jsem **přepracovaný,** bolí mĕ hlava. Я переработал, у меня болит голова.

e) **úplné rozdĕlení:** полное разделение:
Telefonní spojení **se přerušilo.** Телефонный разговор прервался.

PŘED- (viz str. 215)

a) **směr dopředu, před někoho:** — направление вперед, перед кем-то:
Sekretářka **předložila** spis k podpisu. — Секретарь принесла документ на подпись.

b) **děj probíhá v přítomnosti jiných osob:** — действие осуществляется в присутствии иных лиц:
Módní salón **předvádí** modely na léto. — Салон моды демонстрирует летнюю коллекцию.

c) **dříve, předem:** — ранее, заранее:
Předplatil jsem si časopis. — Я подписался на журнал.

PŘI- (viz str. 258)

a) **směr k něčemu:** — направление к чему-то:
Termín **se** rychle **přibližoval**. — Срок стремительно приближался.

b) **dodat, doplnit něco:** — дополнить что-то:
Přibyly nám další povinnosti. — У нас появились дополнительные обязанности.

ROZ- (viz str. 135)

a) **směr na různé strany:** — направление в разные стороны:
Rozdělili jsme se na dvě skupiny. — Мы разделились на две группы.

b) **začátek děje:** — начало действия:
Rozbolela mě hlava. (= začala mě bolet) — У меня разболелась голова. (начала болеть)

c) **nedokončený děj:** — незаконченное действие:
Rozdělali práci a odešli pryč. — Они начали работу и ушли.

S- (viz str. 55)

a) **směr shora dolů:** — направление сверху вниз:
Seběhl dolů. — Он сбежал вниз.

b) **směr dohromady:** — Направление вместе:
Sejdeme se pozítří. — Мы встретимся послезавтра.

c) **dělat něco s někým:** — Делать что-то вместе с кем-то:
Můžu se **s** tebou **svézt** (v autě)? — Можно с тобой подъехать (на машине)? (Подвезешь меня?)

U- (viz str. 275)

a) **směr pryč:** — направление прочь:
Vlak nám **ujel**. — Наш поезд уехал.

b) **směr do blízkosti, připojit něco k něčemu:** — направление вблизи: присоединение
utáhnout kravatu — затянуть галстук

určit místo pro někoho, něco: определить место для кого-то, чего-то:
Uložil peníze do banky. Он вложил деньги в банк.

c) **akcí něco získat:** получить что-то в результате действия:
Ušetřil jsem na videokameru. Я накопил на видеокамеру.

d) **schopnost, možnost** – jen u pf. sloves: способность, возможность – только у глаголов
Ušli jsme deset kilometrů. совершенного вида: Мы прошли 10 километров.

e) **dojít do negativního konce, zničit, překonat:** прийти к отрицательному результату, уничтожить, преодолеть:
Uprosil mě, abych mu to napsal. Он упросил меня написать ему это.

V-

a) **směr dovnitř: Vejděte!** направление внутрь: Войдите!

b) **přesvědčovat někoho:** убеждать кого-то:
Vnucoval mu svůj názor. Он внушал ему свое мнение.

c) **soustředit se na činnost** (se zájmenem **„se"**): сосредоточиться на деятельности (с возвратной частицей «se»):
Vžil se do jeho situace. Он вжился / вник в его ситуацию.

VY- (viz str. 215)

a) **směr zevnitř ven: Vyjel** z garáže. направление изнутри наружу: Он выехал из гаража.
také: **vyhnout se** autu также: посторониться машины

b) **směr zdola nahoru:** направление снизу вверх:
Vylezl na kopec. Он забрался на холм.

c) **zrušit výsledek nějaké činnosti:** устранить результат какой-либо деятельности:
zapnout rádio – **vypnout** rádio включить – выключить радио

d) **úplné provedení děje:** полное осуществление действия:
Voda se **vyvařila**. Вода выпарилась.

e) **dějem něco získat:** приобрести что-либо при помощи действия:
Kolik si **vyděláš** měsíčně? Сколько ты зарабатываешь ежемесячно?

VZ- (viz str. 216)

a) **směr nahoru, zvětšení:** направление наверх, увеличение:
Objem obchodu **vzrostl**. Объем продаж вырос.

b) **dostat se do lepšího stavu:** попасть в лучшее положение:
Omdlel, ale za chvíli **se vzpamatoval**. Он потерял сознание, но через минуту пришел в себя.

c) **Vzdoruje.** (= intenzivně odporuje) Он сопротивляется (интенсивно).
Vzpírá se to udělat. Он не хочет это делать, сопротивляясь этому.

Z-

a) **změna stavu:** Počasí **se zhoršilo.** — изменение состояния: Погода ухудшилась.

b) **provést postupně:** — осуществлять постепенно:
zotvírat všechna okna, dveře — поoткрывать все двери и окна

c) **pouhá dokonavost:** — стремление к совершенству:
pf. – **zorganizovat, zopakovat** — организовать, повторить

ZA- (viz str. 345)

a) **směr dozadu, za něco:** — направление назад, за что-то:
Auto **zajelo** za roh. — Машина заехала за угол.

b) **směr dovnitř něčeho:** — направление внутрь чего-то:
Zašel do lesa. — Он зашел в лес.

c) **pokrýt povrch, vyplnit něco něčím:** — покрыть поверхность, заполнить что-то чем-то:
Musím dát **zasklít** okno. — Мне нужно застеклить окно.

d) **začátek děje a jeho krátké trvání:** — начало действия и его недлительное продолжение:
Zakašlal. Začervenal se. — Он закашлялся. Он покраснел.

e) **něco utajit, zničit:** — что-то скрыть, уничтожить:
Zamlčel důležitou informaci. — Он скрыл важную информацию.

f) **provádět děj s chutí, pocitem uspokojení** (se „si"): jen pf. — делать что-то с удовольствием, чувством удовлетворения:
zatancovat **si**, **za**kouřit **si** — потанцевать, покурить

CIZÍ PREFIXY

de- = od-	dehydrovat, odvodnit
ex- = vy-	exportovat = vyvážet, explodovat = vybuchnout, exponát = vystavený předmět
kon- = s-	konstruovat = sestrojit, komponovat = skládat, koncentrovat se = soustředit se
pre- = před-	preferovat = dávat přednost, predestinace = předurčení
re- = pře-	rekonstruovat = přestavovat, rekapitulace = přehled (toho, co bylo řečeno)
sub- = pod-	subvencovat, podporovat
trans- = pře-	transportovat = převážet, transformovat = přetvářet, transponovat = přenášet
= pro-	transparentní = průsvitný, průhledný, světlo materiálem proniká

PREPOZICE – abecední přehled

během = v průběhu + Gen *čas – kdy?:* během roku	в течение, в ходе в течение года
bez + Gen bez vás, beze strachu	без без Вас, без страха
blízko = poblíž, v blízkosti + Gen *místo – kde? kam?:* blízko banky	близко, вблизи, поблизости вблизи от банка
daleko od + Gen daleko od hotelu	далеко от далеко от гостиницы
díky + Dat díky tvé pomoci	благодаря благодаря твоей помощи
do + Gen *místo – kam?:* do banky *čas – do kdy?:* do 15. května *účel:* šaty do práce *až do určité míry:* počítám do tří	в в банк до 15 мая рабочая одежда считаю до трех
doprostřed + Gen *místo – kam?:* doprostřed místnosti	в центре, в середине в центре помещения
dovnitř + Gen *místo – kam?:* dovnitř budovy	внутри внутрь здания
jménem = ve jménu + Gen jménem všech zaměstnanců	именем, от имени от имени всех сотрудников
k, ke, ku + Dat (**ku** + Dat: ku příkladu, ku Praze, 3:1 = tři ku jedné) *místo – kam?:* ke dveřím *čas:* k osmé hodině, k večeru *účel:* k obědu, jdu k příteli *vztah:* láska k dětem, hudba k filmu	к например, по отношению к Праге три к одному к двери в восемь часов, к вечеру на обед, я иду к другу любовь к детям, музыка к фильму
kolem = okolo + Gen *místo – míjet něco:* šel kolem našeho domu *místo – v kruhu:* cesta kolem světa *přibližnost:* kolem páté hodiny	вокруг, около, возле он шел мимо нашего дома кругосветное путешествие около пяти часов
koncem + Gen = **na konec** + Gen = závěrem + Gen koncem týdne	в конце, наконец, в завершении в конце недели

kromě + Gen = mimo + Ak	кроме, вне
patří do počtu: kromě vás přijde i Petr (= vedle + Gen)	кроме Вас, будет еще и Петр
nepatří do počtu: kromě vás tam byli všichni (= vyjma + Gen)	там были все, кроме Вас
kvůli + Dat	благодаря, из-за
příčina: kvůli špatnému počasí = pro + Ak)	из-за плохой погоды
ve věci: přišel kvůli zaměstnání (= stran + Gen)	он пришел по вопросу работы
mezi + Instr	между, среди
čas – během: mezi třetí a čtvrtou hodinou	между двумя и тремя часами
místo – kde?: mezi okny	между окном
ve skupině: mezi námi	между нами
srovnání: mezi nimi je rozdíl	между ними есть разница
+ Ak	
místo – kam?: mezi okna	куда – между окнами
mimo + Ak = kromě + Gen	вне, кроме
patří do počtu: mimo bratra má ještě sestru	помимо брата, у него есть еще и сестра
nepatří do počtu: celý týden mimo středu	всю неделю, кроме среды
místo – ne uvnitř: je mimo Prahu	он не в Праге
místo + Gen = za + Ak	вместо
zastoupení: udělám to místo tebe	я сделаю это вместо тебя
na + Lok (nejčastější česká prepozice)	на, в
místo – kde?: na horách, na stole	в горах, на столе
– *místo „v":* na Moravě, na koncertě	в Моравии, на концерте
čas: na začátku, na konci, na jaře	в начале, в конце, весной
účel: je na návštěvě, na procházce	он в гостях, на прогулке
prostředek: jede na kole, píše na počítači	едет на велосипеде, набирает на компью-
vztah: je řada na tobě, nic na tom není	тере – твоя очередь, ничего в этом нет
na + Ak	на, в
místo – kam?: na hory, na stůl	в горы, на стол
čas – kdy?: (svátek, volno) na Vánoce (= o + Lok: o Vánocích)	на Рождество
na podzim, čtvrt na jednu	осенью, 12.15
– *na jak dlouho?:* odjel na týden	он уехал на неделю
– *na kdy?:* dáme to na středu, na konec	договоримся на среду, в конце
účel: jde na návštěvu, lístek na koncert	он идет в гости, билет на концерт
příčina: pije na radost, dělá to na mé přání	пьет за эту радость, делает это по моему желанию
nástroj: hra na kytaru	игра на гитаре
přibližnost: na sto dopisů	примерно 100 писем

na rozdíl od + Gen = proti + Dat	в отличие от
na rozdíl od ostatních	в отличие от остальных
na úkor + Gen	в ущерб
na úkor životního prostředí	в ущерб окружающей среде
na základě + Gen	на основании
na základě smlouvy	на основании договора
nad + Instr	над
místo – kde?: nad hlavou, Ústí nad Labem	над головой, Усти над Лабем
+ Ak	
místo – kam?: nad hlavu	над головой (куда)
přes míru: je to nad mé síly	это свыше моих сил
naproti = **proti** + Dat	напротив, против
místo – kde? kam?: naproti bance	напротив банка
naproti tomu = naopak	наоборот
napříč + Instr	поперек, наискось, наперерез
místo – kudy?: cesta napříč Evropou	дорога через всю Европу
následkem + Gen = v důsledku + Gen = pro + Ak	в результате
následkem velkého sucha	в результате сильной засухи
navzdory + Dat = **vzdor** + Dat = přes + Ak	вопреки, сопротивление, через
navzdory problémům	вопреки проблемам
nedaleko + Gen = blízko + Gen	недалеко от, близко
nedaleko banky	недалеко от банка
nehledě k + Dat = bez ohledu na + Ak	несмотря на, без учета
nehledě k chybám	несмотря на ошибки
o + Lok	о
téma: film o Praze	фильм о Праге
čas – kdy?: o prázdninách, o víkendu	во время каникул, на выходные
styk: skok o tyči, chodit o holi	прыжок с шестом, ходить с палкой
okolnost: být o hladu, o samotě	быть голодным, одиноким
vlastnost = s + Instr: byt o dvou pokojích	двухкомнатная квартира
+ Ak	
styk: opřel se o zeď, uhodil se o roh stolu	он опирался о стену, он ударился о край стола
rozdíl (u komparativu): o 3 roky starší,	на 3 года старше,
o hodinu dřív	на час раньше
ob + Ak	
1 člen je vynechán: ob den, ob dům	каждый второй день, через дом

od + Gen	от
místo – odkud?: jdu od doktora,	я иду от врача,
10 km od Prahy	в 10 км от Праги
čas – od kdy?: od 10. do 15. května	с 10 по 15 мая
původce: dárek od manžela	подарок от мужа
příslušnost: klíče od bytu	ключи от квартиры
ohledně + Gen = ve věci + Gen = kvůli + Dat	что касается, по поводу
přišel ohledně opravy	он пришел по поводу ремонта
okolo + Gen = kolem + Gen	около, рядом, вокруг
(viz **kolem**)	
oproti + Dat	против
srovnání = proti + Dat: oproti loňsku je větší zima	более сильный мороз по сравнению с прошлым годом
po + Lok	по, после
místo – kde?: chodil po městě, po parku	он ходил по городу, по парку
čas – potom: po obědě, po druhé hodině	после обеда, после двух часов
pořadí: jeden po druhém, přišel po ní	один за другим, он пришел после нее
způsob, prostředek: po železnici	по железной дороге
má oči po matce, žije si po svém	у него глаза матери, живет по-своему
postupně opakovat, rozdělovat:	
chodili po obchodech	они ходили по магазинам
dal dětem po čokoládě	дал детям по шоколадке
+ Ak	
čas – během: (po) celý týden	в течение всей недели
pořadí: po prvé, po druhé	в первый раз, во второй раз
místo – až kam? = k + Dat:	
po kolena, po 10. lekci	по колено, до колен, после 10 лекции
počátkem + Gen = **na počátku** + Gen	в начале
= začátkem + Gen	
počátkem týdne	в начале недели
pod + Instr	под
místo – kde?: pod stolem	под столом
podřízenost: pod ochranou,	под защитой,
pod tvrdým šéfem	подчиняется суровому руководителю
okolnost: pod podmínkou, že ...	на условиях, что ...
pod vlivem alkoholu	под влиянием алкоголя
pod záminkou nemoci	под предлогом болезни
pod dojmem vzpomínek	под впечатлением воспоминаний
pod tlakem veřejného mínění	под давлением общественного мнения

+ Ak	
místo – kam?: pod stůl	под стол
podřízenost: dám ho pod vaši ochranu	я отдаю его под вашу защиту
podél + Gen	вдоль
místo – po délce: podél řeky	вдоль реки
podle + Gen	в соответствии
místo = podél: podle řeky	вдоль реки
vzor, ve shodě: podle mého názoru,	по моему мнению
podle pravidel	по правилам
pomocí + Gen = **za pomoci** + Gen	при помощи, с помощью
pomocí slovníku	при помощи словаря
pro + Ak	для, из-за, за
v čí prospěch?: dárek pro manžela	подарок для мужа
vztah: pro mě je to těžké,	для меня это тяжело,
zdravé pro děti	это полезно для здоровья детей
cíl, účel: film pro děti, jít pro noviny	детский фильм, сходить за газетой
příčina = kvůli + Dat: pro nemoc zavřeno	из-за болезни закрыто
prostřednictvím + Gen	при посредничестве
prostřednictvím přítele	при посредничестве друга, при помощи
proti + Dat	напротив, против, вопреки
místo = naproti: proti bance	напротив банка
– opačným směrem: šel proti lidem	он шел навстречу людям
odpor: má něco proti tobě	он против тебя что-то имеет
srovnání = oproti + Dat	
= na rozdíl od + Gen: proti loňsku	в отличие от: по сравнению с прошлым годом
před + Instr	перед
místo – kde?: před hotelem, přede mnou	перед гостиницей, передо мной
v přítomnosti někoho: hádá se před dětmi	ругается в присутствии детей
čas – dříve: před týdnem, před pátou	неделю назад, до пяти часов
různé vztahy: strach před zkouškou,	страх перед экзаменом,
ochrana před zimou	защита от холода
+ Ak	куда?
místo – kam?: před hotel, přede mne	перед гостиницей, передо мной
přes + Ak	через
místo = napříč + Gen: přes ulici	поперек – через улицу
– kudy? = skrz + Ak: jeli přes Prahu	сквозь: ехали через Прагу
– kam?: dát si svetr přes ruku	накинуть свитер на руку
více než: přes 10 let, přes 2 metry	через 10 лет, через 2 метра
čas = během: přes noc, přes oběd	ночью, во время обеда
vzdor = proti + Dat: přes zákaz	против, вопреки: несмотря на запрет

při + Lok	при, во время
místo = u, vedle + Gen: pole při silnici	возле, рядом – поле вдоль шоссе
čas – v průběhu jiného děje: studuje při zaměstnání	он учится и работает одновременно
okolnost: při dobré vůli jde všechno	когда хочешь, все возможно
při příležitosti + Gen = **u příležitosti** + Gen	по случаю
při příležitosti státního svátku	по случаю государственного праздника
přiměřeně k + Dat = úměrně k + Dat	соответственно, пропорционально
přiměřeně ke svým schopnostem	в соответствии со своими способностями
s + Instr	с
společně: pojedu s tebou	я поеду с тобой
součást: láhev s vínem	бутылка с вином
vlastnost: dívka s modrýma očima	девушка с голубыми глазами
okolnost: pracuje s velkou chutí	он работает с большим удовольствием
+ Gen	
pohyb shora dolů = z + Gen: shodit se stolu	сбросить со стола
s ohledem k + Dat = **s ohledem na** + Ak	учитывая, с учетом
s ohledem na malý zájem	учитывая маленький интерес
= **se zřetelem k** + Dat = **se zřetelem na** + Ak	учитывая, с учетом чего-то
se zřetelem k horším podmínkám	учитывая плохие условия
s výjimkou + Gen	за исключением
s výjimkou jednoho hlasu	за исключением одного голоса
skrz, skrze + Ak	сквозь
místo = přes + Ak: skrz park	через парк, сквозь парк
stran + Gen (knižní)	относительно, насчет, по поводу (книжн.)
ve věci = ohledně + Gen: stran opravy	что касается – относительно ремонта
u + Gen	у
místo = blízko + Gen: u moře, u nás	близко – у моря, у нас
v některých názvech: hospoda U lva	трактир «У льва»
příslušnost: noha u stolu, je u pošty	ножка стола, он у почты
úměrně + Dat = **v poměru k** + Dat	относительно, в соотношении
úměrně svým schopnostem	в соответствии со своими способностями
uprostřed + Gen	посередине, в центре
místo – kde?: uprostřed místnosti	в центре помещения
čas: uprostřed týdne	в середине недели
uvnitř + Gen	внутри
místo – kde? = v + Lok: uvnitř budovy	внутри здания

v + Lok	в
místo – kde?: ve městě, v rohu	в городе, в углу
oblast činnosti: práce v úřadě, závod v běhu	работа в учреждении, соревнования по бегу
čas – kdy?: v noci, v zimě, v roce 2010	ночью, зимой, в 2010 году
okolnost: hrát ve třech, být v právu	играть втроем, быть правым
vztah: odborník ve fyzice,	специалист по физике,
štěstí ve hře	везет в игре / удача в игре
vlastnost: žena v bílých šatech	женщина в белом платье
+ Ak	
čas – kdy? (dny v týdnu, hodiny):	дни недели, часы:
ve středu, v jednu hodinu	в среду, в час дня
změna v něco: voda ztuhla v led	вода превратилась в лед
víra: víra v Boha, ve vítězství	вера в Бога, в победу
v oblasti + Gen	в области
v oblasti kultury	в области культуры
v porovnání s + Instr = ve srovnání s + Instr	в сравнении с, по сравнению с
v porovnání s loňským rokem	по сравнению с прошлым годом
v průběhu + Gen = během + Gen	в ходе, в течение
čas – kdy?: v průběhu roku	в течение года
v rámci + Gen	в рамках
v rámci programu	в рамках программы
v rozporu s + Instr = **v protikladu** k + Dat	в противоречии с
v rozporu se zájmy rodiny	в противоречии с интересами семьи
ve shodě s + Instr	в согласии
ve shodě s mými názory	в согласии с моим мнением
v souladu s + Instr	в соответствии
v souladu se zákonem	в соответствии с законом
v souvislosti s + Instr	в связи с
v souvislosti s aférou	в связи с аферой
ve spojení s + Instr	в связи с
ve spojení s praxí	в связи с практикой, неразрывно
ve srovnání s + Instr = v porovnání s + Instr	по сравнению, в сравнении
ve srovnání s loňským rokem	по сравнению с прошлым годом
v závislosti na + Lok	в зависимости от
v závislosti na podmínkách	в зависимости от условий
včetně + Gen	включая
patří do počtu: cena včetně poštovného	цена включает почтовую пересылку

vedle + Gen — помимо, кроме, возле
místo = u + Gen: vedle hotelu — возле гостиницы
patří do počtu = kromě + Gen:
vedle češtiny studuje polštinu — кроме чешского языка, он учит еще и польский

vlivem + Gen — под влиянием
vlivem exhalací — под влиянием распространения

vně + Gen: *místo – kde?:* přímka leží vně kruhu — вне: прямая лежит вне окружности

vůči + Dat — благодаря, по отношению к
poměr, vztah = k + Dat: vůči mně je hodný — по отношению ко мне он хороший
srovnání = proti + Dat: vůči tobě jsem starší — против: по сравнению с тобой я старше

vyjma + Gen — за исключением
nepatří do počtu = kromě + Gen: vyjma středy — кроме: за исключением среды

vzhledem k + Dat — учитывая ...
vzhledem k nedostatku času — учитывая нехватку времени

z + Gen — из
místo – odkud?: z banky — из банка
část z celku: jeden z nejlepších odborníků — один из самых лучших специалистов
původ: je to ze skla — это сделано из стекла
důvod: šel tam ze zvědavosti — он пошел туда из любопытства

z důvodu + Gen = pro + Ak = kvůli + Dat — по причине = для = из-за
z důvodu nemoci zavřeno — по причине болезни закрыто

z hlediska + Gen = **z pohledu** + Gen — с точки зрения
z hlediska zákazníka — с точки зрения клиента

za + Instr — за
místo – kde?: za rohem, za dveřmi — за углом, за дверью
– *vně:* za městem — за городом
= k + Dat: jdu za ředitelem — иду к директору
v řadě: šli za sebou, běžel za mnou — они шли друг за другом, он бежал за мной
obrazně: je to za námi — все позади

za + Ak — куда?
místo – kam?: za roh, za dveře — за угол, за двери
čas = v + Lok: jednou za týden — один раз в неделю
– *během:* udělám to za sobotu — сделаю это за субботу
– *po:* za hodinu, za pět minut šest — через час, без пяти минут шесть
pořadí: za prvé, za druhé, za a), za b) — во-первых, во-вторых, а), б)
cena, odměna, trest: 1 kg za 50 korun, — 1 кг за 50 крон,
Nobelova cena za fyziku — Нобелевская премия по физике
= místo + Gen: udělám to za tebe (místo tebe) — я сделаю это за тебя (вместо тебя)
účel: bojovat za vlast — защищать Родину

+ Gen	
čas – kdy?: za války,	во время войны,
za vlády Karla IV.	во времена правления Карла IV.
okolnost: za deště, za podmínky	во время дождя, на условиях ... / при условии
za účelem + Gen = kvůli + Dat	с целью, из-за, благодаря
za účelem nákupu	с целью покупки
začátkem + Gen = **na začátku** + Gen	в начале
začátkem měsíce	в начале месяца
závěrem + Gen = **na závěr** + Gen	в заключение
= počátkem + Gen: závěrem jednání	в заключение переговоров
zpoza + Gen (knižní)	из-за (книж.)
místo – odkud?: zpoza dveří	из-за двери

KONJUNKCE – abecední přehled

a		и
a proto	= proto, a tak, takže, tedy, tudíž	и поэтому, итак, так что
a přitom	= přičemž	и при этом, причем
aby	(a + kondicionál slovesa abych, abys, aby, abychom, abyste, aby } + -l forma)	чтобы, чтобы я, чтобы ты ...
ač	= ačkoli(v), i když, třebaže, přestože	хотя, несмотря на, возможно
ačkoli(v)	= ač, i když, třebaže, přestože	хотя, несмотря на
ale	= avšak, však, jenže, jenomže, nýbrž	но, а, однако, только
anebo	= nebo	или
ani		ни
ani – ani		ни – ни
aniž	= a ne	даже не, и не
avšak	= však (uprostřed věty), ale	однако, но, а
ať	= aby, i kdyby	пусть, чтобы
ať – (a)nebo	= ať – či	пусть – или
ať – či	= ať – nebo	пусть – или
až		когда, аж
ba	= ba i, ba dokonce	пусть, даже и, в конце концов
buď – (a)nebo		или – или
byť	= ačkoli(v), třebaže, i když	пусть даже, хотя
čím – tím	s komparativem	чем – тем
dílem – dílem	= jak – tak, nejen – ale i, i – i, jednak – jednak	как – так, не только – но и, и – и, с одной стороны – с другой стороны
dokonce (i)		даже
dokud		до тех пор, пока
dříve než		ранее чем, прежде чем
hned jak	= hned když, jakmile	сразу, как только
i	= a také	и
i – i	= jak – tak, jednak – jednak, nejen – ale i	и – и
i kdyby	(i kdy + kondicionál slovesa – viz kdyby)	даже если бы
když	= i když (bez kondicionálu) = ač, ačkoli(v), přestože, třebaže	даже если, хотя, несмотря на
jak		как
jak – tak		как – так
jakmile	= hned jak, hned když, sotva	как только
jako		как
jako by	= jako kdyby	как бы, как будто
jakoby	= jako	
jednak – jednak	= i – i, nejen – ale i, dílem – dílem, jak – tak	с одной стороны – с другой стороны
jelikož	= protože, poněvadž, neboť	поскольку, потому что

jenže, jenomže	= ale, avšak, však, nýbrž	только вот, но, однако, но
jestli	= zda, zdali = jestliže, když, pokud, -li	если, ли
jestliže	= jestli, když, kdyby	если, когда
ježto	= jelikož, protože, poněvadž, neboť	поскольку, потому что
kdežto	= ale, avšak, však, jen(om)že, nýbrž	но, только вот, в то время как
kdyby	(kdy + kondicionál slovesa) kdybych, kdybys, kdyby, kdybychom, } + -l forma kdybyste, kdyby)	если бы
kdykoli(v)	= pokaždé, když	в любое время, всегда
když	(děj ve futuru = až) = jestliže	когда, если
leč	= ačkoli(v), i když, třebaže, přestože	хотя, несмотря на
leda, ledaže		может быть, если только
-li	jestli(že), když, pokud	ли, если
mezitím co		между тем
nebo	= anebo	или
neboť	jen mezi větami = protože, poněvadž, jelikož	поскольку, потому что
nejen – ale i	= jak – tak, i – i, jednak – jednak	не только – но и, как – так, с одной стороны – с другой стороны
než	= dříve než = komparace (větší než já)	прежде чем, ранее, чем
nýbrž	= ale, avšak, však, jen(om)že, kdežto	хотя, однако, только
pakli(že)	(knižní) = jestliže, když, -li, pokud	если, но если
pokud	= jestliže, jestli, když, -li	до тех пор, пока
poněvadž	= protože, jelikož, neboť	поскольку
proto	= a proto, a tak, takže, tedy, tudíž	поэтому
protože	= neboť, poněvadž, jelikož	потому что
přestože	= i když, ač, ačkoliv, třebaže	несмотря на ...
sice – ale		конечно – но
sotva	= jakmile, hned jak, hned když	едва (ли), вряд ли
stejně jako	= tak i	так же, как и
tak	= a tak, a proto	так, поэтому
tak – jako		так – как
takže	= proto, a proto, a tak, tedy, tudíž	итак, значит
tedy	= a tedy, proto	возможно, хотя
třebaže	= i když, ač, ačkoliv, přestože	хотя, поскольку, если например, даже
však	(uprostřed věty) = ale, jen(om)že	однако
zatímco		в то время, как
zda	= zdali, jestli	кажется, возможно
že		что

PSANÍ SLOV S VELKÝM PÍSMENEM

1. Na začátku věty:
Pracujeme. Pracujete? Pokračujte! Řekl: „Pokračujte!"

2. Vlastní jména
- **jména osob** (Pavel Veselý)
- **jména národů, obyvatel** (Čech, Rakušan, Kanaďan, Pražan, Evropan)
- **posesivní adjektiva od jmen osob** (Petrova kniha, Picassův obraz)

3. Geografické názvy
- **měst** (Londýn, Karlovy Vary, Ústí nad Labem – !! každé slovo kromě prepozice začíná velkým písmenem)
- **ulic, náměstí, parků atd.** (Národní třída, Nerudova ulice, Karlovo náměstí – !! obecné substantivum se píše s malým písmenem)
- **států, krajů, provincií** (Kanada, Spolková republika Německo, Spojené státy americké – !! velké písmeno se píše jen u 1. slova, vlastní jméno uvnitř má však také velké písmeno)
- **světadílů, moří, ostrovů, pohoří, nížin atd.** (Jižní Amerika, Tichý oceán, Havajské ostrovy, Korsika, Alpy, Krušné hory – !! obecné substantivum se píše s malým písmenem)
- **významných staveb** (Národní divadlo, Hradčany, Lichtenštejnský palác – jen 1. písmeno je velké)
- **nebeských těles** (Slunce, Země, Měsíc, Mars, Venuše, souhvězdí Velký a Malý vůz)

4. Názvy organizací, institucí, škol, podniků, knih, novin a časopisů, uměleckých děl, významných událostí, akcí, památných dnů, obchodní značky
- velké písmeno se píše jen u 1. slova
(Poslanecká sněmovna, Ministerstvo hospodářství, Česká národní banka, Univerzita Karlova, časopis Reflex, festival Pražské jaro, Nový rok, automobil Škoda)

5. Projev společenské úcty, citového vztahu:
- osobní a posesivní zájmena **v dopisech** (Posílám Ti, Vám pozdrav. Potěšil mě Tvůj, Váš dopis.)
- v tradičních titulech (Vaše, Jeho Magnificence – oslovení rektora vysoké školy, Vaše, Jeho Excelence – oslovení velvyslance, vážený Mistře!)

6. Zkratky vzniklé z iniciál několikaslovného názvu:
SRN – Spolková republika Německo
MZV ČR – Ministerstvo zahraničních věcí České republiky
ČTK (čé té ká) – Česká tisková kancelář

KLÍČ (КЛЮЧ)

LEKCE 1

1.

1. K narozeninám jsem dostal nového průvodce Prahou. 2. Nemůžu číst bez brýlí. 3. V brýlích ti to sluší. 4. V kterých šatech půjdeš na recepci? 5. O minulých prázdninách jsem byl na kurzu češtiny. 6. Napsal jsem jim přání k Vánocům. 7. Viděl jsi ji v plavkách? 8. Někdo je za dveřmi. 9. Na zádech nesl velký batoh. 10. Cheb není daleko od Mariánských Lázní. 11. Za chvíli budeme v Poděbradech, Teplicích. 12. Znáš někoho v Helsinkách? 13. Mají chatu pod Alpami, my ji máme v Krkonoších.

2.

Vidím dvoje dveře. Kterými mám jít? – Které okno mám otevřít? Vidím tři. – Mám už troje černé boty. – Naše kancelář kupuje patery noviny. – Na každou cestu si beru s sebou dvoje brýle. – Troje poslední Vánoce jsem strávil na horách. – Na služební cestu si vezmu tři košile, dvě saka a dvoje kalhoty. Boty stačí jen jedny. – Doma máme čtvery hodiny, ale ani jedny nejdou přesně. – Jsou už čtyři hodiny a pět minut.

GR str. 14

Kromě Prahy neznám z Čech nic. Nemůžu si všímat každého detailu. Ta cesta vede do vesnice? Pokoj byl plný hostů. Z místnosti je hezký pohled na řeku. To jsem udělala sama z tvrdého papíru.

Ta silnice vede k divadlu? Chtěl bych se vyhnout tomu konkurzu. Ty se umíš vyhnout všem problémům. Komu jsi řekl o našem plánu? Tvé rodině, tvým přátelům, skoro všem. Čemu se divíš? Tvým krátkým vlasům.

Musíme jet přes celou Prahu. Zámek se změnil v luxusní hotel. Doporučuju, abyste se obrátili na naši firmu. Co si dáme k obědu? Navrhuju hovězí polévku a řízek s bramborem. Sama se stará o nemocnou matku a dvě děti. O vaše výrobky je stále velký zájem.

Vybral jsem si týdenní pobyt v Mariánských Lázních. Sejdeme se v osm v hospodě U Tomáše. Půjdeš se mnou po práci na vernisáž? Informace najdete na internetových stránkách naší firmy. Na detailech se dohodneme později.

Míjíme jeden obchod za druhým. Rád se procházím starým městem. Nevíš, kde je Alena? Někde tam mezi těmi turisty. Setkáváme se stále se stejnými problémy. V souvislosti s rekonstrukcí budovy jsme změnili kancelář – najdete nás v čísle 259. Nejsem spokojený s naší situací. Co s tím budeme dělat?

3.

1. Je tady nádherně. 2. Co si o tom myslíš? 3. Zámek opravili, přestavěli. 4. Budeme mít čas prohlédnout si zámek dřív, než zavřou. 5. Divím se, že je tu tolik lidí. 6. V průvodci jsou informace jen o nejvýznamnějších památkách. 7. Rád vzpomíná na minulost. 8. Právě jsme šli kolem Památníku W. A. Mozarta. 9. Navrhni, kam pojedeme. 10. Půjdeme do cestovní kanceláře? 11. Pojedeme sami bez cestovní kanceláře. 12. Navrhuju jet na sobotu a neděli na Moravu. 13. Při zpáteční cestě si prohlédneme Mělník.

4.

a) Studenti přicházeli jeden za druhým. – Prodavačky odcházely jedna za druhou. – Auta odjížděla jedno za druhým.

b) Míjeli jsme jeden palác za druhým. – Jeli jsme kolem jedné vesnice za druhou. – Projížděli jsme jedním městem za druhým. – Potkávala jsem jednu známou za druhou.

5. a)

Nejdelší česká řeka je Vltava – měří 433 kilometry. Největší české jezero je Černé jezero na Šumavě s plochou víc než 18 hektarů a hloubkou skoro 40 metrů. Nejteplejší minerální pramen je v Karlových Varech s teplotou 72 stupňů Celsia. Nejkratší vzdálenost od moře v České republice je 326 kilometrů od Štětína v Polsku. Nejnižší teplotu minus 88 stupňů Celsia naměřili v Antarktidě. Nejvyšší teplotu změřili v Libyi – plus 58 stupňů Celsia. Nejhlubší jezero na světě je Bajkal, má hloubku 1620 metrů.

V průvodci píšou jen o nejvýznamnějších památkách. – Nejnadšenější jsem byl z krásné přírody. – Asi nejznámějším hradem je Karlštejn. – Nejluxusnější obchody najdete kolem Václavského náměstí. – Stará Praha nabízí nejromantičtější místa. – Hledám co možná nejtišší místa daleko od lidí.

6.

Praha je sice nádherná, ale je tam hodně lidí. – Morava je sice zajímavá, ale máme málo času. – Severní Čechy mají sice hodně památek, ale také velmi špatné životní prostředí. – Sice mám rád lidi, ale nemusím je potkávat všude. – Cesta po dálnici je sice delší, ale budete tam dřív. – Všechno jsme si sice vyfotili, ale film se nám ztratil. – Cestovní kancelář sice nabízí různé rekreační pobyty, ale nechci s ní jet.

7.

Nesmím zapomenout, že dnes musím do cestovní kanceláře. Objednal jsem si pobyt na jižní Moravě pro dvě osoby na tři dny od 10. do 13. srpna. „Pojď se mnou!" zavolal jsem na kamaráda. „Nepospíchám, můžeme se projít po Národní třídě a jít do kavárny na kávu. Z kavárny Slávia je hezký výhled na Vltavu a na Hradčany." S problémem jsme přešli na druhou stranu ulice, protože jelo jedno auto za druhým a žádné nezastavilo. Měli jsme na něco chuť, ale nenašli jsme žádnou restauraci s laciným a dobrým jídlem. V cestovní kanceláři jsme čekali chvíli ve frontě. Zatím jsme si četli v průvodci, který jsem před chvílí koupil. Dozvěděli jsme se například, že na hradu Bezděz věznili Václava II. Se jménem Václav se setkáváme v celém Česku. Až pojedeme na hrad Bezděz, stavíme se v Mělníku. O tomto městě mi už někdo vyprávěl. Za čtvrt hodiny jsem konečně zaplatil pobyt a vyšli jsme s přítelem z kanceláře ven.

8.

1. Která silnice vede k nádraží? Můžu k tobě na návštěvu přivést Thomase? 2. Au, to bolí. Neumíte se vyhnout? Vašek se vyhýbá všem problémům. 3. Podívej, jak je nebe červené. Už se stmívá. Venku se už setmělo, svítí lucerny. Musíme v pokoji taky rozsvítit. 4. Neumím si představit, že bych tě neměl! Představuju si, jak by ten modrý koberec vypadal u nás v hale. 5. Když to nemůžeš změnit hned, musíš to měnit pomalu. 6. Objevuju v Praze stále nová romantická

místa. Za rohem se najednou objevil bratr. 7. Co navrhuješ? Nemůžu navrhnout nic, protože o tom nic nevím.

9. a)

1. Dítě už chodí. 2. Do práce chodím většinou pěšky. 3. Včera jsem musel jít pěšky do šestého patra, nejel výtah. 4. Chodí rychle, jako by stále někam pospíchal. 5. Jdu spát, jsem unavený. Dobrou noc! 6. Připravte se! Už jde. 7. Chodím plavat do bazénu každou středu. 8. Chodila z jednoho obchodu do druhého, ale nic se jí nelíbilo. 9. Potkal jsem ho včera. Šel pomalu, neviděl, neslyšel, vypadal nemocně. 10. Jdu za Karlem, chci se ho na něco zeptat. 11. Kam jdeš? – Jdu pro chleba. 12. Každý víkend chodíme na pěší výlety. 13. Několikrát jsem se šel podívat, jestli už je v kanceláři, ale nebyl tam. 14. Po prázdninách půjdu studovat na gymnázium. 15. Od října budu chodit na večerní kurzy češtiny. 16. Zítra si půjdu koupit nový oblek. Nechceš jít se mnou?

9. b)

1. Kolem našeho domu jezdí tramvaje. 2. Zítra ráno musím být v šest na letišti, protože letím do Vídně. 3. Ve městě můžeme jet (jezdit) maximální rychlostí 60 kilometrů za hodinu. 4. Auto jelo rychleji, než je dovoleno. 5. Jako pilot létá nejčastěji na lince do New Yorku. 6. Jedu do centra, nechceš jet se mnou? 7. Rád jezdím na kole. 8. Do Plzně pojedu asi autobusem. 9. Do práce jezdím autem, ale zítra bohužel autem nepojedu, protože je v autoopravně. 10. Zvykl si cestovat letadlem, často totiž létá pracovně do ciziny. 11. Protože jsem měl zpoždění, musel jsem jet taxíkem. 12. To letadlo letí nízko. 13. Tento rychlík jezdí jen v neděli. 14. Zpráva letěla z jedné kanceláře do druhé, takže za chvíli to věděli všichni.

9. c)

1. Nesu ti dobrou zprávu. 2. Nosí mi snídani do postele. 3. Viděl jsem ho na nádraží, jak si nese lyže. 4. Nemá na nic čas, práci si nosí i domů. 5. Ty kufry ponesu já, vezmi jen tu tašku. 6. Musím nosit brýle. Bez nich nikoho nepoznám. 7. Ráda nosí dlouhé sukně. 8. Cesta vede lesem. 9. Jednání povede za naši firmu inženýr Dvořák. 10. Vodil hosty celý den po pražských památkách. 11. Okna vedou do zahrady. 12. Jak se vede manželce? 13. Potkal jsem ho, když vedl děti na procházku. 14. Sanitka ho veze do nemocnice. 15. Z každé cesty vozí dětem dárky. 16. Ovoce si vozíme od babičky z vesnice.

14.

1. Rozloučili jsme se s asistentkou. 2. Podepište se. 3. Stěžovali si na studené jídlo. 4. Nelíbilo se mi, co jsi řekl. 5. Už se setmělo. 6. Nevybral jsem si nic. 7. Nikdo se nestará o pořádek v parku. 8. Všiml sis té paní? 9. Divím se ti, proč to děláš. 10. Ještě jsme si nezvykli na české jídlo. 11. Prohlédni si to dobře. 12. Manžel se zdržel v práci.

15.

a) Materiály připraví kolega Dvořák. – Musím si připravit na zítra ty dopisy. – Připravte se! Za chvíli začínáme.

b) Dovolte, abych vám představil svou ženu. – Chtěl bych se představit. Jsem Jan Čapek. – Neumíš si představit, jak dlouho jsem to dělal.

c) Počkej, musím ještě obléknout Janičku. – Nechceš si obléknout ještě bundu? Je zima. – Jen se obléknu a hned půjdu.

d) Dám si něco dobrého. – Dej mi s sebou něco k jídlu! – Dáme si zatím aperitiv. – K narozeninám jsem mu dal knihu. – To se nedá nic dělat.

str. 30: Chová se jako slon v porcelánu.

16.

1. ne, 2. ne, 3. ne, 4. ano, 5. ne, 6. ano, 7. ano, 8. ano, 9. ano, 10. ne, 11. ne

17.

nápad – nápaditý, noc – přenocovat, široký – rozšiřovat, plavat – zaplavit, pobyt – ubytovaný turista, noviny – novinář, nabízet, nabídnout – nabídka, nabízené zboží, přitažlivý – přitáhnout, léto – letní, chodit – chodník, ruch – rušná ulice, hotel – hoteliér, zástupce – zastoupení

19.

Na náměstí bylo několik stovek lidí. – Na parkovišti stálo několik desítek autobusů. – Na hranicích čekaly stovky kamionů. – Nový obchod už navštívily desítky zákazníků.

20. a)

1. Ne, vzal jsem ji s sebou minule. 2. Ne, už jsem ho dobral. 3. Ne, už jsme ho rozebrali dostatečně. 4. Už jsem ji přebral. 5. Už ne, ale přibral jsem hodně. 6. Už jsem ji probral. 7. Už je přibrali, teď už nepřibírají nikoho. 8. Ještě jsem si nic nevybral. 9. Ne, vzala jsem si je k sobě už minulý víkend. 10. Já jsem je vzal s sebou taky.

20. b)

vzít si něco k jídlu – brát si práci domů – sbírat starý papír – dobrat lék – odebrat zboží – pobírat rentu – přibrat dvě kila – sebrat papíry ze země – rozebrat budík – vybírat si košili a kravatu

Téma a)

Jsem na dovolené, na prázdninách. – Beru si dovolenou příští týden. – Odjeli na dovolenou, na prázdniny. – Každý rok trávím dovolenou, prázdniny na chatě. – Zaplatil jsem si dovolenou v cestovní kanceláři. – Zaplatil jsem za dovolenou pár tisíc. – O dovolené, o prázdninách jen odpočívám.

Téma b)

vyhnout se luxusním hotelům – přenocovat v luxusním hotelu – udělat si plán na léto – bydlet v levném penziónu – vybrat si rekreační pobyt – nenechat si ujít prohlídku města – věnovat se turistice – vydat se na pěší výlet do hor – překvapit rodinu dárkem

Téma f)

Vydáme se do nížiny, do pohoří, do hor, na hory, do údolí, na kopec, po svahu, na svah, do jeskyně. – Vydáme se k vodě: k jezeru, k rybníku, k řece, k pramenu (-i) řeky, po (podél) břehu, k moři, k oceánu, do zátoky, do zálivu, k potoku, podél potoka, k vodopádu.

2.

Neznáme tamtoho pána, tamtu ženu v červeném kabátě, modrém obleku, žlutém svetru, zelených šatech, krátkých kalhotách?

4. a)

Několikrát to ještě zopakujeme. – Ve vlaku jsem se seznámil se sympatickou mladou dvojicí. – Lavička je bohužel obsazená, sedí tam nějací dva starší lidé. – Několik těch učebnic jsem v obchodě ještě viděl. – Máme ještě dost papíru? – Ano, je tam ještě několik balíků. – Mladí lidé se procházeli po dvou.

4. b)

Odsedl si od našeho stolu. – Delegace odletěla do Berlína. – Z tramvaje vystoupilo pár lidí. – Z našeho domu se odstěhovala jedna rodina. – Chceš odepsat na jeho dopis? – Nejsem s vámi spokojený, stále odcházíte brzo. – Z pátého nástupiště odjíždí vlak do Vídně.

7.

1. Čím víc ho poznával, tím mu byl sympatičtější. 2. Čím víc cestuje, tím má Čechy raději. 3. Čím je starší, tím je krásnější. 4. Čím jede rychleji, tím víc se bojím. 5. Čím víc se směje, tím je nervóznější. 6. Čím víc má peněz, tím je nespokojenější. 7. Čím jsem tlustší, tím mám větší chuť k jídlu. 8. Čím je hubenější, tím vypadá lépe. 9. Čím je venku chladněji tím se musím obléknout tepleji.

8.

1. Kdybych byl na vašem místě, přespal bych ve městě. – jel bych na noc dál. 2. Být vámi, jel bych autobusem. – letěl bych do Bratislavy. 3. Na vašem místě bych si rezervoval hotel. 4. Na tvém místě bych si vzal taxi, ale vyjel bych o hodinu a půl dřív, protože je dopravní špička. 5. Být tebou, zavolal bych na informace. 6. Jak se tak na tebe dívám, zůstal bych v posteli. – Být na tvém místě, odpočinul bych si hodinu a šel o trochu později.

10.

1. Ještě se rozhodujeme, kde strávíme (se ubytujeme) dnešní večer. 2. Ubytovali jsme se v hotelu, ale příště se ubytujeme v soukromí. 3. Já se ti divím. To nemůžeš dávat pozor, kam dáváš peníze? 4. Jak se tady cítíte? Mně je tu dobře. 5. Velmi dobře si s novým kolegou rozumíme. Jsem rád, že s ním můžu pracovat. 6. Nemůžu si vzpomenout, kam jsem si dal jeho vizitku. 7. Neumíš si představit, jak to bylo krásné! 8. Nenapadá mě, jak to můžeme udělat.

13.

1. – B., 2. – A., 3. – D., 4. – C.

14. a)

1. Přešel most. 2. Už vešla. 3. Nakonec se rozešli. 4. Přejděte na druhou stranu. 5. Obešli jsme

pole a potom jsme vešli do lesa. 6. Sejdeme se před divadlem. 7. Právě přichází můj kolega. 8. Můj přítel už odchází. 9. Viděl jsem ji, jak právě vešla do banky. 10. Potkal jsem ho, když právě vycházel z obchodu.

14. b)

1. Na sobotním turistickém pochodu jsme ušli třicet kilometrů. 2. Museli jsme vyjít do šestého patra pěšky, protože nejel výtah. 3. Schůzka byla příjemná, rozešli jsme se až o půlnoci. A to ještě někteří s rozchod nesouhlasili. 4. Vešli jsme do sálu jako poslední. 5. Otec pochází z jižní Moravy. 6. Máchovo jezero se nachází v severních Čechách. 7. Vaše pozdní příchody nebudu tolerovat! 8. Chřipce můžete předejít. 9. Hodinky se mi předcházejí. 10. Dostanu se tímto průchodem na náměstí? 11. Až budete vcházet do obchodu, dejte pozor na schody!

15.

1. Půjčil jsem si od Larryho slovník. 2. Večer půjdu na návštěvu k Christine. 3. Vidíš tady někde Julia? 4. Seznámili jsme se s Ingrid. 5. Učitel vyprávěl dětem o Archimedovi. 6. S Henrym se setkám večer před muzeem. 7. Nezapomněl jsi poblahopřát Betsy? 8. Nemluvili jsme o Claudii, ale o Esther. 9. Do finále postoupila Brazílie a Itálie. 10. V jejich evropském turné je i Praha. 11. Do kupé přistoupili ještě dva lidi. 12. Pro Johnnyho to udělám, ale pro tebe ne. 13. Večer si půjdu s Jeremym zaplavat. 14. Dozvěděl jsem se to od Elisabeth.

16.

1. V televizi byl rozhovor s kulturním atašé. 2. Do tohoto data to musíte stihnout. 3. Setkal jsem se tam s velkým luxusem. 4. V hotelu si rezervovali dvě apartmá. 5. Poblahopřál jsem mu k významnému životnímu jubileu. 6. Jako dítě jsem nechodil rád do cirkusu. 7. Sopranistka dostala mnoho květin od publika. 8. Moje dcera chodí do klasického gymnázia.

17.

a) Ta kniha je bez ideje / idey. – Mluvili jsme o její ideji. – Nesouhlasím s ideou / idejí tohoto článku. – Všemu nerozumím, ale hlavní ideu poznávám.

b) Těším se na cyklus filmů z šedesátých let 20. století. – Hodně filmů tohoto cyklu jsem už viděl. – V továrně jsme se seznámili s výrobním cyklem.

c) O tomto tématu stále slyším. – V dnešním tématu budeme ještě pokračovat. – Pět témat už je připraveno, ještě chybí dvě témata. – Začne mluvit o mnoha tématech, ale ani jedno téma nedokončí. – Na začátku nás seznámili s oběma novými tématy.

18. a)

Byli výbornými kolegy. – Je dobrým obchodníkem. – Určitě bude dobrým pedagogem.

18. b)

Brzo se stanu vedoucím oddělení. – Marie se stala mou nejlepší přítelkyní. – Charlotta Masaryková, Američanka, se stala Češkou. – V nové České republice se stal prezidentem Václav Havel.

18. c)

Mladý Masaryk se seznámil se svou ženou r. 1877. – Shodoval se s ní ve všech důležitých otázkách. – Myslím, že naše názory se (ne)shodují. – Chtěl bych se seznámit s politickou situací vašeho státu.

19. a)

Navrhl jsem, chci navrhnout kolegovi, abychom ten úkol skončili ještě dnes, – své ženě dovolenou ve Španělsku, – dětem, abychom v neděli jeli na safari, – příteli, že mu pomůžu přeložit ten text.

19. b)

1. Nikdy mě nechtěl požádat o pomoc. 2. Věřil jeho slovům, protože byl jeho přítel. 3. Co si o tom myslíš? – Nevím, ještě jsem o tom nepřemýšlel. 4. Nech mě chvíli přemýšlet, hned si vzpomenu. 5. Věřil všemu, co říkala, a to byla chyba.

20.

1. Pošlu jí dopis, že ji musím vidět, že přijedu. 2. Budu bydlet v jednom hotelu u Dunaje. 3. Navrhnu šéfovi jak vyřešit ten problém. 4. Manželka odjede hned ráno do Českých Budějovic. 5. Bude chtít, abych na ni večer čekal u rychlíku. 6. Odjezdem do Ameriky ztratím práci. 7. Cesta bude trvat deset hodin, ale nebudu unavený. 8. Nikdy ti nebudu lhát. 9. Nebudu umět jí nikdy nic odmítnout. 10. Budu jí pomáhat, jak budu moct. 11. Zaměstnání najdu brzo.

22.

1. Pustím se do práce, hned jak odejdeš. 2. Nejdřív se musím seznámit s fakty, abych se mohl pustit do té analýzy. 3. Diskutoval jsem s ní hlavně o knihách a hudbě. 4. Dostal jsem od ní zprávu, abych za ní hned přijel. 5. Byla pevná ve svých názorech, měla na mě velký vliv. 6. Slyšel jsem hodně o Janě a její rodině. Dozvěděl jsem se, že její rodina pochází z jižní Francie. 7. Na výletě jsem spadl do vody a byl jsem z toho nemocný. 8. Dlouho jsem hledal zaměstnání, chtěl jsem se dostat na univerzitu nebo k novinám. 9. Při (na) cestě do Vídně jsem se seznámil s rodinou Fischerových. 10. Byl jsem daleko od rodiny a stále jsem na ni vzpomínal.

23.

Po dlouhé době jsem se setkal s kolegou Mirkem, který se odstěhoval z Prahy. Potkali jsme se náhodou na ulici, a protože pár let jsme se neviděli, zašli jsme si na kávu, abychom si mohli popovídat. Mirek vyprávěl, že se mu vede dobře. Pracuje ve vyšší funkci v bance, práce ho baví. Tady v Praze je služebně, právě skončil jednání. Byl rád, že mě potkal, protože se stejně chtěl zastavit u nás v kanceláři, aby se dozvěděl, co je nového. Pověděl mi o své nové rodině – vloni se znovu oženil – s o deset let mladší učitelkou. Seznámil se s ní o dovolené v Tatrách a už po dvou měsících se rozhodli, že se vezmou. Letos v létě se jim narodil syn Míša. Mirek vypravoval také o své práci a o Liberci, kde teď s rodinou bydlí. Pozval mě, abych se na ně přijel podívat i s rodinou a prohlédl si město. Hned navrhl, co v Liberci navštívíme, a také výlet na horu Ještěd, kde je hotel s rozhlednou. Nahoru můžeme vyjet lanovkou. Dal mi svou vizitku s telefonem domů i do práce a vzal si moji. Slíbil jsem, že mu určitě zavolám a že možná přijedeme.

Téma c)

lhát – lež, milovat – láska, plakat – pláč, rozesmát se – smích, zesmutnět – smutek, bát se – strach, podvádět – podvod, stydět se – stud, věřit – důvěra, nenávidět – nenávist, odvážit se – odvaha, rozveselit se – veselost, rozzlobit se – zlost, hněv

Smál se Petrovi, protože řekl hloupost. Smál se na Petra, protože byl rád, že ho vidí. Usmíval se na Petra, protože měl radost z dárku.

Téma e)

chytrý – hloupý, pracovitý – líný, veselý – smutný, jednoduchý – složitý, skromný – pyšný, citlivý – necitelný, vážný – lehkomyslný, upřímný – falešný, pokrytecký

LEKCE 3

1.

1. Nikdy ji už nepozvou. 2. Na ministerstvu zahraničí přijali rakouskou delegaci. 3. Několik vlaků se zpozdilo. 4. Jak jste to myslel? 5. Účet zaplatila naše firma. 6. Pan ředitel vás očekává. 7. Tyto dokumenty musíte vrátit včas. 8. To víno jste už vypili? 9. Nevím, co všechno jste tu už řekli. 10. Musíme dohodnout termín návštěvy.

2.

1. Jede se na výlet. 2. V bance se zavírá brzy. 3. Minerálka se pije studená. 4. Tady se káva neprodává. 5. Platí se tamhle u pokladny. 6. Všude se mluví o vašem novém výrobku. 7. Kniha se musí vrátit brzo. 8. Tady se nesmí kouřit. 9. Říká se, že už zítra nastupuješ na nové místo v bance.

3.

1.– D., 2.– G., 3.– H., 4.– E., 5.– A., 6.– I., 7.– B., 8.– C., 9.– J., 10.– F.

4.

1. Strávil jsem dva týdny na horách s Emilem Hrabětem, Harrym Švarcem, Věrou Malou, Marií Bártovou. 2. Emilu Hrabětovi tykám, ale Harrymu Švarcovi vykám. Věře Malé tykám, ale Marii Bártové vykám. 3. Velmi si vážím Emila Hraběte, Harryho Švarce, Věry Malé, Marie Bártové. Nikdy bych nechtěl Emila Hraběte, Harryho Švarce, Věru Malou, Marii Bártovou urazit. 4. V minulém dopise jsem mu podrobně psal o Emilu Hrabětovi, Harrym Švarcovi, Věře Malé, Marii Bártové. 5. Slavíme narozeniny Emila Hraběte, Harryho Švarce, Věry Malé, Marie Bártové. Koupil jsi Emilu Hrabětovi, Harrymu Švarcovi, Věře Malé, Marii Bártové dárek? 6. Pamatuješ se na mého přítele Emila Hraběte, Harryho Švarce? mou přítelkyni Věru Malou, Marii Bártovou? Zítra se s Emilem Hrabětem, Harrym Švarcem, Věrou Malou, Marií Bártovou znovu setkáš.

5.

V čem se liší tento druh kávy od tamtoho druhu? tyto zákusky od tamtěch zákusků? tahle nová lampa od naší staré? jejich děti od našich dětí? toto téma od tamtoho tématu? můj návrh od tvého návrhu? moji přátelé od tvých přítelkyň?

6. a)

Slíbil jsem dceři návštěvu zoologické zahrady. – Slíbil jsem svým dětem dovolenou na horách. – Slíbil jsem hostům fotografie z hor. – Slíbil jsem příteli svou chalupu na léto. – Poskytl jsem redaktorovi rozhovor pro časopis. – Poskytl jsem zraněnému první pomoc. – Popsal jsem přátelům naši chatu. – Popsal jsem matce tu příhodu z neděle.

7.

1. Protože se známe už hodně let, tykáme si. 2. Když vstoupil do mé pracovny, pozdravil a zeptal se, jak se mám. 3. Rád bych s tebou na hory jel, ale nemám už ani den dovolené. – "Kdybys měl volno, jel bys se mnou?" ptal se přítel dál. 4. Věděl jsem, že mi neříká celou pravdu. A on se přiznal, co mi udělal. 5. Omlouval se, že nemohl vědět, jak to skončí. 6. Nevím, proč se na mě zlobíte Nic jsem vám neudělal. 7. Trvám na tom, že mám pravdu, ale vy mi nevěříte. 8. Když jsem chtěl vstát, nemohl jsem, protože jsem měl zlomenou nohu.

13. a)

Zůstanu tam čtyři dni, dny. – Byl jsem tam pět dní, dnů. – Vyprávěl mi o jednom dni, dnu. – Povídal něco o dvou dnech. – Stihneme to s jedním dnem navíc. – Vrátil jsem se před třemi dny.

13 b)

Mluvil jsem s těmi lidmi. – Divím se těm lidem, že si to kupují. – Karlův most je plný lidí. – Ztratil se mi někde tam vzadu mezi lidmi. – Nad hlavami lidí létali holubi. – Proč tam ti lidi, lidé stojí? – Není vidět za ty lidi. – Z reportáže se dozvíme hodně zajímavého o lidech, kteří tam žijí.

14.

Mluvil o tom příteli, těch obyvatelích, těch manželech, o tom hnědém koni, o těch zajímavých lidech, o mé dceři, o jejích modrých očích, o hezkém dni, dnu, o těch penězích, o tom dítěti, o třech tisících korunách, o důležitých věcech, o dlouhém týdnu, o těch velkých lodích.

To jsou mí přátelé, staré hotely, dlouhé dny, dni, černé oči, velké uši, milí hosté, hosti, staří lidé, obchodní lodě, lodi, průmyslové okresy, mladí manželé, malé děti, krátké noci, černí koně, tmavé lesy.

Pomáháme všem přátelům, těm lidem, některým hostům, naší dceři, jejímu mladému manželovi, svému příteli Harrymu, přítelkyni Marii, všem obyvatelům Prahy, svým dětem, géniům.

Nejsme spokojeni s tou ideou, ideji, s tím nezajímavým tématem, s jeho cíli, s tvými hosty, s jejich malými dětmi, s novou městskou čtvrtí, s jejími rodiči, s přítelem Henrym, s takovými dny, s vašimi přáteli, s vašimi odpověďmi, odpovědmi.

16.

Na chalupu jsme dorazili o týden později. Když jsme vystoupili z auta, přiběhl k nám pes našich sousedů. Za ním přicházel i soused. Volal na nás, že už se o nás báli. Chvíli jsme si s ním povídali, po pěti minutách jsme se konečně rozloučili a mohli vejít do naší chalupy. Přinesli jsme všechny věci z auta, uklidili jsme trochu a naobědvali se. Po obědě jsme si vykouřili cigaretku, vypili kávu, snědli zákusky, které jsme si přivezli s sebou, a vyrazili do přírody. Vystoupili jsme

na kopec, odkud je krásný výhled, rozhlíželi jsme se po krajině. Potom jsme se procházeli v lese a pomalu jsme se vraceli do chalupy. Zase nás přivítal pes a chtěl s námi vběhnout do chalupy. Soused si pro něj musel dojít, vzal ho do rukou a odnesl si ho.

17.

a) Kdyby Emil nevyšel ráno z domova pozdě, nebyl by musel k autobusové zastávce běžet. Kdyby neběžel, nebyl by si zlomil nohu.

b) Kdybychom nedojeli autobusem do horské vesnice až pozdě odpoledne, nebyli bychom se cestou na chalupu ztratili v lese a nebyla by nás tam zastihla noc.

c) Kdyby Eva neviděla v čekárně u doktora ležet na podlaze kabelku, nebyla by se dozvěděla adresu jedné sympatické paní . Kdyby k ní nešla, nebyla by se s ní seznámila a spřátelila.

Téma a)

Moje hodinky jdou o 10 minut později. – Od zítřka za 14 dní se už stěhujeme. – Přicházíš právě včas, všechno je už připraveno. – Chodil ke mně obden. – Už se těším, odjíždíme ode dneška za týden. – Viděl jsem ho naposledy před několika dny. – Po dlouhé době jsem onemocněl. – Celou hodinu mi to vysvětloval. – Nemám rád, když se vracíš za tmy. – Včera jsem na tom pracoval dlouho do noci. – Takže platí. Sejdeme se pozítří v osm. – Dvakrát denně mu telefonuju, jestli už to má hotové. – O půlnoci mě probudil telefon. – Zavolej mi někdy jindy. – Při západu slunce jsme se procházeli po pláži. – Přijď, prosím tě, zítra někdy během dne, dneska nemám jedinou volnou chvilku.

LEKCE 4

1.

1. Manželka mého bratra je doma a stará se o dítě. 2. Šel jsem na návštěvu k příteli Aleny. 3. Thomas poznal příbuzné Vaška. 4. Prohlédl jsem si obrazy Pabla Picassa. 5. Prvního ledna jsem si poslechl projev prezidenta. 6. V sobotu jsme opravovali auto mého přítele. 7. Kuchyně mé matky je nejlepší na světě. 8. Pozvání mého strýce mě potěšilo. 9. Zazvonil jsem u bytu mého souseda. 10. Řídil jsem se radou doktora. 11. O životě Alberta Einsteina jsem si přečetl mnoho zajímavého. 12. S prací asistenta jsem spokojený. 13. Nesouhlasil jsem s názorem kolegy.

2.

a) Absolvoval na Karlově univerzitě. – Přijel na stáž na Karlovu univerzitu. – Některé evropské univerzity mají dobré kontakty s Karlovou univerzitou. – Karolinum, historickou budovu Karlovy univerzity, navštěvují státní návštěvy.

b) Přes Karlovo náměstí jezdí hodně tramvajových linek. – Vyhněte se raději Karlovu náměstí, jeďte jinou cestou. – Novoměstská radnice je na Karlově náměstí. – Botanická zahrada je za Karlovým náměstím.

c) Mluvil jsem jen s Janiným manželem, ona nebyla doma. – Tamhle poznávám Janina manžela. Jdu ho pozdravit. – Dozvěděl jsem se to od Janina manžela. – Janinu manželovi se čtvrtek nehodí, takže Jana chce jet jindy.

4. a)

Nejraději piju pivo z láhve, čaj a kávu ze šálku, mléko z hrníčku, pomerančový džus ze skleničky s brčkem, víno a aperitiv ze skleničky, vodu ze džbánu. – Nejčastěji smažím vajíčka a řízek na pánvi. – Brambory a polévku vařím v hrnci. – Salát připravuju v míse. – Maso připravuju na prkénku nebo na talíři.

4. b)

K smaženému řízku, ke grilovanému kuřeti, k snídani, ke kávě, k rybě, k bifteku, k párku, k pečené kachně, k přírodní kotletě, k uzenému masu, ke zvěřině, k vepřové pečeni, k dušené šunce, k roštěné, ke karbanátku si dám bramborovou kaši, červené víno, zákusek, hranolky, zeleninový salát, chléb, vajíčka, zelí, hořčici, vařené brambory s máslem, rýži, špenát, těstoviny, špagety, knedlíky, čočku, hrachovou kaši, pivo.

6.

Lékař nařídil, abych hodně odpočíval. – Požádal nás, abychom ještě neodcházeli. – Poprosil mě, abych mu dovyprávěl konec filmu. – Poradil mi, abych se obrátil na agenturu. – Doporučil mu, aby se staral sám o sebe. – Řekl mi, abych se vyhnul vedoucímu. – Řekl mi, abych se rozhodl brzo. – Požádal nás, abychom to nikomu neřekli. – Doporučil mu, aby se odstěhoval na venkov. – Lékař nařídil, abych přestal kouřit. – Lékař nařídil, abych začal pravidelně cvičit. – Poprosil mě, abych zítra přinesl recept.

7.

Nařídil jsem svým dětem vrátit se včas. – Manželka mi nechala večeři v ledničce. – Neprozradil jsem nikomu ani slovo. – Odmítl jsem číšníkovi dát spropitné. – Uspořádali jsme kolegyni malou oslavu na počest narozenin. – Firma poskytla zaměstnancům týden dovolené navíc. – Sehnal jsem dceři knihu, kterou dlouho sháněla. – Vyřešil jsem rodičům jejich problém s bytem. Sousedka tvrdila ostatním něco, co nebyla pravda. – Vždycky splnil všem všechno, co slíbil. – Slíbil jsem asistentce na odpoledne volno. – Zkoušela jsem si dvoje kalhoty, ale žádné jsem nekoupila. – Šéf dovolil jen někomu odejít dřív domů.

8. a)

1. Neuměla si poradit s předkrmem, takže jsme obědvali bez něj. 2. Neuměl mi poradit, co mám dělat, proto jsem se musel rozhodnout sám. 3. Můj manžel je domácí kutil, se vším si poradí sám. 4. Poradila jsem sousedce, které koření dát do omáčky.

8. b)

1. Dost! Přestaň! 2. Manželka mě nenechala ani domluvit. 3. Přestal jsem hrát závodně tenis před dvěma lety. 4. Nechal jsem tenisu před pár lety. 5. Řekla jsem, že na večeři nepůjdu, ale on mě nepřestal přemlouvat.

10. a)

O Vánocích budeme na horách. – Vy jste na hradě ještě nebyli? – Byl jsem venku na čerstvém vzduchu. – Uvidíš to, až budeš na druhé straně. – Na stole máš dopis. – Láhve stojí na zemi. –

Bydlí na kraji města. – Na Moravě jsme ještě nebyli. – Má na sobě nový kostým. – Byli jsme nahoře na terase.

10. b)

Přišel na poslední chvíli. – Kolik je hodin? – Bude čtvrt na jednu. – Do školky přijímáme vždy na podzim a na jaře. – Na svatého Jiří vylézají štíři. – Přišel jen na začátek jednání. Na konci jednání jsem ho už neviděl. – Na konec schůze jsem už nečekal. Všechno důležité se projednalo už na začátku.

10. c)

Chodí k nám často na návštěvu. – Zůstaneš na večeři? – Děti už zítra odjedou na prázdniny. – Máš peníze na cestu? – Půjčil si od nás peníze na dovolenou. – Koupila si látku na šaty. – Připijme si na zdraví. – Kývl jsem na souhlas. – Schoval jsem si to na památku. – Večer se stavím na kus řeči. – Půjdeš se mnou na ryby? – Pozvali nás na oběd.
lístky na koncert – pozvánka na konferenci – továrna na automobily – voda na mytí – mísa na ovoce – ubrousek na ruce – šaty na večer – zboží na prodej – dopis na rozloučenou – památka na otce – obklad na čelo – pohled na krajinu

10. d)

Hraje na piano, na kytaru. – Zvoní na zvonek. – Zamkl na klíč. – Viděl to na vlastní oči. – Jezdí na koni, na kole. – Píše na počítači. – Vaří na elektrickém sporáku.

11.

Nač jsou mokré bílé ubrousky?
Servírky nám začaly rozdávat mokré bílé ubrousky. Část skupiny si myslela, že si těmi ubrousky máme umýt misky na stole, druhá část tvrdila, že mokrý ubrousek patří pod sklenici s nápojem, aby se ochladila, a další část ho odmítla vůbec, protože prostě nevěděla, co s ním. Naštěstí nám servírky ukázaly, že si ubrouskem máme umýt ruce, a to se nám líbilo. Venku i v restauraci bylo vlhké dusno jako v prádelně a mít osvěžené, mokré ruce bylo příjemné. Část skupiny naopak funkci ubrousků vylepšila a použila je jako obklad na čelo. To zase přivedlo servírky do rozpaků, protože ubrousky musely vrátit. Nakonec je přece od našich lidí vybraly a přinesly předkrm.

14. a)

Myslí na své kolegy, na kolegu Černého, na kolegyni Claudii, na pozvané hosty, na přítelovu nabídku, na přátelskou pomoc, na středeční recepci.
Nemyslí si o svých kolezích, o kolegově kariéře, o přítelových slovech, o bratrově manželce, o sousedových dětech, o redaktoru Procházkovi nic špatného.
Už ses zamyslel nad plány na léto? nad svými slovy? nad vhodnou odpovědí? nad těmi dvěma dívkami? nad tématem, které si chceš vybrat? nad tím, odkud ho znáš?

14. b)

1. Myslím, že už to brzo začne. 2. Přemýšlím o tom, co jsi řekla. 3. Už jsem vymyslel, jak to uděláme. 4. Myslím, že by to šlo. 5. Musíme si promyslet, kam pojedeme v létě. 6. Celý den myslím

na to, proč včera nepřišel. 7. Už sis rozmyslel, jestli s námi půjdeš? 8. Už ses zamyslel nad tím, jak moc jsi jí ublížil? 9. Dobře si to promyslete, než odpovíte. 10. Přemýšlel jsi o tom, kolik hostů pozveme? 11. Teď promýšlím, jaký jídelníček hostům nabídnu.

15.

1. Vyhodil jsem noviny, které jsem přečetl. 2. Diskutovali jsme o zprávě, kterou jsme si přečetli. 3. Delegace, kterou přijal primátor Prahy, si prohlédla radnici. 4. S účtem, který jsem zaplatil, jsem se vrátil pro zboží. 5. Zboží, které jste si zakoupili, vám dovezeme dnes večer. 6. Zboží, které jste si vybrali, dávejte do košíku. 7. A tady budou sedět hosté, které pozval Petr. 8. Věci, které jsem si připravil včera večer, jsem jen rychle hodil do kufru.

16.

vařená slepice – pečené jehněčí maso – opékaný párek – smažený řízek – grilované kuře – dušená zelenina – zmrazený, mražený špenát – míchaný kompot – mletý pepř – (o)loupané brambory – obalený, obalovaný květák – kořeněná omáčka – osolené maso – oslazený čaj – pálený cukr – připálené, spálené jídlo

17.

Mýlíš se! – Nevěděl jsem, jestli to mám přijmout, nebo ne. – Na svou omluvu řekl, že o tom nevěděl. – Podíval se na svého kolegu, jako by mu chtěl říct, že s ním nesouhlasí. – Pořád myslíš na hlouposti. – Zeptej se pořádně na cestu, abychom nezabloudili. – Sice stále upozorňuje na nedostatky, ale sám nehne ani prstem. – Lidi vždycky závidí. Proto si nikdy nevšímám řečí. – Myslím, že to nedokáže sám udělat. – Naše celá rodina se už připravuje na dovolenou. – Nechci tě do ničeho nutit. Záleží to jen na tobě, jak se rozhodneš. – Mělo na něj velký vliv, jak jste mu pomohli. – Dá se na něj ve všem spolehnout. – Na svých slovech trvám. Pravdu mám já. – Nemohli jsme se domluvit, kdy vyjedeme.

18.

1. Vždycky chtěla to, co nemohla mít. 2. Letos začala zima dřív než minulý rok. 3. Za brigádu dostal jen několik tisíc. 4. Bojí se o svého syna. 5. To kolo jsem koupil za deset tisíc korun. 6. Za hodinu se vrátím. 7. Brzy bude podzim. 8. Najednou zazvonil telefon. 9. Mám hodně problémů. 10. Firma vám doveze zboží až domů. 11. Vedoucí řekl, že je se mnou spokojený. 12. Byl tam jen jeden host.

19.

1. Vyndal jsem z kapsy klíče a odemkl (zamkl) jsem. 2. O dovolené jsem projel celé Švýcarsko. 3. Teď musím dojet (odjet) pro děti do školky, dovezu je domů a ve tři jsem zpátky. 4. Někdo zaklepal a vešel. Hned se rozloučil a odešel. 5. Doporučuju vám, abyste si vyjeli nahoru na terasu. Je odtud hezký výhled (pohled) na město. 6. Z okna vyhlédla dcera a něco na mě křičela. 7. Seběhl jsem dolů do recepce, kde na mě čekala návštěva. 8. Z čekárny někdo rychle vyběhl a běžel za vlakem, který už odjížděl. 9. Pavel není doma. Mám mu něco vyřídit? 10. Rozhodl se, že mu všechno vrátí. 11. Dohodli se na obchodu.

20.

Hned na začátku války vzali Němci tatínkovi rybník. Rybník se stal tatínkovou láskou. Často chodil k němu za kapry. Když jim hodil do vody housku, objevili se a za chvíli zmizeli s houskou pod vodou. Chodil tam za světla i za tmy. Jednou v noci mě probudil. Oblékl jsem se. Něco se stalo a já nevěděl co. Sešel jsem ze schodů, stál tam tatínek se sekerou v ruce. „Pojď," řekl mi. Šel jsem za ním po tvrdém sněhu, pod nohama to dělalo řach–řach. Když jsme došli k rybníku, tatínek udělal nejdřív do ledu díru. Obrátil se ke mně: „Za okamžik připlavou." Za několik sekund se opravdu kapři objevili. Tatínek si s kapry nejdřív hrál jako s dětmi a potom je začal vytahovat z vody a dávat do pytle. Teď teprve jsem to pochopil: tatínek nemohl nechat kapry Němcům. Hrozně jsem se bál, ale nosil jsem je na zádech v pytli domů a maminka je dávala do vany a hrnců. Ráno jsme byli zmrzlí a rybník byl prázdný. Ještě ten den jsme začali vyměňovat kapry za mouku, cukr, chléb, cigarety. Bylo před vánocemi a kapři nám otvírali dveře do všech domů.

21.

vyřídit kolegovi vzkaz – zapojit novou ledničku – utéci před deštěm – zbylo mi málo peněz – rozběhnout se za autobusem – poradit ten nejlepší způsob řešení – nabídnout návštěvě koňak – vyprávět přátelům o svém životě – dávat přednost práci před odpočinkem – protestovat proti jeho slovům – vyndat z kapsy řidičský průkaz – vytáhnout ze skříně kabát

22. a)

vstoupit – počítat – ukazovat – déšť – prát – věšet – ruka – platit – lepit – šaty – sedět – sedět – měřit – držet – padesát – padat – sklo – led – řídit

22. b)

potřeby domácího kutila: šroubovák, kladivo, pilník, lepidlo – kuřácká potřeba: popelník – předměty v koupelně: pračka, mýdlo, ručník, zrcadlo, věšák, kartáč, umývadlo – co je k jídlu?: lízátko, pečivo, koláč

Téma f)

Křížovka 1: Táta, Málo, Auto = TMA.
Křížovka 2: 1. Vlak, 2. přijeL, 3. Tanec, 4. známkA, 5. Váza, 6. hvězdA = VLTAVA.

LEKCE 5

1. a)

Počasí se o trochu (o hodně, o něco) zlepšilo (zhoršilo). – Podmínky se o něco zlepšily (zhoršily). – Nabídka zájezdů se o trochu rozšířila (zlepšila). – Naše kontakty se o hodně zlepšily (rozšířily). – Naše spolupráce se o hodně rozšířila (zlepšila). – Výroba se o trochu snížila (zvýšila). – Zahraniční obchod se o trochu zvýšil (snížil).

1. b)

Je mu hůř, jeho nemoc se zhoršila. * Nabídka zboží je širší – rozšířila se. * Výroba je o 5 procent vyšší – zvýšila se o 5 procent. * Sukně se nosí zase delší – prodlužují se. * Zprávu musíte nap-

sat kratší – musíte ji zkrátit. * Zdá se mi hubenější. – Zdá se mi, že zhubnul. * Evo, ty jsi krásnější! – Evo, ty jsi zkrásněla! * Auto jelo najednou pomaleji – najednou zpomalilo a zase rychleji – a zase zrychlilo. * Pořád se snažil udělat si práci snadnější – snažil se usnadnit si ji.

2. a)

Cestovní kancelář hledá průvodce, který mluví italsky. – Dal jsem si opravit hodinky, které se mi zpožďovaly. – Lidé nejsou spokojeni s ekonomickou situací, která se stále zhoršuje. – Nenastupujte do vlaku, který se už rozjíždí. – Zeptej se tamtěch lidí, kteří sedí na lavičce. – Musím dát přednost autu, které přijíždí zprava. – Všude hledají lidi, kteří znají několik jazyků.

2. b)

Cestující do Berlína se dostaví (ke vchodu číslo 5). – Pracující ženy musí zvládnout (práci i domácnost). – Zhoršující se životní prostředí nutí vládu (investovat do jeho ochrany). – Stále se opakující seriály v televizi mě (nudí). – Potřebuju asistentku ovládající (angličtinu a němčinu). – Ženě, mluvící už půl hodiny v telefonní budce, jsem řekl, (aby už skončila, protože si potřebuju nutně zavolat). – Sedící diváci si sedli na tribuny, zatímco stojící se postavili (kolem stadionu).

4.

Původně přemýšlel o studiu techniky. – V současné době si vydělává jako manekýnka a modelka. – Často přichází do styku se zajímavými lidmi. – Vždy se snažil získat co nejvíc obchodních zkušeností. – Věnoval tomu prázdniny i čas během studia. – V budoucnu se chce živit jako tlumočnice a průvodkyně. – Předpokládá, že si založí vlastní obchodní firmu. – Odjel studovat, aby si prohloubil odborné znalosti. – Studuje jazyky, aby se připravila na budoucnost. – Své práci se věnuje už šest let. – Práci považuje za svého koníčka. – Ví, že být úspěšný, předpokládá tvrdou práci.

7.

1. Šel jsem na schůzku co nejpomaleji, protože bylo ještě dost času a nechtěl jsem dlouho čekat. 2. Co nejtišeji otevřela dveře do ložnice, aby neprobudila děti. 3. Snažil jsem se zaparkovat co nejblíž(e) nádraží, ale všude bylo plno. 4. Zůstaň tu, co nejdéle budeš moct. 5. Chci to poslat co nejrychlejší cestou, musí to tam být zítra. 6. Držel jsem se od něho co nejdále, nechtěl jsem s ním mluvit. 7. Musíme to udělat co nejrychleji, za chvíli mi začíná jednání. 8. Snaží se vypadat co nejmlaději. 9. Vždycky nakupuje co nejlaciněji, ale ne vždy tím ušetří. 10. Přivítal ji co nejveseleji, jako by se nic nestalo. 11. Kupuje dětem co nejdražší dárky, ale ony potřebují jeho lásku.

9.

Vždycky chtěla velký byt. – Končím v pět, po mně nastoupí kolega Černý. – Neměl jsem to dobře připravené, ale podařilo se to. – Naučila se pracovat s počítačem brzo. – Přestal pracovat a začal se taky dívat na film. – Přijdeme k vám ve čtvrtek večer. – Vážím si jeho pracovních úspěchů. – Hraju šachy už hodně let.

10.

1. Univerzitu Karlovu založil Karel IV. roku 1348. – Kdo sem položil ty papíry? – Položím vám otázku a vy musíte hned odpovědět.

2. Banka zakládá novou filiálku. – Překládáte také do němčiny? – Jeho slova se zakládají na pravdě.
3. V práci se s kolegyní střídáme, jednou dojde pro kafe ona, podruhé já. – Ve dvě mě musíš vystřídat, musím odejít. – Musím si nutně koupit nový kostým, stále střídám ty dva staré.
4. Kdo vede tohle oddělení? – Jak se vám vede? Děkuju, dobře. – Do kanceláře nám konečně zavedli další telefonní linku.
5. Hned za městem nás zastavila policejní hlídka. – Garáž postavili za necelý měsíc. – Na oběd se zastavíme v motelu. – Kam chceš postavit ty kufry?

13. a)

Výrobky, jejichž kvalita se zvyšuje – Sousedé, jejichž pes se ztratil v parku – Firma, v jejíž kanceláři pracuje manželka – Malíř, jehož obraz jsem si koupil – Restaurace, jejíž specialitou jsou jihočeská jídla – Bratr, jehož auto jsem si musel půjčit – Přítelkyně, s jejímiž rodiči jsem se setkal – Kolegyně, s jejímž nápadem jsem souhlasil

13. b)

To jsou ti Rakušani, se kterými jsi byl včera na obědě? – To je ten obchodník, se kterým jsi byl včera na obědě? – To jsou tví obchodní partneři, se kterými jsi byl včera na obědě? – To je ta známá manekýnka, jejíž fotku jsi mi ukazoval? – To jsou ti Kanaďané, jejichž fotku jsi mi ukazoval? – To je ten tvůj příbuzný, jehož fotku jsi mi ukazoval?

14.

Dali jsme se s chutí do jídla. – Už nemám žízeň, napil jsem se vody. – Nedával pozor a vrazil do jedné paní. – V obchodě přibývalo zákazníků. – Nemohla se vzpamatovat z toho překvapení. – V diskusi se držel stále jediného tématu. – Lituju svých slov. – Když překládám, neobejdu se bez slovníku. – Dosáhl všeho, co chtěl. – Posaď se a nevšímej si toho nepořádku.

15. a)

Neobejdu se bez dobré účetní, ale dobrých účetní je nedostatek. – Neobejdu se bez spolehlivé asistentky, ale spolehlivých asistentek je nedostatek. – Neobejdu se bez dobrého programátora, ale dobrých programátorů je nedostatek. – Neobejdu se bez spolehlivého poradce, ale spolehlivých poradců je nedostatek.

15. b)

Úředník se neobejde bez telefonu. – Ministr zahraničí se neobejde bez tlumočníka. – Dirigent se neobejde bez hudebníků. – Ředitel továrny se neobejde bez dělníků. – Veterinář se neobejde bez nemocných zvířat. – Obchodník se neobejde bez zákazníků. – Politik se neobejde bez voličů. – Lyžař se neobejde bez sněhu.

16.

1. Dovedli nás až k hotelu. 2. Tramvaj dojela na konečnou. 3. Na dveře nalepili oznámení, že dneska bude otevřeno až od deseti. 4. Nemohl jsem se na vás dozvonit. 5. To jsme se vás načekali! 6. Čekal jsem na přítele dlouho, ale nakonec jsem se dočkal. 7. Kávu si prosím nalej-

te sami. 8. Nedá se věřit všemu, co řekne. Vždycky toho namluví hodně. 9. Když domluvil, ostatní se roztleskali. 10. Telefonuju tam přes hodinu, ale nemůžu se pořád dovolat. 11. Tolik jsme se nachodili po městě, že mě bolí nohy. 12. Nasnídal jsem se doma, vezmu si jen kávu. 13. Dodělal jsem to až pozdě v noci.

19. a)

Firma ho vyslala do Argentiny dojednat obchod. – Firma ovládla evropský trh. – Firma ho zaměstnala ve své zahraniční filiálce. – Firma prorazila na americký trh. – Firma nabízí obchodní a výrobní konzultace. – Firma navrhla modernizaci celého podniku.

19. b)

Nastoupil u firmy Baťa. – V roce 1989 se vrátil za obchodem. – Navázal kontakty se strojírenskými závody. – Stroje jsou nevhodné pro náš trh. – Pomohl firmě k úspěchu. – Firma ovládla trh s počítači. – Firma pokračuje v obchodu s Ruskem. – Konstruoval stroje pro letecký průmysl. – Firma se zaměřila na obchodní konzultace.

20.

a) Za války utekl do Francie.

b) Přijde za chvíli. – Jedeme rychlostí sto kilometrů za hodinu. – Za hodinu ti nestihnu všechno vysvětlit. – Jezdím do Prahy dvakrát za měsíc.

c) Firma souhlasila za podmínky, že se postará o distribuci.

d) Jezdí na Moravu za obchodem. – Manžela má v Berlíně a na víkend za ním pojede. – To nejhorší už máme za sebou. – Prázdniny už jsou za námi.

e) Koupil jsem si košili za pět set korun. – Vyměnil svůj malý byt za větší. – Poděkoval: „Mockrát děkuju." – „Není zač," odpověděl jsem. „To nestojí za řeč."

f) Drželi se za ruce.

21.

1. I když (ačkoliv) dostal lepší nabídku, zůstal ve svém podniku. 2. Dříve žil a pracoval ve Zlíně, a proto (a tak) se tam vrátil. 3. Ačkoliv druhá strana nejdříve nesouhlasila, podařilo se nám obchod uzavřít. 4. Koupili licenci, protože jejich stroje už byly zastaralé. 5. Návrh nakonec přijali, i když se jim nelíbil. 6. Ceny potravin se zvyšují, a tak mají lidé méně peněz na kulturu. 7. Protože byla mlha, letiště nepřijímalo. 8. I když byl unavený, slíbil, že ještě přijde. 9. Jezdí k nám málo turistů, a proto musíme zlepšit nabídku. 10. Ačkoliv se zvýšil počet aut, ubylo dopravních nehod.

20. a)

1. Odborník se musí vzdělávat po celý život. Má středoškolské vzdělání. 2. V novém zaměstnání vydělává měsíčně o tisíc korun víc. Z jeho výdělku žije celá rodina. 3. Udělej si ve svých věcech pořádek! 4. Práci jen rozdělal, ale už nedokončil. Rozdělal v krbu oheň. 5. Ráno jsem přišel o hodinu později, odpracuju si ji odpoledne. 6. Už mám tahkhle dost problémů, a ty mi přiděláváš ještě další! 7. Dodělám tu zprávu dnes večer, můžete ji mít zítra ráno. 8. Ten starý kostým už není moderní – dám si ho předělat.

20. b)

Dělá (pracuje, je zaměstnán) v továrně, v úřadě, na stavbě, v Českých Budějovicích, v Plzni, pracuje celou noc. – Udělal (vykonal, provedl) dobrou práci, udělal (vykonal) zkoušku, svou povinnost. – Dělá (vyrábí, zhotovuje) nábytek, koberce, dělá (vytváří) dekorační předměty, plány na léto. – Dělá (vaří) večeři, bramborovou kaši, dělá (peče) koláče. – Dělá (šije) večerní šaty, sukni, dělá (plete) čepici, šálu. – Co mám dělat s tím problémem, s tou záležitostí, s těmi penězi? – Kolik to dělá? (Kolik platím?) Jednu korunu, pět set korun. – Matce, dceři, příteli, jednomu hostovi, lidem se udělalo špatně.

23. a)

Stavíte domy? – Ano, jsem stavitel. * Píšete romány? – Ano, jsem spisovatel. * Pracujete v nemocnici? – Ano, jsem lékař, zdravotník. * Řídíte školu? – Ano, jsem ředitel. * Řídíte autobus? – Ano, jsem řidič. * Vyrábíte nábytek? – Ano, jsem truhlář. * Vaříte v hotelu? – Ano, jsem kuchař. * Opravujete televize? – Ano, jsem opravář. * Sbíráte známky? – Ano, jsem sběratel, filatelista. * Kouříte? – Ano, jsem kuřák. * Věnujete se plavání? – Ano, jsem plavec. * Tlumočíte při obchodních jednáních? – Ano, jsem tlumočník.

23. b)

učí – učitel, létá – letec, běhá – běžec, sportuje – sportovec, chodí – chodec, zpívá – zpěvák, pěvec, poslouchá přednášku – posluchač, prodává v obchodě – prodavač, hraje fotbal – fotbalista, hraje v divadle – herec, hraje na housle – houslista, provádí cizince – průvodce, někoho zastupuje – zástupce, odesílá dopis – odesílatel, radí prezidentovi – poradce prezidenta, tlumočí – tlumočník, organizuje – organizátor, lže – lhář, chytá ryby – rybář, lyžuje – lyžař, překládá beletrii – překladatel, vydává noviny – vydavatel, kontroluje jízdenky – revizor, učí matematiku – matematik, češtinu – češtinář, dává konzultace – konzultant, dává informace (mluví) za nějaký úřad – mluvčí, dělá sochy – sochař, diriguje orchestr – dirigent

LEKCE 6

1.

Na spaní je ještě moc brzo. – Na běhání jsem dneska moc unavený. – Na řízení jsem dneska moc unavený. – Na tancování jsem dneska moc unavený. – Na psaní jsem dneska moc unavený. – Na hraní je ještě moc brzo. – Na braní (svatbu) je ještě moc brzo.

2.

1. Když píšu, potřebuju ticho. 2. Až si vyberete zboží, zaplaťte tamhle u pokladny. 3. Když uklízím, hraje mi rádio. 4. Když skončil studia, odešel pracovat do ciziny. 5. Když piješ, raději nemluv. 6. Než zaplatím, vždycky účet zkontroluju. 7. Když přebíral Nobelovu cenu, poděkoval svým spolupracovníkům. 8. Fotografie vám vrátíme, když si o to požádáte. 9. Přijďte se nám představit, až vykonáte psychologické testy. 10. S tím, jak to vysvětlil, nesouhlasím. 11. S tím, jak byla rozdělena práce, nejsem spokojený. 12. Požádal mě, abych přeložil jeden článek. 13. Firma se zabývá tím, že dováží textilní výrobky. 14. Značku kvality využívá výrobce, když formuje image své firmy. 15. Udělám to, abych zlepšil svou fyzickou kondici.

3.

prodloužit platnost pasu – podporovat české výrobce – chránit zákazníky – využívat značku kvality při reklamě – budovat image firmy – formovat obchodní strategii – splnit několik kritérií – provést kontrolu – potvrdit chybu – zhoršit kvalitu – snížit produkci – rozšířit výrobu – zkrátit pracovní dobu – ulehčit podmínky – prohloubit rozdíly

4.

1. Sdružení pro cenu České republiky za jakost propůjčuje značku Czech Made na 1 rok. 2. Výrobce využívá značku Czech Made při reklamě. 3. Komise ověřila kvalitu výrobků. 4. Výrobek musí splňovat celou řadu kritérií. 5. Výrobce by měl označit ekologický výrobek. 6. Náš úřad vám prodlouží platnost průkazu o 1 rok. 7. Švédská Královská akademie udělila tento týden Nobelovu cenu za ekonomii. 8. Automobilka představila v říjnu veřejnosti nový vůz Škoda Superb Combi. 9. Designéři Volkswagenu navrhli její karosérii. 10. Vedení podniku provedlo kontrolu ve čtyřech odděleních. 11. Úřad vlády informace nepotvrdil.

6. a)

Na třicátém čtvrtém, třicátém devátém, čtyřicátém prvním, čtyřicátém pátém strojírenském veletrhu. – Zúčastnil se třicátého čtvrtého, třicátého devátého, čtyřicátého prvního, čtyřicátého pátého strojírenského veletrhu.
Sportovec skončil na čtrnáctém, patnáctém, devatenáctém, dvacátém druhém (dvaadvacátém) místě. – Není spokojený se svým čtrnáctým, patnáctým, devatenáctým, dvacátým druhým (dvaadvacátým) místem.

1. Vránovi bydlí v desátém poschodí. 2. Do pátého poschodí můžeme vyjít pěšky. 3. Deklinaci najdete na sedmdesáté čtvrté straně. 4. Zopakujte druhou větu. 5. Žijeme ve dvacátém století. 6. Karlova univerzita byla založena v první polovině čtrnáctého století. 7. Na večeři půjdeme kolem osmnácté hodiny. 8. Výtah jezdí jen do osmého patra. 9. Nevrátím se před prvním prosincem. 10. Přijde mezi jedenáctou a dvanáctou hodinou. 11. K patnáctému lednu musí být zpráva hotová. 12. Od dvacáté druhé (dvaadvacáté) hodiny musí být noční klid. 13. Od dvacátého pátého (pětadvacátého) února do třetího března nebudu bohužel v Praze.

6. b)

Značku udělili třiceti čtyřem, padesáti třem, šedesáti dvěma, stu, dvěma stům výrobkům. – U třiceti čtyř, padesáti tří, šedesáti dvou, sta, dvou set výrobků máme jistotu, že jsou kvalitní. – Kontrola mluví o třiceti čtyřech, padesáti třech, šedesáti dvou, stu, dvou stech výrobcích špatné kvality.

1. Telegram jsme poslali oběma rodinám. 2. Během dvaceti čtyř hodin se změnilo počasí. 3. Vrátil se po dvou týdnech. 4. Komise byla složena z patnácti odborníků. 5. Byl mezi třemi nejlepšími pracovníky. 6. Oběd bude trvat od dvanácti do čtrnácti hodin. 7. Zeptali jsme se čtyř cizinců. 8. V Praze žil před pěti lety. 9. Přijel bez rodiny, manželka se dvěma dětmi za ním přijela až po šesti měsících. 10. Účast slíbilo přes třicet odborníků z celého světa. 11. Ve vesnici žije víc než pět set obyvatel. 12. Atletického mítinku se zúčastnili sportovci z dvaceti tří (třiadvaceti) zemí. 13. Obraz byl znovu nalezen po tři sta padesáti letech. 14. Slovník obsahuje asi čtyřicet osm tisíc slov. 15. Ze sedmi set dvaceti čtyř zaměstnanců se stávky zúčastnilo okolo pěti set zaměstnanců. 16. V bance jsou jen do tří hodin.

7.

o 7,7 % – o sedm celých sedm desetin procenta, o 7,2 % – o sedm celých dvě desetiny procenta, 5. měsíc – pátý měsíc, dosáhlo 2 % – dosáhlo dvou procent, na 5,6% – na pět celých šest desetin procenta, s více než 25 zaměstnanci – s více než dvaceti pěti zaměstnanci, o 21 % – o dvacet jedno procento, o 18 % více – o osmnáct procent více

9.

1. Evropská unie se k prvnímu lednu dva tisíce sedm rozšířila o Bulharsko a Rumunsko. 2. Počet oficiálních jazyků stoupl o dva, to je z dvaceti jednoho na dvacet tři. 3. Kolega pracuje v podniku o dva roky déle než já. 4. Nový typ má delší záruční dobu o půl roku proti starému typu. 5. Naše oddělení zvýšilo prodej o deset procent ve srovnání s minulým měsícem. 6. Zahraniční obchod vzrostl v prvním pololetí o třináct a půl procenta oproti stejnému období loňského roku. 7. Obchodní výměna klesla o více než dvě procenta ve srovnání s loňským červnem. 8. Praha má nezaměstnanost o sedm procent nižší než severní Morava.

11.

1. Dobral penicilín a šel ke svému doktorovi na kontrolu. 2. Protože se zhoršila kvalita výrobku, odebrali mu značku kvality. 3. Do našeho pracovního týmu přibereme ještě dva pracovníky. 4. Můj manžel je filatelista, ale sbírá také mince. 5. Nabral si na talíř nějakou čínskou specialitu. 6. Nemůžu si vybrat mezi těmito dvěma modely kabátu. 7. Můj syn si hraje tím, že rozebere všechno, co se mu dostane do rukou. Včera mi rozebral budík, takže musím koupit nový. 8. Musíme dobře rozebrat situaci, abychom zjistili, proč se o tolik zmenšil prodej. 9. Rychle sebrala z podlahy peněženku, která jí vypadla z kabelky. 10. Policie mu odebrala řidičský průkaz na dva roky, protože mu zjistili hodně alkoholu v krvi.

13. a)

slavíme, oslavujeme narozeniny – dal jsem opravit hodinky – dobře jsme se bavili – šli, chodili jsme rychle – spal jsem dlouho – staví, postavili novou tovární budovu – čtu Hospodářské noviny – hraju na piano – firma bojuje s konkurencí – porada začala. začíná – poslechl jsem si koncert v rádiu – prodávají kosmetiku – firma vyváží a dováží spotřební zboží – cena se tvoří z... – zahraniční obchod se rozvíjí – vzniká mnoho malých firem – nabízejí potravinářské výrobky – agentura zkoumá nezaměstnanost

13. b)

1. Výrobky této firmy mají značku kvality. 2. Doma mám sbírku starých mincí. 3. Řekl mi požadavky ke konkurzu. 4. Ministerstvo se zabývá úbytkem pracovních míst na trhu práce. 5. Syn se vrátil z brigády s dobrým výdělkem. 6. Je nutné vyřešit otázku radioaktivního odpadu. 7. Můj koníček je poslech klasické hudby. 8. Oprava fotoaparátu by byla tak drahá, že si raději koupím nový. 9. Prohlídka zámku trvá asi dvě hodiny. 10. Jeho obchodní firma se zabývá vývozem a dovozem skla. 11. Na večer připravím nějaké společenské hry. 12. Budu tam jen na začátek jednání, potom musím odejít. 13. I když mám hodně práce, vždycky si udělám čas pro svůj pravidelný nedělní běh. 14. Zlatou neděli vyrazíme na vánoční nákupy.

14.

1. Zastavil se u nás jindy, než jsme se domluvili, aniž nám to oznámil. 2. Hned souhlasil, aniž si to rozmyslel. 3. Lékař změnil ordinační hodiny, aniž to pacientům včas oznámil. 4. Na farmách je možné hospodařit bez chemikálií, aniž by farmáři zbankrotovali. 5. Někteří zákazníci si kupují biopotraviny jen proto, že jsou dražší, aniž rozumějí značce BIO. 6. Farmář nemůže rozšířit chov dobytka, aniž by měl zajištěný odbyt.

15.

a) Poptávka po telatech, kuřatech, mléčných výrobcích, vejcích, hovězím mase
b) Cena kuřete, telete, obilí, jablek, sušených banánů, mandlí za jeden kilogram
c) Ekozemědělství se orientuje na potravinářskou pšenici, skot, vepře, králíky, drůbeží maso.
d) Biopotraviny jsou určeny především nemocným lidem, náročným spotřebitelům, mladým rodinám s malými dětmi, všem zákazníkům.

16.

1. Musíme je objíždět každý den kromě neděle. 2. Přivážejí je každou středu. 3. Ani dnes večer ji nepustím za kamarádkami. 4. Všechny potraviny musí splňovat normy. 5. Vloni dosáhla ještě menších výnosů než letos. 6. Vždycky se vyplatí dobře se připravit. 7. Podpořilo ji také ministerstvo. 8. Nyní se vytváří síť odběratelů.

17.

Zájemců o potraviny z ekologického zemědělství přibývá pomalu, ale jistě. Podle spotřebitelských anket 8 procent obyvatel kupuje biopotraviny pravidelně, 67 procent občas. Biopotraviny jsou obvykle dražší než ty z konvenčního zemědělství. Přesto se ukazuje, že ty rodiny, které se orientují na nákup biopotravin, utratí za potraviny o něco méně. Je to dáno hlavně tím, že v průměru kupují méně potravin živočišného původu.

18.

1. Když řídím, nerad předjíždím. 2. Slyšel jsem, že vyhrál v loterii. 3. Nejdřív jsem si v hotelovém pokoji vybalil kufr. 4. Nemám rád, když ve frontě někdo předbíhá. 5. Z pokoje jsme vystěhovali všechen nábytek, protože budeme pokládat nový koberec. 6. Stěhování nábytku se nevyhneš! 7. Letadlo vyletělo nad mraky. 8. Předvolali mě jako svědka havárie na policii. 9. Nový typ automobilu Škoda předvedli začátkem října. 10. Představil rodičům svou přítelkyni. 11. Vyplatí se ti, když akcie koupíš tento týden. 12. Doktor mi předepsal další antibiotika. 13. Vypni, prosím tě, televizi! 14. Vytáhla z kabelky peněženku. 15. Vyvážíme sklářské výrobky.

19. a)

Přibylo ekologických farem. – Přibude vám starostí. – Přibývá obyvatelstva. – Přibývá restaurací, barů, bister jako hub po dešti. – Přibyli dva noví spolupracovníci. – Do rodiny přibyl nový člen. Peněz ubývá. – V rybníku ubývalo vody. – Ubude ti problémů. – V podniku ubylo pět pracovních míst. – Ubývá jeden zájemce za druhým.

19. b)

1. Pohádky začínají: Žil jednou jeden král ... 2. Každé pondělí dávají v televizi český seriál. 3. Trhy se konají každý pracovní den ráno. 4. Celé léto přešlo. 5. Už přestalo pršet. 6. Necítí se

dobře. 7. Co dneska znamená tisíc korun? 8. Dcera se podobá matce. 9. Ta kniha patří mně. 10. Zůstal v kanceláři až do večera. 11. Cestou do práce se zastavil na poště. 12. Okna vedou na jih. 13. Kabát visí na věšáku. 14. Před chvílí tady ležely noviny. Kde jsou? 15. Sbírá houby. 16. Má vysokou postavu. 17. Ta kniha se nedá sehnat. 18. Když je jasno, můžeme odtud vidět hory.

LEKCE 7

1.

a) Šel, blížil se k vesnici, ke mně, ke dveřím, k náměstí, k ostatním lidem, ke kolegům. Přisedl si, obrátil se k Renému, k Julii, k Honzovi, k Marušce, k Dvořákovým.

b) Usnul jsem až k ránu. K večeru už bývá zima. Dopis jsem dostal ke konci měsíce. Vrátí se k osmé hodině. Bylo tam ke stu návštěvníků.

c) Půjdu k Petrovi. Půjdu navštívit Petra. Zítra půjdu k lékaři. Půjdu na lékařskou prohlídku. Zavolala nás k obědu, na oběd. Srdečně blahopřeju k tvému svátku, k vašim narozeninám. To je hudba k filmu Tenkrát na západě. Není to k jídlu!

2. a)

Pogratuloval kolegyni k (narozeninám). – Nalil jsem návštěvě (víno). – Vypil jsem kolegovi (minerálku). – Dlužím bance (sto tisíc). – Poradil jsem příteli (dobrého advokáta). – Půjčil jsem známému (chatu na víkend). – Dovolil jsem dětem (dívat se na televizi). – Představil jsem řediteli (svou manželku). – Závidím přátelům (exotickou dovolenou). – Nabídl jsem ženě ve vlaku (pomoc). – Daroval jsem rodičům (kameru). – Omluvil jsem se vedoucímu za (pozdní příchod). – Líbí se to (tvé ženě)? – Hodí se ta kniha (tvému synovi)? – Noviny patří (kolegovi).

2. b)

Zašlu obchodním partnerům nový ceník. – Poslali obyvatelům humanitární pomoc. – Dodáváme zákazníkovi objednané zboží do týdne. – Předal jsem spolupracovníkovi dopis k vyřízení. – Předvedli obchodníkům nový model. – Vedoucímu zavedli novou telefonní linku. – Ukázali zákaznici několik večerních šatů. – Zakázali zaměstnancům soukromé telefonní hovory.

3. b)

horní náměstí – zdejší škola – dnešní noviny – včerejší noviny – zpáteční adresa – zpáteční jízdenka – protější dům – zítřejší oslava – přední řady sedadel – zadní vchod – vnitřní teplota – venkovní teplota – letošní zima – tamější, tamní podmínky – ranní vstávání – večerní procházka – nynější ceny – dřívější ceny

4.

1. Kolega Navrátil se k nám připojí až po obědě. 2. Zájem o naše výrobky převýšil nabídku. 3. Náš partner přiletí zítra ráno. 4. Tento měsíc přibylo reklamací. 5. Přepojte mi hovor vedle do kanceláře. 6. Delegaci přivítal ředitel. 7. Vlak se rychle přibližoval. 8. Přecházet ulici můžeme jen na zelenou. 9. Můžeme toto zboží převážet přes hranici bez cla? 10. Zboží nám přivážejí dvakrát týdně.

str. 260

pomáhat rodinám s autistickými dětmi – kvůli němu – pomáhat i jiným dětem – díky Matějovi – ke svému údivu – sní o jeho budoucím vítězství / budoucích vítězstvích – nevěřila vlastním očím – mi dost vadilo – navzdory občasným potížím

5.

Nábytek byl vyroben v Německu. – Auto mi opravili za den. – Chatu jsem vlastnoručně postavil. – Peníze jsem si vydělal na brigádě. – Ztratil jsem hodně času. – Práci jsem zvládl dobře. – Opravář vyměnil jednu součástku. – Vyplnil stvrzenku. – Opravu zaplatila manželka. – Uklidnil jsem souseda. – Prozradil jsem tajemství. – Reference jsem získal od partnerů. – Zabouchl jsem dveře. – Vymaloval jsem chodbu. – Vytapetoval jsem pokoj. – Zapojili nám pračku. – Odpojili nám telefon. – Oblek jsem si koupil v obchodním domě. – Objednal jsem si službu na úklid.

6.

1. Není nad dobré jídlo! 2. Ta práce je nad moje síly. 3. Ještě před dvěma lety jsem tapetoval sám. 4. V největší místnosti o velikosti 25 metrů čtverečních je dětský pokoj. 5. Když mě v noci probudil telefon, chvíli mi trvalo, než jsem po něm sáhl. 6. Za několik minut byl s opravou hotový. 7. Stvrzenku na 500 korun, které jsem zaplatil za opravu, jsem si schoval. 8. Při práci se začal pomalu uklidňovat. 9. O veletrhu jsem se dočetl v novinách. 10. Zpráva o mém odchodu se rozšířila velmi rychle. 11. Mohl bych přijít až po desáté a to už nestojí za to. 12. Stavební práce jsem si objednal u bratrovy firmy. 13. Objednala jsem se ke kadeřníkovi na zítřek. 14. Do divadla se dostanu jen dvakrát za rok. 15. Manželka zase neví, co si má vzít na sebe na zítřejší recepci. 16. Bez tvé pomoci by se mi to nepodařilo opravit. 17. Kvůli zpoždění autobusu jsem přišel pozdě do práce. 18. Večer musím jít na nádraží naproti své manželce, vlak přijede před sedmou. 19. Proti svému bratrovi jsem menší a tlustší. 20. Při jednání seděl proti mně. 21. Přistoupil ke mně a představil se.

9.

1. ano, 2. ne, 3. ano, 4. ano, 5. ne, 6. ano, 7. ne, 8. ano, 9. ne, 10. ano

10. a)

Slyšel jsem, že si chceš pořídit nové auto (nový nábytek, horské kolo, psa)?

11. a)

Hodím dopis do schránky. – Rozzlobil se a hodil po mně knihou. – Je velký sportovec, hází diskem. – Šel bys vyhodit koš s odpadky? – Drze mě vyhodil z kanceláře. – Pořád vyhazuješ peníze za věci, které nejsou k ničemu.

11. b)

On tvrdí něco jiného než ty. – Tvrdilo se, že jíst hodně masa je zdravé. – Tvrdil mi do očí, že tam nebyl, ale já jsem věděl, že lže. – Že říkám pravdu, může potvrdit můj kolega. – Letím už zítra, právě mi potvrdili letenku. – Říká se: Výjimka potvrzuje pravidlo. – Potřebuju lékařské potvrzení. – Opravář mi napsal stvrzenku na pět set korun.

11. c)

Obě sestry se lišily jen barvou vlasů. – S bratrem se od sebe lišíme v názorech i způsobu života. – Tento typ pračky se od tohoto dražšího liší velmi málo. – Současná móda rozlišuje málo oblečení chlapců a dívek. – Nerozlišuje dobře barvy. – Musíš rozlišit úkoly podle důležitosti. – Tohle

je úplně odlišná situace, nemůžeš to srovnávat. – Vůbec se k sobě nehodí, mají na všechno odlišné názory.

12. a)

Půjdu tam ve společenském oděvu, v saku a kalhotách, ve večerních šatech, v bílé košili s kravatou, v dlouhé sukni a halence.
Vezmu si na sebe společenský oděv, sako a kalhoty, večerní šaty, bílou košili s kravatou, dlouhou sukni a halenku.
Neobejdu se bez společenského oděvu, bez saka a kalhot, bez večerních šatů, bez bílé košile s kravatou, bez dlouhé sukně a halenky.
Tyto boty se hodí ke společenskému oděvu, k saku a kalhotám, k večerním šatům, k bílé košili s kravatou, k dlouhé sukni a halence.

12. b)

Byl jsem pozván na jednu společenskou akci (událost), na pracovní večeři, na oděvní veletrh, na schůzku s přáteli.
Manžel je na jedné společenské akci (události), na pracovní večeři, na oděvním veletrhu, na schůzce s přáteli.
Zítra se zúčastním jedné společenské akce (události), pracovní večeře, oděvního veletrhu, schůzky s přáteli.
Nemůžu přijít kvůli jedné společenské akci (události), kvůli pracovní večeři, kvůli oděvnímu veletrhu, kvůli schůzce s přáteli.
Je spokojený s tou společenskou akcí (událostí), s pracovní večeří, s oděvním veletrhem, se schůzkou s přáteli.

12. c)

Oprava toho drahého přístroje, elektrických spotřebičů, žehličky, počítače a tiskárny, hi-fi věže, nůžek.
Ptá se mě po tom drahém přístroji, po elektrických spotřebičích, po žehličce, po počítači a tiskárně, po hi-fi věži, po nůžkách.
Snadná manipulace s tím drahým přístrojem, s elektrickými spotřebiči, s žehličkou, s počítačem a tiskárnou, s hi-fi věží, s nůžkami.
Návod k tomu drahému přístroji, k elektrickým spotřebičům, k žehličce, k počítači a tiskárně, k hi-fi věži, k nůžkám.

13.

1. Ke kadeřníkovi chodívám dvakrát za měsíc (měsíčně). 2. Jezdívám do Prahy každý měsíc. 3. Většinou létávám s Lufthansou. 4. Do divadla nejraději nosívám ten modrý oblek (ty černé večerní šaty). 5. Střídáme se s manželkou. Někdy vodívám (vozívám) děti do školy já, jindy ona. 6. Jdeme-li do společnosti, bývá pro ženu první otázkou – co na sebe? 7. Stále od manželky slýchám, že nemá co na sebe. Já jí na to většinou říkávám, že má přece plnou skříň šatů. 8. Když jdeme s manželem večer do společnosti, stará se mi o děti matka. 9. Na velký úklid si vždycky objednávám úklidovou službu. 10. Na turistické túry s sebou brávám syna. 11. Pravidelně čítávám v novinách kulturní rubriku. 12. K obědu míváme často guláš. 13. Obvykle snídávám kávu se sladkým rohlíkem.

14. a)

Tady není kadeřnictví, ale soukromý byt. – Promiňte, spletl jsem se. * Chtěla bych, abys chodbu vymaloval sám. – To nepřipadá v úvahu! * Hodí se vám pro schůzku příští středa? – Ano, hodinu určíme až příští týden. * Jak jste se rozhodli? Pojedete s námi? – Ještě váháme. * Už víš, ve kterém hotelu se ubytoval? – Nepodařilo se mi to zjistit. * Nezapomněl jsi, že Tě čekáme zítra večer? – Počítám s tím. * Jedna stránka chybí. Nedal jsi ji někam? – Ne, na nic jsem nesahal. * Oprava fotoaparátu by stála přes tisíc korun. – To se nevyplatí. * Podívej, jaký jsem si koupila kostým. – Vyhazuješ za šaty spoustu peněz. * Ty pro něj nemáš žádný dárek? – Neuvědomil jsem si, že třináctého je právě dnes. * Neznáš telefonní číslo na úklidovou službu? – Ztratil jsem bohužel svůj adresář.

14. b)

chválit nové šaty – sáhnout si na látku – váhat mezi dvěma kravatami – uložit svetr do skříně – vymalovat chodbu na bílo – zvolit jinou barvu tapety – poradit si s opravou pračky – natřít skříň – spravit žehličku

15. b)

České Budějovice, Karlovy Vary, Ostrava, Poděbrady, Pardubice, Ústí nad Labem, Tábor, Děčín, Liberec, Česká Lípa, Olomouc

16.

Rozhodl jsem se investovat do akcií. – Uložil jsem úspory do banky. – Uložil jsem peníze na vysoký úrok. – Dlouhodobé vklady mají vyšší úrok. – Akcie mi přinesly třicetiprocentní zisk. – Na burze se obchoduje s akciemi. – Pustil jsem se do obchodování na burze. – Mám padesát tisíc korun, chci je uložit na vkladní knížku.

17.

vklad – vkládat / vložit peníze na konto, výběr – vybírat / vybrat úspory, zisk – získat informace z burzy, přínos – přinášet / přinést jistota, koupě – koupit zboží, nákup – nakoupit za deset tisíc korun, investice – investovat do akcií

18.

Akcie mi přinesly patnáctiprocentní, dvacetiprocentní, dvacetipětiprocentní, třicetiprocentní zisk. – Počítal jsem s patnáctiprocentním, dvacetiprocentním, dvacetipětiprocentním, třicetiprocentním ziskem. – Odjel na sedmidenní, desetidenní, čtrnáctidenní dovolenou. – Uložil jsem peníze na šestiměsíční, dvanáctiměsíční, roční, dvouletý termínovaný vklad.

19. a)

1. Za jakých podmínek je možné vybrat peníze z dlouhodobého vkladu? 2. Na parkovišti vybírají 40 korun za hodinu parkování. 3. Zítra se počasí určitě vybere. 4. Už jsem vybral, na jaký film půjdeme. 5. Poštovní schránka se vybírá ve tři odpoledne. 6. Mohu vám nějak pomoci? – Ne, děkuju, jen si vybírám nějakou detektivku. 7. Vyber si! Chceš jako dezert zmrzlinu, nebo kompot?

19. b)

1. Noviny přinášejí rozbor politické situace. 2. Uber rychlost, nerada jezdím tak rychle. 3. Skartované materiály z naší kanceláře se odvezou do sběrny. 4. Jen velmi málo si objednávám zboží na dobírku. 5. Jako student jsem brigádně sbíral ovoce. 6. Po dobu dovolené za mě přebere agendu kolega. 7. Vybrali jsme si týdenní pobyt v Alpách. 8. Za minulý měsíc jsem přibrala dvě kila! 9. Máme bohatý výběr značkových vín.

21. a)

1. Odložili jsme si kabáty v šatně a vešli jsme dovnitř. – Další odklad splácení úroků vám banka bohužel nemůže povolit. 2. Rozložil jsem mapu a hledal nejkratší cestu k Máchovu jezeru. Potom jsem mapu zase složil. – Mezi nejvýznamnější české hudební skladatele patří Antonín Dvořák a Bedřich Smetana. 3. Vybalil jsem věci z kufru a uložil je do skříně. V novém bytě máme hodně úložných prostor. 4. Bylo už po páté, když jsme naložili poslední kus nábytku do stěhovacího vozu. Hned potom vůz s nákladem odjel. 5. Kolega Dvořák tady není? Jen mu položím tyto papíry na pracovní stůl. – Peníze vám vydají v hlavní pokladně. 6. Přeložte, prosím, tento dopis do češtiny. S vašimi překlady jsem velmi spokojený. 7. Až si budu vybírat ze svého bankovního konta, musím předložit pas? – Když reklamujete u nás zakoupené zboží, musíte předložit účet. – Ve větě doplňujte prepozice neboli předložky. 8. Ke své žádosti musíte ještě přiložit životopis. – Vezmi si ze svého bratra příklad! 9. Nové Město Pražské i s dnešním Václavským náměstím založil český král Karel IV. ve 14. století. Je také zakladatelem Karlovy univerzity. 10. Vykládala si jeho mlčení jako souhlas. – Průvodce po zámku podal dobrý výklad. 11. Krkonoše se rozkládají na česko-polských hranicích. 12. Musíte doložit vaše vysokoškolské vzdělání. – Cestou jsem ztratil peněženku i s osobními doklady.

21. b)

1. Na obloze svítí hvězdy. 2. Rozloha České republiky je 78 867 kilometrů čtverečních. 3. Dům nemá dobrou polohu. 4. Ve výloze jsem viděla krásný kostým. 5. Při objednávce dortu se platí záloha sto korun. 6. Syn svoje domácí úlohy vždycky odbude. 7. V příloze vám zasílám kopii smlouvy.

LEKCE 8

1.

1. Sociologové prozkoumali trh práce. 2. Ubylo (ubývá) pracních míst ve stavebnictví. 3. Denní teploty poklesly. 4. Projev končí. 5. Průmysl se oživuje. 6. Jeho zdravotní stav se nezlepšil. 7. Tento materiál se snadno mění. 8. Zkontrolovali kvalitu výrobků. 9. Produktivita práce se zvýšila. 10. To zhorší mezinárodní situaci. 11. Naše obchodní vztahy se pozitivně změnily. 12. Prohlubují se rozdíly mezi oběma státy.

2. a)

vlak, kterým pojedeme – úspěch, kterého jsme dosáhli – židle, na kterou jsem položil tašku – hosté, kterých si nikdo nevšímá – rodiče, kterým děkujeme – sekretářka, s(e) kterou jsem spokojený – auto, které jsem koupil na leasing – sbírka mincí, nad kterou tráví mnoho času – problém, který nyní řešíme – obchodní partneři, které jsme doprovodili – reklama, která byla omezena – reklama, kterou zákon omezuje – zákon, který byl schválen – časopis, ve kterém listuju – televize, do které zpráva pronikla – ministr, s(e) kterým cestují přední podnikatelé

2. b)

město, v němž – v konkurzu, do něhož – z třiceti podniků, z nichž – firma, jež – v provozu, jenž – medaile, jež – příplatky, o něž

3. a)

Vyřiďte mu ode mne srdečný pozdrav! – Zboží přivážela nákladní auta. – Jsem z té zkoušky celý nervózní. – Ta květina potřebuje pokojovou teplotu. – Čechy jsou známé svým sklářským průmyslem. – Ty talíře jsou skleněné, nebo porcelánové? – Původní název Karlova mostu je Kamenný most. Nahoru vede špatná kamenitá cesta. – Doporučila jsem jim, aby navštívili manželskou poradnu. Musím dát do čistírny manželův oblek. – Můžeme vám nabídnout několik druhů vlasových regeneračních přípravků.

5. a)

poskytnout rozhovor – přinést senzační zprávu – předplatit si noviny – listovat v časopise – začít číst noviny od sportovní stránky – noviny otiskují prezidentův projev – být pravidelným čtenářem ekonomických komentářů

7.

Den 28. září byl vyhlášen za Den české státnosti. – Československá republika přestala existovat k 1. lednu 1993. – Osvobození od fašismu si připomínáme 8. května. – Poslanci předložili návrh zákona o svátcích. – Ministři obou zemí podepsali smlouvu o hospodářské spolupráci. – Premiéři obou zemí projednali bezpečnostní situaci v Evropě. – Pomoc bude poskytnuta na opravu silniční sítě. – Parlament bude jednat o regulaci reklamy. – Premiér předstoupil před poslance. – Premiér by rád nahradil písemnou formu živou diskusí. – Novela zákona o reklamě upravuje tabákovou reklamu.

8. a)

1. Čekal jsem, až přestane pršet. Konečně přestalo pršet, takže jsem mohl jít se synem na procházku. 2. Bolí tě ještě hlava? – Už ne, po tom prášku mě přestala bolet. 3. Když si všechno vysvětlíte, uvidíš, že vaše problémy přestanou. 4. Přestaň mluvit tak nahlas! Bolí mě z tebe hlava. 5. Když začne hrát karty, neví, kdy má přestat. 6. Přestala být ženou v domácnosti a vrátila se do práce. 7. Ve svých třiceti konečně přestal dělat hlouposti. 8. Závidím mu, že dokázal přestat s kouřením. Já přestávám kouřit každý měsíc, ale nikdy to nedokážu. 9. Přestaň s tím! Už ztrácím trpělivost.

8. b)

1. Stalo se ti něco? – Stala se mi taková nepříjemnost. 2. Nestalo se vám nic? – Ne, jen mě z toho pádu trochu bolí ruka. 3. Řidič při havárii zemřel, ale cestujícím se nic nestalo. 4. Za půl roku se stal vedoucím oddělení. 5. Jsem přesvědčen, že se brzy stane známým odborníkem. 6. Čím je starší, tím se stává rozumnějším. Stává se z něj dospělý muž. 7. Z této staré čtvrti se za pár let stane moderní obchodní centrum. 8. Neomlouvej se, to se stává mnoha lidem.

9. a)

1. Na veřejnost nepronikla žádná informace. 2. Úvodní zprávu přednesl premiér. 3. Prezident

promluví k delegátům. 4. Každý čtvrtek předstoupí členové vlády před poslance. 5. Parlament projednal zákon o reklamě. 6. Po prezidentově projevu se delegáti roztleskali. 7. Pročetl jsem celé noviny, ale tu zprávu jsem v nich nenašel. 8. Zákon omezuje tabákovou reklamu. 9. Reklama nesmí oslovit děti. 10. Na ulici mě oslovil neznámý muž. 11. Předplatil jsem si jeden deník a jeden týdeník. 12. Všem delegátům rozdali program jednání. 13. Vzácní hosté se prošli po Karlově mostě. 14. Přečti si tenhle článek „Jak předcházet chřipce?" 15. Musím si nechat okopírovat tyhle materiály.

9. b)

odnést oblek do čistírny – donést nákup – pronést několik vět – přednést referát – přinést květiny – vynést koš s odpadky – vnést pořádek do věcí – roznést pozvánky – snést kufr do přízemí

str. 311

Na kolech – po severní Evropě – v Helsinkách – ve východním Finsku – na trase – při minulé cestě; o samotě – o Vánocích; při studiu

10.

Pojedu tam o Velikonocích. Poprosili jen o trochu vody. Vrátím se asi až o půlnoci, nečekej na mě. Potřebuju vymalovat pokoj o dvaceti metrech čtverečních. Pronajmu byt o třech místnostech. Balíček o váze do jednoho kilogramu můžete poslat jako dopis. Tenhle svetr je o pět set korun dražší. O víkendech jezdí jen po výletech, nic doma neudělá. Vystoupil o jedno patro výš. Bála se o svůj život. Někdo volá o pomoc, slyšíš?

Přečtěte si to znovu až po stranu padesát tři. Děti šly nesprávně po pravé straně cesty. Obrazy rozvěsila po celé stěně. Celé odpoledne chodila po obchodech a kavárnách. K moři jezdím až po letní sezoně. Nenavštívila mě po celou dobu, co jsem byl nemocný. Lék jsem bral po lžičkách. Nevypadá dobře, je po nemoci. Nevím, jak by se mi řídilo ve Velké Británii po levé straně silnice. Všechno, co potřebuju, musím mít při práci po ruce. Vrátím se až po deváté hodině. Sešli se znovu až po třech letech. Jsem na řadě po tamtom pánovi. Tyto šperky mám po babičce. Je hezká po matce. Posílám ti to po Jirkovi. A je po dešti – můžeme jít konečně ven. Levnější je doprava po železnici. Ptají se po tobě – chceš s nimi mluvit?

Viděl jsem tam nějakého muže v uniformě. Neměl od rána nic v ústech. Slunce zmizelo v mracích. V mlze bylo špatně vidět. Držela v rukou (rukách) malé dítě. Bydlím v jedné předměstské čtvrti. V manželovi má nejlepšího přítele. V očích jsem jí viděl, jakou má radost. Dneska není v hotelech (hotelích) v Pardubicích ani jeden volný pokoj. Vítr způsobil v lesích velké škody. Ve svých věcech mám pořádek. Hledá v lidech jen dobré stránky. Odešel v padesátých letech, konkrétně v roce 1957). Seděla u nemocného ve dne v noci. Neměla ho v lásce. Projekt je ve stadiu příprav. Všechny peníze prohrál v kartách. V rychlosti se naobědval a odjel.

11. a)

Termín dovolené závisí na manželce. – To, zda přijmeme pozvání, záleží jen na tobě. – Už jsi informoval ředitele o našem návrhu? – Už ses ptal po nějakých pobytových zájezdech u moře? (na nějaké pobytové zájezdy u moře?) – Tento článek pojednává o výrobních plánech podniku Škoda. – Musím se dohodnout s kolegou na době dovolené. – Od vrátného jsem se dozvěděl

o připravované oslavě. – Zklamal jsem se v novém spolupracovníkovi. – Musím se poradit s daňovým poradcem o některých nejasnostech. – V antikvariátech pátrám po starých mapách.

11. b)

Už jsem vám o tom pověděl. – Termín záleží na vás. – Pořád diskutujeme o termínu. – Můžeme si o tom v klidu promluvit. – Co si myslíš o nové premiéře v Národním divadle? – Přemýšlíš o mém návrhu? – Dokumentární film vypráví o cestě kolem světa. – Řekl jsi o tom někomu? – Ptá se po dalších podrobnostech.

14.

Josef Sekyra jako geolog dosáhl významných úspěchů. Patřil do skupiny horolezců (ke skupině), která vystoupila na sedmitisícový Pik Kaufmanna. Horolezcem se stal kvůli jedinému cíli – geologickým výzkumům. Roku 1968 měl obrovský úspěch se svou výstavou Antarktida na geologickém kongresu v Praze. Díky tomuto úspěchu byl pozván do polární expedice, která v Antarktidě pátrala po zkamenělinách. Nález zkamenělin způsobil vědeckou senzaci – dokázal existenci prakontinentu na jižní polokouli. Josef Sekyra pracoval v tvrdých podmínkách. Teploty se pohybovaly kolem minus čtyřiceti stupňů Celsia. Vzhledem k velkému mrazu musel psát poznámky až při odpočinku ve stanu. Protože slunce v antarktickém létě nikdy nezapadá, badatel ztrácí pojem o čase, nerozlišuje noc a den – pracuje třeba i dva dny bez odpočinku. Josef Sekyra se stal prvním Čechem, který vstoupil na jižní pól. Dohodl se totiž s velitelem expedice na změně programu, když se kvůli špatnému počasí nemohl dopravit na svou základnu. Při plnění náhradního programu se 26. 12. 1969 dostal na stanici na jižním pólu. Tento den se tam poprvé objevila československá vlajka a přibyla tabulka se vzdáleností z jižního pólu do Prahy.

15.

1. Dlouho mi vykládal o svém rodném městě. 2. Návštěvu příbuzných jsem spojil s prohlídkou města. 3. Do turistického ruchu se zapojují všichni. 4. Předpokládáme, že geologický průzkum dopadne dobře. 5. Nevypadá dobře. Připadá mi nemocný. 6. V devadesátém roce vznikla řada nových deníků a časopisů. 7. Železničáři vyhlásili stávku na 1. březen. 8. Mohla byste mne ohlásit k panu řediteli? 9. Prohlašuju na svou čest, že jsem o tom nevěděl. 10. Uvítal (přivítal) bych tvou pomoc. 11. Musím omezit kouření. 12. Po dobu dovolené mě zastoupí kolegyně Černá. 13. Před odchodem na dovolenou jsem rozdělil svou práci mezi kolegy.

16.

I když (třebaže, přestože, ačkoliv) byl unavený, slíbil, že ještě přijde. – Ačkoliv začalo pršet, vydal se na výlet. – I když cestoval celou noc, nevypadal unaveně. – Ačkoliv je rád o samotě, má řadu přátel. – Láká mě horolezectví, i když se bojím výšek. – Dělali geologický výzkum, ačkoliv byli jen amatéři. – I když teplota klesala na minus 40 stupňů, zůstával v terénu mimo základnu i několik dní. – Ačkoliv by si potřeboval odpočinout, musel psát poznámky. – I když kostel v Zelené hoře nebyl ještě před nedávnem příliš známý, nyní vzrostl zájem turistů i cestovních kanceláří.

17.

1. Cestovní kanceláře organizují turistické zájezdy do míst zapsaných v seznamu UNESCO. 2. Při vyhlášeném smogu by děti a nemocní neměli vycházet ven. 3. Jsem rozhodnutý to udělat za

každou cenu. 4. Takto přestavěný pokoj se mi víc líbí. 5. Odtažené auto jsem nechal v servisu. 6. Ztracený čas mi chybí. 7. Stavět je možné jen na geologicky prozkoumané půdě. 8. Dlouho mu trvalo, než nasbíraný materiál utřídil. Utříděné sbírky představil na výstavě. 9. Existence prakontinentu je tím potvrzená. 10. Pořád ti nosím zapomenuté věci.

18. a)

1. Dokázal velmi humorně popisovat své příhody, rádi jsme ho poslouchali. 2. Napsal jsem tetě přání k Vánocům. Podepiš se také! 3. Svou přítelkyni jsem dlouho neviděla. Žije v Anglii a jen si dopisujeme. 4. Napsala mi minulý měsíc, já jí ještě nestačila odepsat. 5. Mám to zatím jen v rukopisu, musím to ještě přepsat na počítači. 6. Nechci tě v ničem omezovat, ale víš, že doktor ti předepsal klid a odpočinek. 7. Tady máš program naší cesty, rozepsal jsem ho na jednotlivé dny. 8. UNESCO zapsalo na seznam světových památek barokní kostel na Zelené hoře.

18. b)

1. soupis, 2. zápis – 3. nápis, 4. nadpis – 5. rozpis, 6. výpis

18. c)

např. psát propisovací tužkou = propiskou, dostat dopis, podepsat smlouvu, psát do zápisníku, přečíst nápis

Téma b)

porušit zákon – spáchat vraždu – vykrást byt – pašovat zboží přes hranici – zatknout zloděje – přiznat se ke krádeži – zabít policistu – odsoudit k trestu smrti – potvrdit alibi

LEKCE 9

1. a)

1.Volala za dětmi, aby na sebe dávaly pozor. 2. V pátek odjíždím za rodinou na chatu. 3. To nejhorší už je za námi. 4. Jsem rád, že už je ta nepříjemnost za mnou. Jsem rád, že to mám za sebou 5. Stojím za svými slovy, svůj názor nezměním. 6. Za dveřmi se neposlouchá! 7. Když jsem vešel, seděl unaveně za pracovním stolem. 8. Má malou zahrádku za městem. 9. Půjdu za Jirkou až zítra. 10. Zaparkuju tamhle za rohem a počkám na tebe. 11. Půjdu se trochu projít za město. 12. Auto zahnulo za roh a zmizelo mi z očí. 13. Postav to za dveře. 14. Udělám to za tebe.

1. b)

1. Je to krásná holčička s modrýma očima a světlými vlasy. 2. Ještě jsi s hosty nepromluvil ani slovo! Jdi se s nimi aspoň přivítat. 3. Oslavíme to se všemi spolupracovníky. 4. Poslouchala jeho vyprávění s velkým zájmem. 5. Říkal jsem to manželce s obavou, že se bude zlobit, ale přijala to s pochopením. 6. Musím jít se zády k doktorovi, bolí mě čím dál tím víc. 7. Co se s tebou děje? Jsi nějak nervózní. – Mám starosti s dcerou. 8. S příchodem nového vedoucího se vztahy zlepšily. 9. Nemůžu vyjít s výplatou, peníze mi dojdou vždycky před koncem měsíce. – Co s těmi penězi děláš?

2. a)

Seznámil jsem se s manželkou před šesti lety. – Vídám se s rodiči každý týden. – Stýkám se s bývalým kolegou pravidelně. – Umí vycházet dobře se všemi lidmi. – Sblížil jsem se s kolegou před nedávnem. – (Ne)umí to s dětmi. – Žiju ve shodě se svými sousedy.

2. b)

Má neustále konflikty se svým vedoucím. – Slyšel jsem, jak se hádal s kolegou kvůli maličkosti. – Soudí se s bývalým manželem kvůli alimentům. – Má problémy s češtinou.

2. c)

Můj dům sousedí s parkem. – Vyjednáváme s tímto zákazníkem už celý měsíc. – Nerada se bavím s cizími lidmi. – Musím se poradit s advokátem o smlouvě. – Nepodařilo se mi spojit se s Prahou za celé dopoledne. – Naše firma obchoduje s konfekcí.

str. 344

Mohl byste prosím vás poodejít kousek od vozu? – Nejvíc Andělů může posbírat skupina Kryštof. – Přijeďte si zalyžovat a pobavit se do Bukovce.

3.

Nechci se vzdát divadelního představení. – Nutil syna ke hře na kytaru. – Televize se pro některé diváky stala drogou. – Televize zabírá většinu volného času. – Nejméně času věnuju odpočinku a koníčkům. – Informace si vybírám podle zájmu a důležitosti. – Sledování televize nestačí k úplné informovanosti. – Potřebuju se osobně účastnit fotbalových zápasů. – Zvykl jsem si na pravidelnou návštěvu divadla. – Informace jsem čerpal ze zahraničního tisku.

5.

televizní stanice – novoroční projev – rozhlasové vysílání – programová nabídka – bohatý program – zpravodajský pořad – pravdivá zpráva – nepříjemný zážitek – neúplná informace – sportovní soutěž

6.

program čili pořad – impuls čili podnět – informace čili zpráva – aspekt čili hledisko – rádio čili rozhlas – periodikum čili časopis, noviny – argument čili důvod, důkaz – titulek čili nadpis – kontext čili souvislost – kontinent čili světadíl – kontakt čili styk

9.

Běžný divák prosedí před televizorem (u televizoru) mnoho volného času, i když souhlasí s názorem, že kvalita pořadů není dobrá. To vede k tomu, že takový divák nemá čas ani na rodinu ani na své koníčky. Navíc si takový divák zvyká na pasivitu, televize od něho nevyžaduje aktivní myšlení. Přitom zná ve svém okolí sousedy nebo známé, kteří se bez televize obejdou. Dávají přednost aktivní návštěvě stadionu či divadla před pasívním sezením u televize (před televizí). Také raději přijímají zprávy z různých periodik nebo rozhlasových stanic. V novinách si můžou aspoň podle titulků vybrat a nezabývají se informacemi, které pro ně nejsou důležité. Pokud je nějaká informace zajímavá, můžou se nad ní zamyslet. Brání se tak manipulaci. Televizní moderátor naopak sděluje informace rychle za sebou a navíc je neřadí do kontextu, což takovou manipulaci umožňuje. Ve srovnání s televizními diváky jsou ti, kteří televizor nemají, svobodnější a žijí plnějším životem. Rozdíl mezi nimi se postupně zvětšuje.

10.

a) Rozhlasová stanice vysílá hity osmdesátých a devadesátých let. – Při premiéře jí diváci posílali květiny na jeviště. – Fakulta vyslala na odborné stáže pedagogy i studenty.
b) Čekající lidé zabrali celý chodník před vchodem do divadla. – Ta skříň zabírá moc místa, dáme ji pryč. – Poštovní schránku vybírají až odpoledne ve tři. – Lék, který mi doktor předepsal, nezabral. – Vyber si knihu, kterou chceš.
c) Z cesty po Jižní Americe vznikla reportáž. – Mezi lidmi vznikla panika. – Už svým filmovým debutem vyniká nad průměr. – Stále vznikají nové rozhlasové stanice. – Včerejší pořad byl vynikající.
d) Máte chvilku čas? Neruším? (Nevyrušuju?) – Večerní představení se zrušilo pro onemocnění herců. – Je škoda, že kavárnu zrušili, rád jsem tam chodil. – Nemohl jsem se soustředit, stále mě vyrušoval (rušil) telefon, až jsem ho nakonec vypnul.

11. a)

1. Slunce zapadá už v 17 hodin. 2. Děti zašly za garáž a zmizely mi z očí. 3. Byl takový vítr, že mi uletěl deštník. 4. Musím zajít s dopisem na poštu. 5. V ceně je započítáno i poštovné. 6. Uhnul jsem na poslední chvíli, jen tak tak, že jsem do ní nevrazil. 7. Zapni si bundu, je zima. 8. Než jsem doběhl na zastávku, autobus mi ujel. 9. Na poště je zavřeno, už je po šesté. 10. Nejvíc času mi zabírají domácí práce. 11. Ubytovali jsme se v hotelu a hned jsme vyrazili na pláž. 12. Vzácného hosta usadili do čela stolu. 13. Bude nutné krajinu zalesnit. 14. Zastavěli už celé okolí města. 15. Zavolám ti, hned jak uložím syna do postýlky. 16. Kde sis tak ušpinil (zašpinil) tu bundu? Budu ji muset dát do čistírny. 17. Zabral si pro sebe nejlepší místo u okna. 18. Některé věci budu muset nechat doma, tak těžký kufr bych neunesla. 19. Krátce zakašlal, aby na sebe upozornil. 20. Dal bys mi trochu vody? Potřebuju zapít tabletu. 21. O Vánocích jsem si hezky zalyžoval. Denně jsme na běžkách uběhli přes třicet kilometrů. 22. Večer jsme si zahráli karty.

11. b)

Zašli jsme si na skleničku vína. – Zajeli jsme si vykoupat se. – Zaplaval(a) jsem si v moři. – Zatancoval(a) jsem si večer na terase. – Zahráli jsme si karty. – Pospal(a) jsem si až do deseti. – Popili jsme cinzano s ledem. – Popovídal(a) jsem si hezky s přítelem. – Početl(a) jsem si. – Zalyžoval(a) jsem si o víkendu. – Zasáňkoval(a) jsem si s dětmi. – Hezky jsem si zabruslil(a).

13.

1. Jednu z hlavních rolí ve filmu Obecná škola si zahrál režisérův otec. 2. Scénář k seriálu Bylo nás pět vznikl podle stejnojmenného románu českého spisovatele Karla Poláčka. 3. Film Obecná škola natočil mladý režisér Jan Svěrák. 4. Nový český film Protektor bude mít premiéru 15. října v kině Lucerna. 5. Na programu koncertu je tvorba českého skladatele Antonína Dvořáka. 6. Záznam koncertu Plácida Dominga v Praze uvidíte v pátek večer. 7. V přímém přenosu se podíváte na mistrovství světa v atletice. 8. Program uvádí televize k životnímu jubileu Jana Wericha. 9. Pravidelným sportovním pořadem na nedělní odpoledne je Studio Sport. 10. S významným českým hercem a dramatikem Janem Werichem se seznámíte v dokumentárním filmu z roku 1977, který je však uváděn v premiéře.

15. a)

1. Neptám se na nic. – Na něco se ptám. 2. Nedozvěděl jsem se to od nikoho. – Od někoho jsem

se to dozvěděl. 3. Nešel jsem k nikomu. – K někomu jsem šel. 4. Neztratil jsem nic. – Něco jsem ztratil. 5. Nemluvili jsme o nikom. – O někom jsme mluvili. 6. Nekoupil jsem žádné noviny. – Nějaké noviny jsem koupil. 7. Nepojedu nikam. – Někam pojedu. 8. Nenašel jsem to nikde. – Někde jsem to našel. 9. Neodepíšu mu nikdy. – Někdy mu odepíšu. 10. Nevrací se odnikud. – Odněkud se vrací. 11. Neudělám to nijak. – Nějak to udělám. 12. Nejsou ničí. – Něčí jsou. 13. Nebojím se ničeho. – Něčeho se bojím. 14. Nepůjdu tam s nikým. – S někým tam půjdu.

15. b)

1. Můžeš položit kteroukoliv otázku. 2. Můžeš si vzít cokoliv. 3. Hodí se mi to kdykoliv. 4. Můžeš to dát kamkoliv. 5. Řekl mi to leckdo. 6. Leckde je ještě sníh. 7. Můžu ti o tom říct leccos. 8. Znám jen málokoho, všechny ne. 9. Chodí k nám jen málokdy. 10. Četl jsem ji kdysi. 11. Kohosi potkala. 12. Kdekdo o tom ví.

15. c)

1. On nezdraví vůbec nikoho. 2. On neviděl vůbec nic. 3. On nechodí vůbec nikam. 4. On ji nehledal vůbec nikde. 5. On nečte vůbec nic. 6. On se nesměje vůbec ničemu. 7. On mi nevypravoval vůbec o ničem. 8. On nemluví vůbec s nikým.

16. a)

1. Každý den se potkávám se stejnými lidmi. 2. Setkávám se s nimi stále na stejných místech. 3. To je stejný článek, který jsem četl před měsícem. 4. Chodím ke stejné doktorce jako ty. 5. Pořád diskutujeme o stejném problému, o stejné otázce. 6. Letos máme stejné hospodářské výsledky jako vloni. 7. Zabýváme se stejnými problémy jako vy. 8. Za stejnou dobu byste toho mohl stihnout udělat víc. 9. Koupili jste si stejné auto jako mí rodiče. 10. Chci na tom pracovat se stejnou asistentkou jako minule.

16. b)

Mám stejnou (tu samou, tutéž) kabelku jako ty.
Mám stejný (ten samý, tentýž) deštník, náramek jako ty.
Mám stejné (ty samé, tytéž) dopisní papíry jako ty.
Mám stejné (to samé, totéž) pero jako ty.

17.

1. ne, 2. ne, 3. ano, 4. ne, 5. ne, 6. ne, 7. ano, 8. ano

18. a)

říct = pronést (pronesl), pravit (pravil), sdělit (sdělil)

19.

1. Musím si promyslet vhodnou odpověď. 2. Podlahu jsme pokryli kobercem. 3. Nechceš se jít po práci trochu projít? 4. Kostel byl postaven v 17. století. 5. Prostavěli jsme všechny peníze a ještě jsme se zadlužili, ale dům stojí. 6. Hezky jsme si poseděli v kavárně. 7. Popíjeli jsme kávu a povídali jsme si. 8. Prochodil jsem celou Prahu, znám ji jako své boty. 9. Jahody nemám z trhu,

prodali nám je sousedi ze své zahrady. 10. Povytáhl z desek nějaký papír, ale nepoznal jsem, jestli to je ten dokument. 11. Pootočil se a v tu chvíli ji uviděl. 12. Nechal jsem syna prohlédnout u lékaře, nějak se mi nelíbil. 13. Děti proseděly u počítače celou neděli. 14. Kongres byl zahájen projevem premiéra.

LEKCE 10

2.

1. Chtěla zůstat sama, proto ho poslala pryč. 2. Nepřipomněl jsi mi to, proto jsem na to zapomněl. 3. Chtěl jsem mu pomoct, proto jsem mu půjčil peníze. 4. Chtěl jsem se zeptat na WIFI připojení, proto jsem šel do recepce. 5. Zprávu musím odevzdat zítra ráno, proto ji musím dodělat doma. 6. Nezvýšili mi plat, proto jsem dal výpověď. 7. Česká republika má málo vlastních surovin, proto je závislá na dovozu. 8. Stále přibývá odpadu, proto se musí hledat nové způsoby jeho likvidace.

3.

1. Ptá se, zda nemůžeme dodat zboží už zítra. 2. Poraďte se, pokud to považujete za nutné. 3. Nevím, zda se mám dívat na fotbal, nebo na seriál. 4. Přemýšlel jsem, zda ji můžu pozvat na koncert. 5. Když to dopíšeš do šesti, ještě to hodím na poštu. 6. Nejsem si jistý, zda vlak jede opravdu v sedm hodin. 7. Pokud nám dáte svou adresu, zašleme vám prospekty. 8. Přijď, jen když opravdu budeš chtít.

5.

Concorde překonal letový rekord
Zatímco na počátku 16. století Magalhaes obeplouval zeměkouli přes tři roky, tryskový letoun Concorde obletěl Zemi za necelých dvaatřicet hodin. Za tu dobu se účastníci rekordního letu stali svědky tří východů i západů slunce a urazili 40 403 kilometry při průměrné rychlosti 1783 kilometry za hodinu. Jak oznámili kontroloři na newyorském letišti, trval čistý čas letu 22 hodiny a 43 minuty, což je zlepšení o více než hodinu a dvacet minut proti minulému rekordu z roku 1988. Letoun přistál ve středu 16. srpna 1995 v New Yorku 31 hodinu 27 minut a 49 vteřin poté, co odtud v úterý odstartoval. I když pasažéři byli nadšení, že se stali aktivními účastníky rekordu, členové posádky se cítili velmi unaveni. „Jsme velmi unaveni, proto rekord raději oslavíme v posteli," řekl krátce po přistání jeden ze tří pilotů. „Byl to fantastický pocit. Nejlepším momentem však bylo překonání zvukové bariéry," sdělila jedna z cestujících. Protože zájem cestujících byl malý a provozní náklady byly enormní, 24. října 2003 byly lety Concordem zrušeny.

7.

ubývá obyvatelstva x přibývá obyvatelstva – klesá počet obyvatelstva x stoupá počet – zvětšil se objem obchodu x zmenšil se objem – cena včetně poštovného x cena bez poštovného – vznik letecké společnosti x zánik letecké společnosti – naděje se rodí x naděje umírají – v blízkosti pobřeží x daleko od pobřeží – znečistit vodní zdroje x vyčistit vodní zdroje – vzduch se ochlazuje x vzduch se otepluje – letošní vedra jsou hrozná x letošní zima je hrozná – látky škodlivé pro člověka x látky zdravé pro člověka – zavodnit pole x odvodnit pole – vyběhnout z domu x zaběhnout do domu – zapnout přístroj x vypnout přístroj – zhasnout světlo x rozsvítit – zhasnout cigaretu x zapálit si cigaretu

8.

zkoumat planetu Mars – obíhat Zemi – účastnit se kosmického letu – očekávat sucha – ohrozit lidské zdraví – ovlivnit budoucnost – narušovat přírodní rovnováhu – těžit dřevo – znečistit vodní zdroj – varovat před katastrofou – vyvinout novou technologii – odhadovat směr hurikánu

9.

1. Země se pohybuje po oběžné dráze kolem Slunce. 2. Kampaň na pomoc ohroženým pralesům 3. Venuše je planeta Sluneční soustavy. – Zítra má být slunečný den. 4. Voda pokrývá dvě třetiny zemského povrchu. – Město chce vyřešit dopravní situaci podzemní drahou. 5. Budova je v katastrofálním stavu. – Vědci mají katastrofické scénáře budoucnosti Země. 6. Pracuje ve fyzikálním ústavu. – Duševně si odpočineme při fyzické činnosti. 7. Voda by měla být teplá 36 °C. – Největšími znečišťovateli ovzduší v severních Čechách jsou tepelné elektrárny. 8. Pozor! Voda není pitná. Jestli nerozeznáš jedlé houby od jedovatých, nesbírej je. 9. Na jídelním lístku jsou mořské ryby. 10. Loňská a letošní vedra ukazují na oteplování atmosféry.

10.

1. Podle toho, co předpokládají odborníci, se počet obyvatel na Zemi zdvojnásobí za 40 let. Vědci předpokládají, že se počet obyvatel .... 2. Podle toho, co říká, si myslím, že není se situací spokojený. 3. Vaše špatná práce brzo povede k tomu, že budete propuštěn. 4. Budu si na vás stěžovat kvůli tomu, že rušíte noční klid. 5. Pralesy mizí kvůli tomu, že se těží dřevo, stavějí silnice a dálnice. 6. Vzhledem k tomu, že je malá poptávka po výrobku, snížíme jeho výrobu na polovinu. Protože je malá poptávka po výrobku, snížíme .... 7. Život v moři je ohrožen mimo jiné tím, že je moře znečišťováno u pobřeží. 8. Experti doporučují, aby se snížil přírůstek obyvatel.

13.

a) 11 x 7 = 77, 12 x 4, 2 x 2 = 4, 2 x 3 = 6, b) 12 : 4 = 3, 1200 : 100, 30 : 6, 134 : 2,
c) 23 + 18, 9 + 19, 30 + 14, 23 + 18 = 41, d) 9 – 3 = 6, 14 – 3 = 11, 9 – 2

15.

Observatoř na Kleti nad Českým Krumlovem se zabývá výzkumem malých těles sluneční soustavy – planetek a komet – už od konce šedesátých let. – Dalším tisíci sedmi stům planetkám dali předběžné názvy a sledují je dál, aby ověřili, jestli to jsou nové objekty, anebo už známé. – „I když tým astronomů na Kleti není příliš početný, získal si svou vědeckou činností uznání ve světě." – Je to ve srovnání se zahraničními observatořemi s desítkami zaměstnanců úctyhodný výkon. – Hvězdárna na Kleti je v Čechách nejvýše položeným astronomickým pracovištěm.

16.

1. Ale ne, poznali jsme se na loňské dovolené. 2. Ale ne, včera ti zavolal. 3. Ale ne, lístek v prodeji před představením je o 50 korun dražší. 4. Ale ne, bydlí v centru města. 5. Ale ne, to je významný detail. 6. Ale ne, to jsou už potvrzené výsledky. 7. Ale ne, je to jen průměrná práce. 8. Ale ne, je pravá. 9. Ale ne, je to nezajímavý obraz. 10. Ale ne, leží v Krkonoších. 11. Ale ne, mé jednání je v souladu se zákonem. 12. Ale ne, půjdeme do sálu malířství osmnáctého století.

17. a)

Uložil dopis do zásuvky psacího stolu. Stále mi skákal do řeči. Nasedl do vozu a odjel. Vlak vjel

do tunelu. Do místnosti vešel neznámý muž. Do cíle vběhl jako první. Oblékla se do nových šatů. Vzala dítě do rukou. Do dveří vstupuje první žena. Šel pomalu do schodů. Silnice stoupala do kopce. Vlak jede do Českých Budějovic. Okna vedou do dvora. Jeho slova nás přivedla do rozpaků. Soutěží ve skoku do výšky. Nezůstal jsem do konce představení. Vrátím se určitě do devíti hodin. Do Vánoc to určitě nestihneme. Hračka je pro děti do 5 let. Představení je vyprodané do posledního místa. Škoda šla do tisíců korun. Cena výrobku je do tisíce korun. Utratil všechno do poslední koruny. Vezmu si nějaký kabát do deště. Hned se pustil do jídla. Dal se do smíchu. Nikdy bych do něho neřekl, že to bude umět. Zamiloval se do ní na první pohled.

17. b)

Vstal od stolu. Prohlédl si mě od hlavy k patě. Zpráva se šířila od úst k ústům. Odešla od manžela i s dětmi. Schránku máme napravo ode dveří. Práce mu jde od ruky. Nezastavím se od rána do večera. Den ode dne vypadá hůř. Od toho setkání jsem ho neviděl. Podáš mi tamtu knihu – třetí od konce? Přečetl jsem noviny od první do poslední stránky. Dozvěděl jsem se to od známých. Dveře se otevřely samy od sebe. Slova mu nešla od srdce. Mám ti vyřídit pozdrav od Zdeňka Čapka. Kam se ztratil klíč od skříně? Ty skvrny od čaje nejdou vyprat. Nejsi daleko od pravdy. Musíš rozlišovat pravdu od lži. Ustoupili od svých požadavků. Oddělil se od ostatních hned na náměstí.

18. a)

Odešel během jednání. – Faktura je splatná do devátého března. – Onemocněl během dovolené. – K události došlo v noci ze čtvrtka na pátek. – Vracel jsem se domů už za tmy. – V kanceláři budu až od čtrnácti hodin. – Film je přístupný mládeži od patnácti let. – Bude-li ničení pralesů pokračovat současným tempem, zmizí do dvaceti pěti let.

18. b)

V blízkosti pobřeží je moře znečištěné. – Kolem Země ubývá ochranné ozonové vrstvy. – Uvnitř zaplavené oblasti zůstala hospodářská zvířata. – Dovnitř ohrožené oblasti je vstup zakázán. – Nedaleko pláže je řada hotelů. – Uprostřed jezera je malý ostrůvek. – Doprostřed místnosti postavili stůl s šesti židlemi.

19.

1. Protože silně pršelo (byl silný déšť), byly velké záplavy. 2. Protože je nedostatek potravin, stoupá počet lidí ohrožených hladem. 3. Protože je sucho, je nedostatek pitné vody. 4. Protože nemáme dost(atek) financí, musíme stavbu zastavit. 5. Letiště nepřijímá, protože (neboť) je hustá mlha. 6. Lékař mi změnil termín prohlídky, protože onemocněl. 7. Autobus měl zpoždění, protože (neboť) došlo k havárii na silnici. 8. Protože se otepluje atmosféra, dochází ke klimatickým změnám. 9. Protože jsou ničeny pralesy, mizí stovky druhů rostlin a zvířat. 10. Protože je nepříznivé počasí, byl zájezd odložen.

21.

rozpustit – rozpuštění, měřit – proměří, zaměřené, napojit – napojený, násobit – mnohonásobně, práce – vypracovali, pracují, kapka – kapkové, odkápnutím, čistý – nečistot, vyčistí, rychlý – urychlil, zrychluje

22.

obsluhuju počítač – užívám počítač – pracuju s počítačem – uvedl jsem (uvedu) tiskárnu do chodu – zapnul jsem (zapnu), vypnul jsem (vypnu) počítač – připojil jsem (připojím) k počítači tiskárnu – píšu na klávesnici – čtu na obrazovce – spustil jsem (spustím) program – vložil jsem (vložím) data do počítače – stáhl jsem (stáhnu) hudbu z internetu – vypálil jsem (vypálím) fotky na CD

23.

do Prahy – na pozvání – ve Štýrském Hradci – na rozdíl od bohatého Tychona Braheho – do chudé rodiny – do klášterní školy – na (v) teologickém semináři v Tübingenu – na vlastní pozorování – kolem Slunce ve vzdálenostech – v díle – díky tomu – od Braheho – ke spolupráci do Prahy – pro (k) další práci – v říjnu roku 1601 – s platem 500 zlatých – proti své vůli – s horoskopy – o této své činnosti – o trochu lepší – v Praze – o optice – s lékařem Janem Jesenským – s vynikajícím matematikem – po smrti Rudolfa II. – na gymnázium do Lince – v Linci – po něm

24.

1. Kampak to jdeš? 2. Je to prý hezký film. Je to možná hezký film. 3. Tak to tedy udělám. 4. Vždyť jsi věděl, že přijdu až večer! 5. Nepochybně máš pravdu. 6. Přece mu to nedám zadarmo. Zrovna jemu to nedám zadarmo! 7. Že mu ty pomáháš! 8. Naštěstí byl ještě doma. 9. Už aby byl víkend! 10. Právě od tebe jsem to nečekal.

26.

1. K Vánocům jí daroval knihu. 2. K obědu snědl guláš. 3. Je určen pevný termín. 4. Prodal mi to levně. 5. Zaplatil jsem za ty kalhoty tisíc korun. 6. Pojmenovali jsme psa jménem Rex. 7. Domluvil si s ním schůzku. 8. Zahrajeme si jednu partii šachu? 9. Vyhoď to! Odnes to! 10. Postavila vázu na stůl. 11. Uklidil. 12. Uklidil byt. 13. Hodil dopis do schránky. 14. Řekne mi to. 15. Pustil se do práce. 16. Je možné to opravit. 17. Co dnes hrají v kině? 18. Učí ho matematiku.

27.

1. Nejraději čtu, když ležím. 2. Ať chceme, nebo nechceme, musíme to předělat.. 3. Budeme mít přednášky celý týden kromě středy (mimo středu). 4. Od konce května bude platit nový jízdní řád. 5. Podle jejich zájmu si myslím, že diskuse bude určitě dlouhá. 6. Od zítřka bude platit letní čas. 7. Běhám každý den bez ohledu na počasí (za každého počasí, v každém počasí). 8. Má problémy v práci, a to nemluvím o jeho starostech s dětmi. 9. V oddělení je nás sedm včetně mé asistentky. 10. Podle jeho nálady se zdá, že mu to nedopadlo dobře. 11. Podívejme se, kdo to přišel! 12. Rychle se najedl, ani si nesedl.

Dívajíc se, šla = 2 různé subjekty – špatně
Jsa, strávil jsem = 1 subjekt M sg. (jsou → jsa) – správně

KRÁTKÉ BIOGRAFIE:

Josef Čapek (1887–1945) – jeden z nejznámějších českých malířů, grafik, ilustrátor, scénograf, spisovatel a výtvarný kritik, bratr Karla Čapka.

Karel Čapek (1890–1938) – český prozaik mezinárodního významu, dramatik, esejista a novinář, nejvýznamnější spisovatel první poloviny dvacátého století (drama RUR, Bílá nemoc, román Krakatit, Válka s mloky). Vůdčí osobnost humanistické inteligence první republiky (1918–1939).

Ema Destinnová (1878–1930) – česká světově proslulá operní pěvkyně (soprán). Vystupovala v Berlíně, Londýně, Paříži, v Metropolitní opeře v New Yorku a jinde.

Antonín Dvořák (1841–1904) – český hudební skladatel, spolu s B. Smetanou zakladatel české moderní hudby. Jako skladatel a dirigent proslavil českou hudbu po celém světě. Ředitel pražské konzervatoře a konzervatoře v New Yorku (1892–95). Těžiště jeho díla je v symfoniích (9) – nejznámější devátá Z nového světa.

Václav Havel (narozen 1936) – český dramatik a esejista, jeho hry jsou ostrou kritikou nesvobody, cenzury, byrokracie (hra Žebrácká opera, Audience, Vernisáž, Asanace). Vězněn pro své politické názory. Od roku 1989 po pádu komunismu československým prezidentem, od roku 1993 do roku 2003 prezidentem České republiky.

Jaroslav Heyrovský (1890–1967) – český fyzikální chemik, objevitel elektrolýzy za použití rtuťové kapkové elektrody, tvůrce polarografu. Nositel Nobelovy ceny za chemii za rok 1959.

Bohumil Hrabal (1914–1998) – český prozaik, autor básnických tragikomických příběhů o osudech svérázných lidí, řada próz zfilmována (Ostře sledované vlaky, Postřižiny, Slavnosti sněženek, povídky Perličky na dně, Pábitelé).

Mistr Jan Hus (asi 1372 – upálen 1415) – český myslitel, kazatel a vůdce reformního hnutí. Autor náboženských děl, význam pro rozvoj českého jazyka (zjednodušil český pravopis). 1412 dán do klatby, na koncilu v Kostnici (Konstanzi) odmítl odvolat své učení a 1415 upálen. Jeho smrt urychlila vývoj k husitskému revolučnímu hnutí (1419–1436).

Franz Kafka (1883–1924) – český německy píšící spisovatel, jeden z literárně nejvlivnějších a nejoceňovanějších spisovatelů 20. století. Romány Amerika, Proces a Zámek, kratší prózy (Proměna) – obraz tragické bezmocnosti člověka před absurditou světa.

Egon Erwin Kisch (1885–1948) – český německy píšící spisovatel a novinář, autor reportáží z pražského prostředí (Zuřivý reportér) a ze zahraničních cest.

Jan Ámos Komenský (1592–1670) – český pedagog („učitel národů"), humanistický filozof, spisovatel a teolog, jedna z největších postav českých kulturních dějin. Položil základy novověké pedagogice. Po roce 1620 nucen odejít do emigrace, pohřben v Naardenu (Nizozemí).

Jan Kubelík (1880–1940) – český světově proslulý houslista, autor houslových koncertů.

Karel Hynek Mácha (1810–1836) – český básník, nejvýznamnější představitel českého romantismu, vrcholné dílo – lyrickoepická báseň Máj. Položil základy moderního českého básnictví.

Tomáš Garrigue Masaryk (1850–1937) – český politik, státník, filozof. Svou politickou činností se zasloužil o vznik samostatného Československa v roce 1918, jehož prezidentem byl od roku 1918 do roku 1935. Stal se symbolem samostatnosti českého státu.

Vladimír Menšík (1929–1988) – český filmový herec, populární především svými komediálními rolemi. Činný v televizi a rozhlase.

Božena Němcová (1820–1862) – česká spisovatelka, zakladatelka moderní české prózy. Zpracovávala lidové pohádky, autorka povídek a rozsáhlejších próz, vrcholné dílo – Babička.

František Nepil (1929–1995) – český prozaik a humorista, autor dětské literatury.

Václav Neumann (1920–1995) – významný český dirigent, zakladatelský člen Smetanova kvarteta.

František Palacký (1798–1876) – český historik, filozof, jeden z nejvýznamnějších politiků 2. poloviny 19. století – doby rostoucího národního vědomí a boje za samostatnost českého státu. Podal filozoficky koncipovaný obraz českých národních dějin, který ovlivnil veškeré české umění 19. století i politický boj za samostatnost. Jeho výrazná osobnost vyrostla v postavu „otce národa".

Ota Pavel (1930–1973) – český prozaik, autor osobitých povídek, které mají autobiografický základ (knihy povídek Smrt krásných srnců, Jak jsem potkal ryby). Tvůrce moderní sportovní publicistiky a beletrie.

Karel Poláček (1892–1944) – český prozaik a novinář, autor humoristicky laděných románů (Dům na předměstí, Bylo nás pět).

Jaroslav Seifert (1901–1986) – významný český básník – lyrik, nositel Nobelovy ceny za literaturu za rok 1984 (básnické sbírky Poštovní holub, Maminka).

Miroslav Skála (1924–1989) – humoristický prozaik a dramatik (Svatební cesta do Jiljí, Uvěřitelné příběhy doktora Papula).

Bedřich Smetana (1824–1884) – český hudební skladatel, s A. Dvořákem zakladatel české národní hudby. Svým dílem položil základy české novoromantické hudby. Autor „národních" oper (Prodaná nevěsta, Libuše), symfonických básní – nejznámější cyklus Má vlast, kterým se každoročně 12. 5. otevírá mezinárodní hudební festival Pražské jaro.

Jan Werich (1905–1980) – český filmový a divadelní herec, dramatik a filmový scenárista. S J. Voskovcem vytvořil v Osvobozeném divadle (1927–38) velmi úspěšnou osobitou komickou dvojici klaunů V+W. Spolu napsali řadu politických revue (Balada z hadrů, Kat a blázen, Osel a stín) a na hudbu Jaroslava Ježka texty mnoha písní.

Otto Wichterle (1913–2000) – český chemik, akademik České akademie věd, člen Švédské královské akademie aj. Jedna z největších vědeckých osobností 20. století. Autor mnoha objevů, mimo jiné hydrofilních gelů – materiálu pro měkké kontaktní čočky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

Lekce 1:
Jan Munzar: Medardova kápě – Horizont, 1986
Mladá fronta Dnes 11. 10. 1994 – Republika musí zlepšit nabídku pro turisty z ciziny
M. Sirůčková: Zlatý klíček – SPN, Praha, 1991 (str. 10)
Jiří Žáček: Jazykolamy – Mateřídouška č. 10/1995
Hradkarlstejn.cz, 30.12. 2009
Sedmička, 10.12. 2009, str. 9 – Nejraději si hrál se štokrletem
Krajane.net – Ivan Steiger vystavuje na Pražském hradě
CzechTourism.com – Výlety do přírody

Lekce 2:
Karel Čapek: Hovory s T. G. Masarykem – Československý spisovatel, Praha, 1990 (str. 79–84)
M. Sirůčková: Zlatý klíček – SPN, Praha, 1991 (str. 28)
Seznamky.xrs.cz – Rychlé rande, rychlé seznámení
Cs.wikipedia.org – Facebook

Lekce 3:
Miroslav Skála: Uvěřitelné příhody doktora Papula – Československý spisovatel, Praha 1981 (str.13–17, str.18–48)
MF Dnes 18. 4. 1995 – Fakta z hokejové historie
Slavia vyhrála v Jablonci
MF Dnes 15. 4. 1995 – Jelínek zařídil výhru košíkářů Vyšehradu
Sport – různé
Rekordní vítězství zakončili na Spartě ohňostrojem
Hokejová reprezentace ukázala svoji sílu
Designmagazin.cz – Staví se první komerční kosmodrom na světě
Psyx.cz – psychotest Člověk je tím, co si o sobě myslí
Cs.wikipedia.org – Zimní olympijské hry 2010
Cs.wikiquote.org – Wikicitáty
Vilém Závada: Naše pohádky – Albatros, Paha, 1981 (str. 16)

Lekce 4:
František Nepil: Malý atlas mého srdce – Olympia, Praha, 1991 (str. 97–100)
MF Dnes, Magazín 21.12. 1994: Slavní strávníci kuchaře Trejbala (str. 7–8)
Ota Pavel: Zlatí úhoři – Československý spisovatel, Praha, 1988
(str. 26–32 Nejdražší ve střední Evropě,
str. 76–83 Kapři pro wehrmacht)
Anekdoty pro všední den – Lidové nakladatelství, Praha, 1976
Festival.letorosty.cz, 2.9. 2009 – Co je zakázáno vnášet do areálu
iDnes.cz, Perly ČR, 29.10. 2009 – Díky vynálezu Otta Wichterleho vidí stamiliony lidí
Mista.unas.cz, 1.1. 2008 – Silon a čočky
Karel Čapek: Povídky z druhé kapsy – Fragment, Praha 2007
Hafani.cz
Cs.wikipedia.org – Loskuták posvátný
Loskutak.nova.cz

Lekce 5:
MF Dnes, příloha Víkend 15. 4. 1995 – Nové zkratky na obzoru
MF Dnes, Magazín 22. 9. 1994 – Nikdy jsem se nebál začít znovu (str. 7–8)
Český deník 21.10. 1994 – Česká hvězda nad Basilejí
M. Sirůčková: Zlatý klíček – SPN, Praha, 1991 (str. 16)
iDnes.cz, 3.9. 2008 – „Esemeskové" děti nastavily nová pravidla češtiny
iDnes.cz/mobil.cz, 11. 11. 2008 – Telefonování na veřejnosti. Vadí vám?
iDnes.cz, 25. 4. 2005 – Královna designu se vrací domů
Capek.misto.cz – O původu slova robot
Abb.onlineprace.cz

Lekce 6:
Věra Höppnerová: Deutsch in der Wirtschaft – Scientia, Praha, 1993 (str. 40–41, 91)
MF Dnes, Magazín 20. 10. 1994. Ekozemědělství '94 (str. 26–31)
MF Dnes 11.10. 1994 – Průmyslová výroba se stále zvyšuje
Český deník 28. 9. 1994 – Mimořádná příloha Czech Made
MF Dnes 15. 12. 1995 – Mléčný trh mají ovládnout velké firmy
MF Dnes 18. 12. 1995 – Na drsné Vysočině asi budou chmelnice
Czechtrade.cz – Do Belgie se dováží stále více českých výrobků
Cs.wikipedia.org – Státní rozpočet Česka
Nafarmu.cz

Lekce 7:
MF Dnes, příloha Víkend 7. 1. 1995 – Není nad odborníka, jen ho najít
MF Dnes, příloha Víkend 17. 12. 1994 – Od dudlíku přímo ke kravatě
MF Dnes, příloha Víkend 14. 1. 1995 – Všechno tady bylo
Ekonom – Co pro vás znamenají peníze?
MF Dnes, příloha Víkend 7. 5. 1993 – Čtení z peněženky
Reflex 5/2010 – Štěstí je levná věc, str. 42–43

Lekce 8
MF Dnes, Magazín 6. 4. 1995 – Don Quijote z Antarktidy (str.7–8)
MF Dnes 18. 7. 1995 – Stráský a Giunti podepsali dohodu o programu PHARE
MF Dnes 29. 6. 1995 – Klaus odjíždí na ekonomické fórum
Týden č. 7/1995 – Ústavní systém České republiky (str. 32, 33)
Mladý svět č. 6/1995 – Co s reklamou na cigarety
MF Dnes 4. 3. 1995 – Kostel ve Žďáru bude zapsán do UNESCO
MF Dnes, příloha Víkend 11. 2. 1995 – Moravské překvapení najdeme již na seznamu UNESCO
MF Dnes 13. 10. 1994 – Dánská královna si prohlédla Krumlov
Liberecký deník 23. 1. 1995 – Budeme mít dvanáct dnů pracovního klidu?
MF Dnes 10. 2. 1995 – Poslanci povolili reklamu na cigarety
MF Dnes 3. 2. 1995 – Klaus vítá čtvrteční hodinku před poslanci
Ceskenoviny.cz – Poslední astronaut na Měsíci měl české kořeny
Tiscali.cz – Fossett jako první obletěl Zemi bez mezipřistání
Kalimera.cz – Na kolech po Skandinávii
Prozeny.blesk.cz – Povinná pohoda: Jak přežít svátky o samotě?
Magazín Víkend, příloha HN č. 12, 26. 3. 2010 – Lucie Jánská: Orwell 2010, str. 23–28

Lekce 9:
Jaroslav Seifert: Maminka – Československý spisovatel, Praha, 1986 (str. 35)
Jaroslav Seifert: Čas plný písní – Odeon, Praha, 1990 (str. 72)
Vařila myška kašičku – Albatros, Praha, 1983
Václav Havel: Do různých stran – Lidové noviny, Praha, 1990 (str. 266–267)
Schieleartcentrum.cz
Zpravy.idnes.cz – Karnevalový rej ovládl Prahu, 6. 2. 2010
Novinky.cz/kariera – Plastický chirurg Otakar Lucák
Bydleni.idnes.cz – Vášnivý cyklista si splnil sen
Vtip-vtipy.cz – Lordi
Radio.cz – Albrightová: jsem ráda, že jsem Češka

Lekce 10
Časopis 100+1, č. 5/1989 – Co to děláme se Zemí? (str. 7–12)
MF Dnes 18. 8. 1995 – Cesta kolem světa za dvaatřicet hodin
Ctibor Rybár: Židovská Praha – TV Spektrum, 1991 (str. 260–261)
MF Dnes, Magazín 12. 1. 1995 – Kapka rtuti hledá stopy
Českolipské listy 18. 2. 1995 – Dovolte bych suše předpokládal, Golema že všichni znáte tu
MF Dnes 13. 4. 1993 – Astronomové z Kletě objevili 174 planetek
Večerník Praha 25. 9. 1992 – Kepler a Praha
Jan A. Novák: Astrovražda – Magazín Víkend, příloha HN, 29.1. 2010, str. 25
Vladimír Menšík: Vománkové víno – Rudé Právo 8. 4. 1995
Bohumil Hrabal: Tři novely – Československý spisovatel, Praha, 1989

B. Havránek – A. Jedlička: Česká mluvnice – SPN, Praha, 1981
Vl. Šmilauer: Nauka o českém jazyku – SPN, Praha, 1972
I. Poldauf – K. Šprunk: Čeština jazyk cizí – SPN, Praha, 1968
Slovník spisovného jazyka českého I–VIII – Academia, Praha, 1989
M. Těšitelová – J. Petr – J. Králík: Retrográdní slovník současné češtiny – Academia, Praha, 1986
Z. Palková: Základní kurz české výslovnosti – SPN, Praha, 1989
L. Schönová: Jak se to řekne německy – SPN, Praha, 1989
E. Čechová: Čeština pro cizince – SPN, Praha, 1990
Manual de conversación espanola – SPN, Praha, 1976
Ilustrovaný encyklopedický slovník I–III – Academia, Praha, 1980
Kdo je kdo 1991/92 Česká republika – Kdo je kdo, Praha, 1991

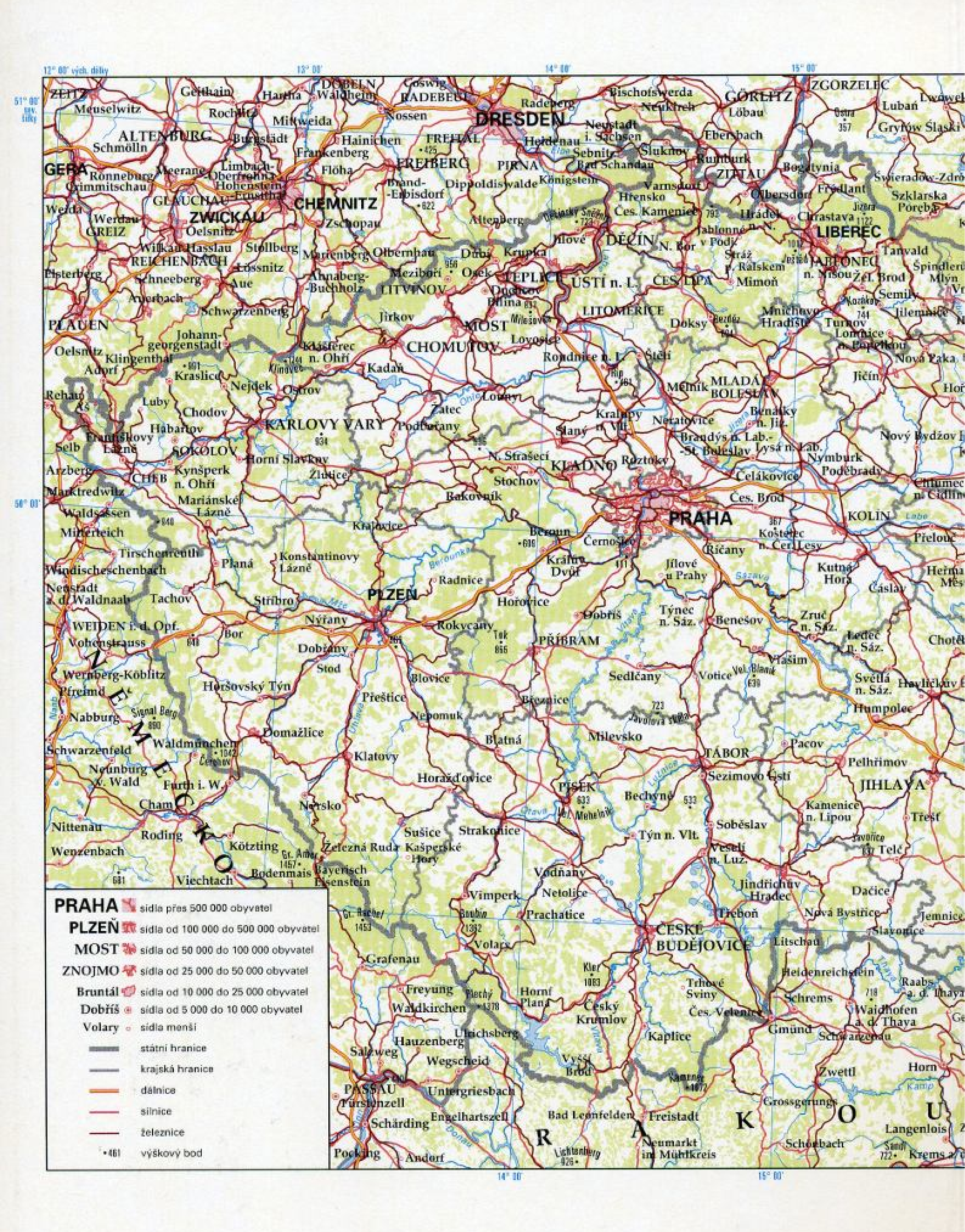
REJSTŘÍK GRAMATICKÝCH JEVŮ
(СПИСОК ГРАММАТИЧЕСКИХ ЯВЛЕНИЙ)

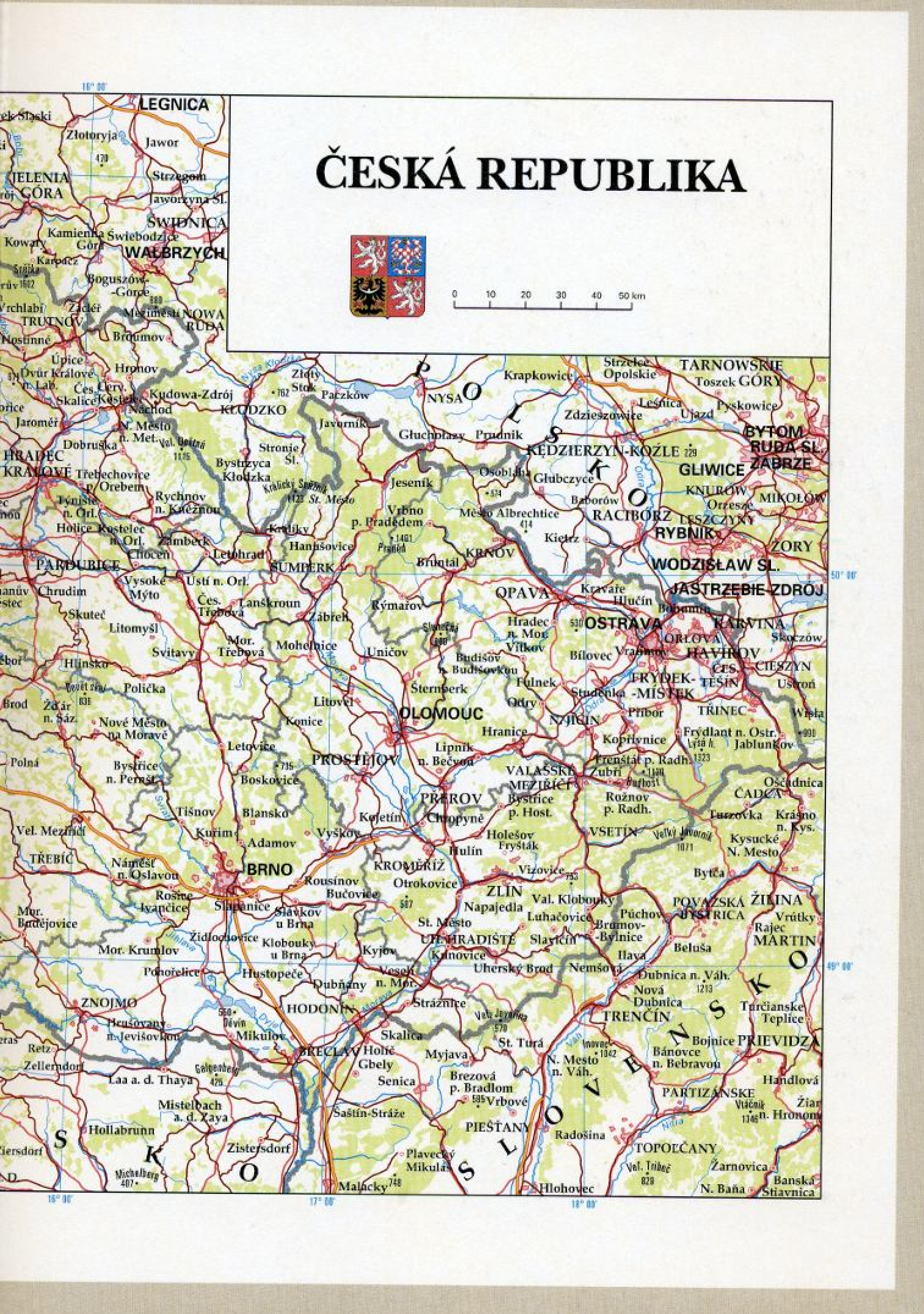
133n – Číslo stránky a stránky následující (следующий)

СОДЕРЖАНИЕ (OBSAH)

ZKRATKY (СОКРАЩЕНИЯ)

M	maskulinum, mužský rod	мужской род
Mž	maskulinum životné	мужской род одушевленный
Mn	maskulinum neživotné	мужской род неодушевленный
F	femininum, ženský rod	женский род
N	neutrum, střední rod	средний род
Nom, N	nominativ, 1. pád	именительный падеж
Gen, G	genitiv, 2. pád	родительный падеж
Dat, D	dativ, 3. pád	дательный падеж
Ak	akuzativ, 4. pád	винительный падеж
Lok, L	lokál, 6. pád	предложный падеж
Instr, I	instrumentál, 7. pád	творительный падеж
sg.	singulár, jednotné číslo	единственное число
pl.	plurál, množné číslo	множественное число
3. os. pl.	3. osoba plurálu	3 лицо множественного числа
pf.	perfektivní, dokonavé sloveso	совершенный вид глагола
impf.	imperfektivní, nedokonavé sloveso	несовершенный вид глагола
inf.	infinitiv	инфинитив
subst.	substantivum, podstatné jméno	имя существительное
adj.	adjektivum, přídavné jméno	имя прилагательное
adv.	adverbium, příslovce	наречие
Cv	cvičení	упражнение
Gr	gramatika	грамматика
Př.	příklad	пример
např.	například	например
atd.	a tak dále	и так далее
apod.	a podobně	и так далее
tj.	to je	то есть
aj.	a jiné	и другие

12° 00' vých. délky
13° 00'
14° 00'
15° 00'
51° 00' sev. šířky
50° 00'
DRESDEN
CHEMNITZ
ZWICKAU
PRAHA
PLZEŇ
LIBEREC
KARLOVY VARY
CHOMUTOV
MOST
TEPLICE
ÚSTÍ n. L.
DĚČÍN
LITOMĚŘICE
KLADNO
KOLÍN
MLADÁ BOLESLAV
SOKOLOV
CHEB
PŘÍBRAM
TÁBOR
PÍSEK
ČESKÉ BUDĚJOVICE
JIHLAVA
GERA
ALTENBURG
PLAUEN
GÖRLITZ
ZGORZELEC
LITVÍNOV
FREIBERG
PIRNA
RADEBEUL
PASSAU
WEIDEN i. d. Opf.
Rakovník
Beroun
Klatovy
Strakonice
Domažlice
Tachov
Rokycany
Benešov
Kolín
Kutná Hora
Humpolec
Pelhřimov
Jindřichův Hradec
Třeboň
Český Krumlov
Prachatice
Vimperk
Sušice
Blatná
Milevsko
Sedlčany
Jičín
Nymburk
Poděbrady
Mělník
Slaný
Žatec
Louny
Kadaň
Jablonec n. Nisou
Česká Lípa
Varnsdorf
Rumburk
NĚMECKO
RAKOU
PRAHA sídla přes 500 000 obyvatel
PLZEŇ sídla od 100 000 do 500 000 obyvatel
MOST sídla od 50 000 do 100 000 obyvatel
ZNOJMO sídla od 25 000 do 50 000 obyvatel
Bruntál sídla od 10 000 do 25 000 obyvatel
Dobříš sídla od 5 000 do 10 000 obyvatel
Volary sídla menší
státní hranice
krajská hranice
dálnice
silnice
železnice
•461 výškový bod

ČESKÁ REPUBLIKA
0 10 20 30 40 50 km
16° 00'
17° 00'
18° 00'
49° 00'
50° 00'
POLSKO
SLOVENSKO
LEGNICA
Złotoryja
Jawor
JELENIA GÓRA
Strzegom
Jaworzyna Śl.
ŚWIDNICA
Kowary
Kamienna Góra
Świebodzice
WAŁBRZYCH
Karpacz
Boguszów-Gorce
Vrchlabí
Žacléř
Mezimĕstí
NOWA RUDA
TRUTNOV
Hostinné
Broumov
Úpice
Hronov
Dvůr Králové n. Lab.
Čes. Červ. Kostelec
Skalice
Kudowa-Zdrój
Náchod
Złoty Stok
Paczków
NYSA
Krapkowice
Strzelce Opolskie
TARNOWSKIE GÓRY
Toszek
KŁODZKO
Jaroměř
N. Město n. Met.
Javorník
Zdzieszowice
Leśnica
Ujazd
Pyskowice
BYTOM
RUDA SL.
ZABRZE
Głuchołazy
Prudnik
Dobruška
Vel. Deštná 1115
Stronie Śl.
KĘDZIERZYN-KOŹLE
GLIWICE
HRADEC KRÁLOVÉ
Třebechovice p. Orebem
Bystrzyca Kłodzka
Jeseník
Osoblaha
Głubczyce
KNURÓW
Rychnov n. Kněžnou
Králický Sněžník 1423
St. Město
Vrbno p. Pradědem
Město Albrechtice
Baborów
Orzesze
MIKOŁÓW
Týniště n. Orl.
RACIBÓRZ
LESZCZYNY
RYBNIK
Holice
Kostelec n. Orl.
Králíky
Praděd 1491
Kietrz
ŻORY
Žamberk
Choceň
Letohrad
Hanušovice
PARDUBICE
ŠUMPERK
Bruntál
KRNOV
WODZISŁAW ŚL.
JASTRZĘBIE-ZDRÓJ
Vysoké Mýto
Ústí n. Orl.
Chrudim
OPAVA
Kravaře
Hlučín
Bohumín
KARVINÁ
Čes. Třebová
Lanškroun
Zábřeh
Rýmařov
Skuteč
Litomyšl
Hradec n. Mor.
OSTRAVA
ORLOVÁ
Skoczów
Mohelnice
Svitavy
Mor. Třebová
Uničov
Budišov n. Budišovkou
Vítkov
Bílovec
HAVÍŘOV
ČES. TĚŠÍN
CIESZYN
Hlinsko
Polička
Šternberk
Fulnek
FRÝDEK-MÍSTEK
Ustroń
Žďár n. Sáz.
Litovel
Odry
Studénka
Příbor
TŘINEC
Wisła
Nové Město na Moravě
Konice
OLOMOUC
NOVÝ JIČÍN
Kopřivnice
Frýdlant n. Ostr.
Jablunkov
Hranice
Polná
Letovice
Lipník n. Bečvou
Frenštát p. Radh.
Bystřice n. Pernšt.
PROSTĚJOV
VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ
Zubří
Boskovice
Rožnov p. Radh.
Oščadnica
ČADCA
Tišnov
Blansko
PŘEROV
Bystřice p. Host.
Turzovka
Krásno n. Kys.
Vel. Meziříčí
Kojetín
Chropyně
Kuřim
Adamov
Vyškov
VSETÍN
Holešov
Fryšták
Kysucké N. Mesto
TŘEBÍČ
Hulín
Náměšť n. Oslavou
BRNO
KROMĚŘÍŽ
Rousínov
Vizovice
Bytča
Otrokovice
Rosice
Ivančice
Bučovice
ZLÍN
Slavkov u Brna
Šlapanice
Napajedla
Val. Klobouky
POVAŽSKÁ BYSTRICA
ŽILINA
Vrútky
Mor. Budějovice
Luhačovice
Púchov
Rajec
St. Město
Brumov-Bylnice
Židlochovice
UH. HRADIŠTĚ
Slavičín
MARTIN
Klobouky u Brna
Beluša
Kyjov
Mor. Krumlov
Kunovice
Ilava
Uherský Brod
Nemšová
Dubnica n. Váh.
Pohořelice
Hustopeče
Veselí n. Mor.
Dubňany
ZNOJMO
Nová Dubnica
HODONÍN
Strážnice
Turčianske Teplice
TRENČÍN
Hrušovany n. Jevišovkou
Mikulov
Skalica
St. Turá
Bojnice
PRIEVIDZA
Retz
Zellerndorf
BŘECLAV
Holíč
Myjava
N. Mesto n. Váh.
Bánovce n. Bebravou
Gbely
Laa a. d. Thaya
Senica
Brezová p. Bradlom
Handlová
PARTIZÁNSKE
Vrbové
Mistelbach a. d. Zaya
Šaštín-Stráže
Žiar n. Hronom
Hollabrunn
PIEŠŤANY
Radošina
Zistersdorf
TOPOĽČANY
Plavecký Mikuláš
Žarnovica
Malacky
Hlohovec
N. Baňa
Banská Štiavnica

Магистр Эльга Чехова и доктор филологических наук Гелена Ремедиосова являются авторами пособия «Хотите говорить по-чешски?», завоевавшего успех курса чешского языка в двух частях.

Авторы являются выпускницами филологического факультета Карлова университета в Праге по специальности «Чешский язык». Преподавали чешский язык как иностранный в языковом центре Карлова университета. С 1992 года организуют в Праге летний двухнедельный курс чешского языка. В настоящее время Эльга Чехова преподает в Университете Яна Кеплера в Линце и в Венском университете в Австрии. Гелена Ремедиосова посвятила себя творчеству и изданию языковых учебников.

Вероника Новоселова осуществила перевод издания, предназначенного для русскоговорящих иностранцев. Выпускница филологического факультета МГУ им. М.В.Ломоносова по специальности «Филолог-славист, преподаватель чешского языка и славянской литературы. Переводчик». В настоящее время преподает чешский язык для иностранцев в Карловом университете в Праге.

Инженер Гарри Путз является выпускником Технического университета в Либерце. С 1992 года занимается издательством книг.

ХОТИТЕ ЕЩЕ ЛУЧШЕ ГОВОРИТЬ ПО-ЧЕШСКИ?

Учебник предназначен для русскоговорящих иностранцев, продолжающих изучать чешский язык, а также тех, кто освоил языковой уровень А1 и А2 Единого Европейского Языкового Стандарта. Является продолжением учебника «Хотите говорить по-чешски?» в качестве его второй части. Обе части являют собой единый курс чешского языка.

Учебник поможет освоить уровень В1 и В2 Единого Европейского Языкового Стандарта и приобрести основы для достижения уровня С1.

Данный курс чешского языка содержит:

- 1 часть «Хотите говорить по-чешски?»
- Набор из 4 аудио CD
- Рабочая книга 1
- 2 часть «Хотите еще лучше говорить по-чешски?»
- Набор из 3 аудио CD или 2 аудиокассет
- Книга для учителя на www.courseczech.com

Helena Remediosová, Elga Čechová

ХОТИТЕ ЕЩЕ ЛУЧШЕ ГОВОРИТЬ ПО-ЧЕШСКИ? 2

CHCETE JEŠTĚ LÉPE MLUVIT ČESKY? 2

(verze ruská)

Nakladatel:
Harry Putz, P. O. Box 89, CZ - 460 31 Liberec, EU

e-mail: harry.putz@volny.cz
www.courseczech.com

